

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRK EDEBİYATI'NDA KASİDE GELENEĞİNDE İKTİDAR KAVRAM ALANI
(15-18. YÜZYIL)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Beytullah BAŞTAN

KASIM-2025

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**TÜRK EDEBİYATI'NDA KASİDE GELENEĞİNDE İKTİDAR KAVRAM ALANI
(15-18. YÜZYIL)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Beytullah BAŞTAN

ORCID:

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Seda UYSAL BOZASLAN

KASIM-2025

TRABZON

ONAY

Beytullah BAŞTAN tarafından hazırlanan “Türk Edebiyatı'nda Kaside Geleneğinde İktidar Kavram Alanı (15-18. Yüzyıl)” adlı bu çalışma 07.11.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği / oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı’nda **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi		Karar		İmza
Unvanı-Adı ve Soyadı	Görevi	Kabul	Ret	
Prof. Dr. Tuba Işınsu İSEN DURMUŞ	Başkan	☐	☐	
Prof. Dr. Savaşkan Cem BAHADIR	Üye	☐	☐	
Dr. Öğr. Üyesi Seda UYSAL BOZASLAN	Üye	☐	☐	

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

Prof. Dr. Haydar AKYAZI

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca KTÜ – Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanan bu çalışmada yararlanılan kaynakların tümüne eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Beytullah BAŞTAN

07.11.2025

ÖN SÖZ

Kavram alanı, bir dildeki sözcüklerin bir ağ gibi birbirleriyle ilişki içerisinde olduğunu savunan dil kuramıdır. Bu ilişki ağı içerisinde sözcükler, yüzyıllar içerisinde anlam değişimine uğrayarak daha önce ilişki hâlinde olmadığı bir sözcükle ilişki kurar hâle gelebilmektedir. Dilde var olan sözcükler, bu ağ dışında varlıklarını sürdüremez ve zamanla unutulurlar. Farklı dillerle olan ilişkiler sebebiyle yabancı dildeki kelimelerin kullanımı, bu sözcük ağını değiştirmektedir. Aynı anlama sahip kelimelerin olması, bu kelimelerden birinin sözcük ağının dışına itilmesine veya anlam değişimine sebep olmaktadır. Anlamı değişen sözcük, hâlihazırda dilde var olan kelime olabileceği gibi alıntılanan sözcük de olabilir.

Çalışmanın temelini oluşturan bu kuram ışığında kasidelerdeki iktidar kavramı incelenmiştir. Çalışma giriş ve dört ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde kavram alanı hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde ilk olarak çalışmanın konusu olan iktidar sözcüğünün kavram alanı sözlükler ve siyasetnameler aracılığıyla tespit edilmiş ve oluşturulmuş olan sözcük ağıyla kasideler incelenmiştir. Çalışmanın bölümleri 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadarki dönemi içermektedir. Her bölümde yüzyıllara, şairlere ve memduhlarına göre sınıflandırılan kasidelerde iktidarla ilişki ağı içerisinde olan ifadeler tespit edilmiş, iktidarla ilişkili kişiler hakkında en çok vurgulanan konular birer beyitle açıklanmış ve bu kişilerin hangi konularda övüldüklerinin grafiklerle gösterilmiştir. Sonuç kısmında elde edilen bu veriler değerlendirilerek dönemlere, şairlere ve iktidarla ilişkili kişilere dair tespitlere yer verilmiştir. Kavramlar, çalışmanın ekler bölümüne dizin olarak eklenmiştir.

Tezin hazırlanmasında büyük bir sabır ve anlayışla desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen çok değerli danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Seda UYSAL BOZASLAN'a, çalışma sürecinde desteklerini esirgemeyen A. Mevhibe COŞAR'a, bu süreçte bana hoşgörüsüyle yardım eli uzatan başta İrem TOPLU olmak üzere tüm arkadaşlarım ile bana daima destek olan aileme teşekkürü borç bilirim.

Bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından 224K702 numaralı proje ile desteklenmiştir. Projeye verdiği destekten dolayı TÜBİTAK'a teşekkürlerimi sunar ve çalışmanın tüm ilgililere yararlı olmasını temenni ederim.

Kasım, 2025

Beytullah BAŞTAN

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET.....	XX
ABSTRACT	XXI
ŞEMALAR LİSTESİ	XXII
GRAFİKLER LİSTESİ	XXIII
KISALTMALAR LİSTESİ	XXIX
GİRİŞ	1-3

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İKTİDAR VE 15. YÜZYIL KASİDELERİNDE İKTİDAR KAVRAMI	4-67
1.1. Sözlüklerde İktidar Kavram Alanı.....	4
1.2. Kasidelerde İktidar Kavramı	12
1.3. Şeyhî.....	12
1.3.1. II. Murad	13
1.3.1.1. Yücelik	13
1.3.1.2. Yönetim Erki	14
1.3.1.2.1. Adalet	14
1.3.1.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık	15
1.3.1.2.3. Cömertlik	15
1.3.1.2.4. Makam	15
1.3.1.2.5. Komutanlık/Zafer	16
1.3.1.2.6. Egemenlik.....	16
1.3.1.2.7. Mutluluk	17
1.3.1.3. İlâhî Erk.....	17
1.3.1.3.1. Halifelik.....	17
1.3.1.3.2. Talihlilik/Kutluluk.....	18
1.3.1.4. Kişisel Erk	18

1.3.1.4.1.	Akıl	19
1.3.1.4.2.	Bilginlik/Hüner	19
1.3.1.4.3.	Kahramanlık/Yiğitlik	19
1.3.1.4.4.	İtibar	20
1.3.1.4.5.	Ahlak/Yaradılış	20
1.3.1.4.6.	Dindarlık	20
1.3.1.4.7.	Güzellik/Asalet	21
1.3.1.4.8.	Hâl ve Hareket	21
1.3.2.	Germiyanoglu Yakup Bey	22
1.3.2.1.	Yönetim Erki	23
1.3.2.1.1.	Adalet	23
1.3.2.1.2.	Merhamet/Cezalandırıcılık	23
1.3.2.1.3.	Cömertlik	23
1.3.2.1.4.	Makam	23
1.3.2.1.5.	Komutanlık/Zafer	24
1.3.2.1.6.	Mutluluk	24
1.3.2.2.	İlâhî Erk	25
1.3.2.2.1.	Talihlilik/Kutluluk	25
1.3.2.3.	Kişisel erk	25
1.3.2.3.1.	Akıl	25
1.3.2.3.2.	Bilginlik/Hüner	25
1.3.2.3.3.	İtibar	26
1.3.2.3.4.	Ahlak/Yaradılış	26
1.3.2.3.5.	Güzellik/Asalet	26
1.3.3.	Koca Mehmed Paşa	28
1.3.3.1.	Yücelik	28
1.3.3.2.	Yönetim Erki	29
1.3.3.2.1.	Merhamet/Cezalandırıcılık	29
1.3.3.2.2.	Cömertlik	29
1.3.3.3.	İlâhî Erk	29
1.3.3.3.1.	Talihlilik/Kutluluk	29
1.3.3.4.	Kişisel Erk	30
1.3.3.4.1.	Bilginlik/Hüner	30
1.3.3.4.2.	Ahlak/Yaradılış	31
1.3.4.	Anadolu Beylerbeyi Hamza Bey	32

1.3.4.1.	Yönetim Erki	32
1.3.4.1.1.	Cömertlik	32
1.3.4.1.2.	Makam	32
1.3.4.1.3.	Mutluluk	32
1.3.4.2.	İlâhî Erk	33
1.3.4.2.1.	Talihlilik/Kutluluk	33
1.3.4.3.	Kişisel Erk	33
1.3.4.3.1.	Dürüstlük/Güvenilirlik	33
1.3.4.3.2.	Ahlak/Yaradılış	33
1.4.	Ahmet Paşa	34
1.4.1.	Fatih Sultan Mehmed	35
1.4.1.1.	Yücelik	35
1.4.1.2.	Yönetim Erki	36
1.4.1.2.1.	Adalet	36
1.4.1.3.	Merhamet/Cezalandırıcılık	36
1.4.1.4.	Cömertlik	36
1.4.1.5.	Makam	37
1.4.1.6.	Komutanlık/Zafer	37
1.4.1.7.	Egemenlik	37
1.4.1.8.	İlâhî Erk	38
1.4.1.8.1.	Halifelik	38
1.4.1.8.2.	Talihlilik/Kutluluk	38
1.4.1.9.	Kişisel Erk	38
1.4.1.9.1.	Akıl	38
1.4.1.9.2.	Bilginlik/Hüner	39
1.4.1.9.3.	Kahramanlık/Yiğitlik	39
1.4.1.9.4.	İtibar	39
1.4.1.9.5.	Ahlak/Yaradılış	39
1.4.1.9.6.	Güzellik/Asalet	40
1.4.1.9.7.	Şairlik	40
1.4.1.9.8.	Mekân	40
1.4.2.	II. Bâyezîd	41
1.4.2.1.	Yücelik	42
1.4.2.2.	Yönetim Erki	42
1.4.2.2.1.	Adalet	42

1.4.2.2.2.	Cömertlik	43
1.4.2.2.3.	Makam	43
1.4.2.2.4.	Komutanlık/Zafer	43
1.4.2.2.5.	Egemenlik	44
1.4.2.2.6.	Mutluluk	44
1.4.2.3.	İlâhî Erk	44
1.4.2.3.1.	Halifelik	44
1.4.2.4.	Kişisel Erk	45
1.4.2.4.1.	Akıl	45
1.4.2.4.2.	Kahramanlık/Yiğitlik	45
1.4.2.4.3.	Ahlak/Yaradılış	45
1.4.3.	Diğer Kişiler	47
1.4.3.1.	Cem Sultan	47
1.4.3.2.	Şeyh Vefâ	47
1.4.3.3.	Şeyh Taceddin	48
1.4.3.4.	Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar	49
1.5.	Necâfî	49
1.5.1.	Fatih Sultan Mehmed	50
1.5.1.1.	Yücelik	50
1.5.1.2.	Yönetim Erki	50
1.5.1.2.1.	Cömertlik	50
1.5.1.2.2.	Makam	51
1.5.1.2.3.	Komutanlık/Zafer	51
1.5.1.3.	Kişisel Erk	51
1.5.1.3.1.	Kahramanlık/Yiğitlik	51
1.5.1.3.1.1.	İtibar	51
1.5.1.3.2.	Ahlak/Yaradılış	52
1.5.2.	II. Bâyezîd	53
1.5.2.1.	Yücelik	53
1.5.2.2.	Yönetim Erki	53
1.5.2.2.1.	Adalet	53
1.5.2.2.2.	Merhamet/Cezalandırıcılık	54
1.5.2.2.3.	Cömertlik	54
1.5.2.2.4.	Makam	54
1.5.2.2.5.	Komutanlık/Zafer	55

1.5.2.2.6.	Egemenlik.....	55
1.5.2.2.7.	Mutluluk	55
1.5.2.3.	İlâhî Erk.....	55
1.5.2.3.1.	Talihlilik/Kutluluk.....	55
1.5.2.4.	Kişisel Erk	56
1.5.2.4.1.	Akıl	56
1.5.2.4.2.	Kahramanlık/Yiğitlik.....	56
1.5.2.5.	Ahlak/Yaradılış.....	56
1.5.3.	Şehzâde Mahmud	57
1.5.3.1.	Yücelik	57
1.5.3.2.	Yönetim Erki	58
1.5.3.2.1.	Adalet	58
1.5.3.2.2.	Merhamet/Cezalandırıcılık	58
1.5.3.2.3.	Cömertlik	59
1.5.3.2.4.	Makam.....	59
1.5.3.2.5.	Egemenlik.....	59
1.5.3.2.6.	Mutluluk	60
1.5.3.3.	İlâhî Erk.....	60
1.5.3.3.1.	Talihlilik/Kutluluk.....	60
1.5.3.4.	Kişisel Erk	60
1.5.3.4.1.	Kahramanlık/Yiğitlik.....	60
1.5.3.4.2.	İtibar	61
1.5.3.4.3.	Ahlak/Yaradılış	61
1.5.3.4.4.	Güzellik/Asalet	61
1.5.4.	Diğer Kişiler.....	62
1.5.4.1.	Karamânî Mehmed Paşa.....	62
1.5.4.2.	Hadım Ali Paşa	63
1.5.4.3.	Kasım Paşa	64
1.5.4.4.	Davut Paşa	64
1.5.4.5.	Mesih Paşa.....	65
1.5.4.6.	Koca Mustafa Paşa	66
1.5.4.7.	Müeyyedzâde Abdurrahman Efendi	66

İKİNCİ BÖLÜM

2. 16. YÜZYIL KASİDELERİNDE İKTİDAR KAVRAMI	68-105
2.1. Fuzûlî.....	68
2.1.1. Kanuni Sultan Süleyman.....	68
2.1.1.1. Yücelik	68
2.1.1.2. Yönetim Erki	69
2.1.1.2.1. Adalet	69
2.1.1.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık	69
2.1.1.2.3. Cömertlik	69
2.1.1.2.4. Makam.....	70
2.1.1.2.5. Komutanlık/Zafer	70
2.1.1.2.6. Egemenlik.....	70
2.1.1.3. İlâhî Erk.....	71
2.1.1.3.1. Halifelik.....	71
2.1.2. Ayas Paşa	72
2.1.2.1. Yücelik	72
2.1.2.2. Yönetim Erki	73
2.1.2.2.1. Adalet	73
2.1.2.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık	73
2.1.2.2.3. Cömertlik	73
2.1.2.2.4. Makam.....	74
2.1.2.2.5. Komutanlık/Zafer	74
2.1.2.3. Kişisel Erk	74
2.1.2.3.1. Akıl.....	74
2.1.2.3.2. Bilginlik/Hüner.....	75
2.1.2.3.3. Kahramanlık/Yiğitlik.....	75
2.1.2.3.4. Ahlak/Yaradılış	75
2.1.2.3.5. Güzellik/Asalet	75
2.1.3. Lala Cafer Paşa	77
2.1.3.1. Yönetim Erki	77
2.1.3.1.1. Makam.....	77
2.1.4. Diğer Kişiler.....	78
2.1.4.1. İbrahim Han (Safevî).....	78
2.1.4.2. Mehmed Han (Safevî)	78

2.1.4.3.	Veysi Paşa.....	79
2.1.4.4.	Rüstem Paşa	79
2.1.4.5.	Pargalı İbrahim Paşa.....	80
2.1.4.6.	Baltacı Mehmed Paşa	81
2.1.4.7.	Reîsü'l-Küttâb Celâlzâde Mustafa Çelebi	81
2.1.4.8.	Anadolu Kazaskeri Kadir Çelebi.....	82
2.1.4.9.	Fazıl Efendi	82
2.1.4.10.	Bağdat Kadısı Seyyit Gazi Mehmed	83
2.1.4.11.	Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar	84
2.2.	Bâkî	84
2.2.1.	Kanuni Sultan Süleyman.....	84
2.2.1.1.	Yücelik	84
2.2.1.2.	Yönetim Erki	85
2.2.1.2.1.	Adalet	85
2.2.1.2.2.	Cömertlik	85
2.2.1.2.3.	Makam	86
2.2.1.2.4.	Komutanlık/Zafer	86
2.2.1.3.	Kişisel Erk	86
2.2.1.3.1.	Bilginlik.....	86
2.2.1.3.2.	Şairlik.....	87
2.2.2.	II. Selim.....	88
2.2.2.1.	Yücelik	88
2.2.2.2.	Yönetim Erki	88
2.2.2.2.1.	Cömertlik	88
2.2.2.2.2.	Makam	89
2.2.2.3.	Kişisel Erk	89
2.2.2.3.1.	Kahramanlık/Yiğitlik.....	89
2.2.3.	III. Murad	91
2.2.3.1.	Yönetim Erki	91
2.2.3.1.1.	Makam	91
2.2.3.1.2.	Komutanlık/Zafer	91
2.2.4.	Diğer Kişiler.....	93
2.2.4.1.	III. Mehmed.....	93
2.2.4.2.	Semiz Ali Paşa.....	93
2.2.4.3.	Kubad Paşa	94

2.2.4.4.	Şeyhülislam Ebû Suûd Efendi	95
2.2.4.5.	Mehmed Çelebi	95
2.2.4.6.	Karamânîzâde Mehmed Efendi	96
2.2.4.7.	Kadızâde Şemseddin Ahmed Efendi	97
2.2.4.8.	Feridun Bey	97
2.2.4.9.	Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar	98
2.3.	Hayâlî Bey	98
2.3.1.	Kanuni Sultan Süleyman	99
2.3.1.1.	Yücelik	99
2.3.1.2.	Yönetim Erki	99
2.3.1.2.1.	Adalet	99
2.3.1.2.2.	Cömertlik	100
2.3.1.2.3.	Makam	100
2.3.1.2.4.	Komutanlık/Zafer	100
2.3.1.2.5.	Egemenlik	100
2.3.1.2.6.	Mutluluk	101
2.3.1.2.7.	Himaye	101
2.3.1.3.	İlâhî Erk	102
2.3.1.3.1.	Halifelik	102
2.3.1.4.	Kişisel Erk	102
2.3.1.4.1.	Kahramanlık/Yiğitlik	102
2.3.1.4.2.	İtibar	102
2.3.1.4.3.	Ahlak/Yaradılış	103
2.3.1.4.4.	Güzellik/Asalet	103
2.3.1.4.5.	Şairlik	103
2.3.1.4.6.	Mekân	104
2.3.2.	Diğer Kişiler	105
2.3.2.1.	Pargalı İbrahim Paşa	105

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.	17. YÜZYIL KASİDELERİNDE İKTİDAR KAVRAMI	106-158
3.1.	Nâbî	106
3.1.1.	Musahip Mustafa Paşa	106

3.1.1.1.	Yücelik	106
3.1.1.2.	Yönetim Erki	107
3.1.1.2.1.	Cömertlik	107
3.1.1.2.2.	Makam	107
3.1.1.3.	Kişisel Erk	107
3.1.1.3.1.	Bilginlik/Hüner	107
3.1.1.3.2.	Ahlak/Yaradılış	108
3.1.1.3.3.	Şairlik	108
3.1.2.	Diğer Kişiler	110
3.1.2.1.	II. Mustafa	110
3.1.2.2.	III. Ahmed	110
3.1.2.3.	Amcazâde Hüseyin Paşa	111
3.1.2.4.	Daltaban Mustafa Paşa	112
3.1.2.5.	Râmî Mehmed Paşa	112
3.1.2.6.	Teberdâr (Baltacı) Mehmed Paşa	113
3.1.2.7.	Silahdâr (Şehit) Ali Paşa	114
3.1.2.8.	Cafer Paşa	114
3.1.2.9.	Abdi Paşa	115
3.1.2.10.	Şeyhülislam Seyyit Mustafa Efendi	115
3.1.2.11.	Kırım Hanı Devletgiray Han	116
3.1.2.12.	Birrî Çelebi	117
3.1.2.13.	Köprülüzâde Esad Bey	117
3.1.2.14.	Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar	118
3.2.	Nâilî-i Kadîm	118
3.2.1.	IV. Murad	119
3.2.1.1.	Yücelik	119
3.2.1.2.	Yönetim Erki	119
3.2.1.2.1.	Makam	119
3.2.1.2.2.	Komutanlık/Zafer	120
3.2.1.3.	Kişisel Erk	120
3.2.1.3.1.	Kahramanlık/Yiğitlik	120
3.2.2.	Fazıl Ahmed Paşa	121
3.2.2.1.	Yücelik	122
3.2.2.2.	Yönetim Erki	122
3.2.2.2.1.	Cömertlik	122

3.2.2.2.2.	Makam	122
3.2.2.2.3.	Komutanlık/Zafer	123
3.2.2.3.	Kişisel Erk	123
3.2.2.3.1.	Bilginlik	123
3.2.2.3.2.	Kahramanlık/Yiğitlik	123
3.2.3.	Salih Paşa	124
3.2.3.1.	Yücelik	125
3.2.3.2.	Yönetim Erki	125
3.2.3.2.1.	Cömertlik	125
3.2.3.2.2.	Makam	125
3.2.3.2.3.	Komutanlık/Zafer	126
3.2.3.3.	İlâhî Erk	126
3.2.3.3.1.	Talihlilik/Kutluluk	126
3.2.3.4.	Kişisel Erk	126
3.2.3.4.1.	Mekân	126
3.2.4.	Diğer Kişiler	128
3.2.4.1.	IV. Mehmed	128
3.2.4.2.	Kara Mustafa Paşa	128
3.2.4.3.	Sultanzâde Mehmed Paşa	129
3.2.4.4.	Sofu Mehmed Paşa	129
3.2.4.5.	Tezkereci (Hezârpâre) Ahmet Paşa	130
3.2.4.6.	Mehmed Paşa	131
3.2.4.7.	Ahmet Paşa	131
3.2.4.8.	Defterdar İsmail Paşa	132
3.2.4.9.	Defterdar Hattat Mehmed Paşa	132
3.2.4.10.	Mustafa Paşazâde Mehmed Paşa	133
3.2.4.11.	Şeyhülislam Yahya Efendi	133
3.2.4.12.	Şeyhülislam Bahâyî Efendi	134
3.2.4.13.	Sun'izâde Seyyit Mehmed Emin Efendi	134
3.2.4.14.	Defterdar Hafız Mehmed Paşa	135
3.2.4.15.	Defterdar Ahmet Paşa	135
3.2.4.16.	Ruznâmecî İbrahim Efendi	136
3.2.4.17.	Reîsü'l-Küttâb Şâmîzâde	136
3.2.4.18.	Silahdâr Yusuf Paşa	137
3.3.	Nefî	137

3.3.1.	I. Ahmed.....	138
3.3.1.1.	Yücelik	138
3.3.1.2.	Yönetim Erki	138
3.3.1.2.1.	Adalet	138
3.3.1.2.2.	Cömertlik	139
3.3.1.2.3.	Makam.....	139
3.3.1.3.	Kişisel Erk	139
3.3.1.3.1.	Kahramanlık/Yiğitlik.....	139
3.3.1.3.2.	Mekân	139
3.3.2.	II. Osman.....	140
3.3.2.1.	Yücelik	141
3.3.2.2.	Yönetim Erki	141
3.3.2.2.1.	Makam.....	141
3.3.2.2.2.	Komutanlık/Zafer	141
3.3.2.3.	Kişisel Erk	142
3.3.2.3.1.	Kahramanlık/Yiğitlik.....	142
3.3.2.3.2.	Mekân	142
3.3.3.	IV. Murad	143
3.3.3.1.	Yücelik	143
3.3.3.2.	Yönetim Erki	144
3.3.3.2.1.	Adalet	144
3.3.3.2.2.	Cömertlik	144
3.3.3.2.3.	Makam.....	144
3.3.3.2.4.	Komutanlık/Zafer	144
3.3.3.2.5.	Egemenlik.....	145
3.3.3.3.	Kişisel Erk	145
3.3.3.3.1.	Bilginlik/Hüner.....	145
3.3.3.3.2.	Kahramanlık/Yiğitlik.....	145
3.3.3.3.3.	Ahlak/Yaradılış	146
3.3.3.3.4.	Şairlik.....	146
3.3.3.3.5.	Mekân	146
3.3.3.3.6.	Soy.....	147
3.3.4.	Diğer Kişiler.....	148
3.3.4.1.	Hafız Ahmet Paşa	148
3.3.4.2.	Nasuh Paşa	149

3.3.4.3.	Damat Mehmed Paşa.....	149
3.3.4.4.	Hüsrev Paşa	150
3.3.4.5.	İlyas Paşa.....	151
3.3.4.6.	Kaymakam Mehmed Paşa	151
3.3.4.7.	Kuyucu Murad Paşa	152
3.3.4.8.	Kayserili Halil Paşa	153
3.3.4.9.	Kemankeş Ali Paşa	153
3.3.4.10.	Mere Hüseyin Paşa	154
3.3.4.11.	Bayram Paşa	155
3.3.4.12.	Mustafa Paşa.....	155
3.3.4.13.	İbrahim Paşa	156
3.3.4.14.	Şeyhülislam Mehmed Efendi	156
3.3.4.15.	Şeyhülislam Esed Efendi.....	157
3.3.4.16.	Şeyhülislam Aziz Efendi	157
3.3.4.17.	Gelibolulu Âlî.....	158
3.3.4.18.	Darüssaâde Ağası	158

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.	18. YÜZYIL KASİDELERİNDE İKTİDAR KAVRAMI	159-194
4.1.	Nedim	159
4.1.1.	III. Ahmed	159
4.1.1.1.	Yücelik	159
4.1.1.2.	Yönetim Erki	160
4.1.1.2.1.	Cömertlik	160
4.1.1.2.2.	Makam	160
4.1.1.2.3.	Mutluluk	160
4.1.1.3.	Kişisel Erk	161
4.1.1.3.1.	Kahramanlık/Yiğitlik.....	161
4.1.1.3.2.	Mekân	161
4.1.2.	Damat İbrahim Paşa	162
4.1.2.1.	Yücelik	163
4.1.2.2.	Yönetim Erki	163
4.1.2.2.1.	Cömertlik	163

4.1.2.2.2.	Makam	164
4.1.2.2.3.	Mutluluk	164
4.1.2.3.	Kişisel Erk	164
4.1.2.3.1.	Mekân	164
4.1.3.	Diğer Kişiler.....	166
4.1.3.1.	Silahdâr (Şehit) Ali Paşa.....	166
4.1.3.2.	Mustafa Paşa.....	167
4.1.3.3.	Mahmud Paşa	167
4.1.3.4.	Defter Emîni Mehmed Efendi	168
4.2.	Şeyh Gâlip	168
4.2.1.	III. Selim	169
4.2.1.1.	Yücelik	169
4.2.1.2.	Yönetim Erki	169
4.2.1.2.1.	Adalet	169
4.2.1.2.2.	Cömertlik	170
4.2.1.2.3.	Makam	170
4.2.1.2.4.	Komutanlık/Zafer	170
4.2.1.2.5.	Egemenlik	171
4.2.1.2.6.	Mutluluk	171
4.2.1.3.	İlâhî Erk.....	171
4.2.1.3.1.	Talihlilik/Kutluluk.....	171
4.2.1.4.	Kişisel Erk	172
4.2.1.4.1.	Akıl	172
4.2.1.4.2.	Kahramanlık/Yiğitlik.....	172
4.2.1.4.3.	Ahlak/Yaradılış	172
4.2.1.4.4.	Mekân	173
4.2.2.	Beyhan Sultan	174
4.2.2.1.	Kişisel Erk	174
4.2.2.1.1.	Mekân	174
4.2.3.	Diğer Kişiler.....	175
4.2.3.1.	Şeyhülislam Esedzâde Şerif Efendi.....	175
4.2.3.2.	Hoca Neşet Efendi.....	176
4.2.3.3.	Tezkire-i Sâni Arif Efendi	177
4.2.3.4.	Kethüda Şerif Efendi	177
4.2.3.5.	Katib-i Esrâr Ahmet Efendi	178

4.2.3.6.	Şıkk-ı Evvel Defterdarı Şerif Efendi	178
4.2.3.7.	Pertev Efendi	179
4.3.	Sünbülzâde Vehbî	179
4.3.1.	III. Selim	179
4.3.1.1.	Yücelik	179
4.3.1.2.	Yönetim Erki	180
4.3.1.2.1.	Adalet	180
4.3.1.2.2.	Merhamet/Cezalandırıcılık	180
4.3.1.2.3.	Cömertlik	180
4.3.1.2.4.	Makam	181
4.3.1.2.5.	Komutanlık/Zafer	181
4.3.1.2.6.	Egemenlik	181
4.3.1.2.7.	Mutluluk	181
4.3.1.3.	İlâhî Erk	182
4.3.1.3.1.	Talihlilik/Kutluluk	182
4.3.1.4.	Kişisel Erk	182
4.3.1.4.1.	Akıl	182
4.3.1.4.2.	Kahramanlık/Yiğitlik	182
4.3.1.4.3.	İtibar	183
4.3.1.4.4.	Ahlak/Yaradılış	183
4.3.2.	Diğer Kişiler	184
4.3.2.1.	I. Abdülhamid	184
4.3.2.2.	III. Mustafa	185
4.3.2.3.	Sadrazam Halil Hamit Paşa	185
4.3.2.4.	Darendeli Mehmed Paşa	186
4.3.2.5.	Koca Ragıp Paşa	187
4.3.2.6.	Sadrazam Derviş Mehmed Paşa	187
4.3.2.7.	Yeğen Mehmed Paşa	188
4.3.2.8.	Yenişehir Defterdarı Osman Paşa	188
4.3.2.9.	Râif İsmâil Paşa	189
4.3.2.10.	Melek Mehmed Paşa	189
4.3.2.11.	Şeyhülislam Pîrî-zâde Osman Sâhib Efendi	190
4.3.2.12.	Şeyhülislam İranîzâde Mehmed Es'ad Efendi	190
4.3.2.13.	Şeyhülislam Es'adzâde Mehmed Şerîf Efendi	191
4.3.2.14.	Şeyhülislam Mehmed Kâmil Efendi	192

4.3.2.15.	Şeyhülislam Çelebizâde Âsım İsmail Efendi	192
4.3.2.16.	Veliyyüddin Efendizâde Mehmed Emin Efendi	193
4.3.2.17.	Reisü'l-küttâb Âtîfzâde Ömer Vahîd Efendi	194
SONUÇ.....		195
KAYNAKÇA.....		202
EKLER.....		211
ÖZGEÇMİŞ.....		583

ÖZET

Kavram alanı, dildeki sözcüklerin birbirleriyle ilişkilerini belirleyen, bu ilişkinin incelenmesiyle sözcüklerin eş anlamlı, yakın anlamlı veya anlam yönüyle birbirini tamamlayan yönlerini ele alan ve sözcük ağlarının tespitine olanak sağlayan dil kuramıdır. Bu kurama dayanarak yapılan çalışmalarda sözcüklerin kullanıldıkları bağlamda kazandıkları anlamlar ve yüzyıllar içerisinde yaşadıkları değişim ve dönüşümler üzerinde durulmaktadır. Bu bilgilerden ilham alarak bu çalışmada padişahın/paşanın varlığı, gücü, devletin devamlılığı vb. konularda önemli bilgiler içeren kasidelerde “iktidar” sözcüğünün kavram alanı kasideler aracılığıyla incelenmiştir. İlk aşamasında kavram alanı açıklanmış ve ardından iktidar sözcüğü, sözlüklerde taranarak “iktidar” sözcüğünün kavram alanı tespit edilmiştir. İktidar sözcüğüyle ilişkili olan sözcüklerin tespit edilmesiyle kasidelerde iktidara yönelik ifadelerin hangi konular etrafında yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bu değerlendirmede 15-18. yüzyıllarda yaşamış ve dönemlerine kasideciliği ile damga vurmuş Şeyhî, Ahmet Paşa, Necatî, Fuzûlî, Bâkî, Hayalî Bey, Nâbî, Nâ’îlî-i Kadîm, Nef’î, Nedîm, Şeyh Gâlip ve Sümbülzade Vehbî’nin kasidelerindeki “iktidar” sözcüğünün kavram alanı tespit edilerek sonuç kısmında dönemlere, şairlere ve iktidarla ilişkili kişilere dair tespitlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İktidar, Kavram Alanı, Kaside, Klasik Türk edebiyatı.

ABSTRACT

The conceptual space is a linguistic theory that identifies the relationships among words and, by examining those relationships, addresses synonymy, near-synonymy, and meaning relations that complement one another, thereby enabling the detection of lexical networks. Studies grounded in this framework focus on the meanings words acquire in their usage contexts and on the changes and transformations they undergo across centuries. Drawing on these insights, the present study examines the conceptual space of the word “ıktidar” in eulogies, which contain significant information concerning the presence and power of the sultan/pasha, the continuity of the state, and related matters. In the first stage, the theory of conceptual spaces is outlined; subsequently, dictionaries are surveyed to delineate the conceptual space of the word “ıktidar.” By identifying the words associated with “ıktidar,” the study determines the themes around which expressions of power concentrate in eulogies. This analysis examines the concept of "ıktidar" in the eulogies of prominent poets from the 15th to 18th centuries —such as Şeyhî, Ahmet Paşa, Necatî, Fuzûlî, Bâkî, Hayalî Bey, Nâbî, Nâ’ilî-i Kadîm, Nef’î, Nedîm, Şeyh Gâlip, and Sünbülzade Vehbî— by identifying the time period in the world and providing context for the individuals, figures, and daily life in relation to power and its realities.

Keywords: Power, Conceptual Space, Eulogy, Classical Turkish Literature.

ŞEMALAR LİSTESİ

Şema Nr.

Şema Adı

Sayfa Nr.

Şema 1: Sözlüklerde İktidar 9

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik Nr.	Grafik Adı	Sayfa Nr.
Grafik 1:	II. Murad'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	22
Grafik 2:	Germiyanoglu Yakup Bey'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar	27
Grafik 3:	Koca Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	31
Grafik 4:	Anadolu Beylerbeyi Hamza Bey'in Övüldüğü Kasidede İktidar	34
Grafik 5:	Fatih Sultan Mehmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar	41
Grafik 6:	II. Bâyezîd'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar	46
Grafik 7:	Cem Sultan'ın Övüldüğü Kasidede İktidar	47
Grafik 8:	Şeyh Vefâ'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	47
Grafik 9:	Şeyh Taceddin'in Övüldüğü Kasidede İktidar.....	48
Grafik 10:	Memduhu Belirsiz Olan Kasidelerde İktidar	49
Grafik 11:	Fatih Sultan Mehmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar	52
Grafik 12:	II. Bâyezîd'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar	57
Grafik 13:	Şehzâde Mahmud'un Övüldüğü Kasidelerde İktidar	62
Grafik 14:	Karamânî Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	62
Grafik 15:	Hadım Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	63
Grafik 16:	Kasım Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	64
Grafik 17:	Davut Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	64
Grafik 18:	Mesih Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar.....	65
Grafik 19:	Koca Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	66
Grafik 20:	Müeyyездâde Abdurrahman Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	66
Grafik 21:	Kanunî Sultan Süleyman'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	71
Grafik 22:	Ayas Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	76
Grafik 23:	Lala Cafer Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	77

Grafik 24: İbrahim Han'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	78
Grafik 25: Mehmed Han'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	78
Grafik 26: Veysi Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	79
Grafik 27: Rüstem Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar.....	79
Grafik 28: Pargalı İbrahim Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	80
Grafik 29: Baltacı Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	81
Grafik 30: Celâlzâde Mustafa Çelebi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	81
Grafik 31: Kadir Çelebi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar.....	82
Grafik 32: Fazıl Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	82
Grafik 33: Gazi Mehmed'in Övüldüğü Kasidede İktidar	83
Grafik 34: Memduhu Belirsiz Olan Kasidelerde İktidar	84
Grafik 35: Kanunî Sultan Süleyman'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	87
Grafik 36: II. Selim'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar	90
Grafik 37: III. Murad'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	92
Grafik 38: III. Mehmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	93
Grafik 39: Semiz Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	93
Grafik 40: Kubad Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	94
Grafik 41: Ebû Suûd Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar.....	95
Grafik 42: Mehmed Çelebi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	95
Grafik 43: Karamânîzâde Mehmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	96
Grafik 44: Kadîzâde Şemseddin Ahmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	97
Grafik 45: Feridun Bey'in Övüldüğü Kasidede İktidar	97
Grafik 46: Memduhu Belirsiz Olan Kasidede İktidar	98
Grafik 47: Kanunî Sultan Süleyman'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	104
Grafik 48: Pargalı İbrahim Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	105
Grafik 49: Musahip Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	109
Grafik 50: II. Mustafa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	110
Grafik 51: III. Ahmed'in Övüldüğü Kasidede İktidar	110
Grafik 52: Amcazâde Hüseyin Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar.....	111

Grafik 53: Daltaban Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	112
Grafik 54: Râmî Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	112
Grafik 55: Teberdâr (Baltacı) Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	113
Grafik 56: Silahdâr (Şehit) Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	114
Grafik 57: Cafer Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	114
Grafik 58: Abdi Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	115
Grafik 59: Seyyit Mustafa Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	115
Grafik 60: Devletgiray Han'ın Övüldüğü Kasidede İktidar	116
Grafik 61: Birrî Çelebi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	117
Grafik 62: Köprülüzâde Esad Bey'in Övüldüğü Kasidede İktidar	117
Grafik 63: Memduhu Belirsiz Olan Kasidede İktidar	118
Grafik 64: IV. Murad'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	121
Grafik 65: Fazıl Ahmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	124
Grafik 66: Salih Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	127
Grafik 67: IV. Mehmed'in Övüldüğü Kasidede İktidar	128
Grafik 68: Kara Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	128
Grafik 69: Sultanzâde Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	129
Grafik 70: Sofu Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	129
Grafik 71: Hezârpâre Ahmet Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	130
Grafik 72: Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	131
Grafik 73: Ahmet Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	131
Grafik 74: Defterdar İsmail Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	132
Grafik 75: Hattat Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	132
Grafik 76: Mustafa Paşazâde Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	133
Grafik 77: Şeyhülislam Yahyâ'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	133
Grafik 78: Şeyhülislam Bahâyî'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	134
Grafik 79: Mehmet Emin Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	134
Grafik 80: Hâfız Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	135
Grafik 81: Defterdar Ahmet Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	135

Grafik 82: Ruznameci İbrahim Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	136
Grafik 83: Reîsü'l-Küttâb Şâmîzâde'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	136
Grafik 84: Silahdâr Yusuf Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	137
Grafik 85: I. Ahmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar	140
Grafik 86: II. Osman'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	143
Grafik 87: IV. Murad'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	147
Grafik 88: Hafız Ahmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	148
Grafik 89: Nasuh Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	149
Grafik 90: Damat Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	149
Grafik 91: Hüseyin Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	150
Grafik 92: İlyas Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	151
Grafik 93: Kaymakam Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	151
Grafik 94: Kuyucu Murad Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	152
Grafik 95: Kayserili Halil Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	153
Grafik 96: Kemankes Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	153
Grafik 97: Mere Hüseyin Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	154
Grafik 98: Bayram Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	155
Grafik 99: Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	155
Grafik 100: İbrahim Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	156
Grafik 101: Şeyhülislam Mehmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar	156
Grafik 102: Şeyhülislam Esed Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar	157
Grafik 103: Şeyhülislam Aziz Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar	157
Grafik 104: Gelibolulu Âlî'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar	158
Grafik 105: Darüssaâde Ağası'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	158
Grafik 106: III. Ahmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar	162
Grafik 107: İbrahim Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	165
Grafik 108: Silahdâr (Şehit) Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	166
Grafik 109: Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar	167
Grafik 110: Mahmud Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	167

Grafik 111: Defter Emini Mehmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar.....	168
Grafik 112: III. Selim'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	173
Grafik 113: Beyhan Sultan'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	175
Grafik 114: Şeyhülislam Esedzâde Şerif Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	175
Grafik 115: Hoca Neşet Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	176
Grafik 116: Tezkire-i Sâni Arif Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	177
Grafik 117: Kethüdâ Şerif Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar	177
Grafik 118: Kâtib-i Esrâr Ahmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	178
Grafik 119: Defterdar Şerif Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar.....	178
Grafik 120: III. Selim'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	183
Grafik 121: I. Abdülhamid'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	184
Grafik 122: III. Mustafa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	185
Grafik 123: Sadrazam Halil Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	185
Grafik 124: Darendeli Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	186
Grafik 125: Koca Ragıp Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar.....	187
Grafik 126: Sadrazam Derviş Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	187
Grafik 127: Yeğen Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar.....	188
Grafik 128: Yenişehir Defterdarı Osman Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	188
Grafik 129: Râif İsmâil Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar	189
Grafik 130: Osman Sâhib Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar	190
Grafik 131: Mehmed Es'ad Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar.....	190
Grafik 132: Mehmed Şerîf Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar	191
Grafik 133: Mehmed Kâmil Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar	192
Grafik 134: Âsım İsmâil Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar.....	192
Grafik 135: Mehmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	193
Grafik 136: Ömer Vahîd Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar	194
Grafik 137: 15. Yüzyılda Yazılan Kasidelerde İktidar	196
Grafik 138: 16. Yüzyılda Yazılan Kasidelerde İktidar	197
Grafik 139: 17. Yüzyılda Yazılan Kasidelerde İktidar	198

Grafik 140: 18. Yüzyılda Yazılan Kasidelerde İktidar	199

KISALTMALAR LİSTESİ

- a.g.e. : adı geçen eser
a.g.m. : adı geçen makale / madde
a.g.t. : adı geçen tez
Bkz. : Bakınız
Çev. : Çeviri
Nşr. : Neşir
s. : Sayfa

GİRİŞ

İktidar Kavramı

Dil, Doğan Aksan'ın tanımıyla “sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir; düşünme ve düşünöleni aktarma dizgesidir.”¹ Bu büyümlü düzen insanoğlunun hep dikkatini çekmiştir. Milattan önce 10. yüzyıla kadar uzanan tarihte Eski Hint'te Vedalar üzerinde çalışmalar yapan birçok dilci yetişmiş ve Hindistan'da iki dil ekölü varlık göstermiştir.² Devam eden yüzyıllarda Yunanlılar da dil bilimi çalışmaları yürütmüştür. MÖ 2.-1. yüzyılda İskenderiye Okulu'nda yetişen Dionysios Thrax, geleneksel dil bilgisi kitaplarının ilk örneğı olan bir Grek dil bilgisi yazmıştır.³ Yeni kıtanın keşfiyle beraber Dünya'nın farklı coğrafyalarına da ayak basılmış ve yeni dillerle karşılaşılmıştır. Yeni işitilen dillerin ne olduğuna dair öğrenme gayreti gösterilirken bir yandan dillerdeki akrabalık tartışılmaya başlanmıştır.⁴ Bu çalışmalar, dil üzerine yapılan incelemeleri arttırmış ve dil biliminde yeni çalışma alanlarının oluşmasına yol açmıştır.

19. yüzyılda Alman dilci K. Reisig, Latin Dilbilimi Üzerine Dersler adlı kitabında Semasiologie başlığıyla anlam biliminin ilk temellerini atmıştır.⁵ F. De Saussure, 20. yüzyılın başlarında “dizge” (sistem) anlayışıyla, dilin nitelikleri ve inceleme yöntemleri üzerine önemli ilkeler koymasıyla ve “gösterge” kavramını yerleştirmesiyle çıkır açmıştır.⁶ Saussure'le birlikte hız kazanan anlam bilimi çalışmaları sonucunda günümüzde Tümce anlam bilimi ve Sözcük anlam bilimi şeklinde iki alt alan oluşmuştur.⁷ Anlam bilimi çalışmalarında başlangıçtan beri araştırmacılar genellikle tek tek kelimeleri, bunların anlam yönünü ele almışlar, kelimedenden hareket ederek kavrama, kavram çekirdeğine ulaşmaya, anlam değışmelerini ve bunların nedenlerini belirlemeye çabalamışlardır.⁸ J. Terier'in dil alanı (sprachfeld) teorisi başka araştırmacılar tarafından kavram alanı, anlam alanı, semantique alan, lengüistik alan adlarıyla ele alınmıştır ve kelimelerin tek tek

¹ Doğan Aksan, **Anlambilim Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi**, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2021, s. 17.

² Abidin İtil, **Sanskrit Kılavuzu**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1963, 1-21'den aktaran Aksan, a.g.e., s. 21.

³ Aksan, a.g.e., s. 22.

⁴ Aksan, a.g.e., s. 22.

⁵ Aksan, a.g.e., s. 23.

⁶ Aksan, a.g.e., s. 24.

⁷ Aksan, a.g.e., s. 24-26.

⁸ Doğan Aksan, **Anlambilimi ve Türk Anlambilimi**, Erol Ofset Matbaacılık, Ankara, 1978, s. 44.

incelenip sonuca, anlama varmaya çalışılmasına karşı çıkmıştır.⁹ Alan teorisine göre dil, nesneleri içine alan bir ağ gibidir. Manaca akraba olan kelimeler, birlik hâlinde görev yapmaktadırlar. Hiçbir kelime tek başına işlem görmeyip anlamca yakınlığı olduğu kelimeyle beraber varlığını sürdürmektedir. Dil alanı içerisinde dilin yaşamakta olduğu kültür dâhilinde kavram boşluğu olmadığı gibi dışarıda kalan kelime de yoktur.¹⁰ Bir boşluk oluşması durumunda dili konuşan milletin kültür seviyesine bağlı olarak yeni kelimeler ve anlamlar türetilerek o boşluk doldurulur.¹¹ Bu doğrultuda kelimelerin birbiriyle olan ilişkileri kavram alanı ve kelime ailesi başlıklarıyla açıklanmaya gayret edilmektedir.

Dilin bünyesinde olan kelimeler, sadece var olan dünyadaki nesnelere verilmiş isimlerden ibaret değildir, başka bir deyişle etiketler mecmuası değildir, aksine dünyanın zihne mal oluşunun neticesidir.¹² Yani dilde sadece somut nesnelere verilmiş isimler yoktur, soyut kavramlara verilen isimler de mevcuttur. Halkın düşünce dünyasında bir kavram ne kadar önemliyse o kadar çok tekrarlanır ve o derece nitelik kazanır.¹³ Zihinde varlık gösteren kelimeler, somut bir nesneyi ifade ediyorsa dahi soyut bir kavramı çağrıştırabildiği gibi birbirine zıtlık oluşturan kelimeler de cümledeki kullanımına göre aynı anlamı verebilir. İyi, fena ve kötü karşıt anlamlı kelimeler olmalarına rağmen “adamı iyi dövmüşler – adamı fena dövmüşler – adamı kötü dövmüşler” cümlelerinde aynı anlama gelmektedir.¹⁴ Burada şu anlaşılmalıdır ki dildeki kelimeler birbirlerine zıtlık oluştursalar dahi ortak kavram alanında bulunabilmektedirler. Ortak kavram alanında bulunan kelimeler, yakın ve zıt anlamlı kelimelerden (dost, arkadaş, ahbap..., sıcak, soğuk), ortak kökten türeyen kelimelerden yani kelime ailesinden (al- fiil kökünden gelen aldir-, aldırıl-, alın-, alım, alıcı, alıntı gibi) oluşabileceği gibi kelimelerin başka kelimelere yaptıkları çağrışımlar neticesinde de oluşabilmektedir. “Hastane” kavramı düşünüldüğünde “doktor, hemşire, hasta, yoğun bakım, aşı, ilaç, beyaz önlük...” gibi kavramlar da zihinde canlanmaktadır.

Şairlerin kasidede kullandıkları kavramlar, hedefledikleri nesne veya duruma göre şekillenmektedir. Kavramların birbirine zıt olmalarına rağmen bir araya geldiklerinde hedeflenen unsurla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili olduğu görülebilmektedir. Makamla ilgili yazılan beyitlerde azl, düşman, gedâ gibi sözlerin makama zıtlık oluşturmaktadırlar ancak azlin makamdan düşmeyi; düşmanın makamın muhalifini/makamın rakibini; gedâ makam sahibinin hizmetini gören kişiyi kastetmesi nedeniyle makam kavramıyla ilişkili olduğu söylenebilir. Bu durumun şairlerin

⁹ Aksan, a.g.e., s. 44.

¹⁰ Hüseyin Sesli, **Dil Alanı Üzerine**, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum, 1968, s. 8-9.

¹¹ Sesli, a.g.e., s. 7.

¹² Leo Weisgerber, **Dünyanın Zihnen Gelişiminde Dil Alanları**, (Çev. Hüseyin Sesli), Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum, 1968, s. 8.

¹³ Sesli, a.g.e., s. 8.

¹⁴ Aksan, a.g.e., 56.

kasidelerde de gazellerdeki gibi âşık – sevgili – rakip üçgenini oluşturmaları sebebiyle olduğu dile getirilebilir. Aşık konumundaki şair, sevgili konumundaki memduhunu överken bazı durumlarda memduha rakip olan unsurlardan da bahsetmektedir. Hayâlî Bey’in Kanunî Sultan Süleyman’ı “*şehâ ‘adûñ eger isterse ser-fîrâz olmak / serin sinânuña diksün ki başı göge erer*”¹⁵ beytinde överken düşmanın düşeceği durumu anlatması, gazellerde kurulan aşk üçgeninin kasidedeki örneklerinden biridir.

Kasidelerde yer alan övgülerin dolaylı olarak memduha övgü olarak yöneltildiği de görülmektedir. Bir nişancının çektiği tuğranın güzelliğini övmek onun maharetine; padişaha ait atların güzellemesini yapmak onun yiğitliğine; alimin/şairin yazdıklarına hoş ve mübalağalı ifadeler kullanmak onun ilmine dolaylı övgüdür. Şairler tarafından övgüye layık yanlarının olması, o kişiye güç kazandırdığı söylenebilir. Âlimin bulunduğu ortamda sağladığı otorite ilmi sayesinde iken paşanın sağladığı otorite onun makamı sayesinde. Benzer şekilde padişahın veya paşanın tecrübeleri sayesinde savaş meydanında gösterdiği yetenekler, onun komutanlık, yiğitlik, akıl vb. yeteneklerinin bulundukları ortamda otoriteyi sağlamalarını sağlayan unsurlardandır.

Kasidelerin İncelemesinde İzlenen Yöntem

1. Kaside haricindeki nazımlar (mesnevi, tercî-i bend, tahmis gibi) incelemeye alınmamıştır.
2. Tevhit, münacat, naat, mersiye gibi kaside türleri incelememiştir.
3. İncelenecek olan kasidelerde övülen kişilerin şairin döneminde yaşayan kişiler olmasına dikkat edilmiştir. Nâbî’nin İbnü’l-Arabî’ye, Şeyh Gâlip’in Mevlânâ’ya yazdığı gibi şairin yaşadığı devrin öncesindeki şahıslara yazılan kasideler incelememiştir.
4. Kasidelerden şerh edilen beyitlerde övülen kişiler hakkında bilgi verilmiştir.
5. Kasidelerin özellikle methiye bölümleri değerlendirilmiştir. Burada tespit edilen kavramlara 24 başlık altında kavramlar dizininde yer verilmiştir.
6. Divanlarda tespit edilen kavramlar, kavramlar dizininde övülen kişilere göre ayrılmıştır.
7. Kavramlar, niteliğine göre (adalet, cömertlik, makam, yücelik vs.) sınıflandırılmıştır.
8. Kavramlar, eklerinden ayrılarak yazılmıştır ve aynı kavramlar bir arada verilmiştir.
9. Övülen kişi hakkında hangi kasidede veri tespit edildiğinin anlaşılması adına isimlerden sonra parantez içinde kaside numaraları verilmiştir. Adalet, cömertlik, makam, yücelik vb. başlıklar dahilinde kaç kavram tespit edildiğinin anlaşılması için başlıkta kavram sayısı verilmiştir.
10. Dizinde memduhların sıralaması, şairin divanındaki kaside sıralamasına göre ilerlemektedir. Kavram sırası, beyit numarasını takip etmektedir. Nitelik sırası ise (adalet, cömertlik, makam, yücelik vs.) alfabetik sıralanmıştır.

¹⁵ Ey padişahım! Düşmanın eğer yücelmek isterse başını mızrağına diksün, (böylece) başı göge erer. [K 3/9]

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İKTİDAR VE 15. YÜZYIL KASİDELERİNDE İKTİDAR KAVRAMI

1.1. Sözlüklerde İktidar Kavram Alanı

Dildeki kelimeler yalnızca nesneleri veya soyut kavramları adlandırmakla kalmaz, aynı zamanda insanın dünyayı nasıl algıladığını ve hangi kavramlara önem verdiğini de yansıtır. İnsan zihninde sağlam bir şekilde yer eden kavramlardan biri de “güç”tür. İnsanoğlunun doğasında güce hâkim olma isteği hep var olmuştur. Eğer insan, güce sahip olamıyorsa güç sahibine yaklaşıp güce bir nebze sahip olabilmektedir.¹⁶ Para, mal, mülk, makam hatta bilgili olmak da bu gücü sağlayan unsurlardandır. Bu unsurların bir araya geldiği ve bir devlette en çok güce sahip kişiler saray erkânıdır. Saray erkânı, gücün etrafında şekillenen bir profildir.¹⁷ Michel Fouccault’a göre iktidar “bireylerin ya da grupların (delilerin, hastaların, suçluların, çocukların, vb.) davranışlarının yönlendirilme biçimi, yani bir yönetim sorunu”dur.¹⁸ Eski dönemlerde iktidar yaşama son verme aracı olarak kullanılırken günümüzde yaşamı yönlendirme aracı olarak kullanılmakta olduğunu vurgulamaktadır.¹⁹ Ayrıca iktidarın öznelere üzerinde uygulandığını, bağlayıcı ilkesinin özgürlük olduğunu ve özgürlüğün olmadığı yerde iktidardan bahsedilemeyeceğini dile getirmektedir.²⁰ Max Weber’e göre iktidar “bir sosyal ilişki içinde, bir aktörün hangi temele dayanırsa dayansın, direnmeyle karşılaşsa bile istediğini yapabilme konumunda olma ihtimali”dir.²¹ Bu bağlamda Weber “kişinin bir iktidar sahibi olmaksızın başkaları üzerinde iktidar kurabilmesi mümkündür. Örneğin; ailede baba herhangi bir idare organı olmadığı halde iktidar sahibidir” demektedir.²² Aynı zamanda Weber iktidar kavramının siyasi yönünü de ele alarak “bir idari organa sahip olan bir teşkilat, her zaman (belli bir çapta) iktidar teşkilatıdır. Ancak burada kavram görecelidir. Çünkü normal bir iktidar

¹⁶ Robert Greene, **İktidar Güç Sahibi Olmanın 48 Yasası**, (Çev. Zeliha İyidoğan Babayigit), Altın Kitaplar, İstanbul, 2006, s. 7-10.

¹⁷ Greene, a.g.e., s. 255-256.

¹⁸ Ayşe Derya Saraçoğlu, “Michel Fouccault’nun İktidar Kavramı”, **Social Sciences Studies Journal**, 8 (97), 2022, s. 1528.

¹⁹ Saraçoğlu, a.g.m., s. 1529.

²⁰ Saraçoğlu, a.g.m., s. 1529; Vedat Çelebi, “Michel Fouccault’da Bilgi, İktidar ve Özne İlişkisi”, **Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi**, 5, 2013, s. 518-519.

²¹ Elif Çakıcı ve Gülise Gökçe, “Max Weber ve Michel Fouccault’da İktidar: Karşılaştırmalı Bir Analiz”, **Antalya Bilim Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, 3 (1), 2022, s. 9.

²² Max Weber, **Sosyolojinin Temel Kavramları**, (Çev. Medeni Beyaztaş), Yarın Yayınları, İstanbul, 2018, s. 94’ten aktaran Çakıcı ve Gökçe, a.g.m., s. 9.

teşkilatı aynı zamanda bir idari teşkilattır.” şeklinde açıklamaktadır.²³ İktidar sözcüğü Felsefe Sözlüğü’nde “insanların ya da bireylerin eylemde bulunma, yapıp etme yetisi; belli bir işi başarma, ortaya birtakım etkiler ya da sonuçlar çıkarabilme yeteneği; fiziksel ya da tinsel bir etki yaratabilme ya da bu tür bir etkiye karşı direnebilme yeteneği; doğrudan ya da dolaylı yollarla değişimi meydana getirme ya da değişimleri önleyip önüne geçme kapasitesi; devletlerin, hükümetlerin ya da kurumların ellerinde bulunan yönetme yetkisi; toplumu yönetenlerin siyasi, hukuksal, toplumsal yapıp etmelerinin en temel dayanağı...” şeklinde açıklanmaktadır.²⁴ Bu ifadelerin ışığında iktidar kavramının hem siyasi yönünün hem de kişisel yönünün varlığından söz edilebilir. Siyasi açıdan iktidarla, makam sahibi kişilerin elinde bulundurduğu güç kastedilirken bireysel açıdan iktidarla kişilerin bulunduğu çevrede şahsında bulundurduğu özellikler sayesinde diğer insanlara baskınlığı ifade edilmektedir. Kişinin hem yüksek bir makam sahibi hem de kişisel özelliklerinin üstün oluşu, diğer insanlar tarafından ulaşılması zor bir kişi haline gelmesine sebep olmaktadır. Eski devletlerin hükümdarlarını halk tarafından ulaşılmaz ya da ulaşılması zor kılan başlıca nedenin bunlar olduğu dile getirilebilir.

Eski Türk devletlerinde kağanların gücünü şekillendiren, iktidarını sağlayan en önemli unsur kuttur. Kağanlara Tanrı tarafından verilmiş birtakım özellikler vardır. Bu özellikler sayesinde kağan, devletin idaresini sağlamaktadır.²⁵ Kağanlar, bu özelliklerin yanında halkına karşı takındığı tavırla devletin güçlenmesini ve ayakta kalmasını sağlamaktadır. Göktürk kağanlarından Kül Tigin ve Bilge Kağan’ın, halkına hizmet ettiği, halkını zenginleştirdiği, halkına yiyecek, içecek, giyecek, para yardımında bulunduğu Orhun Abidelerinde yer almaktadır.²⁶ Bu liderler, devletini ve halkını korumak için türlü stratejiler uygulamışlardır. İstihbarat sistemi oluşturmuşlar, edinilen bilgiler çerçevesinde taktikler uygulayarak seferler düzenlemişler ve siyaseti en etkin şekilde kullanmışlardır.²⁷ Bu stratejik uygulamalar, devlet erkânının akıl ve mukayese yeteneklerinin üstün olması gerektiğini gösteren delillerdendir. Kağanların Orhun Abidelerini diktirmeleri ve yazıtlarda geçmişten ders alarak hataların düzeltilmesini halkına anlatarak bilgilendirmeye çabalamaları, Göktürk kağanlarının bilgiye ve kolektif bilince önem verdiklerini göstermektedir.²⁸ Kağanların düşmanlarına diz çöktürmesi, asilere baş eğdirmesi, yasalar koyarak düzen sağlaması otoriter liderlik özelliği gösterdiklerinin delilidir.²⁹ Kağanların düşmanlara ve asilere karşı koyabilmesi, onların

²³ Max Weber, **Bürokrasi ve Otorite**, (Çev. H. B. Akın), Adres Yayınları, İstanbul, 2017, s. 38’den aktaran Çakıcı ve Gökçe, a.g.m., s. 9.

²⁴ Abdülbaki Güçlü vd., **Felsefe Sözlüğü**, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2018, s. 628.

²⁵ Selim Karakaş, “Orhun Abideleri’nde Teokrasi Problemi ve Yabancı Dinlerin Türk Bozkır İdari Anlayışına Etkileri”, **Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi**, 1 (1), 2016, s. 168-169.

²⁶ Altan Ayan, “Orhun Abidelerindeki Liderlik ve Yönetim Anlayışının Değerlendirilmesi”, **Akademik Bakış Dergisi**, (49) 2015, s. 309-310.

²⁷ Ayan, a.g.m., s. 310-311.

²⁸ Ayan, a.g.m., s. 312.

²⁹ Ayan, a.g.m., s. 312-313.

kahramanlıklarının halkı için önem arz ettiği rahatlıkla söylenebilir. Kutadgu Bilig’de de hükümdar olan kişinin en başta kut sahibi olması gerektiği ifade edilmiş ve ardından sahip olması gereken özelliklerin erdem (fazilet), bilig (bilgi), oy (akıl) ve ukuş (anlayış) olması gerektiği belirtilmiştir.³⁰

Osmanlı’nın ilk dönemlerinde de kut inancının yansımalarına rastlanmaktadır.³¹ Siyasetnameler incelendiğinde kut inancı, İslamiyet’in etkisiyle beraber Osmanlı’da yerini hilafete bıraktığı görülmektedir.³² Hatta I. Murad’ın 1366 yılında Ahî Musa’ya vermiş olduğu vakıfnamede halife ünvanını kullanmıştır.³³ Osmanlı padişahlarının kendisinin takındığı veya kitaplarda, belgelerde adının geçirildiği yerlerde yakıştırılan ünvanlar, padişahların adlarını güçlü göstermektedir. Padişahlar, bu güçlü isimleri sayesinde sözünü geçirebilmekte ve otoritesini sağlayabilmektedir.

Padişahların isimlerinin güçlenmesine katkı sağlayan unsurlardan biri de şairlerin padişahlara ve paşalara yazdıkları kasidelerdir. Burada şu da belirtilmelidir ki padişahların isimlerini güçlendiren sadece kendisine verilen ünvanlar değildir, padişahın yanında bulunan paşalar, emrindeki valiler, beyler, hatta himayeleri altında olan âlimler, sanatçılar dahi padişahın ismini güçlendirmektedir.³⁴ Padişahın etrafındaki kişilerin isimleri güçlenirse dolaylı olarak padişahın ismi de güçlenmiş olur. Osmanlı’da şairler, sadece saygısını sunmak istediği için değil hem geçimlerini sağlamak hem de mevki sahibi olabilme ihtimaliyle padişahlık, vezirlik, valilik, şeyhülislamlık gibi makamlardaki kişilere kasideler sunmaktadırlar. Dolayısıyla sundukları bu kasidelerde iktidar/güç sahiplerini iktidar sağlayan unsurlar aracılığıyla övmektedirler. Bu övgüler incelendiğinde hem o dönemin iktidar fikrinin hem de şairin iktidara bakış açısının öğrenileceği açıktır.

Şairlerin iktidar sahiplerine olan söylemlerini incelemeyi önce iktidar sözcüğüyle ilgili tanımları aktarmak gerekmektedir. “İktidar” sözcüğü Arapça “k-d-r” kök sesleriyle ifti’âl kalıbıyla türetilmiştir. Bu kök seslerle ve farklı kalıplarla oluşturulmuş “*kadr, kidr, kader, kâdir, kadîr, kidâr, kâdiret, kudret, muktedir, takdîr, ikdâr, tekaddür, makderet, mikdâr, mukâdere, mekâdir, mukaddir, mukadder, makdûr, munkadir, kadâret, kudûr*”³⁵ sözcükleri de mevcuttur. Bu sözcüklerden “*mikdâr,*

³⁰ Abdullah Yılmaz vd., “Kutadgu Bilig’de Devlet, Toplum ve Yönetim Anlayışı”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, (78), 2023, s. 239.

³¹ Süleyman Emre Zorlu, “Eski Türklerde ve Osmanlı Devleti’nde Meşruyet İnancı Bağlamında Devlet Başkanının Belirlenmesi”, **Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 5 (2), 2022, s. 519.

³² Halil İnalçık, **Türk İdarî Teşkilâtı Tarihi**, Kronik Kitap, İstanbul, 2023, s. 69-71, 85-86.

³³ İnalçık, a.g.e., s. 85.

³⁴ Erkan Akalın, **Klasik Türk -Şiirinde Şâir-İktidar İlişkileri**, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011, s. 18-20.

³⁵ “İktidar” sözcüğünün kelime ailesinin tespitinde şu sözlükler kullanılmıştır: Hans Wehr, **A Dictionary of Modern Written Arabic**, Spoken Language Services, New York, 1976; Francis Johnson, **A Dictionary Persian, Arabic and English**, W. H. Allen, London, 1852.

mekâdir, kidr, kader, munkadir, mukadder, makdûr” sözcükleri “kadr” kökünün “değer, mümkün” anlam yönleri dolayısıyla farklı anlamlar kazanmış olsalar da kökeninde “güç, kuvvet” manaları barındırmaktadır. Osmanlı Türkçesi kitaplarında, şiirlerinde veya arşiv belgelerinde bu sözcüklerin hepsiyle karşılaşmak mümkün değildir. Bu sözcüklerden “güç, kuvvet” minvalindeki sözcükler olan “*kadr, kader, takdîr, kâdir, kadîr, kâdiret, kudret, muktedir, ikdâr, tekaddür, makderet, kadâret, kudûr*” sözcüklerinden “*kâdiret, ikdâr, tekaddür, makderet, kadâret, kudûr*” sözcükleriyle belgelerde pek karşılaşılmamaktadır. Sözcük anlamları “güç, kuvvet” minvalinde olan sözcüklerin “*yemek, yemek pişirmek, ortalama iyilikte veya ortalama boyutta olan şey*” minvalinde anlamları olsa da bu sözcüklerin Osmanlı Türkçesinde bu anlamlarda kullanıldığına pek rastlanılamamaktadır.

Lûgat-i Remzî’de “iktidar” sözcüğü “*kuvvet ve kudreti olmak ve makderet ve zûr ve güç ve tâkat*” şeklinde tanımlanmıştır.³⁶ *Kâmûs-ı Türkî*’de iktidar sözcüğü “*güç yetme, yapabilme, muktedir olma, makderet, tâkat*” olarak açıklanmıştır.³⁷ Örnekleriyle *Türkçe Sözlük*’te “1. Bir işi yapabilme gücü, kuvveti. 2. Kabiliyet. 3. Hükümet yönetimini elinde bulundurma, hükümet.” açıklamalarıyla yer almaktadır.³⁸ *A Comprehensive Persian-English Dictionary*’de “*being powerful or able; power, authority, control, might ability excellence, dignity, rank*” olarak geçmektedir.³⁹ *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat* adlı eserde sözcüğün “*güç yetme, yapabilme.*” anlamından bahsedilmiştir.⁴⁰ *Türkçe Sözlük*’te bu sözcük “1. Bir işi yapabilme, bir direnmeyi yenme gücü; erk. 2. Bir işi başarabilme yetki ve yeteneği. 3. Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücünü kullanma yetkisi. 4. Bu yetkiyi elinde bulunduran kişi ve kuruluşlar. 5. Cinsel güç.” olarak verilmiştir.⁴¹

Osmanlı Türkçesi bünyesinde siyasi gücün karşılığı olarak “iktidar” kullanılmasına karşın eski Türkçede bu durumun biraz daha farklı olduğu görülmektedir. *Dîvânu Lugâti’t-Türk*’e bakılacak olursa siyasi gücü “erk” kelimesinin karşıladığı görülebilir ki bu sözcük günümüzde de hâlâ kullanılmaktadır. *Dîvânu Lugâti’t-Türk*’te “erk” sözcüğüne bakıldığında “*emrin geçerli olması, otorite*” anlamlarının verildiği görülmektedir.⁴² Örnekleriyle *Türkçe Sözlük*’te erk sözcüğüne “1. Bir işi yapabilme gücü, sözünü geçirme, kudret, iktidar, nüfuz.” anlamları verilmiştir.⁴³ *Türkçe Sözlük*’te erk sözcüğü “1. İktidar. 2. Nüfuz. 3. Bir bireyin, bir toplumun, başka birey, küme veya toplumları

³⁶ Hüseyin Remzî, *Lûgat-i Remzî*, 2, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, İstanbul, 2018, s. 97.

³⁷ Şemseddin Sâmî, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 2015, s. 140.

³⁸ Örnekleriyle *Türkçe Sözlük*, 2, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1995, s. 1366.

³⁹ Francis Steingass, *A Comprehensive Persian-English Dictionary*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 2005, s. 86.

⁴⁰ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2023, s. 488.

⁴¹ *Türkçe Sözlük*, 1, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2023, s. 1683.

⁴² Ahmet B. Ercilasun ve Ziyat Akkoyunlu, *Dîvânu Lugâti’t-Türk*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2020, s. 642.

⁴³ Örnekleriyle *Türkçe Sözlük*, 1, s. 847.

egemenliği, baskısı ve denetimi altına alma, hürriyetlerine karışma ve onları belli biçimlerde davranmaya zorlama yetkisi veya yeteneği.” olarak açıklanmıştır.⁴⁴

Türkçe ilk siyasetname olan *Kutadgu Bilig*’de de erk sözcüğü bu anlamlarla kullanılmıştır. *Kutadgu Bilig*’de de iktidar sözcüğüne denk olarak “erk” sözcüğünün kullanılmasının yanında “kut” sözcüğü de dikkat çekicidir.

Dîvânu Lugâti ’t-Türk’te “kut” sözcüğü genel anlamda talih, baht anlamıyla kullanılmış olsa da devlet anlamıyla da kullanıldığı görülmektedir.⁴⁵ *Dîvânu Lugâti ’t-Türk*’te “...anın kut kıw tozı togdı” (bundan dolayı devletin ve bahtın tozu doğdu)⁴⁶ ve “erdemsizden kut çertilür” (edebi ve fazileti olmayan kişiden devlet ve talih gider)⁴⁷ örnekleriyle kut sözcüğünün “devlet” anlamı dolayısıyla iktidar sözcüğüyle ilişkilendirilebilir. Çünkü kut sözcüğünün şans, talih, baht gibi anlamları olduğu gibi devlet sözcüğü de bu anlamlara sahiptir.

Lügat-i Remzî’de devlet sözcüğü şu şekilde kaydedilmiştir:

Zamânın hâlden hâle tegayyür ü inkılâbına denilir, mâl u câhın ‘ahdeden ‘ahdeye geçtiği gibi ve iki askerin birbirine bi’n-nevbe güster ü hamle vü galebesi zafer dünyevî veya uhrevî ma’nâlarına ve bir nesne elden ele nakl ü devrân eylemek ve mâl u i’tibâr sâhibi olmak ve kendü kânunlarıyla idâre vü hükm olunan memalik-i müstakile ... hukûk-ı düvelden olup bir kânûn altında müctemi’ ve ol kânûnu icrâya me’mûr bir hükümete tâbi’ olup ‘âdât u hissiyât ve menâfi’-i ‘umûmîyesi bir olmak cihetiyle hey’et-i vâhîde-i millîye teşkil eden efrada denilir ki mecmû’u bir şahıs-ı ma’nevî ‘ad olunur, cem’i düvel gelir.⁴⁸

Kâmûs-ı Türkî’de devlet sözcüğü “1. Baht, tâlih, sa’âdet. 2. Câh u ni’met, servet ü sâ mân. 3. Müstakillen idâre olunan hükümet ve ülkesi.” olarak verilmiştir.⁴⁹ Örnekleriyle *Türkçe Sözlük*’te “1. Başka bir ülkeye bağlı olmadan kendi başına yönetilen hükümet ve ülkesi. 2. Mevki, makam, servet, mal ve mülk zenginliği. 3. Baht açıklığı, talih, ikbâl; saadet, bahtiyarlık, mutluluk.” şeklinde açıklanmıştır.⁵⁰

⁴⁴ *Türkçe Sözlük*, 1, s. 1201.

⁴⁵ Ercilasun ve Akkoyunlu, a.g.e., s. 751.

⁴⁶ Ercilasun ve Akkoyunlu, a.g.e., s. 132.

⁴⁷ Ercilasun ve Akkoyunlu, a.g.e., s. 299.

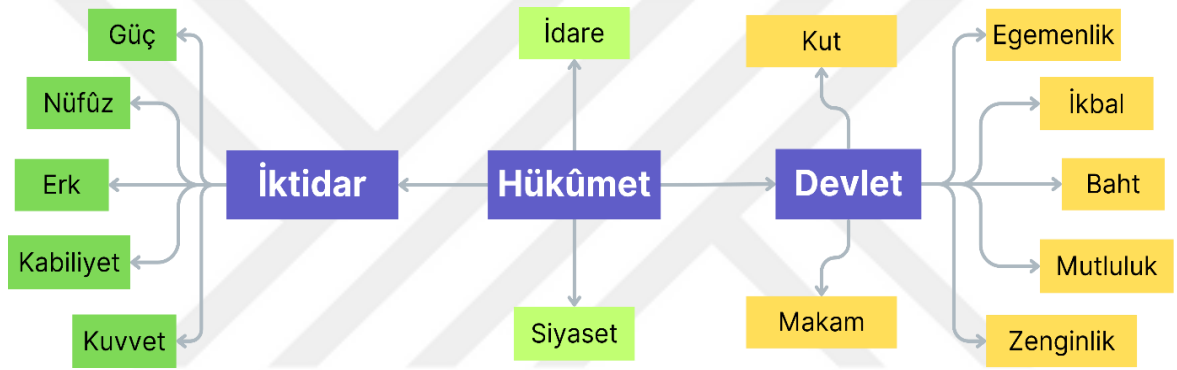
⁴⁸ Hüseyin Remzî, a.g.e 1, s. 554.

⁴⁹ Şemseddin Sâmî, a.g.e, s. 632.

⁵⁰ *Örnekleriyle Türkçe Sözlük* 1, s. 642.

Türkçe Sözlük'te "1. Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık; ülke. 2. Bu tüzel varlığın yönetim organları. 3. Yüksek makam. 4. Mutluluk. 5. Kişinin bahtı." anlamları verilmiştir.⁵¹ Sözlüklerde yapılan tarama sonucunda iktidar sözcüğü en çok hükümet ile ilişkilendirilmiştir. İktidar sözcüğüyle ilişkilendirilen diğer sözcükleri de "güç, erk, kabiliyet, kuvvet, nüfuz" şeklinde sıralanabilir. Hükümet sözcüğü de "devlet, siyaset, idare" sözcükleriyle ilişkilidir. Devlet sözcüğü ise "egemenlik, baht, ikbal, kut, mutluluk, zenginlik, makam" sözcükleriyle ilişki içerisinde. Bu kavramları bir şema haline getirirsek şu ortaya çıkmaktadır:

Şema 1: Sözlüklerde İktidar

Siyasetnamelere ve kasidelere bakıldığında iktidar kelimesiyle ilişkilendirilen kelimelerin çok daha fazla olduğu görülmektedir. Padişah, vezir, vali gibi iktidar sahiplerine verilen her öğüt, her ünvan ve bu kişilere edilen her övgü iktidar sözcüğüyle ilişki içerisine girmektedir. Örneğin "halifelik, bilgelik, dürüstlük, cesurluk" gibi nitelikler iktidar sahiplerine övgü olarak söylendiğinde iktidar sözcüğünün kavram alanına girdiği söylenebilir.

Eski Türk devletlerinde hükümdarlara başlıca iktidar kazandıran nitelik kuttur. Hükümdarlara kut, yani hakan ünvanı Tanrı tarafından verilmektedir.⁵² Osmanlı Devleti'nde de kut inancının esintilerinin mevcut olduğu söylenebilir. Osman Gazi'nin beyliğini yüceltmesinin ve daha sonraki dönemlerde devlet haline gelmesinin nedeni olarak İlahî bir lütuf olduğu rivayet edilmiştir.⁵³

⁵¹ *Türkçe Sözlük* 1, s. 992.

⁵² Bahaeddin Ögel, *Türklerde Devlet Anlayışı*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2022, s. 76.

⁵³ İnalçık, a.g.e., s. 69-71.

Eski Türklerde olan kut, *Kutadgu Bilig*'de “devlet, ikbal, kutsallık, şans, iyi talih, mutluluk” gibi kavramları kapsayan bir sözcüktür.⁵⁴ Dolayısıyla Kutadgu Bilig bir siyasetname örneği olduğundan “mutluluk veren bilgi” olarak günümüz Türkçesine aktarıldığı gibi “ikbal veren bilgi”, “iktidarı sağlayan bilgi”, “devlet veren bilgi” gibi aktarmalar da yapılabilir. *Kutadgu Bilig*'in içeriği incelendiğinde karakterler arasında geçen konuşmalarda verilen öğütlerin devletin nasıl ayakta kalacağına, hükümdarın nasıl söz sahibi olacağına dair öğütler olduğu görülmektedir. Hükümdar bu öğütlere uyarsa iktidarın sağlanacağı dile getirilmektedir. Siyasetnamelerin neredeyse tamamı bunun gibi öğütleri barındırır. *Kutadgu Bilig*'in dile getirdiğine göre bey/hükümdar, iktidarın en tepesinde olduğundan dolayı ve yargı, hüküm gibi konuların toplandığı yer de o makamdır. Bu nedenle *Kutadgu Bilig*'de adalet yani “köni töri” (doğru töre) sahibi hükümdardır ve bu adaleti onun tahsis etmesi gerekmektedir.⁵⁵ Bunların yanında beyin/hükümdarın akıllı, bilgili, temiz, dürüst, cömert olması gerektiği gibi soyca da bey olması gerekmektedir. Yani *Kutadgu Bilig*'e göre beylik sonradan edinilen bir vasıf değildir, doğuştan gelmektedir.⁵⁶

Kutadgu Bilig'de belirtilen beyin/hükümdarın sahip olması gereken özellikler şunlardır:

1. Bey akıllı ve bilgili olmalıdır.
2. Temiz ve dürüst olmalıdır.
3. Sabırlı olmalıdır, aceleci davranmamalıdır.
4. Bey, soyca bey olmalıdır.
5. Beylik doğuştan gelir. Kişiye Tanrı tarafından verilmelidir.
6. Bey adil olmalıdır. Zulme başvurmamalıdır.
7. Doğru sözlü ve güvenilir olmalıdır.
8. İyi yasalar koymalıdır ki halkı zenginleşsin ve onlardan vergi alabilsin. Bu vergilerle de bey, hizmet edecek kişilere ve askerlere bakacaktır.
9. Bey ihtiyatlı olmalıdır. İhmalkâr olmamalıdır.
10. Cesur, kahraman ve atılgan olmalıdır.
11. Cömert olmalıdır.
12. Çalışkan olmalıdır.
13. Beyin halkla arasında mesafe olmalıdır. Çünkü bey ile halk, ak ile kara gibidir.
14. Bey içkiden uzak durmalıdır. Çünkü sarhoş, işini doğru yapamaz.
15. Bey iyi görünümlü olmalı, iyi giyinmelidir. Güler yüzlü ve ahlaklı olmalıdır.⁵⁷

⁵⁴ Zafer Önler, “Kutadgu Bilig’de İktidar Kavramı ve Siyaset Anlayışı”, *Türkler* 5, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, s. 179.

⁵⁵ Önler, a.g.m., s. 181.

⁵⁶ Önler, a.g.m., s. 190-193.

⁵⁷ Önler, a.g.m., s. 182-185; Yakup Bulut ve Muhammed Miraç Aslan, “Kutadgu Bilig’de İyi Yönetimin Esasları”, *Ombudsman Akademik*, (1), 2018, s. 19-21.

Beyden/hükümdardan sonra devlet yönetimi üzerinde söz sahibi en önemli kişi vezirdir. *Kutadgu Bilig*'de geçen vezirde bulunması gereken özellikler ise şunlardır:

1. Akıllı ve bilgili olmalıdır.
2. Elinden her iş gelmelidir.
3. Beyin yüzünü güldürmelidir.
4. Vezir olacak kişinin doğru olması gerekir, asil olmalıdır.
5. Vezirin hesap bilmesi gereklidir.
6. Hesap bildiği kadar çeşitli yazıları da bilmelidir.⁵⁸

Kutadgu Bilig'de vezir, beye işinde yardım eden kişidir. Bu sebeple vezirde olması gereken özellikler beyin ihtiyaçlarını görmek ve eksikliklerini gidermek amacına hizmet etmektedir.

Gurretü'l-Beyzâ adlı siyasetnamede *Kutadgu Bilig*'de olduğu gibi hükümdarın akıllı, bilgili, ahlaklı, iyilikle muamele eden, adaletli, cömert olması gerektiği dile getirilmektedir. Halifeliğin Allah'ın bir nimeti olduğunun bilinmesi ve Allah'ın emrettiği üzere hareket edilmesi öğütlenmektedir.⁵⁹ Birçok siyasetnamede de benzer nitelikler dile getirilmektedir. Hükümdarın iktidarını sağlayabilmesi ve devleti yönetebilmesi için bu niteliklerin onda bulunması gereği ifade edilmektedir.⁶⁰

16. yüzyıl siyasetnamelerinden biri olan *Gülşen-i Mülûk*'ta ise hükümdarın dini-bütün, ibadetini eksik etmeyen bir kişi olması gerektiği dile getirilmektedir.⁶¹ Osmanlı devrinde yazılan siyasetnameler bu yönüyle *Kutadgu Bilig*'den farklıdır. Özellikle hilafetin Osmanlılara geçmesiyle birlikte siyasetnamelerde hilafetle ve dinle alakalı öğütler daha fazla görülmektedir. İlber Ortaylı, aslında Osmanlıda ilk halifenin, hilafeti bir merâsimle aldığı rivayet edilen Yavuz Sultan Selim olmadığını ifade etmiştir. Kemalpaşazâde Şemseddin Ahmed'in tarih kitabında Fatih Sultan

⁵⁸ Bulut ve Aslan, a.g.m., s. 22-23.

⁵⁹ Mücahit Kaçar, *İbn-i Firûz Gurretü'l-Beyzâ Adaletin Aydınlanışında*, Büyüyenay Yayınları, İstanbul, 2012, s. 30-33.

⁶⁰ Metinde bahsedilenlerin haricinde şu siyasetnameler de incelenmiştir:

Nizâmülmülk (11. Yüzyıl)

Seyfî'l-mülûk – Seyfî'l-Kudât (Muhyiddin El-Kâfiyeci – 15. yüzyıl)

Nasihât-ı Sultan Murad

Nüşatü's-Selâtin (Gelibolulu Mustafa Âlî – 1581)

Gencîne-i Adâlet (Kâtibî – 1603-1617)

Tuhfetü'l-Ümerâ ve Mihnetü'l-Vüzerâ (Abdüsselâm El-Amasî – 1893)

⁶¹ Vedat A. Tok, *Gülşen-i Mülûk Hükümdarlar Bahçesi*, Büyüyenay Yayınları, 2013, s. 35.

Mehmed’e ve II. Bayezid’e de halife denilmiştir.⁶² Hatta daha önceki yüzyıllarda I. Murad, “*hullidet hilâfetuhu*”⁶³ ünvanını kullanmıştır.⁶⁴

Hükümdarların kendilerine veya insanların hükümdarlarına verdikleri ünvanlar, o hükümdarın iktidarını daha güçlü kılmasına yönelik bir eylemdir. Osmanlı’nın ilk hükümdarları, özellikle Fatih Sultan Mehmed’in kendini Roma Kayzeri olarak görmesinin nedenlerinden biri budur. Hatta halifelik iddiasında bulunanlar sadece Osmanlılar değil, Hindistan’da Delhi hükümdarları da halifelik iddiasında bulunmuşlardır.⁶⁵ Kanuni Sultan Süleyman’ın hatt-ı hümayunlarında “ben ki...” diye başlayarak kendine birçok ünvan sıralaması da bu şekilde bir iktidarî güç gösterisidir.

Hükümdarların iktidarî güçlerini sağlamalarına yardımcı olan önemli eylemlerden bir kaside yazmaya teşvik etmektir. Bu kasidelerde şairler, hâmilelerine övgülerle hem kendi güçlerini göstermekte hem de iktidar sahibinin gücünü yüceltmektedirler. İktidar sahipleri de şairlerin bu övgüleri karşılığında ödüller, mansıplar vererek şairleri takdir ederler. Bu karşılıklı iletişim bir nevi alışveriş olarak nitelendirilebilir.⁶⁶ Şairler, iktidar sahibini överken söyledikleri sözlerle iktidarın nasıl olması gerektiği hakkında bilgiler aktarır. Bu bilgiler doğrultusunda iktidar sözcüğünün ilişkili olduğu sözcükler tespit edilebilir. Bu görüşten hareketle çalışmaya konu edilen şairler 15. Yüzyıl şairlerinden Şeyhî, Ahmet Paşa ve Necâtî; 16. Yüzyıldan Fuzûlî, Bâkî ve Hayâlî; 17. Yüzyıldan Nâbî, Nâilî-i Kadîm ve Neffî; 18. Yüzyıldan ise Nedîm, Şeyh Gâlip ve Sümbülzâde Vehbî’dir.

1.2. Kasidelerde İktidar Kavramı

1.3. Şeyhî

Şeyhî Divanı’nın kasideler bölümünde 15 kaside bulunmaktadır ve 6’sı incelenmiştir. Bu altı kasidenin ikisi II. Murad’a, ikisi Germiyanoglu Yakup Bey’e, biri Koca Mehmed Paşa’ya ve biri de Hamza Bey’e yazılmıştır. Hamza Bey’e yazılan kasidede II. Murad’a da övgü bulunmaktadır.

⁶² İlber Ortaylı, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, Hil Yayınları, İstanbul, 1987, s. 139.

⁶³ *Padişah ki Allah onun hilâfetini ebedi kılsın.*

⁶⁴ İnalcık, a.g.e., s. 85.

⁶⁵ Ortaylı, a.g.e., s. 139.

⁶⁶ Tübâ Işınsoy İsen Durmuş, *Tutsam Elini Ben Fakîrin Osmanlı Edebiyatında Hamilik Geleneği*, Doğan Kitap, İstanbul, 2009, s. 26.

1.3.1. II. Murad

1421-1444, 1446-1451 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. I. Mehmed'in oğludur. Büyük oğlunun (Şehzâde Alâddin) ölümü onu bunalıma sürüklemiş ve bunun üzerine tahtı 12 yaşındaki oğlu II. Mehmed'e bırakmıştır. 1446 yılında terkar tahta oturan II. Murad, hastalanarak 3 Şubat 1451 yılında vefat etmiştir. Vasiyet ettiği üzere Bursa'ya, oğlu Alâadin'in yanına defnedilmiştir. Duygusal, iyi kalpli, tasavvufa, sanata ve ilim meraklı; azimli, eğlenceye, işrete düşkün bir kişiliğe sahip olduğu söylenmektedir.⁶⁷

1.3.1.1. Yücelik

İncelenen kasidelerde tespit edilen bazı kavramlar, aynı anda birçok açıdan memduha övgü olabilmektedir. Kişiye “gönül mimarı” övgüsünde bulunulduğunda kişinin hoşluğuyla, cömertliğiyle, adaletiyle veya sohbetiyle yıkık gönlü tamir ettiği söylenebilir. Bu övgü yönleri beyit içerisinde verilmemişse veya birçok yön belirtilmişse övgünün yönünü kesin olarak söylemek mümkün olmamaktadır. Keza “gönül mimarı” sözünün geçtiği beyitte “cûduñ cûyı” ve “‘adlûñ zıllı” ifadeleri yer almaktadır. Bu sebeple “gönül mimarı” sözü her ne kadar kişisel erke yakın bir övgü olsa da tereddütte kaldığını söylemek doğru olacaktır. Aynı şekilde kişiye yönetim erkiyle ilgili bir övgünün bulunduğu noktalarda onun yüceliği de övülüyor olabilir. Buna “câh u celâl” örnek olarak gösterilebilir. Bu tamlamayla birlikte kişinin makamıyla birlikte yüceliğe eriştiği ifade edilmektedir. Beyitlerde yer alan bu övgü genişliği sebebiyle bu tip ifadelerin de tereddütte kaldığı söylenebilir. Oluşan bu karışıklığı çözmek adına yönetim erki, kişisel erk ve ilâhî erk başlıklarını kapsayacak şekilde yücelik başlığı altında değerlendirilmiştir. Ayrıca bu başlık altında “rif’at”, “yüce” gibi direkt olarak yüceliği ifade eden sözcükler de değerlendirilmiştir. Yücelikle ilgili olarak yönetim erkine yakın olan bir beyit ve kişisel erke yakın olan bir beyit olmak üzere iki beyit açıklanmıştır.

Barmakda hâtemüñe kılssa nazar Süleymân

Ağzında kalayidi barmak nite ki hâtem [K 8/16]

Padişahlarda bulunan mührü “hâtem-i hümayun/mühr-i hümayun” adı verilmekte olup padişahın tuğrasını barındırmaktadır.⁶⁸ Bu mührün sahibi padişah olduğundan devlet içinde en güçlü mührüdür. Beyitte geçen yüzük bir iktidar timsali olan mührü çağrıştıracak şekilde kullanılmış ve II. Murad’a övgü aracı olmuştur. Hz. Süleyman, II. Murad’ın mührüne baktığı anda şaşırıp kalacaktır. Karşısındaki gücün farkına varacak olan Hz. Süleyman’ın hayret ve kıskançlıkla “parmağı ağzında

⁶⁷ Halil İnalçık, “Murad II”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde* 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2020, s. 164-170.

⁶⁸ Padişahlarda bulunan tuğranın bulunmadığı şahsi mühürler de mevcuttur. Bkz. Mübahat S. Kütükoğlu, “Mühür”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde* 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2020, s. 529-530.

kalacak”tır. Parmağı ısırınca parmağına taktığı mührünü de ısırması olacaktır. Dolayısıyla beyitte geçen “hâtem” Hz. Süleyman’ın mührüyle karşılaştırıldığından ve ondan yüce görüldüğünden dolayı yücelikle ilişkilendirilebilecek sözcüklerdendir.

Kankı göñüle k'ura gerdûn-ı dîn cerâhat

Ursun yüzün izüñe kim bula zahma merhem [K 8/23]

II. Murad’ın ayağının toprağı dahi şifa kaynağıdır. Herkese kötülük yapan felek kişiyi yaraladığı vakit, padişahın ayağının toprağına yüz sürerek yarasına merhem bulacağı ve şifa bulacağı söylenmektedir. Padişah, öylesine yücedir ki en değersiz unsuru dahi kimileri için muhtaç olunan şey haline gelmektedir. Bu bağlamda “iz” ve “merhem” kelimeleri yücelikle ilişkilendirilebilecek kelimelerdendir.

1.3.1.2. Yönetim Erki

Yönetim erki başlığı altında yer alan alt başlıklarda övülen kişinin yönetimde gerçekleştirdiği/gerçekleştirilmesi istendiği eylemler değerlendirilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda yöneticinin halk üzerinde sağladığı etki de göz önünde bulundurulmuştur. Bunun en çok görüldüğü başlık mutluluktur. Yönetici, halkını adaletiyle, cömertliğiyle mutluluğa kavuşturmaktadır. Bu bağlam doğrultusunda “hurrem”, “ferah” gibi sözcükler yönetim erkinin alt başlığı olan mutlulukta olarak değerlendirilmiştir.

Merhametin ve cezalandırıcılığın (bazı durumlarda düşmana karşı olan gaddarlığın) beyitlerde konu edildiği görülmektedir. Merhamet ve cezalandırıcılık birbirine zıt kavramlardır fakat düşmanı veya suçluyu cezalandırma bir açıdan da masuma/mağdura merhamet etmek demektir. Bu nedenle merhamet ve cezalandırıcılık aynı başlık altında değerlendirilmektedir.

Komutanlık ve zaferle ilgili söylemlerin savaş ortamını anlatması, bazı durumlarda bu iki kavramı birbirinden ayırmayı zorlaştırmaktadır. Bu nedenle bahse konu iki kavramın tek başlık altında incelenmesi gerekmektedir.

1.3.1.2.1. Adalet

Çü ‘adl ü dâd eli oldu bu ‘âleme mi‘mâr

Bezendi yazı vü âbâd kıldı vîrânı [K 14/20]

II. Murad ve Hamza Bey'e yazılmış olan bu kasidede iktidar sahibinin adaletinin yeryüzüne şenlik getirdiği, adaletsizlikten harap olmuş yerleri tekrar eski haline getirmekle kalmayıp şenlendirdiği dile getirilmiştir. Beyitte “âbâd kıldı” ibaresiyle yönetilen yerlerin adaletle daha iyi hâle getirildiği için mutluluğun sağlandığı anlatılmıştır. Dolayısıyla “adl ü dâd” adaletle; “âbâd” da mutlulukla ilgili ibarelerdir.

1.3.1.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık

Tâc-dârâ olsa Dârâ düşmenüñ dâra anı

Asmağa hablü'l-verîdi boynınuñ urganıdur [K 9/42]

Beyitte II. Murad'ın hükmünün karşısında kimsenin duramayacağı anlatılmaktadır. Padişahın düşmanı Meşhur İran Hükümdarı Dârâ olsa dahi onun hükmüne boyun eğmek zorunda kalır. Hatta şah damarı, düşmanın boynuna doğuştan geçirilmiş bir urgan vaziyetindedir. Dolayısıyla beyitte geçen “Dârâ”, “düşmen” ve “dâr” cezalandırıcılık ile ilişkili kelimelerdendir. Beyitte geçen “tâc-dâr” II. Murad'ın makamına hitaben söylendiğinden dolayı makamla ilişkili kelimelerdendir.

1.3.1.2.3. Cömertlik

Keffüñ sehâda dökdi bahrüñ yüzi suyunı

Ol gussadan gamâma irişdi nâle vü gam [K 8/17]

II. Murad öylesine cömerttir ki bu cömertliği yüzünden deniz kedere kapılmıştır.⁶⁹ Bu şiddetli kederin iniltileri yükselip bulutlara erişmiştir. Bulutların kararması olayı, beyitte denizin kedere boğulup inlemesi sonucu oluşan bir olay olarak hayal edilmiştir. Denizin kederine şahit olan bulutlar da kederlenmiş ve kararmıştır. Bu bağlamda beyitte “keff” ile “sehâ” padişahın cömertliğini övmesi dolayısıyla yönetim erkiyle ilişkilendirilebilecek kelimelerdendir.

1.3.1.2.4. Makam

İy devletüñ günüyle rûşen cemâl-i âlem

Pîrüz tâli'üñle ferhunde fâl-i âdem [K 8/1]

Beyitte devletin en üst makamı olan padişahlık makamında her kim oturuyorsa yönetimdeki kabiliyeti sayesinde devletin güneşi olacağı ifade edilmektedir. O makam hem padişahı

⁶⁹ Buradaki “yüzsuyu dökmek” deyiminin anlamı sözlükte “onurunu sarsacak kadar çok yalvarmak” olarak geçmektedir ancak bu beyit nazarında mana gereği “onurunu sarsacak kadar yalvartmak” şeklinde algılanmalıdır. Bkz. **Türkçe Sözlük**, 2, s. 3679.

aydınlatmaktadır hem de padişah o makamın aydınlığını halka yansıtmaktadır. Beyitte padişahın devlet güneşiyle aydınlanmış ve aynı zamanda âlemin güler yüzünün timsali olduğu dile getirilmektedir. Bu parlaklık sayesinde yeryüzündeki her insanın bahtı da açılmıştır. Dolayısıyla beyitte geçen “devletün günü” ve “cemâl-i âdem” makamla; “tâli” ise talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

1.3.1.2.5. Komutanlık/Zafer

Gerd-i râhı feth ü nusret çeşmesinün menba‘ı

Hâk-i pâyi ‘izz ü devlet cevherinün kânıdur [K 9/27]

II. Murad, ince ruhlu, hassas, çok âdil, merhametli, güler yüzlü, cesur, azim ve tedbir sahibi, sözüne ve ahitlerine sadık, ahbine riayet edenler için dostane ancak ahbine karşı hareket edenlere ise şiddetli olduğu bilinmektedir. Sanata, edebiyata ve musikiye düşkün, ilmî sohbetlere meraklı olup âlimleri himaye eden; memleketin bir tehlikeye maruz kaldığı vakitlerde sohbeti ve eğlenceyi bırakıp savaşa koşturan bir padişah olduğu dile getirilmektedir.⁷⁰ Buna karşılık Halil İnalçık’ın deyimine göre tasavvufa ve mistik bir hayata yönelmiş olan, içkiye düşkün, sonraki devirlerde gelmiş olsaydı “zayıf padişah” olarak nitelendirilecek olan bir padişaktır. İnalçık’ın B. De La Brocquière’den aktardığına göre II. Murad, barışçı, savaştan nefret eden bir hükümdardır.⁷¹ Beyitte övgü konusu olan nokta ise II. Murad’ın savaşıllığı ve komutanlığıdır. Onun gittiği yoldan yükselen toz fetihlerin bir nevi habercisidir. Ayağının toprağı ise şeref ve saadet mücevherinin kaynağıdır. O, nereye basarsa ayağından geride kalan toprak, mücevher gibi kıymet kazanmaktadır. Bu bağlamda, “gerd-i râh”, “feth” ve “nusret” komutanlık/zaferle; “hâk-i pâyi”, “‘izz” ve “devlet” yücelikle ilişkilendirilebilir.

1.3.1.2.6. Egemenlik

Ol Süleymân-mân Tehemten-ten Sikender-kadr kim

Gerçi bir ten görünür iki cihânuñ cânıdur [K 9/24]

Beyitte II. Murad, hâkimiyeti ve yüceliğı dolayısıyla Hz. Süleyman’a; cesurluğı, yiğitliğı dolayısıyla Rüstem’e; yönetimdeki üstünlüğü dolayısıyla da Büyük İskender’e benzetilmiştir. Bu özellikler tek bir bedende birleşmiş olması beyitte konu edilmiştir. Dolayısıyla “Süleymân-mân” ve “Sikender-kadr” egemenlikle; “Tehemten-ten” ibaresi ise kahramanlık/yiğitlikle ilişkilendirilebilecek sözcüklerdendir.

⁷⁰ İ. Hakkı Uzunçarşılı, **Büyük Osmanlı Tarihi**, 1, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1988, s. 451.

⁷¹ Halil İnalçık, **Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar – I**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2022, s. 106.

1.3.1.2.7. Mutluluk

Seni hurrem gösterüp hüsn-i bahâra fer viren

Devlet-i Sultân Murâd ibni Muhammed Hanîdür [K 9/23]

Beyitte padişahın devrinde herkesin çok mutlu olduğu ve bu mutluluğun sebebinin II. Murad'ın devleti olduğu dile getirilmektedir. Bu devlet, bahara güzellik dahi verecek güçtedir. Dolayısıyla bu beyitteki “hurrem” mutlulukla; “devlet-i Sultân” makamla; “Murâd ibni Muhammed Hanî” ise soyla ilişkilidir.

1.3.1.3. İlâhî Erk

Beyitlerde yöneltilen övgüde, memduhun Allah'ın yardımıyla işlerini yoluna koyması ya da doğrudan Allah tarafından sağlanan bir niteliğinin bulunması gibi durumlar, bu başlıkta işlenmiştir. Padişahın, Allah'ın gölgesi (veya Allah'ın gölgesinde/himayesinde) olarak nitelendirilmesi onun halifelik makamını vurgulamaktadır. Bu nedenle halifelik İlâhî erk kabul edilmiştir.

Talihlilik/kutluluk bahsinde ise kişinin doğumuyla, makamda sağ salim bulunuşuyla, zaferler kazanışıyla Allah'ın yardımına nail olduğu beyitlerde dile getirilmektedir. Bu İlâhî yardım iması sebebiyle bu konu da İlâhî erk başlığı altında değerlendirilmiştir.

1.3.1.3.1. Halifelik

Ta'mîr-i mülke 'adlûn reşk-i revân-ı Kısra

İhyâ-yı dîne hükmüñ nutk-ı Mesîh-i Meryem [K 8/12]

Padişah, adaletle devletin eksik yanlarını tamamlamış ve yüceltmıştır. Kısra, ilk defa Nûşirevân için kullanılan İran hükümdarlarına verilen bir lakaptır.⁷² Kısra'nın ruhu, II. Murad'ın yüceliğine kıskançlık duymaktadır. Padişahın adaleti ve hükmü sayesinde din de ihya edilmiş, yücelmiştir. Dolayısıyla beyitte geçen “‘adl” adaletle; “ta'mîr-i mülk” makamla; “ihyâ-yı dîn” ve “hükm” halifelikle ilişkilidir.

⁷² İskender Pala, *Ansiklopedik Divan Şiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul, 2020, s. 276.

1.3.1.3.2. Talihlilik/Kutluluk

Hem siyâdet mülkinüñ yüz devlet ile mâlikî

Hem sa'âdet tahtınuñ biñ baht ile sultânıdır [K 9/25]

II. Murad'ın itibarı doğuştan gelmektedir. O efendilik ve ululuk makamı, padişahı yüceltmektedir. Oturduğu saadet tahtına ise yüce bir baht ile sahiptir. Bu beyitteki “devlet”, “sa'âdet tahtı” ve “baht” kelimeleri talihlilik/kutlulukla; “siyâdet mülki” yücelikle; “mâlik” ile “sultân” makamları ilişkili olduğu söylenebilir.

1.3.1.4. Kişisel Erk

Beyitlerde yöneltilen övgüler, kişilerin vasıflarını anlatmak ve övmek amacıyla da yapılmaktadır. Kişide doğuştan var olan nitelikler (huy, akıl, cesaret, yüz güzelliği gibi) kişiyi bu tip özelliklere sahip olmayanlara karşı üstün kılmaktadır. Bu sebeple akıl, ahlak/yaradılış, güzellik gibi başlıklar kişisel erk olarak değerlendirilmiştir. Benzer şekilde doğumdan sonra edinilen dindarlık, bilginlik, itibar gibi nitelikler de kişinin şahsına ait olması sebebiyle bu başlık altına alınmıştır.

Şairin memduhunu överken bilgi ile hüneri; kahramanlıkla yiğitliği iç içe kullandığı görülmektedir. Bu nedenle bu kavramlar ortak bir başlıkta yer almaktadır. Bilginlik ve hünerin birbirinden ayıramayacak şekilde “fazl” kelimesiyle karşılandığı anlaşılmaktadır. Kahramanlık ve yiğitlikte heybet ve kuvvet gibi doğrudan anlatımlarla karşılaşılrken mızrak ve kılıç gibi unsurların dolaylı tasvirleri de göze çarpmaktadır.

Kişi, ahlak kavramını sonradan öğrense dahi yaradılıştan gelen yöneliminin de davranışlarında etkisi vardır. Bu nedenle ahlak ve yaradılış (tabiat/hulk) aynı başlık altında değerlendirilmiştir.

Şairler beyitlerde kişinin yüzünü, gözünü, boyunu hatta giydiği elbiseyi övmektedir. Beyitlerde kıyafetin ve boyun övülmesi, devlet adamı söz konusu olduğunda güzellikten çok asilliği ifade ettiğinden güzellik ve asalet aynı başlık çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Övülen kişinin yiyip içmesi, kadeh tutuşu, bulunduğu ortamlar da beyitte konu edilebilmektedir. Bu övgüler, ahlak/yaradılışa yakın övgüler olsalar da eğlence meclisi tasvirinde ele alınmaları nedeniyle hal ve hareket olarak ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir.

1.3.1.4.1. Akıl

Fikrũn dakıka-dânı levh-i hamîre baksa

Hatt-ı vücûd içinde kalmaya harf-i mübhem [K 8/8]

Bu beyitte şair, II. Murad'ın öyle bir akla sahip olduğunu dile getirmektedir ki o akıl, levh-i mahfuzda olan gayp âlemine dair bilgileri dahi bilmektedir. Levh-i mahfuzda kâinat yaratılmadan önce insanın başına neler geleceğine dair bilgilerin yazıldığı kitaba denir.⁷³ Padişahın da bu bilgilere vakıf olabilecek derecede akla sahip olduğu belirtilerek insana dair müphem kalacak bir harfın dahi kalmayacağı dile getirilmiştir. Padişah, devleti bu akıl sayesinde yönetmeye muktedir olduğu dile getirilmiştir. Bu bağlamda beyitte geçen “fıkr” kişisel erkle ilişkilendirilebilir.

1.3.1.4.2. Bilginlik/Hüner

Râyûnı berhemenden hikmet göziyle göñlüm

Didi ki yig görürven didüm esabte fe'lzem [K 8/14]

Bu beyitte II. Murad'ın sözlerinin çokça hikmetli olduğu ifade edilmiştir. Beyitte geçen berhemen, Hint inanç sistemi ve Mecusiliği temsil eden bir din adamı olup bilgi ve hikmetin sembolüdür.⁷⁴ Şairin gönlü, II. Murad'ın söylediklerine kalp gözüyle bakınca onun hikmetini anlamış⁷⁵ ve üstünlüğünü belirtmiştir. Şairse bu durumda akli yoluyla ona hak vermiştir. Beyitte geçen “rây” ile “hikmet gözi” memduhun bilginliği övülmektedir. Dolayısıyla bu ifadeler bilginlik/hünerle ilişkilendirilebilir.

1.3.1.4.3. Kahramanlık/Yiğitlik

Dâstân senûnı durur kim kıssası pür-hissedür

Zıkr olan Rüstem'den ancak hîle vü destânıdır [K 9/41]

Beyitte padişah Zâl oğlu Rüstem'e benzetilerek asıl destanın ona ait olduğu, Rüstem hakkında anlatılanların yalandan ibaret olduğunu dile getirmektedir. Beyitte kafiye kelimesi olarak yer bulan “destan” kelimesi diğer “dâstân” kelimesinden farklı anlamda kullanılmıştır. Sözlüklerde “destân”

⁷³ Yusuf Şevki Yavuz, “Levh-i Mahfûz”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde* 27, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003, s. 151.

⁷⁴ Ahmet Atilla Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 2, Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi (OSEDAM), 2017, 286.

⁷⁵ Ferhat Ağırman ve Ahmed Türkmecin, “Bilginin İmkânı Problemi: Gazali Örneği”, *Kaygı Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (18), 2012, s. 203-204.

kelimesinin diğerk anlamı “hile” olarak verilmektedir.⁷⁶ Hile kelimesiyle terkip halde bulunması dolayısıyla burada geöen “destân” kelimesinin “hikâye, efsane, masal” anlamında kullanılmadığı açıktır.⁷⁷ Rüstem, Şehnâme’de iri yapılı oluşundan dolayı “fil yapılı” olarak nitelendirilmektedir.⁷⁸ Bu bağlamda “Rüstem” kahramanlık/yiğitlikle ilişkilendirilebilecek kelimelerdendir.

1.3.1.4.4. İtibar

Zinde aduñla dünyî nite ki cân ile ten

Dem-sâz özünle devlet şöyle ki zîr ile bem [K 8/5]

Bu beyitte padişahın adının dünya ile bütünleştiğini hatta dünyada düzeni sağladığı, dostane kişiliğı ile devletin uyum içinde olduğu ve birbirlerini tamamladığı anlatılmaktadır.⁷⁹ Dolayısıyla “ad” kelimesi itibarla ilişkilidir. “Dem-sâz öz” padişahın kişiliğini ortaya koyan bir ifade olduğundan ahlak/yaradılış olarak nitelendirilebilir.

1.3.1.4.5. Ahlak/Yaradılış

Hüsnüñ letâfetinden gülzâr-ı dehr handân

Hulkuñ nesîmi ile bâğ-ı zamâne hurrem [K 8/2]

II. Murad’ın güzelliğı/asaleti öylesine yücedir ki onun hoşluğu her yeri sevinçle doldurur. Yine aynı şekilde onun yaradılışının hoşluğunun yarattığı tatlı rüzgâr da dünyaya mutluluk verir. Beyitte geöen “hüsn” padişahın güzelliğini/asaletini övmesi dolayısıyla; “hulk” ise ahlakını/yaradılışını övmektedir.

1.3.1.4.6. Dindarlık

Kılsañ ‘adû şikârın per döke bâz-ı eşheb

Gelseñ vera‘ sözine pend ala İbni Edhem [K 8/19]

⁷⁶ Devellioğlu, a.g.e., 202; Hüseyin Remzî, a.g.e., 1, 541; Muallim Nâcî, **Lûgat-i Nâcî**, (Nşr. Ahmet Kartal), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2021, s. 118.

⁷⁷ “Destan” kelimesinin Rüstem’in babası Zâl’in lakabı olduğu da farklı bir ayrıntıdır. Bkz. Firdevsî, **Şehnâme**, (Nşr. Necati Lugal ve Kenan Akyüz), Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993, 208-212; Devellioğlu, a.g.e., s. 202.

⁷⁸ Firdevsî, a.g.e., 342-347; Nimet Yıldırım, “Rüstem-i Zâl”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde** 35, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2008, s. 294-295.

⁷⁹ Meheddin İspir, “Şeyhî Divanı’ndaki Kasidelerin Edebî Türler ve Tarzlar Açısından İncelenmesi (Methiye-Fahriye)”, **Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi** 1, (7), 2011, 48.

Bu beyitte padişahın düşmanı av gibi gördüğünde avlanma için özel yetiştirilen şahinin hızlıca avın peşine düşeceği, kanatlarını dökecek kadar hızlı uçup avını yakalayacağı belirtilmiştir. Buradaki “adû” kelimesi II. Murad’ın cezalandırıcılığını vurgulamaktadır. Dolayısıyla bu kelime yönetim erkiyle ilişkilendirilebilecek kelimelerdendir. İkinci dizede ise padişah konuyu takvaya getirirse İbni Ethem’in dahi gelip ondan öğüt alacak kadar takva sahibi olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple beyitteki “vera” dindarlıkla ilişkilendirilebilir.

1.3.1.4.7. Güzellik/Asalet

Gerçi insânuñ gözine ‘ayn-ı devlet oldu nûr

Nûr-ı vechüñdür ki devlet ‘aynınuñ insânıdur [K 9/38]

Bu beyitte padişahın yüz güzelliği övülmektedir. Beyitte geçen “insan” kelimesi Arapçada “insânu’l-‘ayn” tamlamasından hareketle “göz bebeği” manasında kullanılmıştır.⁸⁰ Devletin gözü insanın gözünü nurlandırmaktadır. O devlet gözünün göz bebeğiye padişahın yüzünün nurudur. Dolayısıyla beyitte geçen “vech” güzellik/asaletle ilişkilendirilebilecek ibarelerdendir.

1.3.1.4.8. Hâl ve Hareket

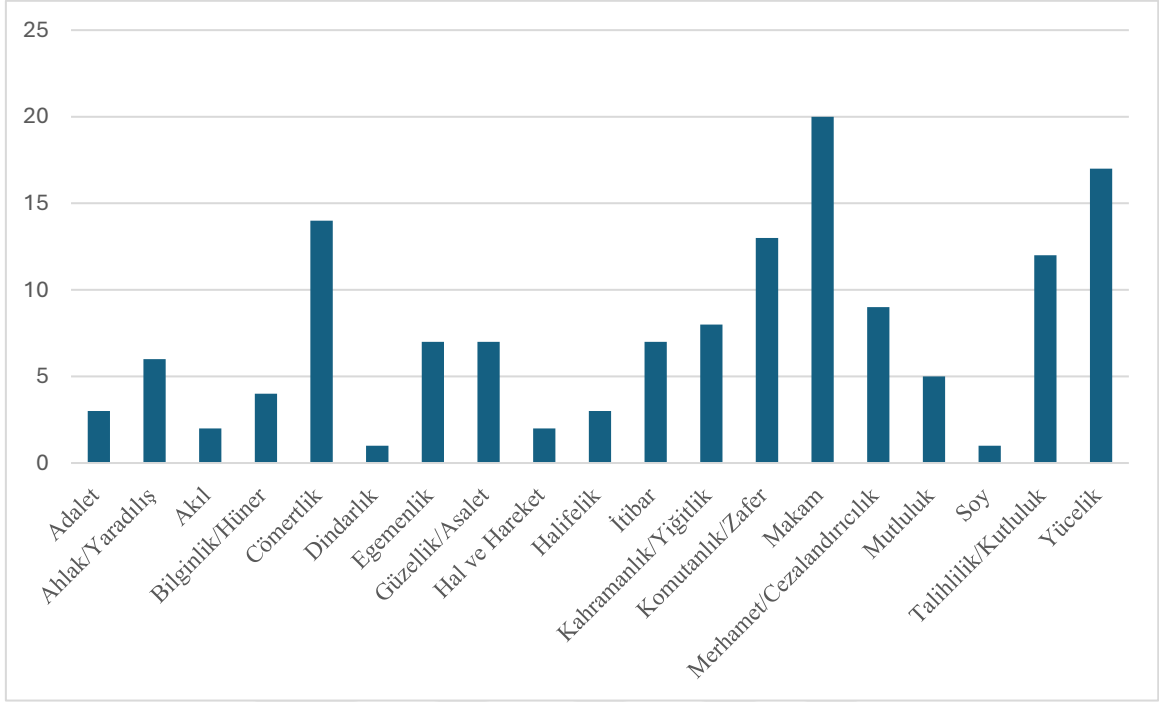
Nûş-ı câmı câme-i ‘îş ü safâ üzre tırâz

Müht-i nâmı nâme-i feth ü zafer ‘unvânıdur [K 9/31]

Padişahın her ayrıntısı yücedir. Onun şarap içişi dahi işret elbisesine süs olacak kadar değerlidir. Onun namının mührü de fetih ve zafer kitabında mühür olarak yer almaktadır. Onun adı, zafer meydanlarında bir mühür görevi görmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “nûş-ı câm” ve “câme-i ‘îş ü safâ” hal ve hareketle; “müht-i nâm” ve “‘unvân” itibarla; “nâme-i feth ü zafer” komutanlık/zaferle ilişkili olduğu söylenebilir.

⁸⁰ Devellioğlu, a.g.e., s. 506; Johnson, a.g.e., s. 172; Wehr, a.g.e., s. 31; Remzî, a.g.e., 1, s. 130; Mehmet Salâhî, **Kâmûs-ı Osmânî**, 1, (Nşr. Ali Birinci), Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2019, s. 471; Muallim Nâcî, a.g.e., s. 287.

Grafik 1: II. Murad'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Kelime dağılımlarına bakıldığında II. Murad'ın en çok makamının ve yüceliğinin konu edildiği görülmektedir. Bunun sebebinin II. Murad'ın göstermiş olduğu askeri başarılar olduğu söylenebilir. Keza komutanlık/zaferle ilgili sözcükler de bir o kadar fazladır. Talihliliği başarılarının arkasında Allah'ın yer almasına ve kutlu bir kişi olmasına bağlanarak anlatılmıştır. Bu özelliklerin yanında cömertliğinin övülmesinin ilk sebebinin padişahıtan mansıp alma umudu olduğu söylenebilir.⁸¹

1.3.2. Germiyoğlu Yakup Bey

Germiyoğlu Beyliği'nin kurucusu olan Yakup Bey'in doğumu ve ölümü hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır ancak ölümünün 1340'lı yıllar olduğu tahmin edilmektedir. Kütahya merkezli Germiyoğlu Beyliği tahtını ölümünden sonra Mehmed Çahşadan Bey'e bırakmıştır.⁸²

⁸¹ Halil İnalçık, *Şair ve Patron*, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2022, s. 15, 23-24.

⁸² Mustafa Çetin Varlık, "Yâkub Bey", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde* 43, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2013, s. 278-279.

1.3.2.1. Yönetim Erki

1.3.2.1.1. Adalet

‘Adl ü cemâlûñ olmasadı kim vireydi nûr

Dutar idi zamâne yüzün zulm ile zulem [K 10/22]

Bu beyitte Germiyanogulları Beyi Yakup Bey’in adaletinin ve güzel yüzünün yeryüzündeki zulmü yok ederek yeryüzünü aydınlattığı dile getirilmiştir. Adalet, iktidar sahibinin halkın huzurunu ve güvenini sağlaması adına gözetmesi gereken denge olduğundan beyitte Yakup Bey’in iktidarı, adaleti konu edilerek övülmüştür. Benzer şekilde yüz güzelliği de konu edilerek Yakup Bey’in kişisel imajı övülmüştür. Dolayısıyla “adl” adaletle; “cemâl” güzellik/asaletle ilişkili kavramlardır.

1.3.2.1.2. Merhamet/Cezalandırıcılık

Öñüñce kim kalem gibi baş üzre yürimez

Takdîr ‘ömr hattına şol dem çeker kalem [K 10/27]

Halk, hükümdara saygı göstermek zorundadır. Onun huzuruna gelen kişi, başı önüne eğik halde değil de başı dik halde gelirse ömr hattına kalem çekilir. Farklı bir tabirle ölüm fermanı imzalanmış olur. Bu takdir, Yakup Bey’in takdiridir. Dolayısıyla beyitte geçen “takdîr” ve “kalem” merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkilidir.

1.3.2.1.3. Cömertlik

Keffesinde dü cihân ni‘metini az görür

Himmetüñ çünkü eline ala mîzân-ı kerem [K 11/13]

Yakup Bey’in cömertliği, kerem terazisini eline aldığı vakit, terazinin kefelerindeki nimetleri az görecektir. Sadece maddî dünya için cömert değil, aynı zamanda manevî dünya için de bir o kadar cömerttir. Dolayısıyla “ni‘met”, “himmet” ve “kerem” ibareleri Yakup Bey’in cömertliğini övmek için kullanıldığından kişisel erkle ilişkilendirilebilecek ibarelerdir.

1.3.2.1.4. Makam

Dergeh-i şâh-ı ‘atâ-pîşe vü hayr-endîşe

Germiyân memleketi mâliki sultân-ı kerem [K 11/6]

Bu beyitte Yakup Bey'in cömertliği ve makamı dile getirilmiştir. Yakup Bey, kerem sultanı olmasının yanında Germiyan memleketinin de sultanıdır. Germiyan memleketi, cömertliği huy edinmiş, iyi düşünceli hükümdarın dergâhıdır. Dergâhlar, yolcuların gelip ihtiyaçlarını ücretsiz bir şekilde giderdiği yerlerdir.⁸³ Dolayısıyla beyitteki dergâhla Yakup Bey'in devletinin kimseyi geri çevirmeyeceği, herkesi kabulleneceği ve onların ihtiyaçlarına karşılık bulacağı anlatılmak istenmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “dergeh-i şâh-ı ‘atâ-pîşe”, “hayr-endîşe” ve “sultân-ı kerem” cömertliği ifade etmektedir. Bunun yanında bu özellikleri bünyesinde barındıran Germiyan memleketidir. Bu memleketin sahibi ise Yakup Bey'dir. Dolayısıyla beyitte geçen “mâlik” makamla ilişkili kelimelerdendir.

1.3.2.1.5. Komutanlık/Zafer

Şâz ol hemîşe feth ü zafer mesnedinde sen

Ne gam hasûd hakkuña söylerse biş ü kem [K 10/31]

Kasidenin dua bölümünde olan bu beyitte Yakup Bey'in zaferinin daim olması dilenmektedir. Kıskaçların onun hakkında ileri geri konuşmaları ona zarar veremeyeceği dile getirilmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “feth ü zafer” komutanlık/zaferle ilişkili kelimelerdendir.

1.3.2.1.6. Mutluluk

Kutlu dem bahtlu sâ'atdur u ferhunde zamân

Ki yine kullara teşrîf idiser han-ı kerem [K 11/2]

Yakup Bey'in bulunduğu ortamdaki kişiler onun ululuğundan ve sevgisinden dolayı mutlu olmaktadır. Kullar için Yakup Bey'in teşrif ettiği an kutlu andır, bahtlı saattir, mesut vakittir. Bu bahtlılık, mutluluk Yakup Bey'in kutluluğundan, bahtlılığından gelmektedir. Bu bahtlılık dolayısıyla vakit, mesut dolu bir vakittir. Dolayısıyla beyitte geçen “kutlu dem”, “bahtlu sâ'at” ve “ferhunde zamân” mutlulukla ilişkili ibarelerdendir. Ayrıca beyitteki “teşrîf” itibarla; “han-ı kerem” cömertlikle ilişkili ibarelerdendir.

⁸³ Pala, a.g.e., s. 111-112.

1.3.2.2. İlâhî Erk

1.3.2.2.1. Talihlilik/Kutluluk

Eydür murâd ‘îd ile nev-rûzdan bu kim

Bir şâh-ı nîk-baht ile ‘îş ide dem-be-dem [K 10/20]

Kasidede bu beyitten önce şu beyit bulunmaktadır: “Bir ‘ârife bu ortada sordum ki iy ‘azîz / N’idem bu fasl içinde ki vasl olmaya nedem”.⁸⁴ Devamında ise sorulan sorunun cevabı verilmiştir. Kişinin bayram ile nevrûzdan maksadının güzel talihli, uğurlu bir hükümdar ile daima eğlence dilemesi gerektiğini söylemektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “baht”ın talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

1.3.2.3. Kişisel erk

1.3.2.3.1. Akıl

Boynuña ‘akl tavk u boyuña sehâ libâs

Başuña baht tâc u bilûne kemer kerem [K 10/25]

Akıl, cömertlik, baht ve alicenaplık Yakup Bey’in şahsı haline gelmiştir. Akıl onun gerdanlığı, cömertlik elbisesi, baht tacı, kerem de kemeri olmuştur. Bu özellikler, onun dış görünüşünden belli olmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “akl” aklını; “sehâ” ve “kerem” cömertliğini; “baht” ise onun talihini övmektedir.

1.3.2.3.2. Bilginlik/Hüner

Înşâ’-i hatt-ı ma‘rifet in‘âm-ı ma‘dilet

Gayrunda lâ didi vü seni ańıcak ne‘am [K 10/30]

Marifetin ve adaletin inşası her insana layık değildir. Buna muktedir olan kişiler padişahlar, paşalar beylerdir. Beyitte de bu husus dile getirilmektedir. Yakup Bey’in adı geçince marifet ve adalet sağlanmaktadır. Dolayısıyla beyitte geçen “ma‘rifet” bilginlik/hünerle; “ma‘dilet” ise adaletle ilişkili ibarelerdir.

⁸⁴ Bir arife bir vakit sordum ki: Ey aziz! Bu mevsimde ne yapayım da vuslat pişmanlık olmasın?

1.3.2.3.3. İtibar

Çok işige yüz urur ille ki mahrûm döner

Yine kapuñda bulur hürmeti mihmân-ı kerem [K 11/18]

Muhtaç kişiler iktidar sahibine ihtiyaçlarının giderilmesi için istekte bulunur ancak her kişi ihtiyacını elde edemez. Beyitte bahsi geçen bu husus dolayısıyla kişiye öğüt verilmektedir. Muhtaç kişi, ihtiyacı için çok kapı aşındırmasına nail olamasa dahi üzülmemesi, zira o kapıda hürmet bulacağı söylenmektedir. Kişinin hürmet bulması Yakup Bey'in hürmetinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla beyitte geçen “hürmet” itibarla ilişkilidir.

1.3.2.3.4. Ahlak/Yaradılış

Şeref-i nefsüñile fahr ider evkât-ı şerîf

Kerem-i zâtuñ ile hoş geçer âvân-ı kerem [K 11/12]

Yakup Bey'in devri, onun varlığıyla gururlanmakta ve övünmektedir. Onun alicenaplığı sayesinde ise insanlar mutlu mesuttur, hoş vakit geçirmektedirler. Beyitte geçen “şeref-i nefis” ve “zât” Yakup Bey'in ahlakını/yaradılışını övmesi dolayısıyla kişisel erkle ilişkilendirilebilir.

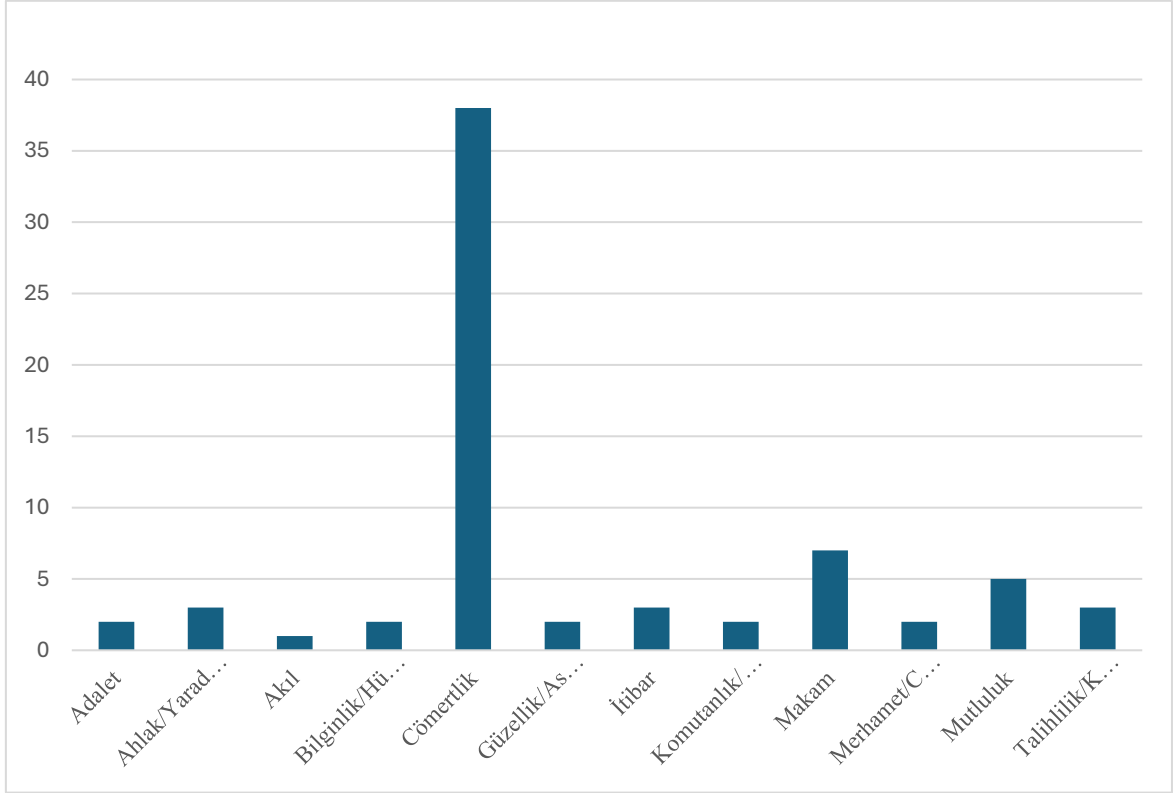
1.3.2.3.5. Güzellik/Asalet

Açılur ni‘meti yagmuriyile gülşen-i cûd

Bezenür kâmeti serviyile bustân-ı kerem [K 11/7]

Yakup Bey'in nimetleri sayesinde cömertliğin gül bahçesi açılmıştır. Onun servi gibi endamıyla da kerem bostanı onunla bezenmekte, süslenmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “kâmet” kelimesi Yakup Bey'in güzelliğiyle/asaletiyle ilişkili bir sözcüktür. Ayrıca ilk mısradaki geçen “ni‘met”, “gülşen-i cûd” ve “bustân-ı kerem” cömertlikle ilişkili ibarelerdir.

Grafik 2: Germiyoğlu Yakup Bey'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Övgü içeren ifadelerin büyük çoğunluğunun beş kelimeyi geçmemesine karşın Şeyhî'nin Yakup Bey'i en çok övdüğü konunun cömertlik oluşu dikkat çekicidir. Bunun başlıca sebebi Yakup Bey'e yazdığı kasidenin redifinin "kerem" oluşudur. Redifin kerem olması nedeniyle konu bir şekilde cömertliğe bağlanmış ve diğer konulara baskın gelmiştir. Şeyhî'nin böyle bir redif tercih etmesinin sebebinin mansıp alma isteği olduğu söylenebilir. Gelir kapısı olarak kendi doğduğu topraklara hükmeden Germiyoğulları'na ulaşmanın daha kolay olması ve alacağı herhangi bir görevin yine bu topraklarda veya yakın bir yerde olabilmesi dolayısıyla bunu tercih etmiş olabileceği akla gelmektedir. Şeyhî'nin Yakup Bey'in musahipliğini ve özel tabipliğini yapmış olması nedenleriyle kasidenin amacına ulaştığı söylenebilir. Ancak kasidenin ne zaman ve ne amaçla yazıldığının, karşılığındaysa ne elde edildiğinin bilinmesinin mümkün olmadığından bu ifadeler ancak bir ihtimalden ibaret kalmaktadır. Keza şairin yazdığı kerem kasidesinin, Yakup Bey'in onu musahip olarak görevlendirmesi üzerine teşekkür amacıyla da yazılmış olabileceği de akla gelmektedir. Bunların yanında Şeyhî'nin ideal hükümdarın nasıl olması gerektiğine dair bir mesaj verme amacı güttüğü de söylenebilir.

1.3.3.Koca Mehmed Paşa

II. Murad devri sadrazamlarından Çandarlı İbrahim Paşa'nın ölümünden sonra 1429 yılında sadrazamlığa getirilmiştir.⁸⁵

1.3.3.1. Yücelik

Burc-ı hazîzi devletüññ eyledür yüce

Ki*irmez mürûr-ı dehr ile*aña gerd-i inkılâb [K 12/28]

Beyitte feleklerin dönmesi esnasında toz çıkardığı hayal edilmiştir. Gökyüzüne bakıldığında görünen yıldızların, toz olarak hayal edildiği açıktır. Burçlar, bu feleklerin en üst mertebesinde yer almaktadır ve onların arasında devletin burçları da yer almaktadır. Feleklerin dönerken çıkardığı tozlar, devletin en alçakta yer alan burcuna dahi ulaşmaya gücü yetmemektedir. Bu tozlar değişim tozları olarak nitelendirilmiştir. Beyitte geçen “inkılâb” kelimesinin eskimek manasında kullanıldığı söylenebilir. Zaman geçse de devletin burcu eskimez, her daim aynı kudrettedir. Beyitte geçen “devlet” kelimesi “saadet” anlamında da kullanılmış olabilir. Dolayısıyla beyitte geçen “yüce” yücelikle; “burc-ı hazîz” ve “devlet” talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

İy fahr-i rûzgâr tapuñdur bu ‘asrda

İhsân-ı ehl-i fazl ile fazl iden iktisâb [K 12/32]

Beyitte fazilet ehlinin ihsanlarıyla paşanın fazilet açısından mertebesinin yükseldiği söylenmektedir. O ehlin fazileti, paşanın faziletinden kaynaklanmaktadır. Fazilet ehli, itibar görürken paşanın da yüceliği artmaktadır. Kur’ân’da da fazilet ehlinin faziletinin karşılığının verilmesine dair emir bulunmaktadır.⁸⁶ Faziletin ihsanı sadece bilgi aktarmak veya maddi yardımda bulunmak manasında değildir. İyilikte bulunmak, bir işi hakkıyla yapmak, çevreye sevgi dolu yaklaşmak da ihsan kavramına dahildir.⁸⁷ Kişinin yaptığı yardımı Allah, yücelterek kişiye tekrar geri döndürür.⁸⁸ Beyitte paşanın katının fazilet kazandığı denilmesinin sebebinin bu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla

⁸⁵ Halil İnalcık, **Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar – V**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2021, 121.

⁸⁶ “Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra da O'na tövbe edin ki sizi belirlenmiş bir süreye (ömrünüzün sonuna) kadar güzel bir şekilde yararlandırınsın ve her fazilet sahibine faziletinin karşılığını versin. Eğer yüz çevirirseniz, ben sizin adınıza büyük bir günün azabından korkuyorum.” (Kur’an, Hûd Suresi, Ayet: 3) *Kur’an-ı Kerim* <https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=11&ayet=3> (14.03.2025)

⁸⁷ Cihan Özel, **Kur’an-ı Kerim’de Cömertlik Kavramı**, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s. 42-44.

⁸⁸ “Kim, helâl kazancından bir hurma kadar sadaka verirse, -ki Allah, helâlden başkasını kabul etmez- Allah o sadakayı kabul eder. Sonra onu dağ gibi oluncaya kadar, herhangi birinizin tayını büyüttüğü gibi, sahibi adına ihtimamla büyütür.” (Buhârî, Zekât 8; Tevhîd 23; Müslim, Zekât 63, 64) *Nebevi Hadisler Ansiklopedisi Tercümesi* <https://hadeethenc.com/tr/browse/hadith/5862> (14.03.2025)

beyitte geçen “fâhr-i rûzgâr” ibaresi yücelikle ilişkilidir. Ayrıca “ihşân” sözcüğü de cömertlikle ilişkilidir.

1.3.3.2. Yönetim Erki

1.3.3.2.1. Merhamet/Cezalandırıcılık

Hükm-i ezel bigi kalemüñ hâkimü'l-‘ibâd

Tavk-ı ecel bigi kılıcuñ mâlikü'r-rikâb [K 12/27]

II. Murad devri veziriazamlarından olan Koca Mehmed Paşa’nın⁸⁹ vermiş olduğu hüküm, Allah’ın verdiği hüküm gibi keskin ve katidir. Bu benzetme onun hükümlerdeki kararlılığı göstermesinin yanında adaletli bir hüküm verdiğini de göstermektedir. Haklıya hakkını teslim eden hükme sahiptir. Paşanın böylesi hükmedici oluşu, kalem üzerinden anlatılmıştır. Aynı şekilde düşmana karşı acımasızlığını anlatmak için kılıcı kullanmıştır. Kılıçla boynu vurmaya anlatmak adına ona “ecel gerdanlığı” benzetmesi yapmıştır. Dolayısıyla beyitte geçen “kalem”, “kılıc”, “hâkimü'l-‘ibâd” ve “mâlikü'r-rikâb”ın merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkili olduğu söylenebilir.

1.3.3.2.2. Cömertlik

Bâd-ı sabâya şemmesi feyz olsa cûduñuñ

Hâr u hası gül eyleye sîr-âb ola gül-âb [K 12/24]

Paşanın cömertliği öylesine yücedir ki az miktarı dahi kuru çalı çırpıdan gül büyütecek derecedir. O büyüttüğü gülü de suya doyurarak şenlenmesini ve yücelmesini sağlayabilir. Bu az miktar, doğrudan bu eylemi gerçekleştirmez. Sabah rûzgârı bu az miktardan feyz alır ve bu feyzle birlikte gerçekleştirir. Dolayısıyla beyitte geçen “cûd” cömertlikle ilişkili sözcüklerdendir.

1.3.3.3. İlâhî Erk

1.3.3.3.1. Talihlilik/Kutluluk

İy devletüñ çerâgına pervâne âftâb

İkbâl hirmeninde kemin dâne mâh-tâb [K 12/22]

⁸⁹ İnalçık, *Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar* – V, 121.

Şair, güneşin her gün doğup batması olayını pervanenin mum etrafında dönmesine benzetmiştir. Güneş, pervane sıfatındayken devlet de mum sıfatındadır ve pervane bu mum etrafında dönüp durmaktadır. Çünkü bu devletin merkezinde padişah vardır. Padişah ateşin özüdür ve devletin ışık saçmasını sağlamaktadır. Bu durumda güneş, kasidenin muhatabı olan Mehmed Paşa olmaktadır. Devletten aldığı ışıkla pervane gibi yanmış ve güneş gibi o da ışık saçır hale gelmiştir. Farklı bir bakışla güneş sıfatında olan Paşa, ışığı sayesinde devlet meşalesini yakmakta ve sönmemesi için çaba sarfetmektedir. Güneşin kudreti öylesine yücedir ki ikbal harmanı olarak nitelendirilen gökyüzünde dolunay, onun yanında minik bir tane gibidir. Bundan hareketle beyitte geçen “devlet” ve “ikbal” talihlilik/kutlulukla ilişkili olduğu gibi “âftâb” yücelikle ilişkilidir.

1.3.3.4. Kişisel Erk

1.3.3.4.1. Bilginlik/Hüner

‘İrfân içinde çekmeye yayuñı tîr-i çarh

Kişî anuñ hatâ bigî fikrûñ senûñ savâb [K 12/29]

Mehmed Paşa, öyle bir bilginliğe, irfana sahiptir ki seyyareler arasında şair ve kâtip olarak bilinen Utarit⁹⁰ dahi eline kalem alıp paşayla müsabakaya girişse⁹¹ onu alt edemez, böyle bir işe girişmesi dahi hata olur. Paşanın fikir oku hedefe tam isabet ederken Utarit bunu yapamayacaktır, hedefe oku yanlış atacaktır.⁹² Beyitte geçen “tîr-i çarh”, Utarit’ten farklı olarak tatar yayı/arbalet anlamına da gelmektedir.⁹³ Bu anlam doğrultusunda paşanın bir oktan daha doğru olduğu anlatılmaktadır. Aynı şekilde “kîş” sözcüğü de sadak anlamının dışında “din, mezhep” anlamları da mevcuttur.⁹⁴ Bu anlamla birlikte ise dinen, ahlaken ok gibi doğru olan paşayla mücadele girişiminde bulunan kişi, her zaman kaybeden taraf olacaktır iması ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla paşanın bilginliğini övmek için kullanılan “‘irfân” ve “fıkr” kişisel erkle ilişkilendirilebilecek kelimelerdendir.

⁹⁰ Mütercim Âsım Efendi, **Burhân-ı Katı**, (Haz. Mürsel Öztürk ve Derya Örs), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2022, s. 777-778; Ahmet Talât Onay, **Açıklamalı Divan şiiri Sözlüğü Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı**, (Haz. Cemal Kurnaz), Bilge Kültür Sanat, İstanbul, 2021, s. 375.

⁹¹ “Yay çekmek” tabiri, “müsabakaya girişmek” manasında kullanılmıştır. Bkz. Ali Nihad Tarlan, “Şeyhî’nin Dili Hakkında”, **Türkiyat Mecmuası** 4, 1934, s. 57.

⁹² Ahmet Atilla Şentürk, **Osmanlı Şiiri Kılavuzu**, 4, 297.

⁹³ Şentürk, **Osmanlı Şiiri Kılavuzu**, 2, s. 475-476.

⁹⁴ Sâmî, a.g.e., s. 1226.

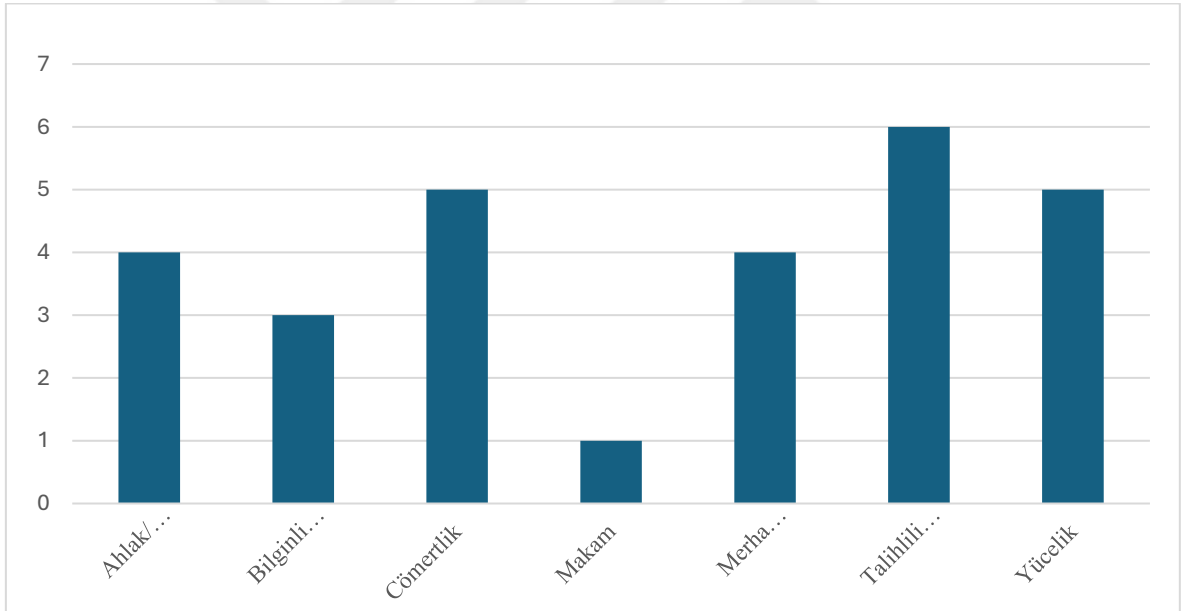
1.3.3.4.2. Ahlak/Yaradılış

Ol Mustafâ-sıfât u ‘Alî-dil Hasan-neseb

Mahdûm-ı kâm-rûzî vü pâşâ-yı kâm-yâb [K 12/18]

Bu beyitte tamamıyla paşanın kişiliği övülmektedir. Onun Hz. Muhammet’e benzediği, gönlünün Ali gibi, soyunun Hz. Muhammet’ten geliyormuşçasına şerefli, kıymetli olduğu dile getirilerek kişiliği ve yaratılışı övülmektedir. Paşanın kaderinin kutlu oluşu, talihliliği de övgü konusu edilmiştir. Beyitteki “Mustafâ-sıfât”, “Alî-dil” ve “Hasan-neseb” paşanın elinde bulundurduğu gücün yaratılıştan geldiği yönünde övgü barındırdığından ahlak/yaradılışla ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde “mahdûm-ı kâm-rûzî” ve “pâşâ-yı kâm-yâb” ibareleri paşanın kaderini ve talihini övmek için tercih edildiğinden talihlilik/kutlulukla ilişkilendirilebilecek ibarelerdir. “Pâşâ” ifadesiyle de onun makamına vurgu yapılmaktadır.

Grafik 3: Koca Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Şeyhî, Mehmed Paşa'yı tek bir kasidesiyle övmüştür. Bu kasidede en çok onun kutluluğundan bahsetmiştir. Bu kutluluk sayesinde yüceliği de dile getirilmiştir. Makamının gerekliliği olan hükmediciliği de kasideye konu olmuştur. Şeyhî'nin övgüsüne yer verdiği diğer kişilerden farklı olarak Mehmed Paşa'yı kahramanlık veya komutanlık yönleriyle değil kişilik yönünden övdüğü anlaşılmaktadır.

1.3.4. Anadolu Beylerbeyi Hamza Bey

II. Murad devrinde Anadolu Beylerbeyliği yapmıştır.⁹⁵

1.3.4.1. Yönetim Erki

1.3.4.1.1. Cömertlik

Sehâveti deñizinden hevâya irse buhâr

Ne sîm kim güher eyleye ebr-i bârânı [K 14/26]

Hamza Bey'in cömertliği öylesine yücedir ki o deniz gibi cömertlikten göğe buhar yükselse bulutları cevher haline getirir. Bulutların gri-beyaz halleri hüsn-i talîl yoluyla buna bağlanmıştır. Dolayısıyla beyitte geçen “sehâvet”in cömertlikle ilişkili olduğu söylenebilir.

1.3.4.1.2. Makam

‘Ale'l-husûs bu begler begi yegâne-i ‘asr

Ki zât-ı ekremidür cevher-i kerem kânı [K 14/22]

Kasidede Hamza Bey'in övgüsüne girizgâh olan bu beyitte onun makamının ne olduğu tam anlamıyla dile getirilmiştir. Beylerbeyi olan Hamza Bey, öylesine cömerttir ki bu kişiliğinin bir parçası haline gelmiştir. Beylerbeyi makamı da onun bu özelliğiyle anılarak “asrın bir tanesi” övgüsü yapılmıştır. Şairin onun cömertliğinden “‘ale'l-husûs” diye bahsetmesi kasidenin Hamza Bey'in düğününü konu almasıyla ilgili olduğu söylenebilir. Dolayısıyla beyitte geçen “begler begi” ve “yegâne-i ‘asr” makamla; “zât-ı ekrem” ve “cevher-i kerem kânı” cömertlikle ilişkilidir.

1.3.4.1.3. Mutluluk

Uş ol sa‘âdetüñ âsârıdur ki dâyim ola

Bu ‘îş ü nûş u neşât ile ‘urs-i sultânî [K 14/29]

Beyitte kasidenin konusu olan düğünün yaratmış olduğu saadetin daim olması dilenmektedir. Ziyafetler, iştret ve mutluluk ancak sultanla ve Hamza Bey’le mümkün olmaktadır. Bu saadetin devamlılığı da ancak onlarla olacaktır. Dolayısıyla beyitte geçen “sa‘âdet” ve “‘urs-i sultânî” mutlulukla ilişkilidir.

⁹⁵ İnalçık, **Devlet-i Aliyye– V**, 123.

1.3.4.2. İlâhî Erk

1.3.4.2.1. Talihlilik/Kutluluk

‘İmâret eyleriken kadri kasrını Kâdir

Çehâr suffesin itmiş bu çâr erkânı [K 14/27]

Beyitte Hamza Bey’in kudretinin Allah’ın yardımıyla olduğu ifade edilmektedir. Kudret, bir saray olarak düşünülmüştür. Bu sarayın da dört sofası olduğu ifade edilmiştir. Bu sofaların neyden imar edildiğini de bir sonraki beyitte zikretmektedir. Bu beyitte geçen “Kâdir ‘imâret eyler” ifadesi talihlilik/kutlulukla; “kadr” kelimesiyse yücelikle ilişkili olduğu söylenebilir.

1.3.4.3. Kişisel Erk

1.3.4.3.1. Dürüstlük/Güvenilirlik

‘Atîk-sıdk u ‘Ömer-‘adl ü Mustafâ-sîret

‘Alî-fütüvvet ü heybetde Hamza-i sâni [K 14/23]

Şeyhî’nin II. Murad’ı ve Hamza Bey’i övdüğü kasidenin bu beyti doğrudan Hamza Bey için yazılmıştır. Şair, bu beyitte Hamza Bey’in Hz. Ebubekir gibi dürüst, Hz. Ömer gibi adil, Hz. Muhammet’in ahlakına sahip, Hz. Ali gibi mert oluşunu dile getirmiştir. Heybetiyle tasvir ettiği Hamza Bey’in dünyaya gelen ikinci Hz. Hamza olduğundan bahsetmiştir. Dolayısıyla burada geçen “Atîk-sıdk” dürüstlük; “Ömer-adl” adaletle; “Mustafa-sîret” ahlak/yaradılışla; “Alî-fütüvvet”, “heybet” ve “Hamza-i sâni” kahramanlık/yiğitlikle ilişkilendirilebilecek ibarelerdir.

1.3.4.3.2. Ahlak/Yaradılış

Letâfeti kameri kılsa zemherîre eser

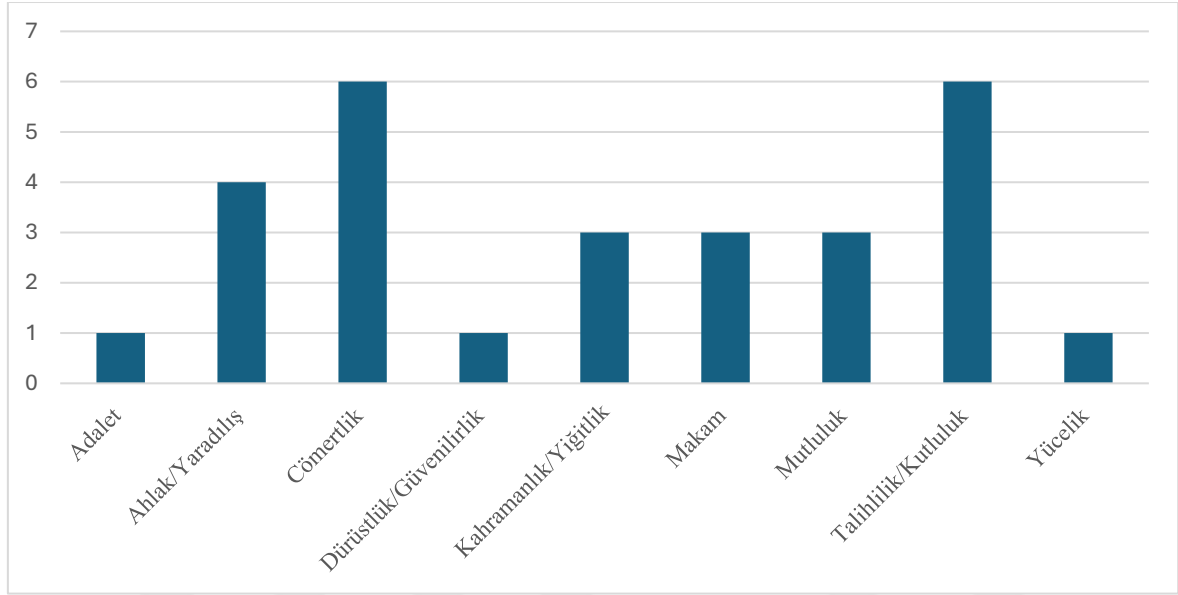
Gül ü benefşe bitüre dem-i zemistânî [K 14/25]

Kış ile bahar, daima savaş halindedir. Kış gül bahçesine zulmetmektedir.⁹⁶ Kış vakti gül bahçesinde çiçek yoktur ancak Hamza Bey’in letafetinin ayı, gül bahçesine vurduğu anda orada gül ve menekşe büyür. Beyitte “kamer” kelimesinin kullanılması dikkat çekicidir. Ay ışığını güneşten alır. Beyitte bu özellikle ilişkili olmak üzere Zemherîye karşı duran Hamza Bey’in letafetinin ayıdır. Dolayısıyla Hamza Bey’in kendisi bu durumda güneş olmaktadır. Letafet ise Hamza Bey’in zatında

⁹⁶ Bahar Yavaş, *XVI. Yüzyıl Klasik Türk Şiirinde Mevsimler*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011, s. 48-49.

bulundurduğu bir özellik olduğundan ayın bu durumda yansıttığı ışıkla ayna görevi görmektedir. Güneşin aya verdiği ışık sayesinde ay, zemherîyi alt edebilme kudretine sahip olmuştur. Bu sayede zemherînin zulmüne karşı durulmuştur. Dolayısıyla beyitte geçen “letâfet”in ahlak/yaradılışla ilişkili olduğu söylenebilir.⁹⁷

Grafik 4: Anadolu Beylerbeyi Hamza Bey'in Övüldüğü Kasidede İktidar

Bir düğün dolayısıyla yazılan kasidede Hamza Bey'in ilk olarak heybeti Hz. Ali'ye benzetilerek övülmektedir. Devamında onun kişiliğinden ve talihinden bahsedilmektedir. Bunun sebebinin Hamza Bey'in düğünü dolayısıyla olduğu söylenebilir. Keza aynı kasidenin devamında kendisinin cömertliğinden bahsedilmektedir. Düğünün herkesi doyurduğu, cömertçe davranıldığı, herkesi mutlu ettiği dile getirilmektedir. Hamza Bey'in makamının övülüşünün de onun beylerbeyliğinin zikredilmesinden kaynaklandığını dile getirmek gerekmektedir. Düğün dolayısıyla övgü konusu olan Hamza Bey'in diğer memduhlar gibi farklı açılardan değerlendirilmediği görülmektedir.

1.4. Ahmet Paşa

Ahmet Paşa Divanı'nın kasideler bölümünde 44 kaside bulunmaktadır ve 24'ü incelenmiştir. Bu 24 kasidenin 10'u Fatih Sultan Mehmed'e, yedisi II. Bâyezîd'e, ikisi Şeyh Vefâ'ya, biri Şeyh

⁹⁷ Beyitte “letâfet” sözcüğü cömertlik, hoşluk, kudret gibi birçok anlama gelebilecek şekilde kullanılmıştır. Memduhun bu özelliklerin hepsine doğuştan sahip olabileceği düşüncesiyle “letâfet” sözcüğü bu anlamları bütüncül şekilde kapsayacak olan ahlak/yaradılış başlığı altında değerlendirilmiştir.

Taceddin'e ve biri Cem Sultan'a yazılmıştır. Bu 21 kasidenin haricinde kime yazıldığı belli olmayan üç kaside mevcuttur.

1.4.1. Fatih Sultan Mehmed

1446-1446, 1451-1481 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. II. Murad'ın oğludur. 12 yaşında tahta geçen tecrübesiz padişah iç ve dış sorunların yaşanması sebebiyle Çandarlı Halil Paşa ve taraftarları II. Murad'ı tekrar tahta geçirmişlerdir. 1451 yılında II. Murad'ın ölümüyle terkar tahta geçen II. Mehmed, yeni bir seferin başlangıcında Üsküdar ile Gebze arasında Hünkârçayı denilen yerde 3 Mayıs 1481 yılında vefat etmiştir. Ölüm sebebinin nikris olduğu tahmin edilmektedir. Son derece atılgan, zeki, sert mizaçlı, zevk ve safaya sırtını çevirmiş, sanata ve ilme düşkün bir padişah olduğu ifade edilmektedir. “Avnî” mahlasıyla şiirler yazmıştır.⁹⁸

1.4.1.1. Yücelik

bir felek-rif'at meliksin kim saña kul olmağa

urdu mâha ‘anber efser kâkül-i müşkîn-i dost [K 16/15]

Fatih, öylesine yüce bir padişaktır ki kimseye yüz vermeyen sevgili onun için ayı köle yapmaktadır. Ayın etrafında gözüken ayın halesi, kölenin boynuna geçirilmiş bir halka olarak hayal edilmiştir. Bu kölelik sıradan bir kölelik değildir. Köle, Fatih'in emrinde kendini taç sahibi gibi hissetmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “felek-rif'at” yücelikle ilişkilidir. Aynı şekilde “melik” ve “kul” ifadeleri makamla ilişkilidir.

ayağı toprağıdır cevher-i iksîr-i hayât

âsitânı tozıdır sürme-i a'yân-ı kerem [K 18/5]

Kur'an'da Hz. Musa'nın Tur Dağı'na çıktıktan sonra Yahudilerin yoldan çıkması hadisesi anlatılmaktadır.⁹⁹ Bu anlatıdan ve İsrailiyat etkisiyle yapılan tefsirlerden hareketle Sâmirî'nin yanına gelen Cebrail'in atının izinden iksir elde edilmiştir. Sâmirî'nin bu iksirle toprağı altına çevirdiği anlatılmaktadır.¹⁰⁰ Bu beyitte Fatih'in ayak izinden elde edilen iksir, ölümsüzlük suyu niteliğindedir. Ayrıca onun eşiğinin toprağı da cömert insanların gözüne sürme olacak yüceliktir. Bu bağlamda

⁹⁸ Halil İnalcık, “Mehmed II”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde* 28, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003, s. 395-406.

⁹⁹ “Musa: Ya senin zorun nedir, ey Sâmirî? dedi. O da: Ben, onların görmediklerini gördüm. Zira, o elçinin izinden bir avuç (toprak) alıp onu (erimiş mücevheratın içine) attım. Bunu böyle nefsim bana hoş gösterdi, dedi.” (Kur'an, Tâ-hâ Suresi, Ayet: 95-96)

¹⁰⁰ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 7, s. 182-183.

beyitte geçen “ayağı toprağı” ve “cevher-i iksîr-i hayât” ifadeleri yücelikle; “âsitânı tozu” ve “sürme-i a’yân-ı kerem” ifadeleri de Fatih’in cömert insanlardan daha cömert olduğunu ima etmesi nedeniyle cömertlikle ilişkilidir.

1.4.1.2. Yönetim Erki

1.4.1.2.1. Adalet

sen ol hümâ-yı şerefsin ki ‘ahd-i ‘adlünde

kılur nişîmen-i şehbâzı âşiyâne küleng [K 19/17]

Fatih Sultan Mehmed öylesine adaletlidir ki sadece insanlar arasında değil hayvanlar arasında da adaleti sağlamıştır. Normal şartlarda yırtıcı hayvan olandoğanın turnayı avlaması beklenirken padişahın adaleti altında barış içinde yaşayabilmektedirler. Hatta barışla kalmayıp turna kuşu,doğanın alanını kendi yuvası gibi benimseyecek kadar kendini güvende hissetmektedir. Bundan hareketle beyitte geçen “‘ahd-i ‘adl” ibaresi adaletle ilişkilidir. Bu adaleti sağlayan olarak II. Mehmed, “hümâ-yı şeref” denilerek övüldüğünden dolayı “şeref” kelimesi de itibarla ilişkili olduğu söylenebilir.

1.4.1.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık

kahruñ odınuñ kıt‘asıdur âteş-i dûzah

lutfuñ suyuñuñ ravzasıdur cennet-i me’vâ [K 9/55]

Fatih’in kahrına maruz kalanlar cehennemi yaşarken lütfuna erişenler kendilerini cennette gibi hissederler. Bu bağlamda beyitte geçen “kahr”, “âteş-i dûzah”, “lutf” ve “cennet-i me’vâ” ifadeleri merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkilidir.

1.4.1.2.3. Cömertlik

dür ü gevher saçılur katre-i bârân yerine

çünkü cûduñ bulıdından yaga nîsân-ı kerem [K 25/27]

Fatih’in cömertliğinin ulaştığı her nokta cömertliğinden feyz alarak zenginleşmektedir. Fatih’in cömertlik bulutu, normal bulutlar gibi yağmur saçmamakta, aksine damlaları inci ve cevherden oluşmaktadır. Dolayısıyla beyitte geçen “cûd” ve “kerem” sözcükleri cömertlikle ilişkilidir.

1.4.1.2.4. Makam

sultân-ı salâtîn-i cihân şâh mehemmed

cemşîd-i kader-kadr ü ferîdûn-ı kazâ-râ [K 9/46]

Fatih, öylesine yüce bir hükümdardır ki dünyadaki tüm sultanların sultanı konumundadır. Çünkü o Cemşid'in kaderine ve Feridun'un zihniyetine sahiptir. Bu doğrultuda beyitte geçen “sultân-ı salâtîn-i cihân” ve “şâh” ifadeleri makamla ilişkilidir. Aynı şekilde “cemşîd-i kader-kadr” ve “ferîdûn-ı kazâ-râ” ifadeleri de talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

1.4.1.2.5. Komutanlık/Zafer

gûyiyâ na'l-i semendüñdür hilâl-i 'îd-i feth

mîhî ahterdür zafer burcında ne ahter güneş [K 17/35]

Ahmet Paşa, bayramlarda yaşanan sevinci fetihtе yaşanan coşkuya benzeterek fethi bir bayram gibi, Fatih'in atının nalını ise o bayramın başlangıcını haber veren bir hilale benzetmiştir. O atın nalındaki çiviyi ise ilk önce zafer burcundaki yıldız diyerek Fatih'in kutluluğunu dile getirmiştir. Hemen ardından rücû ederek onun bir yıldız değil, bir güneş olduğunu söyleyerek daha üst bir mübalağa yapmıştır¹⁰¹. Bu bağlamda beyitte geçen “na'l-i semend”, “hilâl-i 'îd-i feth”, “mîh”, “ahterdür”, “zafer burcı” ve “güneş” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

1.4.1.2.6. Egemenlik

husrevâ 'âlem nizâmına kefîl olup kefûñ

hak vekîl etmiş seni erzâk u esbâb üstine [K 14/34]

Fatih'in egemenliği her yanı kaplamıştır. Bu egemenlikle Allah onu yeryüzünde rızıklarla ilgilenecek bir vekil olarak tayin etmiştir. Ahmet Paşa burada Fatih'in halifeliğine vurgu yapıyor olabilir. Aynı şekilde onun hükümdarlığının büyüklüğünü dile getirerek cömertlikte bulunmasını da ima etmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “nizâm”, “kefîl”, “kef” ve “vekîl” ifadeleri egemenlikle ilişkilidir. Beyitte geçen “husrev” kelimesi makamla; “hak etmiş” ifadesi de talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

¹⁰¹ Ahmet Atillâ Şentürk, *Ahmet Paşa'nın Güneş Kasidesi Üzerine Düşünceler*, 2. Baskı, Büyüyenay Yayınları, İstanbul, 2020, s. 52-53.

1.4.1.3. İlâhî Erk

1.4.1.3.1. Halifelik

zıll-ı hak sultân mehemmed hân ki olmuştur anuñ

eşigi toprağınuñ her zerresi enver güneş [K 17/17]

Fatih'in olduğu yerde her şey ayrı bir değer kazanmaktadır. Kapısının önündeki tozlar dahi parlak bir güneş halindedir. Ahmet Paşa, bu beyitte zerrelerin güneş ışığında parlak halde görünmesini güneşin parlamasına benzetmektedir. Tozların Fatih'in eşiginde parlak bir güneş gibi görünmesinin sebebini olarak Fatih'in Allah'ın gölgesi olmasına bağlamaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen "zıll-ı hak" ifadesi halifelikle ilişkilidir. Aynı şekilde "eşik" yücelikle; "sultân" ve "hân" ifadeleri ise makamla ilişkilidir.

1.4.1.3.2. Talihlilik/Kutluluk

bir kader-kadr ü kazâ-râdur ki râh-ı kadrinüñ

meslekinde seb'a-i seyyâre ser-gerdânıdır [K 13/24]

Fatih'in kudreti ve zihniyeti, insanların kaderleriyle oynayan yıldızları dahi kendine hayran bırakmıştır. Ahmet Paşa, seyyarelerin feleklerde dairesel hareket edişlerini baş dönmesi olarak hayal etmiştir. Seyyarelerin başları dönüyorsa bu ancak Fatih'e olan hayranlıklarından kaynaklanmalıdır. Bu bağlamda beyitte geçen "kader-kadr", "kazâ-râ" ve "kadr" ifadeleri talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

1.4.1.4. Kişisel Erk

1.4.1.4.1. Akıl

yeridür rây-ı refî'üñ gözlese pîr-i felek

kim müneccim meyl eder dâim suturlâb üstine [K 14/33]

Fatih Sultan Mehmed'in aklı öylesine yücedir ki müneccimlerin gelecek hakkında fikir edindiği yıldızları bünyesinde barındıran felek dahi onun fikirlerinin yaratacağı olayları bilememektedir. Feleğin bunu bilebilmesi için onun da müneccimler gibi usturlap kullanması gerektiği belirtilmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen "rây-ı refî'" akılla ilişkilendirilebilecek ibarelerdendir.

1.4.1.4.2. Bilginlik/Hüner

‘ilmüñ ile okınur nussha-i devrân-ı ‘ulûm

adlûñ ile yazılır defter ü dîvân-ı kerem [K 25/9]

Dünyadaki bütün ilimlerin kitabı Fatih’in ilminden feyz alarak yazılmıştır. Eğer onun feyzi olmasaydı dünya cahil kalacaktı. Aynı şekilde cömertliğin kitabı da onun adaleti sayesinde yazılmıştır. Fatih, adaletiyle insanlara cömertlikte bulunmuştur. Bundan hareketle beyitte geçen “ilm” ve “nussha-i devrân-ı ‘ulûm” ifadeleri cömertlikle ilişkilidir. Aynı şekilde “adl” ve “defter ü dîvân-ı kerem” ifadeleri de adletle ilişkili olduğu söylenebilir.

1.4.1.4.3. Kahramanlık/Yiğitlik

bir pûte-durur tîrûñe bu beyza-i zerrîn

bir halka-durur nîzeñe bu çenber-i dü-tâ [K 9/54]

Beyitte güneş, ok için bir hedef tahtası olarak hayal edilirken feleklerin iç içe olan halkalar şeklinde oluşu ise mızrak için bir hedef tahtası olarak düşünülmüştür. Fatih için normal hedefler yetersiz kalmaktadır. Onun maharetini tam anlamıyla göstermek için hedeflerin biri güneş, diğeri ise felektir. Bu bağlamda beyitte geçen “tîr” ve “nîze” kelimeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

1.4.1.4.4. İtibar

bulmasa nâm-ı şerîfüñle şeref nâme-i cûd

ebter olurdu kamu defter ü dîvân-ı kerem [K 18/12]

Fatih’in vermiş olduğu mansıpla ilgili fermanda onun tuğrası bulunmaması cömertlikte eksiklik oluşturmaktadır. Tuğrasının bulunduğu ferman, şeref kazanmakta ve cömertlik tam hale gelmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “nâm-ı şerîf” ve “şeref bulmak” ifadeleri itibarla ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “cûd” ve “kerem” kelimeleri de cömertlikle ilişkilidir.

1.4.1.4.5. Ahlak/Yaradılış

sultân muhammed ibn-i murâd ol ki hulkinuñ

bir şemmesiyle tutdı meşâm-ı cihânı misk [K 11/15]

Fatih Sultan Mehmed’in tabiatının güzelliği herkesi hatta her şeyi etkisi altına almaktadır. Onun tabiatının bir zerresiyle cihan misk kokusuna boğulacak derecede güzel huyludur. Bu bağlamda

beyitte geçen “hulk” kelimesi ahlak/yaradılışla ilgilidir. Ayrıca beyitte geçen “sultân” kelimesi de 2. Mehmed’in makamını belirtmesi dolayısıyla makamla ilişkili olduğu söylenebilir.

1.4.1.4.6. Güzellik/Asalet

bezenür serv boyuñla yine bu bâğ-ı vücûd

açılır gül yüzüñ ile gül-i handân-ı kerem [K 25/7]

Fatih’in asaleti, dünyayı süslemekte ve bulunduğu yere hoşluk vermektedir. Dünya onun sayesinde güzel, cömertlik onun yüzü sayesinde hoş bir eylem olmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “serv boy” ve “gül yüz” ifadeleri güzellik asaletle ilişkilidir.

1.4.1.4.7. Şairlik

tab‘uñ görünür kâmet-i dilber gibi mevzûn

şi‘rûñ okınur hatt-ı sanem gibi dil-ârâ [K 9/57]

Fatih Sultan Mehmed, Avnî mahlasıyla şiirler yazmıştır. Ahmet Paşa da Fatih’in bu şiirlerine değinerek onların severek okunduğunu, hatta o şiirlere sevgiliye beslenen muhabbetle yaklaşıldığını dile getirmektedir. Beyitte geçen “tab” ve “mevzûn” ifadesiyle onun şiirdeki yeteneğine de vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “tab”, “mevzûn”, “şi‘r” ve “dil-ârâ” ifadeleri şairlikle ilişkilidir.

1.4.1.4.8. Mekân

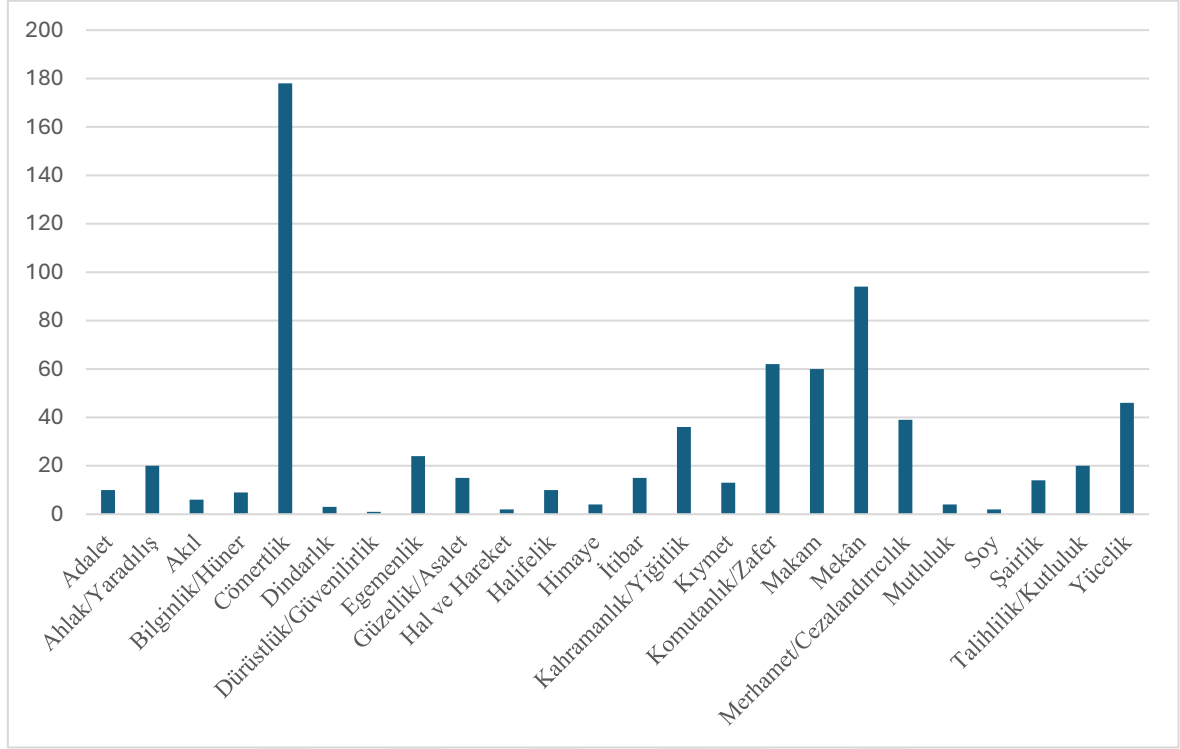
bu tâk-ı zebercedden açar revzen-i zerrîn

kim ede ‘arûs-ı felek ol kasrı temâşâ [K 9/12]

Ahmet Paşa, bu kasidenin ilk 45 beytinde Fatih’in yaptırmış olduğu sarayın övgüsünde bulunmaktadır. Tarih olarak 1452 yılını veriyor olması, bu sarayın Edirne’de yaptırıldığını göstermektedir.¹⁰² Ahmet Paşa, Fatih’in yaptırmış olduğu bu sarayı izlemek için feleğin zebercet kemerden altın bir pencere açtığını dile getirmektedir. Bu altın pencere güneştir. Bu doğrultuda beyitte geçen “tâk-ı zeberced”, “revzen-i zerrîn” ve “kasr” ifadeleri mekânla ilişkilidir.

¹⁰² “bün-yâd-ı sarâyüñâ budur ahsen-i târîh / kim éde mübârek tapuñâ hayy-ı tüvânâ” (H. 855/M.1452) [K 9/105]. Züleyha Hayal, **Ahmet Paşa Dîvân (İnceleme-Tenkitli Metin-Çeviri-Sözlük)**, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi – Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2022, s. 145.

Grafik 5: Fatih Sultan Mehmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Ahmet Paşa'nın Fatih Sultan Mehmed'i övdüğü kasidelerinde cömertlik, diğer konulardan daha fazla dikkat çekmektedir. Bunun başlıca sebebi Ahmet Paşa'nın Fatih'e "kerem" redifli iki kaside yazması ve bu kasidelerde işlemiş olduğu suçun affını dileyerek keremde bulunmasını istemesidir. Aynı şekilde Ahmet Paşa, "güneş" redifli kasidesini de bu amaç doğrultusunda yazmıştır. Fatih'e olan övgülerde cömertliği takip eden diğer bir konu ise mekândır. Fatih'in Edirne'de yaptırmış olduğu sarayın övgüsünün yar aldığı kasidenin varlığı bu konunun ön plana çıkmasını sağlamıştır. Bu konulardan sonra en çok değinilen konular ise makam ve komutanlık/zaferdir. Fatih'in İstanbul olmak üzere yapmış olduğu fetihler, onun "Fatih" olan lakabını öne çıkarırcasına kasidelerde övgü konusu olmuştur. Fatih'in bu başarıları onun makam ve yücelik konusunda da övgü almasını sağlamıştır.

1.4.2.II. Bâyezîd

1481-1512 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. Fatih Sultan Mehmed'in en büyük oğludur. Yeniçerilerin baskısıyla tahtını 24 Nisan 1512'de II. Selim'e bırakmıştır. Dimetoka'ya gitmek üzere yola çıkan II. Bâyezîd, 21 Mayıs 1512 yılında vefat etmiştir fakat ölüm sebebi bilinmemektedir. Gençliğinde serbest bir hayat sürmüşken padişahlığı süresinde ibadet ve

hayır işleriyle meşgul olmuştur. Adlî mahlasıyla şiirler yazan II. Bâyezîd'in hat sanatındaki yeteneği de kaynaklarda geçmektedir. Uygur yazısını öğrendiği ve çok az İtalyanca bildiği bilinmektedir.¹⁰³

1.4.2.1. Yücelik

oldı sarây-ı kadrine gevher-nisâr ebr

oldı 'arûs-ı bahtına âyînedâr âb [K 34/36]

Bâyezîd'in kudreti öylesine yücedir ki sarayına düşen yağmur damlaları inci formundadır. Su ise onun güzel bahtının gelinine ayna olmaktadır. Buluttan düşen inciler, onun bahtının gelinini sudan oluşan ayna sayesinde süslemektedir. Bu doğrultuda beyitte geçen “sarây-ı kadr” yücelikle; “baht” ise talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

felek sahîfe-i 'izzünde oldu bir nokta

zemîn terâzû-yı kadründe oldu bir miskâl [K 20/6]

Bayezid'in yüceliği o derece büyüktür ki cihanı çevreleyen felekler dahi onun nezdinde nokta gibi; yeryüzü ise en hafif terazi ağırlığı kadar kalmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “izz” ve “kadr” kelimeleri yücelikle ilişkilidir.

1.4.2.2. Yönetim Erki

1.4.2.2.1. Adalet

'adlünde halkı gark ile etdügi-y'çün helâk

sürindi yüzi üstine leyl ü nehâr âb [K 33/27]

II. Bâyezîd'in adaleti her yere öylesine nüksetmiştir ki su sel olup insanları boğma girişiminde bulunduğundan cezalandırılmış ve yüz üstü sürünmeye mahkûm edilmiştir. Ahmet Paşa'nın bu beyti bir sel felaketine işaret ederek yazmış olabileceğini akla getirmektedir. Bayezid Dönemi kroniklerinde geçen ifadelere göre 24 Şubat 1497 (21 Cemaziyelahir 902) tarihinde sel felaketi yaşanmış, Küçük Pazar ve Çukurbostan sular altında kalıp çevre tahrip olmuştur.¹⁰⁴ Bu sel felaketi, Ahmet Paşa'nın vefat ettiği yıla denk gelmektedir. Ahmet Paşa ölmeden önce bu seli görmüştür. Bu durum bahse konu kasidenin beytinin bizzat bu konu üzerine yazılmış olma ihtimalini

¹⁰³ Şerafettin Turan, “Bayezid II”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde* 5, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, s. 234-237.

¹⁰⁴ Mehmet Balaban, “Osmanlı Kroniklerine Göre II. Bayezid Dönemi'nde Meydana Gelen Doğal Afetler Üzerine Bir İnceleme”, *Genç Müttefekkirler Dergisi*, 1 (2), 2020, s. 181.

düşündürmektedir. Hem yaşanan felaket nedeniyle ölen insanları padişaha bu beyitle hatırlatan Ahmet Paşa, hem de padişahı hüsn-i tâlille övmektedir. Bundan hareketle beyitte geçen ““adl” kelimesi adaletle ilişkilidir.

1.4.2.2.2. Cömertlik

cihâna şöyle zer-efşânlık etdi cûduñ kim

dakındı zengî-i şeb ayagına zer halhâl [K 20/23]

Beyitte gece, siyahi insana benzetilmektedir. Bâyezîd’in cömertliğiyle saçtığı altınlardan gökteki yıldızlar haline gelmiştir. Gökteki yıldızlar, altına benzetilmektedir. Yıldızların Samanyolu kuşağında fazlaca görünmesi, altından halhala benzetilmiştir. Gece zencisi de bu halhalı ayağına takmıştır. Bundan hareketle beyitte geçen “zer-efşânlık” ve “cûd” ibareleri cömertlikle ilişkilidir.

1.4.2.2.3. Makam

okınan minber-i sa’âdetde

hutbe-i bâyezîd hân bulduñ [K 22/20]

Osmanlı’da Cuma namazında hutbeler padişah adına okutulurdu.¹⁰⁵ Ahmet Paşa da bu durumu hatırlatarak Bayezid’in adına hutbe okutulduğunu dile getirmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “hutbe-i bâyezîd hân” ve “minber-i sa’âdet” ifadeleri makamla ilişkilidir.

1.4.2.2.4. Komutanlık/Zafer

şu’le-i tîğı beyâz-ı gurre-i subh-ı zafer

reşha-i kilki sevâd-ı sürme-i ‘aynu’l-yakîn [K 21/28]

Bayezid’in kılıcının parlaklığı, insanlara zaferi haber verirken kaleminden sızan mürekkep ise hakikatten haber vermektedir. Bayezid, kılıçla kazandığı zaferi, kalemiyle yönetmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “şu’le-i tîğ” ve “zafer” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir. Aynı şekilde “reşha-i kilki” ve “aynu’l-yakîn” ifadeleri ise egemenlikle ilişkilidir.

¹⁰⁵ Abdülkadir Özcan, “Cülûs”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, s. 111.

1.4.2.2.5. Egemenlik

şol süleymân ki mührî hâtemini

kâr-fermâ-yı ins ü cân bulduñ [K 22/15]

Bayezid, mührünü eline aldığıında onun Hz. Süleyman'ın mührünün kudretinde insanların ve cinlerin hakkında hüküm verebilecek kudrette olduğunu görmektedir. Ahmet Paşa, Bayezid'in bu denli bir egemenliğe sahip olduğunu dile getirmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “süleymân”, “mührî hâtemi” ve “kâr-fermâ-yı ins ü cân” ifadeleri egemenlikle ilişkilidir.

1.4.2.2.6. Mutluluk

devrân-ı ‘ayş u vakt-i tarabdur ki ‘âleme

el verdi pâ-y-bûs-ı cihândâr-ı rûzgâr [K 31/21]

Bayezid'in önünde saygıyla eğilip onun ayağını öpmek, öpen kişi için büyük bir şereftir. Bu şerefle kişi mutlu olur ve hayatını rahat sürme fırsatı yakalar. Ahmet Paşa da bu mutluluğu dile getirerek vaktin eğlence vakti olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “devrân-ı ‘ayş” ve “vakt-i tarab” ifadeleri mutlulukla ilişkilidir. Aynı şekilde “pây-bûs-ı cihândâr-ı rûzgâr” ifadesi de itibarla ilişkilidir.

1.4.2.3. İlâhî Erk

1.4.2.3.1. Halifelik

zıll-ı hak şeh bâyezîd ibni mehemmed hân k'anuñ

câhı bezminden müzeyyendür bugün eyvân-ı ‘îd [K 32/10]

Ahmet Paşa, bu kasidesini “‘îd” redifiyle yazmış ve bayramdan bahsetmiştir. Bayram sabahında Bayezid'in bayramını kutlamak için bayram selamlığı süslenmiş ve devlet erkânı orada Allah'ın gölgesi olan padişah II. Bâyezîd'i beklemektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “zıll-ı hak” ifadesi halifelikle ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “şeh” ve “hân” ifadeleri makamla; “bâyezîd ibni mehemmed” ifadesi ise soyla ilişkilidir.

1.4.2.4. Kişisel Erk

1.4.2.4.1. Akıl

râyıdur seyl-i belânuñ def'ine sedd-i sedîd

tîğıdur mülk-i cihânuñ hıfzına hısn-ı hasîn [K 21/30]

Bayezid'in aklı sayesinde halkının başına gelebilecek olan belalar defedilmekte; kılıcı sayesinde de dünyayı korumaktadır. Bayezid'in aklı bela defetme kabiliyetiyle sağlam bir sete; kılıcı ise koruyuculuğuyla kuvvetli bir kaleye benzetilmiştir. Dolayısıyla beyitte geçen “rây” akılla ilişkili olduğu gibi “tîğ” kelimesi de kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

1.4.2.4.2. Kahramanlık/Yiğitlik

yâd etse âb içerken eger hışmuñı ‘adû

fî'l-hâl ederdi içini toptolu nâr âb [K 33/18]

Bayezid'in gazabı, düşmanı hiçbir anda rahat bırakmamaktadır. Kendisini en rahat hissettiği anda su içerken Bayezid'in gazabını hatırlayıp içtiği sudan dahi ürker hale gelmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “hışm” ve “adû” kelimeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

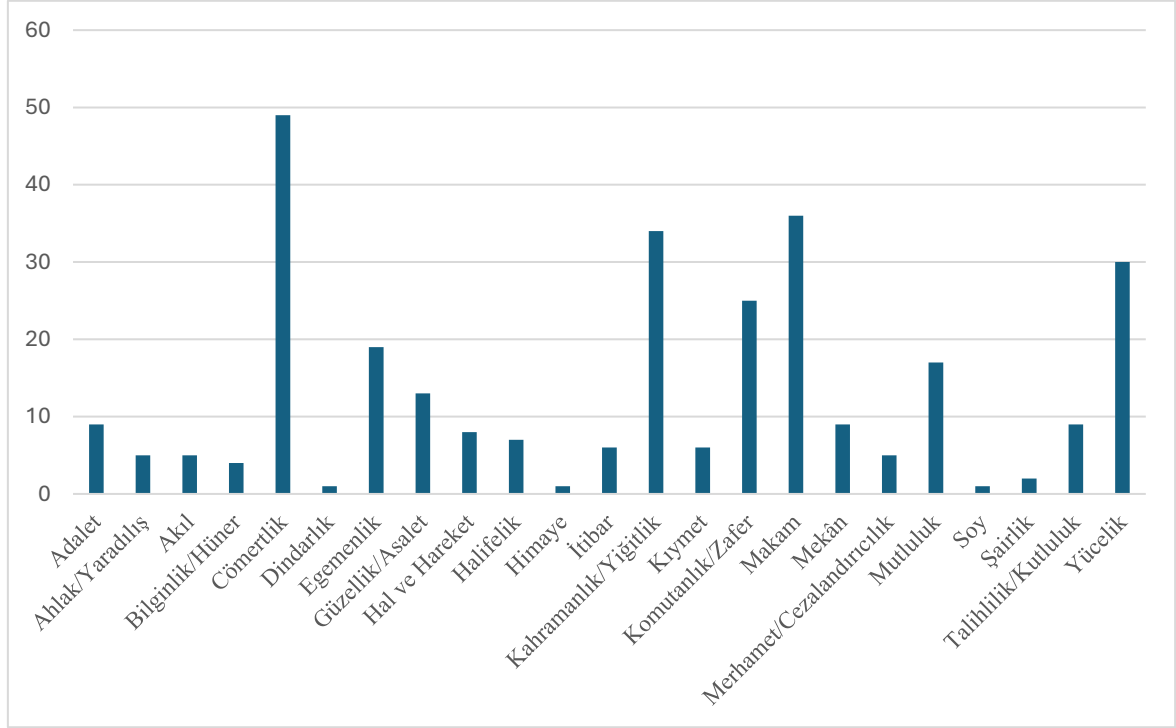
1.4.2.4.3. Ahlak/Yaradılış

nesîm-i hulkuñ eger âb u hâke kılsa güzer

‘abîr olurdu türâb u gülâb olurdu zülâl [K 20/12]

Bayezid'in yaratılışı öylesine yücedir ki onun esintisi dahi suya ve toprağa temas etmiş olsaydı, ikisini de etkisi altına alırdı. O vaziyette su gül suyu gibi tatlı olur, toprak ise güzel kokular saçmaya başlardı. Bu bağlamda beyitte geçen “hulk” ahlak/yaradılışla ilgilidir.

Grafik 6: II. Bâyezîd'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

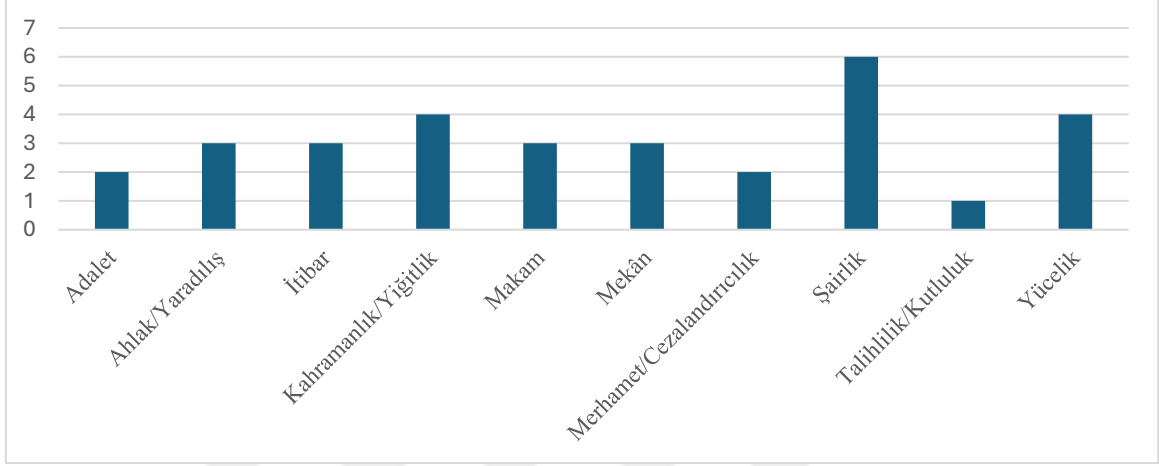
Ahmet Paşa, Fatih Sultan Mehmed devrindeki değeri II. Bâyezîd devrinde istediği şekilde görememiştir.¹⁰⁶ Yine benzer konumunun özlemini çektiğinden olsa gerek Bayezid'i kasidelerinde en çok cömertlik konusunda övmüştür. Bunun tesiri olarak makam ve yücelik övgüsü de o denli ön plandadır. Bu iki konuyu takip eden konular kahramanlık/yiğitlik, komutanlık/zafer ve egemenliktir. Bunun sebebinin yapmış olduğu seferler ve fetihler olduğu açıktır.

¹⁰⁶ Günay Kut, "Ahmet Paşa, Bursalı", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, 2, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, s. 111-112.

1.4.3. Diğer Kişiler

1.4.3.1. Cem Sultan

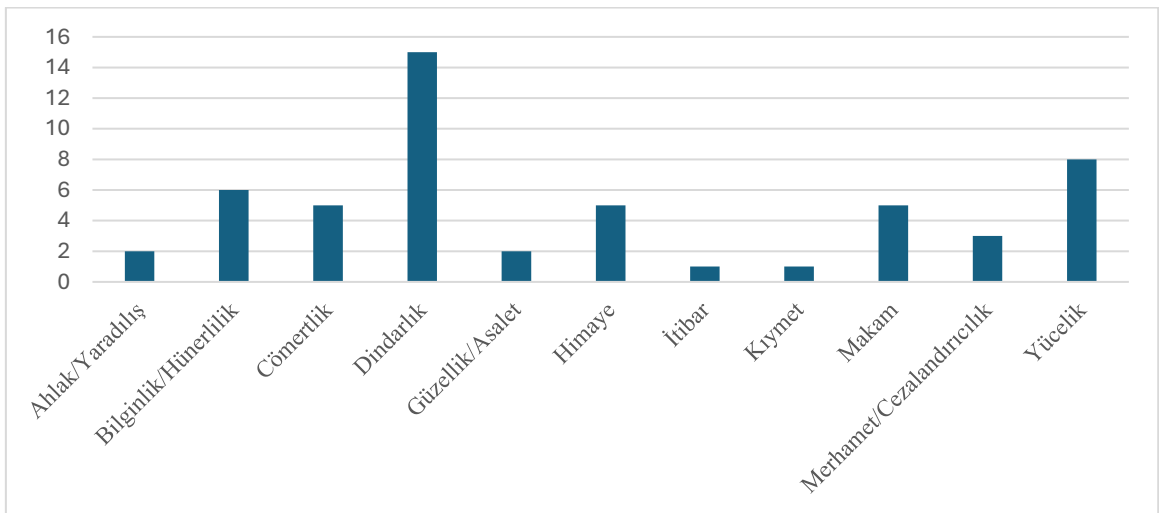
Grafik 7: Cem Sultan'ın Övüldüğü Kasidede İktidar

Ahmet Paşa, Cem sultan hakkında “benefşe” redifli bir kaside yazmıştır. Şehzadeligi döneminde yazılan bu kasidede Cem Sultan’ın şairliği çokça övülmüştür. Şehzadelik döneminde göstermiş olduğu maharet dolayısıyla olsa gerek kahramanlık/yiğitlik ve yücelikle ilgili övgüler de ön plandadır. Ahmet Paşa’nın Cem Sultan hakkında tek kasidesi olduğundan onun hakkındaki fikirlerini öğrenmek de güçleşmektedir.

1.4.3.2. Şeyh Vefâ

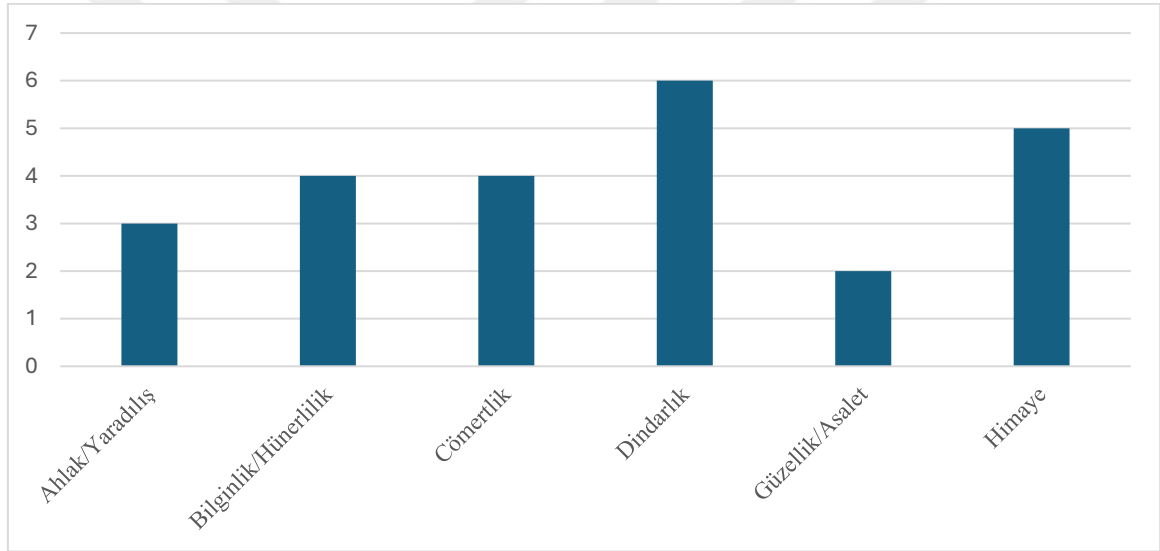
Grafik 8: Şeyh Vefâ'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Ahmet Paşa intisap ettiği Şeyh Vefâ'yı üç kasidesinde övmektedir. Ahmet Paşa'nın iki kasidesinin de “dervişlerün” redifi olması başlıksız olan “dervişlerün” redifli kasidenin de Şeyh Vefâ'ya övgü olduğunu göstermektedir. 6. kasidesinde Şeyh Vefâ yerine genel olarak dervişlerin hallerini anlattığının anlaşılması sebebiyle çalışmaya dâhil edilmemiştir. Ahmet Paşa, bu kasidelerde dindarlık konusunu ön planda tutmuştur. Övülen kişinin şeyh olması ve Ahmet Paşa için önem arz etmesi dolayısıyla yücelik konusu da ön plana çıkmıştır. Ahmet Paşa'nın Şeyh Vefâ'yı övdüğü kasidelerde himmet, dervîş, gayret gibi ifadelerle dindarlık; rifat, heybet, izzet gibi ifadelerle de yüceliği övülmüştür.

1.4.3.3. Şeyh Taceddin

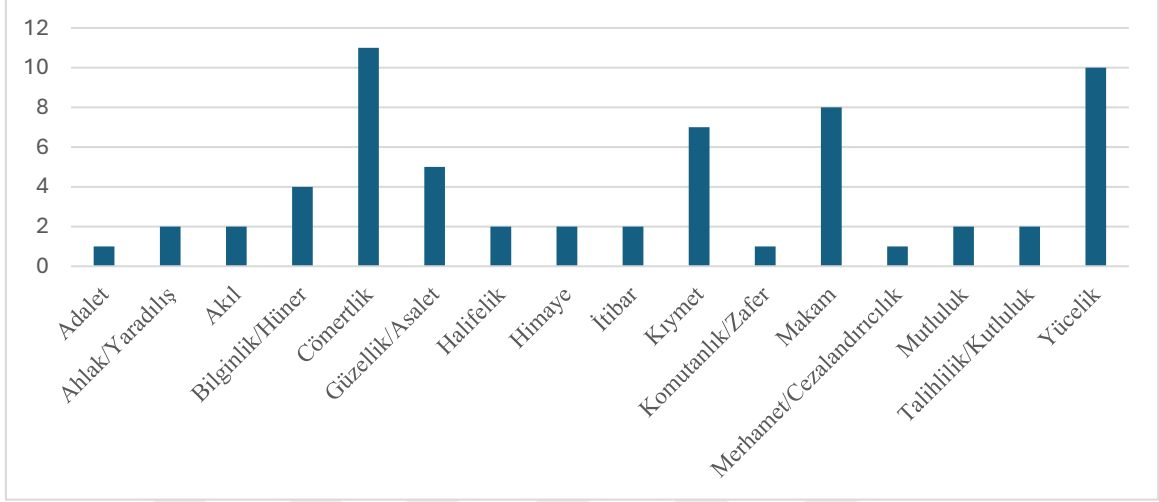
Grafik 9: Şeyh Taceddin'in Övüldüğü Kasidede İktidar

Ahmet Paşa, Şeyh Taceddin hakkında 15 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kasidede de Şeyh Vefâ'da olduğu gibi dindarlık bahsi ön plandadır. Ahmet Paşa, kasidesinde Şeyh Taceddin'in etkisinden bahsetmektedir. Onun gönül mimarı olduğuna, kederi unutturmasına, kişiyi tımar etmesine değinmektedir. Bu hususlar himaye konusu altında değerlendirilmiştir.

1.4.3.4. Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar

Grafik 10: Memduhu Belirsiz Olan Kasidelerde İktidar

Ahmet Paşa'nın yazdığı kasidelerin üçü kime yazıldığı bilinmemektedir. Bu kasidelerden biri "sıhhat yaraşur" redifiyle yazılmıştır. Bu kasidenin (30. kaside) Fatih Sultan Mehmed'e yazılmış olma ihtimali yüksektir. Fatih'in nikris hastalığından muzdarip olduğu ve bu sebeple öldüğü bilinmektedir.¹⁰⁷ Bu durum Fatih'in bu hastalığı sebebiyle Ahmet Paşa'nın bu kasideyi yazma ihtimalini düşündürmektedir. Kasidede geçen "zıll-ı hak", "sâye-i yezdân" ifadeleri de kasidenin memduhunun bir padişah olduğu yönünde ön görüde bulunulmasına olanak sağlamaktadır. 39. kasidede de "serîr" kelimesinin kullanılması, övülen kişinin padişah olduğunu düşündürmekte ancak kasidelerde paşaların övgülerinde de bu kelime kullanılabileceği bilgisi net bir karara varılmasını engellemektedir.

1.5. Necâtî

Necâtî Divanı'nın kasideler bölümünde 28 kaside bulunmaktadır ve 25'i incelenmiştir. Bu 25 kasidenin sekizi Şehzâde Mahmud'a, yedisi II. Bâyezîd'e, üçü Fatih Sultan Mehmed'e, biri Karamânî Mehmet Paşa'ya, biri Hadım Ali Paşa'ya, biri Kasım Paşa'ya, biri Davut Paşa'ya, biri Mesih Paşa'ya, biri Koca Mustafa Paşa'ya, biri de Müeyyedzâde Abdurrahman Efendi'ye yazılmıştır.

¹⁰⁷ İ. Hakkı Uzunçarşılı, "Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü", *BELLE TEN*, 34 (134), 1970, s. 231.

1.5.1. Fatih Sultan Mehmed

1.5.1.1. Yücelik

Şâh-ı nücûm-kevkebe hurşîd-i meh-rikâb

Mîr-i kazâ-tüvân u kader-kadr u yem-yesâr [K 8/28]

Necâtî, bu beyitte Sulan Mehmed'i birçok açıdan övmektedir. Necâtî'ye göre o ihtişamlı yıldızların şahı; üzengi gibi olan ayın güneşi; kuvvetli bir yargının, kudretli kaderin ve varlık denizinin efendisidir. Bu bağlamda beyitte geçen “şâh-ı nücûm-kevkebe” ve “hurşîd-i meh-rikâb” yücelikle; “mîr-i kazâ-tüvân” makamla; “kader-kadr” talihlilik/kutlulukla; “yem-yesâr” cömertlikle ilişkilidir.

Ki izin tozu için yollara saldım yaşımı

Umarım kühl-i cilâ-yı basar ede hâsıl [K 16/36]

Necâtî, Fatih'in ayak izinin tozuna gözyaşlarını döktüğünü ifade etmektedir. Döktüğü yaş ile tozların karışmasını ve ortaya gözünün açılması için ihtiyaç olan ilacın çıkarmasını ummaktadır. Padişahın izinin tozu onun gözlerinin açılmasını sağlayacak ilacın hammaddesidir. Bundan hareketle beyitte geçen “izin tozu” ifadesi yücelikle ilişkilidir.

1.5.1.2. Yönetim Erki

1.5.1.2.1. Cömertlik

Keff-i keremin görelî havf ile hayâdan

Kühsâra kaçır ebr ü güher bahri eder câ [K 2/23]

Necâtî, bulutların dağlarda oluşunu ve incinin denizlerde bulunuşunu Fatih Sultan Mehmed'in cömertliğinin sonucu olarak değerlendirerek hüsn-i tâlil yapmaktadır. Bulut ve inci onun cömert elinden korkmaktadırlar çünkü bulutun cömertliği Fatih'in cömertliğinin gerisinde kalacaktır. İnci ise onun saçtığı cevherler yanında değersiz bir cevher haline gelecektir. Dolayısıyla beyitte geçen “keff-i kerem” ifadesi cömertlikle ilişkilidir.

1.5.1.2.2. Makam

Ey Şâh-ı cihân gerd-i rehin gibi görünür

Dâmân-ı celâlinde bu nüh tâk-ı muallâ [K 2/17]

Yıldızların gökyüzündeki karmaşık vaziyetleri beyitte toza benzetilmiştir. Felekler de şekilleri itibarıyla padişahın eteğine benzetilmiştir. Bir başka deyişle gökteki yıldızlar, olsa olsa padişahın eteğinde birer toz olabilecek kıymettedirler çünkü Fatih, sadece kendi ülkesinin değil, cihanın padişahıdır. Dolayısıyla beyitte geçen “şâh-ı cihân” makamla; “celâl” yücelikle ilişkilidir.

1.5.1.2.3. Komutanlık/Zafer

Gülgüne gibi ırz günü feth-i arûsu

Sürer yüzüne hûn-ı adûyu ki ola zîbâ [K 2/15]

Beyitte savaş bir düğüne benzetilmiş. Bu düğünün gelini de fetihtir. Fetih gelininin düğün için süslenmesi gerekmektedir. Düşmanın kanı da gelinin bu ihtiyacını karşılamakta ve fetih gelinini süslemektedir. Beyitte geçen “feth” ve “hûn-ı adû” ifadeleri Fatih Sultan Mehmed’in komutanlığını ve zaferini anlatması sebebiyle komutanlık/zaferle ilişkilidir.

1.5.1.3. Kişisel Erk

1.5.1.3.1. Kahramanlık/Yiğitlik

Küre-i hâke düşer zelzele titrer hurşîd

Nara-i topun ile hasmın olur lâyakıl [K 16/29]

Fatih Sultan Mehmed’in savaş meydanında kullandığı topların yarattığı sesin heybetinden yeryüzünde depremler olmaktadır. Hatta güneş bu sestten korkup titremektedir. Güneşin gökte titriyormuş gibi olması beyitte Fatih’in toplarının sesinden korkmasına bağlanmaktadır. Öyle ki Fatih’in düşmanları da bu sesin dehşetinden akıllarını yitirmektedir. Topların meydana korku salması Fatih’in kahramanlığını dolaylı olarak övmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “zelzele”, “nara-i top”, “hasm” ve “lâyakıl” kahramanlık/yiğitlikle ilişkili ifadelerdendir.

1.5.1.3.2. İtibar

O fahr-i selâtîn-i cihân adı içindir

İslâm ile küfr ehli arasındaki gavgâ [K 2/13]

Fatih Sultan Mehmed, Necâtî'ye göre cihan sultanlarının övücüdür. Bu sultanlar Osmanlı Devleti'ndeki sultanlardır çünkü Osmanlı dünyanın hâkimi konumundadır. Osmanlı'nın küfre karşı savaşmasının sebebi bir övünç kaynağı olan Fatih Sultan Mehmed adınadır. Dolayısıyla beyitte geçen “ad” kelimesi itibarla ilişkilidir. Aynı zamanda beyitte geçen “fâhr-i selâtîn-i cihân” kıymetle; “islâm”, “küfr” ve “gavgâ” kelimeleri de komutanlık/zaferle ilişkili olduğu söylenebilir.

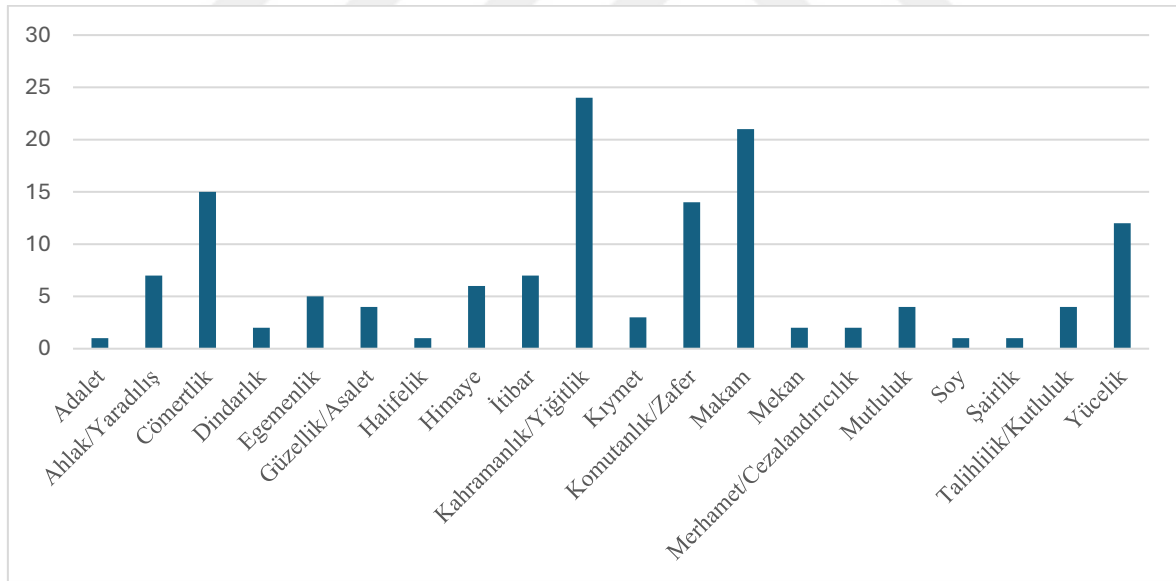
1.5.1.3.3. Ahlak/Yaradılış

Mîzân-ı vakârında sebük sengi cibâlin

Miyâr-ı zamîrinde seher sîmi key ednâ [K 2/22]

Fatih'in ağırbaşlı hali karşısında dağların taşları çok hafif kalmaktadır. Aynı şekilde onun karakterinin ölçüsüne göre sabah vaktinin gümüş hali, en değersiz vaziyettir çünkü kendisi bunlardan daha değerli unsurlara layıktır. Bundan hareketle beyitte bulunan “vakâr” ve “zamîr” sözcükleri ahlak/yaradılışla ilişkili sözcükler olduğu söylenebilir.

Grafik 11: Fatih Sultan Mehmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Necâtî, Fatih Sultan Mehmed'e üç kaside yazmıştır. Bu kasidelerde Fatih'le ilgili kahramanlık/yiğitlik söylemleri ön plana çıktığı görülmektedir. Bunun sebebinin Fatih Sultan Mehmed'in devlet idaresinde sert olması ve savaşlarda cesur davranmaktan geri durmaması¹⁰⁸ olduğu söylenebilir. Fatih'in bu tabiatından dolayı kasidelerde makamla; savaşlarda cesur ve düşmanı şaşırtıcı oluşundan dolayı komutanlık/zaferle ilgili kavramlar da ön plandadır. Fatih, sanata

¹⁰⁸ Uzunçarşılı, **Büyük Osmanlı Tarihi**, 2, s.144-145.

ve bilime düşkün olduğundan birçok âlimi ve sanatçıyı fedakârlıkla İstanbul'a getirtmek için uğraşmıştır.¹⁰⁹ Bu sebeptendir ki kasidelerde ön plana çıkan özelliklerinden diğeri de cömertliktir.

1.5.2.II. Bâyezîd

1.5.2.1. Yücelik

Gün gibi başı rifat ile göğ'e erişir

Her kim ki kıla dergeh-i ulyâna intisâb [K 5/18]

II. Bâyezîd'in makamı öylesine yücedir ki ona intisap edenlerin makamı yükselmektedir. Öyle ki bu yükselmeye güneşe benzemektedirler. Bundan hareketle beyitte geçen "rifat" ve "dergeh-i ulyâ" ifadeleri yücelikle ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen "intisâb" kelimesi de himayeyle ilişkilidir.

Her subh sîm ü zer döker eflâk eşîğine

Odur ki mihr zer gibidir sîmsâ seher [K 11/37]

II. Bâyezîd'in sarayının eşîğine felekler her gün gümüş ve altın saçmaktadırlar. Necâtî, o altının güneş, simin de seher vakti olduğunu belirtmektedir çünkü onun eşîğine gümüş ve altın olarak ancak onlar layıktır. Bu bağlamda beyitte geçen "eşik" yücelikle ilişkilidir.

1.5.2.2. Yönetim Erki

1.5.2.2.1. Adalet

Kesb edeli nesâyim-i adlinle itidâl

Derd ehline devâ olur oldu Şehâ seher [K 11/31]

Necâtî Bey'e göre II. Bâyezîd o kadar adaletli bir padişah'tır ki dünya düzeni dengelenmiştir. Padişahın adaletinin sayesinde denge kazanan dünyada sabah vakti, gece boyu gam çeken kişilerin derdine devâ olur hale gelmiştir. Bundan hareketle beyitte geçen "adl" ve "itidâl" adaletle ilişkilidir. Beyitte padişaha nida olarak kullanılan "şeh" ifadesi de makamla ilişkilidir.

¹⁰⁹ Uzunçarşılı, a.g.e., 2, s. 145.

1.5.2.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık

Her tende lutf u merhameti cân gibi revân

Her yerde rey-i pâki hired gibi kâmkâr [K 10/21]

II. Bâyezîd'in lutfu ve merhameti insanlara can olmaktadır. İhtiyaç sahibine yardımla bulunması ve ona merhamet etmesi, kişiyi sevindirmekte ve onu canlı kılmaktadır. Aynı zamanda temiz düşüncesi de akıl gibi arzusuna kavuşmuş, ikbal sahibidir. Aklın ikbal sahibi olmasının sebebi padişahın ona sahip olmasından dolayıdır. Bu nedenle düşünce de akıl gibi ikbal sahibi olmaktadır. Dolayısıyla beyitte geçen “lutf” ve “merhamet” merhamet/cezalandırıcılıkla; “rey-i pâk” ve “hired” ise akılla ilişkilidir.

1.5.2.2.3. Cömertlik

Döndürdü altın üstüne cûdun yeli yemin

Bıkıymet oldu dürr-i Aden nitekim habâb [K 4/25]

Bâyezîd'in cömertliği bir rüzgâr oluşturmuş ve bu rüzgâr denizin altını üstüne getirmiştir. Denizin dalgalı oluşuyla ortaya çıkan kabarcıklar yüzeyde rahatlıkla görülebilmektedir. Bu kabarcıkların arasında Aden incisi de vardır. Aden Denizi, en iri ve değerli incileriyle meşhur bir denizdir.¹¹⁰ Bu denize ait olan inciler, padişahın cömertlik rüzgârı yüzünden hava kabarcığı gibi yüzeye çıkmaktadır. Yüzeyde bulunan inciler hava kabarcığı muamelesi gördüğünden değersizleşmiştir. Bundan hareketle beyitte geçen “cûd” kelimesi cömertlikle ilişkilidir.

1.5.2.2.4. Makam

Vâlî ki ahd-i saltanatında olup durur

Adlin esâsı muhkem ü zulmün evi harâb [K 4/17]

Bâyezîd, ülkeyi çok iyi yönetmektedir. Öyle ki ülkede adalet sağlanmış ve zulüm bitirilmiştir. Bu doğrultuda beyitte geçen “vâlî” ve “ahd-i saltanat” ifadeleri makamla ilişkilidir. Aynı zamanda beyitte geçen “adl” ve “zulm” kelimeleri de adaletle ilişkilidir.

¹¹⁰ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 1, s. 92.

1.5.2.2.5. Komutanlık/Zafer

Dilinden âyet-i *nasrun minellah* olmaz dūr

Hemîşe hemdem-i *fethun karîb* olan hançer [K 9/9]

Beyitte hançer bir dile benzetilmektedir. Hançerin üzerinde Saff Suresi 13. ayetin “*nasrun minellahi fethun karîb*” yazılı olduğu anlaşılmaktadır. Dile benzetilen hançer, üzerinde bu ayet yazdığı için “dilinden düşürmemek” deyiimiyle birlikte kullanılmasına olanak sağlamıştır. Hançer, “*nasrun minellah*” (Allah’tan yardım...) ile meşgul olarak “*fethun karîb*” (yakın bir fetih) ile de daima içli dışlı olmaktadır, yani Allah’ın yardımıyla daima zafer kazanmaktadır. Bundan hareketle “dil”, “*nasrun minellah*”, “*fethun karîb*” ve “hançer” komutanlık/zaferle ilişkilidir.

1.5.2.2.6. Egemenlik

Müyesser olmaz idi kâinâta emn ü emân

Husûs-ı hasmda olmasa bîemân hançer [K 9/17]

Beyitte dile getirilene göre Bâyezîd’in hançeri, kâinatı düşmanlara karşı koruma görevini üstlenmiştir. Eğer hançer, bu şekilde amansızca davranmasaydı, kâinatta emniyet sağlanamazdı. Bâyezîd, hançerinin sayesinde kâinatta egemenliğini sağlamıştır. Dolayısıyla beyitte geçen “emn ü emân”, “hasm” ve “hançer” ifadeleri egemenlikle ilişkilidir.

1.5.2.2.7. Mutluluk

Hürrem kulûb-ı halk nite mevsim-i bahâr

Handân cihân-ı pîr nite âlem-i şebâb [K 4/31]

II. Bâyezîd’in yönettiği ülkede her kalp huzurla dolmuştur. Kimse dert çekmemektedir. Bu durum sadece insanlarda yoktur, aynı zamanda dünya da mutluluk içerisinde. Öyle ki yaşlı olarak dillendirilen dünya, artık gençleşmiştir. Beyitte anlatılanlar doğrultusunda “hürrem”, “kulûb-ı halk”, “handân”, “cihân-ı pîr” ifadelerinin mutlulukla ilişkili olduğu söylenebilir.

1.5.2.3. İlâhî Erk

1.5.2.3.1. Talihlilik/Kutluluk

Dünyâyı tutmağa sana baht oldu bedraka

Niteki âfitâba olur pîşvâ seher [K 11/34]

II. Bâyezîd dünyanın hâkimi konumundadır. Bu konuma gelmesinde ona kılavuzluk eden şey ise onun bahtıdır. Necâtî, onun bu durumunu güneşin gündüze önderlik etmesine benzetmektedir. Bâyezîd de bahtı sayesinde tıpkı güneş gibi yükselmiş ve egemenliğini sağlamıştır. Dolayısıyla beyitte geçen “baht” talihlilik/kutlulukla; “dünyâyı tutmak” ifadesi de egemenlikle ilişkilidir.

1.5.2.4. Kişisel Erk

1.5.2.4.1. Akıl

Gündüz çerâğ yakmağa benzer abes durur

Doğarsa nûr-ı râyının önünde âfitâb [K 5/12]

Bâyezîd’in aklı öylesine yücedir ki adeta ışık saçmaktadır ve bu ışıkla dünya aydınlanabilecek durumdadır. Durum böyleyken Bâyezîd’in aklının saçtığı nurun önünde güneşin yükselmesi anlamsız kalmaktadır. Necâtî, bu vaziyeti gündüz vakti kandil yakmaya benzetmektedir. Bu doğrultuda beyitte geçen “rây” kelimesi akılla ilişkili olduğu söylenebilir.

1.5.2.4.2. Kahramanlık/Yiğitlik

Cânın alır adûnun erer yıldırım gibi

Durduğu yerde salsa hıdîv-i zamâne tîg [K 13/14]

Necâtî, devrin padişahı olan II. Bâyezîd’in eğer kılıcını savursa yıldırım gibi olacağını ve düşmanının canını alacağını belirtmektedir. Padişahın kılıcını iyi kullanması ve düşmanlarına üstünlük kurması onun yiğitliğini övmektedir. Bu doğrultuda beyitte geçen “cânın alır adûnun” ve “tîg” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir. Aynı zamanda beyitte geçen “hıdîv-i zamâne” ifadesi de makamla ilişkilidir.

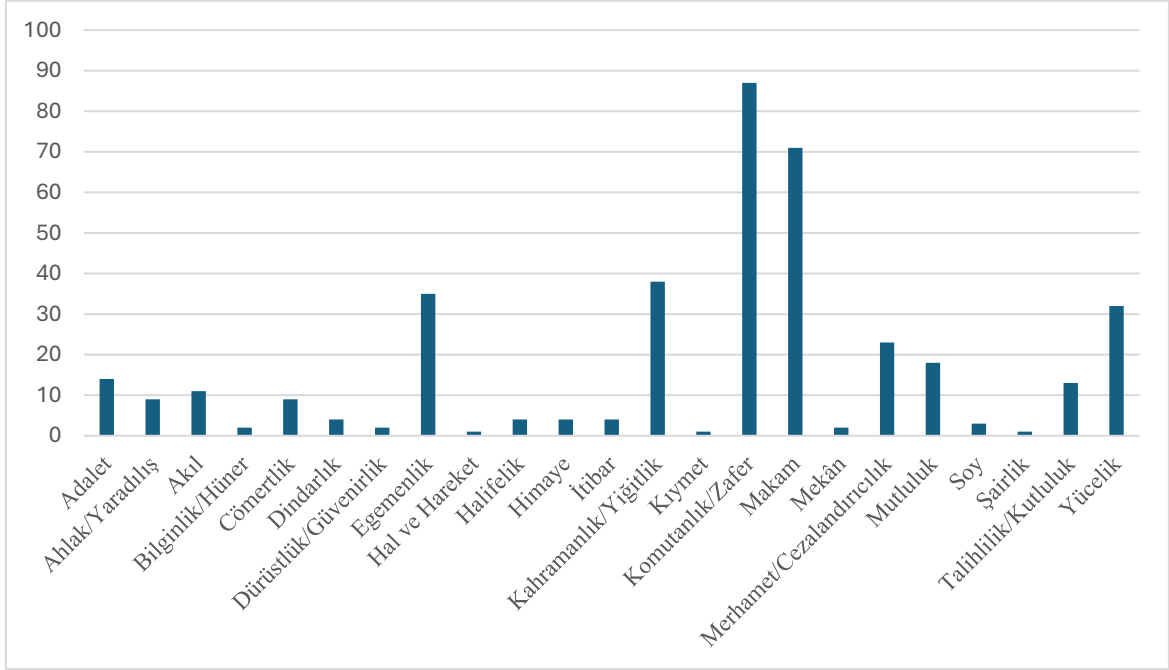
1.5.2.5. Ahlak/Yaradılış

Şimden geri götürse revâdır sudâyı gül

Bûy-ı bahâr-ı hulkun ile doldu her diyâr [K 10/37]

Necâtî, Bâyezîd’in huyunu, tabiatını güle benzetmektedir. Gül, bu vakitten sonra baş ağrısını giderse münasıptır çünkü Bâyezîd’in insana huzur veren huyunun bahar kokusu dünyayı sarmıştır. Gül de bundan feyz alarak dertlere deva getirebilecektir. Beyitteki bu anlatımdan hareketle “hulk” kelimesi ahlak/yaradılışla ilişkilidir.

Grafik 12: II. Bâyezîd'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Necâtî, II. Bâyezîd'e yedi kaside yazmıştır. Bu kasidelerde Komutanlık/zafer konusunun ön plana çıktığı görülmektedir. II. Bâyezîd'e yazılmış olan 28. kaside, Boğdan Fethi üzerine yazılmış kasidedir. Bu kasidede tespit edilen 64 kelimeyle komutanlık/zafer konusuna değinilmiştir. Kasidelerin genelinde makam övgüsü bulunmaktadır. Makam, fetih gibi konuların tesiriyle egemenlik ve yücelik konusu da dikkat çekicidir. "Tîğ" ve "hançer" redifli kasideler sebebiyle kahramanlık/yiğitlik de komutanlık/zafer, makam, egemenlik ve yücelik gibi çok değinilen konulardandır.

1.5.3.Şehzâde Mahmud

II. Bâyezîd'in sekiz şehzadesinin en küçüğüdür. 1484-1485 yıllarında Kastamonu sancağına atanmıştır. Daha sonra Şehzade Alemşah'ın vefatıyla Manisa sancağına tayin edilmiştir. 1507-1508 yıllarında sancak beyliği sırasında hayatını kaybetmiştir.¹¹¹

1.5.3.1. Yücelik

Yedi saâdet encümü içinde sen Şeh'in

Hurşîd-rütbet olduğıdur hûbter nişân [K 23/35]

¹¹¹ Cevdet Yakupoğlu, "II. Bayezid'in Oğlu Şehzade Mahmud'un Hayatı ve Faaliyetleri", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 6 (12), s. 320-321, 323, 329.

II. Bâyezîd'in Abdullah, Şehinşah, Alemşah, Mahmud, Mehmed, Ahmet, Korkut ve Selim olmak üzere sekiz şehzadesi vardır.¹¹² Beyitten anlaşıldığı üzere bu sekiz şehzadeden bir şehzadenin hayatını kaybetmesi sebebiyle yedi şehzade kalmıştır. Necâtî'nin Şehzâde Abdullah hakkında yazdığı mersiyesi de vardır. Bu sebeple hayatını kaybeden şehzadenin Abdullah olması kuvvetle muhtemeldir. Şehzade Mahmud da Necâtî'ye göre bu yıldız gibi yedi şehzâdenin arasında güneş gibi parlak ve yüce olandır. Bundan hareketle beyitte geçen “saâdet” ve “hurşîd-rütbet” ifadeleri yücelikle; “şeh” sözcüğü ise makamla ilişkilidir.

Ey serâperden için tâk-ı muallâ atlas

Hilat-i benden için mihr ü meh altınlı benek [K 14/12]

Şehzâde Mahmud öyle yüce biridir ki onun otağının kumaşı ancak felek kumaşından olmalıdır. Şehzâdenin kölesi olan kişi de onun sayesinde yücelmektedir ve kölenin kaftanı altın sırmalı, kaplan beneklidir. Bu benekleri de güneş ve ay oluşturmaktadır. Bu doğrultuda beyitte geçen “serâperde” ve “hilat-i bende” yücelikle ilişkilidir.

1.5.3.2. Yönetim Erki

1.5.3.2.1. Adalet

Osmânoğulları'nda sen ey Şâh-ı muhterem

Cûd-ı Alî-alemsin ü adl-i Ömer-nişân [K 23/33]

II. Bâyezîd'in şehzadelerinden olan Mahmud, Necâtî Bey tarafından sevilen ve desteklenen bir şehzadeydi. Saruhan Sancağı'na atanan şehzadenin yanında nişancı olarak görev yapan Necâtî Bey,¹¹³ onu Osmanoğulları arasında adalette ve cömertlikte üstün olarak görmektedir. Cömertlikte Hz. Ali'ye benzetirken adalette Hz. Ömer'e benzetmektedir. Aynı zamanda Necâtî Bey, Şehzâde Mahmud'u “şah” olarak nitелеmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “Osmanoğulları” soyla; “şâh-ı muhterem” makamla; “cûd-ı Alî-alemsin” cömertlikle; “adl-i Ömer-nişân” ise adaletle ilişkilidir.

1.5.3.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık

Gülzâra güzer eyler ise sarsar-ı kahrın

Âteş ola gül dûd ola hemvâre benefşe [K 25/34]

¹¹² Uzunçarşılı, a.g.e., 2, s. 234.

¹¹³ Mehmed Çavuşoğlu, *Necati Bey Divanı'nın Tahlili*, 3. Baskı, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2017, s. 73.

Beyitte şehzadenin kahrı gülü ateşe çevirmektedir. Gülün kırmızı oluşu beyitte ateş gibi düşünülmüş ve bunun sebebi şehzadenin kahrı gösterilmiştir. Aynı şekilde menekşe de bu kahredicilik karşısında yanmış ve duman halini almıştır. Bundan hareketle beyitte geçen “kahr” kelimesinin merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkili olduğu söylenebilir.

1.5.3.2.3. Cömertlik

Lutfun suyuyla kanda bir olur Şehâ ki çün

Âb-ı hayâta benzemez olsa hezâr âb [K 7/15]

Su, bin ayrı yerde bulunsa dahi Şehzâde Mahmud’un cömertliği sayesinde bir yerde toplanır. Onun cömertliğinin suyu, bir araya gelmiş olan suya nüksetmesiyle ona ölümsüzlük suyu vasfı kazandırır. Bundan hareketle beyitte geçen “lutf” kelimesi cömertlikle ilişkilidir. Aynı zamanda şehzâdeye nida olarak kullanılan “şeh” sözcüğü de makamla ilişkilidir.

1.5.3.2.4. Makam

Hüsrevâ devletinin şem’ine pervâne güneş

Serverâ rifatinin mihrine bir zerre cibâl [K 18/31]

Şehzâde Mahmud, devletini ışıldayan bir mum haline getirmiştir. Güneş ise bu mum etrafında dönen bir pervane vaziyetindedir. Devletin ışığı öylesine yücedir ki dağ bu ışıltı karşısında bir zerre kadardır. Bu doğrultuda beyitte geçen “hüsrevâ”, “devlet”, “server” ve “rifat” kelimelerinin makamla ilişkili olduğu dile getirilebilir.

1.5.3.2.5. Egemenlik

Çok tâcdârı tavk-ı ubûdiyyete çeker

Çok şehriyârı halka begûşu eder nişân [K 23/21]

Şehzade Mahmud, egemenliğini öyle bir sağlamıştır ki birçok hükümdara kulluk tasmaını geçirmiştir. Bu kulluk tasmaını onlar için bir ziynet vasfında gerdanlıktır. Beytin ikinci mısrasında Şehzade Mahmud’un çoğu hükümdarı nişanının kulağına küpe ettiği dile getirilmektedir. Küpe olacak olan nesne, bir halkaya geçirilip kulağa takılmaktadır. Necâtî, halkaya geçirilen bu nesnelerin hükümdarlar olduğunu dile getirmektedir. Hükümdarlar, bir süs misali boyunlarına geçirilen kulluk halkasıyla beraber Şehzâde Mahmud’un nişanının kulağına küpe olmaktadır. Dolayısıyla beyitte anlatılanlara göre “tavk-ı ubûdiyet”, “halka begûş” ve “nişân” ifadeleri egemenlikle ilişkilidir.

1.5.3.2.6. Mutluluk

Devletinde halk-ı âlem bermurâd u muntazam

Böyle olur pâdişâhım olıcak devlet yeğîn [K 22/50]

Şehzade Mahmud'un yönetimi sayesinde halk saadet ve düzen içerisinde. Necâtî de bu durumu onaylayarak tercih edilen devletin böyle bir devlet olduğunu dile getirmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen "halk-ı âlem", "bermurâd" ve "muntazam" mutlulukla ilişkilidir. Beyitte iki kere geçen "devlet" kelimesinin de egemenlikle ilişkili olduğu söylenebilir. Aynı zamanda "pâdişâh" da makamla ilişkilidir.

1.5.3.3. İlâhî Erk

1.5.3.3.1. Talihlilik/Kutluluk

Hani bir sencileyin saltanat atına süvâr

Şeh-i ferhunde-cemâl ü melik-i ferruh-fâl [K 18/26]

Necâtî'ye göre saltanata layık olan kişi Şehzâde Mahmud'tur.¹¹⁴ Necâtî, onun gibi saltanat makamına layık güler yüzlü ve kutlu falı olan bir padişahın olmadığını dile getirmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen "saltanat" makamla; "şeh-i ferhunde-cemâl" mutlulukla; "melik-i ferruh-fâl" ifadesi ise talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

1.5.3.4. Kişisel Erk

1.5.3.4.1. Kahramanlık/Yiğitlik

Heybetin düşmanlara râhat mı kor ki gösterir

Geceyi bebr-i beyân u gündüzü şîr-i gurîn [K 22/44]

Şehzade Mahmud'un heybeti düşmanlarını rahatsız etmektedir. Öyle ki onlara geceyi bebr/böbür kaplanı gibi, gündüzü ise aslan gibi gösterecek derecededir. Bebr/böbür kaplanı, Hindistan'da yaşayan, üzeri benekli, kaplandan daha iri ve heybetli olan aslanları dahi korkutacak bir canlı olarak tarif edilmektedir.¹¹⁵ Gecenin yıldızlı hali de bebr/böbür kaplanının kürküne benzetilmiştir. Gündüz vakti güneşin hali ise bir aslanın yelesine benzetilmiştir. Beyitte şehzadenin

¹¹⁴ Çavuşoğlu, a.g.e., s. 73-74.

¹¹⁵ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 2, s.141.

yiğitliği mübalağa edilerek dile getirilmiştir. Bu sebeple beyitte geçen “heybet” ve “düşman” kelimeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

1.5.3.4.2. İtibar

Ey izzet ü saâdet ile muteber nişân

Vey nâm-ı Pâdişâh-ı cihâna makar nişân [K 23/1]

Şehzade Mahmud’un nişancılığını yapan Necâtî, şehzade için çektiği nişanın izzet ve saadetle itibar kazandığını ifade ederek cihan padişahının adına çekildiğini de belirtmektedir. Nişanın itibar kazanmasının asıl sebebi onun sahibi olan Şehzade Mahmud’tur. Bundan hareketle beyitte geçen “izzet”, “saâdet”, “muteber” “nişân”, “nâm-ı padişâh-ı cihân” ve “makar” itibarla ilişkilendirilebilecek kelimelerdendir.

1.5.3.4.3. Ahlak/Yaradılış

Bûy-ı hulku âleme bir veche ziynet verdi ki

İttifâk etse veremez nevbahâr u müşg-i Çîn [K 22/35]

Şehzade Mahmud’un yaratılışı öyle güzeldir ki çevresine hoş kokular saçmaktadır. Bu kokular insanın yüzünü süsler nitelikte, insanı mutlu etmektedir. Beyitte ilkbahar ve Çin miski bir araya gelip ittifak yapsalar dahi şehzadenin vereceği mutluluğu veremeyecekleri ifade edilmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “hulk” sözcüğü ahlak/yaradılışla ilişkilidir.

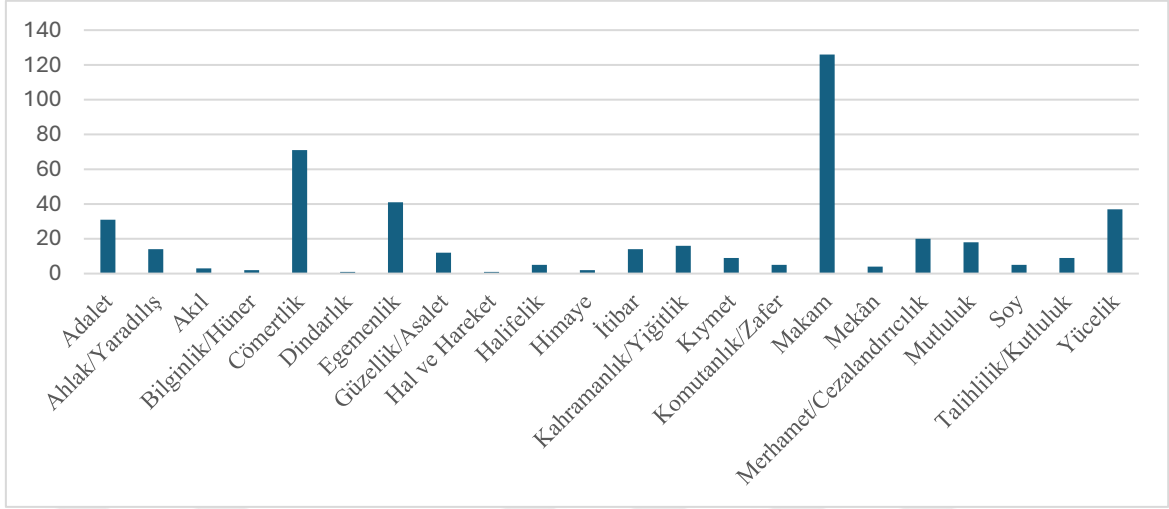
1.5.3.4.4. Güzellik/Asalet

Şevk-i ruhunla sîneye sığmaz bu dil Şehâ

Dolar bahârda nitekim cûybâr âb [K 7/21]

Şehzade Mahmud’un yanağının ısıltısıyla Necâtî’nin içi içine sığmamaktadır. Necâtî, bu durumu bahar vakti yağmurun yağıp nehirleri doldurmasına benzetmektedir. Necâtî’nin gönlü de tıpkı nehir gibi Mahmud’un yanağının şevkiyle dolup taşmaktadır. Bu doğrultuda beyitte geçen “ruh” kelimesi güzellik/asaletle ilişkilidir.

Grafik 13: Şehzâde Mahmud'un Övüldüğü Kasidelerde İktidar

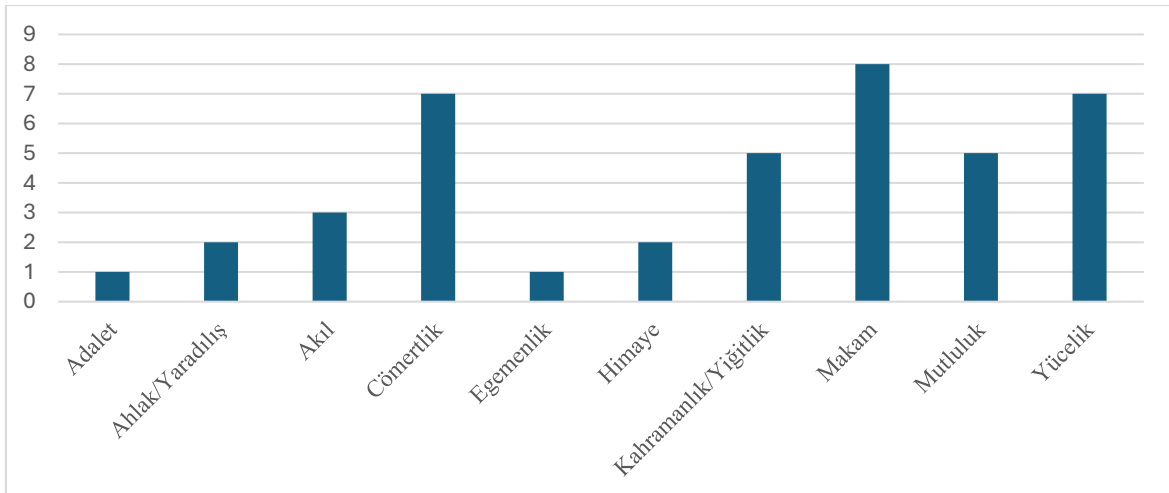

Necâtî, desteklediği şehzade olan Mahmud¹¹⁶ için 8 kaside yazmıştır. Kasidelerde tahta çıkmasını umduğu şehzadeyi “sultân”, “şâh” gibi ifadelerle övmektedir. Bu sebeple makam konusu, bütün konulardan fazla bahis konusu olmuştur. Adalet, cömertlik, egemenlik, yücelik bahisleri ön planda olmakla beraber konuların dağılımı orantılıdır. Halifeliğe “sâye-i Perverdigâr”, “Zıll-ı Hudâ” gibi ifadelerle vurgu yapılmış olması, Necâtî’nin gelecekte bu ünvanlara sahip olacağı ümidi taşıdığı şeklinde yorumlanabilir.

1.5.4. Diğer Kişiler

1.5.4.1. Karamânî Mehmed Paşa

Grafik 14: Karamânî Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

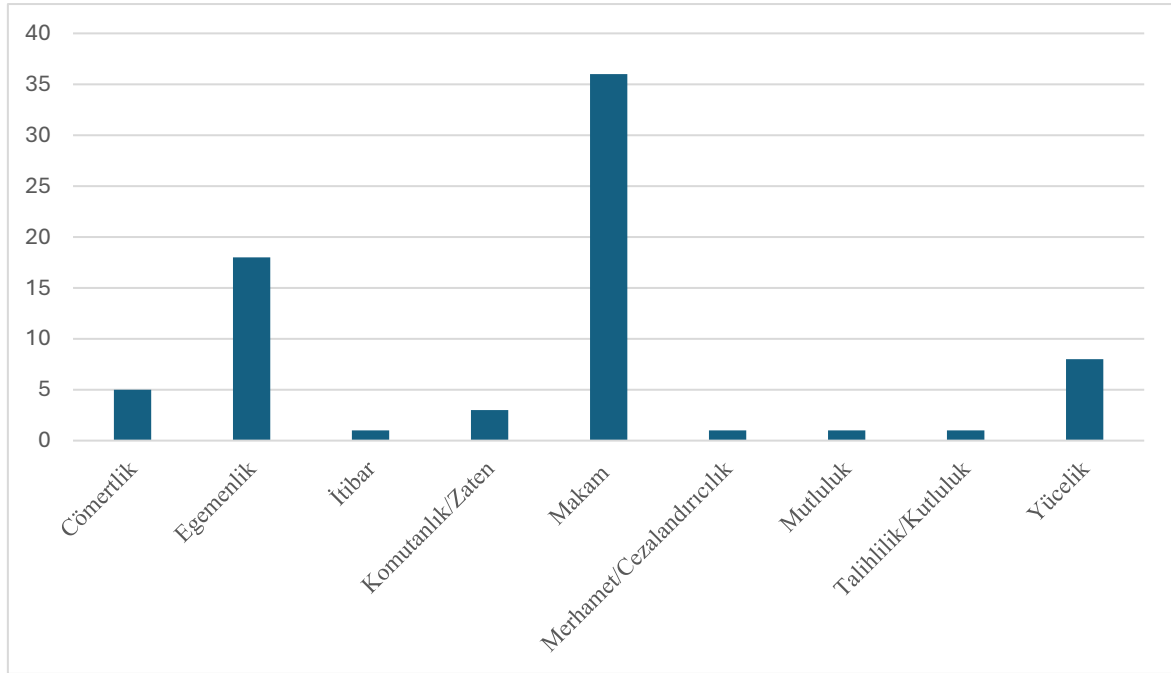

¹¹⁶ Çavuşoğlu, a.g.e., s. 73.

Mehmed Paşa, 1578 yılında sadrazamlık makamına getirilmiş ve ölümüne dek bu makamda kalmıştır. Fatih'in ölümü duyulduğunda yeniçeriler tarafından katledilmiştir.¹¹⁷ Necâtî, Mehmed Paşa'ya bir kaside yazmıştır. Yazdığı bu kasidede adalet, egemenlik, himaye gibi konuların orantılı şekilde dağıldığı söylenebilir. 33 beyitlik bu kasidenin neredeyse yarısı methiye bölümü olduğundan yeterli bir değerlendirmeye yetecek veri elde edilememiştir.

1.5.4.2. Hadım Ali Paşa

Grafik 15: Hadım Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Necâtî, Hadım Ali Paşa hakkında bir kaside yazmıştır. Ozan Yılmaz'ın hazırlamış olduğu Necâtî Bey Dîvânı'nda 15. ve 21. kasideler Ali Paşa adıyla başlıklandırılmıştır.¹¹⁸ Mehmed Çavuşoğlu'nun yayımladığı "Necati Bey Divanı'nın Tahlili" adlı eserde 15. kasidenin Davud Paşa'ya ait olduğu yazmaktadır.¹¹⁹ Kaside metninde Davut Paşa'nın adının da geçmesi Ozan Yılmaz'ın hazırlamış olduğu divanda hata yapılmış olabileceğini düşündürmektedir. Bu sebeple Mehmed Çavuşoğlu'nun eserine sadık kalınarak 21. kaside Ali Paşa'ya yazılmış olarak değerlendirilmiştir. Kasidede makam övgüsü ön plana çıkmaktadır. Paşa'nın sadaret makamında olması sebebiyle yücelik ve egemenlik bahsi de kasidelerde konu edilmiştir.

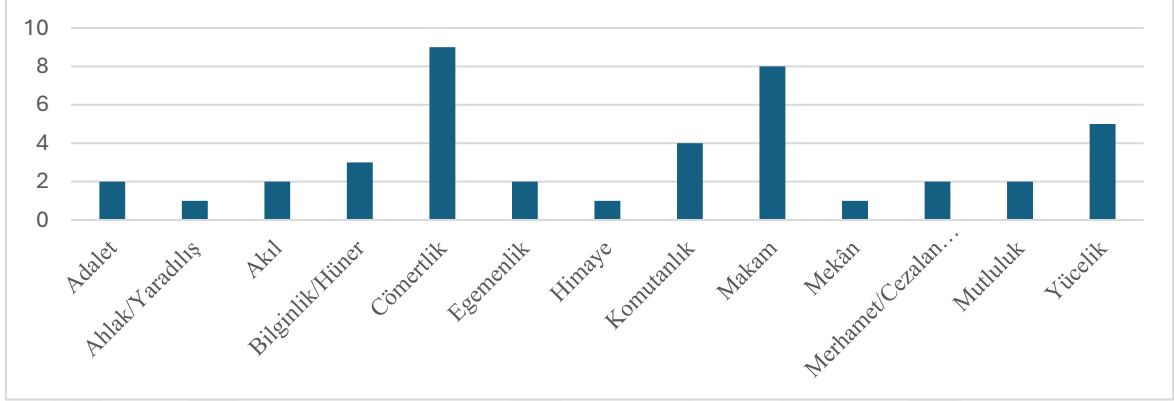
¹¹⁷ Yusuf Küçükdağ, "Karamânî Mehmed Paşa", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 24, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2001, s. 449-450.

¹¹⁸ Ozan Yılmaz, **Necâtî Bey Dîvânı**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 1. Baskı, Ankara, 2015, s. 81, 98.

¹¹⁹ Çavuşoğlu, a.g.e., s. 74-75.

1.5.4.3. Kasım Paşa

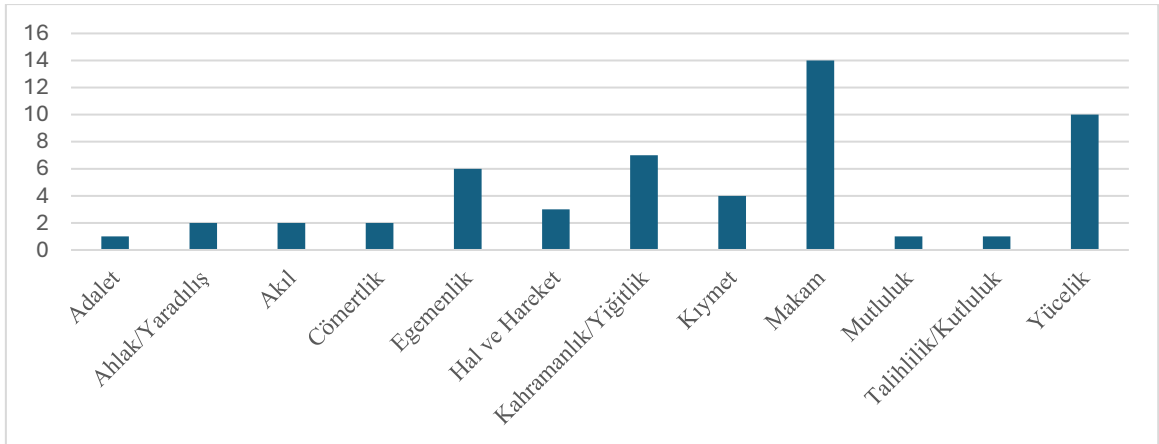
Grafik 16: Kasım Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Kasım Paşa hakkında Necâtî bir kaside yazmıştır. Mehmed Çavuşoğlu, Necâtî'nin kaside yazdığı bu Kasım Paşa'nın "Han" lakabına sahip olduğunu yazmaktadır.¹²⁰ 30 beyitlik bu kasidede cömertlik bahsine fazlaca değinilmiştir. Kasım Paşa'nın II. Bâyezîd'in defterdarlığını, Bâyezîd tahta oturduğunda ise nişancılık görevine getirildiği, daha sonraları vezir olduğu bilinmektedir.¹²¹ Bu sebeple makam ve yücelik övgüsü ön plandadır.

1.5.4.4. Davut Paşa

Grafik 17: Davut Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Necâtî, Davut Paşa hakkında 40 beyitlik bir kaside yazmıştır. II. Bâyezîd döneminde sadrazamlık makamına sahip olan Davut Paşa'ya yazılan bu kasidede en çok makam övgüsü yer

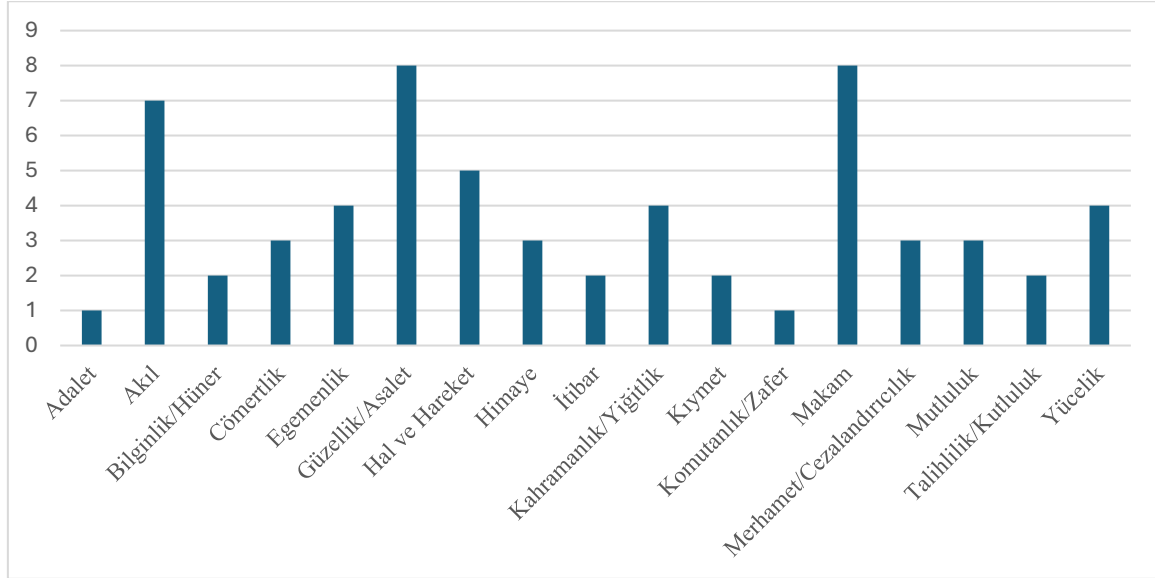
¹²⁰ Çavuşoğlu, a.g.e., s. 76.

¹²¹ İsmail E. Erünsal, "Sâfî, Cezerî Kâsım Paşa", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 2014 <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/safi-cezeri-kasim-pasa> (13.09.2025).

almaktadır. Kasidenin 21. beytinde söylenenlere göre Davut Paşa'nın Engürüs ve Budin seferine istekli olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenledir ki kasidede kahramanlık/yiğitlik konularında övgüler mevcuttur.

1.5.4.5. Mesih Paşa

Grafik 18: Mesih Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

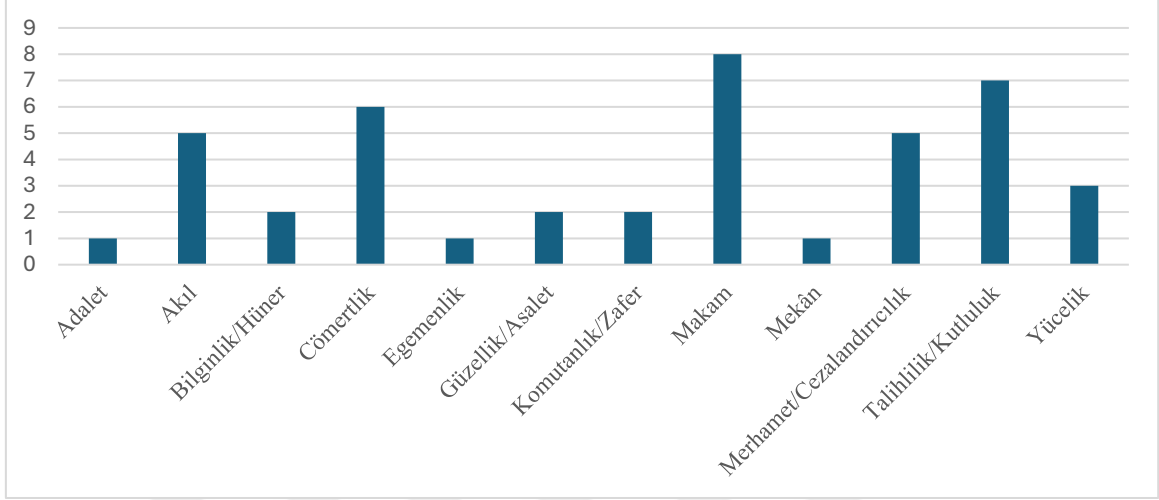

Mesih Paşa, son Bizans İmparatoru IX. Konstantinos'un kardeşinin oğludur. İstanbul'un fethinden sonra hizmete alınarak Fatih Sultan Mehmed devrinde kaptân-ı deryâlık, II. Bâyezîd döneminde ise sadrazamlık makamına yükselmiştir.¹²² Necâtî, Mesih Paşa'yı en çok makam ve güzellik/asalet konularında övmüştür. Güzellik/asalet olarak değerlendirilen kelimeler kasidenin ilk 12 beytinden derlenmiştir. Burada sevgili gibi bahsedilenin sadaret mührü olduğu anlaşılmaktadır. Beyitlerde “*asılır sernigûn Hârût gibi*”, “*vurur başına Abbâsî amâme*”, “*reh-i hizmette şu denli durur ki*” mısralarının ardından 13. beyitte “*açar bir parmak ile nice iklim / kaçan ki rey-i âsâf ola rehber*” denilmesi, bahsedilen unsurun sadaret mührü olduğunu göstermektedir. Bu konular yanında akıl konusu da öne çıkmaktadır. Paşa'nın daha önce düşünülmemiş fikirlere sahip olduğundan, akli sayesinde cihanı şen bir yer hale getirdiğinden bahsedilmektedir.

¹²² Çavuşoğlu, a.g.e., s. 77; Hedda Reindl-Kiel, “Mesih Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 29, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2004, s. 309.

1.5.4.6. Koca Mustafa Paşa

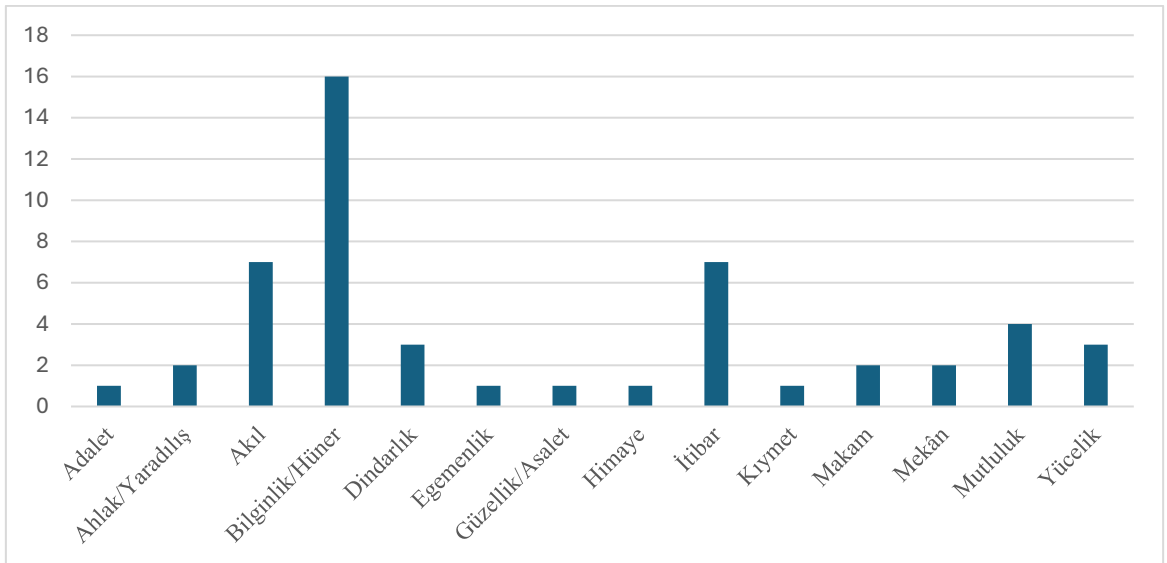
Grafik 19: Koca Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Necâtî, Koca Mustafa Paşa hakkında bir kaside yazmıştır. Mustafa Paşa, II. Bâyezîd'in şehzadelik yıllarında hizmetine girmiş, onun yanından hiç ayrılmayan, Bayezîd'in en mahrem sırlarına vakıf bir şahıstır.¹²³ Yazdığı 29 beyitlik kasidede makam övgüsü ön plandadır. Kasidenin dar veri sunması sebebiyle yeterli düzeyde değerlendirme yapılamamasına neden olmaktadır.

1.5.4.7. Müeyyedzâde Abdurrahman Efendi

Grafik 20: Müeyyedzâde Abdurrahman Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

¹²³ Feridun Emecen, "Koca Mustafa Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 26, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, s. 131-132.

Abdurrahman Efendi hakkında Necâtî, 28 beyitlik bir kaside yazmıştır. Necâtî'yi himayesi altına alıp yetişmesine vesile olan Abdurrahman Efendi'nin¹²⁴ kasidede en fazla bilginliğinden bahsedilmiştir. Bu konunun etkisiyle kasidede akılla alakalı ifadeler de kullanılmıştır.

¹²⁴ Hasan Aksoy, “Müeyyedzâde Abdurrahman Efendi”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2020, s. 484.

İKİNCİ BÖLÜM

2. 16. YÜZYIL KASİDELERİNDE İKTİDAR KAVRAMI

2.1. Fuzûlî

Fuzûlî Divanı'nın kasideler bölümünde 42 kaside bulunmaktadır ve 31'i incelenmiştir. Bu 31 kasidenin altısı Ayas Paşa'ya, dördü Lala Cafer Paşa'ya, üçü Kanunî Sultan Süleyman'a, üçü Veysi Paşa'ya, üçü İbrahim Han'a, ikisi Mehmed Han'a, biri Rüstem Paşa'ya, biri Reîsü'l-Küttâb Celâlzâde Mustafa Çelebi'ye, biri Anadolu Kazaskeri Kadir Çelebi'ye, biri Fazıl Efendi'ye, biri Baltacı Mehmed Paşa'ya, biri Pargalı İbrahim Paşa'ya, biri de Bağdat Kadısı Seyyit Gazi Mehmed'e yazılmıştır. Bu 28 kasidenin haricinde kime yazıldığı belli olmayan üç kaside mevcuttur.

2.1.1. Kanuni Sultan Süleyman

1520-1566 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. Yavuz Sultan Selim'in oğludur. Osmanlı padişahları arasında 46 yıllık saltanıyla en uzun süre tahtta kalan padişaktır. 6-7 Eylül 1566'da Zigetvar kuşatması sırasında vefat etmiştir. Muhibbî mahlasıyla şiirler yazan Kanuni Sultan Süleyman, ava düşkünlüğü, hayır severliği, adaleti, cömertliği ile bilinmektedir.¹²⁵

2.1.1.1. Yücelik

Ol şehinşâh-ı felek-tâbi' ki vermiş devleti

Bahr u ber hükmünde hurşîde livâ-yı zer-nigâr [K 10/39]

Sultan Süleyman'ın yüceliği feleklere kadar ulaşmıştır. Öyle ki felekler dahi onun emrine tabi olmuştur. Bu yücelikle Sultan Süleyman güneşe görev emrederek ona altın işlemeli bir sancak vermiştir. Güneş bu sancakla deniz ve karalara hükmetmektedir yani gece gündüz döngüsü oluşmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “şehinşâh-ı felek-tâbi” ifadesi yücelikle ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “devlet” ifadesi de makamla ilişkilidir.

¹²⁵ Feridun Emecen, “Süleyman I”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 38, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, s. 62-74.

Âsitânına cebin sürse felekler yoh ‘aceb

Hest vaz‘-ı âsitân-ı û ‘alâ vaz‘i’l-cebîn¹²⁶ [9/27]

Sultan Süleyman, öylesine yücedir ki felekler dahi ona biat edecek vaziyettedir. Eğer felekler dize gelip onun eşğine secde edip ona tabi olurlarsa buna şaşılmaz çünkü onun eşği alın konulacak yerdir. Dile getirilen bu ifadeler doğrultusunda beyitte geçen “âsitân” ve “cebin sür-” ifadeleri yücelikle ilişkilidir.

2.1.1.2. Yönetim Erki

2.1.1.2.1. Adalet

Bâgbân sultân-ı ‘âdil devridür tenbîh kıl

Urmasun gülzâre âteş zulm edüp zinhâr gül [K 8/35]

Fuzûlî, bu beytinde gülün kırmızılığını ateşe benzetmiş ve gül bahçesine o ateşle zulmediyormuş gibi hayal etmiştir. Bahçıvana gülü bu konuda uyarmasını istemektedir. Eğer gül adil sultanın devrinde hâlâ gül bahçesine zulmederse cezalandırılacaktır. Bu bağlamda beyitte geçen “sultân-ı ‘âdil” ifadesi adaletle ilişkilidir.

2.1.1.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık

Halvet-i lutfınadur nûr-ı dil-i mü'min çirâğ

Gülşen-i kahrınadur dâg-ı dil-i küffâr gül [K 8/42]

Sultan Süleyman’ın lütfunun olduğu yerde müminlerin gönlü meşale gibi çevresini aydınlatırken kahrediciliğinin olduğu yerde ise kafirlerin gönül yarası gül oluvermektedir. Bu doğrultuda beyitte geçen “lutf” ve “kahr” ifadeleri merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkilidir.

2.1.1.2.3. Cömertlik

Katre-yi şebnem midür yâ el açup sâyil gibi

Hâzin-i lutfından almış lü'lü'-i şehvâr gül [K 8/51]

¹²⁶ (Çünkü) onun kapısının eşği alın konulmak içindir.

Gülün üzerindeki çiğ tanesini Fuzûlî iri bir inciye benzetmiştir. Gül, dilenci gibi Sultan Süleyman'ın kapısına gitmiştir ve sultan ona ihsanda bulunarak bir inci vermiştir. Bu bağlamda beyitte geçen “hâzin-i lutf” ifadesi cömertlikle ilişkilidir.

2.1.1.2.4. Makam

Pâdişâh-ı bahr u ber Sultân Süleymân-ı velî

Server-i sâhib-nazar şâhinşeh-i şefkat-şi'âr [K 10/45]

Sultan Süleyman karaların ve denizlerin padişahı, yüksek bir görüşe sahip olan ve şefkati şiar edinmiş bir sultandır. Fuzûlî ayrıca onu “velî” olarak nitelemektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “pâdişâh-ı bahr u ber”, “sultân” “server-i sâhib-nazar” ifadeleri makamla ilişkilidir. Ayrıca beyitte geçen “velî” kelimesi ahlak/yaradılışla; “şâhinşeh-i şefkat-şi'âr” ise merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkilidir.

2.1.1.2.5. Komutanlık/Zafer

Kurtulur feth etdügi kişver belâ-yı fitneden

Kim açıldukda dikenden ayrılır nâ-çâr gül [K 8/49]

Sultan Süleyman'ın fethettiği memleket fitne belasından kurtulmaktadır. Fuzûlî, bu durumu gülün açıldıkça dikenden uzaklaşmasına benzetmiştir. Dolayısıyla beyitte geçen “feth”, “kişver” ve “fitne” kelimeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

2.1.1.2.6. Egemenlik

Fâş söylerler ki biz ma'zûlüz emr ü nehyden

Hâkim oldur andadur fermân anuñdur ihtiyâr [K 10/53]

Sultan Süleyman'ın yönetimi altındakiler açık açık biz emir ve yasaklardan muafiz deseler dahi Fuzûlî onlara hâkimin o olduğunu ve fermanın da iradenin de onda olduğunu hatırlatmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “emr ü nehy”, “hâkim”, “fermân” ve “ihtiyâr” ifadeleri egemenlikle ilişkilidir.

2.1.1.3. İlâhî Erk

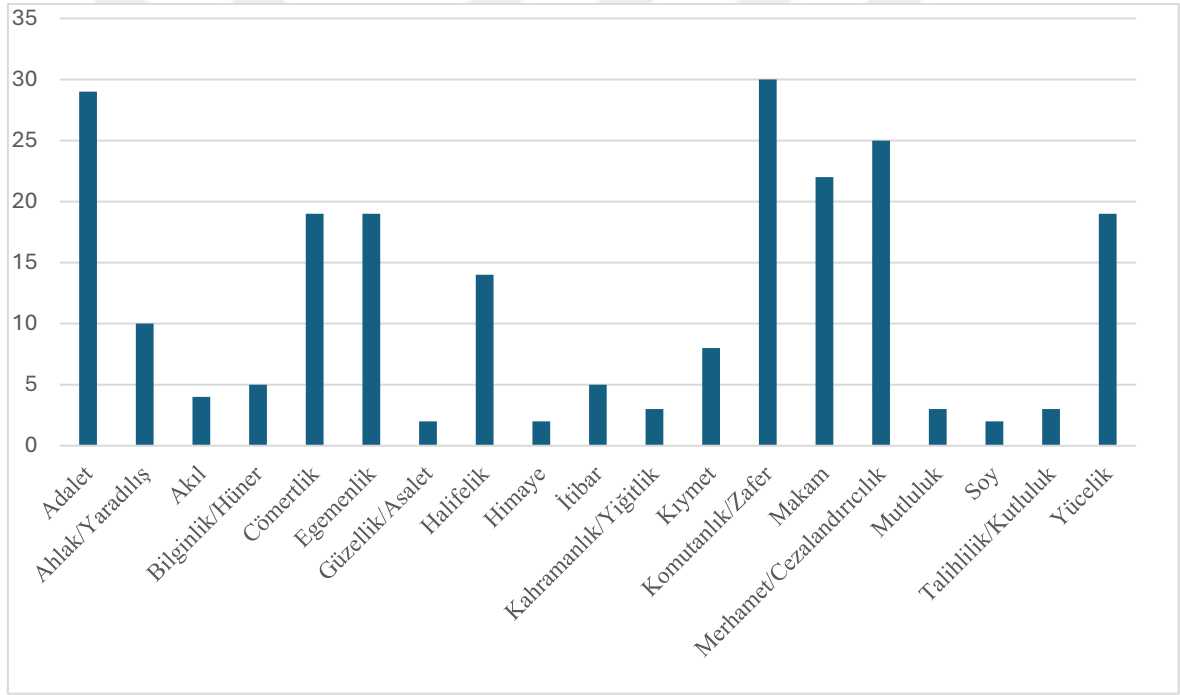
2.1.1.3.1. Halifelik

Ol gül-i bâğ-ı hilâfet kim bahâr-ı devleti

‘Âlem-efrûz olalı görmez cefâ-yı hâr gül [K 8/38]

Sultan Süleyman halife olarak tahta geçtiğinden beri devlete bahar gelmiştir ve gül, dikenden zulüm çekmemektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “gül-i bâğ-ı hilâfet”, “devlet” ve “âlem-efrûz” ifadeleri halifelikle ilişkilidir.

Grafik 21: Kanunî Sultan Süleyman'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Fuzûlî, Sultan Süleyman'a üç kaside yazmıştır. Bu kasidelerden birinin Sultan Süleyman'ın doğu seferinde Bağdat ve civarında yapılan fetihler sırasında yazıldığı söylenebilir. Sultan Süleyman için yazılmış olan ve Bağdat'ın nasıl bir şehir olduğunu anlatan kasidesinin, şehrin fethinden sonra yazıldığı açıktır, buna dair kasidede fethin gerçekleştiğine dair tarih düşürülmüştür.¹²⁷ Kasidede Bağdat'ın önceden cehalet yuvası olduğundan ve fetihle şeref kazandığından bahsetmektedir. Yapılan övgülerde bu sebeple komutanlık/zafer öne çıkmaktadır. Fuzûlî'nin bu övgülerinde adalet bahsi de öne çıkmaktadır. Bağdat'ta zulmün çok olduğu ve Sultan Süleyman'ın adaleti sayesinde zulmün giderileceğinden bahsedilmektedir. Fetihle ilgili olan kasidede 17 kez adaletten bahsedilmiştir. Gül

¹²⁷ *Kıldır meşhûr-ı 'Arab feth-i 'Acem târîhîni / Geldi burc-ı evliyâyâ pâdişâh-ı nâm-dâr* [K 10/25] H. 941/ M. 1534. Bkz. Abdülhakim Kılıç, **Fuzûlî Divânı**, 1. Baskı, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2021, s. 239.

redifli kasidede üç, diğer kaside de ise dokuz kez adaletten bahsetmektedir. Adaletin sağlanacağı yerde merhametin olacağından, zalimlerin ise cezalandırılacağından bahsedilmesi sebebiyle merhamet/cezalandırıcılık bahsi de öne çıkmaktadır. Fuzûlî, fakirliğinden çok yakınmış bir şairdir. Sultan Süleyman, bu sebepten olsa gerek ona maaş bağlatılacağına dair söz vermiş ancak bağlanan 9 akçelik maaşı yetersiz bulmuştur. Daha sonra bu maaşın üzerine ilaveler yapılmış olsa da Fuzûlî, meşhur Şikayenamesi'ni yazarak rahatsızlığını dile getirmiştir.¹²⁸ Kasidelerde cömertliğin öne çıkmasına Fuzûlî'nin geçim sorununun neden olduğu söylenebilir. Bunun yanında yücelik ve makam konuları da üzerinde sıkça durulan konulardandır. Kanuni'nin sultanlığı yanında onu Hz. Süleyman'a benzeterek “mülk Süleyman'dan Süleyman'a yadigâr kaldı” şeklinde ifadelerle övmüştür. Halifelik bahsinde ise onu dinin sultanı, hilafet bağının gülü, şeriatın koruyucusu gibi ifadelerle tanımlamıştır.

2.1.2. Ayas Paşa

Pargalı İbrahim Paşa'nın idamından sonra 15 Mart 1536 yılında veziriazamlığa getirilmiştir. 13 Temmuz 1539 yılında vebadan ölmüştür. Dürüst, adil ve mütevazı şahsiyetiyle tanınmıştır.¹²⁹

2.1.2.1. Yücelik

Geldi ol Mehdi ki salmışdı zamân-ı gaybeti

'İkd-ı nazm-ı kişver-i İslâma bîm-i inhilâl [K 12/3]

Bu kasidenin ilk dört beytinde “geldi ol” ifadesi bulunmaktadır. Övüldüğü nitelikler de göz önünde bulundurulduğunda Ayas Paşa'nın sadrazamlık makamına getirilişine istinaden yazılmış olması muhtemeldir. Paşanın bu makama gelişi, Mehdi'nin gelişi gibi olmuş ve insanların gönlünden sıkıntı gitmiştir. Öyle ki İslam devletinin nizam gerdanlığını çözülme korkusu sarmıştır yani devletin düzeni bozulmaya yüz tutmuştur. Ayas Paşa, Mehdi gibi gelmiş ve bu korku gitmiştir. Bu doğrultuda beyitte geçen “Mehdi” ve “nazm-ı kişver-i İslâm” ifadesi yücelikle ilişkilidir.

Eyâ pâkîze-ahlâk u felek-kadr ü melek-sîret

Ki her nâ-kâma yetse iltifâtuñ kâm-rân eyler [K 17/21]

Fuzûlî, bu beytinde Ayas Paşa'ya seslenip onun lütufları mutsuz olan her kime ulaşırsa onu muradına ermiş hâle getirir. Paşa bunu temiz bir ahlak, yüce bir kudret ve melek gibi huyuyla

¹²⁸ Abdülkadir Karahan, “Fuzûlî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 13, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, s. 241.

¹²⁹ Bekir Kütükoğlu, “Ayas Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 4, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, s. 202-203.

yapmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “felek-kadr” ifadesi yücelikle ilişkilidir. Ayrıca “pâkîze-ahlâk” ve “melek-sîret” ahlak/yaradılışla; “iltifât” cömertlikle; “kâm-rân” ise mutlulukla ilişkilidir.

2.1.2.2. Yönetim Erki

2.1.2.2.1. Adalet

Ümîd ile dutalı dâmen-i ‘adâletüni

Erişmez oldu girîbân-ı milke dest-i sitem [K 15/19]

Fuzûlî’ye göre Ayas Paşa’nın adaletine sığınanların olduğu yere dert, tasa ulaşamaz ve onun adaletiyle yaşayan kişi huzur içindedir. Bu doğrultuda beyitte geçen “‘adâlet” ve “milk” ifadeleri adaletle ilişkilidir.

2.1.2.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık

‘Akl alursan cân bağışlarsan kemâl-i sihrle

Dîvi salup şişeye odı kılursan suya râm [K 16/9]

Ayas Paşa’nın kudretinden hiçbir varlık kurtulamaz. Eğer bir suç işlemişlerse onun cezası kesindir. Bu kesin hükümlülüğünün yanında çok da merhametlidir. Cezalarıyla suçlunun aklını başından alırken merhametiyle de ölüye can vermektedir. Fuzûlî bu durumu cini şişeye tıkmaya ve ateşi suya itaatkâr kılmaya benzetmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “‘akl almak”, “cân bağışlamak” ve “kemâl-i sihr” ifadeleri merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkilidir.

2.1.2.2.3. Cömertlik

Gül-i bahâr-ı ‘adâlet nihâl-i gülşen-i cûd

Şükûfe-yi çemen-i lutf u serv-i bâğ-ı kerem [K 15/10]

Fuzûlî, bu beytinde Ayas Paşa’nın cömertliğini ön plana çıkarmıştır. Öyle ki o cömertlik bahçesinin fidanı, lütuf çimeninin çiçeği, kerem bağının servisidir. Bu özellikler onun adaletli oluşundan gelmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “cûd”, “lutf” ve “kerem” kelimeleri cömertlikle; “‘adâlet” kelimesi de adaletle ilişkilidir.

2.1.2.2.4. Makam

Salâh ehline hilmiyle vâli-yi müşfik

Fesâd def'ine 'adliyle hâkim-i kakhâr [K 27/19]

Ayas Paşa, öyle bir validir ki iyilikten yana olanlara yumuşak huylulukla yaklaşırken kötülükten yana iş görenlere kahredici bir yöneticidir. Fuzûlî'ye göre bu kahrediciliği aşırı değildir, aksine adaletli bir cezalandırmadır. Bundan hareketle beyitte geçen “vâli-yi müşfik” ve “hâkim-i kakhâr” ifadesi makamla ilişkilidir. Aynı şekilde “hilm” kelimesi ahlak/yararlışla; “‘adl” kelimesiyse adaletle ilişkilidir.

2.1.2.2.5. Komutanlık/Zafer

Tîguñ ister rezm edüp kanlar töke başlar kese

Re'yûñ etmez düşmenüñ fethini muhtâc-ı kıtâl [K 12/30]

Fuzûlî bu kasidesini Ayas Paşa'nın Sultan Süleyman'ın yanında Irakeyn Seferi'ne çıktıklarında ve o bölgede yaptıkları fetihler¹³⁰ neticesinde yazmış olması muhtemeldir.¹³¹ Beyitte Ayas Paşa'nın kılıcı ve aklı arasında ikilemden bahsedilmektedir. Onun kılıcı savaşın kan dökmek isterken aklı fethin katletmeden de yapılabileceğini düşünmektedir. Ayas Paşa'nın kılıcı ve aklı bu fethin gerçekleşeceği kanaatindedir. Dolayısıyla beyitte geçen “tîğ”, “rezm”, “kanlar dökmek”, “başlar kesmek”, “re'y” ve “düşmenüñ fethi” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

2.1.2.3. Kişisel Erk

2.1.2.3.1. Akıl

Bülend-kadr cenâbî ki re'y-i rûşenine

Degül dekâyık-ı âdâb-ı saltanat mübhem [K 15/12]

Ayas Paşa yüce bir akla sahiptir. Öyle ki saltanat adabında onun için anlaşılması zor bir şey yoktur. Bu doğrultuda beyitte geçen “re'y-i rûşen” ve “dekâyık-ı âdâb-ı saltanat” ifadeleri akılla ilişkilidir. Aynı şekilde “bülend-kadr cenâb” ifadesi de yücelikle ilişkilidir.

¹³⁰ Bekir Kütükoğlu, “Ayas Paşa”, s. 202-203.

¹³¹ Fuzûlî, kasidenin 19. beytinde Basra'nın hali perişan haldeyken Ayas Paşa'nın askerlerle oraya süs verdiğini dile getirmektedir. Şâhid-i Basra perişân-hâl iken verdüñ aña / Hatt u hâl-i leşker-i İslâmdan zîb-i cemâl [K 12/19]

2.1.2.3.2. Bilginlik/Hüner

Gonce-yi gülzâr-ı hikmet hokka-yı şehd-i şifâ

Dürc-i dürr-i ma‘rifet mi‘yâr-ı idrâk-i tamâm [K 16/2]

Ayas Paşa, Fuzûlî’ye göre üstün meziyetli bir kişiliktir. O hikmet bahçesinin goncası, marifet incisinin hokkası ve tam bir idrak sahibidir. Bu meziyetlerle de söylediği sözler şifa gibi gelmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “hikmet”, “şifâ”, “ma‘rifet” ve “idrâk-i tamâm” ifadeleri bilginlik/hünerle ilişkilidir.

2.1.2.3.3. Kahramanlık/Yiğitlik

Her şu‘â‘-ı hançerûñ berk-ı fenâdan bir şerer

Her sadâ-yı nâvekûñ milk-i ‘ademden bir peyâm [K 13/21]

Ayas Paşa, hançer ve yayı öyle bir kullanır ki çevresine korku ve hayret vermektedir. Onun hançerinin parıltısı düşmana yok oluş şimşeginden bir kıvılcım gibi; okunun sesi ise yokluk âleminde gelen bir haber gibidir. Dolayısıyla beyitte geçen “hançer” ve “nâvek” kelimeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

2.1.2.3.4. Ahlak/Yaradılış

Ser-firâz-ı rast-‘ahd u nîk-re’y ü hûb-rûy

Server-i pâkîze-etvâr u pesendîde hisâl [K 12/5]

Ayas Paşa Fuzûlî’ye göre öyle bir zattır ki doğru sözlülükte, akılda, güzel yüzlülükte önde gelen, hoş tavırlı ve beğenilesi huya sahip bir liderdir. Bu bağlamda beyitte geçen “server-i pâkîze-etvâr” ve “pesendîde hisâl” ifadeleri ahlak/yaradılışla ilişkilidir. Beyitteki “rast-‘ahd” ifadesi onun sözünde daima haklı olduğunun vurgusunda da bulunduğu akılla ilişkilendirilebilir. Dolayısıyla “ser-firâz-ı rast-‘ahd” ve “nîk-re’y” ifadeleri akılla; “hûb-rûy” ifadesi güzellik/asaletle ilişkilidir.

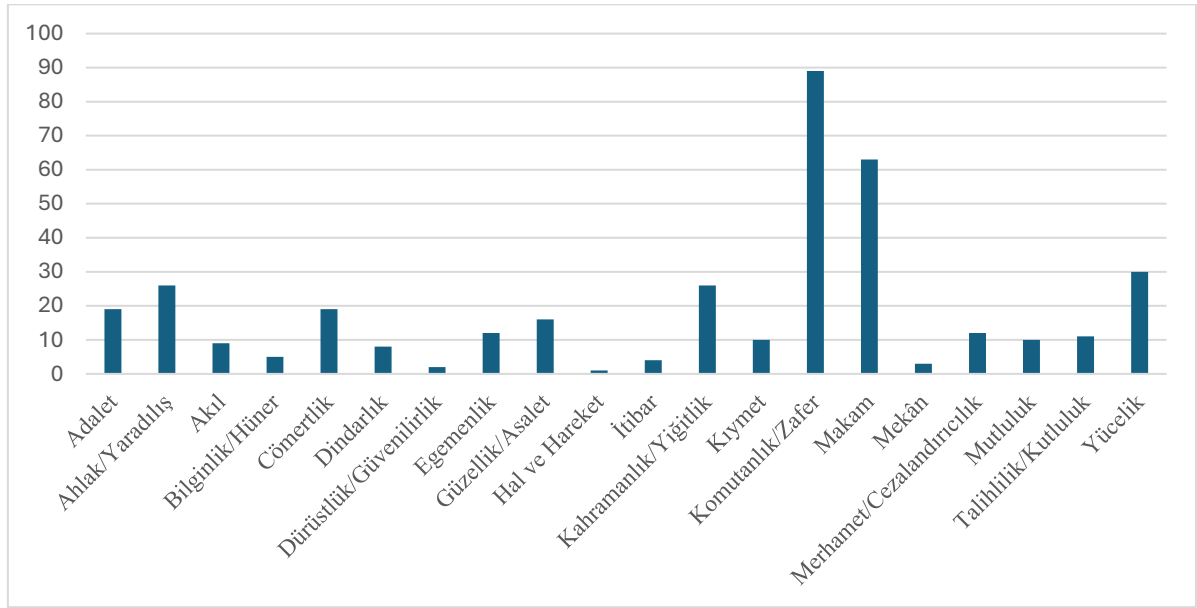
2.1.2.3.5. Güzellik/Asalet

Ey hırâmân serv kim tâ devre gelmişdür kadeh

Görmeyüpdür sen gibi bir turfa serv-i hoş-hırâm [K 16/25]

Mecliste kişilerin halka oluşturup kadehi elden ele vererek içmeleri ve boşaldıkça sakinin doldurması motifi¹³² bu beytin arka planını oluşturmaktadır. Kadeh, bu mecliste elden ele dönerken Ayas Paşa'ya denk gelmektedir. Fuzûlî de bu durumu anlatarak kadehin daha önce onun gibi birinin eline gelmediğini, onun gibi birini hiç görmediğini belirtmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “hırâmân serv” ve “serv-i hoş-hırâm” ifadeleri güzellik/asaletle ilişkilidir.

Grafik 22: Ayas Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Fuzûlî, Ayas Paşa'ya altı kaside yazmıştır. Yazdığı üç kasidede komutanlık/zafer konusu öne çıkmaktayken diğer kasidelerinde diğer konulara ağırlık vermiştir. Bu üç kasidenin bu şekilde olmasının sebebi, Bağdat'ın fethedilmesinde rol oynamasıdır. Makam konusunun öne çıkmasının sebebi, Ayas Paşa'nın bir süre Bağdat Beylerbeyliği görevinde bulunmuş olmasıdır. Diğer üç kasidesinde grafikte yer alan çoğu konuya değinerek genel övgülerde bulunulmuştur.

¹³² Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 3, s. 174-175; Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 7, s. 379-380.

2.1.3. Lala Cafer Paşa

Bağdat ve Şam Beylerbeyi olarak görev yapmıştır.¹³³

2.1.3.1. Yönetim Erki

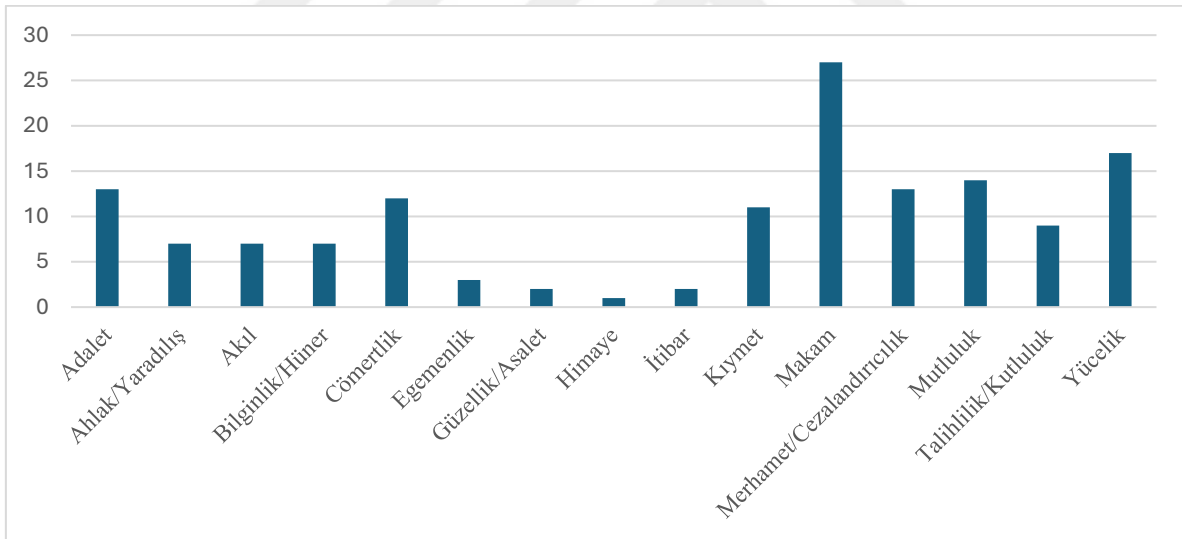
2.1.3.1.1. Makam

Kâr-ı sâz-ı milk Ca'fer Beg-i rûşen-rây kim

Nüsha-yı hükmînedür mazmûn rızâ-yı Kirdigâr [K 39/24]

Cafer Paşa Fuzûlî'ye göre devlet işinden anlayan, parlak zihinli bir şahıstır. Hükümlerinde ise Allah'ın rızası vardır. Bu bağlamda beyitte geçen “kâr-ı sâz-ı milk”, “Beg-i rûşen-rây” ve “hüküm” ifadeleri makamla ilişkilidir. Ayrıca “rızâ-yı Kirdigâr” ifadesi de talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

Grafik 23: Lala Cafer Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

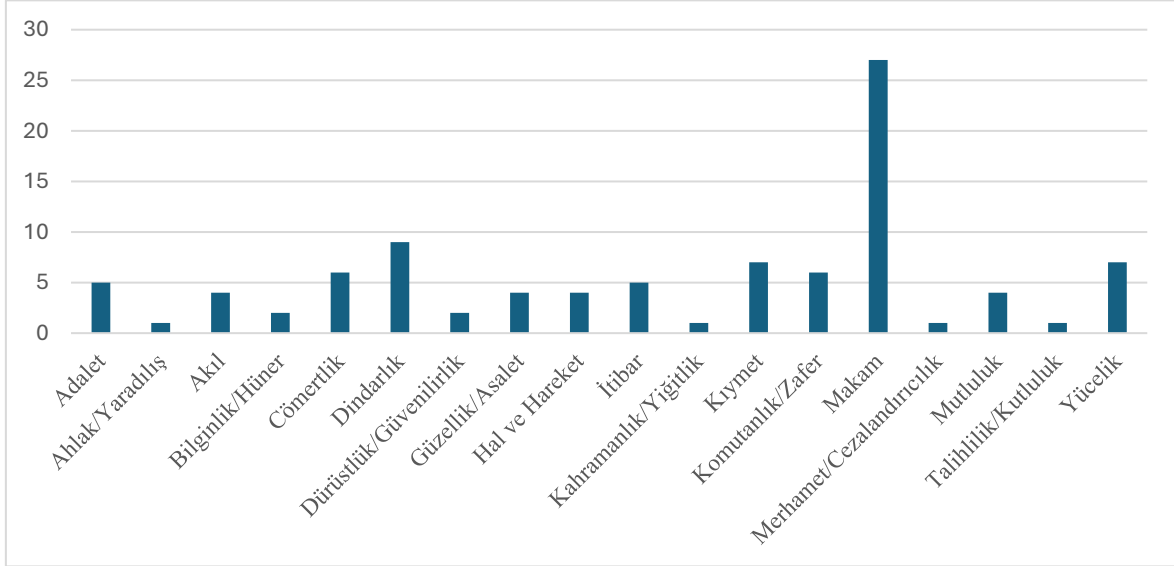
Fuzûlî, Cafer Paşa'ya dört kaside yazmıştır. Bu kasidelerin ikisi 25, biri 23, diğeri ise 34 beyitten oluşan kasidelerdir. Bu kasidelerde makam ve yücelik konularına değinmiştir. Bu konularda tespit edilen ifadelerin bir kısmı seslenme ifadeleridir. Merhamet/cezalandırıcılık konusundaki ifadelerin neredeyse hepsi bir kasideden elde edilen verilerdir. Bu ifadelerle düşmana uygulanacak olan ceza ve dosta gösterilecek olan merhamet anlatılmaktadır.

¹³³ Bu bilgi Fuzûlî Dîvânı'nda Lala Cafer Paşa hakkındaki kasidelerin dipnotunda yer almaktadır. Bkz. Abdülhakim Kılıç, a.g.e., s. 346.

2.1.4. Diğer Kişiler

2.1.4.1. İbrahim Han (Safevî)

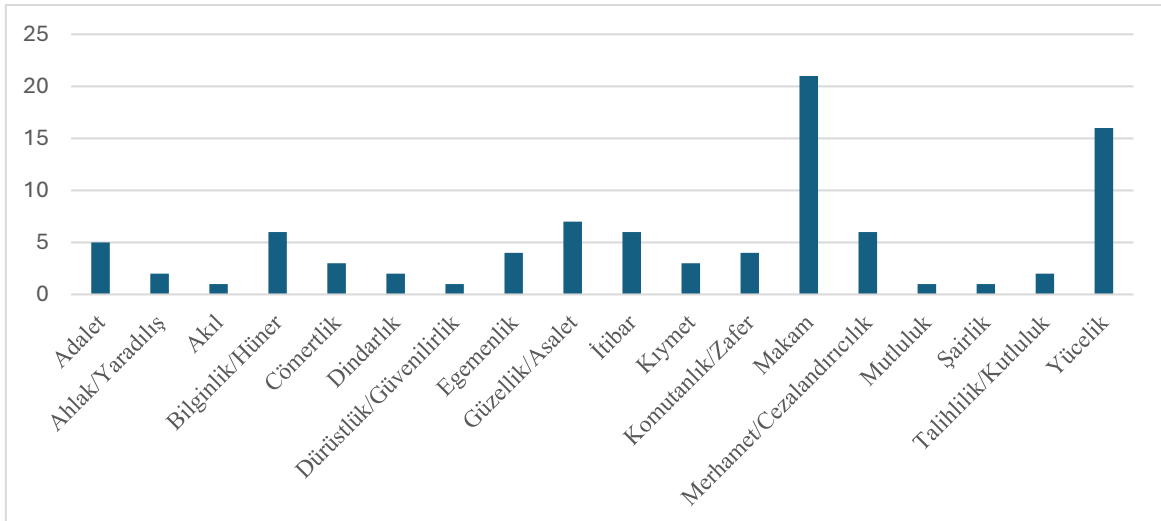
Grafik 24: İbrahim Han'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Safevîler'in Bağdat Valisi olan İbrahim Han Musullu'ya Fuzûlî, üç kaside yazmıştır. Kasidelerde en çok makam övgüsü öne çıkarken diğer konularda övgüler dengeli bir dağılım izlemektedir. Mührün ve hükmün onda olduğundan bahsederek ona şah/sultan olarak hitap etmektedir.

2.1.4.2. Mehmed Han (Safevî)

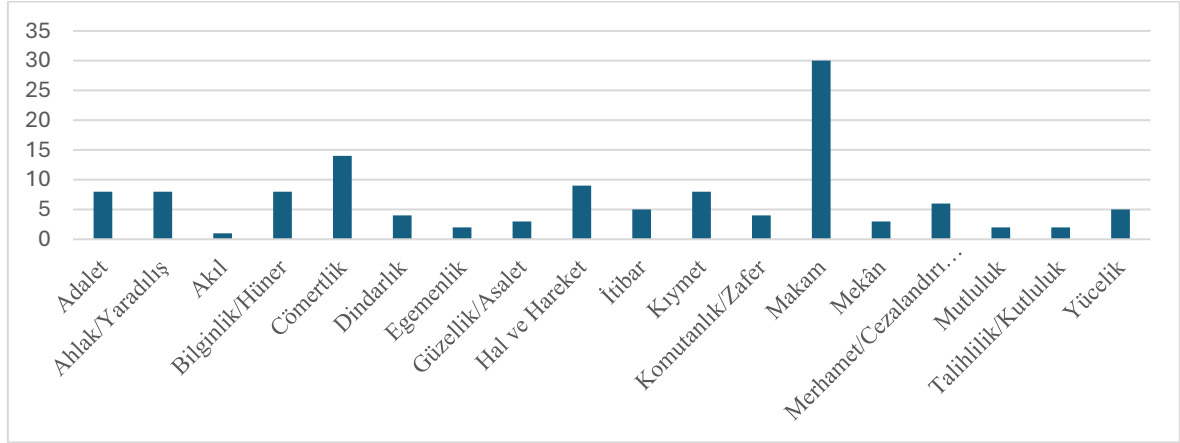
Grafik 25: Mehmed Han'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Fuzûlî, Mehmed Han Tekelü hakkında iki kaside yazmıştır. Kasidelerde makam ve yücelik öne çıkmaktadır. Kasidelerde Mehmed Han'ı, peygamberin şeriatına yardımcı, Hz. Muhammet'in adaşı olarak nitelendirerek ona bey, şah gibi ifadelerle hitapta bulunmaktadır.

2.1.4.3. Veysi Paşa

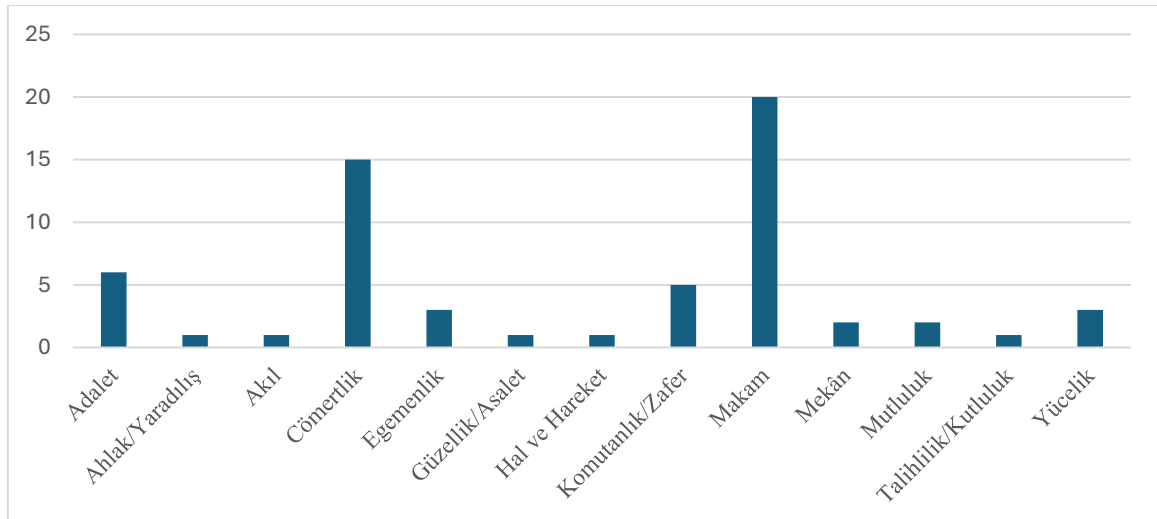
Grafik 26: Veysi Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Fuzûlî, Veysi Paşa hakkında üç kaside yazmıştır. Yazdığı kasidelerde makam öne çıkmaktadır. Paşa'nın Bağdat ve Halet Beylerbeyliği makamında bulunduğu sırada bu kasideleri yazmış olması muhtemeldir. Kasidelerde "*Hâris-i ma'mûre-yi Bağdâd*", "*Beg hazretleri*" ifadeleri bu ihtimali kuvvetlendirmektedir. Diğer konulardaki övgüler, dengeli bir dağılım izlemektedir.

2.1.4.4. Rüstem Paşa

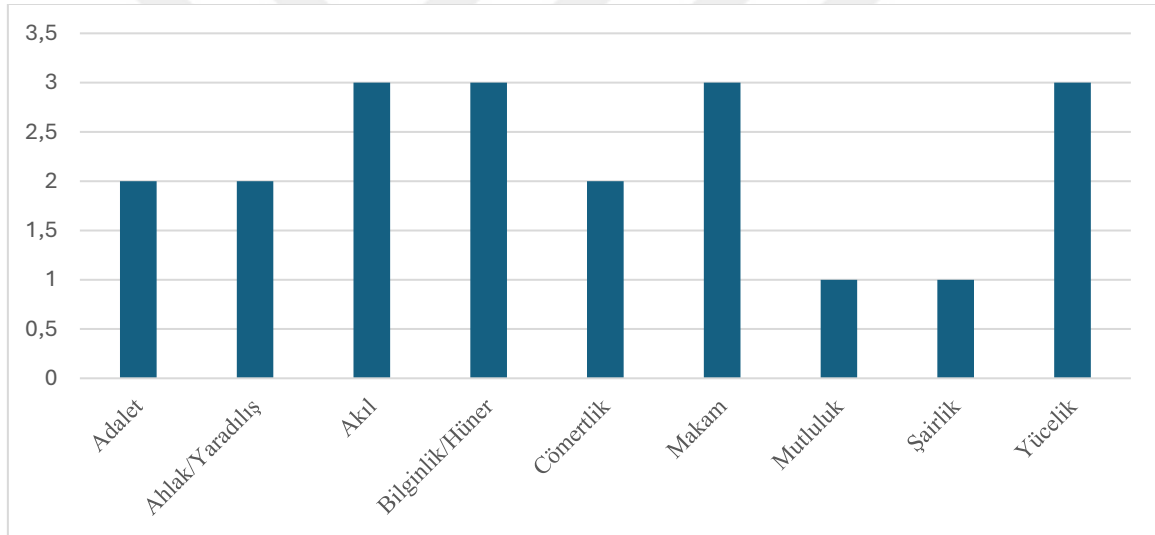
Grafik 27: Rüstem Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Fuzûlî, Rüstem Paşa'ya 42 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kasidede makam ve cömertlik konuları öne çıkmaktadır. Kasidede “âsaf”, “pâşâ” ve “vezîr-i a‘zam” ifadelerini kullanması dolayısıyla Rüstem Paşa'nın sadaret makamında olduğu zamanda bu kasidenin yazıldığı anlaşılmaktadır. Cömertlik konusunun öne çıkması Fuzûlî'nin nazik bir dille yardım talebinde bulunduğu şeklinde yorumlanabileceği gibi ideal yönetici profili imasında bulunmuş olabilir. Rüstem Paşa'nın şiire bakış açısı Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısımında “*Merhûm Rüstem Paşa ki sadr-ı a‘zam oldı ben ortası açuk yazuyı sevmezdi diyu şu‘arâdan teneffüri ta‘ayyün buldı.*”¹³⁴ sözüyle açıklanmaktadır. Rüstem Paşa'nın şiirden hoşlanmaması sebebiyle Fuzûlî'nin bu kaside karşılığında umduğu itibarı bulamamış olabileceği düşünülmektedir.

2.1.4.5. Pargalı İbrahim Paşa

Grafik 28: Pargalı İbrahim Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

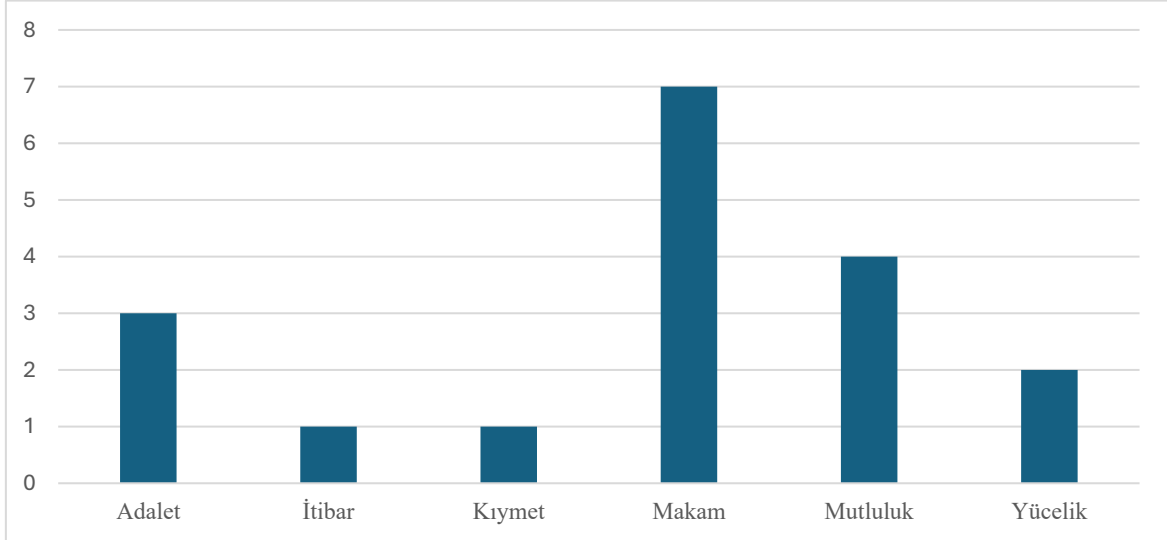

Fuzûlî, İbrahim Paşa'ya 28 beyitlik bir kaside yazmıştır. İlk 15 beyit boyunca sitemkâr sözler söyleyen Fuzûlî, memleketi bu keder havasından İbrahim Paşa'nın adaletiyle, ihsanıyla kurtarıldığını dile getirmektedir. Bu kasideden elde edilen veri, eşit bir dağılım izlemektedir.

¹³⁴ Mustafa İsen, *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısım*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, s. 192.

2.1.4.6. Baltacı Mehmed Paşa

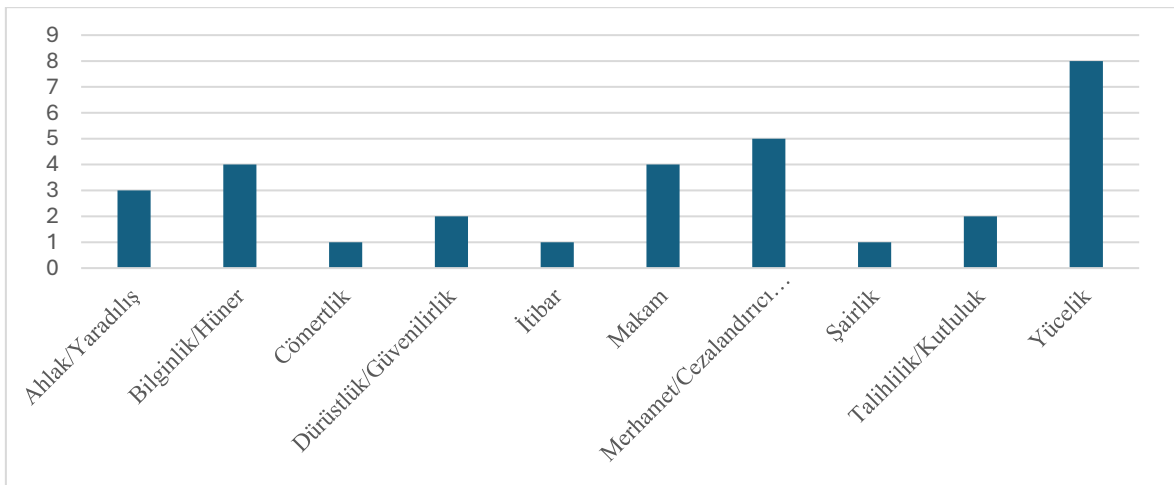
Grafik 29: Baltacı Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Fuzûlî, Mehmed Paşa'ya 21 beyitten oluşan bir kaside sunmuştur. Bu kasidenin ilk dokuz beytinde Allah'ın hükümdarlara verdiklerinden ve hâkimin hükümlerinin dünya üzerinde neler yapabileceğinden nasihatle kısaca anlatmaktadır. Bu nasihatlerin yanında Paşa'nın hüküm, halk gibi ifadelerle de makamı övülmüştür.

2.1.4.7. Reîsü'l-Küttâb Celâlzâde Mustafa Çelebi

Grafik 30: Celâlzâde Mustafa Çelebi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

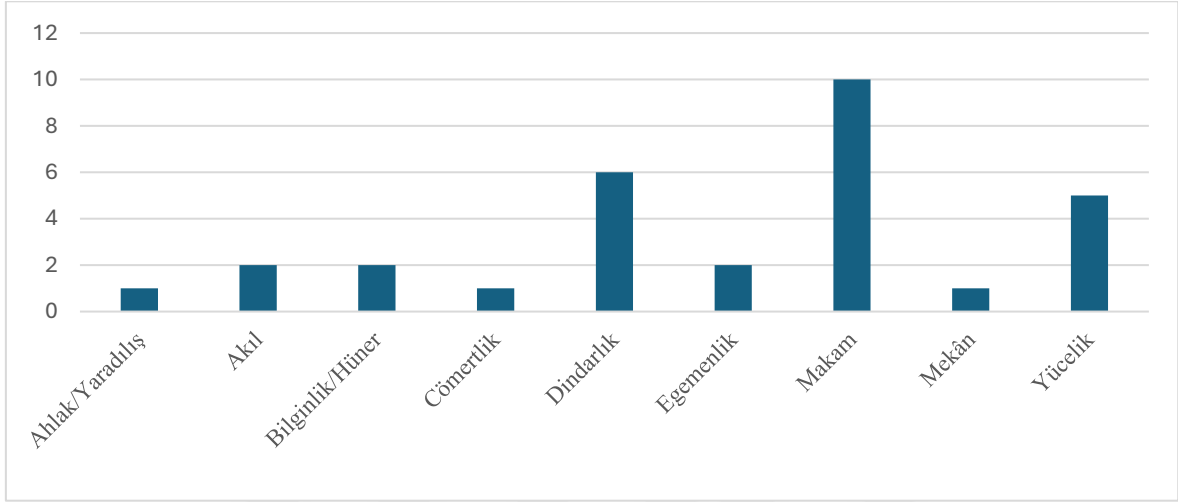

Fuzûlî, Mustafa Çelebi hakkında 41 beyitlik bir kaside yazmıştır. Mesleğine ithafen kalem redifini seçtiği açıktır. Yaklaşık 20 beyit kalemin faziletlerinden bahseden Fuzûlî, 17 beyit kadar da Mustafa Çelebi'ye övgüde bulunmuştur. Bu övgülerde yücelik öne çıkmıştır. Yücelik konusunda

“kadr”, “fazl”, “bülend-cenâb” gibi ifadeler kullanmıştır. Merhamet/cezalandırıcılıkla ilgili olarak “hayr u şer”, “refet” gibi ifadeler kullanmıştır.

2.1.4.8. Anadolu Kazaskeri Kadir Çelebi

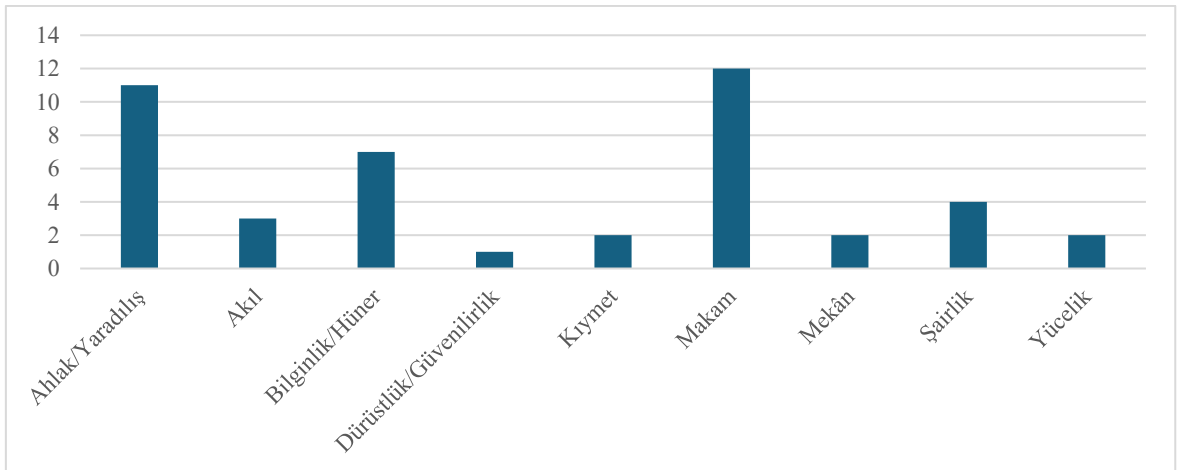
Grafik 31: Kadir Çelebi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Fuzûlî, Kadir Çelebi'ye 45 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kasidede makam övgüsü öne çıkmaktadır. Övgüde “kâdı-yı ‘asker”, “devlet-i tevfiğ” gibi ifadelerin yanında “serverâ” diye seslenmesi makam konusunu öne çıkarmıştır. Dindarlık ise “müselmân”, “vera’-pîşe”, “İslâm kıyâmı” gibi ifadelerle anlatılmıştır.

2.1.4.9. Fazıl Efendi

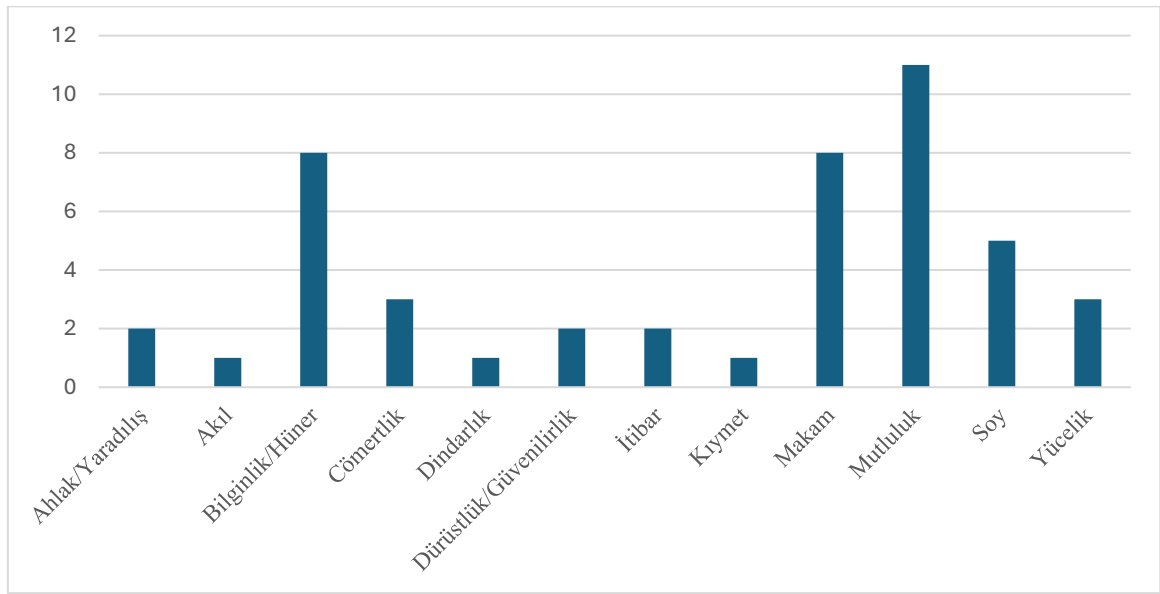
Grafik 32: Fazıl Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Fuzûlî, Fazıl Efendi hakkında 30 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede makamla ilgili kullanmış olduğu “fetvâ”, “sadr-ı şerî’at”, “Şer’ icrâsı”, “hâkim” ifadeleri dolayısıyla Fazıl Efendi’nin bir şeyhülislam veya kadı olması muhtemeldir. Bu iki meslekten birine sahip olan Fazıl Efendi’nin adaletine dair bir şey söylenmemiş olması bahse konu şahsın şeyhülislam olma olasılığını arttırmaktadır. Kasidede “edeb”, “insaf” “vakar” gibi ifadelerin kullanımı da ahlak/yaradılış konusunu öne çıkarmıştır.

2.1.4.10. Bağdat Kadısı Seyyit Gazi Mehmed

Grafik 33: Gazi Mehmed'in Övüldüğü Kasidede İktidar

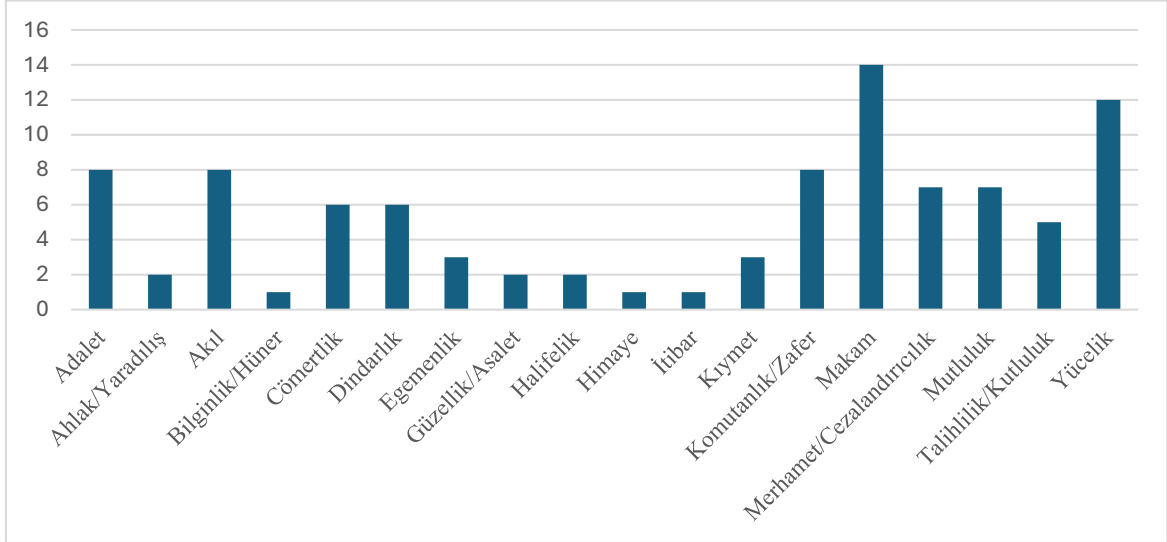

Fuzûlî, Gazi Mehmed hakkında 46 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidenin girişinde Fuzûlî, fakir bir kişi olduğundan, bir köle gibi hayatını geçirdiğinden bahsetmektedir. “*Bir ‘aceb nâme-yi ferah-te’sîr / Mahz-ı hüsn-i ‘ibâret ü imlâ*”¹³⁵ beytinden anlaşıldığı üzere Gazi Mehmed’den gelen bir mektup dolayısıyla sevincini kaside olarak sunmuştur. Bu sebeple mutluluk konusu ön plandadır. Mektubu yazanın üslubunu övmesi dolayısıyla bilginlik/hüner de kendini gösteren konulardandır. Makam övgüsü olarak da kadı, mîr, hükm gibi ifadeler kullanmıştır. Gazi Mehmed’in seyyit olması dolayısıyla da soyunun güzelliğinden bahsederek övgülerde bulunmuştur.

¹³⁵ [K 38/18].

2.1.4.11. Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar

Grafik 34: Memduhu Belirsiz Olan Kasidelerde İktidar

Fuzûlî'nin yazdığı üç kasidenin kime yazıldığı belirlenememiştir. Bu kasideler 58, 29 ve 18 beyitten oluşmaktadır. Bu kasidelerden sadece ikisinde makamdan bahsedilmektedir. 58 beyitlik kasidede “hazret-i pâşâ-yı felek-kadr”, 29 beyitlik kasidede ise “hazret-i pâşâ-yı sâhib-rif’at” ifadesi geçmesinden dolayı kasidelerin bir paşaya yazıldığı anlaşılmaktadır. Diğer kasidede makama dair bir ibare bulunmamaktadır.

2.2. Bâkî

Bâkî Divanı'nın kasideler bölümünde 27 kaside bulunmaktadır ve 24'ü incelenmiştir. Bu 24 kasidenin beşi III. Mehmed'e, dördü Kanunî Sultan Süleyman'a, üçü II. Selim'e, üçü III. Murad'a, ikisi Semiz Ali Paşa'ya, biri Kubad Paşa'ya, biri Şeyhülislam Ebû Suûd Efendi'ye, biri Karamânîzâde Mehmed Efendi'ye, biri Kadızâde Şemseddin Ahmed Efendi'ye, biri Feridun Bey'e, biri Mehmed Çelebi'ye yazılmıştır. Bu 23 kasidenin haricinde kime yazıldığı belli olmayan bir kaside mevcuttur.

2.2.1. Kanuni Sultan Süleyman

2.2.1.1. Yücelik

Emr-i ‘âlî yine dergâh-ı mu’allânuñdur

Hele biz eyleyelüm vâki’-i ahvâli beyân [K 2/57]

Bâkî, bir önceki beyitte günlerin serkeş geçtiğini ve padişahın ona lütfetmesini istemektedir. Serkeş günleri dizginlemesini ve gevşek bırakmamasını söylemektedir.¹³⁶ Bu beyitte de yüce emrin yine onun tasarrufunda olduğunu, kendisinin sadece padişahı haberdar etmekte olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “emr-i ‘âlî” ve “dergâh-ı mu’allâ” yücelikle ilişkilidir.

Minkârına dilerse alur çarhı dânevâr

‘Ankâ-yı Kâf-ı kadrüñe bir tu’medür cihân [K 1/25]

Sultan Süleyman öylesine yücedir ki onun kudretinin Kaf Dağı Anka’sı felekleri birer tohum gibi gagasına alabilmektedir. Dünya onun için tek bir lokmadır. Dolayısıyla beyitte geçen “kadr” kelimesi yücelikle ilişkilidir.

2.2.1.2. Yönetim Erki

2.2.1.2.1. Adalet

Dâver-i devr-i zamân Şâh Süleymân ol kim

Yüz sürer pâ-yi semendine mülûk-i devrân [K 2/13]

Sultan Süleyman’ın adaleti herkesi dize getirmektedir ve devrin devletleri onun atının ayağına yüzlerini sürerek onun yüceliğini kabul etmektedirler. Bu bağlamda beyitte geçen “dâver-i devr-i zamân” ifadesi adaletle ilişkilidir. Aynı şekilde “şâh” kelimesi makamla; “yüz sürmek” ve “pây-i semend” ifadeleri de yücelikle ilişkilidir.

2.2.1.2.2. Cömertlik

Hâsılı cûd u kerem vakti irişdi şimdi

Lutfuña nâzırız ey Pâdişeh-ı ‘âli-şân [K 2/52]

Bâkî, bu beytinde Sultan Süleyman’dan istekte bulunmaktadır. Önceki beyitlerde fakirliğin kendisini vurduğunu, bu sebeple yardım istediğini belirtmektedir. Bu beytinde de cömertliğinin gözleyicisi olduğunu ve cömertliğin vaktinin geldiğini belirtmektedir. Bu sebeple beyitte geçen “cûd”, “kerem” ve “lutf” kelimeleri cömertlikle ilişkilidir.

¹³⁶ Serverâ tevsen-i eyyâm katı ser-keşdür / Aña lutf eyle inen eyleme irhâ-yı ‘inân [K 12/56]

2.2.1.2.3. Makam

Tâcdârâ başına teng ola tâc-ı Dârâ

Hidmet-i hâk-i derûn bilmez ise rif'at-i şân [K 2/20]

Dârâ, ihtişamıyla bilinen bir İran hükümdarıdır ve tacı edebi metinlerde ihtişamıyla ele alınmaktadır.¹³⁷ Bâkî de bu konuya parmak basarak eğer Dârâ Sultan Süleyman'ın yüceliğini anlamayıp kapısında hizmet etmezse başındaki tacın, Dârâ'ya dar geleceğini belirtmektedir. Bir başka deyişle taç sahibi olan Sultan Süleyman, onun hükümdarlığını ortadan kaldıracaktır. Bu bağlamda beyitte geçen “tâcdâr”, “hidmet-i hâk-i der” ve “rif'at-i şân” ifadeleri makamla ilişkilidir.

2.2.1.2.4. Komutanlık/Zafer

Tûp idüp kellelerin 'arsada tîguñ dâyim

Düşmen-i dîni bu üslûba kılur ser-gerdân [K 2/24]

Sultan Süleyman, din düşmanlarının başlarını savaş meydanında top edip çevgen oynamaktadır. Düşmanın ise bu vaziyet karşısında aklı başından gitmiştir. Bu bağlamda beyitte geçen “tûp”, “kelle”, “tîg” ve “düşmen-i dîn” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

2.2.1.3. Kişisel Erk

2.2.1.3.1. Bilginlik

Virüp fazl u kemâli husrevâne

Ma'ânî mülkine tertîb ü âyîn [K 4/4]

Bâkî, bu kasidesinde Sultan Süleyman'ın divanını övmektedir. Kasidenin bu beytinde de onun faziletli ve olgun kişiliğinden bahsetmektedir. Sultan Süleyman bu sayede mana ülkesine tertip düzen getirmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “fazl u kemâl”, “ma'ânî mülki” ve “tertîb ü âyîn” ifadeleri bilginlik/hünerle ilişkilidir.

¹³⁷ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 3, s. 46-47.

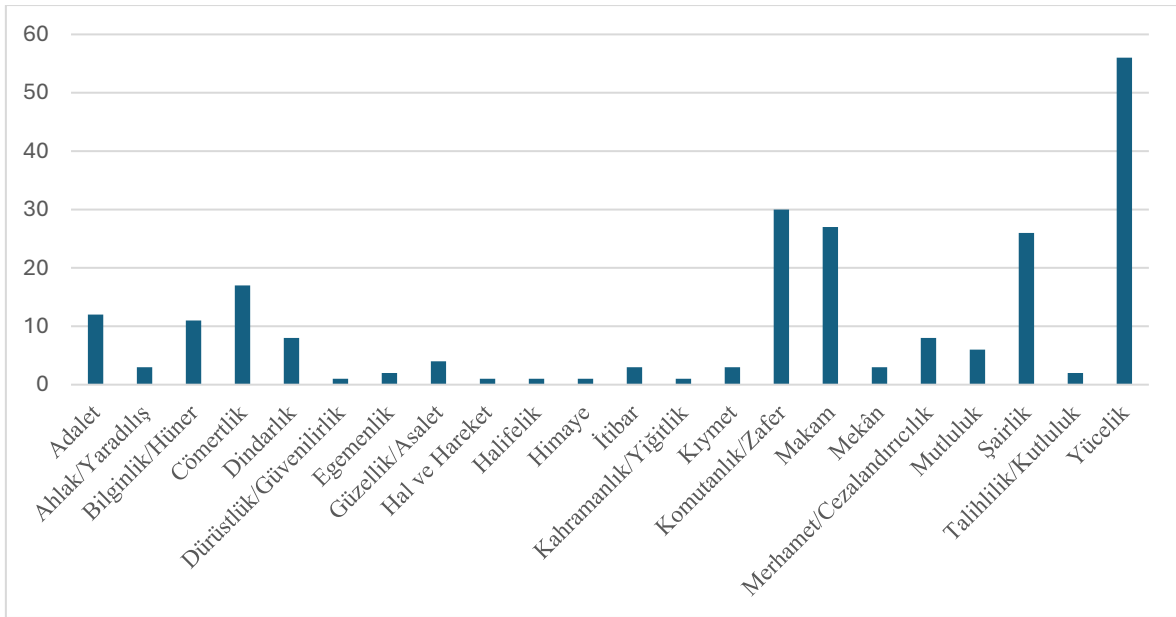
2.2.1.3.2. Şairlik

Zamân-ı kitâbetde kîlk ü mürekkeb

Elinde olur var ise ‘ûd u ‘anber [K 3/18]

Bâkî’ye göre Sultan Süleyman’ın şairliği öylesine güzeldir ki eline kalemi ve mürekkebi aldığı anda çevresine güzel kokular saçmaya başlamaktadır. Bu doğrultuda beyitte geçen “kitâbet”, “kîlk”, “mürekkeb” ve “el” ifadeleri şairlikle ilişkilidir.

Grafik 35: Kanunî Sultan Süleyman’ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Bâkî, Sultan Süleyman’a dört kaside yazmıştır. Yazdığı bu kasidelerde Sultan Süleyman’ı Cem azametli, İskender zamanlı olarak niteleyerek sözleri süsleyen vasıflarının varlığına, kullarının dahi İran Şahı Cem kadar kudrete sahip olduğuna değinmiştir. Bu ifadelerle yücelik ve makam övgüleri ön plana çıkmaktadır. Bâkî, Sultan Süleyman’ı komutanlık/zafer konusunda çokça övmektedir. Bâkî’nin kasidelerinden birini, Sultan Süleyman’ın seferden dönüşü üzerine yazdığı anlaşılmaktadır. Bu kaside Sultan Süleyman’ın Nahçıvan seferinden dönüşünde sunulmuştur.¹³⁸ Kasidede savaş meydanında düşman kellelerini top yaptığını, düşman kanıyla vadileri lale bahçesine çevirdiğini anlatmaktadır. Bu anlatılar dolayısıyla komutanlık/zafer konusu öne çıkmıştır. Buna karşın kahramanlık/yiğitlik bahsine pek değinmediği görülmektedir. Bu durum Bâkî’nin Sultan Süleyman’ın yanında sefere çıkmamasıyla açıklanabilir. Bâkî’nin yazdığı diğer iki kaside ise Sultan Süleyman’ın divanı hakkındadır. Bu sebeple kasidelerde şairlik de öne çıkan konulardandır.

¹³⁸ Hasan Kaplan, Muhsin Macit, “Bâkî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 2014 <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki> (16.09.2025).

2.2.2.II. Selim

1566-1574 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. Kanuni Sultan Süleyman'ın Hürrem Sultan'dan doğan oğludur. Osmanlı padişahları arasında sefere çıkmayan ilk hükümdardır. Ölüm tarihi hakkında farklı rivayetler vardır ancak Aralık ayında öldüğü muhtemeldir. Zevk ve eğlenceye düşkün, devamlı içki meclislerinde bulunan, çevresinde alim ve şairlerin bulunmasından hoşlanan, cömert, kimseyi kırmak istemeyen bir padişah olarak anılmaktadır.¹³⁹

2.2.2.1. Yücelik

Penâh-ı dîn ü devlet pâdişâh-ı âsmân-rif'at

Cenâb-ı Şeh Selîm ibni Süleymân Hân-ı 'Osmânî [K 5/8]

Bâkî bu beyitte II. Selim'in özelliklerini sıralamaktadır. Onu dinin ve devletin sığınağı, göklere denk padişah olarak nitelemektedir. Ayrıca onun Osmanlı'nın hükümdarı Sultan Süleyman'ın oğlu olduğunu belirterek gücünün babadan oğula miras olduğunu ima etmektedir. Bundan hareketle beyitte geçen “penâh-ı dîn ü devlet”, “pâdişâh-ı âsmân-rif'at” ve “cenâb-ı şeh” ifadeleri yücelikle; “Selim ibni Süleymân Hân-ı 'Osmânî” ifadesi ise soyla ilişkilidir.

Gerdûn-ı dûna eylemez ol 'arz-ı ihtiyâc

Tapuñ tururken eyleye mi minnet-i li'âm [K 23/31]

Padişah kapısı varken hiç kimse ihtiyacını felekten ummamaktadır. Bu nedenle beyitte Bâkî de “padişahın huzuru dururken neden başkasına gideyim ki?” diye sormaktadır. Çünkü o makam, muhtacın her eksikliğini gidermektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “tapu” yücelikle ilişkilidir.

2.2.2.2. Yönetim Erki

2.2.2.2.1. Cömertlik

Kef-i cûduñ keremler kim kılupdur ehl-i 'irfâna

Ol ihsanı gül ü nesrine kılmaz ebr-i nîsânî [K 5/19]

¹³⁹ Feridun Emecen, “Selim II”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 36, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, s. 414-418.

II. Selim, cömertliğiyle irfan ehline öyle ihsanlarda bulunmuştur ki yağmurun en çok yağdığı nisan aylarında bulut, çiçeklere bu kadar rahmet edip yağmur vermemiştir. Bu doğrultuda beyitte geçen “kef-i cûd”, “kerem” ve “ihsan” kelimeleri cömertlikle ilişkilidir.

2.2.2.2.2. Makam

Bi-hamdi'llâh şeref buldı yine mülk-i Süleymânî

Cülûs itdi sa'âdet tahtına İskender-i sâni [K 5/1]

Bâkî, bu kasidesini II. Selim'in tahta çıkışı üzerine yazmıştır. Onun tahta çıkışıyla Sultan Süleyman'ın ülkesinin tekrar şeref bulduğunu dile getirerek onu “ikinci İskender” olarak tanımlamaktadır. Bâkî burada padişaha Yavuz Sultan Selim'den sonra gelmesinden dolayı II. Selim denildiğine, birinci İskender'in Yavuz, ikincisinin de II. Selim olduğuna değinmektedir. Bu doğrultuda beyitte geçen “mülk-i Süleymânî”, “Cülûs”, “sa'âdet tahtı” ve “İskender-i sâni” ifadeleri makamla ilişkilidir. Ayrıca “şeref” kelimesi de itibarla ilişkilidir.

2.2.2.3. Kişisel Erk

2.2.2.3.1. Kahramanlık/Yiğitlik

İner Seyf âyeti gibi ser-i a'dâya şemşîri

Hadîs-i tûg-i pulâdın nice şerh ide Kirmânî [K 5/12]

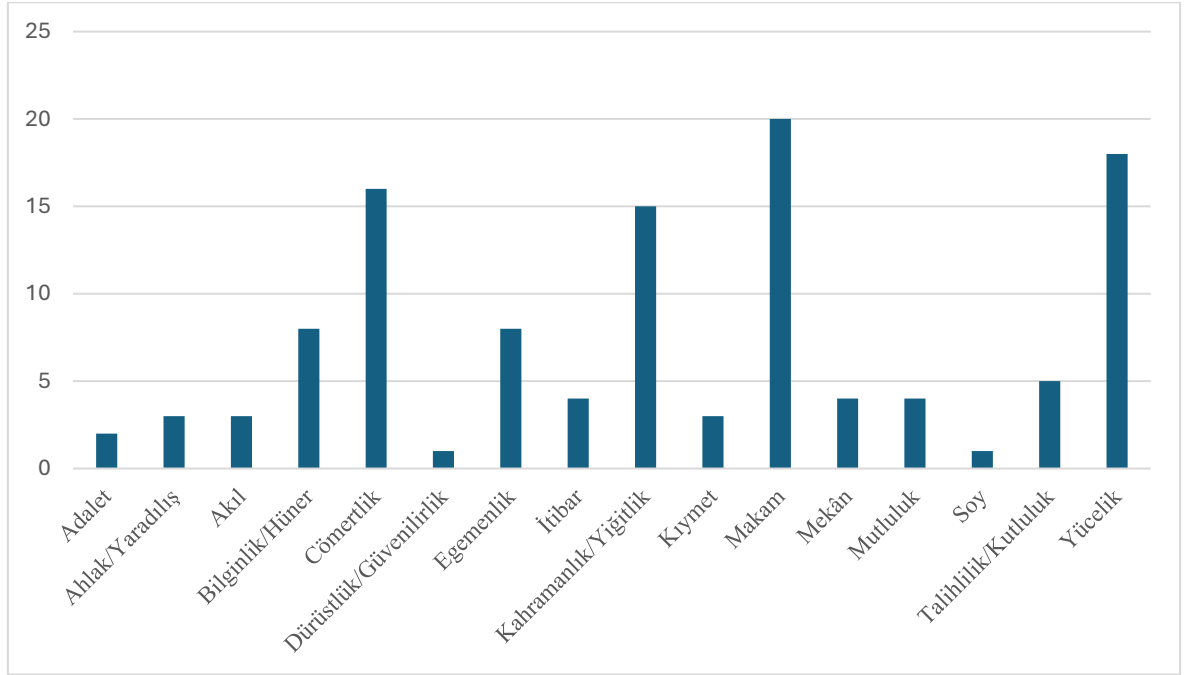
Beyitte bahsedilen Seyf ayeti, Tevbe Suresi 5. ayeti kastetmektedir. Ayette “*Haram aylar çıkınca, müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün, esir alın, kuşatın ve onları her geçit yerinde gözetleyin...*” denilmektedir. Kılıç hadisi adıyla anılan bir hadis olmamakla beraber burada bu hadisten bahsediliyor olabilir:

Ebû Bekre Nüfey' İbni Hâris es-Sekafî radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İki müslüman birbirine kılıç çektiği zaman, öldüren de, ölen de cehennemdedir”. Bunun üzerine ben: Yâ Resûlallah! Öldürenin durumu belli, ama ölen niçin cehennemdedir? Diye sordum. Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem: “Çünkü o, arkadaşını öldürmek istiyordu” buyurdu.¹⁴⁰

¹⁴⁰ Buhârî, İmân 22, Diyât 2, Fiten 10; Müslim, Kasâme 33, Fiten 14, 15. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Fiten 5; Nesâî, Tahrîm 29, Kasâme 7; İbni Mâce, Fiten 11.

Beyitte bahsedilen Kirmânî ise Buhârî'yi şerh eden Şemseddin adlı alimdir.¹⁴¹ Bâkî, bu beyitte ayetin “öldür” emrini de kastederek kılıcıyla kesin bir sonuca varacağını, düşmanı bertaraf edeceğini ima etmektedir. Bâkî, hadisi de örnek göstererek çıkacak olan sorunların çözümünün başka türlü olmayacağını ima etmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “seyf âyeti”, “ser-i a'dâ”, “şemşîr” ve “hadîs-i tîg-i pulâd” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

Grafik 36: II. Selim'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Bâkî, II. Selim'e üç kaside yazmıştır. Yazdığı kasidelerden biri tahta çıkışıyla ilgilidir. Kaside tahta çıkışı anlattığından makam ve yücelik konusu ön plandadır. Bu kasidede aynı zamanda kahramanlık/yiğitliğe de yer verilmiştir. Bunun sebebi tahta çıkan kişinin her açıdan tahta layık olduğunu gösterme çabasıdır denilebilir. Kaside adlarında ve beyitlerinde “h'âce” kelimesiyle hitap edilmesi dikkat çekicidir. Cömertlikle ilgili ifadelerin çokluğu ise Bâkî'nin Sultan Süleyman döneminde gördüğü muameleyi görmeyi beklemesi sebebiyle olabilir. Bâkî'nin II. Selim'in tahta çıkından sonra müderrislikten azledilmiş olması beklediği muameleyi göremediğine işarettir. Daha sonra sunduğu kasideler neticesinde beklediği itibarı bulmuş ve Sahn müderrisliğine tayin edilmiştir.¹⁴²

¹⁴¹ İsmail Hakkı Ünal, “Kirmânî, Şemseddin”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 26, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, s. 65.

¹⁴² Mehmed Çavuşoğlu, “Bâkî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 4, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, s. 538.

2.2.3.III. Murad

1574-1595 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. II. Selim'in oğludur. Ölüm sebebi hakkında birçok rivayet vardır. Murâdî mahlasıyla şiirler yazan III. Murad, hat sanatında da yeteneklidir. Dünya tarihine meraklı, dönem hükümdarlarının savaşlarıyla ilgilenen, astronomiye ilgi duyan, alimlerle beraberr bulunmaktan zevk duyan, adalete önem veren ancak sebatsız, tereddütlü ve melankolik karakteriyle tanınmaktadır.¹⁴³

2.2.3.1. Yönetim Erki

2.2.3.1.1. Makam

Husrevâ sen serveri ol şâh-ı şâhân eyleyen

Ben kuluñ erbâb-ı tab'a mîr-i mîrân eyledi [K 7/27]

Bâkî, beyitte III. Murad'ı şahların şahı eden Allah'ın padişahın kulu olan kendisini de şiir erbabına beylerin beyi ettiğini dile getirmektedir. Bu doğrultuda beyitte geçen “husrev”, “server”, “şâh-ı şâhân” ve “kul” ifadeleri makamla ilişkilidir.

2.2.3.1.2. Komutanlık/Zafer

Sillesiyle kendüye geldi şecâ'at lâ-cerem

Düşmen-i dîne hücûm-ı şîr-i garrân eyledi [K 7/20]

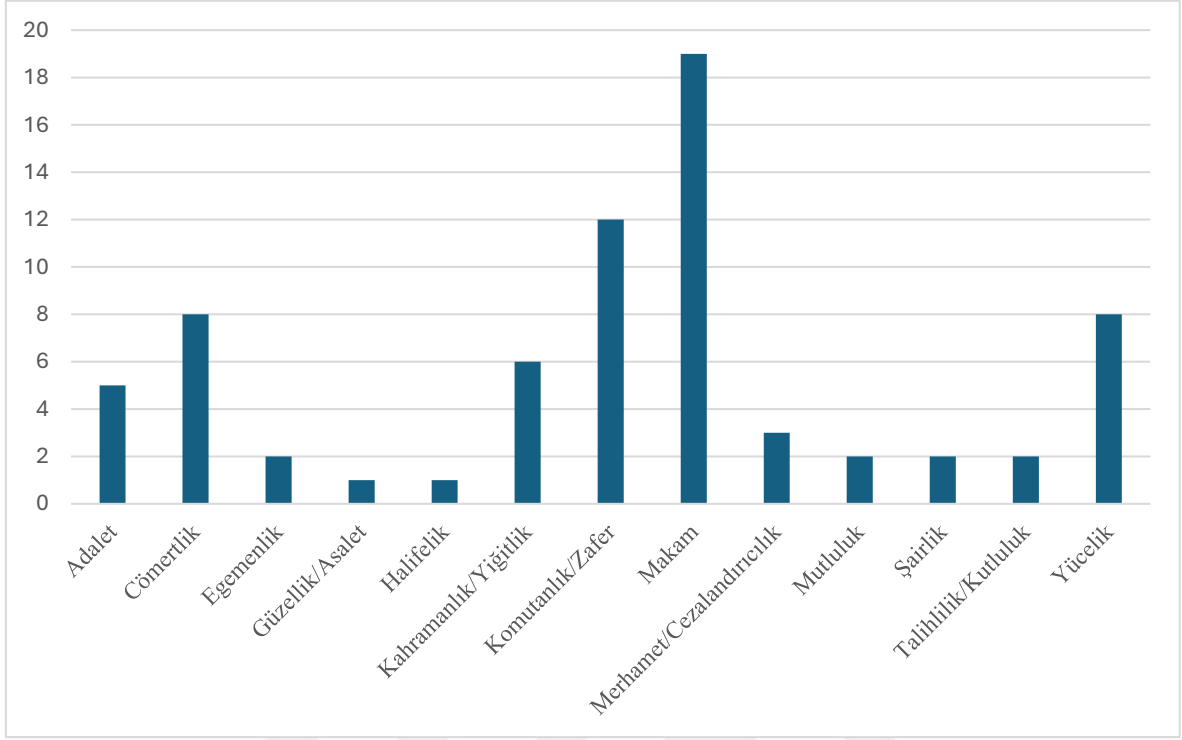
Beyitte anlatılana göre III. Murad'ın bir tokadıyla cesaret kendine geldi ve din düşmanının üzerine kükreyen aslan gibi hücum etmiştir. Beyitte geçen şecâ'at ifadesiyle askerler de kastedilmiş olabilir. III. Murad, zayıf iradeli, direktif vermekten aciz, İstanbul dışına çıkmamış, hatta sonraları hayatını sararaydan da dışarı çıkmadan geçirmiş bir hükümdardı.¹⁴⁴ Bu tabiatı sebebiyle hiçbir sefere katılmamıştır.¹⁴⁵ Bâkî'nin bu beyitte padişaha bir mesaj vererek padişahlığın bu şekilde yapılması ve padişahın böyle biri olması gerektiğini dile getirdiği düşünülebilir. Bu doğrultuda beyitte geçen “düşmen-i dîn” ve “hücûm-ı şîr-i garrân” komutanlık/zaferle; “sille” ve “şecâ'at” kelimeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

¹⁴³ Bekir Kütükoğlu, “Murad III”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2020, s. 172-175.

¹⁴⁴ Uzunçarşılı, a.g.e., 3, s.114.

¹⁴⁵ Deniz Yağcı, *16. Yüzyıl Kasidelerinde Methiye*, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s. 207.

Grafik 37: III. Murad'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Bâkî, III. Murad'a üç kaside yazmıştır. Bâkî'nin II. Selim döneminde kazandığı itibar III. Murad devrinde de devam etmiş ancak kendisine atılan bir iftira sebebiyle görevinden azledilmiştir.¹⁴⁶ Cömertlik konusunda övgülerde bulunması, itibarının devamını dilemesi olarak yorumlanabilir. Görev alma ve azledilmelerle geçen III. Murad döneminde sunduğu kasidelerde padişahın makam övgüsü ön plandadır. Kasidelerde “han”, “şâh-ı cihân”, “hüsrev” gibi ifadeler kullanmıştır. Komutanlık/zafer ve kahramanlık/yiğitlik konularında övgülerde bulunması, sefere çıkmamış bir padişah için hayali sözler olup bu söylemlerdeki amacın padişaha mesaj verme olduğu söylenebilir.¹⁴⁷

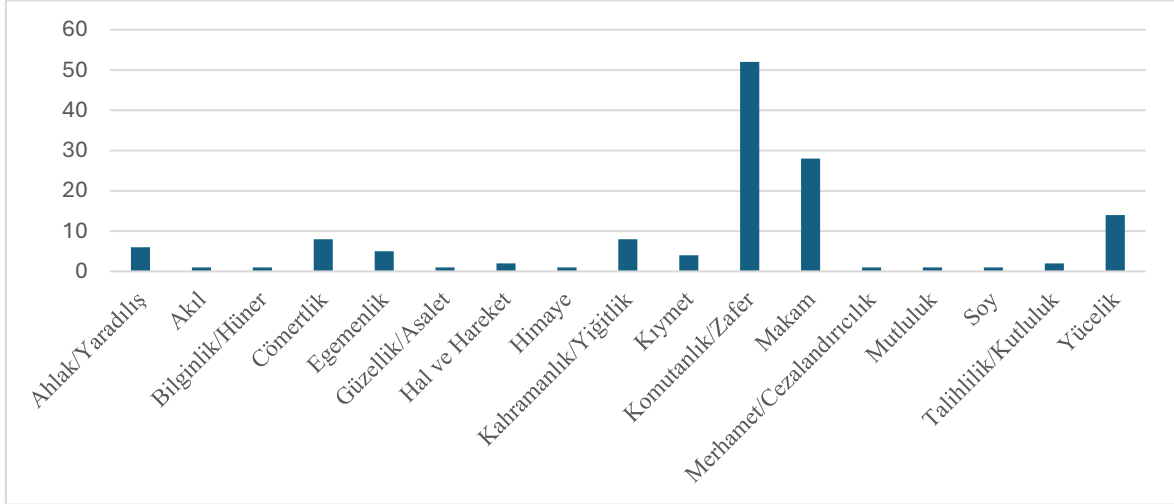
¹⁴⁶ Çavuşoğlu, a.g.m., s. 538.

¹⁴⁷ Yağcı, a.g.t., s. 207.

2.2.4. Diğer Kişiler

2.2.4.1. III. Mehmed

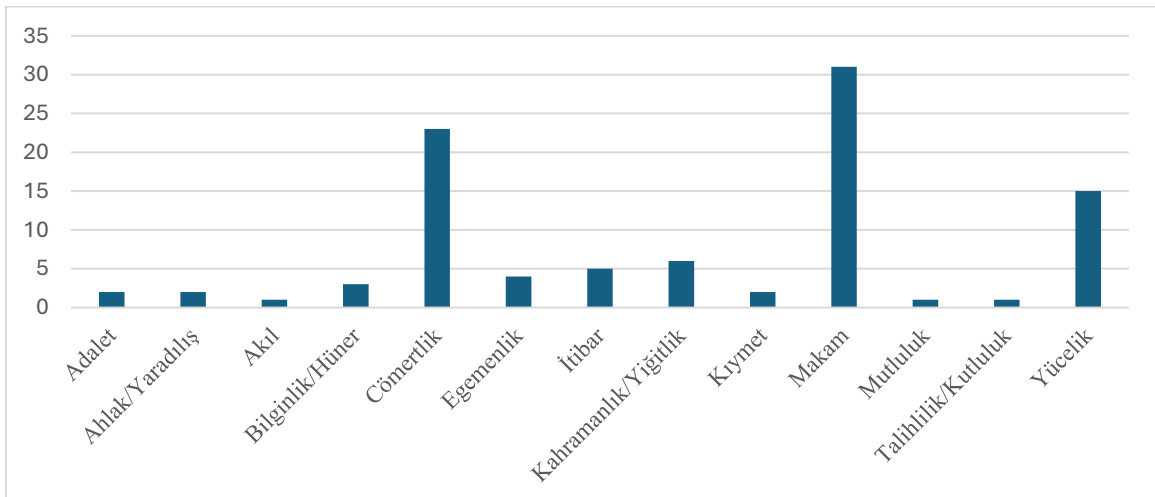
Grafik 38: III. Mehmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Bâkî, III. Mehmed hakkında beş kaside yazmıştır. Bir kasidesi tahta çıkıyla ilgilidir. Bu sebeple bu kasidede makamla ilgili sözler hakimdir. Makamla ilgili ifadelerin fazla olduğu diğer kaside ise III. Mehmed'in seferden zaferle dönüşü sebebiyle yazılan 37 beyitlik kasidedir. Komutanlık/zaferle ilgili tespit edilen ifadelerin büyük bir çoğunluğu bu kasideye aittir. Bâkî, III. Mehmed'i yüceliğinden dolayı ikinci Keyhüsrev ve İskender olarak nitelemektedir. Kudretinin yüksek olduğunu ve önde gelen bir kişilik olduğundan da bahsetmektedir.

2.2.4.2. Semiz Ali Paşa

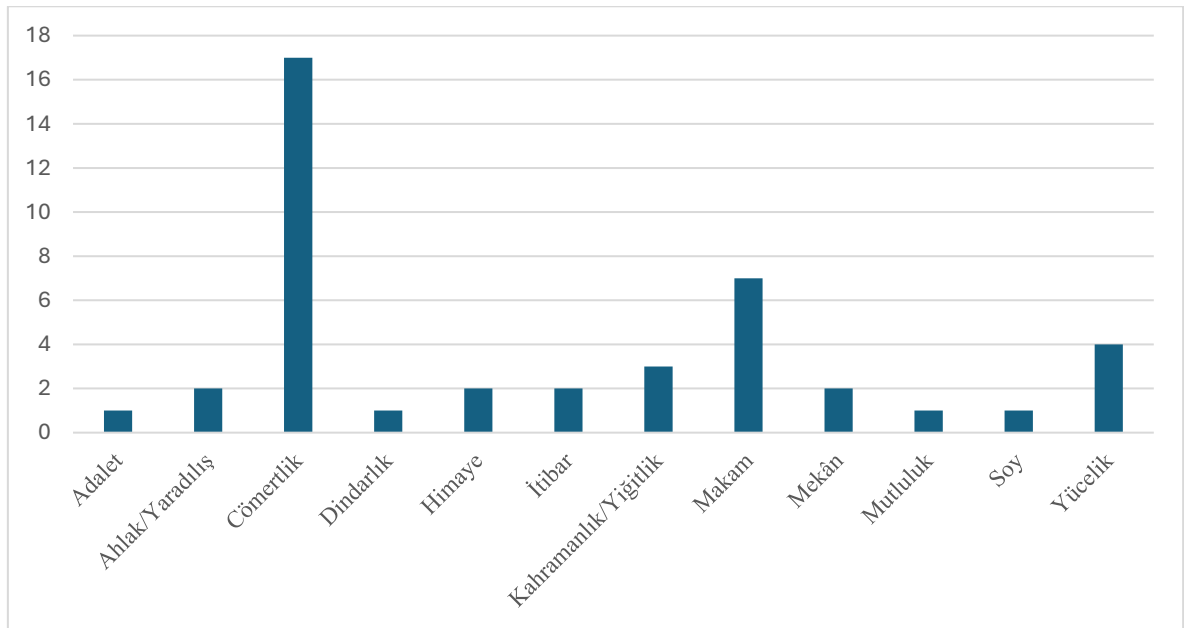
Grafik 39: Semiz Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Bâkî, Ali Paşa'ya iki kaside sunmuştur. Bâkî sunmuş olduğu kasideler sayesinde önce dânişmend, iki yıl sonra ise mülâzım olmuştur.¹⁴⁸ Övgülerdeki cömertlik konusunun öne çıkması sonucu görevi elde ettiği veya görevi elde ettiği için bir teşekkür mahiyetinde kasidenin sunulduğu iddia edilebilir. Bu kasidelerde makam övgüsünün öne çıkmasının sebebi bir kasidenin redifinin “hâtem” olmasıdır. Mühür üzerinden Ali Paşa'yı övmesi sebebiyle makamla ilgili ifadelerin daha fazla olduğu dikkat çekmektedir.

2.2.4.3. Kubad Paşa

Grafik 40: Kubad Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

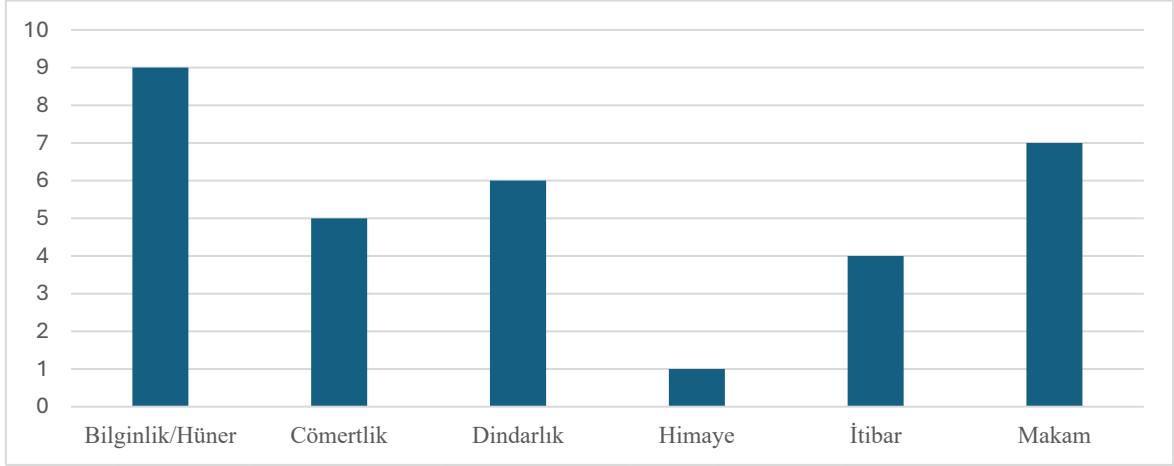
Hocasıyla birlikte Halep'e giden Bâkî, Halep Beylerbeyi olan Kubad Paşa'ya bir kaside sunmuştur.¹⁴⁹ Sunduğu bu kasidede cömertlik konusuna çokça değinmiştir. Kubad Paşa'nın cömertlikte benzerinin olmadığını, cömertlikte Hâtem-i Tay'ı dahi geçeceğini dile getirmektedir. Kubad Paşa'yı makam konusunda paşa, emîr-i şâh-nazar gibi ifadelerle övmektedir.

¹⁴⁸ Çavuşoğlu, a.g.m., s. 537.

¹⁴⁹ Çavuşoğlu, a.g.m., s. 537.

2.2.4.4. Şeyhülislam Ebû Suûd Efendi

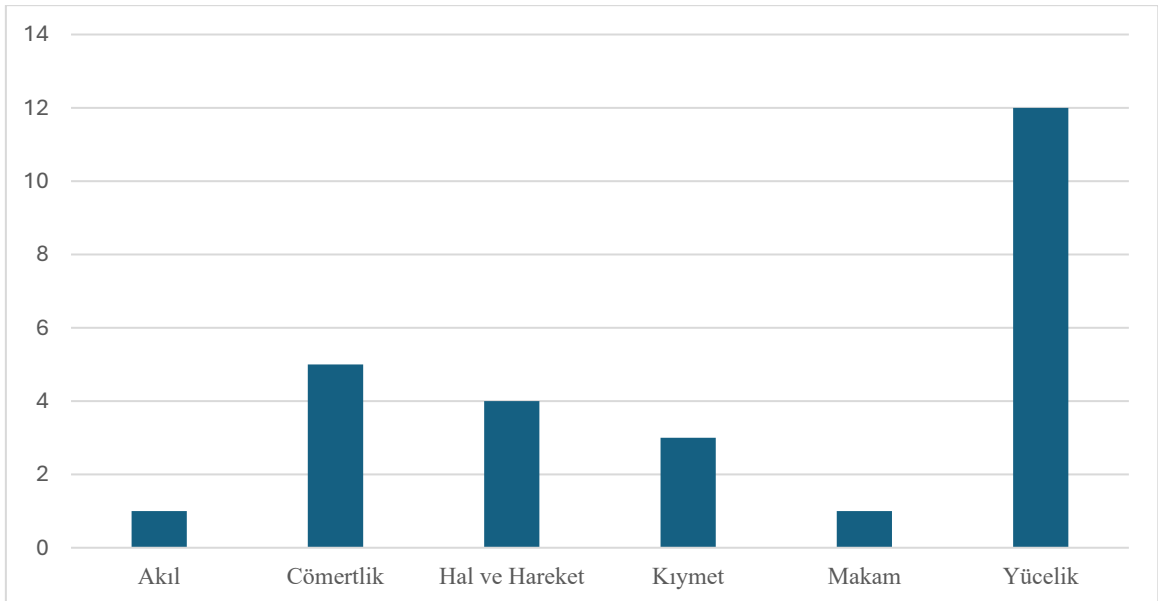
Grafik 41: Ebû Suûd Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Bâkî, Ebû Suûd Efendi'ye 34 beyitlik bir kaside sunmuştur. Sunmuş olduğu bu kaside sayesinde Ebû Suûd Efendi'nin çevresine girmeyi başarmıştır.¹⁵⁰ Bâkî, Ebû Suûd Efendi'yi ikinci Ebû Hanife olarak nitelendirerek onun “âlemin müftüsü”, “kemalin ve faziletin göğü” olduğunu dile getirmektedir. Kemal ehli ve fazilet erbabının onu bir sığınak olarak gördüğünü de vurgulamaktadır.

2.2.4.5. Mehmed Çelebi

Grafik 42: Mehmed Çelebi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

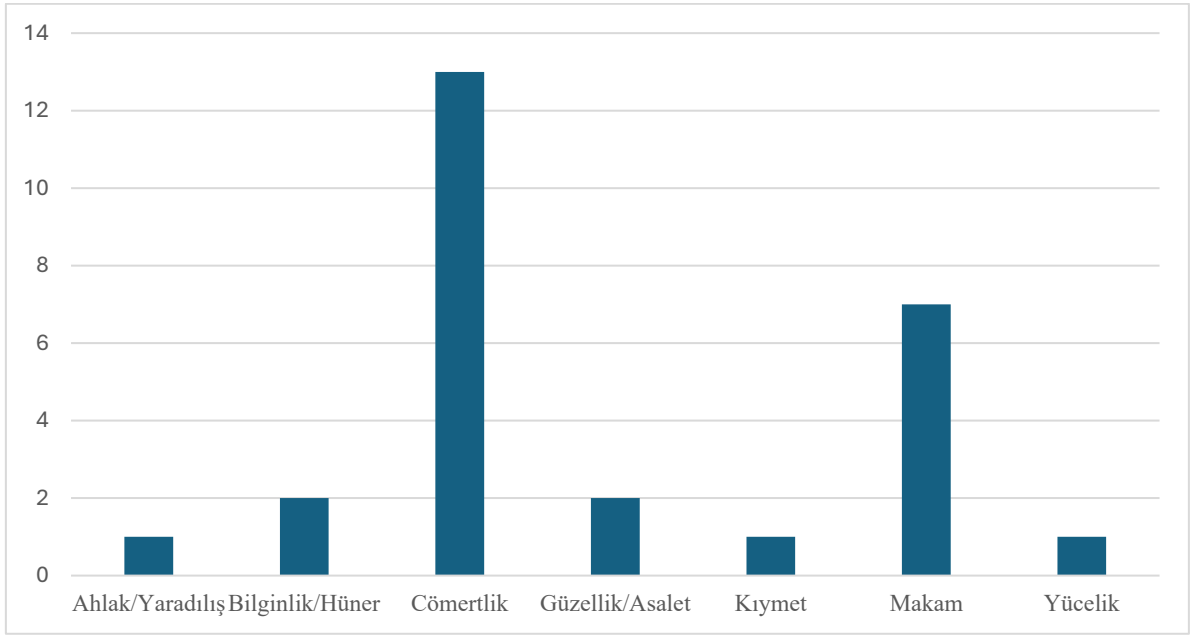

¹⁵⁰ Çavuşoğlu, a.g.m., s. 537.

Bâkî, Şam’a kadılık görevi için giden Ebû Suûd Efendi’nin oğlu olan Mehmed Çelebi’ye bir kaside sunmuştur.¹⁵¹ Bu kasidede yücelik konusu ön plana çıkmıştır. Bâkî, övgülerinde onun şeyhülislam mayasıyla ömrünün hasıl olduğuna, gam yecûcunu defedeceğine ve elem ordusunu engelleyeceğine dair ifadeler kullanmıştır.

2.2.4.6. Karamânîzâde Mehmed Efendi

Grafik 43: Karamânîzâde Mehmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

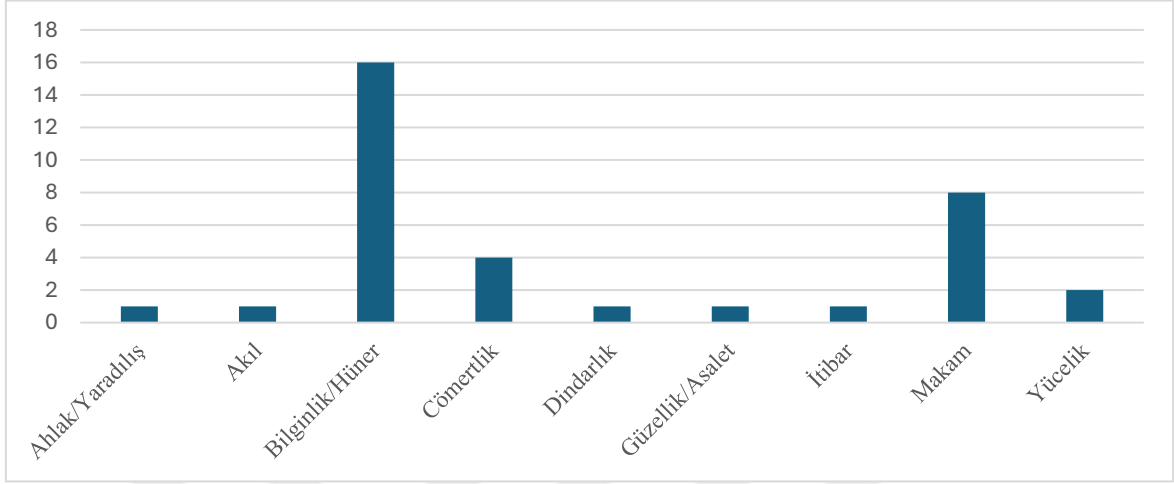
Bâkî, ilk kasidesini hocası Karamânîzâde Mehmed Efendi’ye sunmuştur.¹⁵² Sunmuş olduğu sünbül redifli kasidesinde en çok cömertlik konusuna değindiği görülmektedir. Yaklaşık sekiz beyitte hocasının cömertliğini övmektedir. “Çelebi” ifadesini iki kez kullanmasının yanında kapı, eşik, bezm gibi ifadelerle hocasının makamını, huzurunu övmektedir.

¹⁵¹ Çavuşoğlu, a.g.m., s. 537.

¹⁵² Çavuşoğlu, a.g.m., s. 537.

2.2.4.7. Kadızâde Şemseddin Ahmed Efendi

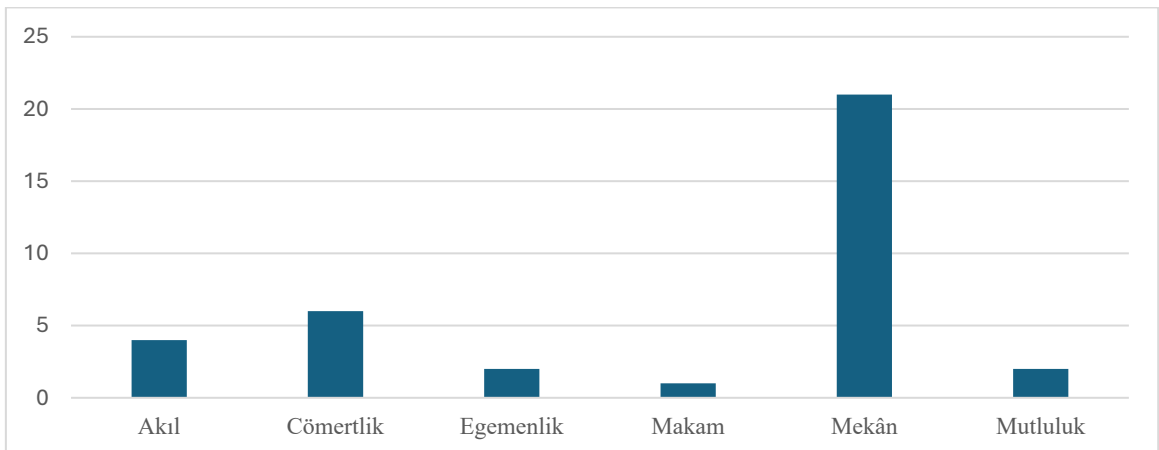
Grafik 44: Kadızâde Şemseddin Ahmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Kadızâde Şemseddin Ahmed Efendi, Bâkî'nin hocalarından biridir.¹⁵³ Bâkî, ona da bir bahariyye kasidesi sunmuştur. Kasidede hocasının peygamber ilminin varisi, İbni Sînâ hikmetine sahip bir ilim madeni olasından ve şerefli yaratılışından bahsedilerek inci gibi sözler söyleyen biri olarak nitelendirmektedir. Makamla ilgili olarak “Hazret-i Kâdî-zâde”, “serverâ”, “mîr-i meclis” gibi ifadeler kullanmıştır.

2.2.4.8. Feridun Bey

Grafik 45: Feridun Bey'in Övüldüğü Kasidede İktidar

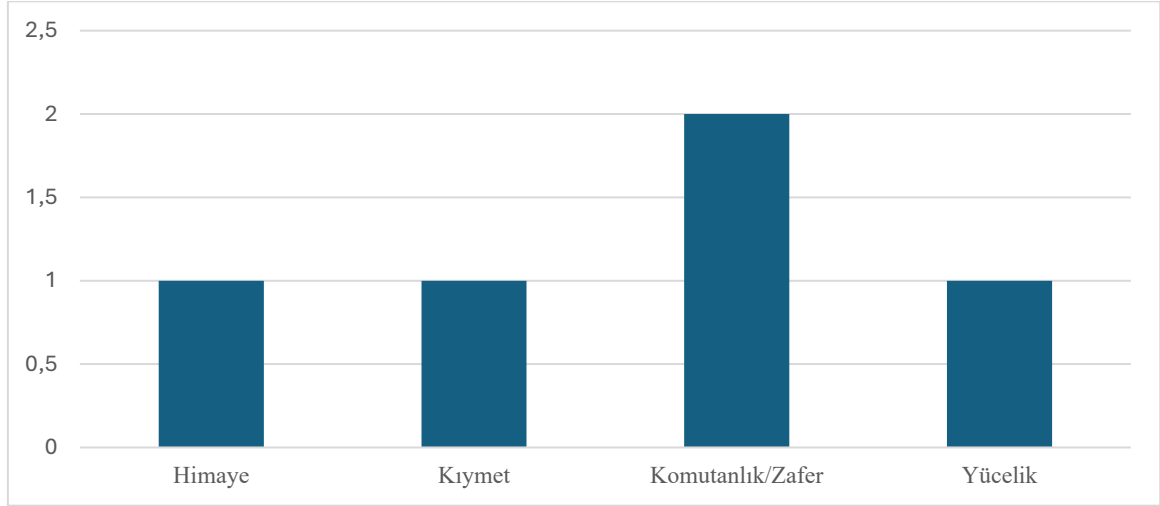
Bâkî, Feridun Bey'e sunmuş olduğu kasidede saray övgüsünde bulunmaktadır. Avizelerin güzelliğinden, bahçesinde akan suyun Kevser'e, mermerlerinin gümüşe benzemesinden

¹⁵³ Çavuşoğlu, a.g.m., s. 537.

bahsetmektedir. Bâkî'nin sunmuş olduğu bu kaside sayesinde olsa gerektir ki Feridun Bey sayesinde Sokollu Mehmed Paşa'nın himayesine girmeyi başarmıştır.¹⁵⁴

2.2.4.9. Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar

Grafik 46: Memduhu Belirsiz Olan Kasidede İktidar

Kime yazıldığı belli olmayan bu kaside 13 beyitten oluşmaktadır. İntisap etmek, taç sahibi padişah, nusret yüzü gibi ifadeler içeren kasidenin bir padişaha yazılmış olması muhtemeldir. Kasidenin başlığı olmaması ve beyitlerde isim geçmemesi nedeniyle kime yazıldığı belirlenememiştir.

2.3. Hayâlî Bey

Hayâlî Divanı'nın kasideler bölümünde 25 kaside bulunmaktadır ve 23'ü incelenmiştir. Bu 23 kasidenin 21'si Kanunî Sultan Süleyman'a, ikisi de Pargalı İbrahim Paşa'ya yazılmıştır. İbrahim Paşa'ya yazılan bir kasidede paşanın düğününden bahsedilmekte ve Kanunî Sultan Süleyman'a da övgü bulunmaktadır.

¹⁵⁴ Çavuşoğlu, a.g.m., s. 538.

2.3.1. Kanuni Sultan Süleyman

2.3.1.1. Yücelik

on iki ayı yılıñ hışt-ı mâh u mihri taşur

sarây-ı kadrüñi yapmaga çarh olup müzdûr [K 1/24]

Sultan Süleyman'ın yüceliği o kadar büyüktür ki felek onun işçisi olup sarayını yapmak için çalışmaktadır. Onun sarayı feleklerden de yücedir. Bu sarayın tuğlaları ise ay ve güneşten oluşmaktadır. Hayâlî, gece gündüz döngüsünü feleğin tuğla taşınması olarak hayal etmiştir. Çünkü onun kudretinin sarayına ancak felek gibi bir işçi layıktır. Bu bağlamda beyitte geçen “sarây-ı kadr” ifadesi yücelikle ilişkilidir.

lâmveş şol kim dü-tâ olup saña vermez selâm

erre olsun farkına ol zâlimüñ dendân-ı sîn [K 19/27]

Hayâlî'ye göre Sultan Süleyman'ı gören herkes iki büklüm olup ona selam vermelidir yoksa selam vermeyen kişiler zulmeden kişiler olurlar ancak bu zulümleri ancak kendilerinedir. Öyle ki Hayâlî, onlara “(selam sözcüğündeki) sin harfi, testere olup boyunlarını kessin” diye beddua etmektedir. Soyut bir unsur olan sin harfinin dahi sultanın emrinde cellat görevi görüyor olması sebebiyle “farkına erre ol-”, “dendân-ı sîn” ve selam vermeme suçundan ötürü cezalandırılacak olan “zâlim” yücelikle ilişkili kelimelerdir.

2.3.1.2. Yönetim Erki

2.3.1.2.1. Adalet

nigâr zülfi-durur devr-i ‘adlûñ içre hemân

siyâh-baht u şikeste-dil ü perişân-hâl [K 10/15]

Klasik edebiyatta sevgilinin saçı daima perişan haldedir. Hayâlî, sevgilinin bu perişan halini kırık kalbe benzetmektedir. Sevgilinin perişan halde olan saçlarında âşıkların kırık gönülleri vardır.¹⁵⁵ Hayâlî'ye göre Sultan Süleyman'ın adaletli devrinde tek perişan halde olan sevgilinin saçları ve o saçlardaki âşıkların gönülleridir. Bundan hareketle beyitte geçen “devr-i ‘adl” ifadesi adaletle ilişkidir.

¹⁵⁵ Kürşat Şamil Şahin, “Sevgilinin Güzellik Unsurlarından Saç ve Saçın Âşık Üzerindeki Etkisi”, *Turkish Studies*, 6 (3), 2011, s. 1856-1857.

2.3.1.2.2. Cömertlik

karınca hırmen-i ihsânuñ çün dâne-çînidür

n'ola şemşîrñ olursa vahş u tayr mihmânı [K 18/14]

Sultan Süleyman'ın cömertliğinden herkes faydalanmaktadır. Buna karıncalar, yırtıcılar ve kuşlar da dahildir. Sultan Süleyman'ın cömertliğinden dökülen kırıntılardan karıncalar nasiplenmektedir. Kılıcının kesmiş olduğu düşmanlardan ise yırtıcılar ve kuşlar nasiplenmektedir. Bundan hareketle beyitte geçen “ihsan” kelimesi cömertlikle; “şemşîr” kelimesi ise kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

2.3.1.2.3. Makam

şâha 'arz etmege mülk-i çemenüñ mahsûlin

elde evrâk tutar güller olup defterdâr [K 2/9]

Saltanat, Hayâlî'nin gözünde bir bahçedir. Bu bahçenin gülleri defterdarlık işini yapmaktalar ve padişaha yani Sultan Süleyman'a ekonomi hakkında bilgi vermek için ellerinde kâğıtlarla dolanmaktadırlar. Bu benzetmeler ışığında beyitte geçen “şâh”, “mülk”, “evrâk” ve “defterdâr” kelimeleri makamla ilişkilidir.

2.3.1.2.4. Komutanlık/Zafer

bâğ-ı rezmüñ içre hûn-âlûde başlar nîzede

hande eyler kendü ahvâline mânend-i enâr [K 25/18]

Hayâlî, Sultan Süleyman'ın girdiği savaşta düşman başlarının kesilip mızraklara dikildiğini belirtmektedir. Hayâlî, kesik başların nara benzetmektedir. Narın dallı olan kısmı mızrağa; narın uç kısmı ise kesik başın boynuna benzetilmiştir. Narın kırmızılığı, akan kana; narın taneleri de dişlere benzetilmiştir. Bundan hareketle beyitte geçen “rezm”, “hûn-âlûde” ve başlar nîzede” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

2.3.1.2.5. Egemenlik

revâfızla havâric mün'adim oldı zamânuñda

çekelden şark u garba zül-fekâr-ı şâh-ı merdânı [K 20/13]

Zeyd b. Ali'nin Emevîler'e karşı başlatmış olduğu isyanda Hz. Ebûbekir'i ve Ömer'i meşrû halife olarak kabul etmesi sebebiyle Zeyd b. Ali'yi terk eden topluluğa “Râfîzîler” denilmektedir. Bu kişiler, Hz. Ebûbekir ve Hz. Ömer'in hilafeti gasp ettiklerini düşünmektedirler.¹⁵⁶ Hâriciler ise dönemin halifesine muhalif olanlara verilmiş olan isimdir. Hâriciler, önce Hz. Osman'ı reddedip Hz. Ali tarafındalarken daha sonraları Hz. Ali'ye de muhalif olmuşlardır.¹⁵⁷ Hayâlî'nin bahsetmiş olduğu bu kişilerin Sultan Süleyman döneminde artık var olmadıklarını ve bunu onun Hz. Ali'nin kılıcını çekip doğuyu ve batıyı emri altına alarak yaptığını belirtmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “mün'adim olmak”, “zamân” ve “zü'l-fekâr” ifadelerin egemenlikle ilişkili olduğu dile getirilebilir.

2.3.1.2.6. Mutluluk

ol nebâtât bitürdi bu sa'âdet semerin

neme beñzer deydü ta'n eyledi bârâna kerem [K 22/8]

Sultan Süleyman'ın cömertliği, çevreye mutluluk meyvesi bahşederken sıradan yağmurun ancak bitkileri büyötmeye gücü yetmektedir. Cömertlik, onu yağmurun rahmetine benzeten kişilere dönüp “neyime benziyor” diyerek azarlamaktadır çünkü cömertlik, Sultan Süleyman sayesinde daha üst bir nitelik kazanmıştır. Dolayısıyla beyitte geçen “sa'âdet” kelimesi mutlulukla; “kerem” kelimesi ise cömertlikle ilişkilidir.

2.3.1.2.7. Himaye

iltifâtüñdur sözüñ bu resme rengîn eyleyen

terbiyetle taş la'l-i âbdâr eyler güneş [K 5/23]

Eski inanışlarda güneş ışıkları, madenleri yer altında etkileyerek onların farklı madenler olmasını sağlamaktadır. Taşlar mizaçlarına göre altın, la'l, yakut gibi değerli taşlara dönüşmektedir.¹⁵⁸ Sultan Süleyman'ın Hayâlî'nin şiirleriyle ilgilenmesi ve ona cömertlikte bulunmasıyla onun sözlerini renkli hale getirdiğini dile getirmektedir.¹⁵⁹ Güneş Sultan Süleyman'a benzetilmekte ve güneşin taşı terbiye edişiyile Hayâlî'nin himaye edilişinden bahsedilmektedir. Bu

¹⁵⁶ Halil İbrahim Bulut, “Râfîzîlik”, *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi içinde* 3, TÜBİTAK Bilim Yayınları, 2022, s. 311; Mustafa Öz, “Râfîzîlik”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007, s. 396.

¹⁵⁷ Bulut, “Hâricilik”, *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi içinde* 2, s. 143; Ethem Ruhi Fıglalı, “Hâriciler”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 16, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, s. 169-171.

¹⁵⁸ Dilek Aksoylu Çavdar ve Mücahit Kaçar, “Güneşin Değerli Taşlara Etkisiyle İlgili İnanışların Himaye İlişkileri Bağlamında Şiirde Estetik Bir Unsur Olarak Kullanılması Üzerine” *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 6 (1), 2025, s. 38.

¹⁵⁹ Çavdar ve Kaçar, a.g.m., s. 41.

bağlamda beyitte geçen “terbiyet” ve “güneş” himayeyle ilişkilidir. Aynı zamanda beyitte geçen “iltifât” ifadesi de cömertlikle ilişkilidir.

2.3.1.3. İlâhî Erk

2.3.1.3.1. Halifelik

zıll-ı yezdân hazret-i sultân süleymân şâh kim

taht eyvân-ı sipihr oldı aña efser güneş [K 5/15]

Halife olan Sultan Süleyman’ın makamı, ünvanı gibi yüce olmalıdır. Bu sebeple feleğin sarayı taht olurken güneş de ona taç olmuştur. Dolayısıyla beyitte geçen “zıll-ı yezdân” ifadesi halifelikle ilişkilirken “hazret-i sultân”, “şâh”, “taht” ve “efser” ifadeleri de makamla ilişkilidir.

2.3.1.4. Kişisel Erk

2.3.1.4.1. Kahramanlık/Yiğitlik

sa’âdet bîşesinde ol dil-âver

şikâr-endâz genc arslana beñzer [K 15/9]

Beyitte Sultan Süleyman aslana benzetilmekte ve onun saadet ormanında avlandığı belirtilmektedir. Saadet ormanı ibaresiyle mutluluk kastedilebileceği gibi saltanat da kastedilebilir. Bu durumda avlanma durumu düşman üzerine sefer düzenleme olarak düşünülebilir. Bundan hareketle “saâdet bîşesi” makamla; “dil-âver” ve “şikâr-endâz genc arslan” kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

2.3.1.4.2. İtibar

dünyede bulduğı bu nâm u nişân ile şeref

sînede mühr-i süleymân götürür her dînâr [K 2/14]

Osmanlı’da paraların üzerinde dönemin padişahının tuğrası bulunmaktadır. Hayâlî’ye göre dünyada dinarın bu kadar itibar görmesinin nedeni üzerinde Sultan Süleyman’ın mührünü, adını taşımasıdır. Dolayısıyla beyitte geçen “nâm u nişân” ve “şeref” ibareleri itibarla ilişkilidir. Aynı zamanda beyitte geçen “mühr-i süleymân” ve “dînâr” ibarelerinin de makamla ilişkili olduğu dile getirilebilir.

2.3.1.4.3. Ahlak/Yaradılış

bu cihân ya‘kûbinuñ açıldı a‘mâ gözleri

bûy-ı hulkuñ birle hânım yûsuf-ı ken‘ân mısın [K 17/11]

Hız. Yakup’un Yusuf’u kaybettikten sonra ağlamaktan gözleri kör olmuştur. Kendine bir kulübe yapmış ve bu kulübede Yusuf için yıllarca yas tutmuştur. Hız. Yusuf babasının körlüğünü işitince ona kardeşleriyle gömleğini göndermiş ve gömleği yüzüne sürmesini istemiştir.¹⁶⁰ Hız. Yakup, oğullarının daha Kenan iline varmadan önce Yusuf’un kokusunu aldığını söylemiştir. Oğulları Kenan’a varınca babalarına müjdeyi vermiş ve gömleği göstermişlerdir. Hız. Yakup, gömleği yüzüne sürünce gözleri açılmıştır.¹⁶¹ Hayâlî, bu olayı hatırlatarak dünyanın Sultan Süleyman gibi birine uzun vakitlerdir hasret olduğunu, onun gelişiyile birlikte artık hasretin bittiğini ve dünyanın gözlerinden körlüğü giderdiğini dile getirmektedir. Bu durum Sultan Süleyman’ın ahlakı sayesinde olmuştur. Dolayısıyla beyitte geçen “hulk” kelimesi ahlak/yaradılışla ilişkilidir.

2.3.1.4.4. Güzellik/Asalet

sitanbul ol şeh-i yûsuf-likâsuz

hemân üstî açuk zindâna beñzer [K 15/12]

Osmanlı’nın en güzel şehri, Sultan Süleyman’ı göremediği anlarda Hayâlî için bir zindan gibidir. İstanbul ancak onun Hız. Yusuf güzelliğindeki yüzü sayesinde güzel bir şehir haline gelmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “şeh-i yûsuf-likâ” ifadesi güzellik/asaletle ilişkilidir.

2.3.1.4.5. Şairlik

‘arûs-ı nazma zîver vereli eş‘âr-ı rengînüñ

dürüñ bagrı delindi yere geçdi cevherüñ kânı [K 20/18]

Sultan Süleyman, Muhibbî mahlasıyla şiirler yazmıştır. Hayâlî de Muhibbî’nin şiirlerini bu beyitte övmektedir. Nazım gelinini Muhibbî’nin şiirleri öyle bir süslemiştir ki inci kıskacıktan çatlamış, cevher madeni utançtan yerin dibine batmıştır. Bu bağlamda beyitte geçen “eş‘âr-ı rengîn” ifadesi şairlikle ilişkilidir.

¹⁶⁰ “Şu benim gömleğimi götürün de onu babamın yüzüne koyun, gözleri görecektir duruma gelir. Bütün ailenizi de bana getirin.” (Kur’an, Yusuf Suresi, Ayet: 93)

¹⁶¹ “Müjdeci gelince, gömleği yüzüne koyar koymaz Ya‘kûb tekrar görür hale geldi. Dedi ki: Ben size, ‘Allah tarafından sizin bilmediklerinizi bilirim’ demedim mi?” (Kur’an, Yusuf Suresi, Ayet: 96)

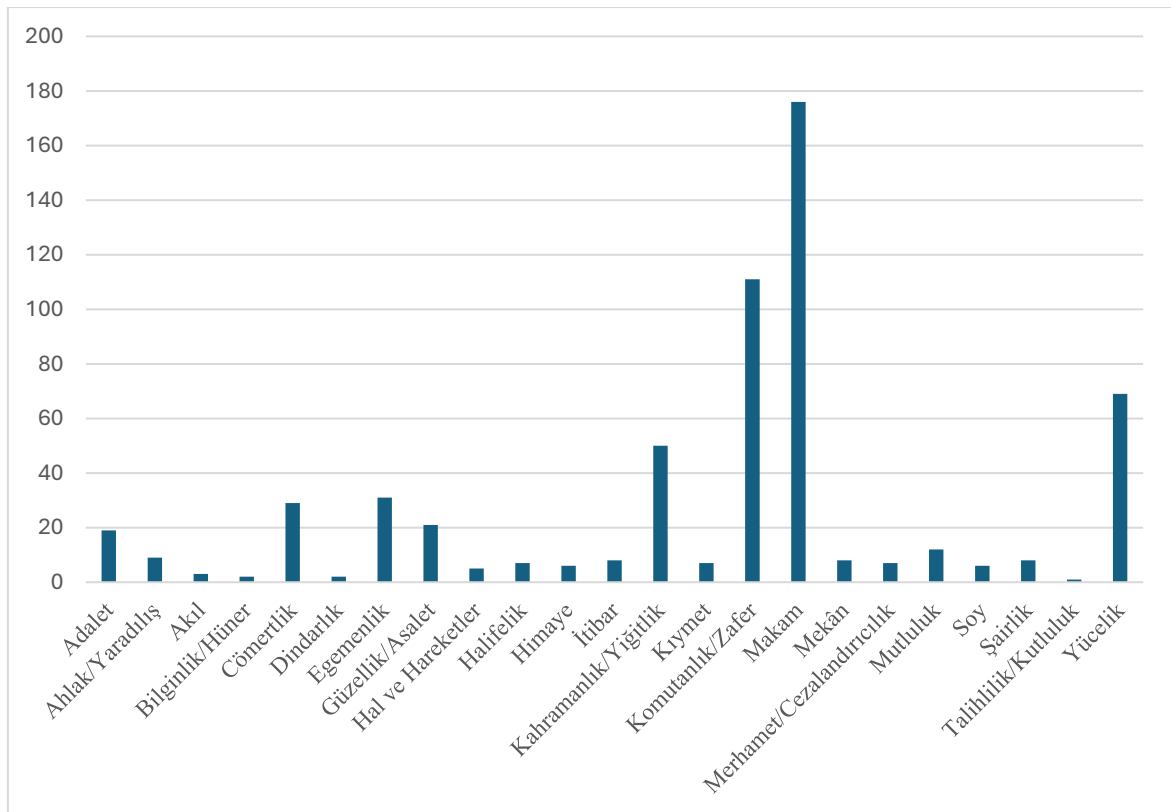
2.3.1.4.6. Mekân

açdı himmet tolusun bir niçe muhtâclara

dergeh-i şehde edüp meclis-i şâhâne kerem [K 22/10]

Sultan Süleyman’ın cömertliği her muhtacı her anlamda doyurmaktadır. Bu cömertliği ise şahın sarayında bir meclis kurarak yapmaktadır. Bu doğrultuda beyitte geçen “dergeh-i şeh” ve “meclis-i şâhâne” ifadeleri mekânla ilişkilidir. Aynı şekilde himmet kelimesi de cömertlikle ilişkilidir.

Grafik 47: Kanunî Sultan Süleyman’ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Hayâlî, yazdığı methiyelerin ikisi hariç hepsinde Sultan Süleyman’ı övmüştür. Bunun sebebi olarak Kanunî ile Hayâlî’nin dostluğu gösterilebilir.¹⁶² Hayâlî’nin Sultan Süleyman’la olan dostlukları dolayısıyla makamın kudretini yakından gözlemlemiş olacak ki övgülerde ön plana çıkan başlık makamdır. Hayâlî’nin seferlere katılmış¹⁶³ olması da komutanlık/zaferle ilgili kelimelerin kullanımını arttırmıştır. Bu sebepler doğrultusunda kahramanlık/yiğitlik, yücelik ve egemenlikle ilgili sözcüklerin kullanımı öne çıkmaktadır. Hayâlî’nin almış olduğu mansıplar karşılığında

¹⁶² Büşra Çelik Vural, **Hayâlî Bey Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dil İçi Çeviri)**, Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021, s. 16.

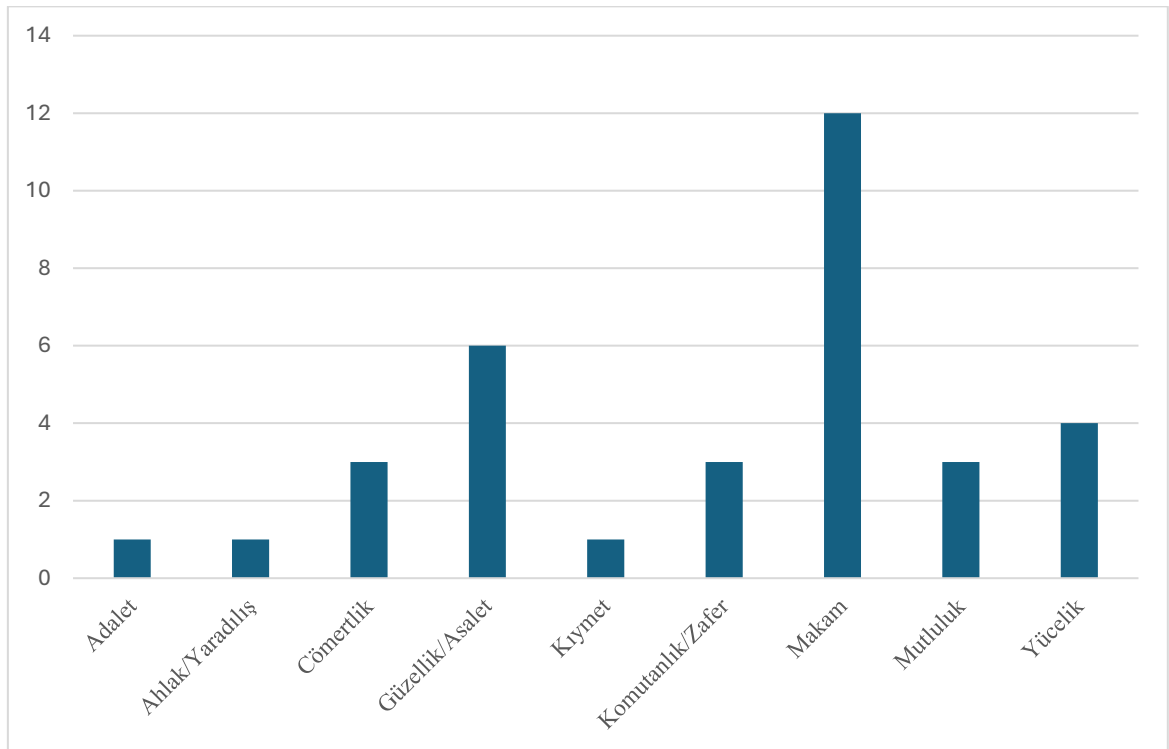
¹⁶³ Çelik Vural, a.g.t., s. 17.

söyledikleri ve “kerem” redifli kasidesini yazması gibi sebepler cömertliği önemseydiğini göstermektedir. Ortaya çıkan grafiğe bakıldığında Hayâlî’nin övmek için övmediğini, bir amaç uğruna kasidelerini yazdığını düşündürmektedir.

2.3.2. Diğer Kişiler

2.3.2.1. Pargalı İbrahim Paşa

Grafik 48: Pargalı İbrahim Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Hayâlî, İbrahim Paşa’yı sadece iki kasidesinde övmüştür. Bu kasidelerin biri Paşa’nın düğünü sebebiyle yazılmış olup neredeyse yarısında Sultan Süleyman övülmüştür. Bu sebeple Hayâlî’nin Paşa hakkındaki düşünceleri kasidelerinden net anlaşılamamaktadır. Hayâlî, İbrahim Paşa’yı överken de Sultan Süleyman’ı överken uyguladığı usulü uygulamış ve onun makamına vurgu yapmıştır. Aynı şekilde Hayâlî’nin katılmış olduğu seferlerde İbrahim Paşa’nın da rolü olduğundan övgülerinde Paşa hakkında komutanlık/zaferle ilgili ifadeler kullanmıştır. Buna karşılık Paşa’nın kahramanlığı/yiğitliği hakkında bir şey söylememiştir. Cömertlik başlığındaki sözcükler düğünde verilen ikramlar hakkında kullanılmıştır. Mutlulukla ilgili ifadeler de düğün sebebiyledir. Güzellik/asaletle ilgili olan ifadeler ise düğün sebebiyle söylememiştir. Bu konu Paşa için yazılmış “serv” redifli kasidesinde dile getirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 17. YÜZYIL KASİDELERİNDE İKTİDAR KAVRAMI

3.1. Nâbî

Nâbî Divanı'nın kasideler bölümünde 29 kaside bulunmaktadır ve 19'u incelenmiştir. Bu 19 kasidenin dördü Musahip Mustafa Paşa'ya, ikisi Silahdâr (Şehit) Ali Paşa'ya yazılmıştır. II. Mustafa, III. Ahmed, Amcazâde Hüseyin Paşa, Daltaban Mustafa Paşa, Râmî Mehmed Paşa, Teberdâr (Baltacı) Mehmed Paşa, Cafer Paşa, Abdi Paşa, Şeyhülislam Seyyid Mustafa Efendi, Kırım Hanı Devletgiray Han, Birrî Çelebi ve Köprülüzâde Esad Bey hakkında da birer kaside bulunmaktadır. Bu 18 kasidenin haricinde kime yazıldığı belli olmayan bir kaside mevcuttur.

3.1.1. Musahip Mustafa Paşa

5 Ağustos 1663 yılında padişah musahipliğine getirilmiştir. Nâbî Divanı'nda yer alan kaside başlıklarında “musahip” olarak anılmaktadır. Musahiplik görevinden sonra rikâb-ı hümayûn hizmeti, rikâb-ı hümayûn kaymakamı, kaptanıderya, Mora seraskerliği, Boğaz muhafızı gibi farklı makamlarda görev yapmıştır. IV. Mehmed'in kardeşi Hatice Sultan ile nikahlanmıştır. Musikiye ilgi duyan, hattatlığı ve şairliğiyle tanınan bir paşadır.¹⁶⁴

3.1.1.1. Yücelik

Hudâ-yı 'azze ve cell âstânun itmiş iken

Niyâz ehline merci' husûl-i kâma medâr [K 10/37]

Nâbî'ye göre Mustafa Paşa'nın makamı Allah'ın ihsanına mazhar olmuştur. Onun makamını Allah, muhtaçların uğrak noktası, arzuların yerine gelmesinin sebebidir. Bu bağlamda beyitte geçen “Hudâ-yı 'azze ve cell âstânun ... itmiş”, “Niyâz ehline merci” ve “husûl-i kâma medâr” yücelikle ilişkilidir.

¹⁶⁴ Özge Özbay Kara, “Musahip Mustafa Paşa'nın Mahmilikten Hamiliğe Uzanan Yolculuğu”, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, 33, 2024, s. 392-393.

Veliyy-i ni‘metüñe tuhfe-i kudûm idesin

Ki tâ kusûrunı ‘afv ide ol bülend-cenâb [K 11/26]

Kasidede Nâbî dertlerinden bahsetmektedir. Felek de kendisine seslenerek “velinimetine gidip affını dile, o yüce insan seni affeder” nasihatini vermektedir. Beyitte anlatılanlara göre “bülend-cenâb” ifadesi yücelikle; “veliyy-i ni‘met” kıymetle; “‘afv” merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkilidir.

3.1.1.2. Yönetim Erki

3.1.1.2.1. Cömertlik

Kef-i ‘atâsı o ma‘mûre-i keremdür kim

Mühendis-i ezeli yapmamış o şehre hisâr [K 10/29]

Mustafa Paşa’nın cömertliğinin sınırı yoktur. Onun cömert eli, kerem şehri gibidir. Oradan nasiplenene kişi, hayatının geri kalanını huzur içinde yaşamaktadır. Onun eli, öyle bir kerem şehridir ki Allah, o şehre sınır koymamıştır. Bu bağlamda beyitte geçen “kef-i ‘atâ” ve “ma‘mûre-i kerem” ifadeleri cömertlikle ilişkilidir.

3.1.1.2.2. Makam

Kimdür ol kim mey-i mansıbla olup şîrîn-kâm

ana hamyâze-i ‘azl olmaya âhir encâm [K 12/1]

Nâbî, Mustafa Paşa’nın görevinden azledilmesinden dolayı üzüntü duymuş ve ona kaside yazarak üzüntüsünü dile getirmiştir. Paşa’nın hangi görevden, ne zaman azledildiği net değildir. Nâbî, üzüntüsü dile getirdiği kasidenin ilk beytinde kişinin elde ettiği mansıpla sarhoş olmaması gerektiğini dile getirmektedir. Eğer kişi makamının getirisiyle sarhoş olursa bu tatlı gidişatın sonunun azledilme kötülüğüyle geleceğini dile getirmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “mansıb” ve “‘azl” kelimeleri makamla ilişkilidir.

3.1.1.3. Kişisel Erk

3.1.1.3.1. Bilginlik/Hüner

Âsâf-ı sâf-meniş ‘âlim ü dâna-verziş

‘Akl-ı pâk-reviş ‘ârif-i pâkîze-keîâm [K 12/63]

Nâbî, bu beyitte Mustafa Paşa'nın özelliklerini sıralamıştır. Temiz huylu, alim, bilgince çalışan, noksansız akla sahip, temiz sözlü bir ariftir. Beyitte anlatılanlar doğrultusunda “‘âlim”, “dânâ-verziş” ve “‘ârif-i pâkîze-kelâm” ifadeleri bilginlik/hünerle ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “‘akl-ı pâk-reviş” akılla; “âsâf” makamla; “sâf-meniş” ifadesi ise ahlak/yaradılışla ilişkilidir.

3.1.1.3.2. Ahlak/Yaradılış

Safveti meşreb-i pâkinden alur âb-ı hayât

O temennâ ile zulmetde gezer İskender [K 9/55]

Mustafa Paşa'nın huyu öylesine güzeldir ki ölümsüzlük suyu dahi ondan feyz almıştır. İskender de bu ölümsüzlük suyuna ulaşabilmek için karanlıklar ülkesinde gezip durmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “safvet” ve “meşreb-i pâk” ifadeleri ahlak/yaradılışla ilişkilidir.

3.1.1.3.3. Şairlik

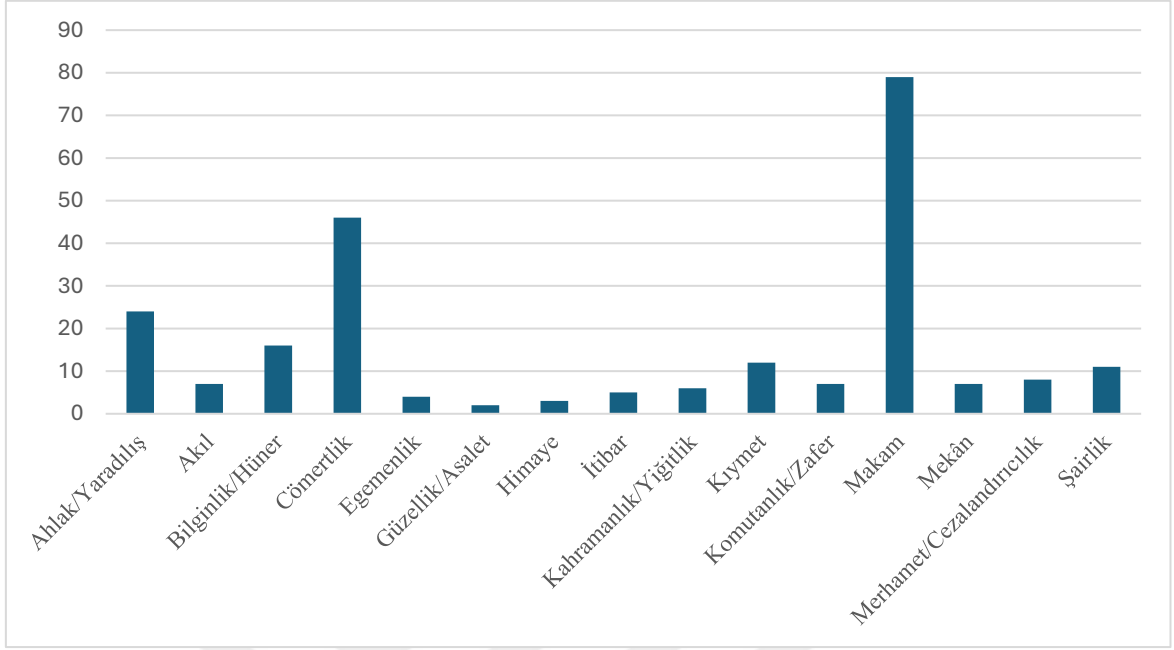
Olur mı itmeyicek zîb-i gûş güftârîñ

Cerâhat-ı ciger-i hûn-feşâna merhem-yâb [K 11/21]

Mustafa Paşa'nın şimdiye dek tespit edilen tek şiiri “Resûlallâh” redifli na'tıdır.¹⁶⁵ Nâbî, Paşa'nın şiirlerinin kulağa süs yapılması gerektiğini dile getirmektedir. Hatta onun sözleri kanlı ciğer yarasına merhem olacak cinstendir. Bu bağlamda beyitte geçen “zîb-i gûş”, “güftâr” ve “merhem-yâb” ifadeleri şairlikle ilişkilidir.

¹⁶⁵ Özbay Kara, a.g.m., s. 393.

Grafik 49: Musahip Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

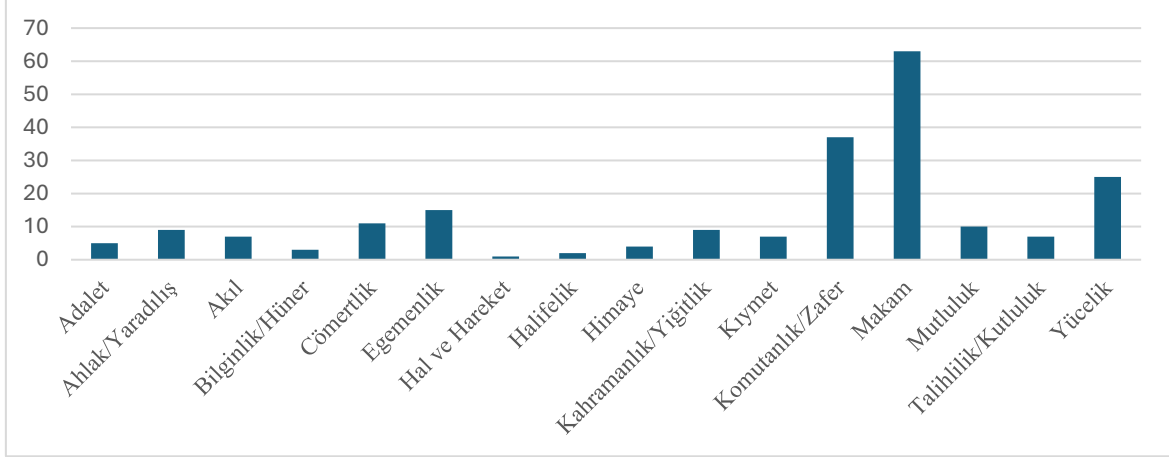
Nâbî'nin en çok kaside sunduğu kişi Musahip Mustafa Paşa'dır. Mustafa Paşa'ya diğerlerine nazaran daha çok kaside yazmasının sebebi, Paşa'nın Nâbî'yi kethüdâliğe tayin etmesi ve ona yakın olmasıdır¹⁶⁶ denilebilir. Mustafa Paşa'ya sunduğu dört kasidesinde de en çok makam konusuna değinmiştir. Bu kasidelerden birinin azliyye olması, konunun çokça dile getirilmesinin nedenlerinden biri olabilir. Paşa'nın makamı konusunda övgülerde yücelik bahsi de kendini göstermiştir. Diğer kasidelerinde cömertlik ve ahlak/yaradılış bahsinin ön planda olduğu görülmektedir. Bu kasidelerden birinde Nâbî derdini paşaya arz etmekte ve cömertlik beklemektedir. Nâbî, Mustafa Paşa'nın şairliğini de övmektedir.

¹⁶⁶ Abdülkadir Karahan, "Nâbî", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, s. 258.

3.1.2. Diğer Kişiler

3.1.2.1. II. Mustafa

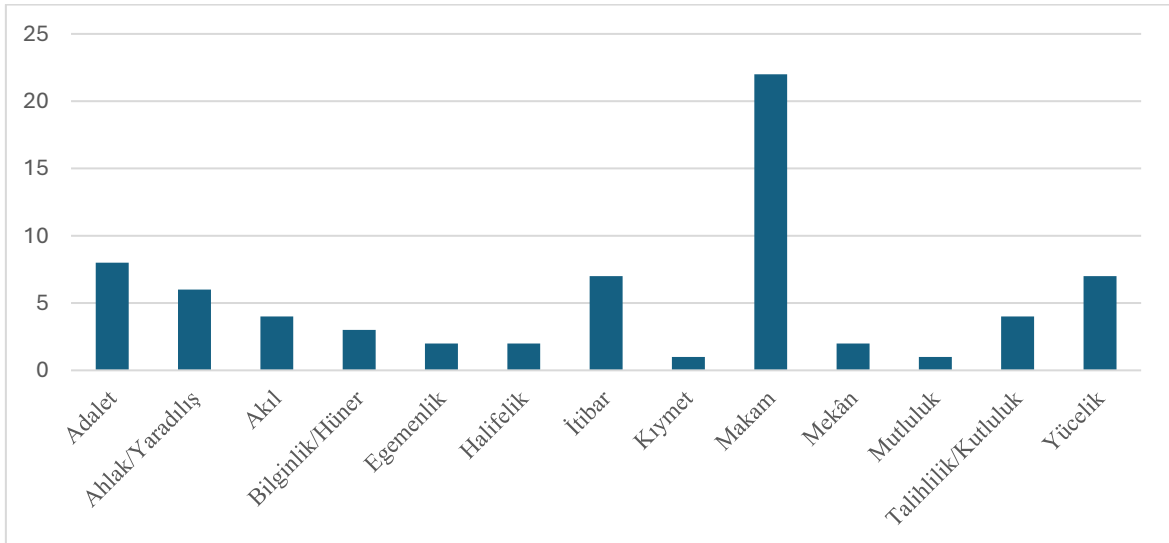
Grafik 50: II. Mustafa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâbî, II. Mustafa'ya bir kaside yazmıştır. Yazdığı kaside II. Mustafa'nın tahta çıkışı hakkındadır. Bu sebeple makam konusu bu kasidede ön plana çıkmıştır. Öne çıkan diğer bir başlıkta komutanlık/zaferdir. Daha tahta yeni çıkmış bir padişahın komutanlık/zafer bahsinde övgü alması pek olası değildir. Bunun II. Ahmed'ten sonra III. Mustafa'nın da savaşlarda zafer kazanma, iyi bir komutan olma temennisi ile ilgili olduğu söylenebilir. Ayrıca yücelik ve egemenlikten kasidede neredeyse diğer konular kadar bahsedilmiştir.

3.1.2.2. III. Ahmed

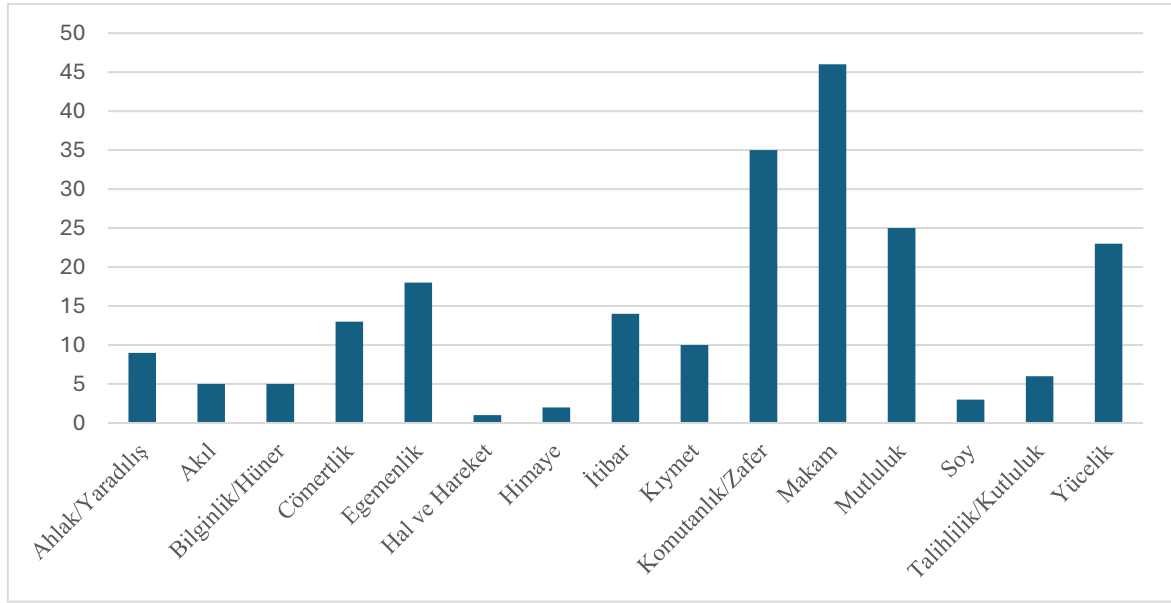
Grafik 51: III. Ahmed'in Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâbî'nin III. Ahmed'i övdüğü kasidesi onun tahta çıkışını anlatmaktadır. III. Ahmed hakkında da bir kaside yazan Nâbî, II. Mustafa'da olduğu gibi makama bahsini kasidesinde fazlaca yer vermiştir. Makam dışındaki konular, II. Mustafa övgüsüne nazaran dengeli bir dağılıma sahiptir. Bunun sebebi olarak Nâbî'nin padişahlıkla ilgili genel bir anlatım yolunu izlediği söylenebilir.

3.1.2.3. Amcazâde Hüseyin Paşa

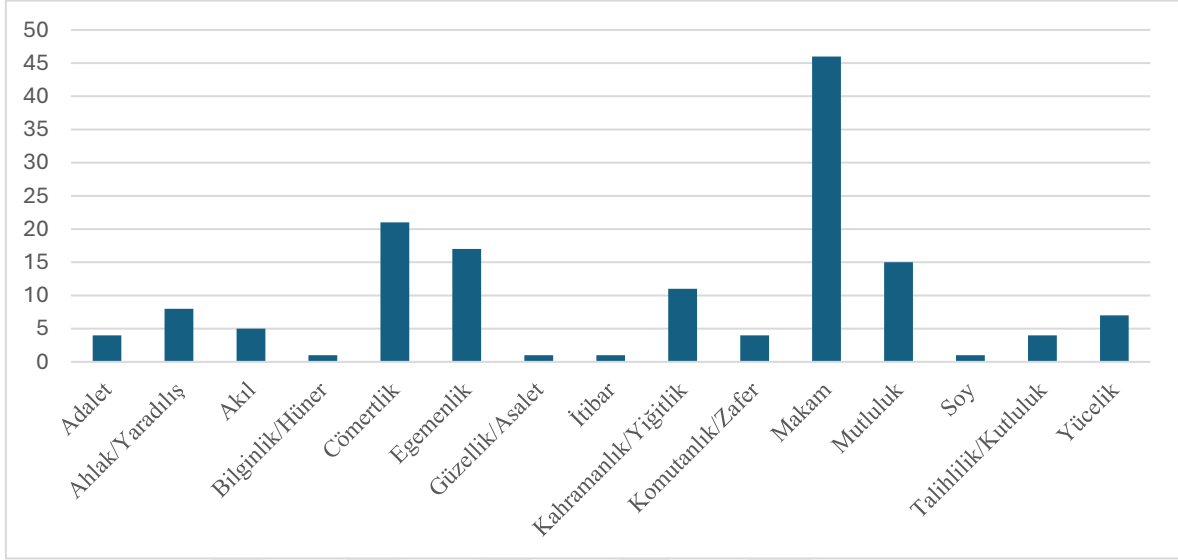
Grafik 52: Amcazâde Hüseyin Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Sadrazamlık makamında olan Hüseyin Paşa hakkında Nâbî bir kaside yazmıştır. Bu kasidesinde savaş sonrasında yapılan barıştan bahsetmektedir. Bu sebeple komutanlık/zafer başlığı öne çıkmıştır. Yapılan anlaşma neticesinde barışın sağlanması Nâbî'nin Paşa'yı makam, egemenlik ve yücelik sözleriyle anlatmasına neden olmuştur, denilebilir. Bu barışın getirmiş olduğu mutluluk da kasidenin bahis konusu olmuştur.

3.1.2.4. Daltaban Mustafa Paşa

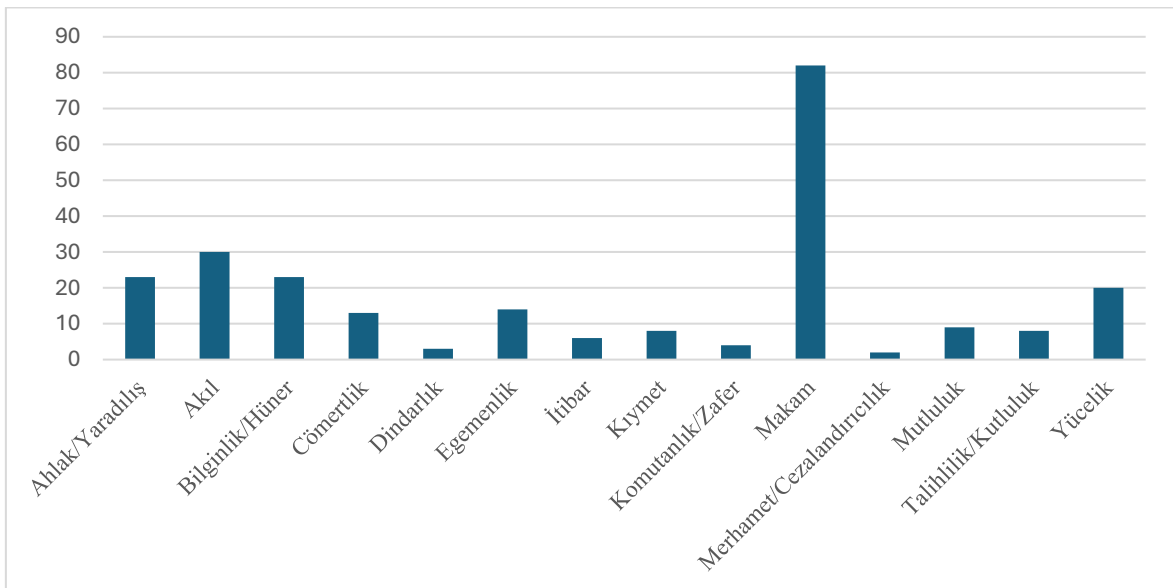
Grafik 53: Daltaban Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâbî, Daltaban Mustafa Paşa hakkında bir kaside yazmıştır. Kasidede Paşa'nın sadaret makamına getirilişini övmüştür. Makam övgüsü öne çıkmakla birlikte makamı elde edişinin bir sevinci olarak mutluluk bahsine de yer verilmiştir. Egemenliğinin bu makam sayesinde artıyor olması kasidenin bahis konularından birini de egemenlik yapmaktır. Nâbî, kasidede cömertlik konusuna da değinmiştir. Bunun sebebi Paşa'nın cömert davranmasını istemesi olabilir.

3.1.2.5. Râmî Mehmed Paşa

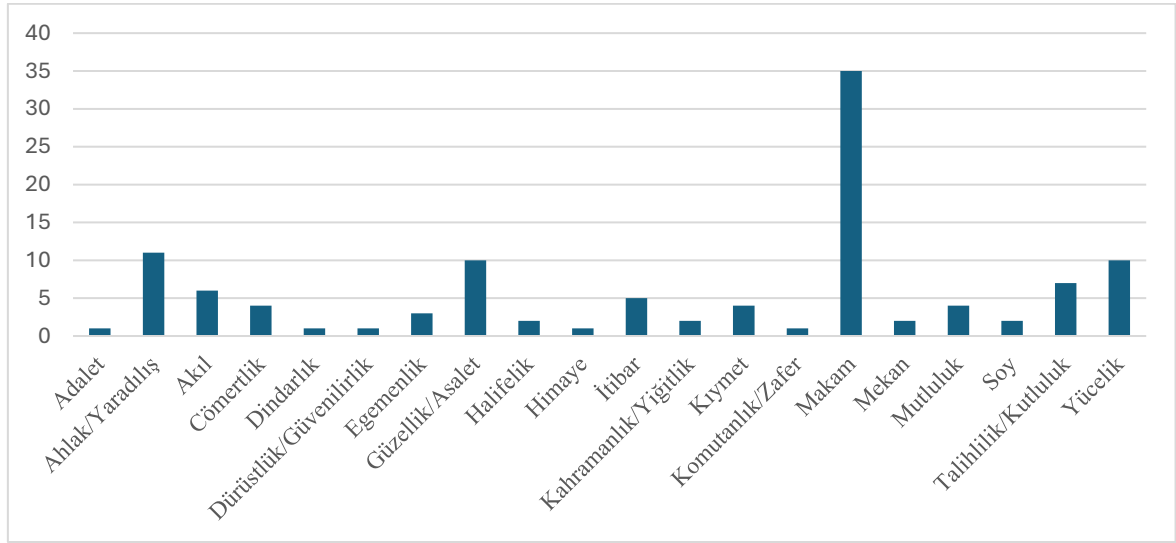
Grafik 54: Râmî Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâbî, Râmî Mehmed Paşa'ya da yakın dostluğu neticesinde bir kaside yazmıştır. Nâbî, Paşa ile yakın dostluk kurmuş ve birlikte hac yolculuğuna çıkmıştır.¹⁶⁷ Kasidede Paşa'nın en çok makamı övülmüştür. Makam vurgusunun haricindeki övgülerin dengeli dağılımı göze çarpmaktadır. Bu sebeple Paşa'nın birçok yönüne genel övgülerle değinmeyi tercih ettiği dile getirilebilir.

3.1.2.6. Teberdâr (Baltacı) Mehmed Paşa

Grafik 55: Teberdâr (Baltacı) Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

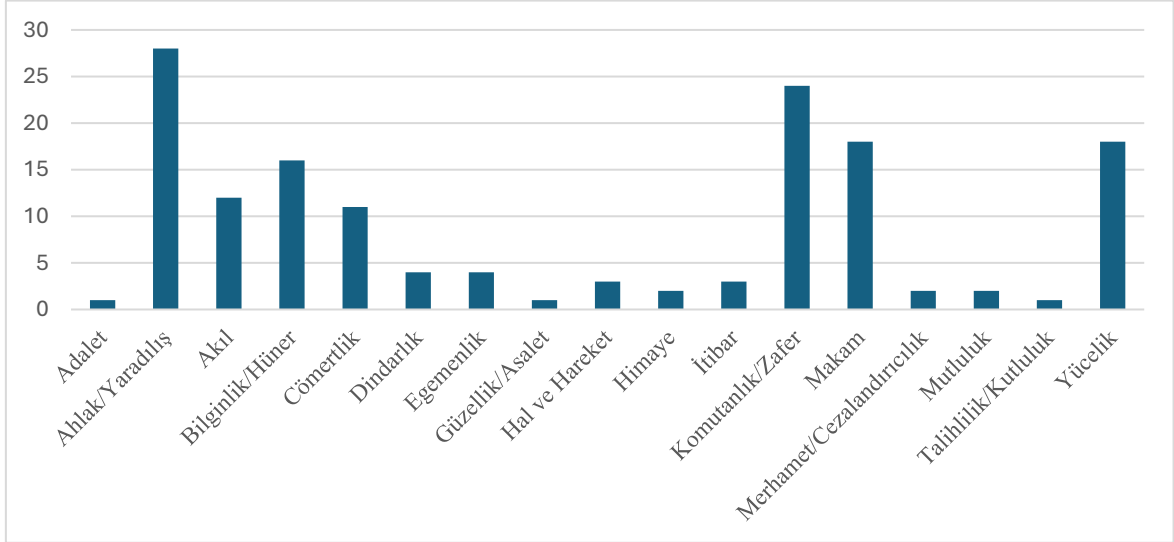
III. Ahmed devri sadrazamlarından olan Mehmed Paşa'ya Nâbî, bir kaside yazmıştır. Bu kaside, Mehmed Paşa'nın ikinci kez sadrazamlığa getirildiğinde Nâbî'yi de İstanbul'a beraberinde götürmesi üzerine yazılmış bir kasidedir.¹⁶⁸ Kasidede Nâbî, diğer memduhları övdüğü gibi Paşa'yı da aynı şekilde övdüğünden dolayı makam konusu ön plana çıkmıştır. Sadaret makamına getirilmesi sebebiyle olsa gerek talihlilik/kutluluk konusu da kasideye dahil edilmiştir.

¹⁶⁷ Recep Ahışhalı, "Râmî Mehmet Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007, s. 449.

¹⁶⁸ Karahan, "Nâbî", s. 259.

3.1.2.7. Silahdâr (Şehit) Ali Paşa

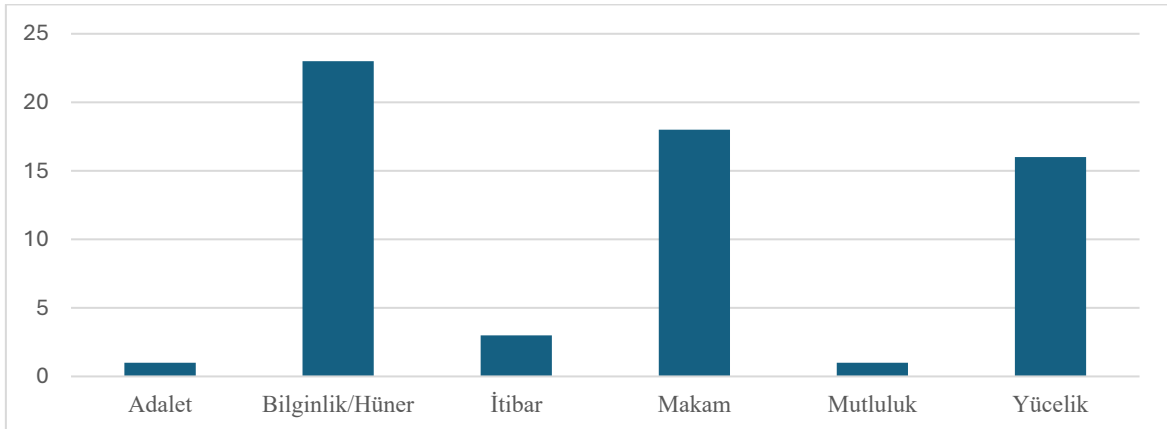
Grafik 56: Silahdâr (Şehit) Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Silahdar Ali Paşa, 1716 yılında gerçekleşen Petrovaradin Savaşı'nda şehit düşmesi üzerine “Şehit Ali Paşa” olarak anılmaya başlanmıştır.¹⁶⁹ Nâbî, onun hakkında iki kaside yazmıştır. Bir kasidede ahlak/yaradılışını ön planda tutmuştur. Diğer kaside de Mora'nın fethi dolayısıyla yazılmıştır. Bu sebeple o kasidede komutanlık/zafer konusu ön plana çıkmaktadır. Fetih dolayısıyla makam ve yücelik övgüsü de kasidede dikkat çeken övgülerdendir.

3.1.2.8. Cafer Paşa

Grafik 57: Cafer Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

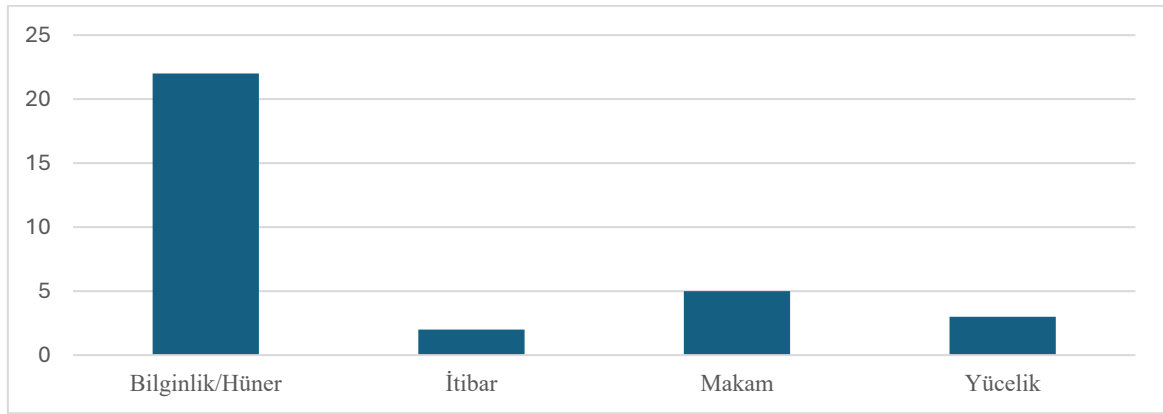

¹⁶⁹ Abdülkadir Özcan, “Şehid Ali Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 38, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, s. 433-434.

Nâbî, Cafer Paşa'ya bir kaside yazmıştır. Yazdığı bu kasidede Cafer Paşa'nın sultanın tuğrasını çekmesi konu edilmiştir. 32 beyit olan kasidede tuğranın gücü de övülmektedir. Cafer Paşa'nın çektiği tuğranın güzelliğinin övülmesi onun hünerini göstermektedir. Makamının güzelliği de ayrıca övülmektedir. Bu hüner ve makam ona yücelik kazandırmaktadır.

3.1.2.9. Abdi Paşa

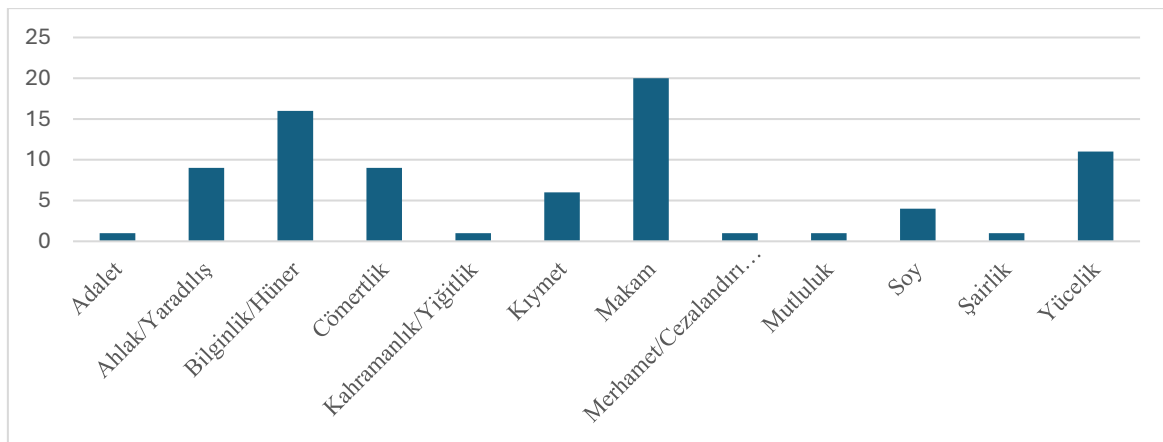
Grafik 58: Abdi Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nişancılık görevinde olan Abdi Paşa, uzun yıllar boyunca bu görevini sürdürmüştür.¹⁷⁰ Nâbî, Abdi Paşa'ya 17 beyitlik bir kaside yazmıştır. Cafer Paşa'yı övdüğü kasidede olduğu gibi Abdi Paşa'nın çektiği tuğra üzerinden bir övgü yer almaktadır.

3.1.2.10. Şeyhülislam Seyyit Mustafa Efendi

Grafik 59: Seyyit Mustafa Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

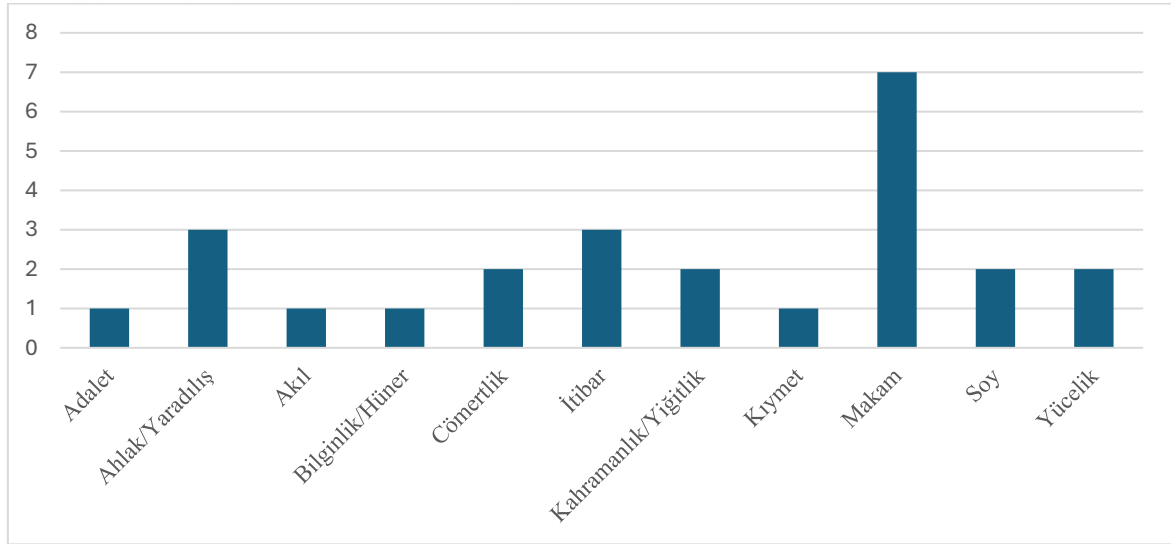

¹⁷⁰ Fahri Çetin Derin, "Abdi Paşa, Nişancı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, s. 74-75.

Nâbî, Seyyit Mustafa Efendi hakkında 53 beyitlik bir kaside yazmıştır. Nâbî, bu kasideyi muhtemeldir ki Seyyit Mustafa Efendi Mekke Kadısı iken yazmıştır. Seyyit Mustafa 1736 yılında, Nâbî'nin vefatından 24 yıl sonra şeyhülislam makamına getirilmiştir.¹⁷¹ Kasidenin başlığında “Kâdî-i Mekke-i Mükerreme” ifadesi¹⁷² yazmasının sebebinin de bu olduğu düşünülmektedir. Nâbî, bu kasidede Mustafa Efendi'nin makamını ön planda tutarak övgüde bulunmuştur. Yücelik bahsi de makam övgüsünün tesiriyle kasideye dahil edilmiştir. Nâbî, kasidede Mustafa Efendi'nin bilginlik/hünerine de değinmiştir.

3.1.2.11. Kırım Hanı Devletgiray Han

Grafik 60: Devletgiray Han'ın Övüldüğü Kasidede İktidar

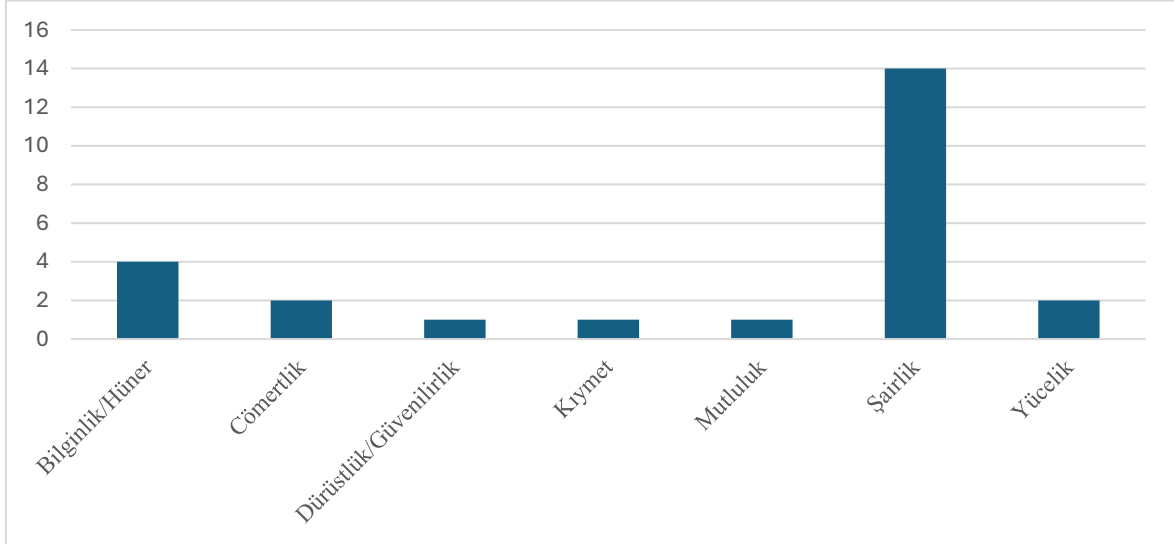
Nâbî, Devletgiray Han'a 15 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kasidede birçok konuya değinmekle birlikte diğer kasidelerde de olduğu gibi makam bahsi ön plandadır. Diğer konularda dengeli bir dağılım izlenmektedir.

¹⁷¹ Mehmet İpşirli, “Mustafa Efendi, Feyzullahefendizâde”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2020, s. 292-298.

¹⁷² Ali Fuat Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, 1, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2020, s. 138.

3.1.2.12. Birrî Çelebi

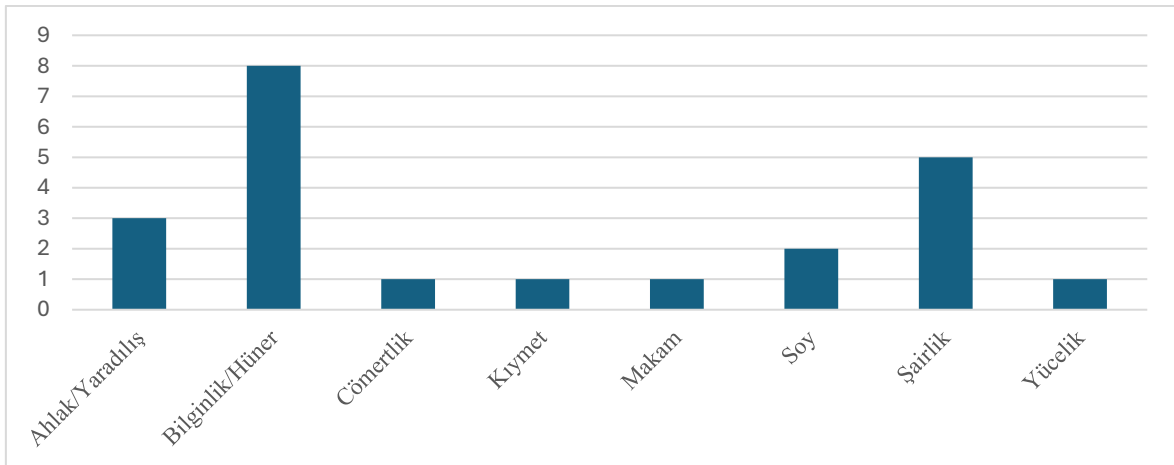
Grafik 61: Birrî Çelebi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâbî, Birrî Çelebi'ye 18 beyitlik bir kaside yazmıştır. Birrî ve Nâbî, Manisa'yı ziyareti sırasında tanıştıkları bilinmektedir.¹⁷³ Bu kaside, Birrî'nin eserine bir takrizdir. Nâbî'nin onun şairliğini öne çıkarmasının başlıca sebebinin bu olduğu anlaşılmaktadır.

3.1.2.13. Köprülüzâde Esad Bey

Grafik 62: Köprülüzâde Esad Bey'in Övüldüğü Kasidede İktidar

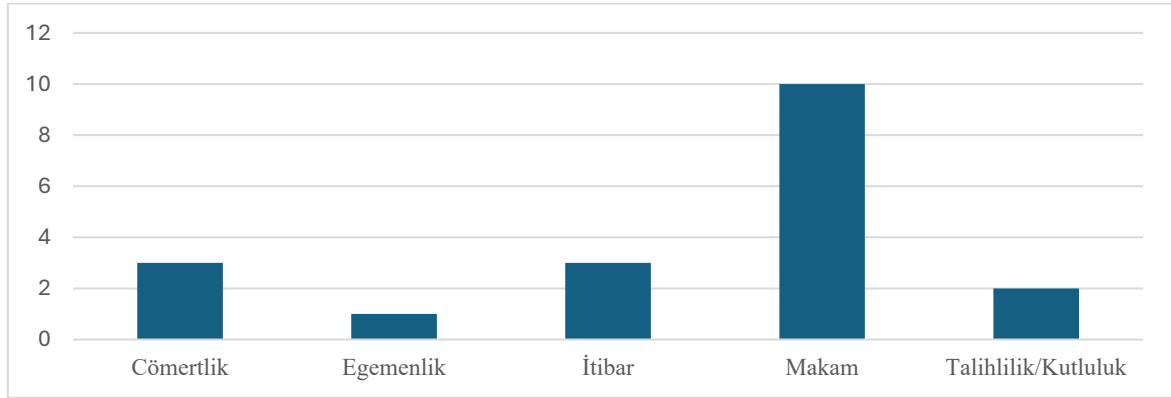

¹⁷³ Rasih Erkul, "Birrî, Derviş Mehmed Çelebi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 2013 <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/birri-dervis-mehmed-celebi> (13.09.2025).

Hâsim mahlasıyla şiirler yazan¹⁷⁴ Esad Bey’e Nâbî 26 beyitlik bir kasideye yazmıştır. Yazılan bu kasidede Esad Bey’in şairlik ve bilginlik/hüner bahsi ön planda tutulmuş, diğer övgüler değerlendirme için yeterli veri sunmamaktadır.

3.1.2.14. Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar

Grafik 63: Memduhu Belirsiz Olan Kasidede İktidar

Kaside başlığında “der-sitâyiş-i vezîr-i müşârû’n ileyh” yazmaktadır. 9 beyitten ibaret olan bu kasidenin redifi “vezâret”tir. Bir vezire yazıldığı açık olan kasidenin tam olarak kime yazıldığı anlaşılamamaktadır. Bu kasidede de diğer kasidelerde olduğu gibi makam övgüsü ağır basmaktadır.

3.2. Nâilî-i Kadîm

Nâilî-i Kadîm Divanı’nın kasideler bölümünde 37 kaside bulunmaktadır ve 29’u incelenmiştir. Bu 29 kasidenin dördü Fazıl Ahmet Paşa’ya, üçü Salih Paşa’ya, ikisi IV. Murad’a, ikisi Şeyhülislam Yahyâ Efendi’ye ikisi Defterdar Ahmet Paşa’ya yazılmıştır. IV. Mehmed, Kara Mustafa Paşa, Sultanzâde Mehmed Paşa, Sofu Mehmed Paşa, Tezkereci (Hezarpâre) Ahmet Paşa, Mehmed Paşa, Ahmet Paşa, Defterdâr İsmail Paşa, Defterdar Hattat Mehmed Paşa, Mustafa Paşazâde Mehmed Paşa, Şeyhülislam Bahâyî Efendi, Sun’izâde Seyyit Mehmed Emin Efendi, Defterdar Hâfız Mehmed Paşa, Ruznameci İbrahim Efendi, Reîsü’l-Küttâb Şâmîzâde, Silahdâr Yusuf Paşa hakkında da birer kaside yazılmıştır.

¹⁷⁴ Gencay Zavotçu, “Hâsim, Köprülüzâde Es’ad”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, 2014 <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasim-kopruluzade-esad> (13.09.2025).

3.2.1. IV. Murad

1623-1640 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. I. Ahmed'in oğludur. 25 Ocak 1640 yılında bayram tebriklerinden sonra sarayda istirahat etmiş ve o gecenin sonrasında fenalaşmıştır. Günden güne kötüleşen IV. Murad, 8 Şubat'ta vefat etmiştir. Murâdî mahlasıyla şiirler de yazan IV. Murad, iradesi ve hafızası kuvvetli, gözü hiçbir şeyden yılmayan, gürz, kılıç, ok, harbe gibi silahları kullanmada maharetli, güçlü ve kuvvetli biri olarak kaynaklarda geçmektedir.¹⁷⁵

3.2.1.1. Yücelik

Pâdişâh-ı 'azamet-güster ü 'âlî-himmet

Ki felek kadrini fehmi etmede noksân etmiş [K 9/15]

IV. Murad'ın yüceliği ve cömertliği öylesine büyüktür ki felek onun değerini/büyükliğini anlamakta eksik kalmıştır. Eğer IV. Murad'ın değerini bilmiş olsaydı onun talihini daha yüce, halkını daha azametli hale getirebilirdi. Bu bağlamda beyitte geçen “pâdişâh-ı 'azamet-güster” ve “kadr” yücelikle ilişkilidir. Aynı şekilde “‘âlî-himmet” ifadesi de cömertlikle ilişkilidir.

Ki ola fâtihi-i ma'mûre-i 'Irâk-ı 'Arâb

'Uluvv-ı kadr ile nâm-ı bülend-pervâzı [K 8/3]

Nâilî, Irak'ın fatihi olan IV. Murad'ın namının yüce kudretle gökyüzüne yükselmesini temenni etmektedir. Bundan hareketle beyitte geçen “‘uluvv-ı kadr” yücelikle; “fâtihi-i ma'mûre-i 'Irâk-ı 'Arâb” komutanlık/zaferle; “nâm-ı bülend-pervâz” itibarla ilişkilidir.

3.2.1.2. Yönetim Erki

3.2.1.2.1. Makam

Murâd-ı âlemiyân Hân Murâd-ı âlî-şân

Serîr-i saltanatun pâdişâh-ı mümtâzı [K 8/30]

IV. Murad, Nâilî'ye göre âlemin arzuladığı kişidir. O şanlı hükümdar, saltanat tahtının seçkin padişahıdır. Bu bağlamda beyitte geçen “hân”, “Murâd-ı âlî-şân”, “serîr-i saltanat” ve “pâdişâh-ı

¹⁷⁵ Ziya Yılmaz, “Murad IV”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2020, s. 177-183.

mümtâz” ifadeleri makamla ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “murâd-ı ‘âlemyân” ifadesi de kıymetle ilişkilidir.

3.2.1.2.2. Komutanlık/Zafer

Gazâ mübârek ola ey şehinşeh-i gâzî

Ki ‘âlemün sana tefvîz olundu ihrâzı [K 8/1]

Nâilî, bu kasidesini paşalar tarafından iki kez kuşatılmış ancak sonuç alınamamış olan¹⁷⁶ Bağdat’ı IV. Murad’ın komutasındaki ordunun fethetmesi¹⁷⁷ üzerine yazmıştır. Beyitte bu gaza ile âlemin fethinin ona nail olacağı ifade edilmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “gazâ”, “şehinşeh-i gâzî” ve “ihrâz” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

3.2.1.3. Kişisel Erk

3.2.1.3.1. Kahramanlık/Yiğitlik

Olur kemân-ı Tehemten kebâde destinde

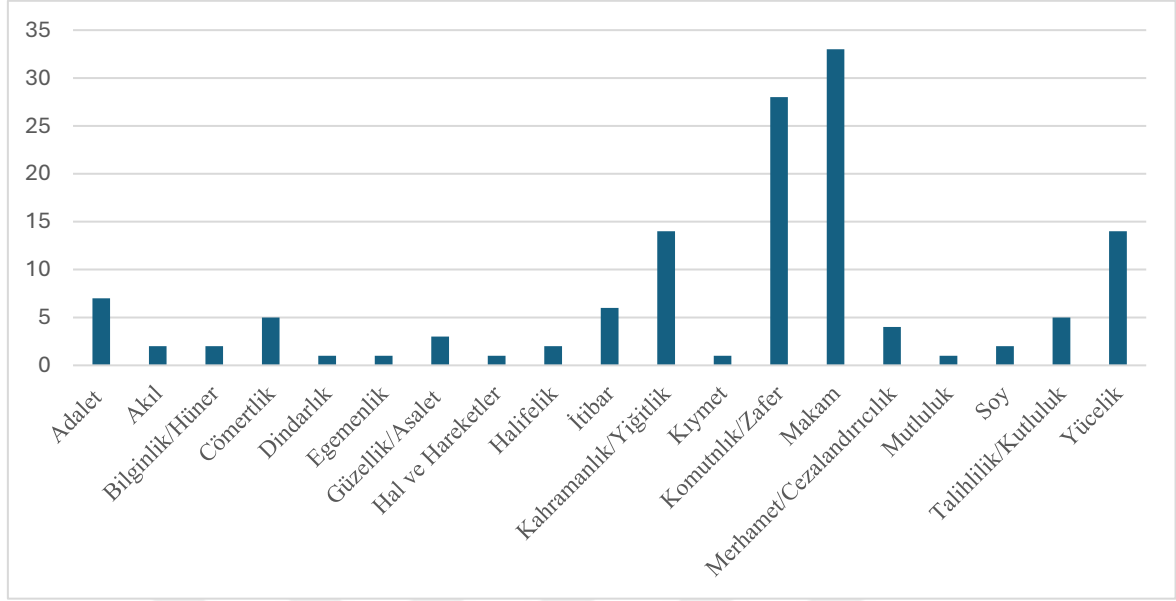
Sürünce düşmene ol eşheb-i sebük-tâzı [K 8/15]

IV. Murad, hızlı koşan atını düşman üzerine sürünce düşman donup kalmış ve pota haline gelmiştir. Bu nedenle onun elinde Rüstem’in yayı dahi talim yayı gibi kolay kullanışlı bir yaya dönüşmüştür. Bu bağlamda beyitte geçen “kemân-ı Tehemten”, “kebâde”, “dest”, “düşmana (karşı) sürmek” ve “eşheb-i sebük-tâz” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

¹⁷⁶ İ. Hakkı Uzunçarşılı, a.g.e., 3, s.162-164, 168-170.

¹⁷⁷ Uzunçarşılı, a.g.e., 3, s. 202-204.

Grafik 64: IV. Murad'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nâilî'nin IV. Murad hakkında yazdığı kasidelerinde makam ve komutanlık/zafer konuları ön plana çıkmaktadır. Bunun, IV. Murad'ın Osmanlı'nın çalkantılı döneminde otoritesini kuvvetli hale getirmiş olmasıyla ilgili olarak makamının övülmesini sağladığı söylenebilir. Komutanlık/zafer konusu ise yapmış olduğu fetihler dolayısıyla devletin diğer devletlere karşı kuvvet kazanmasına ve bu yönüyle de anılmasına sebep olmuştur. Bu savaşlarda göstermiş olduğu beceri dolayısıyla da kahramanlık/yiğitlik konusu da kasidelerde ön plana çıkmıştır. Bu özellikler neticesinde de yüceliğine övgüler de eksik olmamıştır. IV. Murad'ın bu özellikleri Nâilî tarafından önemli kabul edilerek padişahın diğer yönlerine pek değinilmemiştir.

3.2.2. Fazıl Ahmed Paşa

1 Kasım 1661 yılında babası Köprülü Mehmed Paşa'nın vefatıyla veziriazamlığa getirilmiştir. 15 yıl sadrazamlığını sürdürmüş ve 3 Kasım 1676 tarihinde sadrazamken hayatını kaybetmiştir. İtidalli, müsamahakar, sabırlı, azimli, ileri görüşlü, alimlerin ve sanatçıların hamisi, yumuşak kalpli, dindar, adil, rüşvet düşmanı, zeki, cömert, istişareye önem veren gibi niteliklerle öne çıkmaktadır. Bu kişiliği sayesinde “fâzıl” lakabını almıştır.¹⁷⁸

¹⁷⁸ Abdülkadir Özcan, “Köprülüzaade Fâzıl Ahmet Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 26, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, s. 260-263.

3.2.2.1. Yücelik

‘Âlem-neverd imiş turalum kim tutar nazîr

Cengîz Hânı Sencer ü Tugrul tigin ile [K 28/45]

Beyitte Ahmed Paşa’nın Cengin Han, Sencer ve Tuğrul Bey ile benzer şekilde dünyayı dolaştığını dile getirmektedir. Bu kişilerin dünyayı dolaşmalarıyla gittiği yerleri fethettikleri ima edilmektedir. Bu sebeple beyitte geçen “nazîr”, “Cengîz Hân”, “Sencer” ve “Tugrul tigin” yücelikle ilişkilidir.

Himmet makâmına turup âdâb ile yer öp

Seyr eyle irtifâ’ ın o eyvâna rif’ atün [K 29/5]

Nâilî, bu beytinde Paşa’nın huzuruna gelindiğinde nasıl davranılması gerektiğini dile getirmektedir. Makama varınca adapla yerin öpülmesini söylemektedir. İkinci mısırada Nâilî, Paşa’nın yüceliğine şahit olunması gerektiğini ima etmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “irtifâ’”, “eyvân” ve “rif’at” kelimeleri yücelikle ilişkilidir. Ayrıca beyitte geçen “himmet makâmı” cömertlikle; “yer öpmek” ifadesi ise makamla ilişkilidir.

3.2.2.2. Yönetim Erki

3.2.2.2.1. Cömertlik

Bahr u berde iki keff-i güher-efşânun ile

Bize ey reşk-i sadef gayret-i kân hoş geldün [K 27/30]

Fazıl Ahmed Paşa, öylesine cömerttir ki bir eli deniz, diğer eli kara gibidir. Deniz gibi elinden inciler saçarken kara gibi elinden maden mücevherleri, yakutlar, altınlar saçmaktadır. Bu sebeple sedef ve maden onu kıskanmaktadır. Bu doğrultuda beyitte geçen “keff-i güher-efşân”, “reşk-i sadef” ve “gayret-i kân” ifadeleri cömertlikle ilişkilidir.

3.2.2.2.2. Makam

Nâm-âver etdi lutf-ı Süleymân-ı rûzgâr

Ol âsaf ibn-i âsafı enguşterîn ile [K 28/23]

Zamanın Süleyman’ı yani IV. Murad yüzükle yani sadaret mührüyle Fazıl Ahmed Paşa’yı veziri yapmıştır. Nâilî, Paşa’nın Köprülü Mehmed Paşa’nın oğlu olduğunu vurgulayarak bu göreve

layık olan kişinin o olduğunu dile getirmektedir. Bu doğrultuda beyitte geçen “enguşterîn” ifadesi makamla ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “nâm-âver” itibarla; “âsaf ibn-i âsaf” ifadesi de soyla ilişkilidir.

3.2.2.2.3. Komutanlık/Zafer

Düşmen memâlikün ne turursın fenâya vir

‘Ûd et makâmına nice feth-i mübîn ile [K 28/40]

Nâilî, Fazıl Ahmed Paşa’ya düşman ülkelerini yıkıp yok edip fethetmesi gerektiğini ve bu sayede fetihle makamına öd kokusunu doldurmasını istemektedir. Paşa eğer fetih haberini makamında konuşursa mekânda bu müjdenin sevinci olacaktır; Nâilî de bu ferahlığı öd ağacı kokusuna benzetmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “düşmen”, “memâlik” ve “feth-i mübîn” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir. Aynı şekilde Beyitte geçen “makâm” ifadesi de makamla ilişkilidir.

3.2.2.3. Kişisel Erk

3.2.2.3.1. Bilginlik

‘İlm ü fazlun gibi ısbât-ı şecâ‘at kıldun

Âferîn ey ‘âlem-efrâz-ı beyân hoş geldün [K 27/22]

Fazıl Ahmed Paşa, ilmi ve fazlını ispatladığı gibi yiğitliğini de ispatlamıştır. Nâilî de bu ispatı üzerine onu tebrik etmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “‘ilm”, “fazl” ve “‘âlem-efrâz-ı beyân” ifadeleri bilginlik/hünerle ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “ısbât-ı şecâ‘at” ifadesi de kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

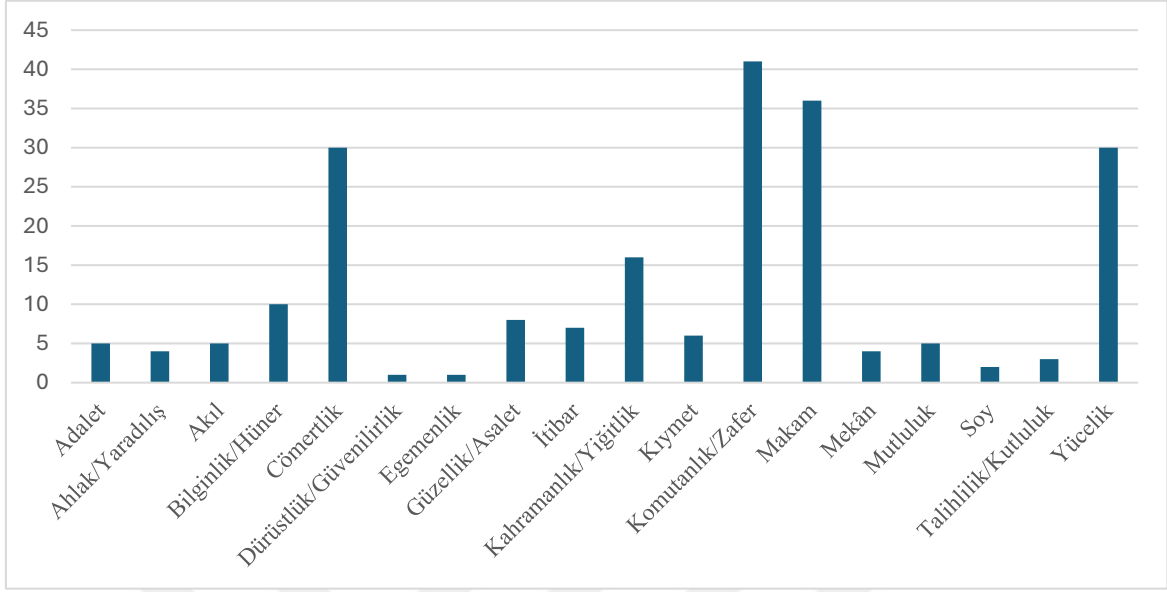
3.2.2.3.2. Kahramanlık/Yiğitlik

Gâh derrendelik et gâh künâmunda bulun

Halk-ı ‘âlem desün ey şîr-i jeyân hoş geldün [K 27/31]

Fazıl Ahmed Paşa, vahşilik yapsa da sakince makamında bulunsa da halkın onu kükreyen aslan olarak çağıracağını belirtilmektedir. Şîr-i jeyân benzetmesiyle onun cesurluğu ima edilmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “derrendelik”, “künâm” ve “şîr-i jeyân” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

Grafik 65: Fazıl Ahmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Fazıl Ahmed Paşa, kasidelerde komutanlık/zafer, makam, yücelik ve cömertlik konularında diğer konulara göre fazlaca övgü almıştır. Makam övgüsünün başlıca sebeplerinden biri sadaret makamına sahip olması gösterilebilir. Aralıksız 15 yıldan fazla sadaret makamında kalan Paşa'nın yaklaşık dokuz yılı cephelerde geçmiştir.¹⁷⁹ Bu sebeple makam övgüsü ön plandadır. Dokuz yılının cephelerde geçmiş olması da komutanlık/zafer konusunda övgü almasını sağlamıştır. Paşa'nın cömert olması da kasidelerde ayrıca övgü konusu olmuştur. Bu özelliklerinin etkisiyle kasidelerde yüceliği konusunda da övgü almıştır.

3.2.3. Salih Paşa

1636 yılında matbah emini olan Salih Paşa, 1640 yılında tersane emniyeti görevine getirilmiştir. Haziran 1644'te kethüda, daha sonra yeniçeri ağalığı, iki ay sonrasında da vezir ünvanıyla başdefterdarlığa getirilmiştir. 17 Aralık 1645 yılında da veziriazamlık görevine tayin edilmiştir. 16 Eylül 1647 tarihinde Sultan İbrahim'in emriyle boğdurulmuştur. Kendi şahsî çıkarlarını düşünen, etkili sözler ve parayla nüfuz kurmaya çalışan bir devlet adamı olarak tanıtılmaktadır.¹⁸⁰

¹⁷⁹ Abdülkadir Özcan, a.g.m., s. 262.

¹⁸⁰ Feridun Emecen, "Sâlih Paşa", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde Ek-2**, Gözden Geçirilmiş 3. Basım, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2019, s. 461-462.

3.2.3.1. Yücelik

Ey sadr-ı felek-mertebe kim kevkeb-i câhun

Efrûhte-i kandîl-i şeb-ârâ mı degildür [K 15/23]

Salih Paşa'nın yüceliği felekler mertebesindedir. Onun yüceliğinin yıldızı geceleri aydınlatmaktadır. Bu doğrultuda beyitte geçen “sadr-ı felek-mertebe” ve “kevkeb-i câh” ifadeleri yücelikle ilişkilidir.

Mihr-i enver-sıfatâ mâh-ı felek-menziletâ

Ey fûrûzân-ı güher nüh sade-i âyîne-gûn [K 17/28]

Nâilî'ye göre Ahmed Paşa nur yüzlü bir güneş, felek menzilli bir aydır. Ayrıca o ayna gibi parlak dokuz sade-i âyîne-gûn'dur. Bundan hareketle beyitte geçen “mâh-ı felek-menzilet”, “nüh sade-i âyîne-gûn” yücelikle; “mihr-i enver-sıfat” güzellik/asaletle; “fûrûzân-ı güher” ise kıymetle ilişkilidir.

3.2.3.2. Yönetim Erki

3.2.3.2.1. Cömertlik

İltifatunla bu nâ-kâmı kul etdi keremün

Ede ikbâlünü pâyende Hudây-ı Bî-çûn [K 17/3]

Salih Paşa'nın cömertliği, mutsuz olan Nâilî'yi kendine kul etmiştir. Nâilî'nin dileği de Allah'ın onu makamında daim etmesidir. Bu bağlamda beyitte geçen “iltifat” ve “kerem” kelimeleri cömertlikle ilişkilidir. Aynı şekilde “kul” kelimesi de makamla ilişkilidir.

3.2.3.2.2. Makam

Sadrü'l-vüzerâ âsaf-ı a'zam ki şükûhı

Hayret-figen-i 'akl-ı hod-ârâ mı degildür [K 15/17]

Salih Paşa, Sultan I. İbrahim döneminde yaklaşık üç yıl sadrazamlık yapmıştır.¹⁸¹ Beyitte dile getirilene göre Paşa'nın sadaret makamının azameti öylesine yücedir ki aklı hayrete düşürmektedir.

¹⁸¹ Feridun Emecen, “Sâlih Paşa”, s. 461-462.

Bundan hareketle beyitte geçen “sadrü’l-vüzerâ” ve “âsaf-ı a’zam” ifadeleri makamla ilişkilidir. Ayrıca beyitte geçen “şükûh” ve “hayret-figen-i ‘akl-ı hod-ârâ” ifadeleri de yücelikle ilişkilidir.

3.2.3.2.3. Komutanlık/Zafer

Gör mühimmâtını her neyse guzât-ı dînün

Düşmenün tâ edeler memleketin garka be-hûn [K 17/42]

Salih Paşa’nın emrindeki ordu öyle teçhizatla donatılmıştır ki düşmanın ülkesini kana boğmaktadır. Bu doğrultuda beyitte geçen “mühimmât”, “guzât-ı dîn”, “düşmen” ve “garka be-hûn” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

3.2.3.3. İlâhî Erk

3.2.3.3.1. Talihlilik/Kutluluk

Kevkeb-i bahtı ki zîb-i felek-i rif’atdûr

Necm-i Şi’râ görünür mertebesinde mâdûn [K 17/20]

Necm-i Şi’râ, Büyükköpek ve Küçükköpek takımyıldızlarında bulunan iki yıldızın ortak adıdır.¹⁸² Salih Paşa’nın baht yıldızı bu yıldızlardan katbekat yüksektedir, yücedir. Onun bahtının yıldızı, feleğin süsü haline durumundadır. Bu bağlamda beyitte geçen “kevkeb-i baht” ve “zîb-i felek-i rif’at” ifadeleri talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

3.2.3.4. Kişisel Erk

3.2.3.4.1. Mekân

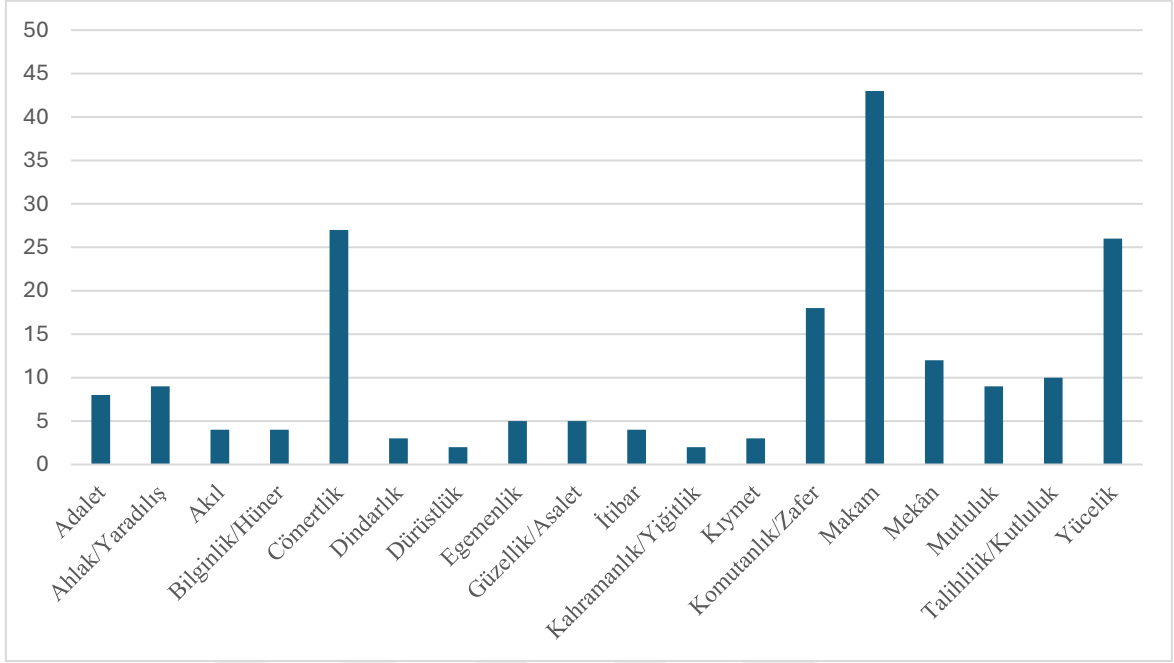
Oldı her gûşesi bir kasr-ı Züleyhâ şimdi

Beyt-i Ahzân idi evvel o sarây-ı dîrîn [K 16/15]

Kasidede Salih Paşa’nın saraya gelişinden bahsedilmektedir. Paşa teşrif edince saray, Hüzünler Evi olmaktan çıkıp Züleyha’nın köşküne dönüşmüştür. Bu bağlamda beyitte geçen “gûşe”, “kasr-ı Züleyhâ” ve “sarây-ı dîrîn” ifadeleri mekânla ilişkilidir.

¹⁸² Kubbealtı Lugatı, “Şi’râ”, <https://lugatim.com/s/şî’râ> (10.09.2025).

Grafik 66: Salih Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

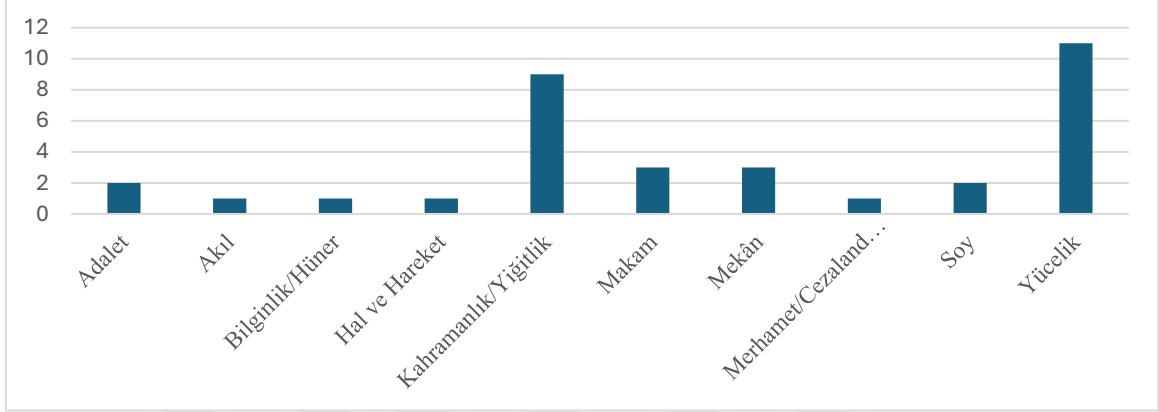
Salih Paşa, I. İbrahim döneminde üç yıl gibi kısa sürede hızlı bir yükseliş yakalamıştır ancak I. İbrahim'i tahttan indirme planlarını öğrenen Kösem Sultan, durumu padişaha bildirmiş ve katledilmiştir.¹⁸³ Makamını bu denli kısa sürede elde ettiği sebebiyle olsa gerek kasidelerde makamı dolayısıyla fazlaca övgü almıştır. Makamının övülmesi yüceliğiyle de anılmasına sebep olmuştur. Nâilî, Salih Paşa'yı cömertliğiyle de çokça övmüştür. Nâilî'nin Paşa'ya yazdığı bir kasidesi karşılığında aldığı ihsana 17. kasidesinde değinerek teşekkür etmektedir. Kasidelerde cömertliğinin anılmasının sebebi olarak bu gösterilebilir.

¹⁸³ Bir başka anlatıyla göre I. İbrahim'in araba yasağını ihmal ettiği gerekçesiyle boğdurulmuştur. Bkz. Feridun Emecen, a.g.m., 2019, s. 461-462.

3.2.4. Diğer Kişiler

3.2.4.1. IV. Mehmed

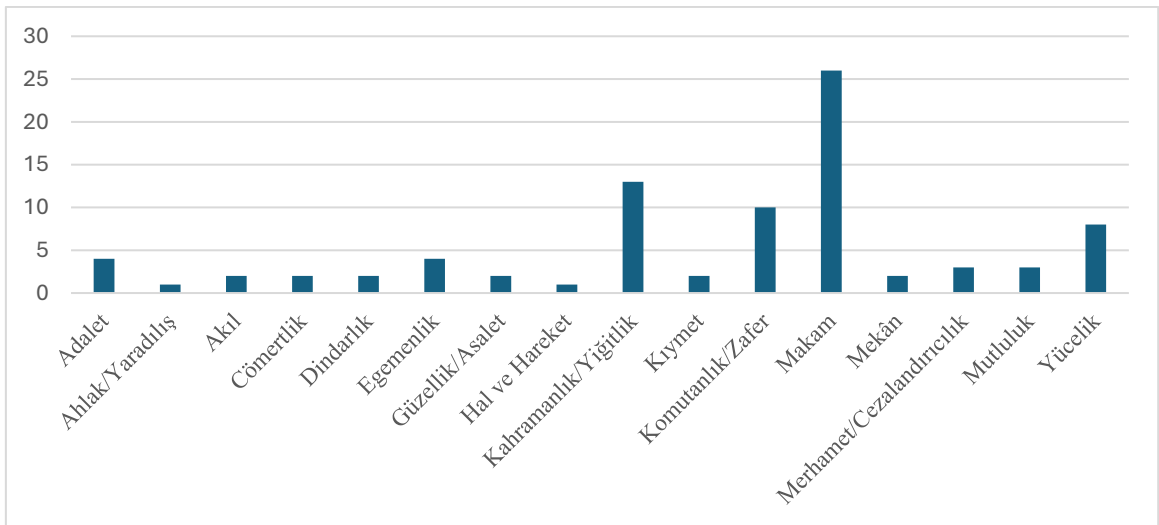
Grafik 67: IV. Mehmed'in Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, IV. Mehmed hakkında 40 beyitlik bir kaside yazmıştır. Şitaiyye ile giriş yapılan kasidede IV. Mehmed'i Kızılarışlan, Rüstem, Efrasiyab gibi karakterlere benzeterek kahramanlığını/yiğitliğini övmüştür. Bu övgülerin yanında ay, güneş, câme gibi unsurlar kullanılarak yüceliği övülmüştür. Diğer konular hakkında değerlendirecek detaylı bir bilgi bulunmamaktadır.

3.2.4.2. Kara Mustafa Paşa

Grafik 68: Kara Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

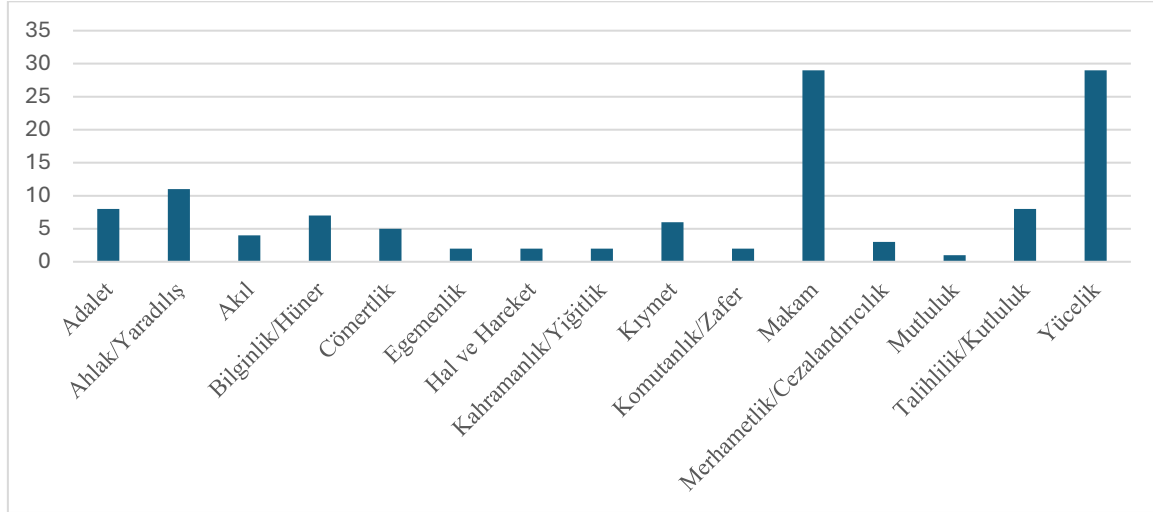

Nâilî, Mustafa Paşa hakkında 34 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede anlatılanlar ışığında Mustafa Paşa'nın seferden döndüğü ve bu kasidenin de o dönüş dolayısıyla yazıldığı anlaşılmaktadır.

Bu sebeptendir ki komutanlık/zafer ve kahramanlık/yiğitlik konuları ön plandadır. Mustafa Paşa, sadrazamlık makamında olduğundan dolayı makam övgüsü ön plana çıkmaktadır.

3.2.4.3. Sultanzâde Mehmed Paşa

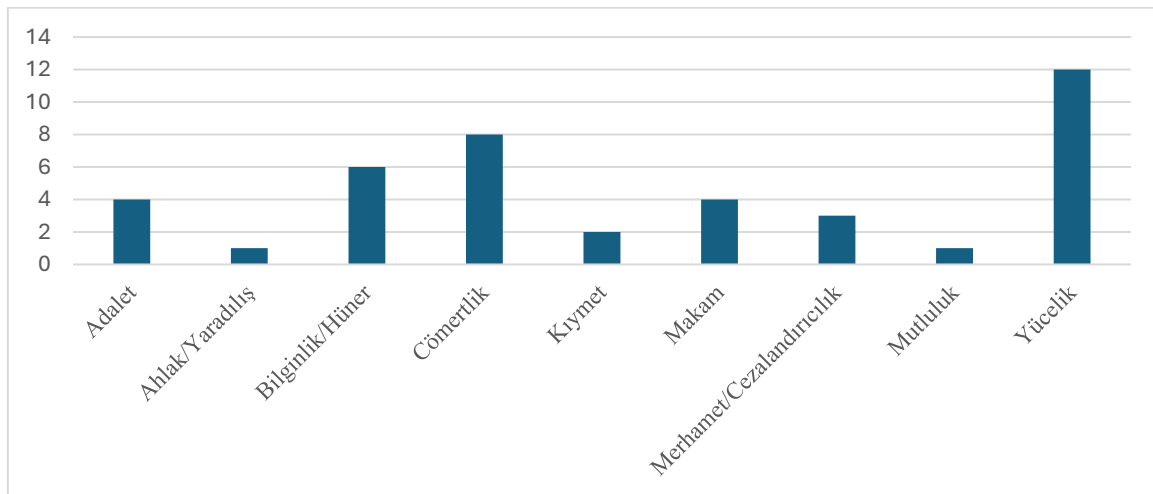
Grafik 69: Sultanzâde Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Mehmed Paşa'ya 87 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidenin girişinde anlatılanlara göre Mehmed Paşa'nın sadrazamlığa getirilmesi üzerine bu kasidenin yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple makam ve yücelik övgüsü ön plana çıkmıştır.

3.2.4.4. Sofu Mehmed Paşa

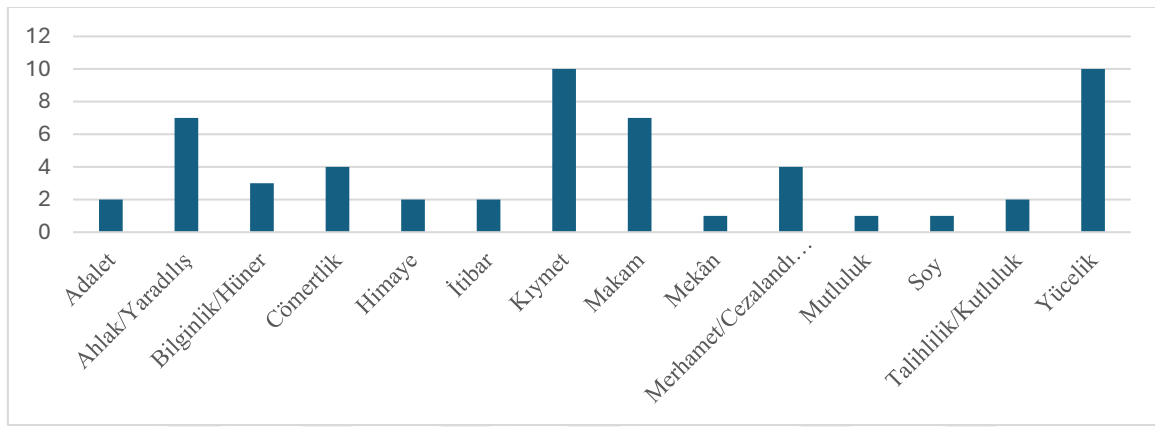
Grafik 70: Sofu Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Sofu Mehmed Paşa hakkında 50 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidenin girişinde Nâilî, yaşadığı sıkıntılardan bahsetmektedir. Sonrasında Mehmed Paşa'nın ona yardım ettiği ve Nâilî'nin ise kasidesini bunun üzerine yazdığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple kasidede yücelik ve cömertlik öne çıkan konulardandır. Yardımı sayesinde Nâilî'nin çektiği sıkıntıların giderildiği ve adalet sağlandığı ifade edilmiştir. Kasidede Mehmed Paşa'nın ayrıca adaleti, irfanı ve hünerinden bahsedilmiştir.

3.2.4.5. Tezkereci (Hezârpâre) Ahmet Paşa

Grafik 71: Hezârpâre Ahmet Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

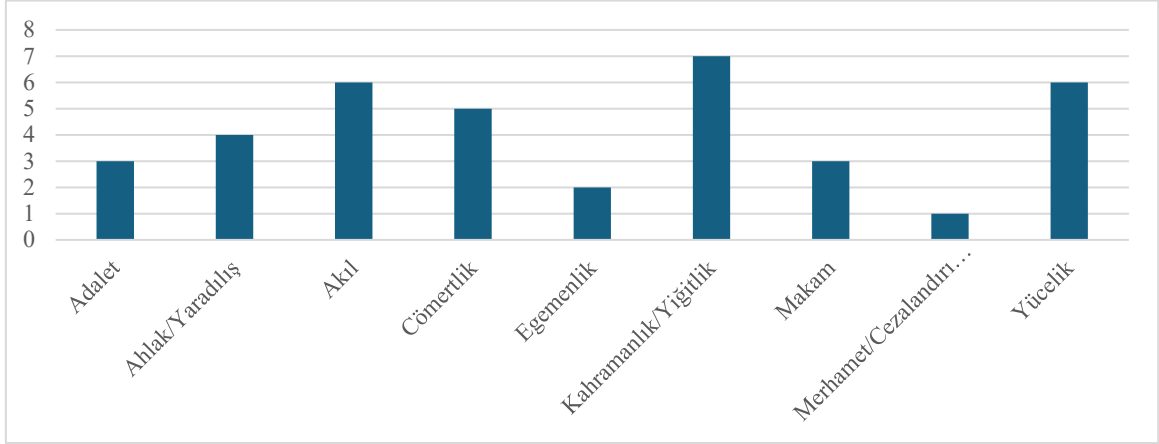

Nâilî, Ahmet Paşa hakkında 91 beyitlik bir kaside yazmıştır. Yazdığı bu kaside Ahmet Paşa'nın düğünü vesilesiyle yazılmıştır. Kasidede bulunan “*Ol sadr-ı mu‘azzam ki vüfûr-ı ‘azametden / Dâmâdî-i sultân-ı cihân-bâna sezâdur*” beytinden de anlaşıldığı üzere Ahmet Paşa, padişahın kızıyla evlenmiştir. Ahmet Paşa, sadrazamlık makamını elde ettiği sıralarda Sultan İbrahim’in iki yaşındaki kızı Beyhan Sultan’la namzet yapıp padişahın damadı olmuştur.¹⁸⁴ Bu kasidede bahsedilen düğünün ise bu namzet neticesinde olduğu açıktır. Kasidede padişahın damadı olması ve düğünün ihtişamı sebepleriyle yüceliğine daha çok değinilmiştir. Gelinin padişahın kızı olması ve paşanın padişah damadı olması, kıymetli kişiler oldukları kasidede konu edilen diğer meselelerdir. Ahmet Paşa’nın sadaret makamından dolayı makam övgüsüne de geniş yer verilmiştir.

¹⁸⁴ Abdülkadir Özcan, “Hezârpâre Ahmed Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde 3*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, s. 301.

3.2.4.6. Mehmed Paşa

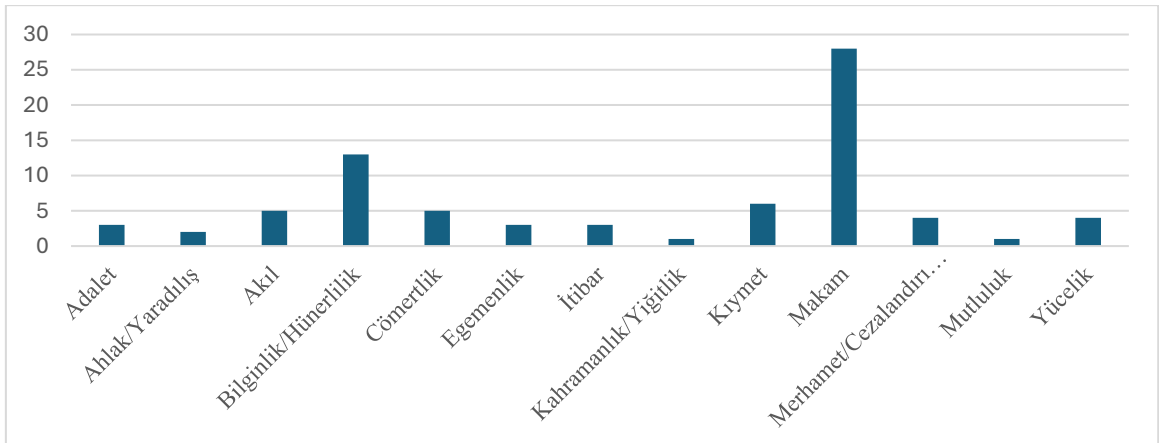
Grafik 72: Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Mehmed Paşa hakkında 49 beyitlik bir kaside yazmıştır. Temmuziyye olan bu kasidede paşanın birçok özelliği konu edilmiştir. Bu konulardan en çok kahramanlık/yiğitlik bahsi öne çıkmıştır. Feleğin kişiye ettiği eziyetlerin karşılığında o kişiye ihsanlarda bulunması ifade edilerek paşanın hem adaleti hem de cömertliği övülmüştür.

3.2.4.7. Ahmet Paşa

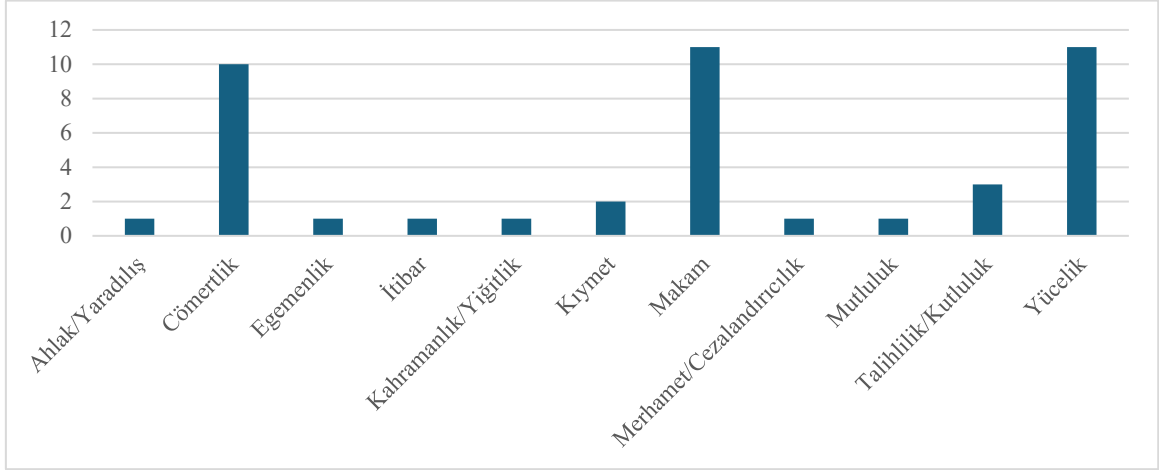
Grafik 73: Ahmet Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Ahmet Paşa hakkında 38 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kaside onun sadrazamlık makamına getirilişi hakkındadır. Bu sebeple makam övgüsü en belirgin konulardandır. Ahmet Paşa'nın akıllılığı ve bilgililiği filozoflara benzetilmiştir. Kasidede anlatılanlar ışığında Ahmet Paşa'nın bu makama layık olduğu düşünüldüğü açıktır. Bu sebeple kasidede birçok açıdan övgü bulunmaktadır.

3.2.4.8. Defterdar İsmail Paşa

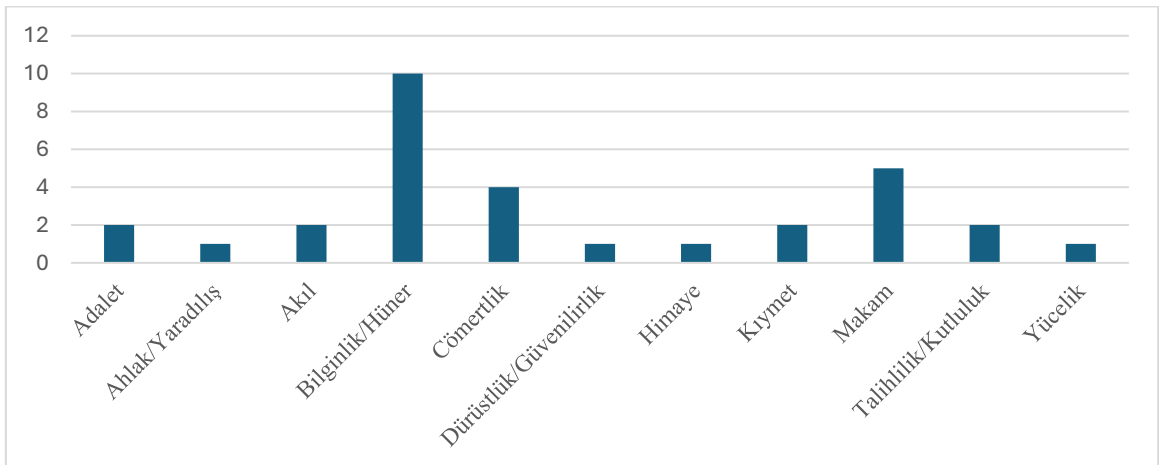
Grafik 74: Defterdar İsmail Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, İsmail Paşa hakkında 41 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasideye ilk olarak paşanın cömertliğine övgüyle giriş yapılmıştır. Kaside boyunca bu cömertliğe sıkça değinilmiştir. Paşanın yüksek bir makamda oluşu dolayısıyla yücelik ve makam konusu da öne çıkan konulardandır. Nâilî'nin kasidede cömertlikten bu denli bahsetmesi, nazik bir dille yardım talebinde bulunması olarak değerlendirilebileceği gibi ideal bir yönetici profili çizdiği de söylenebilir.

3.2.4.9. Defterdar Hattat Mehmed Paşa

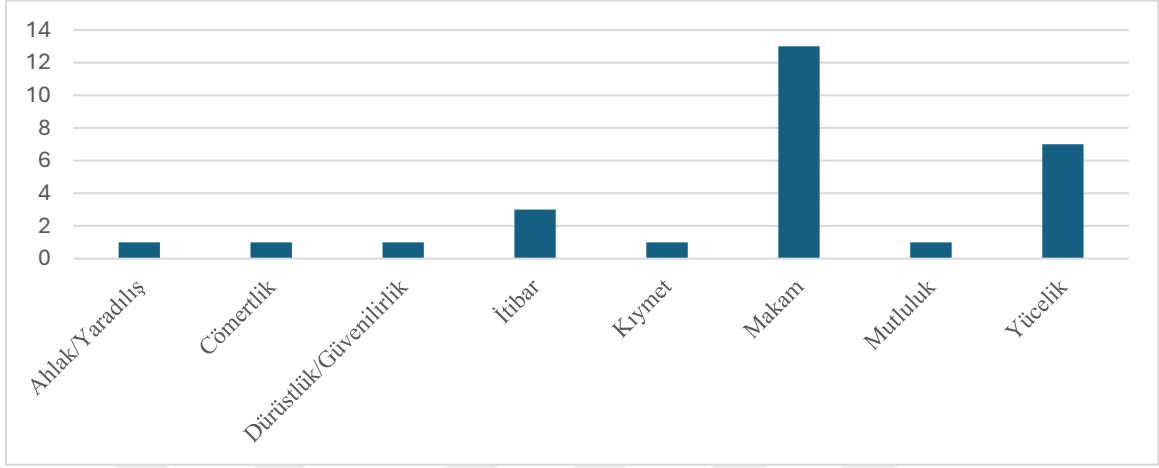
Grafik 75: Hattat Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Hattat Mehmed Paşa hakkında 34 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede Mehmed Paşa'nın mesleği dolayısıyla bilginlik/hüner konusu ön plandadır. Makam övgüsü de bununla ilgilidir. Nâilî, kasidede kendisine yardım edebilecek kişinin o olduğundan ve cömertliğin ona layık olduğundan bahsetmektedir.

3.2.4.10. Mustafa Paşazâde Mehmed Paşa

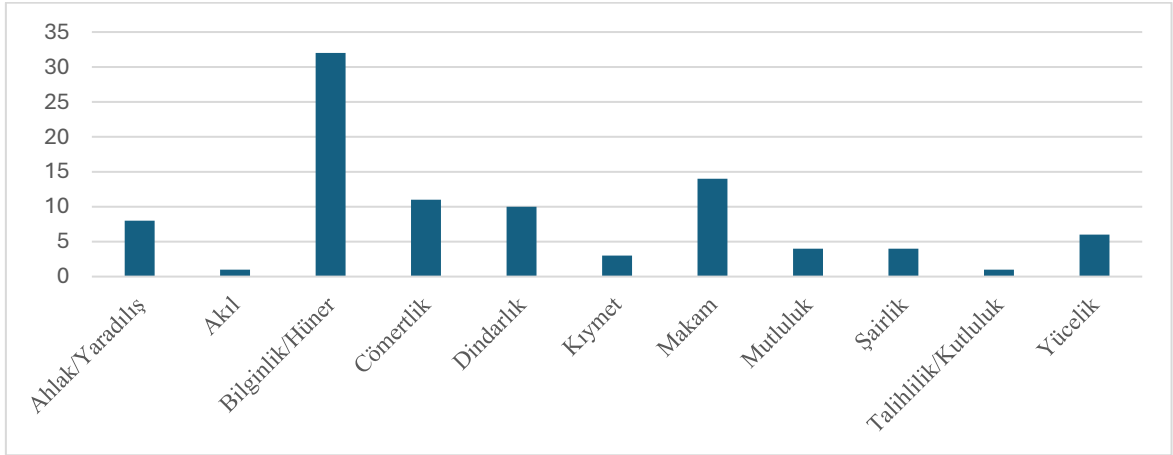
Grafik 76: Mustafa Paşazâde Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Mehmed Paşa hakkında 40 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede paşanın defterdarlık makamına getirilişinden bahsedilmektedir. Bu sebeple makam ve yücelik övgüsü öne çıkmaktadır.

3.2.4.11. Şeyhülislam Yahya Efendi

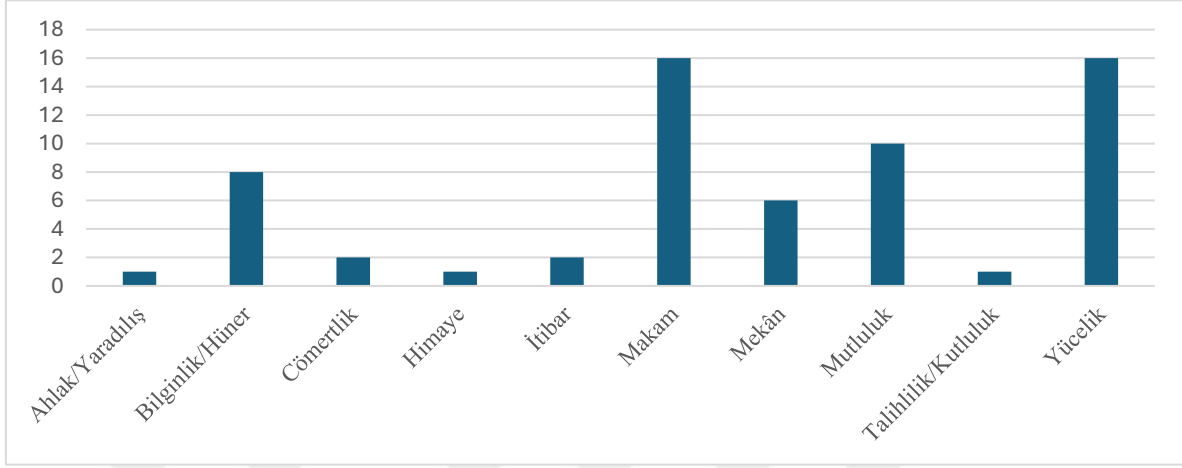
Grafik 77: Şeyhülislam Yahyâ'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nâilî, Şeyhülislam Yahya Efendi'ye iki kaside yazmıştır. Nâilî Divanı'nda 34. kasidede devrin kötü, insanların ikiyezli ve çıkarıcı olduğundan bahsetmektedir. 23. kasidede ise Yahya Efendi sayesinde devrin bu kötülüklerden arındırıldığından bahsetmektedir. Bu sebeple 23. kasidede daha çok Yahya Efendi'nin bilginliğinden bahsedilmiştir Şeyhülislamlık makamı dolayısıyla makam ve dindarlık övgüsüne de yer verilmiştir.

3.2.4.12. Şeyhülislam Bahâyî Efendi

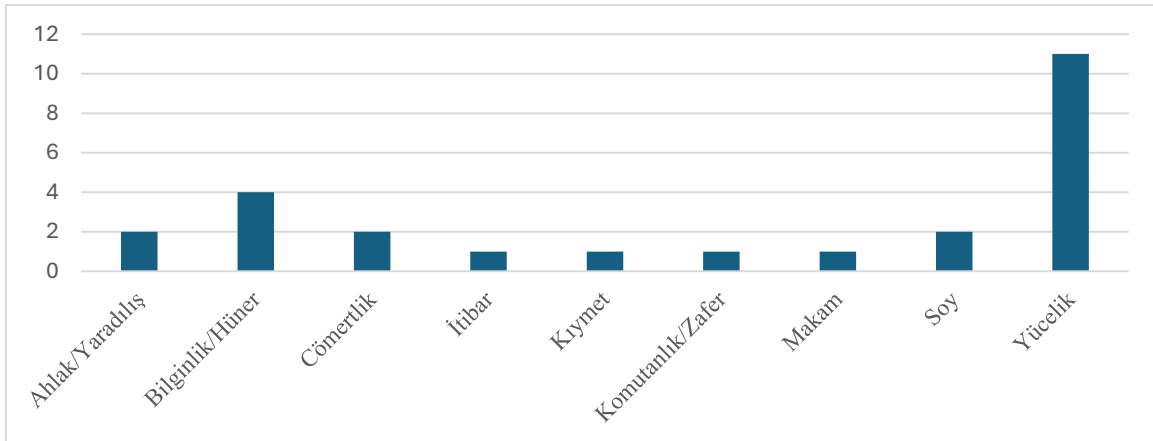
Grafik 78: Şeyhülislam Bahâyî'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Şeyhülislam Bahâyî hakkında 40 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede Bahâyî'nin sohbetinde bulunanların mutluluk içinde olacağından ve Aristo ve Felatun gibi oradan ayrılacağından bahsedilmektedir. Bu sebeple makam ve mutluluk ön plana çıkmıştır. Bahâyî'nin sohbetinin bu denli tesirli olması sebebiyle yücelik konusunda da övgülerde bulunulmuştur.

3.2.4.13. Sun'izâde Seyyit Mehmed Emin Efendi

Grafik 79: Mehmet Emin Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

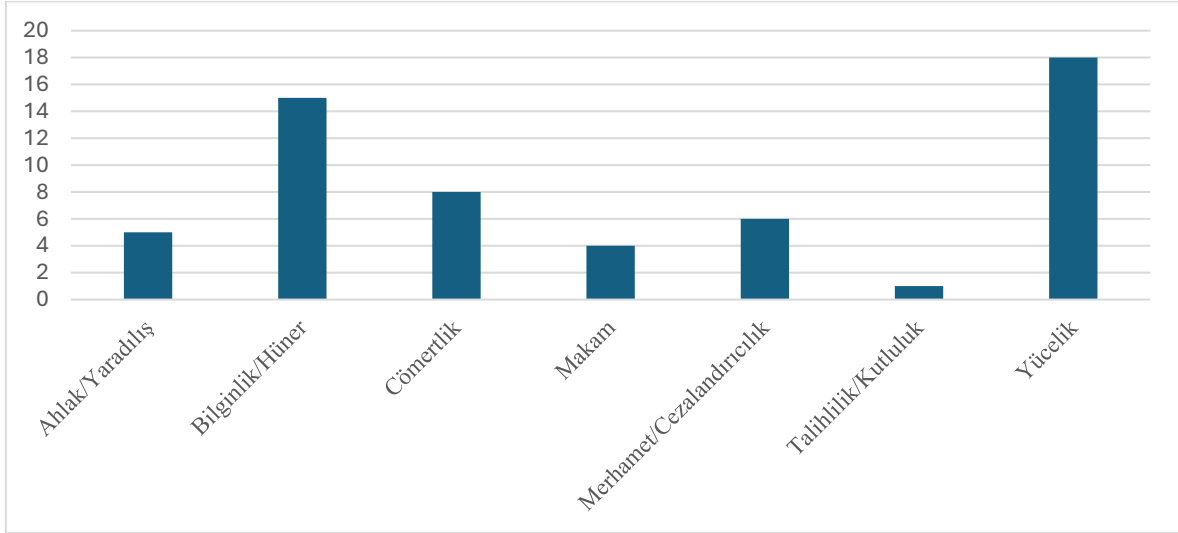

Nâilî, Mehmed Emin Efendi hakkında 57 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidenin girişinde uzunca kalemin hallerinden bahsetmesinin ardından Mehmed Emin Efendi'nin övgüsüne geçilmiştir. Mehmed Efendi'nin "seyyit" olması sebebiyle onu peygamberin soyundan oluşuyla ve adının da "Mehmed" olması sebebiyle Hz. Muhammet'le adaş olması yönünden övmüştür. O, âlemin övücü,

yüce bir hoca ve kendisine denk bulunmayan bir kişiliktir. Bu tarz övgülerle şair memduhunun yüceliğini vurgulamıştır.

3.2.4.14. Defterdar Hafız Mehmed Paşa

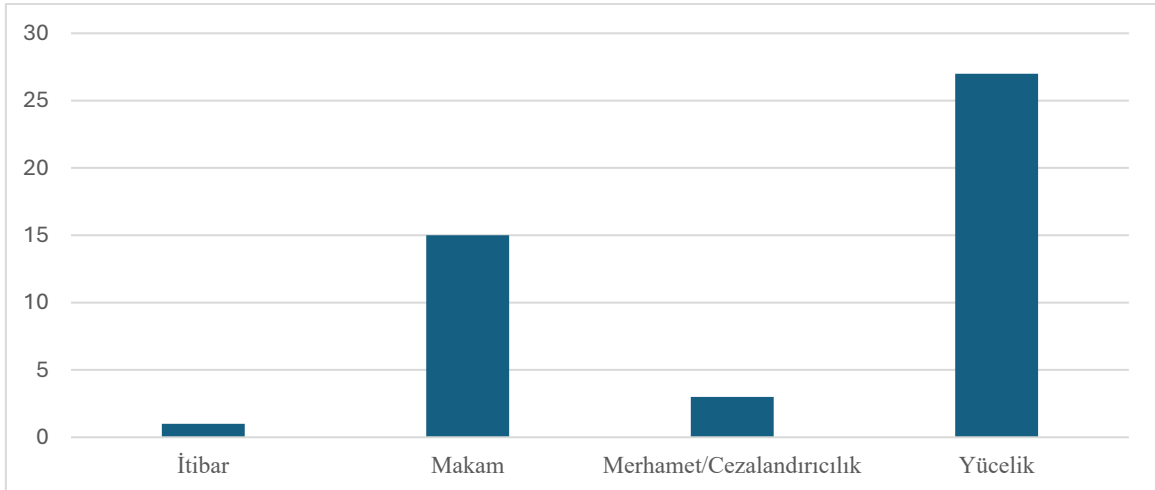
Grafik 80: Hâfız Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Mehmed Efendi hakkında 41 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kaside, Mehmed Efendi'nin mesleği dolayısıyla bilginlik/hüner konusunda övgü barındırmaktadır. Mehmed Efendi'nin faziletlerinin, vasıflarının yüceliğinden bahsedilmekle beraber kalbinin temiz oluşu ve cömertliğin/yiğitliğin delili olduğundan da bahsedilmektedir.

3.2.4.15. Defterdar Ahmet Paşa

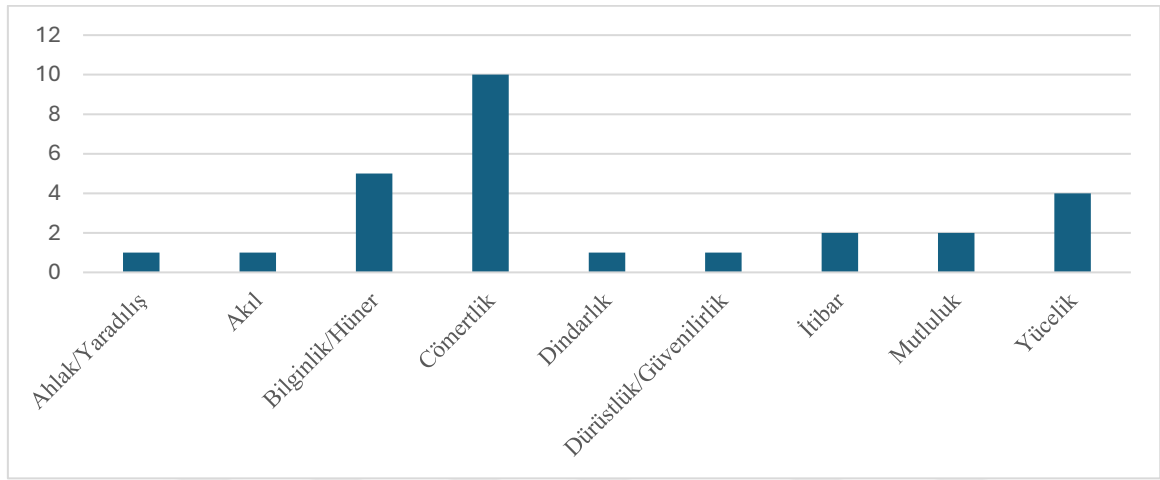
Grafik 81: Defterdar Ahmet Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nâilî, Ahmet Paşa hakkında iki kaside yazmıştır. Yazılan bu kasidelerin birinde Nâilî, çektiği sıkıntılardan bahsetmektedir. Ahmet Paşa hakkında “bezm-i şerîf” ve “gulâm” şeklinde iki ifade yer almaktadır. Diğer veriler 36. kasideden tespit edilmiştir. Bu kasidede onun defterdar oluşu kutlanmış ve makamının güzelliği ve yüceliği övülmüştür.

3.2.4.16. Ruznâmeci İbrahim Efendi

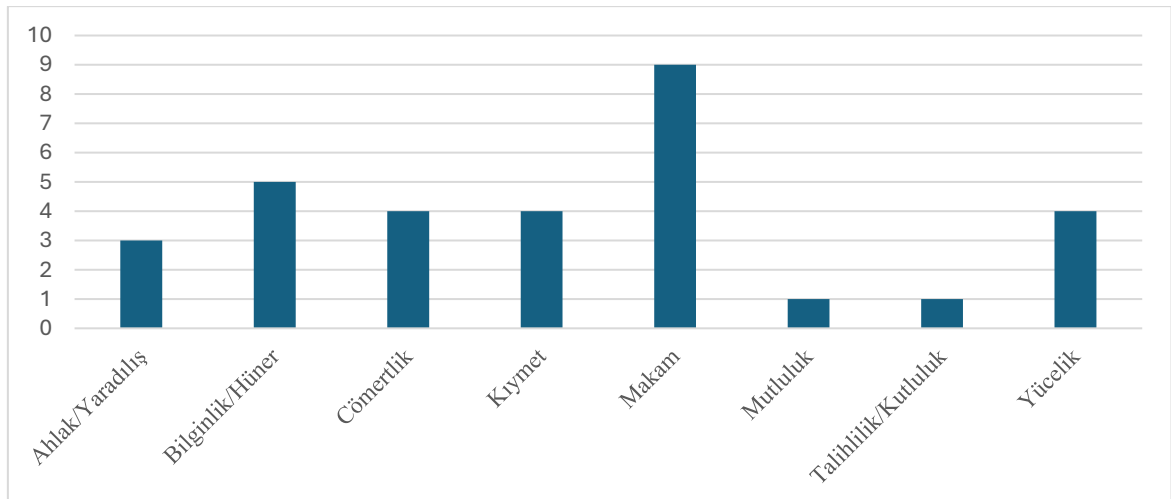
Grafik 82: Ruznameci İbrahim Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, İbrahim Efendi hakkında 15 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede İbrahim Efendi'nin çoğunlukla cömertliği övülmüştür. Bu tutum, Nâilî'nin nazik bir dille yardım isteği olarak yorumlanabilir. Bilginlik/hüner övgüsü, İbrahim Efendi'nin mesleği sebebiyle olduğu açıktır.

3.2.4.17. Reîsü'l-Küttâb Şâmîzâde

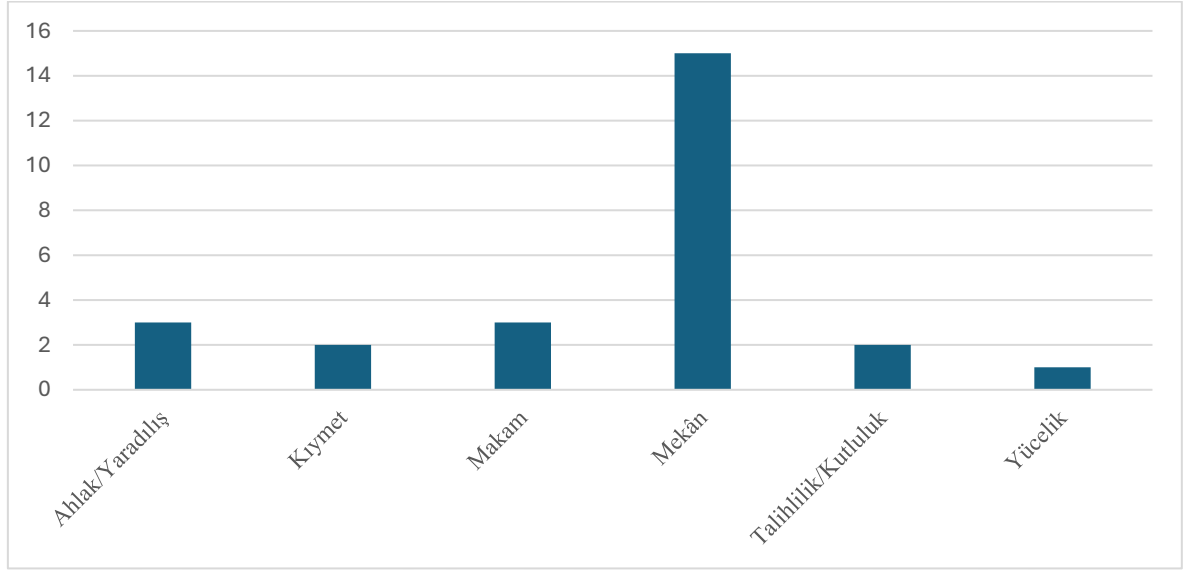
Grafik 83: Reîsü'l-Küttâb Şâmîzâde'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Şâmîzâde hakkında 22 beyitlik bir kaside yazmıştır. Şâmîzâde'nin mesleği sebebiyle makam övgüsü öne çıkmaktadır. Reisülküttaplık makamı hakkında kalem, devât, hat gibi ifadelerin kullanılması dolayısıyla bilginlik/hüner de öne çıkan konulardandır.

3.2.4.18. Silahdâr Yusuf Paşa

Grafik 84: Silahdâr Yusuf Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nâilî, Yusuf Paşa hakkında 16 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidenin girişinde köşk övgüsünde bulunması sebebiyle mekân övgüsü öne çıkmıştır. Diğer konularla ilgili yeterli veri bulunmadığından sağlıklı bir değerlendirme yapılamamaktadır.

3.3. Nefî

Nefî Divanı'nın kasideler bölümünde 62 kaside bulunmaktadır ve 60'ı incelenmiştir. Bu 60 kasidenin 13'ü IV. Murad'a, sekizi I. Ahmed'e, beşi Şeyhülislam Mehmed Efendi'ye, dördü II. Osman'a, dördü Nasuh Paşa'ya, dördü Hafız Ahmed Paşa'ya, üçü Damat Mehmed Paşa'ya, ikisi Kuyucu Murad Paşa'ya, ikisi Hüsrev Paşa'ya, ikisi İlyas Paşa'ya, ikisi Şeyhülislam Esed Efendi'ye, ikisi Kaymakam Mehmed Paşa'ya yazılmıştır. Kayserili Halil Paşa, Kemankeş Ali Paşa, Mere Hüseyin Paşa, Bayram Paşa, Mustafa Paşa, Şeyhülislam Aziz Efendi, Darüssaâde Ağası, Gelibolulu Âlî, İbrahim Paşa hakkında da birer kaside bulunmaktadır.

3.3.1.I. Ahmed

1603-1617 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. III. Mehmed'in oğludur. Bir mide hastalığı sebebiyle 22 Kasım 1617 tarihinde yirmi sekiz yaşındayken vefat etmiştir. Zevk ve sefaya kapılmayan, dindar, hayırsever, sert mizaçlı, ihaneti affetmeyen, ava ve cirit oyununa meraklı, Bahtî mahlasıyla şiirler yazan bir padişaktır.¹⁸⁵

3.3.1.1. Yücelik

Şâh-ı Cem câh u felek mertebe Sultân Ahmed

Ki eder kevkebe-i câhına dünyâ tazîm [K 7/27]

Sultan Ahmed'in makamı Şah Cem gibidir. Hatta onun yüceliği feleklere ulaşmaktadır. Öyle ki dünya onun yüceliğini işaret eden yıldızla hürmet etmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “Şâh-ı Cem câh” ve “felek mertebe” ifadeleri yücelikle ilişkilidir. Aynı şekilde “sultân” kelimesi makamla; “kevkebe-i câh” ifadesi ise talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

Verse ger hûrşîd-i istidâdı hâke terbiyet

Hâk kadr-i gevher-i mâhiyyet-i insân bulur [K 8/29]

Sultan Ahmed, Nefî'nin tabiriyle güneş gibidir ve eğer o toprağa ışıyla terbiye verse toprak gevhere dönüşerek bir insan mahiyeti kazanır. Bundan hareketle beyitte geçen “hûrşîd-i istidâd” ve “kadr-i gevher-i mâhiyyet-i insân” yücelikle ilişkilidir.

3.3.1.2. Yönetim Erki

3.3.1.2.1. Adalet

Etti adlin o kadar râh-ı dalâlî münsedd

Hâtıra yol bulamaz vesvese-i şeytânî [K 3/32]

Sultan Ahmed'in adaleti yoldan çıkmayı engellediği için şeytan, insanlara vesvese veremez duruma gelmiştir. Padişah, adaletiyle şeytanı cezalandırmıştır. Bu bağlamda beyitte geçen “adl” kelimesi adaletle ilişkilidir.

¹⁸⁵ Mücteba İlgürel, “Ahmed I”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde 2*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, s. 30-33.

3.3.1.2.2. Cömertlik

Lutfu bir mertebe ki çarhı eder gark-ı güher

Mevchîz olduğu dem bahr-ı kefi ihsânı [K 3/13]

Sultan Ahmed öylesine cömerttir ki iyilik yapmak istediği vakitte lutfu gökyüzünü incilere boğmaktadır. Nefî, yıldızları inciye benzeterek onların padişahın ihsanından dolayı orada olduğunu hayal etmiştir. Bu bağlamda beyitte geçen “lutf”, “gark-ı güher” ve “kefi ihsân” ifadeleri cömertlikle ilişkilidir.

3.3.1.2.3. Makam

Hümâyûn pâye Sultân Ahmed-i âdil ki düşmüşdür

Zılâl-ı sâye bân-ı devleti kevn ü mekân üzre [K 5/19]

Sultan Ahmed’in kutlu makamının gölgesi, tüm dünyayı kaplamaktadır. Onun adaleti dünyayı sarmış ve kötülüklerden korumaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “hümâyûn pâye”, “sultân” ve “zılâl-ı sâye bân-ı devlet” ifadeleri makamla ilişkilidir. Beyitte geçen “âdil” kelimesi de adaletle ilişkilidir.

3.3.1.3. Kişisel Erk

3.3.1.3.1. Kahramanlık/Yiğitlik

Âferin şest-i hümâyûnuna ki oklarının

Mûmdan olsa yine taşı deler peykânı [K 3/17]

Sultan Ahmed parmağına taktığı zılgir sayesinde attığı oklar çok kuvvetlenmektedir. Öyle ki oklar mumdan olsa dahi taşı delebilecek kuvvettedir. Bu bağlamda beyitte geçen “şest-i hümâyûn”, “ok” ve “taşı deler peykânı” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

3.3.1.3.2. Mekân

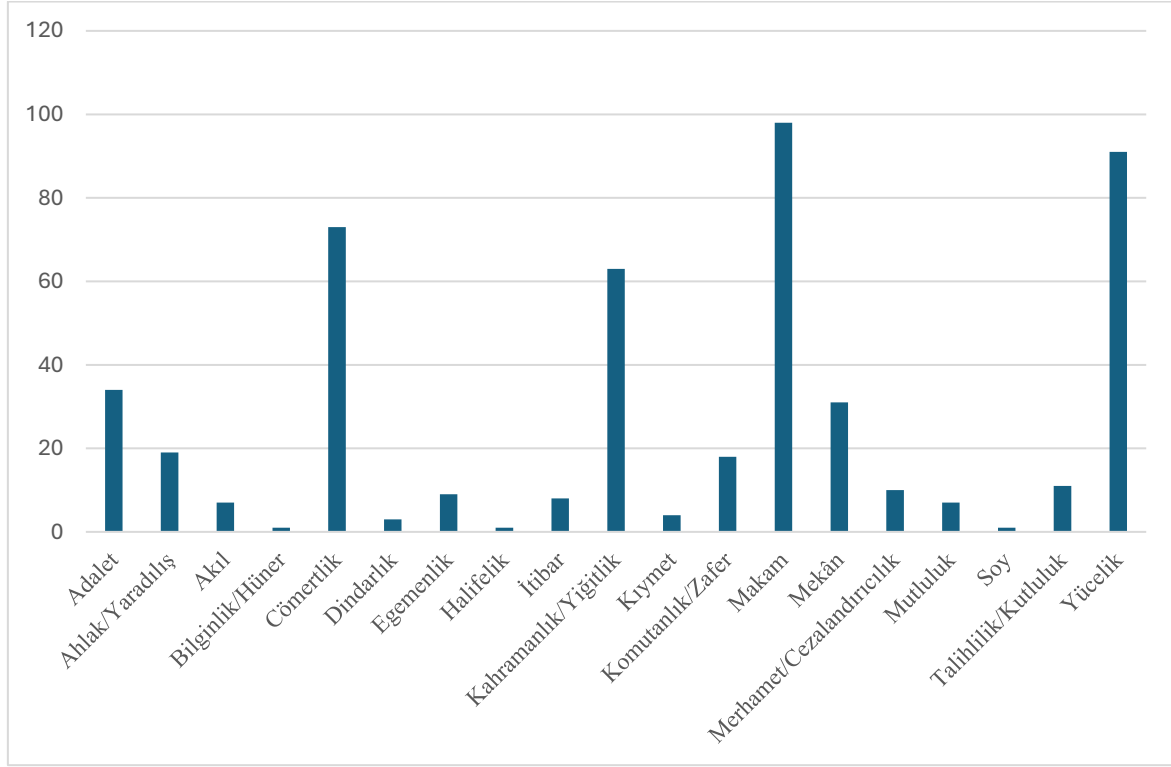
Dâimâ böyle müferrih mi bu cây-ı dilgüşâ

Her zaman âb u hevâsı böyle rûhefzâ mıdır [K 6/12]

Nefî, bu kasidesinde Edirne’yi ve oradaki sarayı övmektedir. Bu beyitte de oranın iç açıcı bir yer olduğunu dile getirerek havasının suyunun her zaman insana canlılık veren bir yer olup

olmadığını sormaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “müferrih”, “cây-ı dilgüşâ”, “âb u hevâ” ve “rûhefzâ” ifadeleri mekânla ilişkilidir.

Grafik 85: I. Ahmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nefî, Sultan Ahmed’e sekiz kaside yazmıştır. Bu kasidelerde öne çıkan konu makam ve yüceliktir. Nefî, kasidelerinde peş peşe sıralı seslenmeler, nitelemeler kullanmaktadır. Bu iki bahsin bu denli öne çıkmasının sebeplerinden biri budur. Kahramanlık/yiğitliğin öne çıkmasına Nefî’nin kasidelerde atlarla ilgili övgülerinin sebep olduğu söylenebilir. Cömertlikten bahsetmesi ise kendisinin keremden uzak bırakılmamasını istemesi sebebiyledir.

3.3.2. II. Osman

1618-1622 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. I Ahmed’in oğludur. 19 Mayıs 1622’de başlayan bir isyanın ikinci günü II. Osman asiler tarafından yakalanıp ağır hakaretlere uğratılıp boğularak öldürülmüştür. Kaynaklara göre cesur, mağrur, atalarının zaferlerine gıpta eden, silah kullanmada ve ata binmede yetenekli, cimri, sert tabiatlı, asker ve ulema tarafından sevilmeyen bir padişaktır.¹⁸⁶

¹⁸⁶ Feridun Emecen, “Osman II”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 33, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007, s. 453-456.

3.3.2.1. Yücelik

Tîgına nola yemîn eylerse rûh-ı Murtazâ

Bir gazâ ettin ki hoşnûd eyledin peygamberi [K 14/4]

Kaside muhtemeldir ki II. Osman Lehistan seferini anlatmaktadır. II. Osman öyle bir kılıca sahiptir ki Hz. Ali'den el almıştır. Almış olduğu galibiyet neticesinde II. Osman, Hz. Muhammet'i hoşnut etmiştir. Bu bağlamda beyitte geçen "hoşnûd eyledin peygamberi" ifadesi yücelikle ilişkilidir. Aynı şekilde "tîg" ve "gazâ" kelimeleri de komutanlık/zaferle ilişkilidir.

Kîmyâ buldum sürünce hâk-i pâyine yüzüm

Genc-i devlet nakd-i vakt-i râygânımdır benim [K 12/28]

Nefî, Sultan Osman'ın ayağının toprağına yüzünü sürünce kimyayı bulduğunu söylemektedir. Bu kimya her şeyi altına çevirecek güçtedir. Öyle ki Nefî için karşılığı olmayan vaktin sermayesi, devlet hazinesi olmuştur. Vaktini padişahın ayağının toprağında bulduğu kimya ile meşgul olarak geçirecektir. Bundan hareketle beyitte geçen "hâk-i pây", "yüzüm sür-" ve "genc-i devlet" yücelikle ilişkilidir.

3.3.2.2. Yönetim Erki

3.3.2.2.1. Makam

Tenezzül eylemez ammâ o tâc u tahta ikbâli

Buna kâil değil zîrâ ulüvv-i şevket ü şânı [K 11/8]

II. Osman ikbali beyitte anlatılana göre taca ve tahta tenezzül etmemektedir. Onun ululuğı ve şanı böyle bir şeye razı gelmemektedir. Bu makam, ona miras kalmıştır. Bu bağlamda beyitte geçen "tâc u taht" ve "ikbâl" ifadeleri makamla ilişkilidir. Beyitte geçen "ulüvv-i şevket ü şân" ifadesi de itibarla ilişkilidir.

3.3.2.2.2. Komutanlık/Zafer

Sehâb-ı nevbahâr-ı feth u nusret tîg-ı sîrâbı

Çerâğ-ı dûdmân-ı dîn ü devlet baht-ı bîdârı [K 13/35]

Onun suya doygun kılıcı, zafer baharının bulutu gibidir. Onun uyanık bahtı ise din ve devlet ocağının yani devletin meşalesidir. Kılıcı sayesinde rahmet bulan devlet, bahtı sayesinde de önü açık,

geleceği aydınlıktır. Bu bağlamda beyitte geçen “feth u nusret” ve “tîg-ı sırâb” ifadesi komutanlık/zaferle ilişkilidir. Beyitte geçen “baht-ı bîdâr” ifadesi talihlilik/kutlulukla; “dîn ü devlet” ifadesi de makamla ilişkilidir.

3.3.2.3. Kişisel Erk

3.3.2.3.1. Kahramanlık/Yiğitlik

Ne ranâ rahş olur elhak ol ejderhâ-yı anka per

Ki eyler cilvesi şermende tâvus-ı hırâmânı [K 11/29]

II. Osman’ın tahta çıkışı üzerine yazılan bu kasidede padişahın atının tasviri yapılmaktadır. Beyitte anlatılana göre onun atı öylesine güzel koşmaktadır ki onu gören Anka kanatlı ejderha sanmaktadır. Atın hal ve tavırları ise böbürlenerek yürüyen tavus kuşunu kıskandırmaktadır. Kişinin atının duruşu, hareketleri, sahibinin dolaylı yoldan yiğitliğinin övülmesi için kullanılmıştır. Bu sebeple beyitte geçen “ranâ rahş”, “ejderhâ-yı anka per” ve “cilve” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

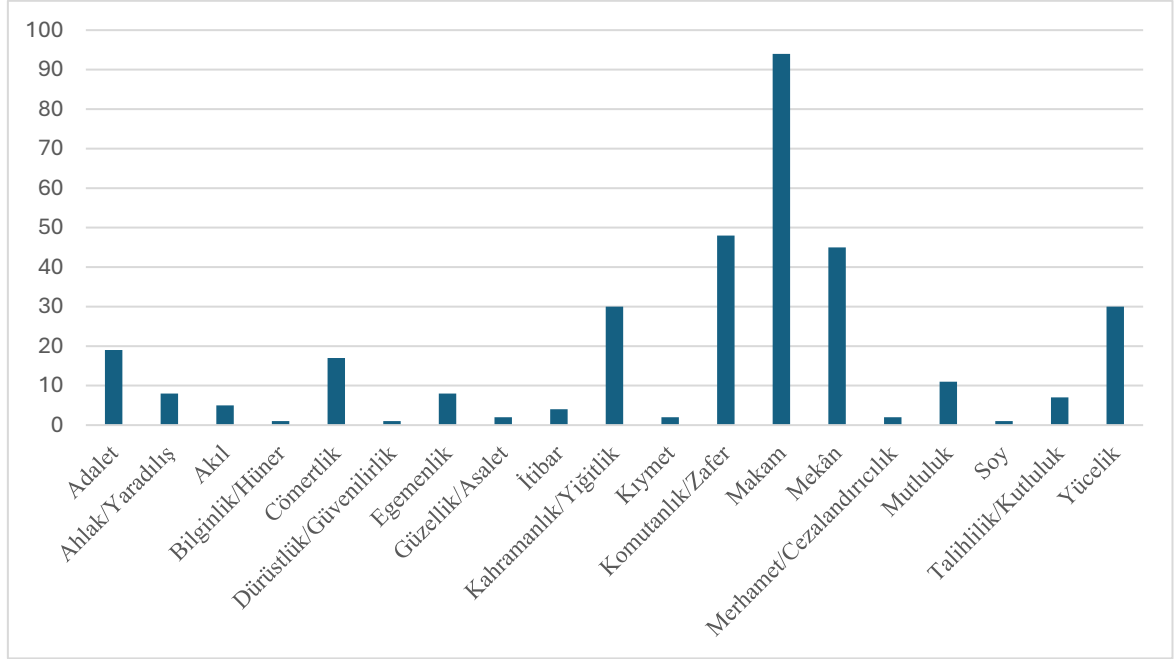
3.3.2.3.2. Mekân

Teâlallâh zihî kasr-ı bülend eyvân-ı halkârî

Yed-i beyzâ-yı kudrettir meger ki dest-i mimârı [K 13/1]

Nefî, bu kasidede saray övgüsünde bulunmuştur. II. Osman’ın sarayı öylesine süslü ve yücedir ki onun mimarının elinin Hz. Musa’nın eline benzemesi gerekmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “kasr-ı bülend” ve “eyvân-ı halkârî” ifadeleri mekânla ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “Yed-i beyzâ-yı kudret” ve “dest-i mimâr” ifadeleri de yücelikle ilişkilidir.

Grafik 86: II. Osman'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nefî, II. Osman için dört kaside yazmıştır. Dört yıl tahtta kalan II. Osman'ın kasidelerdeki övgüsünde makam ve mekân övgüsünden sonra komutanlık/zaferin öne çıktığı görülmektedir. II. Osman'ın Lehistan'da kazanmış olduğu zafer dolayısıyla olduğu söylenebilir. Mekân övgüsünün sebebi ise saray övgüsü sebebiyledir.

3.3.3.IV. Murad

3.3.3.1. Yücelik

Ol şehenşâh-ı bülend ikbâl ü âlî mertebe

Ki eder dergâhına şâhân-ı âlem istinâd [K 25/18]

IV. Murad öylesine yücedir ki bu ikbali ulu padişaha ve devletine cihanın tüm padişahları güvenmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “âlî mertebe” yücelikle ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “şehenşâh-ı bülend ikbâl” ve “dergâh” ifadeleri makamla ilişkilidir.

Güzâr etse ger andan sonra bâğ u râğ-ı Firdevs'e

Abîrefşân u anberpâş olurdu ceyb-i havrâya [K 18/32]

Bu beyitten önce Nefî, Sultan Murad'ın kokusu eğer dağlara ve çöllere saba rüzgârıyla uğramış olsaydı gülün ıtır eline, lalenin de miske döneceğini dile getirmektedir. Bu beyitte de eğer saba rüzgârı, dağlardan ve çöllerden sonra Firdevs cennetinin çayırlığını, çimenliğini gezmiş olsaydı

hurilerin yakalarının abîr ve amber kokusu saçacağını söylemektedir. Bundan hareketle beyitte geçen “abîrefşân” ve “anberpâş” yücelikle ilişkilidir.

3.3.3.2. Yönetim Erki

3.3.3.2.1. Adalet

Ey Husrev-i âlî nijâd vey dâver-i pâk itikâd

Ey şâh-ı sâhib adl ü dâd ey pâdişâh-ı muhterem [K 15/31]

Nefî, bu beyitte IV. Murad’a seslenerek onun özelliklerinden bahsetmektedir. Temiz soylu, iyi ve temiz iş gören adaletli, değerli bir hükümdardır. Bu bağlamda beyitte geçen “dâver-i pâk itikâd” ve “şâh-ı sâhib adl ü dâd” ifadeleri adaletle ilişkilidir. Aynı şekilde “husrev-i âlî nijâd” soyla; “pâdişâh-ı muhterem” makamla ilişkilidir.

3.3.3.2.2. Cömertlik

İltifâtın bana dünya dolusu nimet iken

Olamam zillet edip zelle-i berhân-ı felek [K 24/5]

Nefî, IV. Murad’ın cömertliğiyle memnun olduğunu dile getirerek felek gibi yoldan çıkıp yanılgıya düşmeyeceğini söylemektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “iltifât” ve “nimet” ifadeleri cömertlikle ilişkilidir.

3.3.3.2.3. Makam

Hudâvend-i zamân ki pâdişâhân-ı cihân ana

Kemîne bende-i fermânber ü dîrîne çâkerdir [K 19/15]

Vaktin padişahı olan IV. Murad’ın emrine tüm cihanın padişahları tabidir. Hepsi onun kölesi kıymetindedir. Bu bağlamda beyitte geçen “hudâvend-i zamân”, “bende-i fermânber” ve “çâker” ifadeleri makamla ilişkilidir.

3.3.3.2.4. Komutanlık/Zafer

Arşa as şimdiden geri şemşîr-i cevherdârını

Anı talik etmege lâyük değil *seb-i şidâd* [K 25/43]

Nefî'nin IV. Murad'ın seferden zaferle dönmesi üzerine yazdığı kasidenin bu beytinde kılıcını artık arşa asması gerektiğini çünkü yedi kattan oluşan feleğin kılıcı asmaya layık olmadığını dile getirmektedir. Kılıcı arşa asmak, büyük bir zafer kazanmak manasına gelmektedir.¹⁸⁷ Felek, böylesine bir şerefi taşıyabilecek bir varlık değildir. Bu kılıcın yeri ancak arş olmalıdır. Dolayısıyla beyitte geçen “arşa asmak” ve “şemşîr-i cevherdâr” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

3.3.3.2.5. Egemenlik

Dâdger pâdişeh-i âdil ü âlî şân ki

Her ne emr etse kazâ hükmünü eyler imzâ [K 17/58]

IV. Murad'ın egemenliğini kaza ve kader dahi desteklemektedir. O adaletli ve şanı yüce olan padişah her ne emrederse kaza, onu yazmaktadır, yani onun dediği gerçekleşmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “emr” ve “hükm” kelimeleri egemenlikle ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “dâdger” ve “pâdişeh-i âdil” ifadeleri adaletle; “âlî şân” ifadesi itibarla; “kazâ” ise talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

3.3.3.3. Kişisel Erk

3.3.3.3.1. Bilginlik/Hüner

Ârâste envâ-ı maârifle vücûdu

Her fende serefrâz-ı cihân bihter-i âlem [K 23/17]

IV. Murad'ın varlığı bilginlikle, hünerle donatılmıştır. Öyle ki her alanda önde gelen bir kişiğe sahiptir. Bu bağlamda beyitte geçen “maârif”, “vücûd”, “fen” ve “serefrâz-ı cihân” ifadeleri bilginlik/hünerle ilişkilidir. Aynı şekilde “bihter-i âlem” ifadesi de yücelik başlığıyla ilişkilidir.

3.3.3.3.2. Kahramanlık/Yiğitlik

O Celâlî Yağızı da ne kadar çâpükdür

Ki olurken ana meydân-ı cihân tengfezâ [K 17/18]

Nefî, kasidelerde atlara ayrı bir önem vermiştir. IV. Murad'a yazdığı bu kasidede de atların cinslerinden ve özelliklerinden ayrı ayrı bahsetmektedir. Bu atlar IV. Murad'ın sarayının ahırındadırlar. Bu atları kullananlar savaş meydanlarında, avcılıkta, seyahatte çok iyi performans

¹⁸⁷ Kubbealtı Lugatı, “Kılıç”, <https://lugatim.com/s/kılıç> (14.09.2025).

gösterirler. Binen kişiyi heybetli göstermektedir. Nefî, bu beyitte de Celâlî Yağız adındaki atın çabukluğu öylesine büyüktür ki yeryüzü dahi ona dar gelmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “Celâlî Yağız”, “çâpük”, “meydân-ı cihân” ve “tengfezâ” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

3.3.3.3.3. Ahlak/Yaradılış

İsâ gibi bir rûh-ı melek sîret ü hoşzât

Yûsuf gibi bir mâh-ı perî peyker-i âlem [K 23/15]

IV. Murad’ın huyu, tabiatı Hz. İsa’ya; yüzünün güzelliği ise Hz. Yusuf’a benzemektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “rûh-ı melek sîret” ve “hoşzât” ifadeleri ahlak/yaradılışla ilişkilidir. Aynı şekilde “mâh-ı perî” ve “peyker-i âlem” güzellik/asaletle ilişkilidir.

3.3.3.3.4. Şairlik

Hıdîv-i pür hüner Sultân Murâd ol şâh-ı dînperver

Ki hem ehl-i dil ü hem hoşnüvîs ü hem sühenverdir [K 19/19]

IV. Murad, Murâdî mahlasıyla şiirler yazmıştır. Nefî de buna değinerek onun hüner dolu, gönül ehli, hoş yazı yazan ve güzel konuşan bir sultan olduğunu belirtmektedir. Burada bahsedilen hoş yazı yazması ve güzel konuşması onun şairliğiyle ilgilidir. Bu sebeple beyitte geçen “ehl-i dil”, “hoşnüvîs” ve “sühenver” ifadeleri şairlikle ilişkilidir. Aynı şekilde “hıdîv-i pür hüner”, “sultân” ve “şâh-ı dînperver” ifadeleri makamla ilişkilidir.

3.3.3.3.5. Mekân

Habbezâ bağçe-i pâdişeh-i rûy-ı zemîn

Görse Rıdvân eder üstadına yüzbin tahsîn [K 46/1]

Yeryüzünün hükümdarı olan IV. Murad’ın sarayının bahçesi herkesi kendine hayran bırakmaktadır. Öyle ki cennetin bekçisi olan Rıdvân dahi cenneti bırakıp o bahçenin bahçıvanına yüz binlerce kez beğenilerini sunar. Bu bağlamda beyitte geçen “bağçe-i pâdişeh-i rûy-ı zemîn” mekânla ilişkilidir.

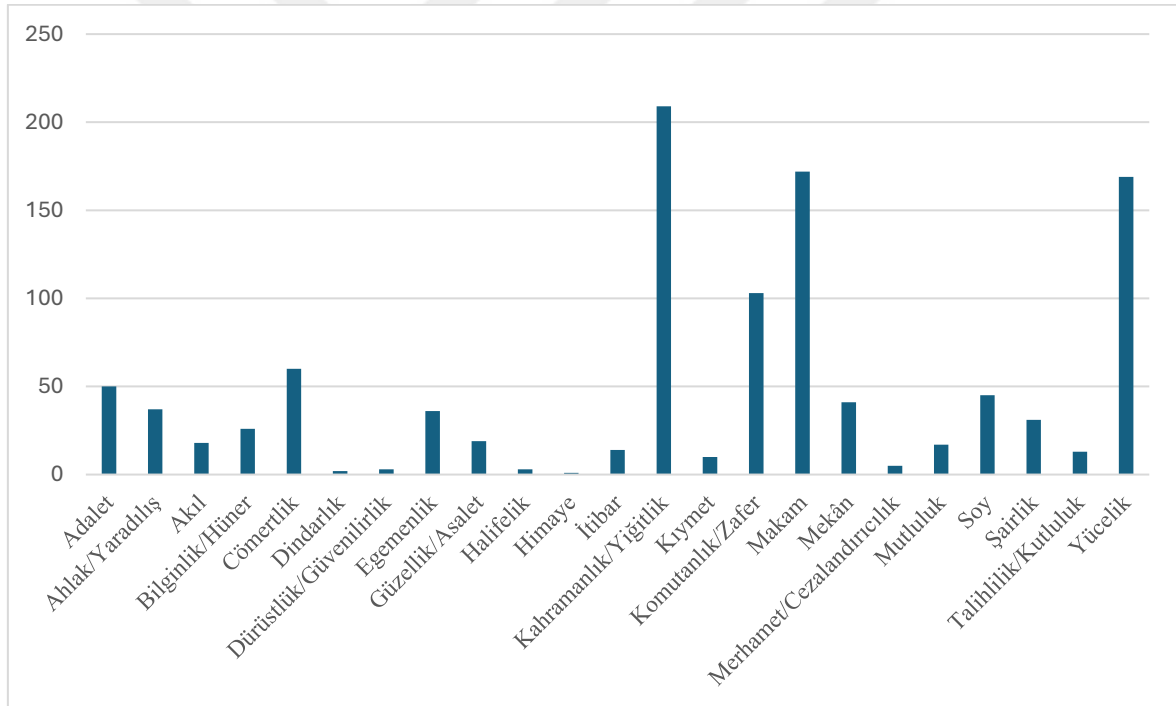
3.3.3.3.6. Soy

İki şehzâde ki her biri bir rûh-ı musavverdir

Dü nûr-ı çeşm-i yektâ pâdişâh-ı heft kişverdir [K 19/1]

Nefî, bu kasidede IV. Murad'ın şehzadelerini övmektedir. “İki şehzade” diye bahsettiği şehzadelerin adlarını 3. beyitte Mahmud ve Muhammed (Mehmed) olarak zikretmektedir. Nefî, bu iki şehzadenin de hayali derecede güzellikle donatılarak yaratılmış olduklarından bahsetmektedir. Bu iki inciye yedi iklimin padişahı olarak nitelemektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “iki şehzâde”, “rûh-ı musavver” ve “dü nûr-ı çeşm-i yektâ” ifadeleri soyla ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “pâdişâh-ı heft kişver” ifadesi de makamla ilişkilidir.

Grafik 87: IV. Murad'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

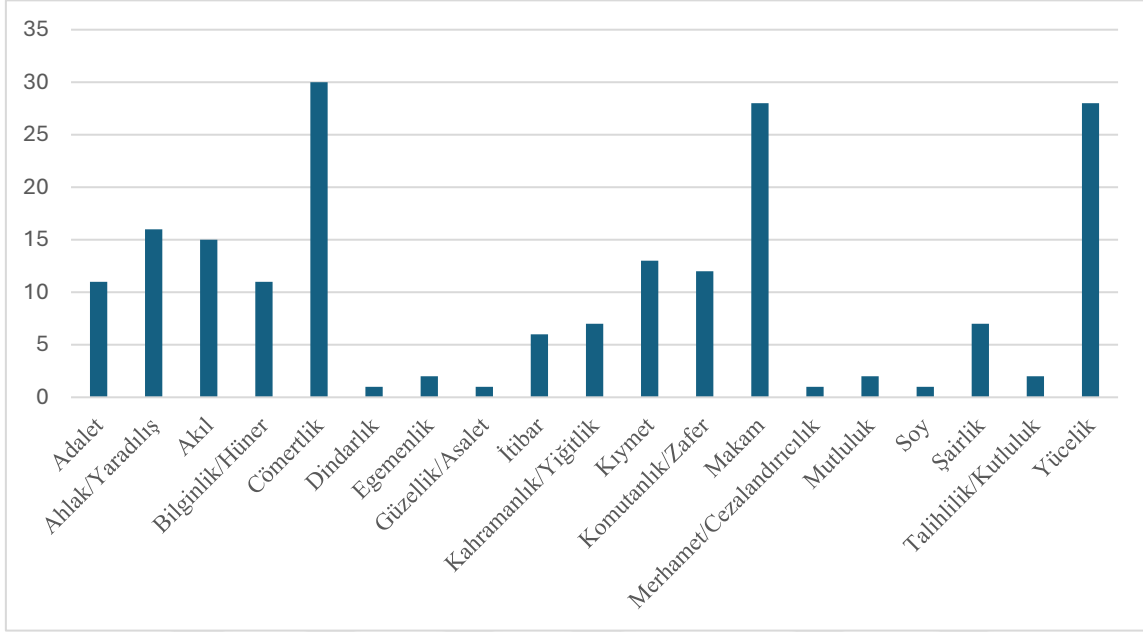
Nefî, IV. Murad hakkında 13 kaside yazmıştır. I. Ahmed ve II. Osman'dan daha uzun süre tahtta kalan IV. Murad hakkındaki kasideler de bu sebeple fazladır. Bu kasidelerde IV. Murad hakkında kahramanlık/yiğitlik konusuna daha çok değinildiği tespit edilmiştir. IV. Murad'ın heybetli, iriyarı, güçlü, alet kullanmada son derecede mahir biri olması¹⁸⁸ bu konuda övgü almasını sağlamış olabilir. Çıkmış olduğu seferlerde kazandığı zaferler neticesinde kasidelerde komutanlık/zaferle de şairin övgüsüne nail olmuştur. Nefî'nin ardı sıra yapmış olduğu nitelemeler sebebiyle makam ve yücelik bahsi de ön plana çıkmıştır.

¹⁸⁸ Ziya Yılmaz, “Murad IV”, s. 182.

3.3.4. Diğer Kişiler

3.3.4.1. Hafız Ahmet Paşa

Grafik 88: Hafız Ahmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

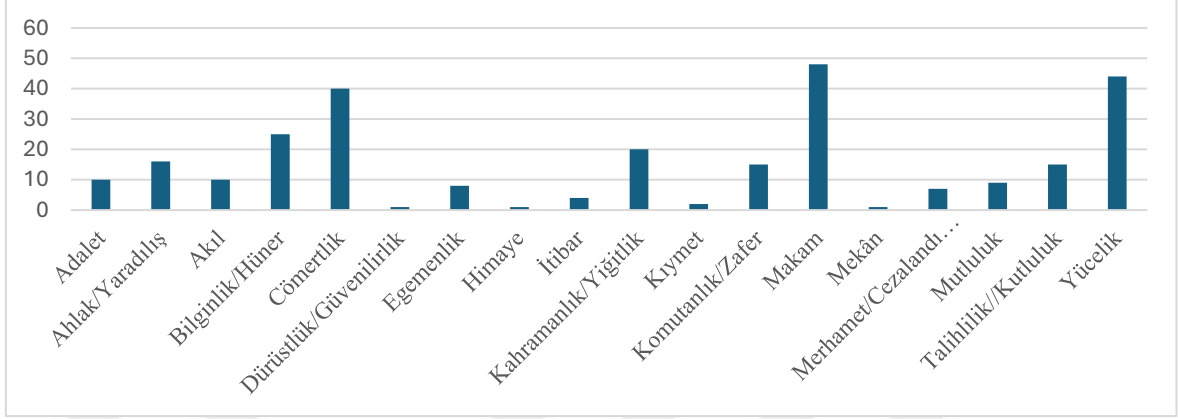

Nefî, Ahmed Paşa hakkında dört kaside yazmıştır. Bu kasidelerde de diğerlerinde olduğu gibi makam ve yücelik daha fazla değinilen konulardandır. Nefî, Paşa'ya ithafen yazdığı bir kasidesinde felekten dert yanmakta ve yardım istemektedir. Cömertlik bahsinin ön plana çıkmasının başlıca sebebi budur. Kasidelerde Ahmed Paşa'nın ahlak/yaradılışının, akıl ve bilginliğinin de kasidelerde çokça övüldüğü görülmektedir. Cömertliğinin, aklının ve bilginliğinin ön plana çıkmasının sebepleri arasında Ahmed Paşa'nın hazırcevap, cesur ve fedakâr olmasıyla birlikte Hafız mahlasıyla şiirler yazması gösterilebilir.¹⁸⁹ Yazdığı şiirler dolayısıyla şairlik konusunda da övgü almıştır.

¹⁸⁹ Orhan F. Köprülü, "Hâfız Ahmed Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, s. 85.

3.3.4.2. Nasuh Paşa

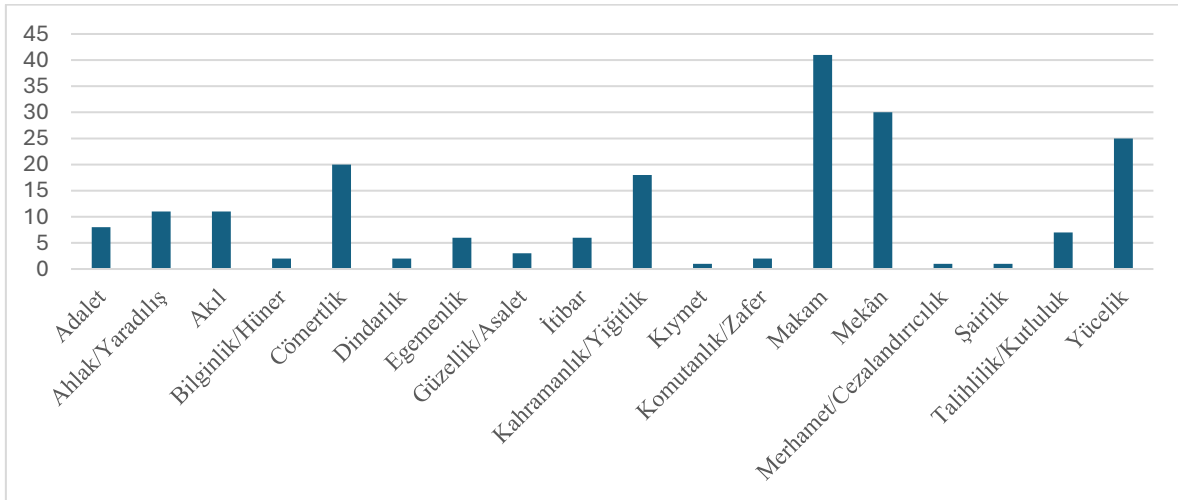
Grafik 89: Nasuh Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nasuh Paşa hakkında Nefî, dört kaside yazmıştır. Çoğu kasidede olduğu gibi Nasuh Paşa'ya yazdığı kasidelerde de makam ve yücelik konuları ön plandadır. Öne çıkan bir diğer husus ise cömertliktir. Nasuh Paşa'nın padişah tarafından çokça ihsanlara mahzar olduğu bilinmektedir.¹⁹⁰ Damatlığı ile de gücüne güç katan Paşa'dan Nefî ihsan beklemektedir. Nasuh Paşa'nın servet düşkünü, kindar, gaddar ve mağrur kişiliği nedeniyle idamına düşürülen tarihlerde de bahsedildiği üzere sevilmeyen biri olduğu anlaşılmaktadır.¹⁹¹

3.3.4.3. Damat Mehmed Paşa

Grafik 90: Damat Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

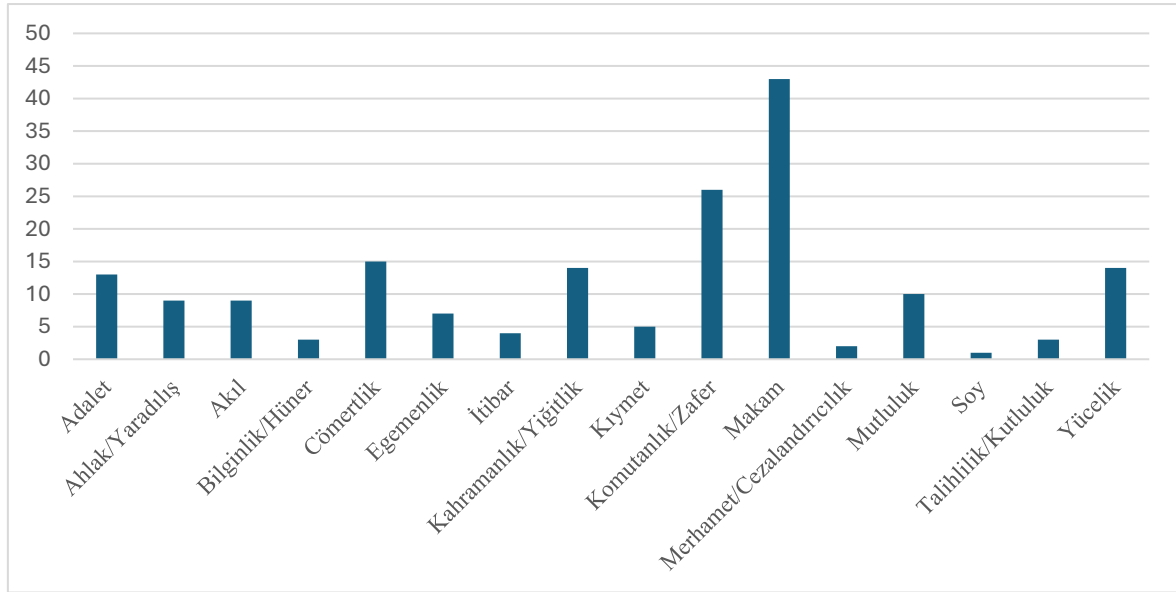
¹⁹⁰ Ömer İşbilir, "Nasuh Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006, s. 428.

¹⁹¹ İşbilir, a.g.m., s. 428.

Mehmed Paşa hakkında Nefî üç kaside yazmıştır. Nefî'nin yapmış olduğu peş peşe nitelermelerde makam ve yüceliğe değindiğı görölmektedir. Bunun sebepleri arasında Paşa'nın I. Ahmed'in damadı¹⁹² olmasıyla padişaha olan yakınlığı gösterilebilir. Mekân övgüsünün çokluğunun sebebi bir kasidesinde saray övgüsünden bahsetmesiyle ilgilidir. Mehmed Paşa'ya yazdığı bir kasidesinde daha çok kahramanlık/yiğitlikten bahsetmektedir.

3.3.4.4. Hüsrev Paşa

Grafik 91: Hüsrev Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

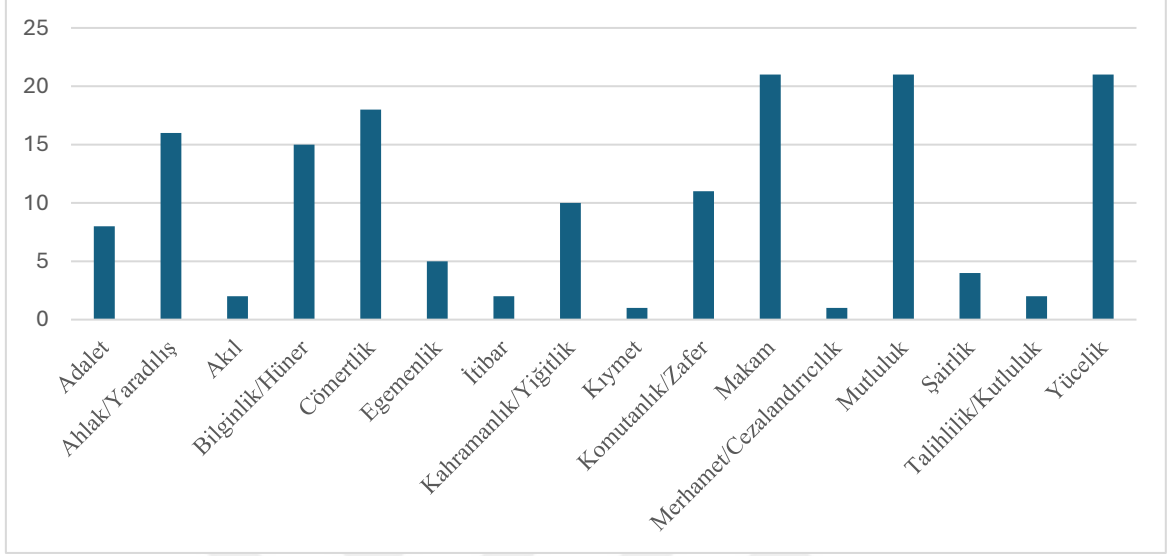
Nefî, Hüsrev Paşa hakkında iki kaside yazmıştır. Yazdığı bir kasidesinde onun komutanlığını/zaferini övmektedir. Bunun durum Paşa'nın birçok sefere katılmış olmasıyla ilgili olabilir. Paşa'nın sert tabiatlı, asabî, çevresine karşı kırıcı hareketlerde bulunması¹⁹³ komutanlık/zafer ve kahramanlık/yiğitlik konularında övgüler almasını sağlamış olabilir.

¹⁹² Mahmud Ak, "Mehmed Paşa, Damad", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 28, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003, s. 504.

¹⁹³ Halil İnalçık, "Hüsrev Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 19, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1999, s. 40.

3.3.4.5. İlyas Paşa

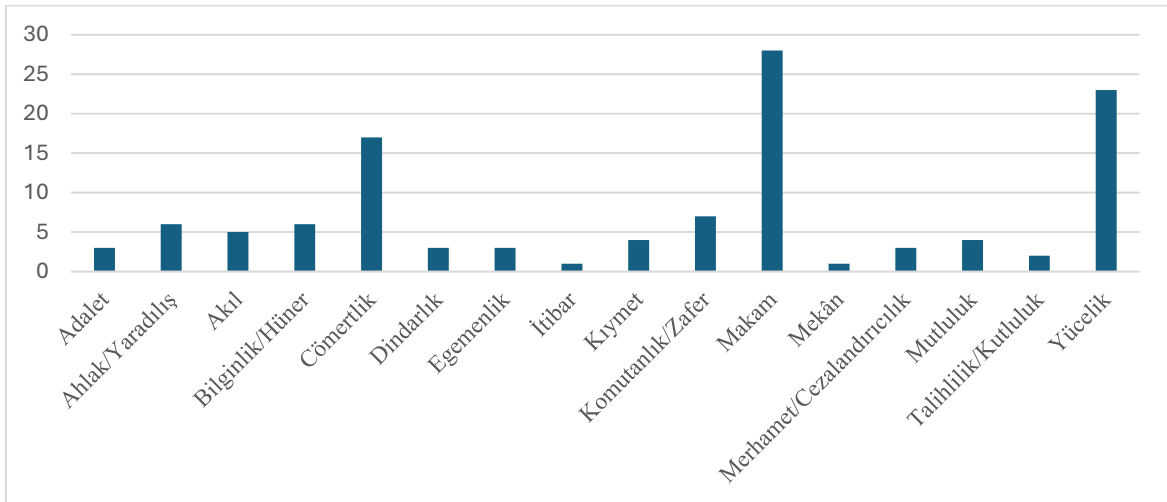
Grafik 92: İlyas Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nefî, İlyas Paşa hakkında iki kaside yazmıştır. Bu kasidelerde makam ve yücelik konusu haricinde öne çıkan konu mutluluktur. İlyas Paşa'dan aldığı mektup sebebiyle mutlu olan Nefî, bu mutluluğunu kasidesinde anlatmıştır. Yazdığı kaside sebebiyle Paşa'nın kendisine mektup yazması, şairin bunu cömertlik olarak görmesi onun cömertliğinden ve kendi mutluluğundan bahsetmesine sebep olmuştur.

3.3.4.6. Kaymakam Mehmed Paşa

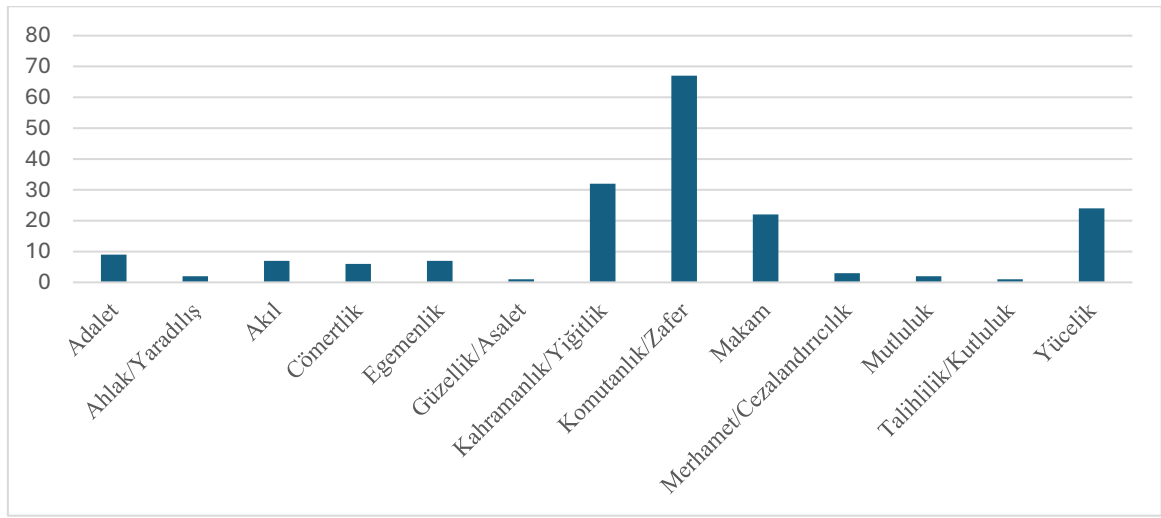
Grafik 93: Kaymakam Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nefi'nin iki kaside yazdığı Kaymakam Mehmed Paşa, ayaklarının büyüklüğü sebebiyle “Tabanyassı” veya “Tabanıbüyük” lakabıyla tanınmış olan Mehmed Paşa olsa gerektir. Kasidelerin ikisinin başlığında da kaymakam yazıyor olması sebebiyle bahse konu paşanın IV. Murad tarafından 1639 yılında sadaret kaymakamlığına getirilen Mehmed Paşa¹⁹⁴ olduğunu düşündürmektedir. Makam ve yücelik konusunun dışında öne çıkan konu cömertliktir. Bu durum Nefi'nin nazik bir dille yardım talebinde bulunması olabilir.

3.3.4.7. Kuyucu Murad Paşa

Grafik 94: Kuyucu Murad Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

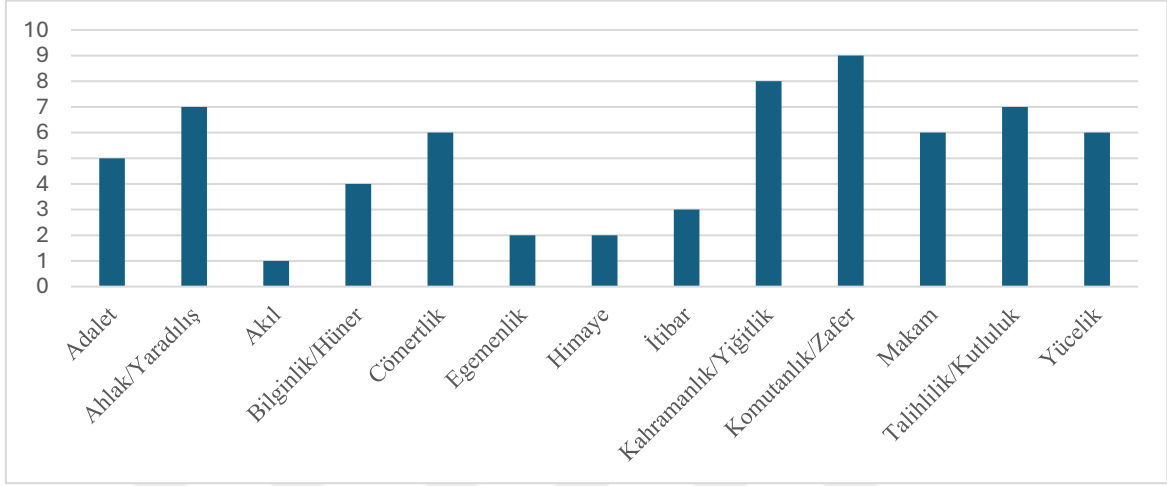
Nefi'nin iki kaside yazdığı Murad Paşa övgülerinde komutanlık/zafer bahsi öne çıkmaktadır. Her iki kasidede bu husus ön plandadır. Övgülerde İsfahan, Acem ifadelerini kullanmasından kasidenin I. Ahmed devrindeki İran seferi¹⁹⁵ neticesinde yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu sefer dolayısıyla kahramanlık/yiğitlik ve komutanlık/zafer konuları ön plandadır.

¹⁹⁴ Abdülkadir Özcan, “Mehmed Paşa, Tabanyassı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* Ek-2, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1999, s. 230.

¹⁹⁵ Ömer İşbilir, “Kuyucu Murad Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 26, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, s. 508.

3.3.4.8. Kayserili Halil Paşa

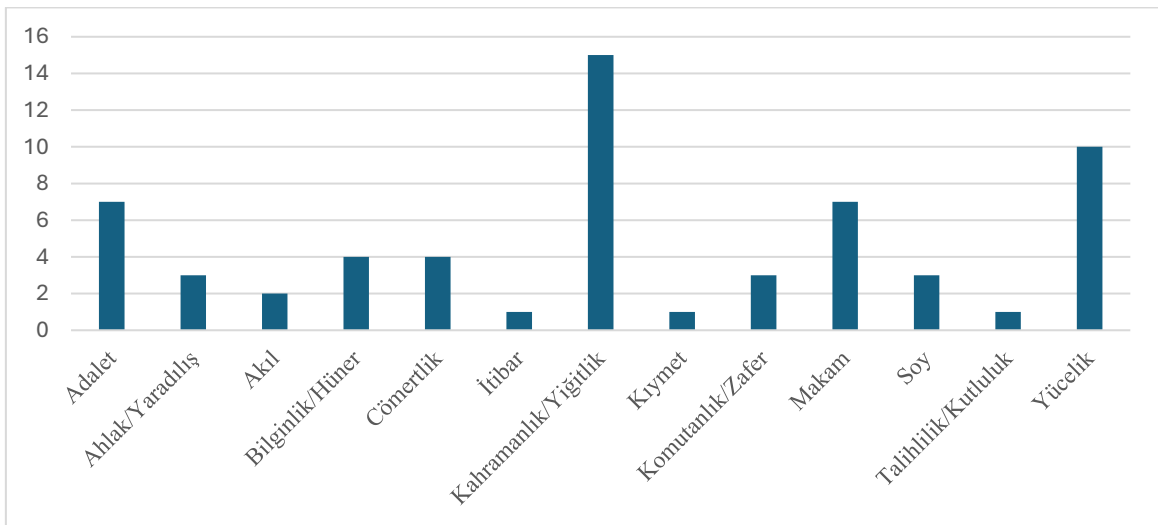
Grafik 95: Kayserili Halil Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nefî, Halil Paşa hakkında bir kaside yazmıştır. Kasidede Halil Paşa'nın komutanlık/zafer hakkındaki övgüsünde öne çıkan husus gibi görünmesine karşın dengeli bir dağılım söz konusudur. Komutanlık/zafer bahsinin İran seferi sebebiyle olduğu açıktır. Övülen İran seferinin Halil Paşa'nın sadrazamlığı dönemindeki ilk sefer olması muhtemeldir çünkü Paşa, ikinci İran seferinde başarısızlığından dolayı azledilmiştir.¹⁹⁶

3.3.4.9. Kemankeş Ali Paşa

Grafik 96: Kemankeş Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

¹⁹⁶ Alexander H. De Groot, "Halil Paşa, Kayserili", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 15, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, s. 325-326.

Nefî'nin Ali Paşa hakkında yazdığı bir kasidesi bulunmaktadır. Bahsi geçen Ali Paşa'nın Kemankeş Ali Paşa olma ihtimali yüksektir. Ok atmada maharetli olması sebebiyle Kemankeş lakabını almıştır.¹⁹⁷ Nefî, kasidede bu husus üzerine çok az söz etmektedir:

Yine anınla berâber olamaz süratde

Olsa şehbâl-i melâikden eger perr-i hadeng

Harekâtı o kadar mutedil ü nâzik ki

Ablâk-ı çarh ana nisbet görünür keçrev ü leng

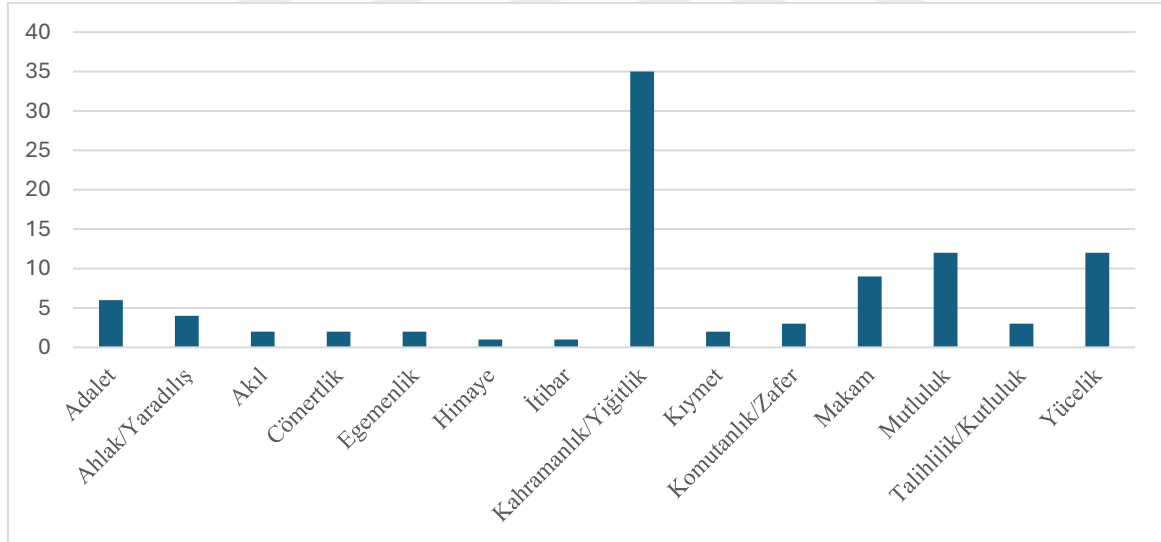
Etse ol peyker-i mevzûn ile âheste-hırâm

Sanki refîâre gelir nâz ile bir dilberşeng [K 37/25-27]

Yücelik ve makam övgüsü Nefî'nin yapmış olduğu ardı sıra nitelemelerden dolayı öne çıkmaktadır.

3.3.4.10. Mere Hüseyin Paşa

Grafik 97: Mere Hüseyin Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

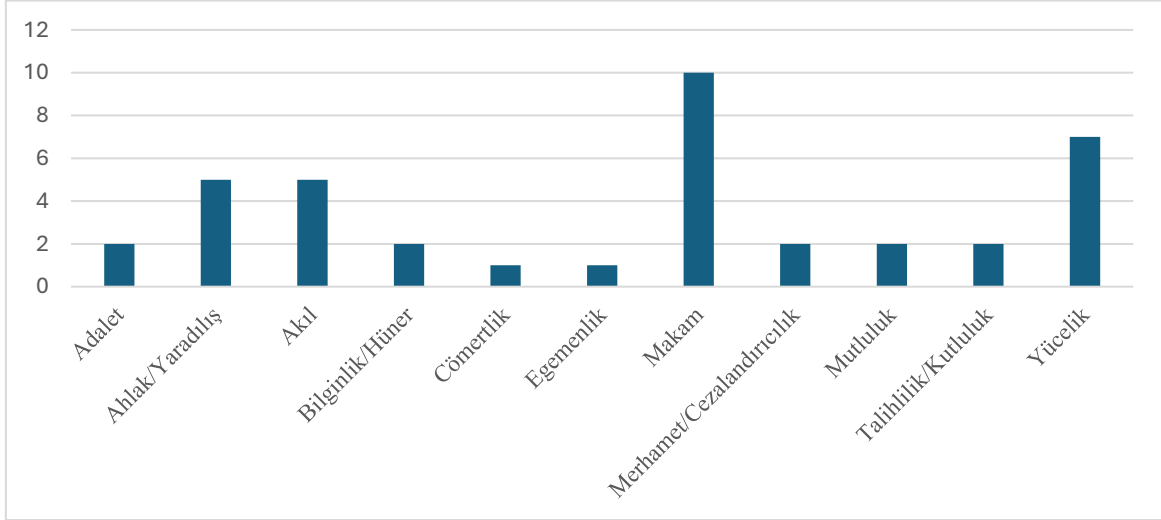
Nefî'nin bir kaside yazdığı Hüseyin Paşa'nın Mere Hüseyin Paşa olması muhtemeldir. İlmiye mensubu kişiler tarafınca cahil, zalim, kaba olarak tanıtılan Hüseyin Paşa, seyfiye mensubu kişiler tarafından âdil bir vezir olarak tanıtılmıştır.¹⁹⁸ Nefî, kasidede atlardan bahsetmesinden dolayı kahramanlık/yiğitliğini önde tuttuğunu göstermektedir.

¹⁹⁷ M. Münir Aktepe, "Kemankeş Ali Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 25, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2022, s. 248.

¹⁹⁸ Fikret Sarıcaoglu, "Mere Hüseyin Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 19, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1999, s. 9.

3.3.4.11. Bayram Paşa

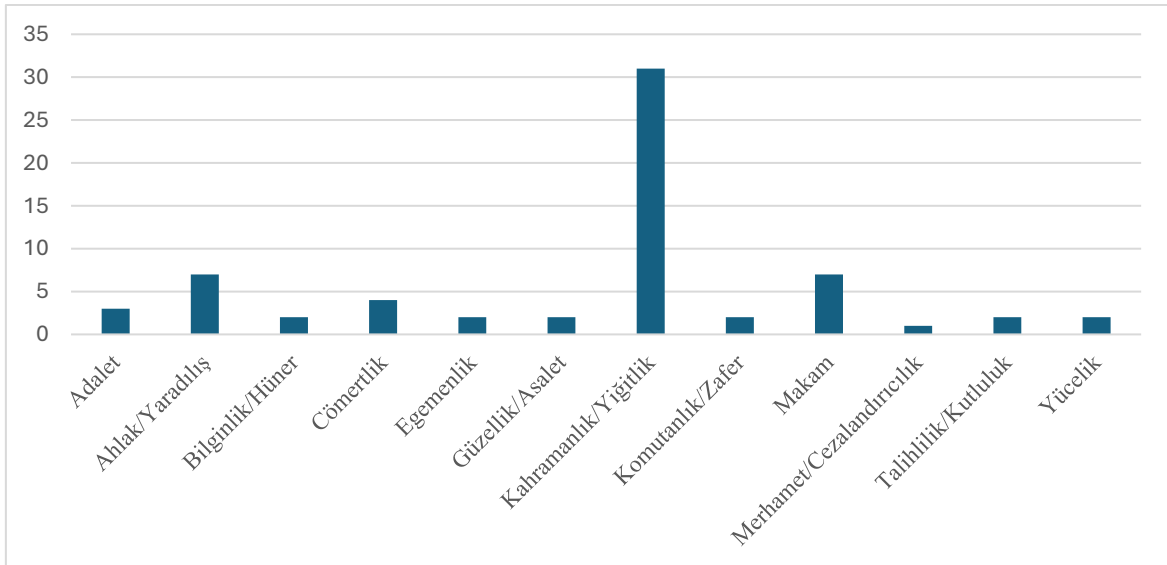
Grafik 98: Bayram Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nefi'nin söylemiş olduğu hiciv sebebiyle idamını gerçekleştiren Bayram Paşa, Nefi tarafından bir kasideyle övülmüştür. Bu kasidede konular arası dengeli bir dağılım söz konusudur. Nefi'nin her kasidede yapmış olduğu art arda nitelemeler makam övgüsüyle ilgilidir.

3.3.4.12. Mustafa Paşa

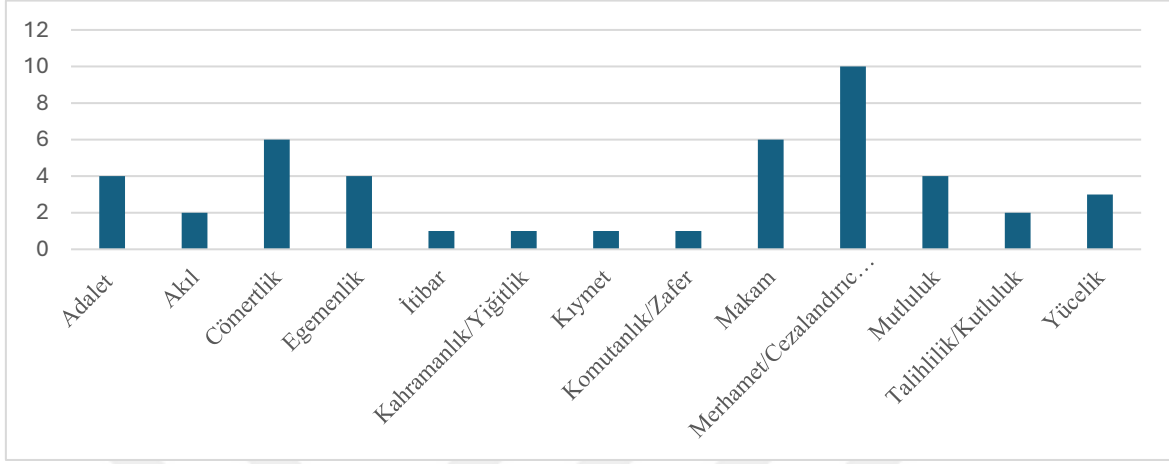
Grafik 99: Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Mustafa Paşa hakkında Nefi bir kaside yazmıştır. Yazdığı bu kasidenin neredeyse tamamında atlardan bahsetmektedir. Bu sebeple kahramanlık/yiğitliği söz konusu ettiği söylenebilir.

3.3.4.13. İbrahim Paşa

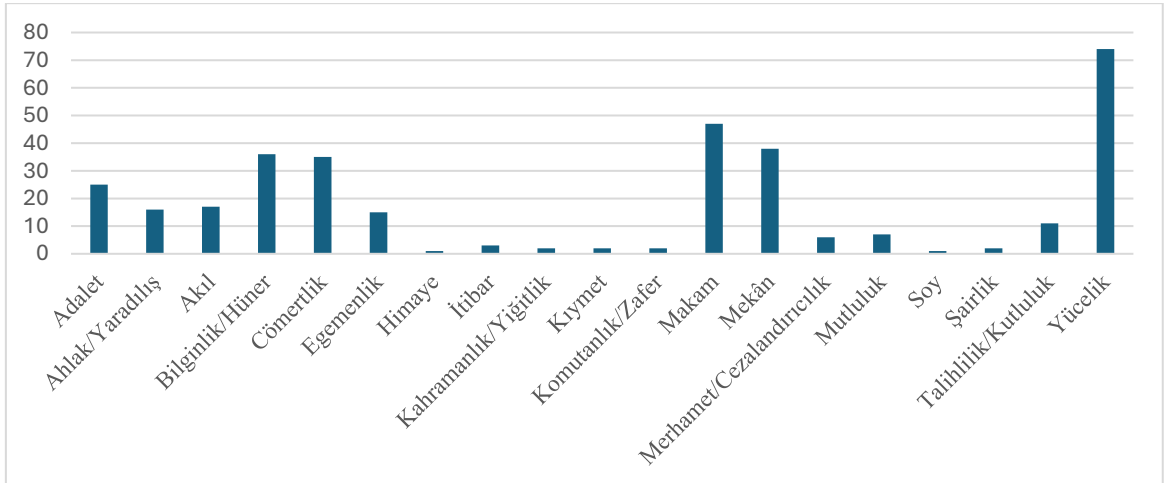
Grafik 100: İbrahim Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nefî'nin bir kasideyle övmüş olduğu İbrahim Paşa'nın "*Sana teslim eyledi gerdenkeşân-ı Mısır'ı çün / Kıldı emrinde isâbet Husrev-i mâlik rikâb*" [K 61/5] beytinden anlaşıldığı üzere Paşa'nın Mısır'a görevlendirildiği açıktır. Kasidede merhamet/cezalandırıcılığın derinlemesine işlenmesiyle Paşa'nın merhametli kişiliğine vurgu yapıldığı ifade edilebilir.

3.3.4.14. Şeyhülislam Mehmed Efendi

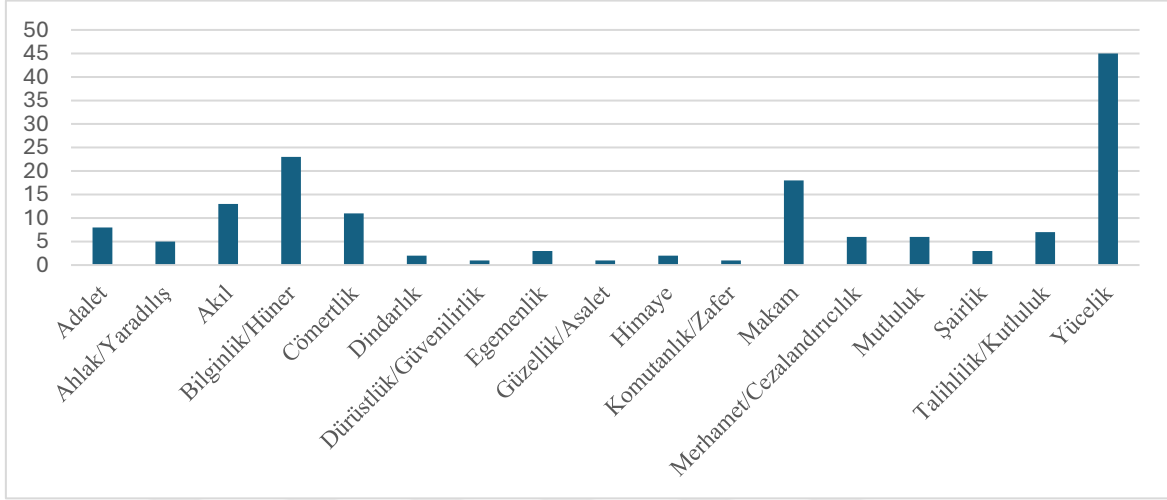
Grafik 101: Şeyhülislam Mehmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nefî, Şeyhülislam Mehmed Efendi hakkında beş kaside yazmıştır. Memduhunun daha çok yüceliğiyle övüldüğü görülmektedir. Mekân konusundaki övgüler, Mehmed Efendi'nin bahçe tasvirinden ibarettir. Kasidelerde Mehmed Efendi'nin akıllı, bilgili, cömert ve adaletli yanlarına vurgularda bulunulmuştur.

3.3.4.15. Şeyhülislam Esed Efendi

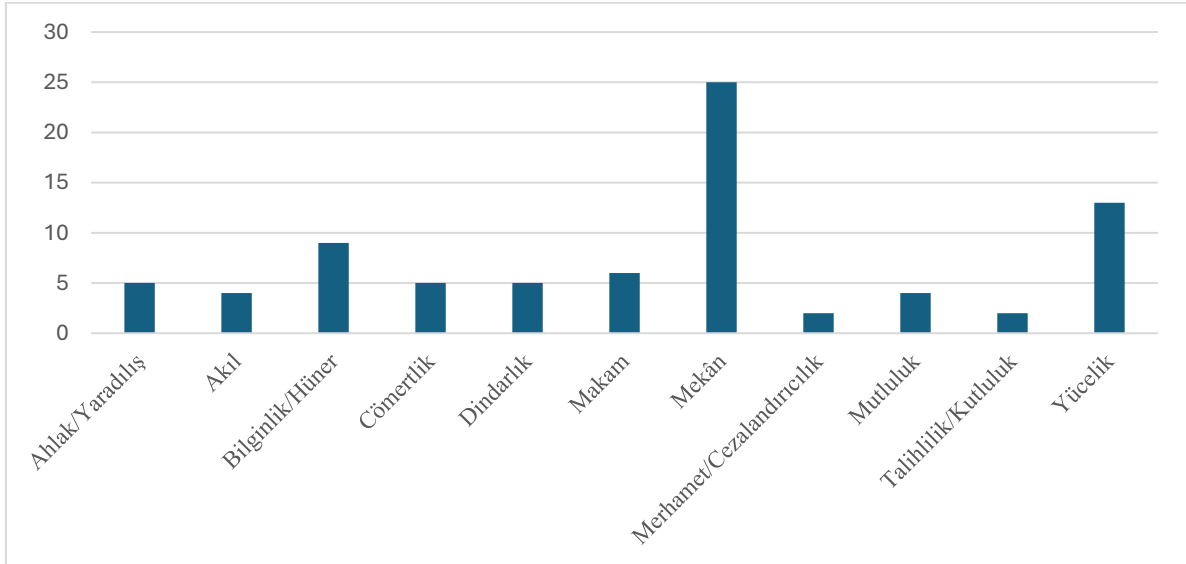
Grafik 102: Şeyhülislam Esed Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nefî, Esed Efendi hakkında iki kaside yazmıştır. Bu kasidelerdeki övgüler de Mehmed Efendi övgülerine benzemektedir. Esed Efendi'nin akıl, bilginlik ve cömertlikle övüldüğü görülmektedir.

3.3.4.16. Şeyhülislam Aziz Efendi

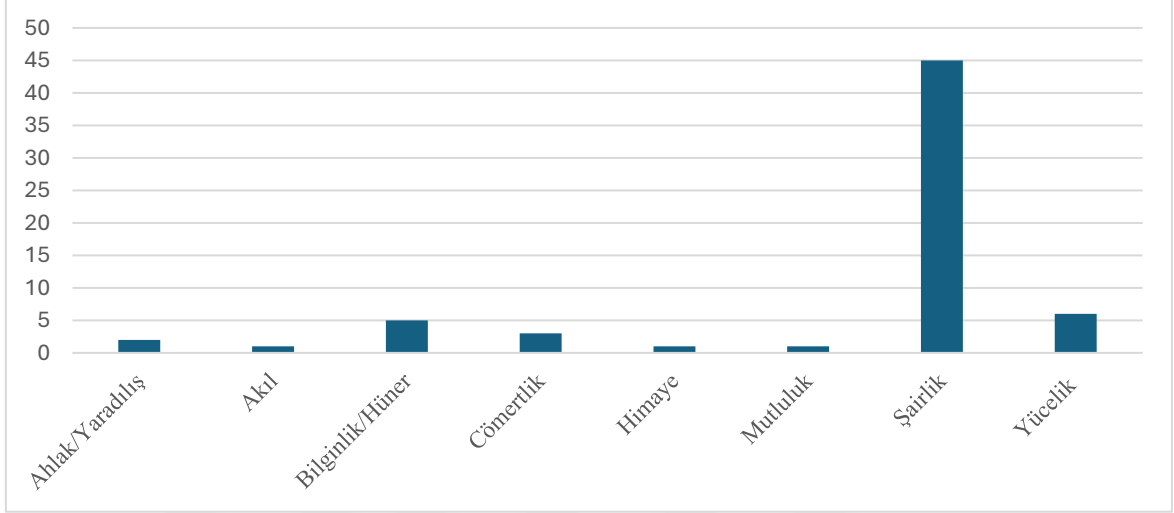
Grafik 103: Şeyhülislam Aziz Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nefî, Aziz Efendi hakkında bir kaside yazmıştır. Kasidede Aziz Efendi'nin bahçesinin niteliklerinden bahsederek mekân övgüsüne yer verilmiştir. Övgülerin dağılımında diğer şeyhülislamlarınkine benzer sonuçlar göze çarpmaktadır.

3.3.4.17. Gelibolulu Âlî

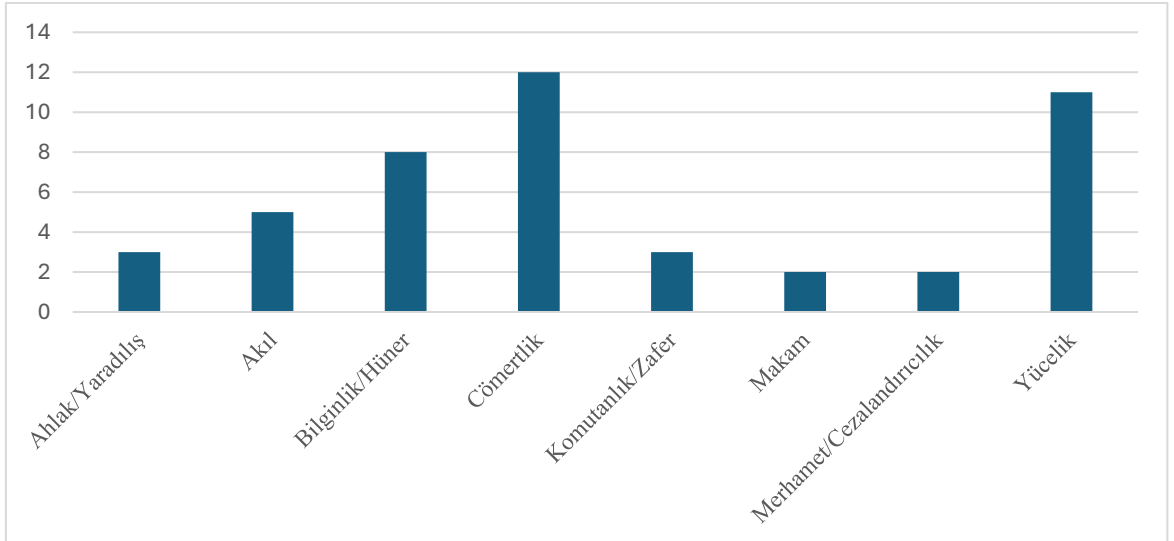
Grafik 104: Gelibolulu Âlî'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Gelibolulu Âlî, Nefî'ye Darrî mahlası yerine Nefî mahlasını veren önemli bir âlim/şâirdir. Bu sebeple Nefî Gelibolulu Âlî'ye bir kaside yazmıştır. Âlî'nin şair olması nedeniyle kasidedeki övgüler şairlikle ilgilidir.

3.3.4.18. Darüssaâde Ağası

Grafik 105: Darüssaâde Ağası'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nefî, Darüssaâde Ağası hakkında bir kaside yazmıştır. Ağa'nın cömertliğine vurgu yapan Nefî, kasidede genel olarak ağalık görevini övmüştür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. 18. YÜZYIL KASİDELERİNDE İKTİDAR KAVRAMI

4.1. Nedîm

Nedîm Divanı'nın kasideler bölümünde 37 kaside bulunmaktadır ve 36'sı incelenmiştir. Bu 36 kasidenin üçü Silahdâr (Şehit) Ali Paşa'ya, 17'ü Damat İbrahim Paşa'ya 12'si III. Ahmed'e, ikisi Mustafa Paşa'ya, biri Mahmut Paşa'ya biri Defter Emîni Mehmed Efendi'ye yazılmıştır. Kasidelerin çoğu aynı anda hem III. Ahmed'i hem de İbrahim Paşa'yı övmektedir. Beyitlerdeki memduhun kim olduğu belirlenerek incelemeye alınmıştır. Bu 36 kasidenin haricindeki incelenmeyen kaside III. Ahmed'e yazılmış olmasına rağmen tamamen dua niteliği barındırdığından incelemeye alınmamıştır.

4.1.1.III. Ahmed

1703-1730 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. IV. Mehmed'in oğludur. Patrona Halil İsyanı sonucu Eylül 1730'da tahttan feragat etmiştir ve tahta I. Mahmud oturtulmuştur. 24 Haziran 1736 tarihinde ise vefat etmiştir. Sanata meraklı ve birçok sanatkarı himaye eden ve Necîb mahlasıyla da şiirler yazan bir padişah'tır.¹⁹⁹

4.1.1.1. Yücelik

Şehriyârâ âsman-kadrâ hidîvâ dâverâ

Ey eden kem-kadr hâk-i pâyi müşk-i ezferi [K 4/16]

Nedîm, kasidede Nefî'den etkilenmiştir.²⁰⁰ Bu etkilenmenin bariz göstergesi, beyitlerde art arda nida ve nitelemelerdir. Bu beytin ilk mısraında dört kez nidaya başvurulmuştur. İkinci mısra da ise “ey” nidasıyla birlikte beşinci kez padişaha seslenilmiştir. Onun ona ait olan en değersiz kudret parçasıyla ayağının toprağını güzel kokulu bir miske çevirecek kadar yüce ve göklere erişen kudretiyle adaletli bir hükümdar oluşu dile getirilmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “âsman-kadr”

¹⁹⁹ M. Münir Aktepe, “Ahmed III”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 2, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, s. 34-38.

²⁰⁰ Muhsin Macit, “Nedîm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006, s. 511.

“kem-kadr” ve “hâk-i pâý” ifadeleri yücelikle ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “dâver” adaletle; “şehriyâr” ve “hidîv” ifadeleri ise makamla ilişkilidir.

Alem-dâr-ı Resûlullahsın ikbâl ile çünkim

Sana tâbî’dir elbette cihânın pâdişâhânı [K 10/50]

Nedîm’e göre III. Ahmed, Hz. Muhammed’in sancaktarıdır ve onun bu niteliği sayesinde dünyadaki tüm padişahlar onun emrine tabidir. Bundan hareketle beyitte geçen “alem-dâr-ı Resûlullah” ve “ikbâl” yücelikle; “tâbî” egemenlikle ilişkilidir.

4.1.1.2. Yönetim Erki

4.1.1.2.1. Cömertlik

Husrevâne lutf edüp şâhâne in’âm eyledin

Dest-i lutfun sildi ağırlarken bu çeşmân-ı teri [K 4/43]

Nedîm, kasidelerinin önemli bir kısmını III. Ahmed’e yazmıştır. İbrahim Paşa’ya yazdığı kasidelerde dahi ondan bahsetmektedir. III. Ahmed’in beğenisini kazanan Nedîm, bu beytinde padişahın şahlara layık bir cömertliğe sahip olduklarını ve bu cömertliğin gözlerindeki yaşları sildiğini belirtmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “husrevâne lutf”, “şâhâne in’âm” ve “dest-i lutf” ifadeleri cömertlikle ilişkilidir.

4.1.1.2.2. Makam

Pâdişâhım seni Hak âleme sultân etmiş

Eylemiş emrine münkâd cihân-dârânı [K 18/28]

Nedîm, bu beyitte III. Ahmed’e seslenerek Allah’ın onu âleme sultan edip diğer padişahları da ona boyun eğdirdiğini dile getirerek makamına övgüde bulunmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “pâdişâh” ve “cihân-dârân” ifadeleri makamla ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “Hak âleme sultân etmiş” ve “emrine münkâd” ifadeleri talihlilik/kutlulukla ilişkilidir.

4.1.1.2.3. Mutluluk

Hurrem-âbâda karîb olduğ’içün Cisr-i Sürûr

Etmede hurrem ü mesrûr dil-i nâlânı [K 18/18]

Nedîm, bu kasidesinde Sâdâbâd övgüsünde bulunmaktadır. Beyitte kutluluk, bahtiyarlık anlamına gelen “sa’d”²⁰¹ ifadesi yerine sevinçli, şen, gönül açıcı anlamına gelen “hurrem”²⁰² kelimesini kullanarak kelime oyunu yapmıştır. Beyitte bahsedilen “Cisr-i Sürûr”, Kağıthane’deki dere-kanal üstüne yapılmış bir köprünün adıdır.²⁰³ Beyitte anlatılana göre bu köprüyü gören üzüntülü kişiler mutlulukla dolmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “hurrem” ve “mesrûr” ifadeleri mutlulukla ilişkilidir. Bunun yanında beyitte geçen “Hurrem-âbâd” ve “Cisr-i Sürûr” ifadeleri de mekânla ilişkilidir.

4.1.1.3. Kişisel Erk

4.1.1.3.1. Kahramanlık/Yiğitlik

Süvâr oldukça rahşa san yemîninde yesârında

Olan pûyan vakâr u satvet ü iclâl ü heybetdir[K 13/32]

Nedîm, III. Ahmed’e yazdığı kasidesinde Medine için yapmış olduğu hayırdan bahsetmektedir. Kasidede 24 beyitte yapılan hayırdan bahsedildikten sonra padişahın farklı özellikleriyle övüldüğü beyitlere yer verilmiştir. Örnek beyitte III. Ahmed’in ata bindiğinde vakarlı duruşunun, karşı konulamaz gücünün, ululuğunun ve heybetinin onun yanında koştugu söylenmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “süvâr”, “rahş”, “satvet”, “iclâl” ve “heybet” kelimeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

4.1.1.3.2. Mekân

Çeşme-i Nûr ise Nûr âyetin eyler tefsîr

Cedvel-i Sîm ile bulsa n'ola zîb ü şânı [K 18/13]

Nedîm’in Sâdâbâd övgüsünde bulunduğu bu kasidede “Çeşme-i Nûr” ve “Cedvel-i Sîm” adlı yerlerden bahsedilmektedir. Çeşme-i Nûr, Kağıthane mesiresinde yapılan ve adını Nedîm’in koyduğu bir çeşmenin adıdır.²⁰⁴ Cedvel-i Sîm ise Kağıthane deresinin kenarına yapılmış rıhtımlara verilmiş addır.²⁰⁵ Beyitte çeşmenin suyu aktıkça Nûr âyetini tefsir edecek güzelliğe eriştiği dile getirmektedir.

²⁰¹ Kubbealtı Lügati, “Sa’d”, <https://lugatim.com/s/sa'd> (17.09.2025).

²⁰² Kubbealtı Lügati, “Hurrem – Hürrem”, <https://lugatim.com/s/hurrem-hurrem> (17.09.2025).

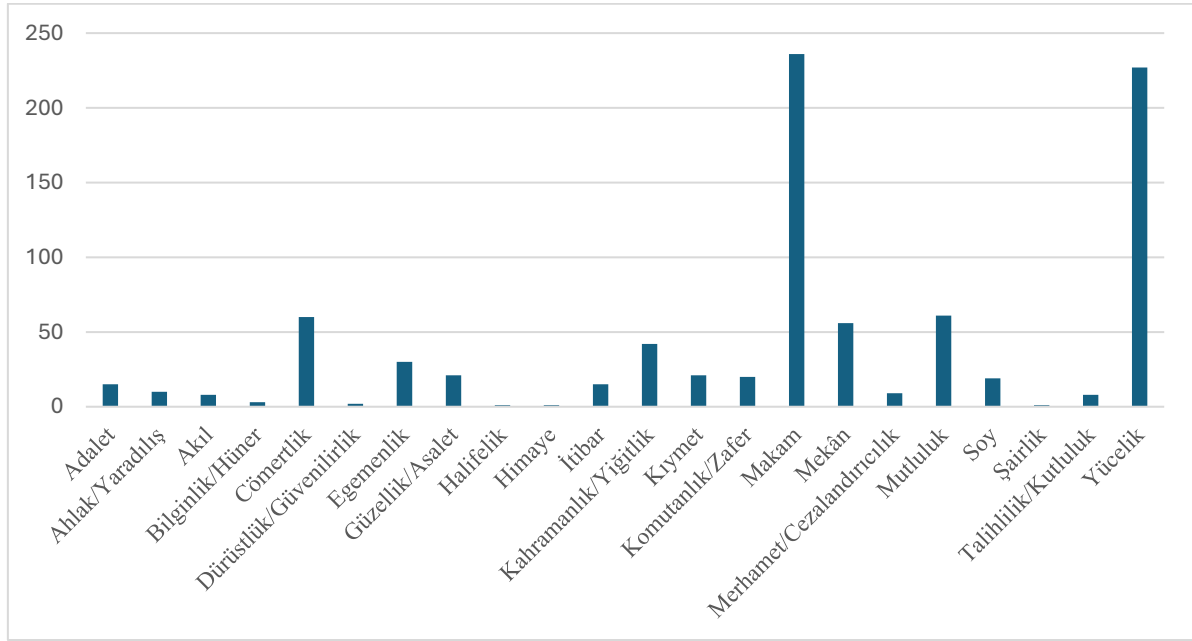
²⁰³ Reşad Ekrem Koçu, “Cisri Sürur”, *İstanbul Ansiklopedisi*, 7, s. 3586. <https://istanbulansiklopedisi.org/handle/rek/8069> (17.09.2025).

²⁰⁴ Reşad Ekrem Koçu, “Çeşme-i Nur”, *İstanbul Ansiklopedisi*, 7, 3878. <https://istanbulansiklopedisi.org/handle/rek/8631> (17.09.2025).

²⁰⁵ Reşad Ekrem Koçu, “Cedveli Sîm”, *İstanbul Ansiklopedisi*, 6, 3413. <https://istanbulansiklopedisi.org/handle/rek/7771> (17.09.2025).

Nûr ayeti ile kastedilen Nûr Suresi'nin 35. ayetinde geçen “*nûrun ‘alâ nûr*” (nûr üstüne nûr...) sözüne telmihtir. Çeşmeden akan su nur gibidir ve aktıkça nur üstüne nur dolmaktadır. İkinci mısra da ise Sâdâbâd'ın Cedvel-i Sîm ile süs ve şan kazanacağını dile getirmektedir.

Grafik 106: III. Ahmed'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nedîm, III. Ahmed hakkında 12 kaside yazmıştır. Bu kasidelerde İbrahim Paşa'ya da övgülerde bulunmuştur. Nedîm'in Lale Devri'nin padişahına yazdığı kasidelerde en fazla onun makamından ve yüceliğinden bahsedilmektedir. Mutluluk ve cömertlik, yücelik konusunu takip eden konulardır. Mutluluk bahsinde Sâdâbâd'ın insana mutluluk verdiğinden veya helva gecelerinde padişahın teşrifinin insanları sevindirdiğinden bahsedilmektedir. Kasidelerde padişahın cömertliğine vurgu yapılması, Nedîm'in ideal padişah portresi çizmesi olarak yorumlanabilir.

4.1.2. Damat İbrahim Paşa

9 Mayıs 1718 yılında sadrazamlığa getirilmiş ve Patrona Halil İsyanı sırasında 1 Ekim 1730'da öldürülmüştür. Şehit Ali Paşa'nın dul kalan eşi Fatma Sultan'la evlenmiş ve böylece damat olarak anılmıştır. Dirayetli, cömert, mütevazı, ileri görüşlü, yenilik taraftarı, alim ve sanatkarları himaye eden biri olarak anlatılmaktadır.²⁰⁶

²⁰⁶ M. Münir Aktepe, “Damat İbrahim Paşa, Nevşehirli”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, s. 441-443.

4.1.2.1. Yücelik

Dâmâd-ı güzîn-i şeh-i zî-şân-ı felek-câh

Fahrü'l-vüzerâ âsaf-ı ferhunde-likâdır [K 20/17]

Nedîm, İbrahim Paşa'yı felek makamlı şanlı padişahın seçkin damadı olarak nitelerken vezirlerin övücü ve kutlu bir yüze sahip bir vezir olduğunu dile getirmektedir. Bu sebeple beyitte geçen “dâmâd-ı güzîn-i şeh-i zî-şân-ı felek-câh” ve “fahrü'l-vüzerâ” ifadeleri yücelikle; “âsaf-ı ferhunde-likâ” güzellik/asaletle ilişkilidir.

Der-i vâlâsına varsın da görsün haşmet ü câhı

Gelüp âlâyını görsün de seyr etsin temâşâyı [K 8/29]

Nedîm'in kasidesinin adında “*Berâ-yı Teşekkür-i Medrese*” ifadesi kullanarak bu kasidenin bir teşekkür kasidesi olduğuna işaret etmiştir. Nedîm'in medrese teşekküründen kastının müderrisliğe tayin edilmiş olmasıyla ilgili olduğu söylenebilir. Bu beyitte Nedîm, bir önceki beyitte Firdevsî-i Tûsî ve Vassâf-ı Sevdâyî'ye seslenerek eğer heybet ve yüce makam görmek dilerlerse Paşa'nın kapısına gitmeleri gerektiğini dile getirmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “haşmet” ve “câh” ifadeleri yücelikle ilişkilidir.

4.1.2.2. Yönetim Erki

4.1.2.2.1. Cömertlik

Alîl-i mihnete cûd u sehâsı habb-ı zeheb

Marîz-i ye'se atâyâsı şerbet-i dînâr [K 6/39]

Nedîm, bu beytinde İbrahim Paşa'nın cömertliğinin keder hastalığına kapılmış olan insanlara “habb-ı zeheb” gibi, hediyesinin ise üzüntü hastasına “şerbet-i dînâr” gibi geldiğinden bahsetmektedir. Eski tiryakilerin oruç aylarında afyonu avuç içerisinde tükürükle amber rengini alıncaya kadar yoğurduktan sonra altın varakla kefenleyip yuttukları bilinmektedir. Bu madde altın renginde olması sebebiyle “altın hap” manasına gelen “habb-ı zeheb” olarak adlandırılmıştır.²⁰⁷ Şerbet-i dînârın ilaç olması muhtemeldir ancak bu ifadenin “habb-ı zeheb” ile beyitte birlikte kullanılması sebebiyle burada maddi destek manasıyla kullanılmıştır.²⁰⁸ İbrahim Paşa'nın zor durumda olan kişilere maddi destekte bulunması, onların fakirlik hastalığını gidermekte ve “habb-i

²⁰⁷ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 3, s. 223-224; Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 6, s. 33-34.

²⁰⁸ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 3, s. 223-224.

zeheb” ifadesine istinaden afyon zevki yaşamalarını sağlamaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “cûd”, “sehâ” ve “atâyâ” kelimeleri cömertlikle ilişkilidir.

4.1.2.2.2. Makam

Sen ol sadr-ı mu‘azzamsın ki vasfın kılmağa tahrîr

Çeker ser-safha-i gerdûna râh-ı kehkeşan mıstar [K 27/8]

Nedîm, bu beyitte İbrahim Paşa’nın makamını kastederek “sadr-ı a‘zam” kelimesi yerine “sadr-ı mu‘azzam” yani çok yüce, çok mühim makam diyerek kelime oyunu yapmıştır. Nedîm, onun vasıflarını yazmak için samanyolunun felek sayfasının başına mıstar çektiğini söylemektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “sadr-ı mu‘azzam” ifadesi makamla ilişkilidir.

4.1.2.2.3. Mutluluk

Zamân-ı devletinde kulların hep hurrem ü handân

Hakikat böyle meclisde gönüller pür sürûr ister [K 27/11]

Bu kaside İbrahim Paşa’nın helva gecesine gelişini anlatan ve ona hitaben yazılan bir kasidedir. Helva gecesini, devlet adamlarının ve zenginlerin meclislerine şair ve çalgıcılar çağırılarak helva eşliğinde yapılan sohbet ve eğlencelere verilen addır.²⁰⁹ Nedîm’in bu kasidesini bahsi geçen eğlencelerden birinde söylemiş olma ihtimali kuvvetle muhtemeldir. Bu beyitte İbrahim Paşa’nın devrinde her kulun mutlu mesut yaşadığını söyleyerek meclisteki kişilerin de gönlünün mutluluk istediğini dile getirmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “hurrem”, “handân” ve “sürûr” kelimeleri mutlulukla ilişkilidir. Aynı zamanda beyitte geçen “zamân-ı devlet” ifadesi egemenlikle; “kullar” ifadesi ise makamla ilişkilidir.

4.1.2.3. Kişisel Erk

4.1.2.3.1. Mekân

Bulup elbette öper pâyini her gün ikbâl

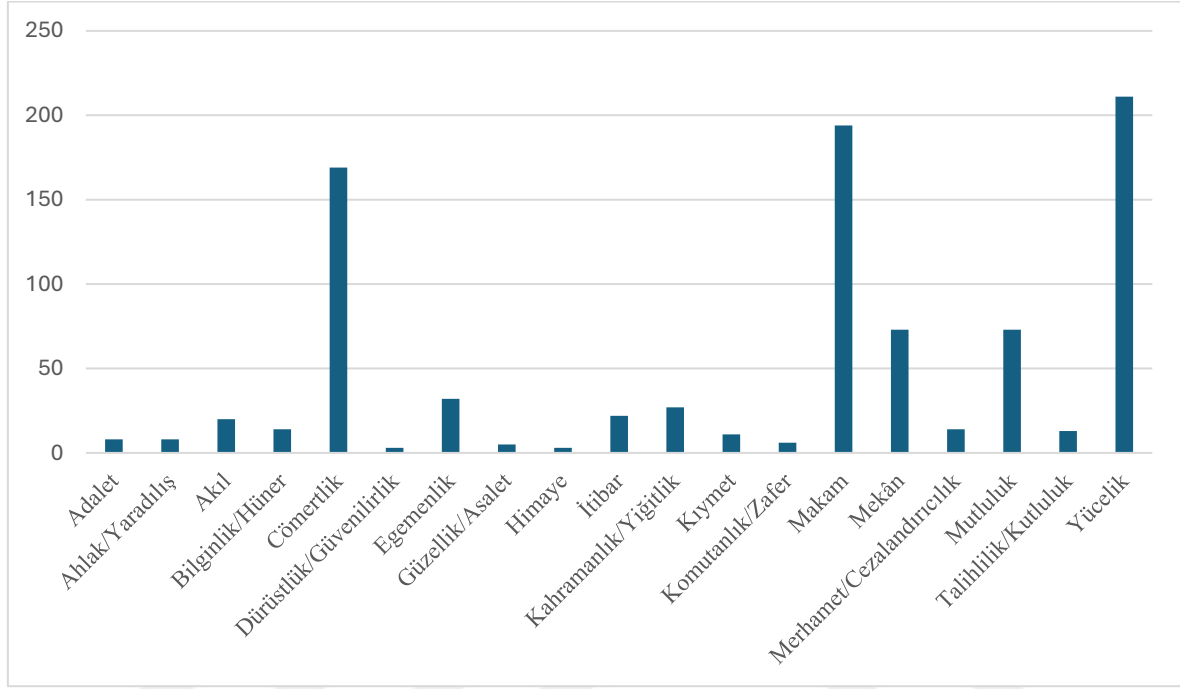
Odada kasrda bulmaz ise dîvâna gelir [K 14/16]

Nedîm, bu beytinde ikbalin her daim İbrahim Paşa’nın peşinde olduğunu hayal etmiştir. İkbâl, eğer onu odada veya köşkte bulamazsa destur almadan dîvâna gelip onu ayağından öpecektir. Bu

²⁰⁹ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 6, s. 431.

bağlamda beyitte geçen “oda”, “kasr” ve dîvân” kelimeleri mekânla ilişkilidir. Aynı zamanda beyitte geçen “öper pâyini” ve “ikbâl” ifadeleri de yücelikle ilişkilidir.

Grafik 107: İbrahim Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

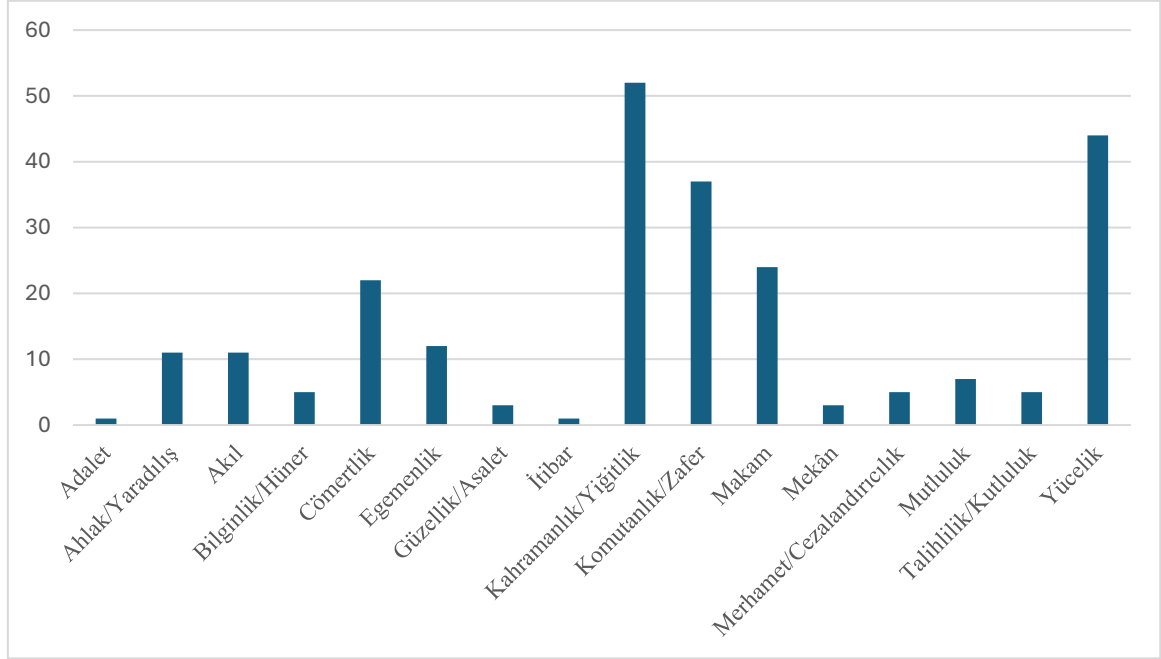

Nedîm, Damat İbrahim Paşa'ya 17 kaside yazmıştır. III. Ahmed'e yazılan kasidelerde de İbrahim Paşa'dan da bahsedilmiştir. Bu sebeple kaside sayısının daha fazla olduğu söylenebilir. İbrahim Paşa övgülerinde II. Ahmed övgülerinde olduğu gibi yücelik konusu ön plandadır. İbrahim Paşa'nın aynı zamanda padişaha damat olması, yücelik konusunda övgü almasını sağlamıştır. Paşa'nın sadrazamlık makamı dolayısıyla da makam övgüsüne yücelik övgüsü kadar yer verilmiştir. III. Ahmed'in ve paşaların düzenlemiş olduğu helva gecelerinde kendine yer bulan Nedîm, İbrahim Paşa'ya söylemiş olduğu kasidelerde ihsan talebinde bulunmaktan geri durmamıştır. Bu sebeple yücelik ve makam övgüsünü takip eden diğer konu ise cömertliktir.

4.1.3. Diğer Kişiler

4.1.3.1. Silahdâr (Şehit) Ali Paşa

Grafik 108: Silahdâr (Şehit) Ali Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

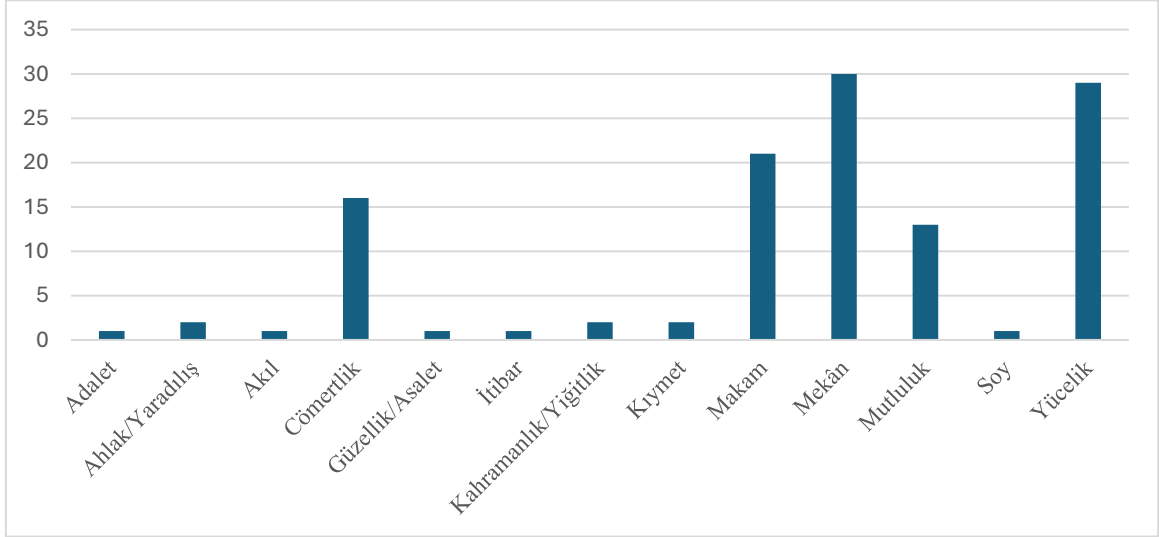
Nedim, Ali Paşa'ya üç kaside yazmıştır. Kasidelerde genel olarak kahramanlığı/yiğitliği övülmüştür. Ali Paşa'nın "şehit" lakabıyla da anılması, bu övgülerin yersiz olmadığına dair kanıt niteliği taşımaktadır. Sadrazamlık yaptığı sırada kaybedilen toprakları geri almaya çabalayan Ali Paşa, Mora'yı tekrar Osmanlı topraklarına kattığı için "Mora fâtihi" olarak anılmıştır.²¹⁰ Bu zaferden sonra Avusturya'yla girişilen savaşta şehit düşmüş²¹¹ ve Şehit Ali Paşa olarak anılmaya başlanmıştır. Ali Paşa'nın yüceliği kasidelerde Cem yıldızlı, haşmetli, Feridun maiyetli, iktidar sahibi tabirleriyle övülmektedir. Sadrazam olduğundan dolayı makam övgüsü de kasidelerde yer almaktadır.

²¹⁰ Abdülkadir Özcan, "Şehid Ali Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 38, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, s. 433-434.

²¹¹ Özcan, a.g.m., s. 434.

4.1.3.2. Mustafa Paşa

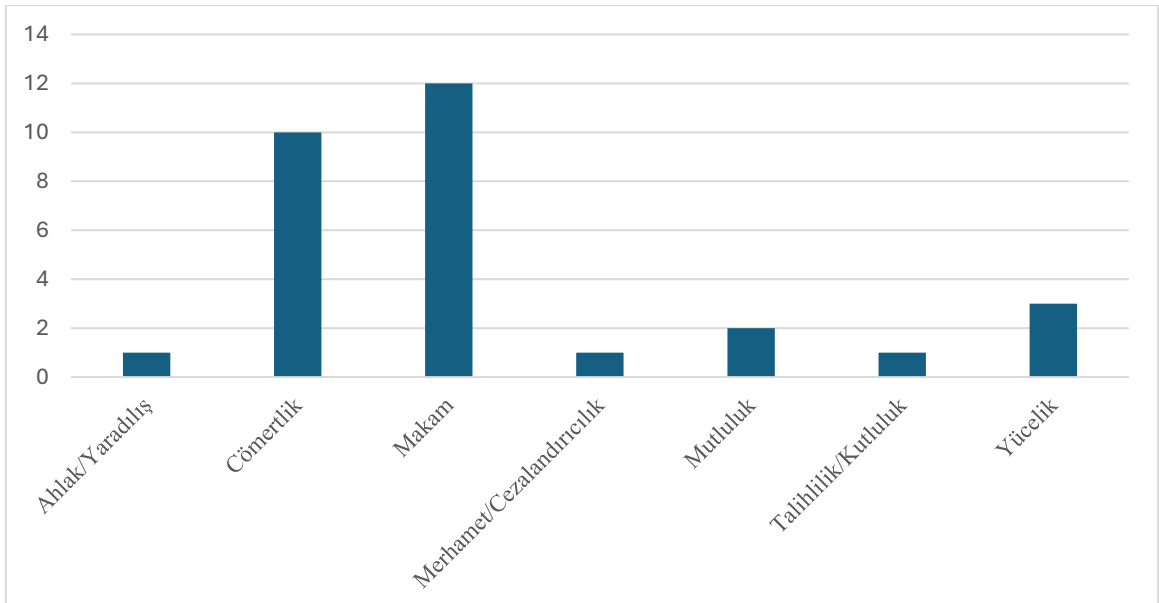
Grafik 109: Mustafa Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Nedîm, Mustafa Paşa hakkında iki kaside yazmıştır. Yazdığı kasidelerin biri, helva gecesine teşrifinden dolayıdır. Diğeri ise bağışlanan bir köşk için edilen teşekkürden ibarettir. Hediye edilen köşke olan övgü sebebiyle mekân ve cömertlik övgüsü öne çıkmaktadır. Hediye verilmiş olduğu mutluluk ve helva gecesine katılmış olmasının verdiği sevinci de kasidelerde dile getirmiştir. Mustafa Paşa'nın makamı kapudân-ı deryâ olduğundan makam övgüsüne de yer verilmiştir.

4.1.3.3. Mahmud Paşa

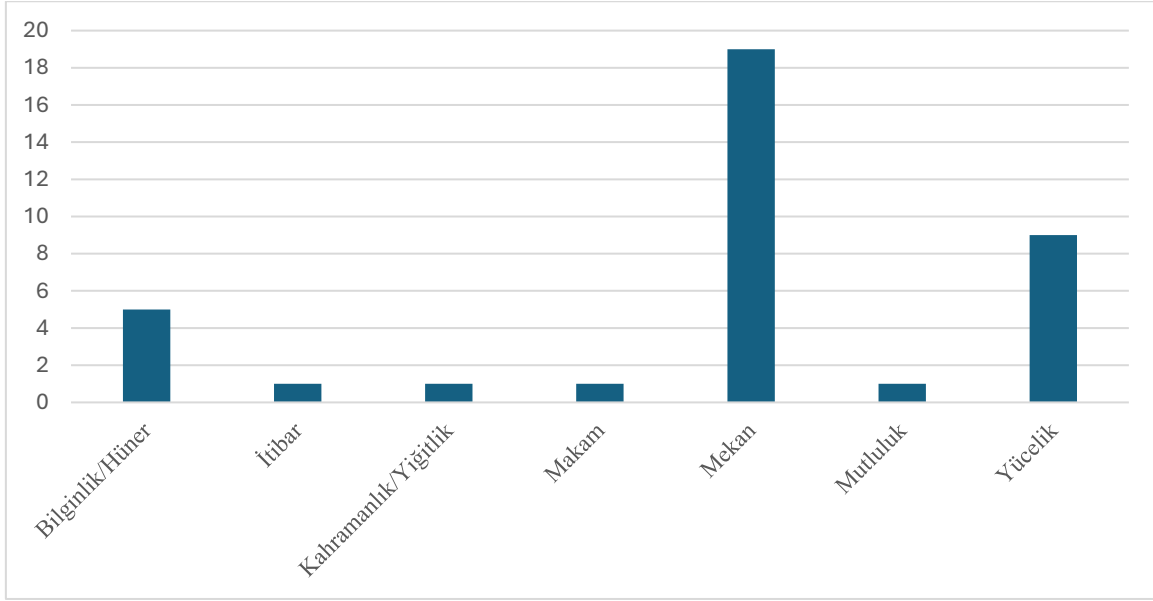
Grafik 110: Mahmud Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Nedîm, Mahmud Paşa hakkında 14 beyitlik bir kaside yazmıştır. Nedîm'in Mahmud Paşa'nın makam vekaletinde bulunması sebebiyle kasidede Paşa'nın makamını övmüştür. Cömertlik övgüsünün sebebi olarak ise Nedîm'in ihsan istemesi gösterilebilir.

4.1.3.4. Defter Emîni Mehmed Efendi

Grafik 111: Defter Emîni Mehmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Nedîm, Mehmed Efendi hakkında 19 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede Mehmed Efendi'nin köşkünün tasviriyle övgüler yer almaktadır. Bu sebeple mekân övgüsü daha çok değinilen konulardandır. Mehmed Efendi'nin defter emîni olması sebebiyle bilginlik/hüner de övgü konularından biri olmuştur. Kasidede bu iki konu sebebiyle yücelik de övülmüştür.

4.2. Şeyh Gâlip

Şeyh Gâlip Divanı'nın kasideler bölümünde 32 kaside bulunmaktadır ve 22'si incelenmiştir. Bu 22 kasidenin 10'u III. Selim'e, dördü Beyhan Sultan'a, ikisi Kethüda Şerif Efendi'ye yazılmıştır. Şeyhülislam Esedzâde Şerif Efendi, Şıkk-ı Evvel Defterdarı Şerif Efendi, Kâtib-i Esrâr Ahmed Efendi, Hoca Neşet Efendi, Pertev Efendi, Tezkire-i Sâni Arif Efendi hakkında da birer kaside bulunmaktadır.

4.2.1.III. Selim

1789-1807 yılları arasında hüküm sürmüş Osmanlı padişahıdır. III. Mustafa'nın oğludur. 25-29 Mayıs 1807'de tahttan indirilmiştir ve yerine IV. Mustafa oturtulmuştur. IV. Mustafa da yaklaşık 14 ay tahtta kalmıştır. 28 Temmuz 1808 yılında başlayan bir başka isyanda tahta II. Mahmut geçirilmiştir. Bu isyanda da III. Selim öldürülmüştür. Çok iyi silah kullanan, çok iyi ok atan, İlhâmî mahlasıyla şiirler yazan, şiir besteleyen bir padişah'tır. Aynı zamanda sûzidilârâ makamını bulup düzenlemiştir.²¹²

4.2.1.1. Yücelik

O şehriyâr-ı bülend-iktidâra şayândır

Alırsa seb'a-i seyyâre devr için destûr [K 20/20]

III. Selim öyle yüce bir padişah'tır ki gökteki yedi yıldız, onun huzuruna gelirken izin istemelidir. Tahtı feleklerin üzerinde olan padişaha ancak bu layıktır. Beyitte geçen “şehriyâr-ı bülend-iktidâr” yücelikle ilişkiliyken “destûr” ise makamla ilişkilidir.

Önünde meş'ale-keşdir edince geşt ü güzâr

Direng ederse berâber direng eder mehtâb [K 11/23]

III. Selim nereye giderse gitsin dolunay onun önüne meşale olmaktadır. O durunca dolunay da durmaktadır. Bir başka deyişle dolunay, padişaha hizmet etmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “meş'ale-keş” ve “mehtâb” yücelikle ilişkilidir.

4.2.1.2. Yönetim Erki

4.2.1.2.1. Adalet

Dâverâ dâd-gerâ husrev-i encüm-sipehâ

Nefesin etmede Îsâ gibi sâd cânı çerâğ [K 14/32]

III. Selim'in nefesi öyle kuvvetlidir ki söylediği sözlerle insanın canına yeniden hayat vermektedir. Onun bu hali Hz. İsa'ya benzetilmiştir. Buradaki “çerağ etmek” ifadesi himaye etmek olarak da düşünülebilir. Bunu yapabilen biri olarak III. Selim, adaletli ve yıldızlar kadar çok askeri

²¹² Kemal Beydilli, “Selim III”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 36, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, s. 420-425.

olan bir padişaktır. Bundan hareketle beyitte geçen “dâver” ve dâd-ger” ifadeleri adaletle; “hüsrev-i encüm-sipeh” ifadesi komutanlık/zaferle; “çerağ etmek” ifadesi ise himayeyle ilişkilidir.

4.2.1.2.2. Cömertlik

Gösterdi kadr ü şânını aldı kerem meydanını

İhsân-ı bî-pâyânını gûş eyledi Cezr-i Asam [K 19/28]

III. Selim’in cömertliği öylesine yücedir ki onun sonu olmayan ihsanlarını kimse hesaplayamaz. Şeyh Galip’in beyitte bahsettiği “cezr-i asam”, kökü tam bir sayı olmayan sayıyı ifade eden bir matematik terimidir. Bu ifadeyle Şeyh Galip, padişahın ihsanı üzerinde ne denli ince hesap yapılırsa yapılsın, bir sonuca varılamayacağını kastetmektedir. Dolayısıyla beyitte geçen “kerem” ve “ihsân-ı bî-pâyân” ifadeleri cömertlikle ilişkilidir. Şeyh Galip, III. Selim’in cömertlik yaparak şanını gösterdiğini ifade etmektedir. Dolayısıyla burada geçen “kadr ü şân” ifadesi de itibarla ilişkilidir.

4.2.1.2.3. Makam

Budur o şâhların sâlisi Selîm ü kerîm

Ergerçi hilm ü gazâbdan da mâyesi bisyâr [K 16/31]

III. Selim öyle bir padişaktır ki cömerttir, kusursuzdur. Yumuşak huyluğu ve gazabı da cömertliği ve kusursuzluğu kadar fazladır. Şeyh Galip, ondan önce iki Selim daha olduğundan onu şâhların üçüncüsü olarak nitelemekte ve ona adıyla iltifat etmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “şâhların sâlisi” ifadesi makamla ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “selîm” ahlak/yaradılışla; “kerîm” cömertlikle; “hilm” ve “gazab” merhamet/cezalandırıcılıkla ilişkilidir.

4.2.1.2.4. Komutanlık/Zafer

Kulle-i çarhı yıkar velvele-i top u tüfenk

Geldi nevbet ede tîg-i dirâhşânı çerâg [K 14/30]

III. Selim’in komuta ettiği savaşta top ve tüfek sesleri feleği yıkacak derecede heybetlidir. Ordu düşmanı değil feleği dahi fethedecek durumdadır. Öyle ki mehter takımıyla coşan askerlerin kılıçları, davul sesleri sayesinde meşaleye dönmektedir. Kılıcın havaya kaldırıldığında ışığı yansıttığı sahne, meşaleye benzetilmiştir. Başka bir açıdan ise meşalenin kızılığ, kılıca bulaşmış kana benzetilmiştir. Bu doğrultuda beyitte geçen “velvele-i top u tüfenk” ve “tîg-i dirâhşân” ifadeleri komutanlık/zaferle ilişkilidir.

4.2.1.2.5. Egemenlik

Ne kanlar akdı urûk-ı cihân-ı fânîden

Verince pâdişâhân-ı selef nizâm-ı umûr [K 20/14]

III. Selim döneminde iç ve dış siyasette sorunlar çıkmış ve padişah bu sorunları ortadan kaldırarak düzeni sağlamaya çalışmıştır.²¹³ Beyitte bu durumdan bahsedildiği düşünülmektedir. III. Selim ve atalarının dünyada düzeni sağlamak için savaştıklarını ve insanların bu savaşta kanlarının döküldüğünü dile getirmiştir. Bundan hareketle beyitte geçen “nizâm-ı umûr” ifadesi egemenlikle ilişkilidir. Ayrıca “kan” ve “pâdişâhân-ı selef” ifadeleri de komutanlık/zaferle ilişkilidir.

4.2.1.2.6. Mutluluk

Zîr ü zeber mest-i safâ peymânedir dest-i safâ

Cân câna peyvest-i safâ şebmen benefşe fem-be-fem [K 19/14]

Şeyh Galip, bu kasidesinde Topkapı Sarayı’nın bahçesini övmektedir. Bu bahçenin altlı üstlü, çiçekleriyle havasıyla insana neşe kaynağı olduğunu belirtmektedir. Bundan hareketle beyitte geçen “mest-i safâ”, “dest-i safâ” ve “safâ” ifadeleri mutlulukla ilişkilidir. Ayrıca beyitte geçen “şebmen” ve “benefşe” kelimeleri de mekânla ilişkilidir.

4.2.1.3. İlâhî Erk

4.2.1.3.1. Talihlilik/Kutluluk

O hâkân kim müceddid-sâz olup iklîm-i ikbâlî

Cihân-ı köhneye ahd-i şebâb-ı feyz-i Yezdândır [K 22/16]

Şeyh Galip, bu beytinde III. Selim’in yenilikçiliğinden bahsetmektedir. O öyle bir padişaktır ki eskimiş dünyaya Allah’ın yardımıyla gençliğini kazandırmaktadır. Bundan hareketle beyitte geçen “feyz-i Yezdân” ifadesi talihlilik/kutlulukla ilişkilidir. Aynı şekilde beyitte geçen “hâkân”, “müceddid-sâz” ve “ikbâl” ifadeleri makamla ilişkilidir.

²¹³ Kemal Beydilli, “Selim III”, s. 422.

4.2.1.4. Kişisel Erk

4.2.1.4.1. Akıl

Nev nev sipâh îcâd eder âheng-i adl ü dâd eder

Rûh-ı resûlî şâd eder hakka budur re'y-i ehemmm [K 19/25]

III. Selim, ıslahatçı bir padişah'tı. Bunun en bariz örneği Nizâm-ı Cedîd Ordusudur.²¹⁴ Şeyh Galip'in beyitte bahsettiği "sipâh", III. Selim'in kurmuş olduğu bu Avrupaî tarzda ordudur. Şeyh Galip'e göre III. Selim, bu yenilikleri yaparken adaletin ahengiyle hareket etmektedir. Öyle ki peygamberin ruhunu dahi mutlu etmektedir ki en önemli fikir budur. Bu bağlamda beyitte geçen "re'y-i ehemmm" akılla ilişkilidir. Ayrıca beyitte geçen "sipâh" komutanlık/zaferle; "âheng-i adl ü dâd" adaletle; "rûh-ı resûl şâd" ifadesi ise yücelikle ilişkilidir.

4.2.1.4.2. Kahramanlık/Yiğitlik

Behrâm işitdi çarhda sıyt-i hadengini

Bâz etdi çeşm-i zırhını gûş-ı kemân gibi [K 13/20]

III. Selim, oku öyle bir fırlatmıştır ki oktan çıkan ses feleklere ulaşmıştır. Feleklere ulaşan sesi Mars duymuş ve korkmuştur. Bu sesteki korkan Mars, zırhını kuşanmıştır. Bu bağlamda beyitte geçen "sıyt-i hadeng" ifadesi kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

4.2.1.4.3. Ahlak/Yaradılış

Tab'-ı bülendi öyle latîf öyle dil-pezi

Kim yâdı hâlet-âver olur gülsitân gibi [K 13/29]

Şeyh Galip'e göre III. Selim'in tabiatı, huyu çok hoş ve beğenilesidir. Öyle ki onu anımsayan kişiye bir gül bahçesi huzuru yaşatmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen "tab'-ı bülend", "latîf" ve "dil-pezi" ifadeleri ahlak/yaradılışla ilişkilidir.

²¹⁴ Beydilli, a.g.m., s. 421.

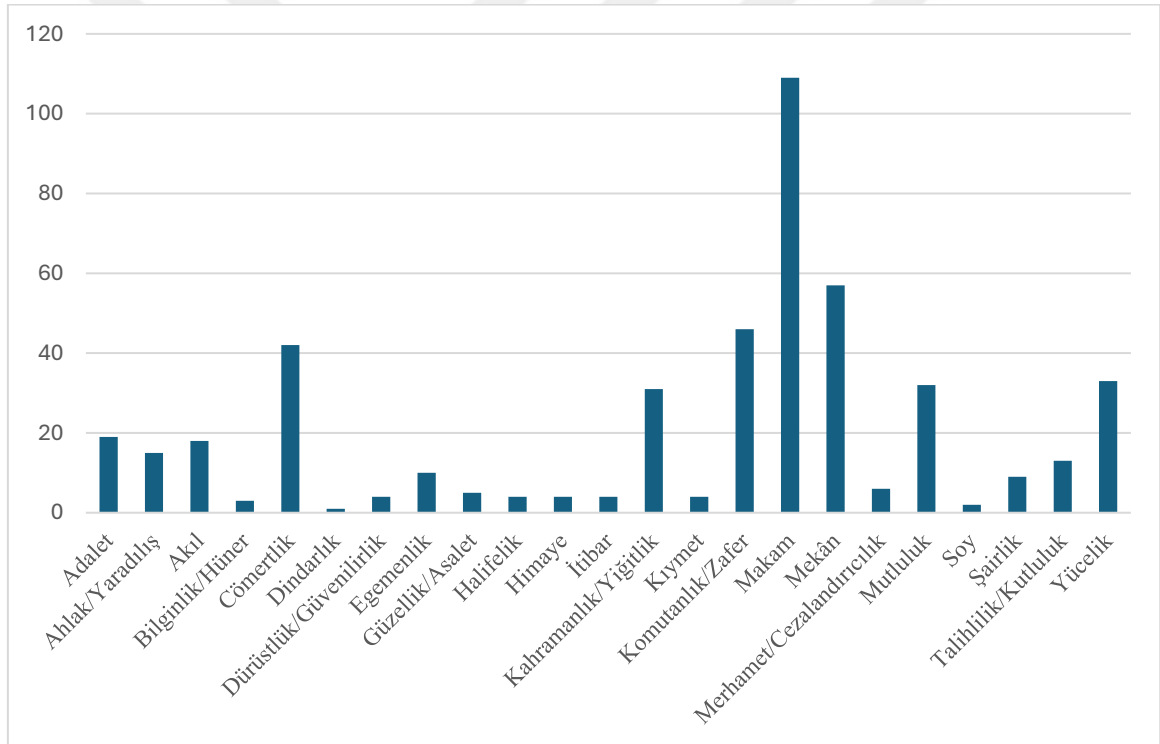
4.2.1.4.4. Mekân

Bir çerâgan-ı güher farz et bu sâhil-hâneyi

Ol çerâgan içre bir deryâ-yı ahterdir bu kâh [K 23/3]

Bugünkü Beşiktaş ve Ortaköy sahillerinde inşa edilmiş yalılara kendi devirlerde “çırağan” denilmektedir.²¹⁵ Beyhan Sultan’ın kardeşi III. Selim için Çırağan Sarayı’na ek olarak inşa ettirdiği köşk²¹⁶ hakkında Şeyh Galip, sahildeki yalıların birer inci olarak farz edildiğinde o köşkün bir yıldız gibi parladığını ifade etmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “çerâgan-ı güher”, “sâhil-hâne”, “çerâgan”, “deryâ-yı ahter” ve “kâh” ifadeleri mekânla ilişkilidir.

Grafik 112: III. Selim'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Şeyh Galip, III. Selim hakkında 10 kaside yazmıştır. Başlığında edinilen bilgiye göre kasidelerin biri III. Selim’in Şeyh Galip’e Cevrî’nin yazdığı Mesnevî’nin hediye edilmesi üzerine yazılmıştır. Bu sebeple mutluluk bahsi öne çıkmıştır. Kasidelerin bir diğerinde Galata Mevlevihanesi’nin tamir edilmesi için talepte bulunulmuştur. Bu kasidede bulunan övgülerde baskın bir konu yoktur, genel bir övgüye yer verilmiştir. Bir kaside de Topkapı Sarayı’nda “bâğ-ı irem” adını verdikleri bir bahçenin övgüsüne yazılmıştır. Bu kasidede ise mekân övülmüştür. Neredeyse her

²¹⁵ Şentürk, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, 2, s. 517-518.

²¹⁶ Selda Kalfazade, “Çırağan Sahilsarayı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, s. 304.

kasidede cömertlik övgüsü bulunmaktadır. Kahramanlık/yiğitlik ve komutanlık/zaferle ilgili övgüler, divandaki 20. kasidede çoğunluktadır. Kasidenin beşinci beytinde kullanılan “maşrık” kelimesi sebebiyle bahsedilen savaşın Rusya’yla girilen savaş olması kuvvetle muhtemeldir. Bunun yanında diğerlerine ek olarak makam da övgü konusu edilmiştir.

4.2.2. Beyhan Sultan

III. Mustafa’nın kızı, III. Selim’in kız kardeşidir. Ocak 1766 yılında doğmuştur.²¹⁷ 7 Kasım 1824’te uzun süren bir hastalık nedeniyle 58 yaşında vefat etti.²¹⁸ Edebiyat, tarih ve dini konulara meraklı, matematik bilen biridir.²¹⁹

4.2.2.1. Kişisel Erk

4.2.2.1.1. Mekân

Zihî kâşâne-i şâhâne kim reşk-i bahârândır

Zamân-ı ömr-i câvidân zemîni hâveristândır [K 22/1]

Şeyh Galip bu kasideyi Beyhan Sultan’a hediye edilmiş olan köşk sebebiyle yazmıştır. Bahsedilen bu köşkün Çırağan Sarayı olma olasılığı yüksektir. Saray III. Selim tarafından Beyhan Sultan’a verilmiş, daha sonra Beyhan Sultan sarayı III. Selim’e iade etmiştir.²²⁰ Şeyh Galip bu sarayın şahlara layık olduğunu, bahar mevsimini dahi kısıktırarak mahiyette olduğunu dile getirmektedir. Öyle ki bu yer, insan için ebedi hayatın doğuşu gibidir. Bu bağlamda beyitte geçen “kâşâne-i şâhâne” ve “reşk-i bahârân” mekânla ilişkilidir.

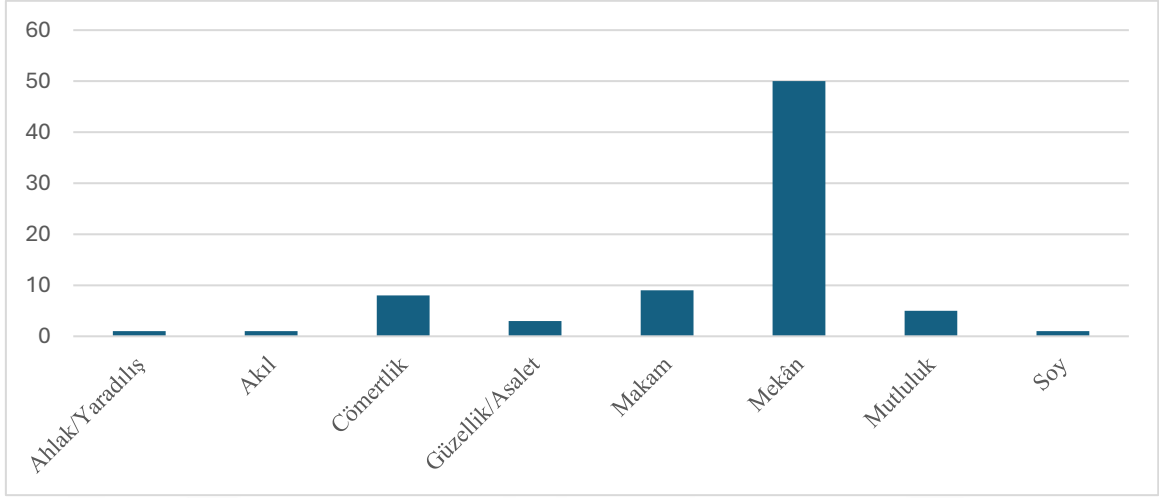
²¹⁷ Burçak Ersöz, **III. Mustafa’nın Kızı Beyhan Sulttan ve Hayatı (1766-1824)**, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020, s. 35.

²¹⁸ Ersöz, a.g.t., s. 120.

²¹⁹ Ersöz, a.g.t., s. 149.

²²⁰ Selda Kalfazade, a.g.m., s. 304.

Grafik 113: Beyhan Sultan'ın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

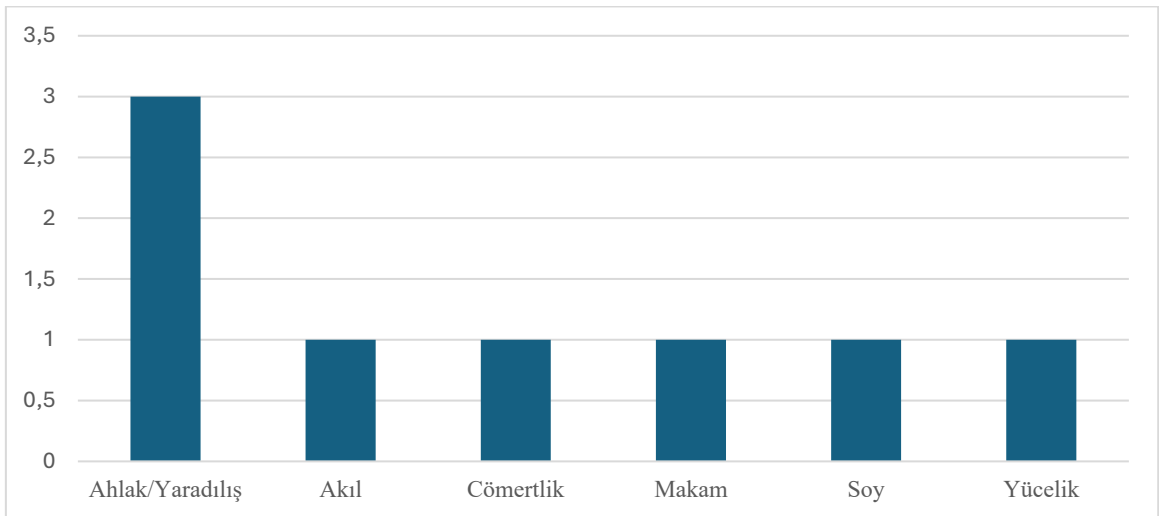

Şeyh Galip, Beyhan Sultan'a dört kaside yazmıştır. Kasidelerde Beyhan Sultan'ın övgüsünün yanında III. Selim'e de övgüler yer almaktadır. Yazılan kasidelerden biri Beyhan Sultan'ın yaptırdığı bir çeşmeden bahsetmekte ve mekân övülmektedir. Beyhan Sultan'ın III. Selim ile 300 altın sarfederek Şeyh Galip'in divanını ciltletip tezhip ettirmesi²²¹ üzerine yazılmıştır. Bu kasidede ciltlenen divana övgüler bulunmaktadır. Ayrıca cömertlik ve makam övgüsüne de yer verilmiştir.

4.2.3. Diğer Kişiler

4.2.3.1. Şeyhülislam Esedzâde Şerif Efendi

Grafik 114: Şeyhülislam Esedzâde Şerif Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

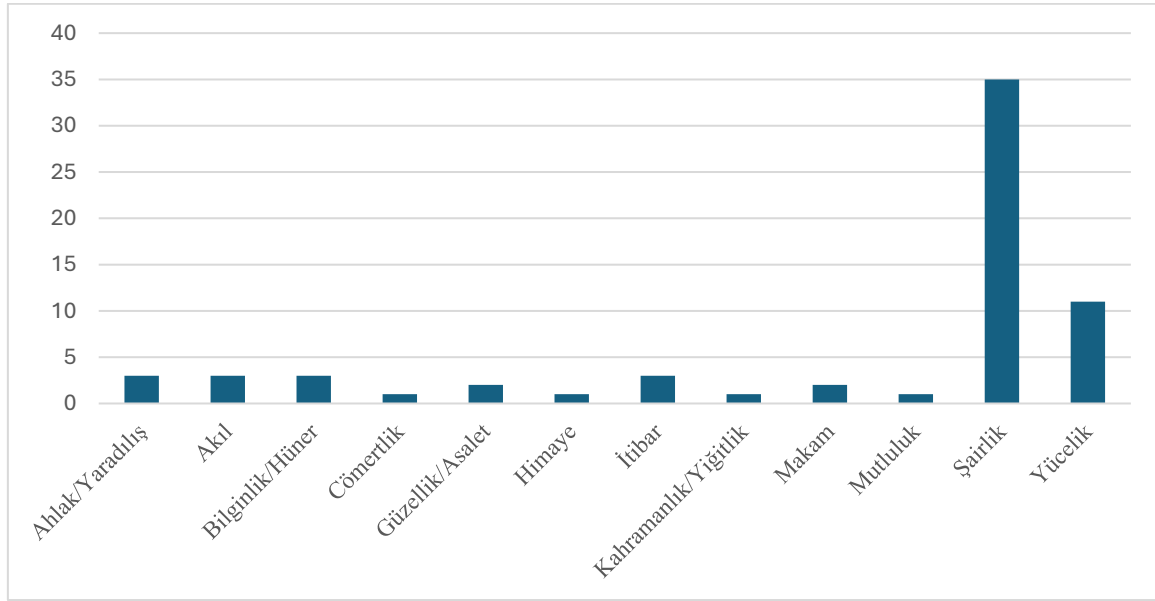

²²¹ M. Muhsin Kalkışım, “Şeyh Galib”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 39, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, s. 55.

Şeyh Galip, Şerif Efendi hakkında 25 beyitlik bir kaside yazmıştır. Şeyh Galip'in yazdığı kasidenin 19 beyti ramazaniyyedir. Beş beyitlik bir methiyyenin ardından son beyitte dua edilerek kaside tamamlanmıştır. Bu sebeple kasideden sadece üçü ahlak/yaradılışla ilgili övgü tespit edilmiştir. Diğer konularda övgüler değerlendirmeye yetecek ölçüde değildir.

4.2.3.2. Hoca Neşet Efendi

Grafik 115: Hoca Neşet Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

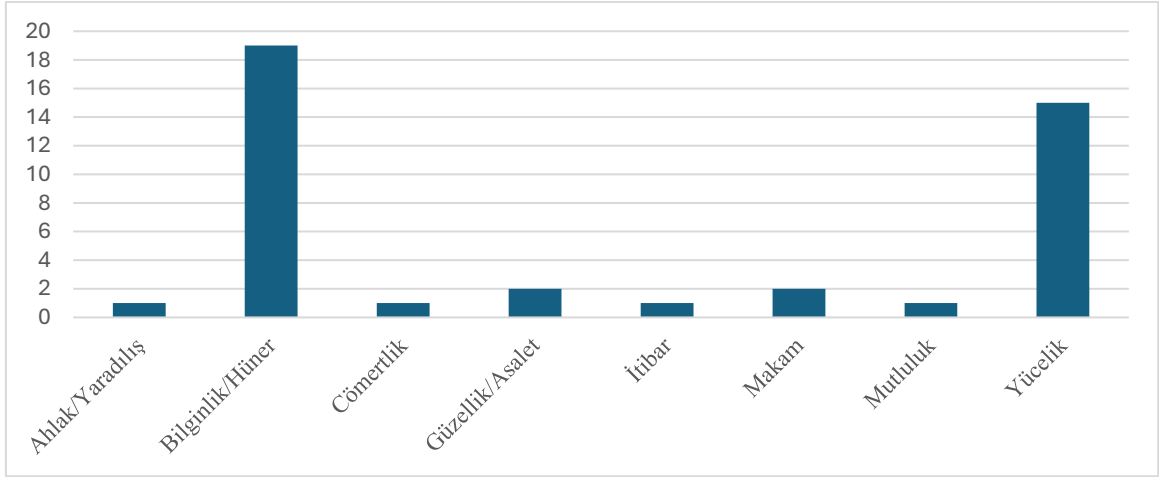

Şeyh Galip, Neşet Efendi hakkında 40 beyitlik bir kaside yazmıştır. Şeyh Galip'in hocası olan Neşet Efendi, divan sahibi bir şairdir.²²² Bu sebeple kasidede en çok değinilen konu şairliktir. Şeyh Galip ayrıca ilahî feyzlerin sırlarına sahip, Mesih zamanlı, cihanın ustası sözleriyle onun yüceliğini de övmektedir.

²²² Mustafa İsen, "Hoca Neş'et", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 18, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, s. 191-192.

4.2.3.3. Tezkire-i Sâni Arif Efendi

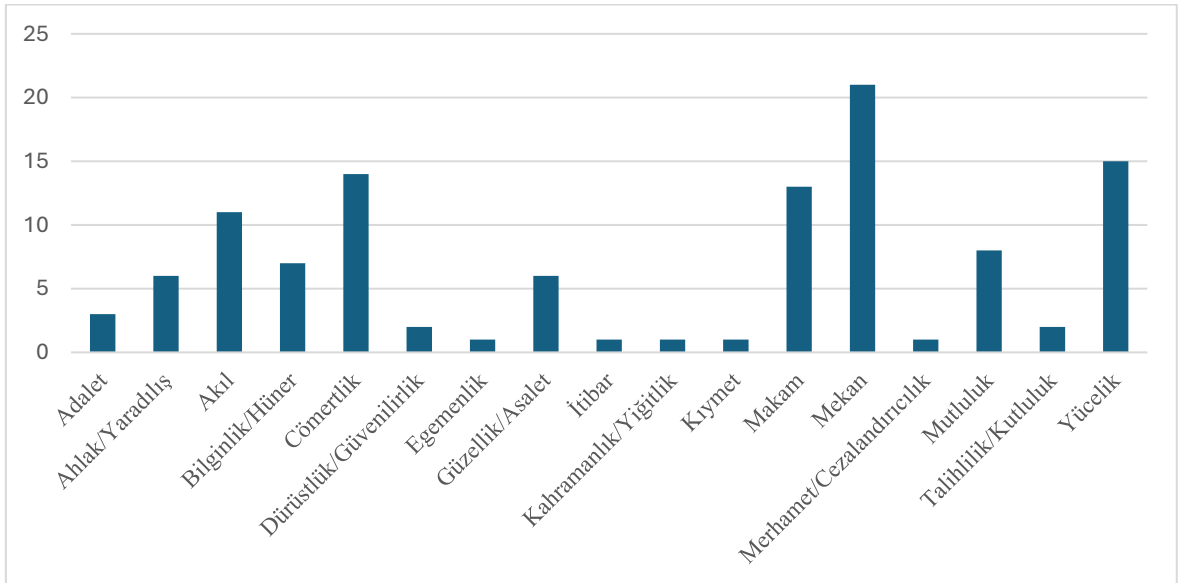
Grafik 116: Tezkire-i Sâni Arif Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Şeyh Galip, Arif Efendi hakkında 18 beyitlik bir kaside yazmıştır. Arif Efendi'nin mesleği dolayısıyla kasidede kalem, tuğrâ, beyâz/beyzâ, sevâd, tahrir gibi kelimeler kullanılarak bilginlik/hünere değinilmiştir. Kendisinin çektiği tuğranın kıskanılacağı yüce bir zat olduğundan bahsedilerek yüceliği övülmüştür.

4.2.3.4. Kethüdâ Şerif Efendi

Grafik 117: Kethüdâ Şerif Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

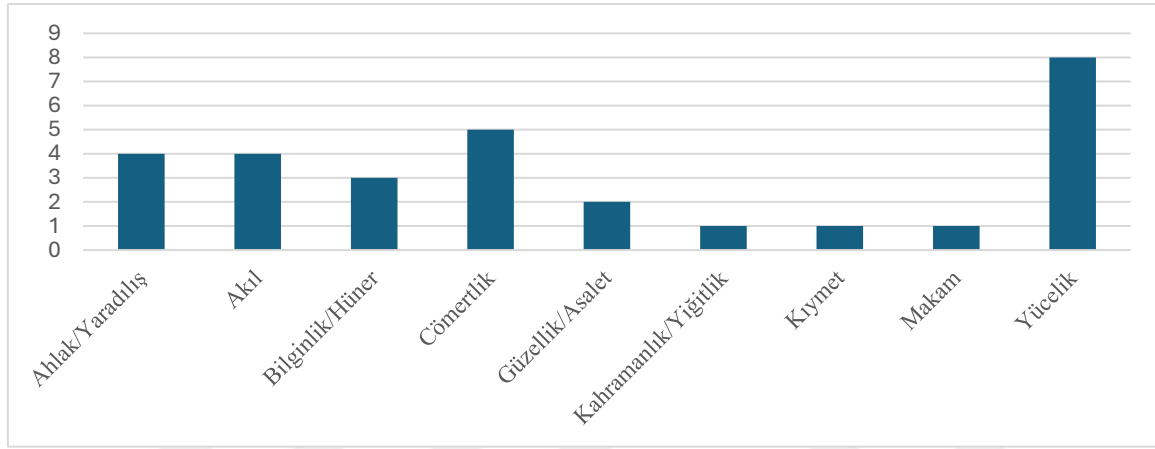

Şeyh Galip, Şerif Efendi hakkında biri 36, diğeri 56 beyit olmak üzere iki kaside yazmıştır. 56 beyitlik kasidede Şerif Efendi'nin sahil köşkü övülmektedir. Bu köşkün bahçesinin insana neşe

verdiğinden bahsedilmektedir. Bu sebeple mekân ve mutluluk ilgili ifadeler dikkat çekmektedir. Cömertlik haricindeki diğer konular, köşk övgüsünün yazıldığı kasidenin hacimli olmasından kaynaklanmış olabilir. 36 beyitlik kasidede cömertlik en çok değinilen konudur. Kasidede Şerif Efendi'nin yüce bir keremi olduğundan hatta cömertlikte Bermekîlere benzer huyunun varlığından bahsedilmektedir.

4.2.3.5. Katib-i Esrâr Ahmet Efendi

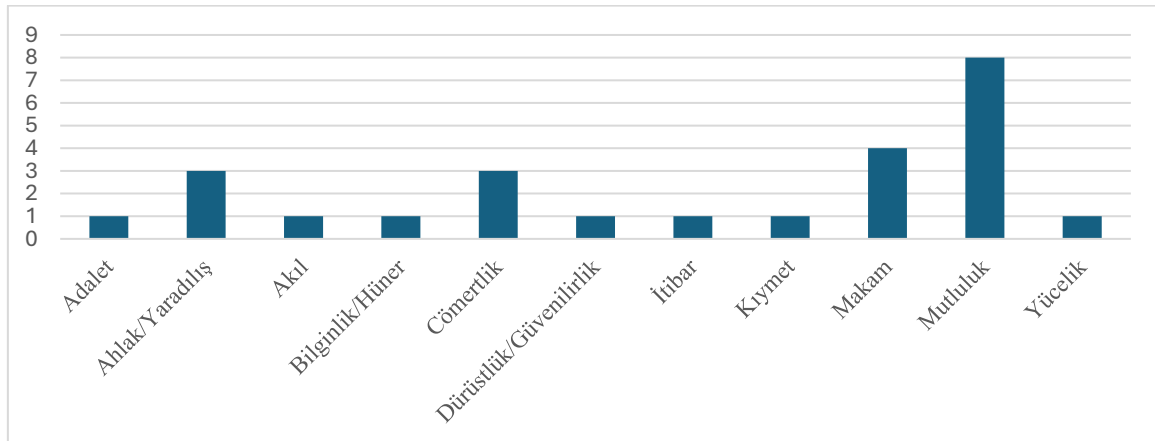
Grafik 118: Kâtib-i Esrâr Ahmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Şeyh Galip, Ahmed Efendi hakkında 27 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede en çok yüceliği övülmüştür. Onun feyizli bir yeteneğe sahip olduğundan, bakışlarının dahi cevher saçtığından bahsedilmektedir. Aynı zamanda onun yüce bir cömertliğe sahip olduğundan ve cömertliğin güneşi (hurşîd-i cûd) olduğundan bahsedilmektedir.

4.2.3.6. Şikk-ı Evvel Defterdarı Şerif Efendi

Grafik 119: Defterdar Şerif Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Şeyh Galip, Şerif Efendi hakkında 18 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede en çok mutluluktan bahsedilmiştir. Şerif Efendi'nin birçok açıdan insana neşe verdiği vurgulanmıştır.

4.2.3.7. Pertev Efendi

Şeyh Galip, Pertev Efendi'nin yazdığı şiirlere dokuz beyitlik bir takriz yazmıştır. Bu dokuz beyit içinde şairlikle ilgili “cerîde-i eş'âr”, “bıkr-i hayâl”, “cerîde-i nev cild”, “levhâ-i sîmîn”, “ma'nâ” gibi 15 ifade tespit edilmiştir.

4.3. Sünbülzâde Vehbî

Sünbülzâde Vehbî Divanı'nın kasideler bölümünde 84 kaside bulunmaktadır ve 48'i incelenmiştir. Bu 48 kasidenin 19'u III. Selim'e, üçü I. Abdülhamid'e, üçü Şeyhülislam Pîrî-zâde Sâhib Osman Efendi'ye, üçü Şeyhülislam İranî-zâde Mehmed Es'ad Efendi'ye, üçü Şeyhülislam Es'ad-zâde Mehmed Şerif Efendi'ye, ikisi III. Mustafa'ya, ikisi Darendeli Mehmed Paşa'ya, ikisi Sadrazam Hamid Halil Paşa'ya, ikisi Şeyhülislam Mehmed Kâmil Efendi'ye yazılmıştır. Koca Ragıp Paşa, Sadrazam Derviş Mehmed Paşa, Yeğen Mehmed Paşa, Şeyhülislam Çelebi-zâde Âsım İsmail Efendi, Rumeli Kazaskeri Veliyyüddin Efendi-zâde Mehmed Emin Efendi, Melek Mehmed Paşa, Yenişehir Defterdarı Osman Paşa, Râif İsmâil Paşa, Reisül-küttâb Âtîf-zâde Ömer Vahîd Efendi hakkında da birer kaside bulunmaktadır.

4.3.1. III. Selim

4.3.1.1. Yücelik

münhasırdır saña ey mefhar-i âl-i 'Osmân

şevket-i saltanat u 'izz ü 'alâ-yı devlet [K 27/23]

Devletin yüceliği ve saltanatın azameti, Osmanlı hanedanının övücü olan III. Selim'e mahsus niteliklerdir. Beyitteki ifadelerle göre “şevket-i saltanat” ve “‘izz ü 'alâ-yı devlet” yücelikle; “mefhar-i âl-i 'Osmân” ifadesi ise kıymetle ilişkilidir.

âsitân-ı âsumân-kadrinde her subh u mesâ

mihr ü meh vaz'-ı cebîn eyler be-vech-i ihtirâm [K 31/14]

III. Selim’e herkes tabi olmuş vaziyettir. Öyle ki güneş ve ay, sabah akşam onun gökyüzü payeli eşiğine saygıyla alınlarını sürerler. Bundan hareketle beyitte geçen “âsitân-ı âsumân-kadr” ve “vaz’-ı cebîn eyle-” yücelikle ilişkilidir.

4.3.1.2. Yönetim Erki

4.3.1.2.1. Adalet

nâ-bûd olup ehl-i fesâd âsûdedir mülk ü ‘ibâd

oldu bu rütbe ‘adl ü dâd reşk-âver-i Nûşîrevân [K 26/28]

III. Selim’in adaleti sayesinde fesatlık çıkaranlar yok oldu. Bu sayede ülke ve kullar sakin vaziyettir. Padişahın uyguladığı bu adalet, Nûşîrevân’ı dahi kısıktırmıştır. Bu bağlamda beyitte geçen “‘adl ü dâd” ve “reşk-âver-i Nûşîrevân” ifadeleri adaletle ilişkilidir. Beyitteki “nâ-bûd ehl-i fesâd” ve “âsûde mülk ü ‘ibâd” ifadeleri de egemenlikle ilişkilidir.

4.3.1.2.2. Merhamet/Cezalandırıcılık

lutfudur âb-ı hayât u kahrı nâr-ı cân-güdâz

cem’-i ezdâdî delîl olmaz mı bu imkânına [K 22/25]

Onun lütfü ölümsüzlük suyu gibidir. Kahrı ise can yakan ateşler gibidir. III. Selim’deki bu iki zıtlığı Vehbî, zıtlıkların bir arada bulunabileceğine dair kanıt olarak görmektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “lutf”, “âb-ı hayât”, “kahr” ve “nâr-ı cân-güdâz” ifadeleri merhamet/cezalandırıcılıkla; “cem’-i ezdâd” ifadesi ise yücelikle ilişkilidir.

4.3.1.2.3. Cömertlik

bi-hamdi’llâh firâvân ni‘meti bu vakt-i firûzu

nevâl-i lutf-ı sultânî gibi bî-hadd ü pâyândır [K 33/22]

Beyitte anlatılana göre vakit öyle uğurlu bir vakittir ki sultanın sonu gelmeyen nimetleri gibi etraf nimetlerle doludur. Sultanın cömertliği, zamanı da etkilemiş ve herkese nimet dağıtır hale gelmiştir. Bu bağlamda beyitte geçen “firâvân ni‘met”, “nevâl-i lutf-ı sultânî” ve “bî-hadd ü pâyân” ifadeleri cömertlikle; “vakt-i firûz” ifadesi de mutlulukla ilişkilidir.

4.3.1.2.4. Makam

öyle sultân-ı cihân kim tâcdârân-ı zamân

Ka ‘be-yi dergâhına yüz yerde eyler istilâm [K 31/11]

III. Selim’in makamı tüm padişahlardan yücedir. Öyle ki devrin padişahları onun makamına geldiğinde onu yüzleri yerde selamlarlar. Bu bağlamda beyitte geçen “sultân-ı cihân” ve “tâcdârân-ı zamân” ifadeleri makamla; “Ka ‘be-yi dergâh” ve “yüz yerde istilâm” ifadeleri yücelikle ilişkilidir.

4.3.1.2.5. Komutanlık/Zafer

mülkün ‘aceb âbâd edip nev-kışlalar bünyâd edip

ta ‘lîm-i harb îcâd edip kıldı helâk-i düşmenân [K 26/39]

III. Selim ıslahatlarından ön önemlisi Nizâm-ı Cedîd ordusudur.²²³ Beyitte de buna değinilerek padişahın yeni kışlalar kurduğunu ve yeni savaş yöntemleri icat ettiğini belirtmektedir. Bu şekilde ülkeyi şenlendirmiş ve düşmanları helak etmiştir. Bu bağlamda beyitte geçen “nev-kışlalar”, “ta ‘lîm-i harb îcâd etmek” ve “helâk-i düşmenân” ifadeleri komutanlık/zaferle; “mülkün âbâd” ifadesi de mutlulukla ilişkilidir.

4.3.1.2.6. Egemenlik

sâye-yi ‘adli cihân üzre o zıllu’ llâhı

oldu âsâyiş ile câygeh-i istizlâl [K 34/19]

Allah’ın gölgesi olan III. Selim’in adaletinin gölgesi dünya üzerine düşmekte ve bu sayede dünyada asayiş sağlanmaktadır. Bu bağlamda beyitte geçen “âsâyiş” kelimesi egemenlikle; “‘adl” adaletle; “zıllu’ llâh” halifelikle; “câygeh-i istizlâl” ifadesi ise yücelikle ilişkilidir.

4.3.1.2.7. Mutluluk

‘îd ü nevrûz u zamân-ı şeh-i Cem-haşmetdir

şâd u hürrem olacak dem bu dem-i ferruh-fâl [K 34/15]

Bir ıydiyye olan bu kasidede vaktin Cem haşmetli padişahın bayramı olduğu belirtilmektedir. Herkesin şen ve mutlu olduğu bu vakit, mübarek bir vakittir. Bu bağlamda beyitte geçen “‘îd ü

²²³ Kemal Beydilli, a.g.m., s. 421.

nevrûz”, “şâd u hürrem” ve “dem-i ferruh-fâl” ifadeleri mutlulukla; “zamân-ı şeh-i Cem-haşmet” ifadesi ise egemenlikle ilişkilidir.

4.3.1.3. İlâhî Erk

4.3.1.3.1. Talihlilik/Kutluluk

h'âbidedir ki dîde-yi âşûb-ı rûzgâr

bîdâr-ı bahtı oldu nîgehbân-ı saltanat [K 32/23]

Feleğin gözleri uykuda olmasına rağmen III. Selim'in uyanık bahtı, saltanatın bekçiliğini yapmaktadır. Buna göre beyitte geçen “bîdâr-ı baht” ifadesi talihlilik/kutlulukla; “nîgehbân-ı saltanat” yücelikle ilişkilidir.

4.3.1.4. Kişisel Erk

4.3.1.4.1. Akıl

Aristo'ya edeydi dest-yârî rehber-i re'yi

Sikender zîr-i pâyında bulurdu âb-ı hayvânı [K 21/23]

Beyitte anlatılana göre III. Selim'in akli, her şeye vakıftır. Öyle ki ölümsüzlük suyunun yerini kolaylıkla bulabilecek düzeydedir. Eğer Aristo III. Selim'in aklını rehber edinmiş olsaydı İskender, ölümsüzlük suyunu ayağının dibinde bulurdu. Bu sebeple beyitte geçen “rehber-i re'y” ifadesinin akli ifade etmektedir.

4.3.1.4.2. Kahramanlık/Yiğitlik

şemşîridir o şîr-i ser-efgen ki tu'mesin

hûn-ı reg-i perîde-yi gerdan-keşân verir [K 84/24]

III. Selim'in kılıcı boyun eğdiren bir aslan gibidir. Böyle bir aslanın yiyeceği de ancak kibirli düşmanların damarlarındaki kandır. Bu nedenle beyitte geçen “şemşîr” ve “şîr-i ser-efgen” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

4.3.1.4.3. İtibar

tutdu cihânı şöhreti sît ü sadâ-yı savleti

şân-ı şükûh u satveti mânend-i Rüstem-dâsitân [K 26/36]

III. Selim'in şöhreti, hücumunun sesi ve azametinin, gücünün şanı dünyayı sarmıştır. Bu vaziyette III. Selim, Rüstem'e benzemektedir. Bu bağlamda beyitte geçen “şöhret” kelimesi itibarla; “savlet”, “şân-ı şükûh u satvet” ve “Rüstem-dâsitân” ifadeleri kahramanlık/yiğitlikle ilişkilidir.

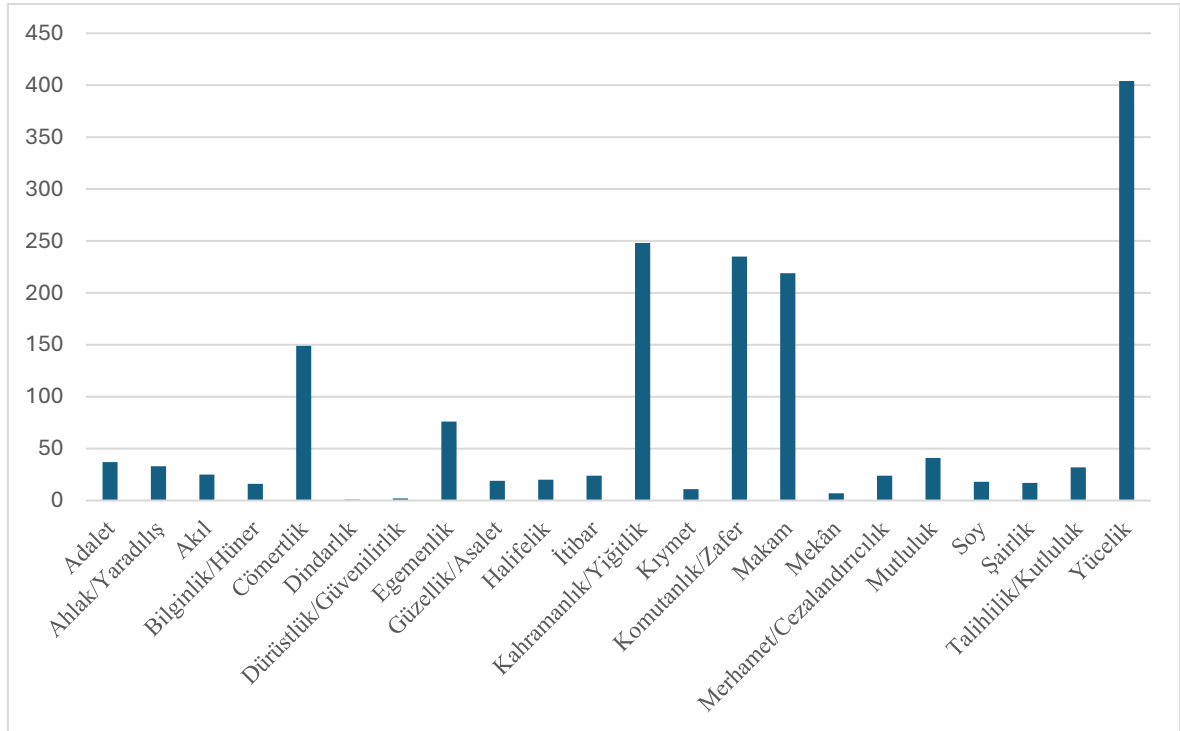
4.3.1.4.4. Ahlak/Yaradılış

kılmış envâ'-ı füyûzâta muvaffak anı Hak

nedir ol kalb-i selîm ü nedir ol tab'-ı fehîm [K 16/25]

Allah, III. Selim'i feyzlerin ışıyla donatmıştır. Bu feyzlerin sayesinde kalbi ve tabiatı herkesi hayrete düşürecek hale gelmiştir. Bu bağlamda beyitte geçen “kalb-i selîm” ve “tab'-ı fehîm” ifadeleri ahlak/yaradılışla; “kılmış muvaffak Hak” ifadesi talihlilik/kutlulukla; “envâ'-ı füyûzât” ifadesi ise yücelikle ilişkilidir.

Grafik 120: III. Selim'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

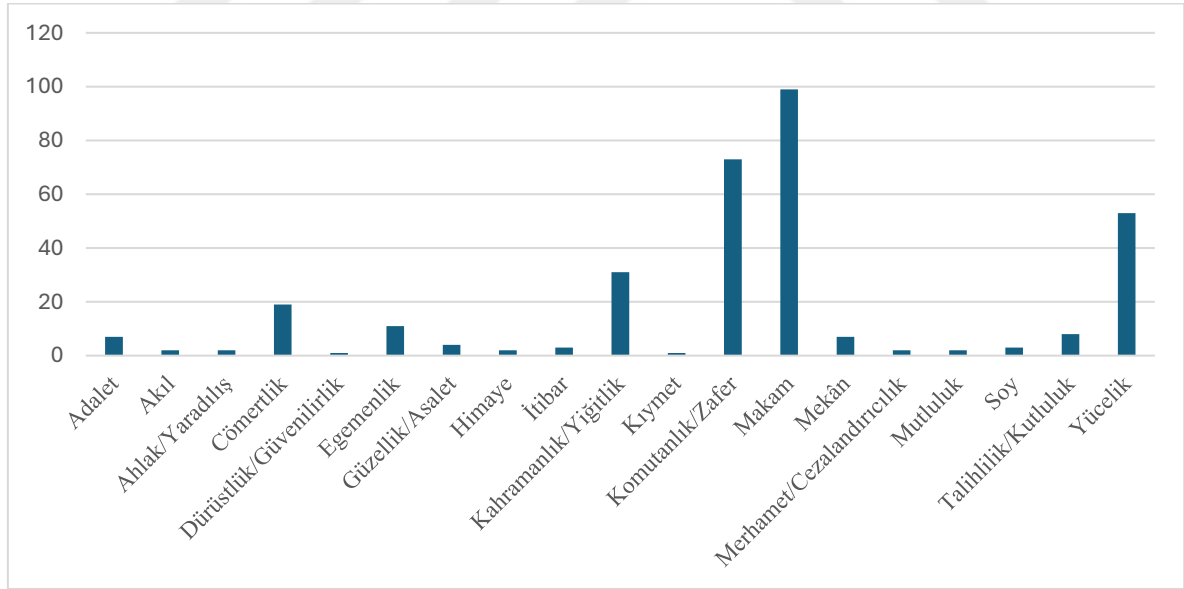

Vehbî, yazdığı kasidelerin büyük bir çoğunluğunu III. Selim için yazmıştır. Yazdığı kasidelerde ordunun vaziyetinden, çıkılan seferlerden, bayramlardan, eğlencelerden bahsetmesi dolayısıyla tarihsel detaylar da yer almaktadır. Bazı kasideleri Nefî'nin kasidelerine nazire olup onun kaside usulünü beğendiği anlaşılmaktadır. Övgülerinde Nefî'de olduğu gibi peş peşe nitelemeler mevcuttur. Bu sebeple kasidelerin genelinde yücelik ve makamdan bahsetmektedir. III. Selim hakkındaki kasidelerde en az değinilen konular dindarlık ve dürüstlük/güvenilirlik konularıdır. Dindarlık konusunda bir ifade; dürüstlük/güvenilirlik konusunda da iki ifade tespit edilmiştir. Dindarlık bahsinde “zühd ü takvâ”²²⁴; dürüstlük/güvenilirlikle ilgili ise “Sıddîk-i Fârûkî-şiyem”²²⁵ “Sıddîkî-serîret”²²⁶ ifadelerini kullanmıştır. Vehbî, kasidelerinde ara sıra övdüğü kişinin cömertliğinden de bahsetmektedir. Bunu yapmasındaki amaç, nazik bir dille yardım istemek olabilir. Kahramanlık/yiğitlik ve komutanlık/zafer konularında ise Vehbî'nin bir seferde ordu-yı hümâyûn kadılığı nâibliği yapmasının bunda etkisi olabilir.²²⁷

4.3.2. Diğer Kişiler

4.3.2.1. I. Abdülhamid

Grafik 121: I. Abdülhamid'in Övüldüğü Kasidelerde İktidar

²²⁴ [K 25/29]

²²⁵ [K 24/18]

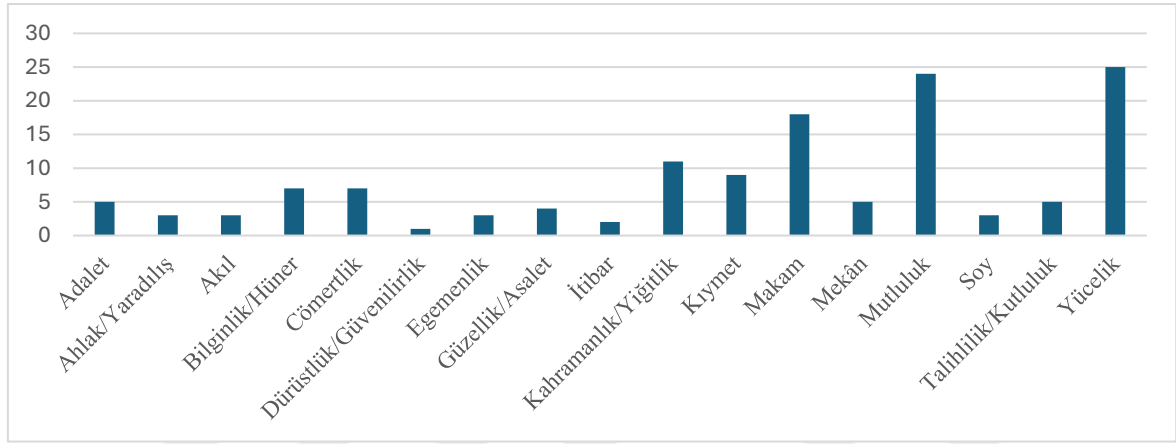
²²⁶ [K 33/29]

²²⁷ Selim Sırrı Kuru, “Sünbülzâde Vehbî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 38, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, s. 140.

Vehbî, I. Abdülhamid hakkında üç kaside yazmıştır. Bu yazdığı kasidelerden biri İran seferiyle ilgiliyken diğeri Şahin Giray'ın Rodos'ta katlini anlatmaktadır. Üçüncüsünde I. Abdülhamid ve orduyu hümayun övgüsü yer almaktadır. Bu kasideler neticesinde komutanlık/zafer ve kahramanlık/yiğitlik konuları ön plandadır. Cömertlik, yücelik ve makam konuları peş peşe sıralanan övgü nitelermeleri sebebiyle öne çıkmaktadır.

4.3.2.2. III. Mustafa

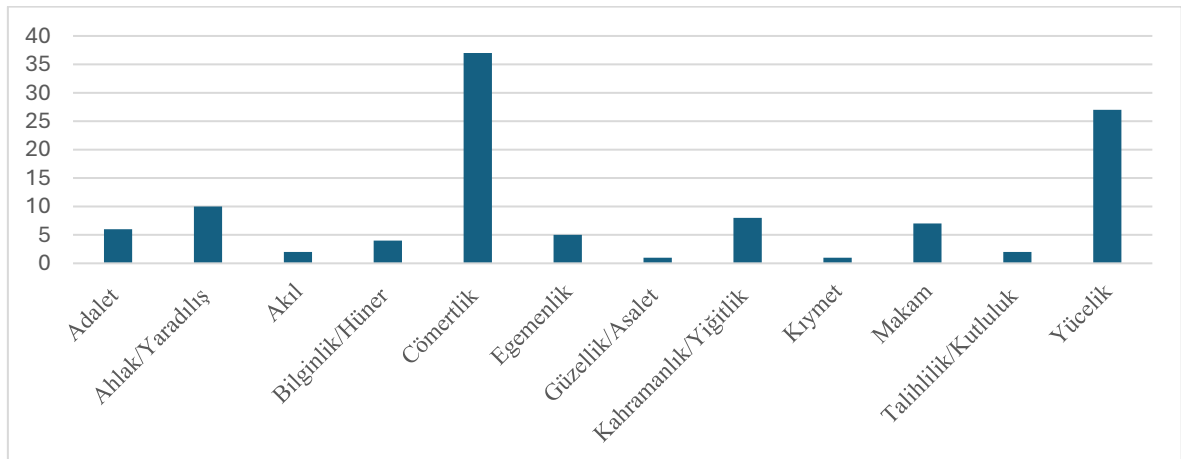
Grafik 122: III. Mustafa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

III. Mustafa övgülerinde mutlulukla ilgili övgülere daha çok yer verilmesi bir kasidesinde III. Selim'in doğumu sebebiyle yaşanan sevinci anlatmasından kaynaklanmaktadır. Diğer kasidesi ise genel bir övgüden ibarettir. Makam, yücelik konuları yapılan nitelermeler sebebiyle öne çıkmıştır. Bu üç konu dışındaki konularda övgüler dengeli bir dağılım izlemiştir.

4.3.2.3. Sadrazam Halil Hamit Paşa

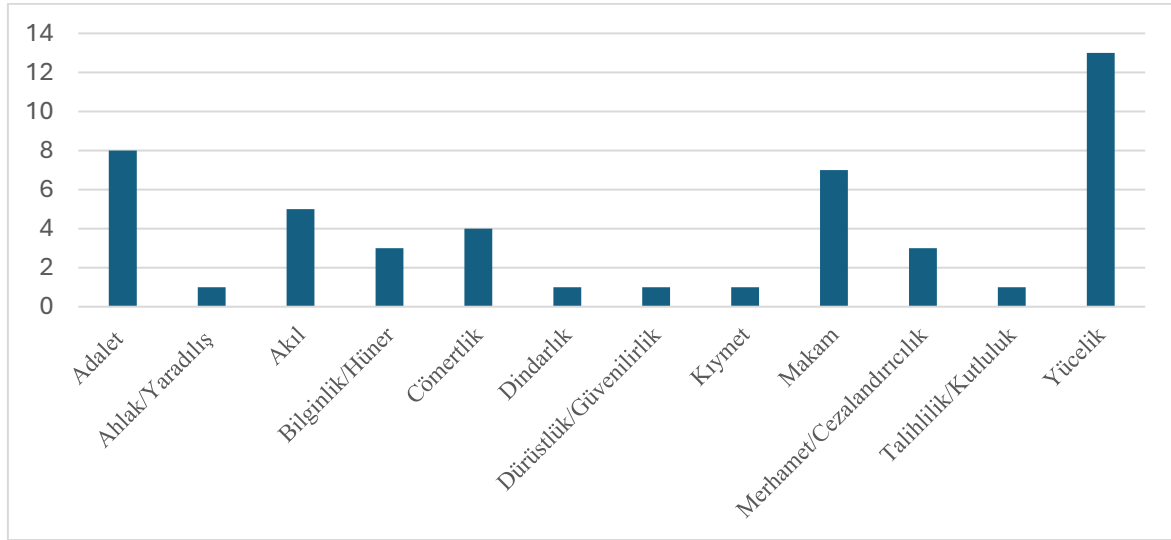
Grafik 123: Sadrazam Halil Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Halil Paşa'nın övgülerinde Vehbî'nin cömertliği ön planda tuttuğu görülmektedir. Halil Paşa'nın Vehbî'yi himayesi altına alması²²⁸ sebebiyle bu yönde övgülerde bulunduğu açıktır. Övgülerinde bu sebeple cömertlik ve yücelik konuları öne çıkarken diğer konulara çok değinmediği görülmektedir. Bu sebeple kasidelerin yazılış amacının teşekkür olduğu söylenebilir.

4.3.2.4. Darendeli Mehmed Paşa

Grafik 124: Darendeli Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Vehbî, Mehmed Paşa'ya iki kaside yazmıştır. Bu kasidelerden birinde vaziyetinin kötülüğünden bahsederken diğerinde yaptığı yardım için teşekkür etmektedir. Kasidede feleğin zulmüne uğradığını ve adalete ve merhamete ihtiyacı olduğunu söylemektedir. Bu sebeple adaleti vurgulamaktadır. Vehbî'nin kasidelerde “*inâyet-perverâ sadrâ keremkârâ felek-kadrâ*”²²⁹ veya “*kemâl-i ‘ilm ü fazl-ı zühd ü ‘iffet cümle cem’ olmuş*”²³⁰ gibi mısralarda peş peşe nitelemelerde bulunması, övgülerin genel bir dağılımın olmasına neden olmuştur.

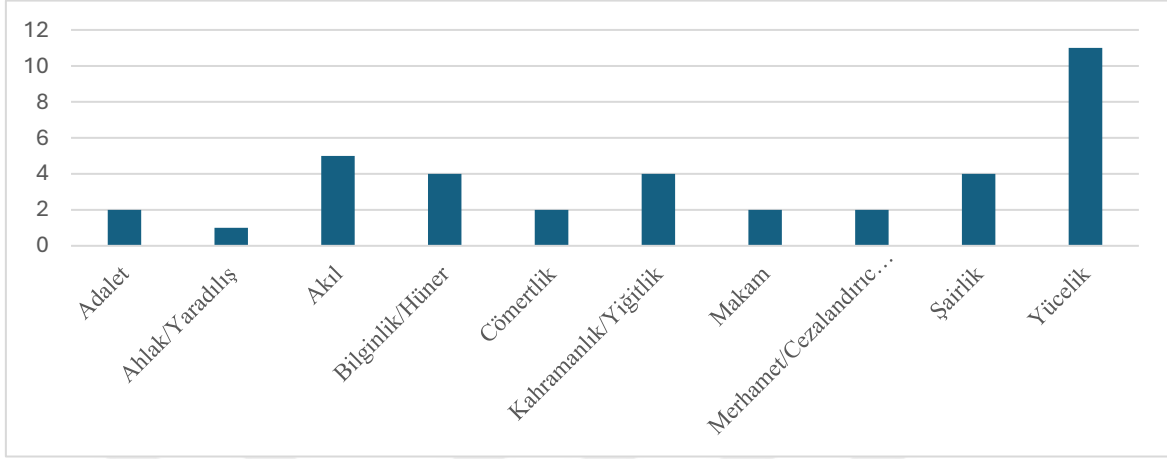
²²⁸ Kemal Beydilli, “Halil Hamîd Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde* 15, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, s. 318.

²²⁹ [K 38/26].

²³⁰ [K 39/8].

4.3.2.5. Koca Ragıp Paşa

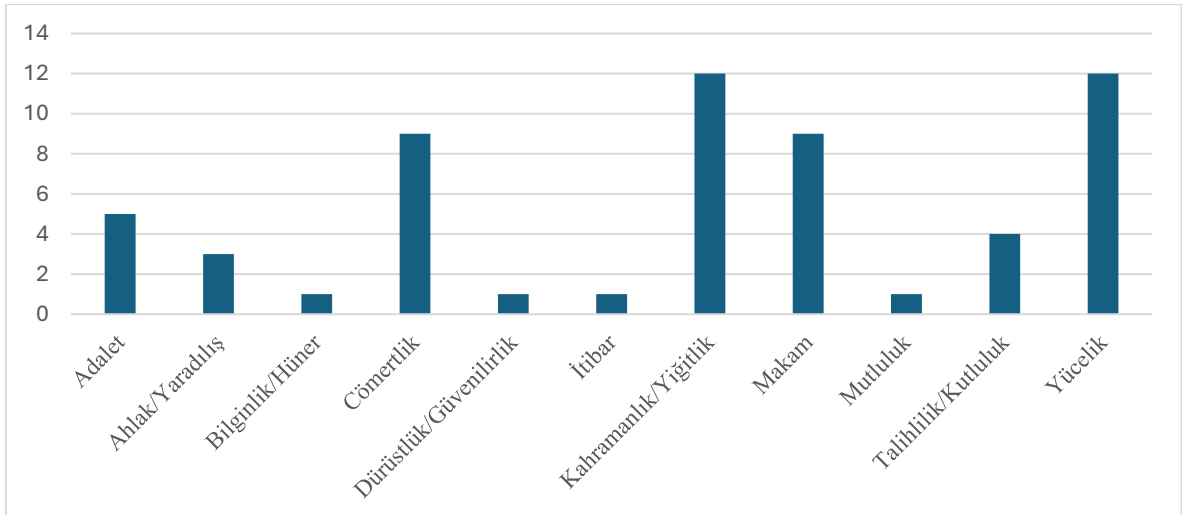
Grafik 125: Koca Ragıp Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Vehbî, Ragıp Paşa'ya 29 beyitlik bir kaside yazmıştır. İydiyye olan bu kasidede genel övgüler yer almaktadır. Kaside bir övgüden çok bayram tebriği mahiyetindedir. Kasidelerde “‘îd-i destûr-ı felek-rif‘atı”²³¹ “Râgıb-ı hayr”²³² “sadr-ı mu‘âllâ-kadrâ”²³³ gibi ifadelerle Paşa'nın yüceliğine vurgu yapılmıştır.

4.3.2.6. Sadrazam Derviş Mehmed Paşa

Grafik 126: Sadrazam Derviş Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

²³¹ [K 35/6].

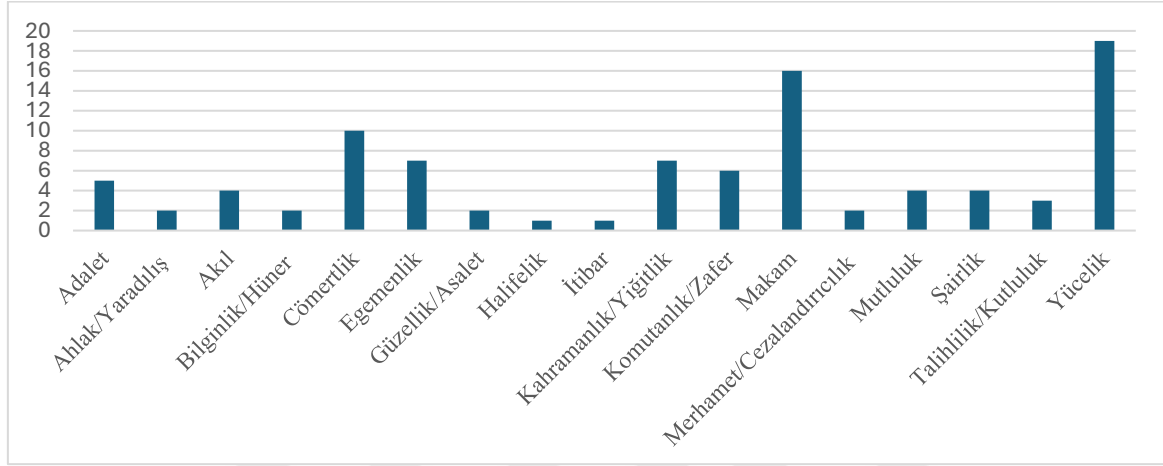
²³² [K 35/9].

²³³ [K 35/18].

Vehbî, Mehmed Paşa'ya İran Seferi dönüşünde sunduğu kasidesinde onu kahramanlığıyla/yiğitliğiyle övmüştür. Yücelik konusunda ise İskender, Hızır, Süleyman gibi şahısları kullanarak makamını kastetmiş ve onun âlemin övücü olduğunu vurgulamıştır.

4.3.2.7. Yeğen Mehmed Paşa

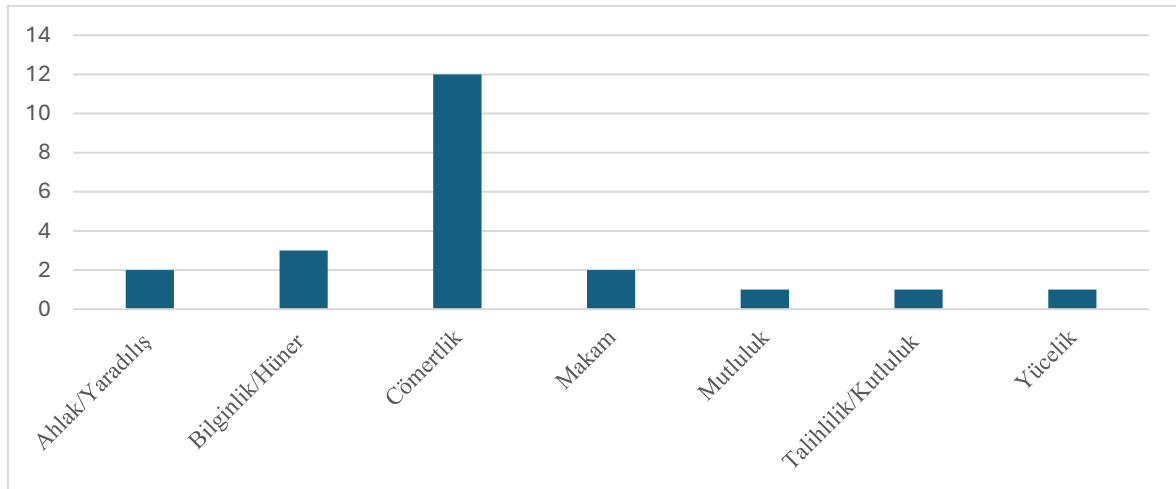
Grafik 127: Yeğen Mehmed Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Vehbî, Mehmed Paşa'ya yazdığı kasideyi onun sadaret makamına getirilişi sebebiyle yazmıştır. Bu sebeple onun yüce kişiliğinden, bu makama liyakatinden ve zamanının şen oluşundan bahsetmektedir. Vehbî, onun her zaman ihsan suyu saçtığına değinerek cömertliğini övmüştür.

4.3.2.8. Yenişehir Defterdarı Osman Paşa

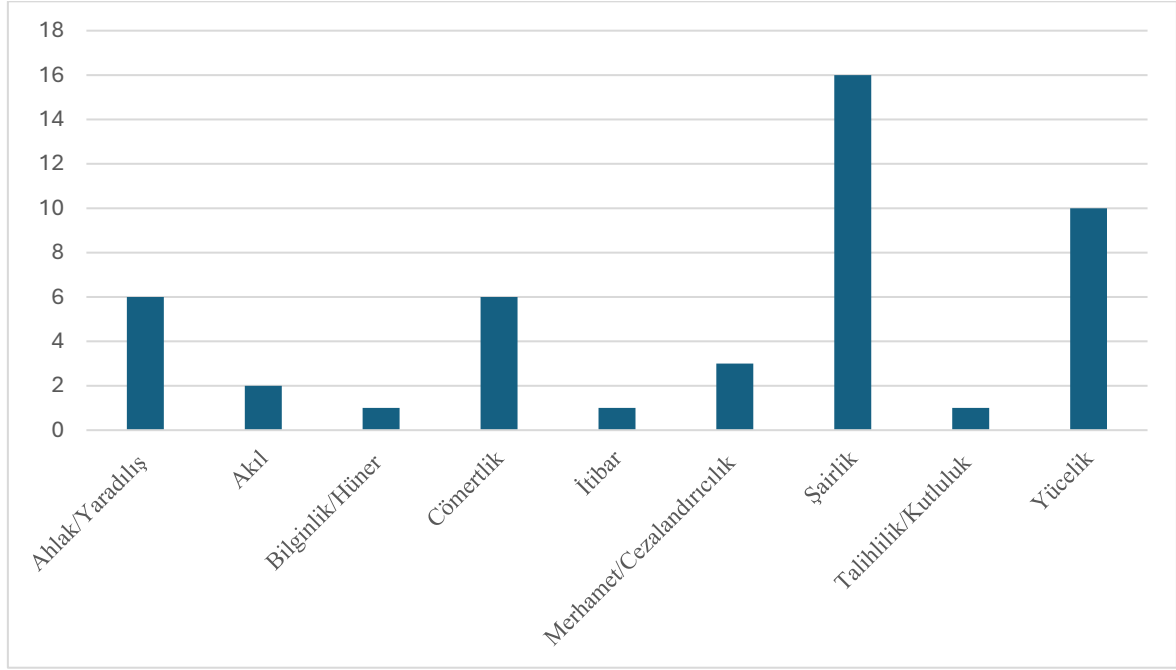
Grafik 128: Yenişehir Defterdarı Osman Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

Vehbî, bu kasidesini verilen mansıp için yazmıştır. Bu sebeple kasidede genel olarak cömertlik bahsi ön plandadır. Bu kaside övgüden çok bir tarihi kayıt niteliğindedir.

4.3.2.9. Râif İsmâil Paşa

Grafik 129: Râif İsmâil Paşa'nın Övüldüğü Kasidede İktidar

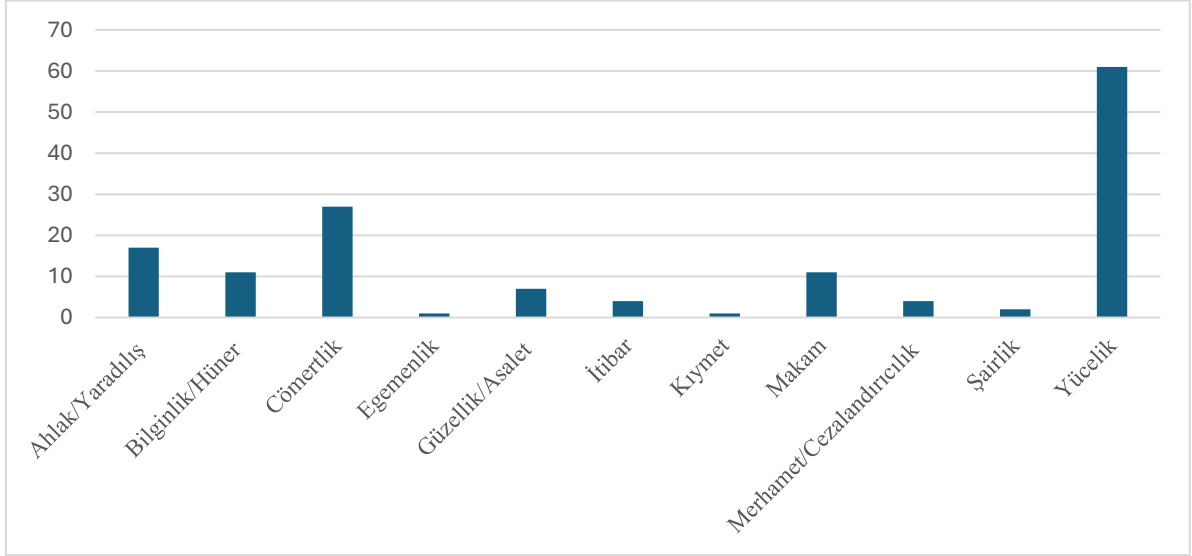
Vehbî'nin bu kasidesi mansıp talebine istinaden yazılmış bir ramazaniyyedir. Bu kasidede Osman Paşa'nın kasidesinden farklı olarak şairlik övülmüştür. Şiirini kimsenin taklit edemeyeceğini; Hâkânî, Örfî, Hüsrev, Muhteşem ve Şevket'in ondan feyz alacağını söylemektedir.

4.3.2.10. Melek Mehmed Paşa

Vehbî'nin Mehmed Paşa hakkında yazdığı 19 beyitlik kasidesinde kâğıdın faziletlerinden bahsedilmektedir. Kaside başlığında Mehmed Paşa'ya verilen görevin devam ettirilmesine dair verilen karardan bahsedilmektedir. Kaside bünyesinde Mehmed Paşa hakkında makamla ilgili övgü niteliğine sahip sadece "sadr-ı güzîn" ifadesi tespit edilmiştir.

4.3.2.11. Şeyhülislam Pîrî-zâde Osman Sâhib Efendi

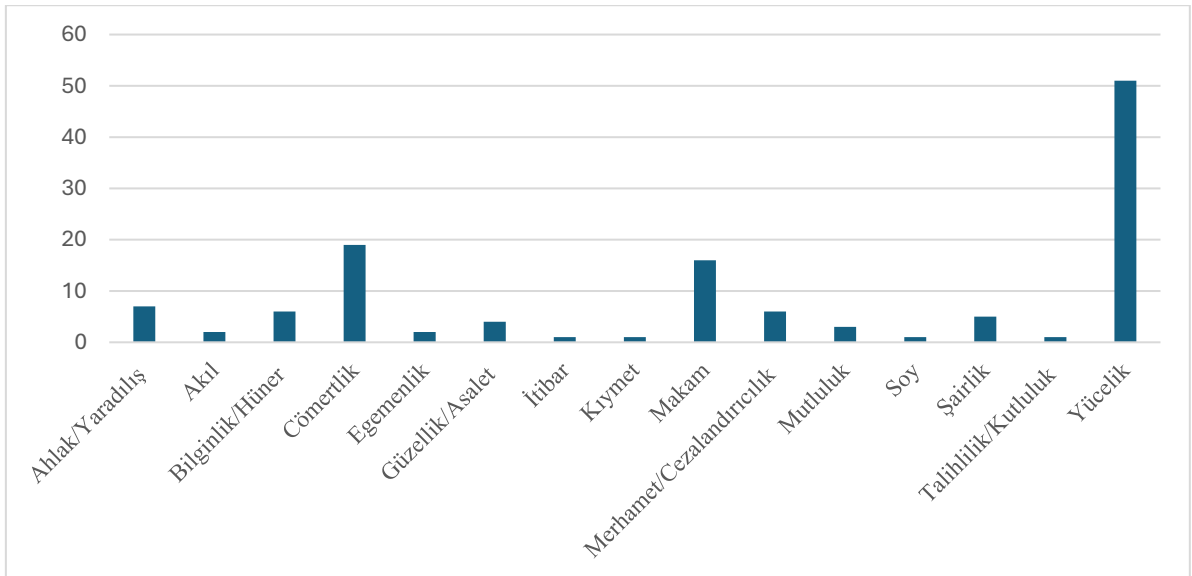
Grafik 130: Osman Sâhib Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Vehbî, Osman Efendi'ye yazdığı üç kasidesinde genellikle yücelik konusunda övgülerde bulunmuştur. Bu kasidelerden “âfitâb” redifli olan kasidede Osman Efendi'yi güneş yerine koyarak övgülerde bulunmuştur. Cömertlik konusunda söylediklerinden hareketle Vehbî'nin ondan nazikçe yardım isteğinde bulunduğu çıkarılabilir.

4.3.2.12. Şeyhülislam İranîzâde Mehmed Es'ad Efendi

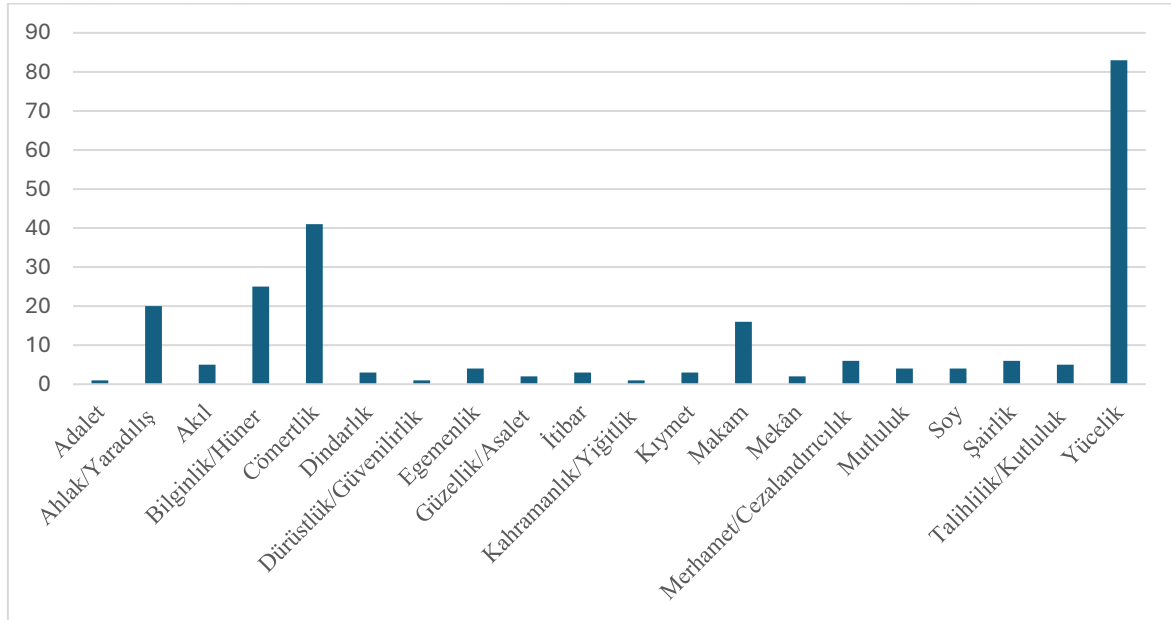
Grafik 131: Mehmed Es'ad Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Vehbî'nin Mehmed Efendi hakkında yazdığı kasidelerden “gül” redifli olan kasidede yücelik konusuna çokça değinilmiştir. Es'ad ismine vurgu yapılarak âlemin övücünün adaşı, gül cevheri, temiz unsur gibi ifadelerle yüceliğine değinilmiştir. Diğer kasidelerde de benzer şekilde peygamberin adaşı, ayağının toprağının iksiri, varlığı temiz, aslan burcunun yıldızı gibi ifadeler kullanılmıştır. Mehmed Efendi'ye yazılan üç kasideden biri 11 beyit olması sebebiyle o kasideden değerlendirebilecek veri elde edilememiştir. Grafiğe yansıyan veriler, ağırlıklı olarak iki kasideden elde edilmiştir.

4.3.2.13. Şeyhülislam Es'adzâde Mehmed Şerîf Efendi

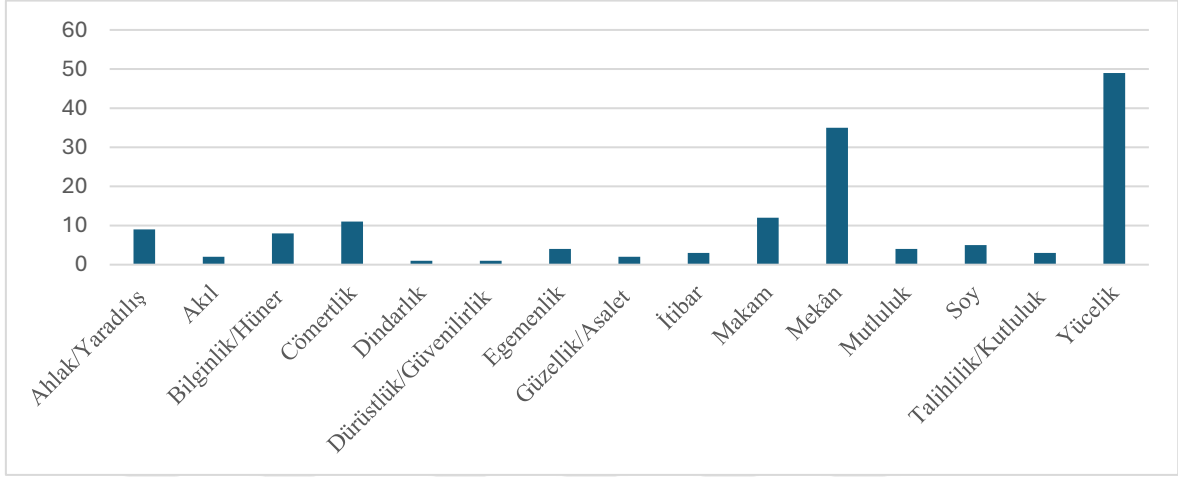
Grafik 132: Mehmed Şerîf Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Vehbî, Mehmed Şerîf Efendi'ye üç kaside yazmıştır. Bu kasideler 74, 63 ve 102 beyitlik hacimli şiirlerdir. Yazılan bu kasidelerdeki ifadeler, Babası Mehmed Es'ad Efendi'ye yazılmış kasidelerdeki övgü ifadelerine benzerlik göstermektedir. Kasidelerde aslan burcunun yıldızı, güneşin tacı, insanlar ve cinlerin peygamberinin adaşı, önde gelen, zamanın Ebûsuûd'u gibi övgüler bulunmaktadır. Vehbî, Şerîf Efendi'yi ilim ve marifet kaynağı olarak görmektedir. Bu sebeple onu Ebûsuûd'a benzetmektedir. Aynı zamanda onu cömert bir kişi olarak nitelemektedir.

4.3.2.14. Şeyhülislam Mehmed Kâmil Efendi

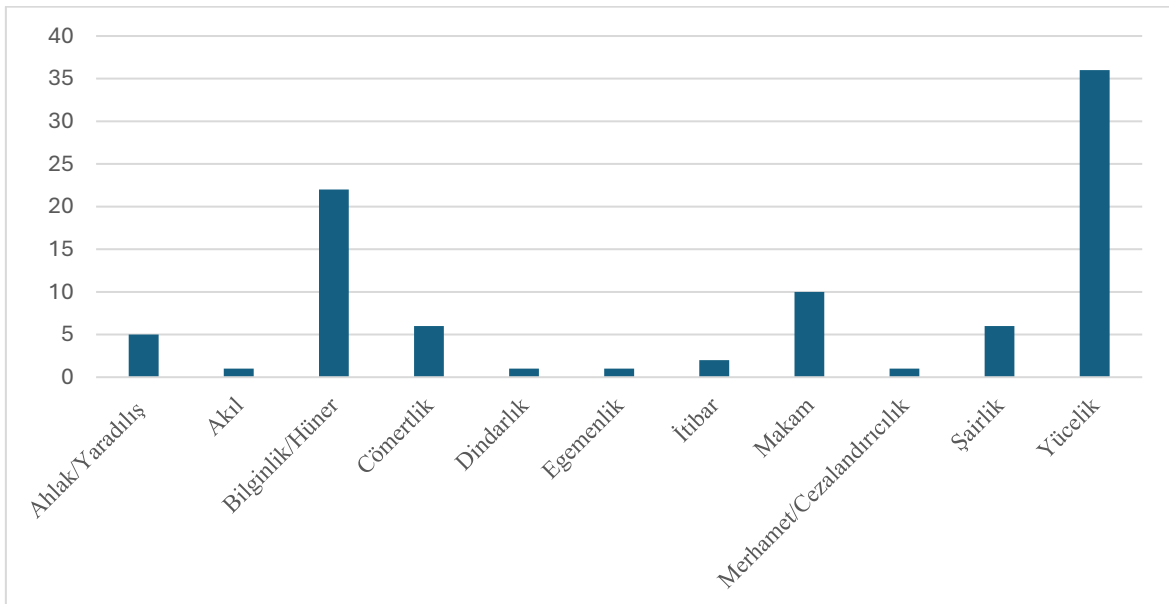
Grafik 133: Mehmed Kâmil Efendi'nin Övüldüğü Kasidelerde İktidar

Vehbî, Mehmed Kâmil Efendi'ye iki kaside yazmıştır. Bu kasidelerden biri Kâmil Efendi'ye verilen ihsanın tebriki sebebiyledir. Diğeri ise Kâmil Efendi'ye verilen Eski Zağra mansıbı dolayısıyla yazılmıştır. Tebrik kasidesinde hediye edilen köşkün/evin övgüsü mevcuttur. Bu sebeple mekân konusu öne çıkmıştır. Yücelik konusunda Vehbî, onu diğer alimlerden yüce bir noktada konumlandırmaktadır. Örneğin İbn-i Hâcib, onun talebesi konumundadır Onun olduğu yer kıble gibidir; onun yüce zatı bir övünç kaynağıdır.

4.3.2.15. Şeyhülislam Çelebizâde Âsım İsmail Efendi

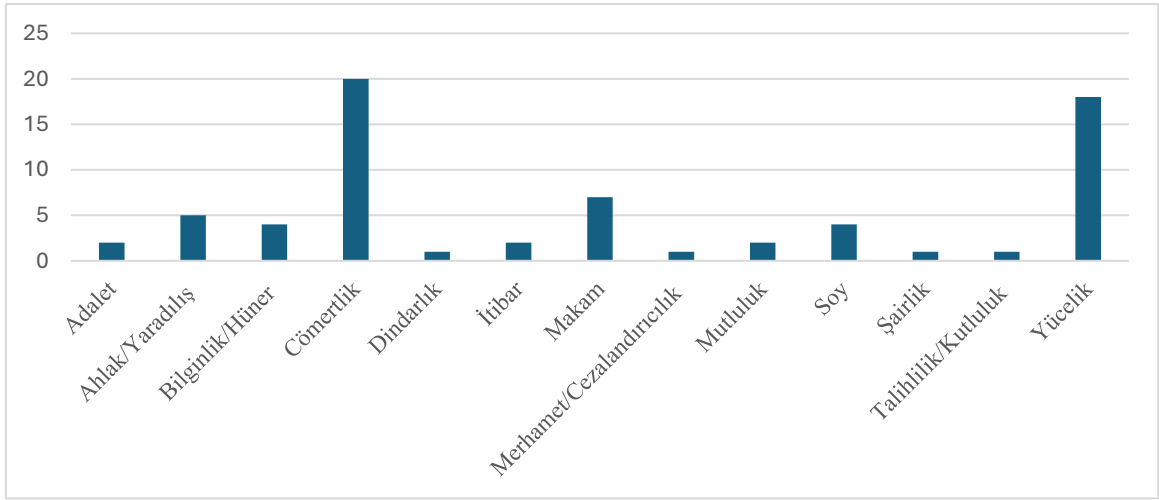
Grafik 134: Âsım İsmâil Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Vehbî, Âsım İsmail Efendi hakkında 68 beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede yücelik övgüsünün ön planda olduğu görülmektedir. Onun felekler yüceliğinde, ilahî bilginin kâşîfî, yüce bir varlığa sahip olduğu dile getirilmektedir. Benzer şekilde kasidede bilginlik/hüner bahsinde de inciden doğmuş sözlerinin olduğu, benzersiz bir alim, ilim mirasının hazinesine sahip bir kişi olarak nitelendirilmektedir.

4.3.2.16. Veliyyüddin Efendizâde Mehmed Emin Efendi

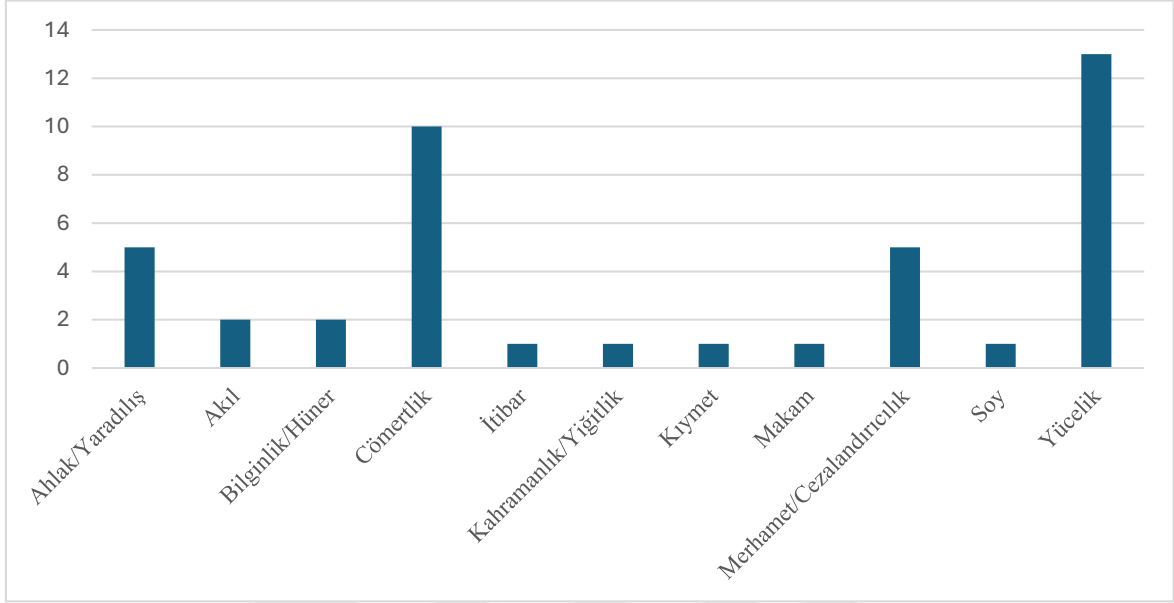
Grafik 135: Mehmed Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Vehbî, Mehmed Emin Efendi'ye 25 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kasidede genellikle cömertlikten bahsedilmektedir. Vehbî, kasidede cömertliğin artık dünyada var olmadığını, hatta onun bir efsane olduğunu sandığını, Mehmed Emin Efendi sayesinde bunun bir zandan ibaret olduğunu dile getirmektedir. Bu esnada onun yüce bir kişi, alemin efendisinin adaşı, hayırlı bir evlat çünkü yüce bir neslin övücü olan cömert birinin cömert oğlu şeklinde övgülerde bulunmaktadır.

4.3.2.17. Reisü'l-küttâb Âtîfzâde Ömer Vahî Efendi

Grafik 136: Ömer Vahî Efendi'nin Övüldüğü Kasidede İktidar

Vehbî, Ömer Efendi hakkında 95 beyitlik bir kaside yazmıştır. Bu kasidede yücelik bahsi ön plandadır. Yücelikle ilgili olarak Ömer Efendi'nin dergahının tozu basiret gözünün sürmesi olduğundan, kalemi eğer feleğin takvimine hüküm verseydi onda istikrarın sağlanacağından bahsedilmektedir. Cömertlik bahsinde ise kerem ehlinin efendisi olduğundan ve cömert elinin gönüllerin mimarı olduğundan bahsedilmektedir.

SONUÇ

İktidar sözcüğünün kavram alanı, sözlükler nezdinde incelendiğinde sözcüğün çoğunlukla hükümet ve devletle ilişkili olduğu görülmektedir. İktidar sözcüğü ile ilgili olan diğer sözcüklerin ise “güç, nüfuz, kabiliyet, kuvvet, erk” olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla iktidarın “güç” anlamının yanında hükümet anlamıyla birlikte “devlet gücü / devletin gücü” anlamlarında olduğu anlaşılmaktadır. “Hükümet” sözcüğünün “devlet”le beraber “idare, siyaset” sözcükleriyle de olan irtibatı bu düşünceyi destekler niteliktedir. Devletin ilişkili olduğu sözcükler, iktidar ve hükümet kavramlarına göre farklılık göstermektedir. Devlet sözcüğünün “baht, talih, mutluluk” gibi anlamlarının olmasından dolayı bu sözcük “kut” sözcüğüyle ilişkilendirilebilir. Çünkü “kut” sözlüklerde “şans, talih, mutluluk” yanında “devlet” anlamıyla da yer almaktadır. Aynı zamanda eski Türk hükümdarlarının “kut sahibi” olduğuna inanılması, kutun siyasî anlamını da desteklemektedir.

Kutadgu Bilig başta olmak üzere siyasetnamelerde iktidar sahibi kişilerin belli başlı özelliklere sahip olması gerektiği belirtilmektedir. Bunlar genellikle bilgelik, akıllılık, adaletli olma, cömertlik, merhametli olma gibi özelliklerdir. Kutadgu Bilig’de hükümdarın “kut sahibi” olması gerektiği dile getirilirken sonraki dönemlerde yazılan siyasetnamelerde buna rastlanılmayıp kut yerine zikredilenin daha çok halifelik olduğu anlaşılmaktadır. Hatta bazı siyasetnamelerde halifeliğin de etkisiyle olsa gerek padişahların dini vecibelerini eksiksiz yerine getirmesi gerektiğine dair bilgiler bulunmaktadır. Bu sebeple kut inancının, sonraki dönemlerde yerini halifelığe bıraktığı anlaşılmaktadır.

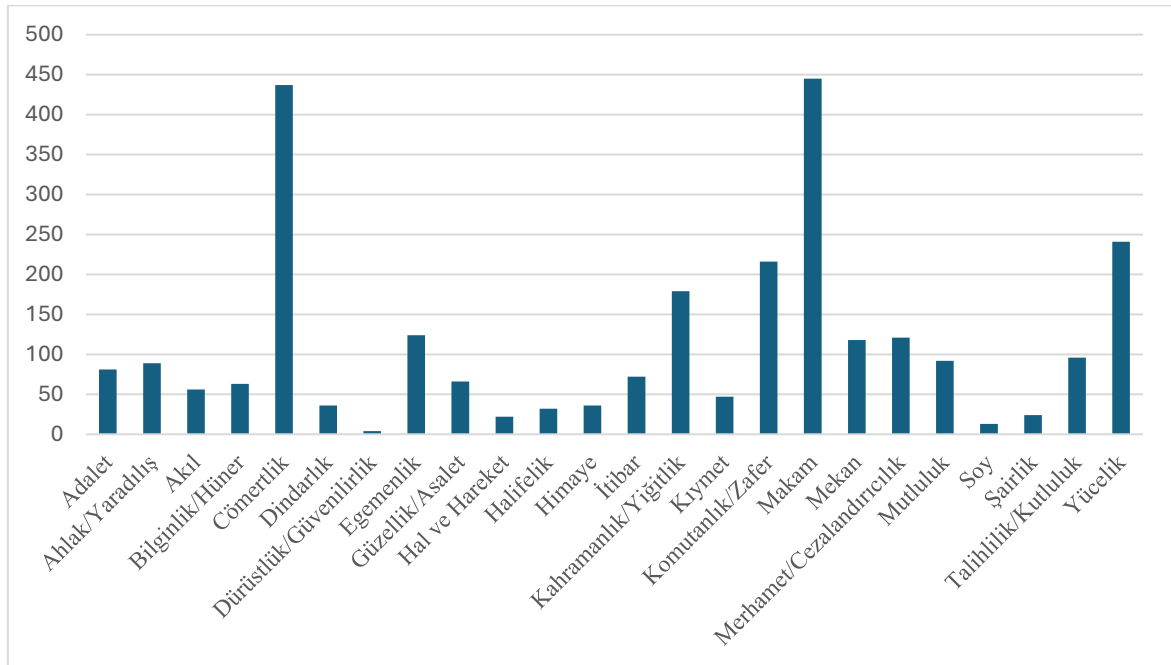
Siyasetnamelerin iktidar sahibi kişilerin farklı özelliklerine değinmesi, iktidar kavram alanına giren sözcüklerin daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu özelliklerle hem iktidarın nasıl ayakta tutulacağı hem de iktidar sahibinin elindeki güçle neler yapabileceği anlatılmaktadır. Bu düşünceden hareketle iktidar kavramı farklı pek çok sözcükle ilişkilendirilebilir. Örneğin siyasetnamelerde iktidarla ilgili bulunan sözcüklerin akıl, adalet, merhamet, bilgi/bilginlik, hilafet, ibadet gibi kavramlar olduğu görülmektedir.

Sözlüklerdeki tanımlar ve siyasetnamelerdeki ifadelerin kasidelerin bünyesinde bulundurduğu birden fazla anlama gelebilecek sözcükler sayesinde genişletilebileceği anlaşılmaktadır. Kasidelerde şairler, söz konusu edilen kişinin sadece var olan yönlerini övmekle kalmayıp siyasetnamelerde olduğu gibi onların ne yapmaları ve hangi niteliklere sahip olmaları gerektiğini nükteli bir dille aktarmışlardır.

Şairler kasidelerde övdükleri kişilerin statülerine göre kelime seçimi yaptıkları için padişahları / paşaları öncelikli olarak makamları ve yücelikleri konusunda övmektedir. Bir âlimin övülmesi söz konusu olduğunda ise önem kazanan konu bilginlik/hüner ve akıldır. Şairi şairliği ve şeyhi dervişliği sebebiyle övdüklerinden kaside içeriğinde kişinin statüsüne dair veriler bulunmaktadır. Şairlerin nükteli halleri dolayısıyla kasideye konu edilen kişinin işini nasıl yapması gerektiğine dair veriler de saptanabilir durumdadır.

Tespit edilen veriler ışığında 15. yüzyılda iktidar hakkında ortaya çıkan grafik şu şekildedir:

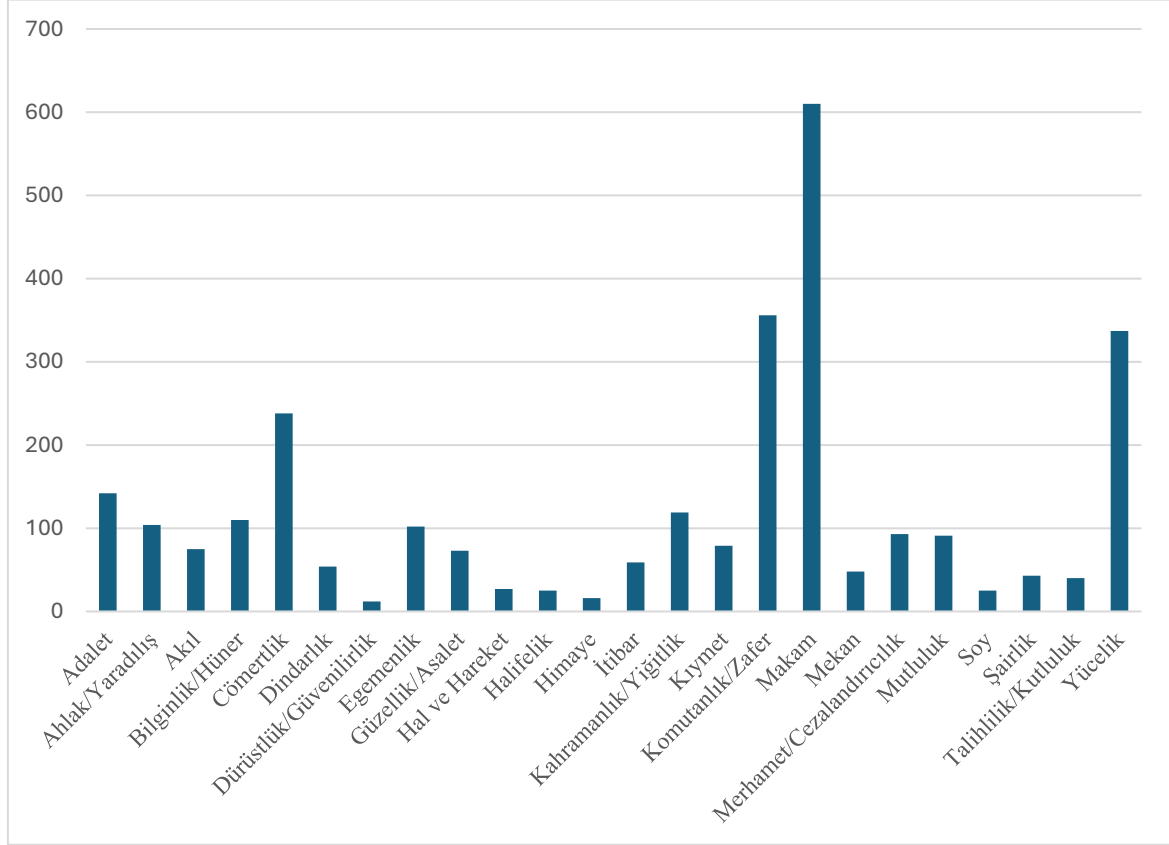
Grafik 137: 15. Yüzyılda Yazılan Kasidelerde İktidar

15. yüzyılda kaside sunmuş olan Şeyhî, Ahmet Paşa ve Necâtî'nin kasidelerinde tespit edilen ifadelerin önemli bir kısmının makam övgüsü/vurgusu olduğu görülmektedir. Şeyhî'nin divanındaki kasidelerin hacmi/uzunluğu, Ahmet Paşa ve Necâtî'nin kasidelerinden daha azdır. Bu durum onun kasidelerinde konuyla ilgili tespit edilen kelimelerin miktarında çok fazla değişikliğe sebep olmamaktadır. Zira onun kasidelerinde de makam vurgusunun ön planda olduğu görülmektedir. Bu yüzyılda cömertlik vurgusunun da ön planda olduğu tespit edilmiştir. Ahmet Paşa'nın kasidelerinde makam övgüsünden çok cömertliğe vurgu yaptığı görülmektedir. Yapmış olduğu bir hatadan dolayı Fatih Sultan Mehmed'in gazabına uğrayan Ahmet Paşa, suçunu affettirmek amacıyla ona yazdığı kasidelerinde cömertliğe sıklıkla değinmiştir.

Tespit edilen veriler ışığında 16. yüzyılda iktidar hakkında ortaya çıkan grafik şu şekildedir:

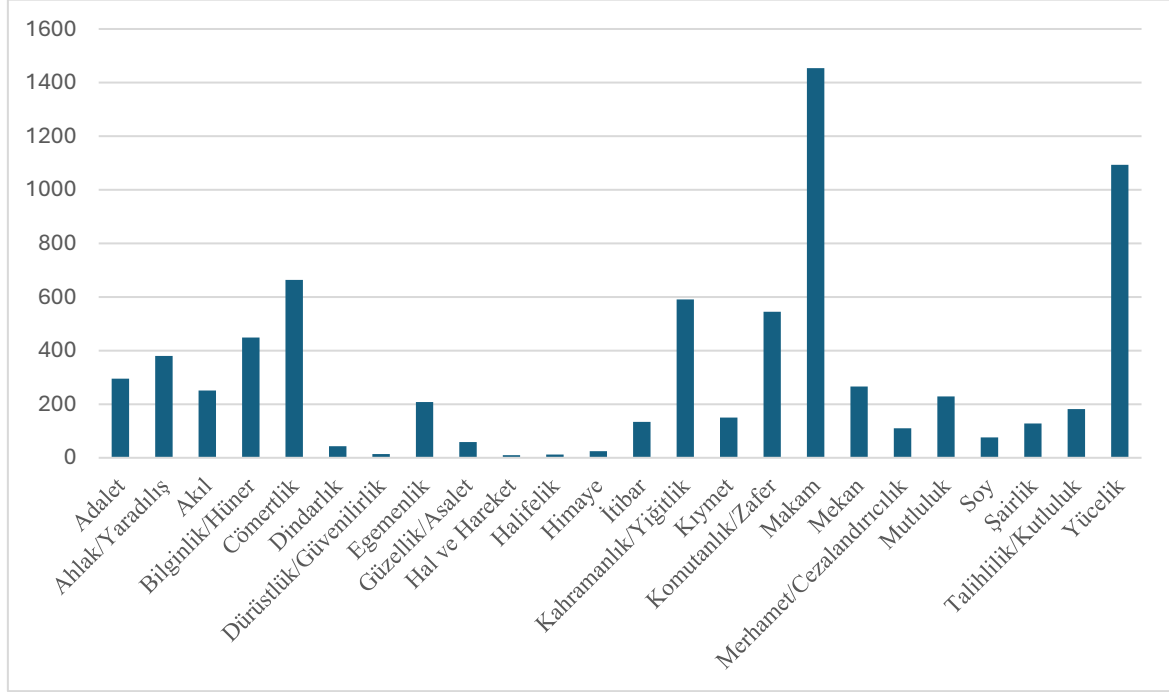
Grafik 138: 16. Yüzyılda Yazılan Kasidelerde İktidar

16. yüzyılda kaside yazıcılığı ile bilinen isimlerinden Fuzûlî, Bâkî ve Hayâlî'nin kasidelerinde tespit edilen ifadelerin önemli bir kısmı makam ve cömertlikle ilgilidir. Bunlar içerisinde kasidelerinde cömertliğe en çok vurgu yapan şair Bâkî'dir. Sultan Süleyman'dan sonra III. Mehmed dönemine kadar yaşayan şairin elde etmek istediği makam sebebiyle sunduğu kasidelerinde cömertliğe fazlaca yer verdiği ifade edilebilir. Bâkî, Hayâlî ve Fuzûlî'ye nispeten kasidelerinde makamdaki daha az; cömertlikten daha fazla bahsetmiştir.

Tespit edilen veriler ışığında 17. yüzyılda iktidar hakkında ortaya çıkan grafik şu şekildedir:

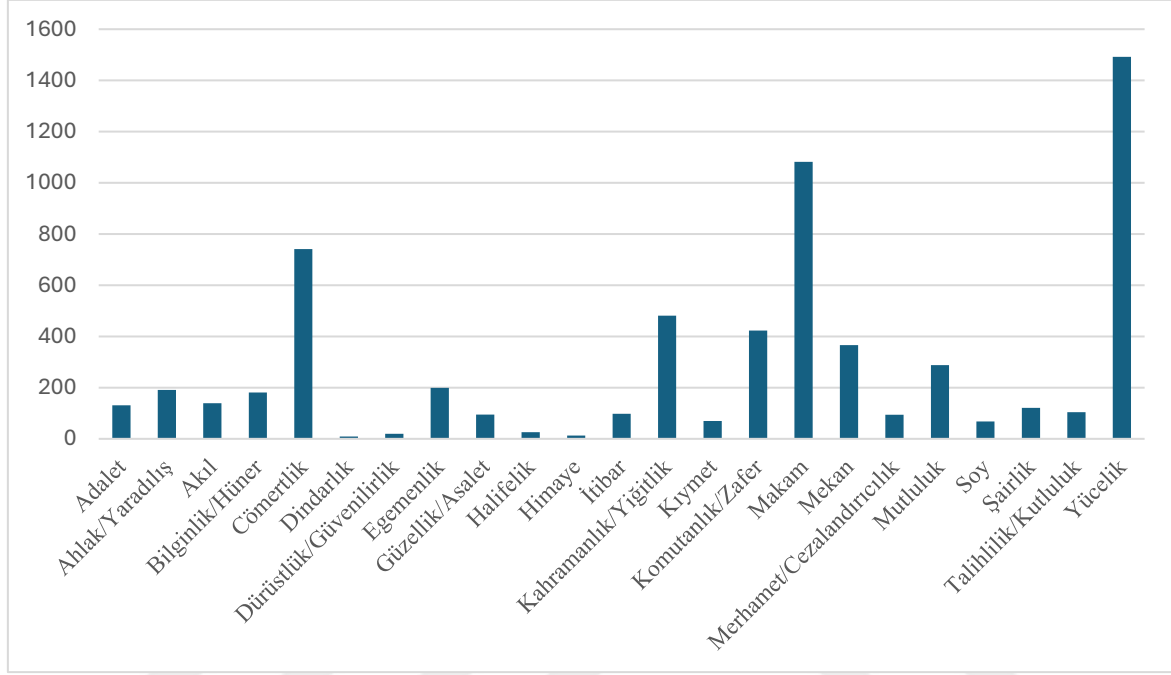
Grafik 139: 17. Yüzyılda Yazılan Kasidelerde İktidar

17. yüzyılda kaside yazıcılığı ile tanınan Nâbî, Nâilî-i Kadîm ve Nefî'nin kasidelerinde tespit edilen ifadelerin önemli bir kısmı makam ve yücelikle ilgilidir. Bu üç şair arasında en fazla kaside sunmuş olan şair Nefî'dir. Aynı şekilde farklı kişilere çok fazla kaside sunan şair ise Nâilî'dir. Grafiğe yansıyan ifadelerin büyük bir kısmı, Nefî'nin kasidelerinden elde edilmiştir. 19 kaside sunan Nâbî, 29 kaside sunmuş olan Nâilî'ye göre makam vurgusuna daha fazla değinmiştir. Nâbî, kasidelerindeki beyitlerinin neredeyse hepsini methiye olacak şekilde kaleme almıştır. Yazdığı azliyye kasidesi dolayısıyla da makamı sıkça vurgulamıştır. Nefî'nin en çok bahsettiği konular arasında makam ve yücelikle birlikte kahramanlık/yiğitlik ve komutanlık/zaferden de sayılabilir. Nefî'nin bu konuda Nâbî ve Nâilî'den önde olmasının nedeni, padişah ve paşalara çokça kaside sunmasıdır. Ayrıca II. Osman ve IV. Murad dönemindeki karışıklıklara tanık olması, onun bu konuları ön planda tutmasına da sebebiyet vermiş olabilir.

Tespit edilen veriler ışığında 18. yüzyılda iktidar hakkında ortaya çıkan grafik şu şekildedir:

Grafik 140: 18. Yüzyılda Yazılan Kasidelerde İktidar

18. yüzyılda kasideleri ile dikkat çeken Şeyh Galip, Nedîm ve Sünbülzade Vehbî'nin kasidelerinde tespit edilen ifadeler, önemli ölçüde yücelikle ilgilidir. Bunun sebebinin kuvvetle muhtemel Vehbî'nin kaside hacmiyle ilgili olduğu anlaşılmakla birlikte yazdığı 36 kasidesiyle Nedîm'in yücelik bahsine daha fazla değindiği görülmektedir. Nedîm'in Lale Devri'nin şaşaalı yaşantısı içinde padişah ve paşaların eğlence gecelerine katılması dolayısıyla kasidelerinde yücelik ve makam konularına daha çok vurgu yaptığı düşünülmektedir. Ayrıca mekân hususunda da Nedîm'in İstanbul'u, özellikle de Sâdâbâd'ı ele alarak memduhlarını övme yoluna gittiği görülmektedir.

İncelenen 347 kasidede toplam 19513 kavram tespit edilmiştir. Kasidelerde bir yöneticide olması gereken en önemli nitelik dürüstlük/güvenilirlik; halifelik makamının sahibi olan kişiden beklenecek nitelik olan dindarlık diğer başlıkların gerisinde kaldığı görülmüştür. Bunun net bir sebebi öne sürülemeyeceği gibi şairlerin öncelikle vasıflar olmadığına dair yorum da yapılabilir.

Halifelik makamı da en az bahsedilen başlıklardan biridir. 16. yüzyıldan sonra halifelikle ilgili ifadelerin azaldığı söylenebilir. Şairlerin kasidelerini yazarken farklı konulara odaklanmayı tercih etmelerinin bunda etkisi olduğu ifade edilebilir.

Yücelik belirten kavramlar, bu bütünün büyük bir parçasını oluşturmaktadır. Bunun nedeni olarak kavramların net bir başlık altında değerlendirilemeyecek şekilde farklı anlamlar içermesi gösterilebilir. Övülen kişinin adı eğer Ahmed veya Mehmed ise “Hz. Muhammed’in adaşı” övgüsüyle karşılaştırılması olasıdır ve bu “adaşlık” kavramının içerdiği öncüllük, dindarlık, yöneticilik gibi farklı imalar nedeniyle tek bir başlık altında değerlendirilmesini güçleştirmektedir. Aynı şekilde hükümdarın atlarının övülmesi, nişancılık makamında olan kişinin çektiği tuğraya güzellemeler yapılması, şairin yazdığı şiire güzel sözlerin söylenmesi de kavramların doğru değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu tarz durumlar, tek bir sözcük üzerinden ilerlemek yerine tamlamanın bütünü veya bir cümleyi kavram olarak değerlendirmeye neden olmaktadır. Bâkî’nin II. Selim’e yazdığı bir kasidesinde “felekler farkına basdı kadem [K 5/18]” cümlesi, padişahın yüceliğini, büyüklüğünü ifade etmektedir. Bu cümleden çıkan anlamın tek bir sözcüğe indirgenmesi mümkün görünmemektedir. Bu sebeple verilen örnekteki gibi kasidelerde karşılaşılan cümleler veya kelime grupları kavram olarak değerlendirilmiştir.

Kasidelerde bir sözcüğün farklı sözcüklerle tamlama haline getirilerek farklı kavram alanlarının ortaya çıkarıldığı da görülmüştür. Bunun en bariz temsilcileri olarak 17 ve 18. yüzyıl şairleri gösterilebilir. Yazdıkları bir kasidede kullanılan kavramların bir başka kasidede tekrarlanma sıklığının az olduğu görülebilmektedir. Sıkça karşılaşılabilecek kavramların farklı kelimelerle yan yana getirilmesiyle tekrara düşme ihtimali azaltılmıştır. Buna karşılık Nefî ve kasidede onun takipçisi olan Vehbî’nin memduhlarına art arda nitelemelerde bulunması bir tekrar sayılabilir. Bu iki durum kavram listesinin uzamasına neden olmuştur. Farklı kelimelerin yan yana getirilmesi ve çeşitli amaçlarla kullanılması -yıldızın yüceliği, talihi, askeri, makamı temsil etmesi- benzer ifadelerin farklı başlıklar altında değerlendirilmesine neden olmuştur. Bu durum, şairlerin nesnelere farklı açılardan yaklaştığını ve bu farklı yaklaşımların benzetmelerin ve farklı kelimelerin kullanımıyla aynı kavramlar arasında anlamca farklara yol açmıştır.

Tespit edilen kavramların bir kısmı doğrudan iktidar kavramıyla ilişki içerisindeyken bir kısmı, kavramların aynı anda farklı anlamlar da barındırması sebebiyle dolaylı olarak iktidarla ilişki halindedir. Nefî’nin padişahın atına yaptığı güzellemelerle atın sahibini dolaylı olarak övmesi buna örnek gösterilebilir. Yiğit kişinin atının, kılıcının, ok ve yayının övülmesi dolaylı olarak kişinin yiğitliğine övgüdür. Bu sebeple padişahın atının övülmesi, onun dolaylı olarak yiğitliğine övgüdür. Aynı şekilde nişancının çekmiş olduğu tuğranın güzellemesi, onun bu işteki hünerine övgüdür.

Kasidelerde yer alan tüm övgülerin memduhların hayatlarıyla, makamlarıyla, yaptığı işlerle doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir. Bir sefer sonrasında sunulan kasidede kişinin kahramanlığına, komutanlığına ve alınan zaferin sevincine odaklanılmaktadır. Benzer şekilde memduhun makamından azledildiğinde yazılan azliyye ile üzüntünün belirtilmesi, kişinin daha iyi makamlara layık olduğunun dile getirilmesi bir başka örnektir. Savaş ortamında bulunmamış, silah kullanmamış bir alimin veya şairin kahramanlık/yiğitlik, komutanlık/zafer konularında övgü alması beklenemez. Ancak bir padişah ve paşalık makamında olan kişilerin tabiatında olmayan veya yapmadığı işler hakkında övgü alması, şairin o kişiye sahip olması gereken nitelikler hakkında mesaj verme amacı gütmesiyle ilişkilendirilebilir. Kasidelerde yer alan bilgiler ışığında tarihî şahıslar hakkında farklı bilgiler edinilebileceği gibi şahsın kişiliğine ters düşen bilgiler ya da şahsa dair temenniler araştırmacıyı yanıltabilir. Bu nedenlerle kasidelerden elde edilen verilerin tarihî kayıtlarla birlikte değerlendirilmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Bütün bu bilgiler doğrultusunda görsel şema ve grafiklerle desteklenen bu çalışmayla klasik Türk edebiyatında “iktidar” kavramıyla ilgili olmak üzere metin analizinin ilk aşaması tamamlanmaya çalışılmıştır. “İktidar” kavram alanının sonraki çalışmalarda dijital beşerî bilimler araçlarıyla görsel şemalarının ve kavram haritalarının oluşturulabileceği anlaşılmıştır.

KAYNAKÇA

Ağırman, Ferhat ve Ahmed Türkmetin (2012), “Bilginin İmkânı Problemi: Gazali Örneği”, **Kaygı Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi**, (18), 198-208.

Ahışhalı, Recep (2007), “Râmî Mehmed Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 34 (449-451), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Ak, Mahmud (2003), “Mehmed Paşa, Damad”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 28 (504-505), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Akalın, Erkan (2011), **Klasik Türk Şiirinde Şâir-İktidar İlişkileri**, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akkuş, Metin (2018), **Nefi Divanı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> (17.09.2025).

Aksan, Doğan (2021), **Anlambilim Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi**, Bilgi Yayınevi, Ankara.

_____ (1978), **Anlambilimi ve Türk Anlambilimi**, Erol Ofset Matbaacılık, Ankara.

Aksoy, Hasan (2020), “Müeyyedzâde Abdurrahman Efendi”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 31 (483-485), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Aksoylu Çavdar, Dilek ve Kaçar, Mücahit (2025), “Güneşin Değerli Taşlara Etkisiyle İlgili İnanışların Himaye İlişkileri Bağlamında Şiirde Estetik Bir Unsur Olarak Kullanılması Üzerine” **Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, 6 (1), 37-47.

Aktepe, M. Münir (1989), “Ahmed III”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 2 (34-38), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (1993), “Damad İbrâhim Paşa, Nevşehirli”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 8 (441-443), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2022), “Kemankeş Ali Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 25 (248), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Ayan, Altan (2015), “Orhun Abidelerindeki Liderlik ve Yönetim Anlayışının Değerlendirilmesi”, **Akademik Bakış Dergisi**, (49), 305-317.

Beydilli, Kemal (1997), “Halil Hamîd Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 15 (316-318), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2009), “Selim III”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 36 (420-425), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Bilkan, Ali Fuat (2020), **Nâbî Dîvânı**, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara.

Biltekin, Halit (2018), **Şeyhî Dîvânı**, KTB Yayınları Ankara.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/61044,seyhi-divanipdf.pdf?0> (8.03.2025).

Bulut, Halil İbrahim (2022), “Haricilik”, **Sosyal Bilimler Ansiklopedisi içinde** 2 (143), TÜBİTAK Bilim Yayınları, İstanbul.

_____ (2022), “Râfîzîlik”, **Sosyal Bilimler Ansiklopedisi içinde** 3 (311), TÜBİTAK Bilim Yayınları, İstanbul.

Bulut, Yakup ve Aslan, Muhammed Miraç (2018), “Kutadgu Bilig’de İyi Yönetimin Esasları”, **Ombudsman Akademik**, (1), 15-25.

Çakıcı, Elif ve Gökçe, Gülise (2022), “Max Weber ve Michel Foucault’da İktidar: Karşılaştırmalı Bir Analiz”, **Antalya Bilim Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, 3 (1), 5-25.

Çavuşoğlu, Mehmed (1991), “Bâkî”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 4 (537-540), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2017), **Necati Bey Divanı’nın Tahlili**, 3. Baskı, Kitabevi Yayınları, İstanbul.

Çelebi, Vedat (2013), “Michel Foucault’da Bilgi, İktidar ve Özne İlişkisi”, **Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi**, 5, 512-523.

Çelik Vural, Büşra (2021), **Hayâlî Bey Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dil İçi Çeviri)**, Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.

De Groot, Alexander H. (1997), “Halil Paşa, Kayserili”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 15 (324-326), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Derin, Fahri Çetin (1988), “Abdi Paşa, Nişancı”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 1 (74-75), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Devellioğlu, Ferit (2023), **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.

Emecen, Feridun (2002), “Koca Mustafa Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 26 (131-133), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2007), “Osman II”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 33 (453-456) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2009), “Selim II”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 36 (414-418) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2010), “Süleyman I”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 38 (62-74), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2019), “Sâlih Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** Ek-2 (461-462), Gözden Geçirilmiş 3. Basım, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Ercilasun, Ahmet B. ve Ziyat Akkoyunlu (2020), **Dîvânu Lugâtî't-Türk**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Erkul, Rasih (2013) “Birrî, Derviş Mehmed Çelebi”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/birri-dervis-mehmed-celebi> (13.09.2025).

Ersöz, Burçak (2020), **III. Mustafa'nın Kızı Beyhan Sulttan ve Hayatı (1766-1824)**, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erünsal, İsmail E. (2014), “Sâfi, Cezerî Kâsım Paşa”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/safi-cezeri-kasim-pasa> (13.09.2025).

Fığlalı, Ethem Ruhi “Hâricîler”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 16 (169-175), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Firdevsî (1993), **Şehnâme**, (Nşr. Necati Lugal ve Kenan Akyüz), Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Güçlü, Abdülbaki vd. (2018), **Felsefe Sözlüğü**, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.

Greene, Robert (2006), **İktidar Güç Sahibi Olmanın 48 Yasası**, (Çev. Zeliha İyidoğan Babayığıt), Altın Kitaplar, İstanbul.

Hayal, Züleyha (2022), **Ahmet Paşa Dîvân (İnceleme-Tenkitli Metin-Çeviri-Sözlük)**, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi – Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

İlgürel, Mücteba (1989), “Ahmed I”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 2 (30-33) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

İnalcık, Halil (1999), “Hüsrev Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 19 (37-40), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2003), “Mehmed II”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde** 28 (395-407), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2020), “Murad II”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde** 31 (164-172), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2021) **Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar – V**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.

_____ (2022), **Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar – I**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.

_____ (2022), **Şair ve Patron**, Doğu Batı Yayınları, Ankara.

_____ (2023), **Türk İdarî Teşkilâtı Tarihi**, Kronik Kitap, İstanbul.

İpekten, Haluk (2019), **Nâ'îl-i Kadîm Dîvân**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0> (17.09.2025).

İşşirli, Mehmed (2020), “Mustafa Efendi, Feyzullahefendizâde”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 31 (297-298), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

İsen Durmuş, Tûbâ Işınsu (2009), **Tutsam Elini Ben Fakîrin Osmanlı Edebiyatında Hamilik Geleneği**, Doğan Kitap, İstanbul.

İsen, Mustafa (1998), “Hoca Neş’et”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 18 (191-192) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2017), **Kühû’l-Ahbâr’ın Tezkire Kısmı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55739,kunhul-ahbarin-tezkire-kismpdf.pdf?0> (17.09.2025).

İspir, Meheddin (2011), “Şeyhî Divanı’ndaki Kasidelerin Edebî Türler ve Tarzlar Açısından İncelenmesi (Methiye-Fahriye)”, **Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi**, 1 (7), 45-71.

İşbilir, Ömer (2002), “Kuyucu Murad Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 26 (507-508), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2006), “Nasuh Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 32 (426-428), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Johnson, Francis (1852) **A Dictionary Persian, Arabic and English**, W. H. Allen, London.

Kaçar, Mücahit (2012), **İbn-i Fîrûz Gurretü’l-Beyzâ Adaletin Aydınlığında**, Büyüyenay Yayınları, İstanbul.

Kalfazade, Selda (1993), “Çırağan Sahilsarayı”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 8 (304-306), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Kalkışım, M. Muhsin (2010), “Şeyh Galib”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 39 (54-57), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Kaplan, Hasan ve Macit, Muhsin (2014) “Bâkî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki> (16.09.2025).

Karahan, Abdülkadir (1996), “Fuzûlî”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 13 (239-240), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2002), “Nâbî”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 32 (258-260), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Karakaş, Selim (2016), “Orhun Abideleri’nde Teokrasi Problemi ve Yabancı Dinlerin Türk Bozkır İdari Anlayışına Etkileri”, **Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi**, (1), 158-199.

Kılıç, Abdülhakim (2021), **Fuzûlî Dîvânı**, 1. Baskı, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul.

Koçu, Reşad Ekrem (1963), “Cedveli Sîm”, İstanbul Ansiklopedisi, 6, 3413. <https://istanbulansiklopedisi.org/handle/rek/7771> (17.09.2025).

_____ (1965), “Cisri Sürur”, İstanbul Ansiklopedisi, 7, 3586. <https://istanbulansiklopedisi.org/handle/rek/8069> (17.09.2025).

_____ (1965), “Çeşmei Nur”, İstanbul Ansiklopedisi, 7, 3878. <https://istanbulansiklopedisi.org/handle/rek/8631> (17.09.2025).

Köprülü, Orhan F., (1997), “Hâfız Ahmed Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 31 (84-85), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Kubbealtı Lugatı, <https://lugatim.com> (14.09.2025).

Kur’an-ı Kerim <https://www.kuranmeali.com/index.php> (14.09.2025).

Kuru, Selim Sırrı “Sünbülzâde Vehbî”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 38 (140-141), 2010, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Küçük, Sabahattin (2018), **Bâkî Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0> (16.09.2025).

Küçükdağ, Yusuf (2001), “Karamânî Mehmed Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 24 (449-451), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Kütükoğlu, Bekir (1991), “Ayas Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 4 (202-203), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2020), “Murad III”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 31 (172-176) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Kütükoğlu, Mübahat S. (2020), “Mühür,” **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde** 31 (529-530), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Macit, Muhsin (2006), “Nedîm”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 32 (510-513), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2017), Nedîm Dîvânı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0> (16.09.2025).

Mütercim Âsım Efendi (2022), **Burhân-ı Katı**, (Haz. Mürsel Öztürk ve Derya Örs), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Nâcî, Muallim (2021), **Lügat-i Nâcî**, (Nşr. Ahmet Kartal), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Nebevi Hadisler Ansiklopedisi Tercümesi <https://hadeethenc.com/tr/home> (14.03.2025)

Okçu, Naci (2018), **Şeyh Gâlib Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10654,metinpdf.pdf?0> (16.09.2025).

Onay, Ahmet Talât (2021), **Açıklamalı Divan şiiri Sözlüğü Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı** (Haz. Cemal Kurnaz), Bilge Kültür Sanat, İstanbul.

Ortaylı, İlber (1987), **İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı**, Hil Yayınları, İstanbul.

Ögel, Bahaeddin (2022), **Türklerde Devlet Anlayışı**, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Önler, Zafer (2002) “Kutadgu Bilig’de İktidar Kavramı ve Siyaset Anlayışı,” **Türkler içinde** 5: 179-186. Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.

Örnekleriyle Türkçe Sözlük, (1995), Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Özbay Kara, Özge (2024), “Musahip Mustafa Paşa’nın Mahmilikten Hamiliğe Uzanan Yolculuğu”, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, 33, s. 390-403.

Özcan, Abdülkadir (1993), “Cülûs”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 8, (108-114), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (1998), “Hezarpare Ahmed Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 3 (301-302), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (1999), “Mehmed Paşa, Tabanıyassı”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** Ek-2 (229-230), Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2002), “Köprülüzâde Fâzıl Ahmet Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 26 (260-263), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2010), “Şehid Ali Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 38 (433-434), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Özel, Cihan (2007), **Kur’an-ı Kerim’de Cömertlik Kavramı**, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öz, Mustafa (2007), “Râfızilik”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 34 (396-397), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Pala, İskender (2020), **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, Kapı Yayınları, İstanbul.

Reindl-Kiel, Hedda (2004), “Mesih Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 29 (309-310), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Remzî, Hüseyin (2018), **Lügat-i Remzî**, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, İstanbul.

Sâmî, Şemseddin (2015) **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yayınları, İstanbul.

Salâhî, Mehmed (2019), **Kâmûs-ı Osmânî**, (Nşr. Ali Birinci), Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul.

Saraçoğlu, Ayşe Derya (2022), “Michel Foucault’nun İktidar Kavramı”, **Social Sciences Studies Journal**, 8 (97), 1527-1532.

Sarıcaoğlu, Fikret (1999), “Mere Hüseyin Paşa”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 19 (8-9), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Sesli, Hüseyin (1968), **Dil Alanı Üzerine**, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.

Steingass, Francis (2005), **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, Çağrı Yayınları, İstanbul.

Şahin, Kürşat Şamil (2011), “Sevgilinin Güzellik Unsurlarından Saç ve Saçın Âşık Üzerindeki Etkisi”, **Turkish Studies**, 6 (3), 1851-1867.

Şentürk, Ahmet Atillâ (2020), **Ahmet Paşa’nın Güneş Kasidesi Üzerine Düşünceler**, 2. Baskı, Büyüyenay Yayınları, İstanbul.

_____ (2016), **Osmanlı Şiiri Kılavuzu**, 1, Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi (OSEDAM), İstanbul.

_____ (2017), **Osmanlı Şiiri Kılavuzu**, 2, Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi (OSEDAM), İstanbul.

_____ (2019), **Osmanlı Şiiri Kılavuzu**, 3, Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi (OSEDAM), İstanbul.

_____ (2022), **Osmanlı Şiiri Kılavuzu**, 6, Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi (OSEDAM), İstanbul.

_____ (2023), **Osmanlı Şiiri Kılavuzu**, 7, Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi (OSEDAM), İstanbul.

Tarlan, Ali Nihad (1934), “Şeyhî’nin Dili Hakkında”, **Türkiyat Mecmuası**, 4, 49-61.

Tok, Vedat A. (2013), **Gülşen-i Mülûk Hükümdarlar Bahçesi**, Büyüyenay Yayınları, İstanbul.

Turan, Şerafettin (1992), “Bayezid II”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde** 5 (234-238), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Türkçe Sözlük, (2023), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı (1970), “Fatih Sultan Mehmed’in Ölümü”, **BELLETER**, 34 (134), 232-234.

_____ (1988), **Büyük Osmanlı Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Ünal, İsmail Hakkı (2002), “Kirmânî, Şemseddin”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 26 (65-66), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Weisgerber, Leo (1968), **Dünyanın Zihnen Gelişiminde Dil Alanları**, (Çev. Hüseyin Sesli), Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.

Wehr, Hans (1976), **A Dictionary of Modern Written Arabic**, Spoken Language Services, New York.

Varlık, Mustafa Çetin (2013), “Yâkub Bey”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde** 43 (278-279), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Yağcı, Deniz (2007), **16. Yüzyıl Kasidelerinde Methiye**, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yakupoğlu, Cevdet (2010), “II. Bayezid’in Oğlu Şehzade Mahmud’un Hayatı ve Faaliyetleri” **Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi**, 6 (12), 319-339.

Yavaş, Bahar (2011), **XVI. Yüzyıl Klasik Türk Şiirinde Mevsimler**, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yavuz, Yusuf Şevki (2003), “Levh-i Mahfûz,” **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde** 27 (151), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Yenikale, Ahmet (2017), **Sünbülzâde Vehbî Dîvânı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> (13.09.2025).

Yıldırım, Nimet (2008), “Rüstem-i Zâl,” **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi içinde** 35(294-295), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Yılmaz, Abdullah vd. (2023), “Kutadgu Bilig’de Devlet, Toplum ve Yönetim Anlayışı”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, (78), 232-246.

Yılmaz, Ziya (2020), “Murad IV”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde** 31 (177-178), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Yılmaz, Ozan (2015), **Necâî Bey Dîvânı**, 1. Baskı, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.

Zavotçu, Gencay (2014), “Hâsim, Köprülüzâde Es’ad”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasim-kopruluzade-esad> (13.09.2025).

Zorlu, Süleyman Emre (2022), “Eski Türklerde ve Osmanlı Devleti’nde Meşruiyet İnancı Bağlamında Devlet Başkanının Belirlenmesi”, **Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 5(2), 501-533.

EKLER

Ek 1: Kavramlar Dizini

ŞEYHÎ

II. Murad (8)(9)(14)

Adalet -3-

‘adl: [8/12]

‘adlũñ zıllı: [9/37]

‘adl ü dâd: [14/20]

sehâ: [8/17]

erzâk-ı halk: [8/20]

kapu: [8/20]

ekrem: [8/22]

şükr-i ni‘met: [8/36]

bâr-ı minnet: [8/36]

Ahlak/Yaradılış -6-

hulk: [8/2]

dem-sâz öz: [8/5]

zât: [8/9]

vasf: [8/9] [9/40]

melek-hû: [8/24]

himmetũñ deryâsı: [9/33]

cũduñ cûyı: [9/37]

in‘âm: [9/47]

lutf: [9/47]

muhsin: [9/47]

ihsân: [9/47]

Akıl -2-

fıkr: [8/8]

‘akl-ı küllî: [9/30]

Dindarlık -1-

vera‘: [8/19]

Bilginlik/Hüner -4-

feyzũñ bihârı: [8/7]

rây: [8/14]

hikmet gözi: [8/14]

kemâl: [8/37]

Egemenlik -7-

hükm-i siyâset: [8/18]

süleymân-mân: [9/24]

sikender-kadr: [9/24]

hâtem-i süleymânî: [14/17]

sa‘âdet: [14/21]

kullar: [14/21]

devlet: [14/21]

Cömertlik -14-

cũduñ deñizleri: [8/3]

keff: [8/17]

Güzellik/Asalet -7-

hüsn: [8/2]

nûr-ı vech: [9/38]

gül yüz: [9/49]

meh-i tâbân: [9/49]

cemâli cilvesi: [14/16]

yañağı pertevi: [14/16]

sarây-ı haşmet: [14/18]

Hal ve Hareket -2-

nûş-ı câm: [9/31]

câme-i 'iş ü safâ: [9/31]

Halifelik -3-

İhyâ-yı dîn: [8/12]

hükm: [8/12]

dîn: [14/21]

İtibar -7-

ad: [8/6] [8/5] [8/25]

'izz ü şeref: [8/21]

mühür-i nâm: [9/31]

'unvân: [9/31]

harîm-i hürmet: [14/18]

Kahramanlık/Yiğitlik -8-

tîg: [8/4]

nîze: [8/4]

kuvvet: [8/21]

şevket: [8/21]

tehemten-ten: [9/24]

kılıcuñ suyu: [9/35]

dâstân: [9/41]

rüstem: [9/41]

Komutanlık/Zafer -13-

devlet cemâli: [8/4]

nusret 'arûsı: [8/4]

ensâr-ı feth hayli: [8/10]

mu'asker: [8/10]

muhayyem: [8/10]

envâr-ı feth: [8/20]

işig: [8/20]

gerd-i râh: [9/27]

feth ü nusret: [9/27]

nâme-i feth ü zafer: [9/31]

muzaffer-fer: [14/15]

fütûh-ı devlet: [14/19]

sabâh-ı nusret: [14/19]

Makam -20-

devletüñ günü: [8/1]

rûşen cemâl-i 'âlem: [8/1]

Ta'mîr-i mülk: [8/12]

şâh-ı mâh-peyker: [8/35]

sultân-ı heft-kişver: [8/35]

emr: [8/35] [9/26]

Efrec ü Türk ü Deylem: [8/35]

mâlik: [9/25]

sultân: [9/25]

tâbi‘ ol-: [9/26]

tâyî‘ -i fermân: [9/26]

çâr-rükn-i taht: [9/28]

pâye: [9/28]

tâc-dâr: [9/42]

devlet-i sultân: [9/23]

devr-i sultânî: [14/14]

hüsrev-i ferruh-ruh: [14/15]

Murâd Hân-ı cihân: [14/15]

fahr-i Âl-i ‘Osmânî: [14/15]

Merhamet/Cezalandırıcılık -9-

kahr: [8/11] [8/18]

lutf: [8/11]

adû: [8/19]

zulm: [8/34]

devr-i cevri eli kem: [8/34]

Dârâ: [9/42]

düşmen: [9/42]

dâr: [9/42]

Mutluluk -5-

hurrem: [9/23]

zamân-ı ferah: [14/14]

vakt-i ‘işret: [14/14]

ehl-i dil demi: [14/14]

âbâd: [14/20]

Soy -1-

Murâd ibni Muhammed Hanî: [9/23]

Talihlilik/Kutluluk -12-

pîrûz tâli‘: [8/1]

hayr: [8/13]

kadem: [8/13]

hayr-makdem: [8/13]

Ahmed cemâli bigi baht: [8/15]

münevver: [8/15]

‘Îsî makâmı bigi taht: [8/15]

mükerrem: [8/15]

sa‘âdet burcı: [9/49]

devlet: [9/25]

sa‘âdet tahtı: [9/25]

baht: [9/25]

Yücelik -17-

kadrüñ sarâyı: [8/3]

hâtem: [8/16]

iz: [8/23]

merhem: [8/23]

siyâdet mülki: [9/25]

hâk-i pây: [9/27]

‘izz ü devlet: [9/27]

kadr: [9/29] [9/34]

kasr-ı ‘âlî: [9/29]

nazîri mümteni‘: [9/32]

tapu: [9/32]

yüz sür-: [9/36]

iy gönül mi'mârı: [9/37]

rif'at: [9/39]

yüceld-: [9/39]

câh u celâl: [14/16]

Germiyanoglu Yakup Bey (10)(11)

Adalet -2-

'adl: [10/22]

in'âm-ı ma'dilet: [10/30]

Ahlak/Yaradılış -3-

vasf: [10/28]

şeref-i nefis: [11/12]

kerem-i zât: [11/12]

Akıl -1-

'akl: [10/25]

Bilginlik/Hüner -2-

fazl ehli: [10/24]

İnşâ'-ı hatt-ı ma'rifet: [10/30]

Cömertlik -38-

himmet: [10/23] [11/13]

sehâ: [10/25]

kerem: [10/25] [11/10] [11/17]

lutf: [10/26] [10/29] [11/19]

kâşifü'l-hümûm: [10/29]

rahmet: [10/29]

sârifü'l-himem: [10/29]

kân-ı kerem: [11/1] [11/5]

han-ı kerem: [11/2]

devrân-ı kerem: [11/3]

kerem ehli: [11/4]

dergeh-i şâh-ı 'atâ-pîşe: [11/6]

hayr-endîşe: [11/6]

sultân-ı kerem: [11/6]

nî'met: [11/7] [11/13]

gölşen-i cûd: [11/7]

bustân-ı kerem: [11/7]

in'âm: [11/9]

h'ân-ı kerem: [11/9]

keremi ehline: [11/10]

kirâm: [11/10]

fazluñ güheri: [11/11]

mây-e-i 'ummân-ı 'atâ: [11/11]

feyzüñ eseri: [11/11]

dây-e-i neysân-ı kerem: [11/11]

mîzân-ı kerem: [11/13]

çeşme-i hayvân-ı kerem: [11/14]

el: [11/15]

hüccet ü burhân-ı kerem: [11/15]

nî'met-i bî-hadd: [11/17]

merdân-ı mürüvvat: [11/19]

Güzellik/Asalet -2-

cemâl: [10/22]

kâmet: [11/7]

mevsim-i 'işret: [11/3]

İtibar -3-

ad: [10/21]

teşrîf: [11/2]

hürmet: [11/18]

Talihlilik/Kutluluk -3-

şâh-ı nîk-baht: [10/20]

huceste-fâl: [10/21]

baht: [10/25]

Komutanlık/Zafer -2-

feth ü zafer: [10/31]

şâh-ı muzaffer: [10/21]

Koca Mehmed Paşa (12)

Ahlak/Yaradılış -4-

Mustafâ-sıfât: [12/18]

'Alî-dil: [12/18]

Hasan-neseb: [12/18]

rûşen zamîr: [12/30]

Makam -7-

mîr-i yegâne: [10/21]

beg: [10/21]

şâh: [10/23]

hükm: [10/26]

Germiyân memleketi mâliki: [11/6]

saltanatı kasrı: [11/8]

devleti dergâhı: [11/8]

Bilginlik/Hüner -3-

'irfân: [12/29]

fıkr: [12/29]

söz: [12/31]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

takdîr: [10/27]

kalem çek-: [10/27]

Cömertlik -5-

feyz: [12/23]

cûd: [12/24]

lutf: [12/25] [12/36]

ihsân-ı ehl-i fazl: [12/32]

Mutluluk -5-

hurrem: [11/1]

kutlu dem: [11/2]

bahtlu sâ'at: [11/2]

ferhunde zamân: [11/2]

Makam -1-

pâşâ: [12/18]

Merhamet/Cezalandırıcılık -4-

tavk-ı ecel bigi kılıc: [12/27]

mâlikü'r-rikâb: [12/27]

hâkimü'l-‘ibâd: [12/27]

hükm-i ezel bigi kalem: [12/27]

Talihlilik/Kutluluk -6-

mahdûm-ı kâm-rûzî: [12/18]

pâşâ-yı kâm-yâb: [12/18]

devletüñ çerâğı: [12/22]

ikbâl hırmeni: [12/22]

burc-ı hazîz: [12/28]

devlet: [12/28]

Yücelik -5-

âftâb: [12/22]

rif‘at: [12/26]

kadr: [12/26]

yüce: [12/28]

fahr-i rûzgâr: [12/32]

Anadolu Beylerbeyi Hamza Bey (14)**Adalet -1-**

‘Ömer-‘adl: [14/23]

Ahlak/Yaradılış -4-

Mustafâ-sîret: [14/23]

vefâ vü hulk: [14/24]

lutf: [14/24]

letâfet: [14/25]

Cömertlik -6-

zât-ı ekrem: [14/22]

cevher-i kerem kânı: [14/22]

sehâvet: [14/26]

ni‘met: [14/30]

nukl u ni‘am: [14/31]

şerbet ü şîre: [14/31]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

‘Atîk-sıdk: [14/23]

Kahramanlık/Yiğitlik -3-

‘Alî-fütüvvet: [14/23]

heybet: [14/23]

Hamza-i sâni: [14/23]

Makam -3-

begler begi [14/22]

yegâne-i ‘asr [14/22]

pâye: [14/41]

Mutluluk -3-

safâ: [14/24]

sa‘âdetüñ âsârı: [14/29]

‘urs-i sultânî: [14/29]

Talihlilik/Kutluluk -6-

sa‘âdet-i ezel: [14/28]

devlet-i ebed: [14/28]

‘atâ-yı İlâhî: [14/28]

fazl-ı Rabbânî: [14/28]

baht: [14/41]

‘imâret eyleriken Kâdir: [14/27]

Yücelik -1-

kadri kasrı: [14/27]

AHMET PAŞA

Şeyh Vefâ (5)(7)

Ahlak/Yaradılış -2-

mizâc: [5/6]

tînet: [5/6]

Bilginlik/Hüner -6-

dilûn hikmet: [7/2]

emîn-i mahzen-i sırr-ı hudâ: [7/2]

râzdâr: [7/3]

emânetdâr-ı genc-i mustafâ: [7/3]

dem: [7/6]

ser-çeşme-i ‘ayn-ı bekâ: [7/6]

Cömertlik -5-

ni‘met: [5/9]

lutf: [5/9]

dem-i rahmet: [5/4]

rahmeti dervîşlerûn: [5/13]

lutf issi: [7/12]

Dindarlık -15-

himmet-i şeyh vefâ: [5/12]

meded erme-: [5/12]

hayret: [5/14]

‘ışk gevherleri: [5/5]

gayret: [5/11]

dervîş: [5/11]

âyîne-i nûr-ı hudâ: [7/1]

ma‘nî-nümâ: [7/1]

yed-i kudret: [7/5]

şerî‘at: [7/7]

ser-tâc: [7/7]

hakikat: [7/7]

şems-i duhâ: [7/7]

devâ: [7/9]

merhem: [7/9]

Güzellik/Asalet -2-

hüsn-i yûsuf: [7/4]

dil-rubâ: [7/4]

Himaye -5-

ıslâh ed-: [5/14]

nutk-ı ‘îsâ: [7/4]

cân-bahş: [7/4]

feyz al-: [7/6]

zıll-ı kibriyâ: [7/13]

İtibar -1-

perdedâr-ı harem-i hürmet: [5/2]

Kıymet -1-

kıymet: [5/5]

Makam -5-

dervîş: [5/9]

nihâl-i sidre: [7/8]

şeh-i a‘zam: [7/12]

şeh [7/12] [7/12]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

mahv ed-: [5/7]

kahr: [5/7]

satvet: [5/7]

Yücelik -8-

yed-i kudret: [5/9]

yuca-: [5/1]

rif‘at: [5/1]

‘izzet: [5/1]

heybet: [5/8]

rıdvân: [5/10]

hûrî: [5/10]

müntehâ: [7/8]

Şeyh Taceddin (8)**Ahlak ve Yaradılış -3-**

tabîb: [8/7]

hulk: [8/13]

bahâr-ı ravza-i envâr: [8/1]

Bilginlik/Hüner -4-

emîn-i mahzen-i esrâr: [8/1]

hazâyin-i hikmet: [8/2]

miftâh: [8/2]

emîn-i ahmed-i muhtâr: [8/2]

Cömertlik -4-

nesîm-i lutf: [8/6]

bahr-i rahmet-i hak: [8/9]

lutf: [8/9]

nisâr-ı gevher-i şeh-vâr: [8/9]

Dindarlık -6-

mürşid-i hak: [8/4]

safâ-yı ka‘be-i esrâr: [8/8]

uyandı subh-ı ezelde: [8/11]

eyleye bîdâr: [8/11]

irâdet: [8/12]

medâr-ı kubbe-i devvâr: [8/12]

Güzellik/Asalet -2-

dîdâr: [8/3]

‘arz ede: [8/3]

Himaye -5-

zülâl-i feyz: [8/6]

ede tîmâr: [8/14]

gam-h‘âr: [8/15]

‘attâr: [8/5]

mi‘mâr: [8/10]

***Fatih Sultan Mehmed (9)(10)(11)(13)(14)
(16)(17)(18)(19)(25)***

Adalet -10-

‘adl: [9/71] [10/34] [16/24] [17/29] [17/39]
[19/17] [25/9]

ma‘dilet: [13/36]

dâver-i devrân: [18/2]

defter ü dîvân-ı kerem: [25/9]

Ahlak/Yaradılış -20-

hulk: [9/50] [10/24] [11/15] [11/16] [11/35]
[18/21] [18/6] [25/6]

sıdk: [9/68]

mihr: [9/68]

tab‘: [9/58]

hoş-hısâl: [11/26]

zamîr: [17/61]

‘ismet: [17/38]

hayâ: [18/2] [25/12]

melek-hûy: [18/10]

kemâl: [25/6]

zât-ı şerîf: [25/10]

cism-i latîf: [25/10]

Akıl -6-

rây: [9/70] [14/33] [17/45] [17/47]

idrâk-i kemâl-i rây: [13/25]

zekâ: [18/2]

Bilginlik/Hüner -9-

‘ilm: [9/50] [25/9]

hüner: [9/50]

fazl: [9/50]

dânâ: [9/58]

şehsüvâr: [19/21]

bâd-pây: [19/21]

nusha-i devrân-ı ‘ulûm: [25/9]

kemâl: [25/23]

Cömertlik -178-

lutf: [9/50] [10/23] [11/35] [13/35] [17/40]
[17/64] [18/6] [18/18] [18/20] [18/23] [25/3]
[25/6] [25/15] [25/20] [25/34] [25/38] [25/38]

kerem: [9/50] [18/1] [18/1] [18/1] [18/2]
[18/6] [18/7] [18/8] [18/10] [18/11] [18/13]
[18/14] [18/18] [18/19] [18/21] [18/20]
[18/24] [18/4] [18/12] [18/23] [18/15] [18/32]
[25/1] [25/2] [25/3] [25/4] [25/5] [25/6]
[25/10] [25/12] [25/13] [25/14] [25/15]
[25/17] [25/19] [25/20] [25/21] [25/22]
[25/26] [25/26] [25/27] [25/28] [25/29]
[25/30] [25/40] [25/41] [25/42]

sehâvet: [9/50]

himmet: [9/52] [25/29]

cûd: [9/52] [10/29] [10/30] [10/36] [10/37]
[10/43] [13/43] [14/23] [17/49] [18/1] [18/6]
[18/7] [18/8] [18/10] [18/14] [18/20] [18/12]
[18/29] [25/3] [25/5] [25/12] [25/13] [25/19]
[25/20] [25/21] [25/22] [25/25] [25/27]
[25/42]

ebr-i ‘atâyâ: [9/59]

bahşîş: [10/23]

söz: [10/23] [25/5]	dest-i zer-efşân: [18/16]
keff: [10/24] [10/42] [18/1] [18/9]	kân-ı kerem: [18/16] [25/1]
la'l: [10/25] [10/25] [10/47]	tagıt- [18/17]
gevher-feşânlığ: [10/29]	hân-ı kerem: [18/17]
enâr: [10/29]	fîrâvân: [18/18]
la'l: [10/29]	dest-i in'âm: [18/19]
kân-ı lutf: [10/40]	zer-efşân: [18/20]
elüñe: [10/40] [10/40]	sultân-ı kerem: [18/3] [18/22] [25/24]
sehâ: [10/44] [18/34] [18/32] [25/2] [25/12]	dest-gîr: [18/24]
[25/21] [25/29]	şekeristân-ı kerem: [18/25]
pertev-i hurşîd-i devlet: [10/45]	ekremü'l-halk: [18/26]
ferr: [10/45]	vâsîta-i 'ıkd-i kirâm: [18/26]
saç-: [10/47]	şân-ı kerem: [18/26]
sofra-i ihsân: [13/35]	eyvân-ı 'atâ: [18/30]
fazl: [13/43]	dîvân-ı kerem: [18/30]
perverde-i ihsân: [13/43]	'abîdü'l-ihsân: [18/31]
hâk-i pâ-y: [13/28]	tâbi'-i fermân-ı kerem: [18/31]
lutf u mürüvvet: [13/28]	nân-ı kerem: [18/34]
dür-efşân: [14/23]	dest-i ihsân: [18/32]
ebr-i şefkat: [14/22]	iklîm-i mürüvvet: [18/30]
eşig: [16/20] [18/4]	hükm-i vefâ: [18/30]
hâsid: [16/34]	dest-i cûd: [25/2]
lutfuñ eli: [17/30]	'atâ: [25/5] [25/12] [25/20] [25/30]
mihrin: [17/63]	necât: [25/3]
âsitânı tozı: [18/5] [25/4]	göstere yol: [25/14]
sürme-i a'yân-ı kerem: [18/5]	mesîhâ-dem: [25/15]
feyz: [18/7] [25/21]	çeşme-i hayvân-ı kerem: [25/16]
ihsân: [18/8] [18/19] [25/2]	defter ü dîvân-ı kerem: [25/25]
hâsıl-ı kân-ı sehâ: [18/14]	

Dindarlık -3-

himmet: [10/32]

muhammed-âyet: [16/30] [19/15]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

sıdk: [25/13]

Egemenlik -24-

râm ol-: [9/65]

‘ahd: [9/72] [9/83] [16/27]

devr: [9/72]

devlet: [11/20] [16/21]

tâbi‘-i fermân: [13/29]

nizâm: [14/34]

kefil ol-: [14/34]

kef: [14/34]

vekîl: [14/34]

dest-i tîg-ı bî-karâr: [14/39]

karâr et-: [14/39]

bâd-ı ‘azm: [16/25]

sipâh-ı fitne: [16/25]

târmâr ol-: [16/25]

mâh-ı râyât-ı celâl: [17/41]

gerd-i hayl: [17/22]

efser urın-: [17/22]

kâtı‘: [18/8] [25/13]

milket-i islâm: [19/14]

şâh-ı ferruh-yeng: [19/14]

Güzellik/Asalet -15-

âyine-i hüsn: [9/59]

serv: [9/103]

nûşîn leb: [10/19]

âstîn: [11/17]

şehsüvâr: [11/17]

yüz: [13/42]

zülf: [14/21]

şâh-ı cemâl: [14/21]

hurşîd-i cihân-tâb: [14/21]

kadd: [14/20]

hadd: [14/20]

melek-hû: [16/28]

yûsuf-cemâl: [19/15]

serv boy: [25/7]

gül yüz: [25/7]

Hal ve Hareket -2-

nûş eyle câm-ı bâde: [10/19]

reddüñ eli: [10/46]

Halifelik -10-

kilk: [11/21]

feyz-i ilâh: [11/21]

çetr-i çarh-rif‘at-i zıll-ı zalîl-i hak: [11/14]

mekteb-i devlet: [14/24]

almış rûh-ı kudsîden sebak: [14/24]

ma‘rifet dersi: [14/24]

söz kor kutb-ı aktâb üstine: [14/24]

sâye-i yezdân: [14/22]

zıll-ı hak: [17/17] [18/4]

Himaye -4-

söz: [9/51]

mürebbâ: [9/51]

nusha: [25/18]

defter ü dîvân-ı kerem: [25/18]

tîr: [9/54] [19/18]

hasm: [10/49] [19/18]

kanımı dök-: [10/49] [17/37]

korku: [10/49]

‘adû: [10/50]

hayl-i haşmet: [11/20]

heybet: [14/30]

haydar-dil: [16/30]

rûşen-rûy-ı dîn-ârâ: [17/46]

İtibar -15-

şeref: [9/103]

ad: [10/26] [17/48] [25/42]

nâm: [10/27] [14/25] [18/35] [18/12]

nâme-i ikbâl: [18/35]

‘unvân-ı kerem: [18/35]

şeref bul-: [18/12]

hümâ-yı şeref: [19/17]

‘izzet: [25/34]

kadri bilin-: [25/40]

hazret: [25/40]

kabza: [17/46]

korkut-: [17/32]

tîz-âb: [17/32]

sümm-i esb: [17/34] [17/69]

düşmen: [17/37] [18/17]

güneş: [17/37]

sadâ-yı na‘râ: [19/20]

haydar-ceng: [19/15]

Kahramanlık/Yiğitlik -36-

nîze: [9/54] [17/34] [19/19]

hancer: [9/56] [17/32]

semek-i hasm: [9/56]

gürz: [9/56]

saf-ı heyecâ: [9/56]

tîg: [9/84] [10/50] [14/30] [17/46] [17/37]

şecâ‘at: [9/50]

Kıymet -13-

dökersin ayagina: [10/20]

la‘l: [10/20]

mihr: [16/17]

tapu: [16/29]

kapu: [16/33]

yoluña ser kor: [16/35]

nûr-ı çeşm-i ‘âlem: [17/21]

çeşm ü çerâg-ı kâyinât: [17/21]

yüzüñ nûrı: [17/21]

mihr: [17/28] [17/33] [17/59]

nûr-i çeşm-i kâyinât: [17/64]

Komutanlık/Zafer -62-

kevkebe-i şâh: [9/53]

yagmâ kıl-/et-: [9/53] [14/31]

tîg: [9/60] [9/61] [9/62] [13/29] [14/29]
[14/32] [14/38] [19/16]

âyet-i feth: [9/60]

gerd-i sipehûñ zulmet: [9/61]

harb günü: [9/61]

zafer: [9/62] [14/32] [18/2]

feth: [9/62] [16/30]

kılıcuñ ‘arşda asılduğı: [9/63]

tîz-âb-sıfat: [9/64]

deler ... nîze: [9/64]

mâh-ı ‘alem: [9/67]

na‘l-i semend: [9/67] [17/35]

livâ: [9/66]

giyâh-ı rezmgeh: [10/31]

hayl: [11/25] [13/34]

şemşîr-i cihân-gîr: [13/32]

içdüğü ... düşmen kanı: [13/32]

nîze: [13/33]

nusret: [13/34]

râyet: [13/34] [14/28]

esb-i devlet: [13/34]

kerâmet: [14/28]

yazılur feth âyeti: [14/28]

gâlib: [14/29]

hüccet: [14/29]

şâh-ı zafer-yâb: [14/7]

nûr-ı feth: [14/20]

livâ-yı şeh: [14/20]

leşker: [14/31]

hâkim: [14/38]

pâydar: [14/40]

hıyâm-ı devlet: [14/40]

murg-ı nusret: [14/40]

hilâl-i ‘îd-i feth: [17/35]

mîh: [17/35]

ahter: [17/35]

zafer burcı: [17/35]

güneş: [17/35]

‘ömr-i hasm: [17/36]

şebîhûn: [17/36]

zırh: [17/36]

migfer: [17/36]

cihân-güşây: [19/15]

memâliksitân-ı heft iklîm: [19/15]

düzetdi kal‘a-i pûlâd: [19/16]

kal‘: [19/16]

kılâ‘-ı fireng: [19/16]

Makam -60-

şâh/şeh: [9/85] [9/61] [9/83] [9/46] [10/20]
[14/31] [17/21] [17/60] [18/4] [25/41]

şâh-ı mu‘allâ: [9/84]

sultân-ı salâtîn-i cihân: [9/46]

mansıb: [9/49]
bahşış: [9/49]
devlet: [10/32]
sultân: [10/21] [11/15] [17/17]
şehryâr: [10/26] [17/48]
hâtem: [10/39]
şeh-i cem-iktidâr: [10/52]
menzilet: [13/36]
saltanat: [13/29] [18/13]
pâdişâh: [13/40] [25/25]
sultân mehemmed hânî: [13/23]
segbân: [13/30]
husrev: [13/37] [14/34] [16/16] [17/61]
[18/24] [25/25]
ferîdûn: [13/37]
bende: [13/37]
hân: [14/22] [17/17]
sâyebân-ı ‘izz ü devlet: [14/22]
elkâb: [14/26]
melik: [16/15] [18/10]
kul: [16/15]
süleymân-kadr: [16/16]
nâme: [16/18]
tugrâ: [16/18]
hatt: [16/18]
hasm: [16/19]
şeh bezmi: [17/16]
pâdşâh-ı heft iklîm-i sa‘âdet: [17/19]
hil‘at-i fermân-ı hükm: [17/23]

şeh-nişîn-i bezmgâh: [17/24]
husrev-i rûy-ı zemîn: [17/42]
göge ag-: [18/13]
tâc-bahş-ı ser-i sultân-ı selâtîn-i cihân: [18/3]
zînet-i taht u nigîn: [18/3]
saltanat hil‘ati: [18/15]
hil‘at: [25/19]
kapu: [25/40]

Mekân -94-

kasr-ı felek-rif‘at: [9/1] [9/74]
tâk-ı mu‘allâ: [9/1]
bâb: [9/1]
kapu: [9/1] [9/3] [10/18]
sakf: [9/2]
beyt: [9/2]
ma‘mûr: [9/2]
ferş: [9/2] [9/34]
‘arş: [9/2]
a‘lâ: [9/2]
eşig: [9/3] [9/23]
mesned-i ‘âlî: [9/3]
maksad-ı aksâ: [9/3]
ka‘be kapu: [9/4]
halka: [9/4]
‘urve-i vüskâ: [9/4]
ruhâm: [9/5]
mirkât: [9/6]
eyvân: [9/6]

sahn: [9/7]

hışt: [9/7]

ser-i kasr: [9/8] [9/41]

suffa: [9/9] [9/10] [9/14] [9/29]

kasr: [9/11] [9/12] [9/30] [9/39] [9/45] [17/43]

şemse: [9/11]

tâk-ı zeberced: [9/12]

revzen-i zerrîn: [9/12]

bâg-ı cinân: [9/13]

ka‘be-i ‘ulyâ: [9/13]

süpründi: [9/14]

gûşe: [9/15]

suffasınun sahnı: [9/15]

dü kevn: [9/15]

fürce: [9/15]

arsa: [9/15]

sâhat-i ‘ukbâ: [9/15]

mühendis: [9/17]

mi‘mâr: [9/17]

mübâşir: [9/17]

bennâ: [9/17]

kireç: [9/18]

hasâ: [9/18]

mâ: [9/19]

suffası dîvârı: [9/20]

câm: [9/20]

kâfûr gubârı: [9/22]

bezm: [9/24] [9/25] [16/22]

şem‘: [9/24]

revzen: [9/24] [9/42]

akvâl-i mugannî: [9/26]

matbahuñun dûdı: [9/27]

serv: [9/28]

dîvâr: [9/28]

serv-i dil-ârâ: [9/30]

sarây: [9/31] [9/85]

kevser: [9/32]

şerbet-i cüllâb-ı revân-bahş: [9/32]

nehr-i leben: [9/32]

havz: [9/34]

levha-i zerrîn: [9/35]

dolâb: [9/36] [9/38]

âşüfte-i bostân-ı sarây: [9/36]

su: [9/38]

âhû: [9/40]

tûtî: [9/40]

şâh-nişîn: [9/41]

bâlâ-yı sarây: [9/43]

kasr-ı ref‘: [9/43]

meclis: [9/73]

mescid-i aksâ: [9/85]

ka‘be-i ‘âlî: [9/86]

sahn-ı sarây: [10/18]

‘ilm şehristânı: [13/27]

bâm: [17/20]

dergâh: [17/20]

Merhamet/Cezalandırıcılık -39-

kahr: [9/55] [17/31]
lutf: [9/55] [25/31] [25/32] [25/38] [25/39]
cennet-i me'vâ: [9/55]
'ahd: [10/35] [11/22]
ber-dâr: [10/35]
zindân-ı hokka: [11/22]
tîg-ı kahr: [13/31]
'azâb ebri: [13/31]
ecel bârânı: [13/31]
şefkat: [13/40]
ma'mûr: [13/40]
tîg: [14/23]
a'dâ: [14/23]
âteş yagduran: [14/23]
ber-dâr: [16/26]
'afv-i şehenşâh: [18/27]
kerem: [18/27] [18/28] [18/29] [25/31]
[25/32] [25/33] [25/35] [25/37]
rahmet: [18/28]
ihsân: [18/28]
şân-ı kerem: [25/34] [25/39]
kân-ı kerem: [25/38]
merhamet: [25/4]
merhamet et-: [25/35]
'özü: [25/37]
'ayb-pûş: [25/37]

Mutluluk -4-

hurrem: [13/23]
nev-bahâr-ı devlet: [13/23]
sa'âdet burcı: [14/27]
safâ: [25/13]

Soy -2-

iki gonce-i ra'nâ: [9/103]
ebâ-'an-ced sikender tahtına sultân: [13/26]

Şairlik -14-

tab': [9/57] [25/8]
mevzûn: [9/57]
şî'r: [9/57] [16/32]
dil-ârâ: [9/57]
la'lûñ cevâhiri: [10/41]
hâme: [11/19]
hat: [11/19]
zihn: [19/22]
nüktedân-ı cihân: [19/24]
nutk: [25/8]
makâl: [25/8]
kerem: [25/8]

Talihlilik/Kutluluk -20-

dest-i kazâ: [9/60]
levh: [9/47]
tugrâ: [9/47]
kazâ: [9/69]

kader safhasına hükmüñi imzâ kıl-: [9/69]

cemşîd-i kader-kadr: [9/46]

ferîdûn-ı kazâ-râ: [9/46]

sa‘d ılduzı: [9/44]

burc-ı şeref: [9/44]

kader-kadr: [13/24]

kazâ-râ: [13/24] [17/20]

kadr: [13/24]

gâzî-i sâhib-kırân: [13/27]

tâli‘-i mes‘ûd: [16/21]

şehenşâh-ı kader-kadr: [17/20]

kerâmet: [18/11] [25/16] [25/17]

nâme-i ikbâl ü ‘atâ: [25/42]

Yücelik -45-

hâk-i der: [9/48]

gerd-i reh: [9/48] [16/23]

yüz sür-: [9/23] [10/22] [10/27]

sarây: [10/21]

topragı cevheri: [10/21]

tâcî gûşesi: [10/22]

baş ko-: [10/22]

tahtı ayagı: [10/22]

iksîr-i hâk-i pây: [10/28]

hâk-i süm-i semend: [10/33]

sarây-ı kadr: [10/48]

hâk-i reh: [10/51]

müferrih: [10/51]

gubâr-ı süm-i semend: [11/16]

hâk-i süm-i semend: [11/23]

‘izzet: [11/23]

müferrih-i hâk-i der: [11/24]

ayagı topragı: [13/26] [18/5]

hızr: [13/26]

eşgi topragı: [13/28]

sürme-i a‘yân-ı devlet: [13/30]

‘izz ü devlet: [13/42]

felek-rif‘at: [16/15]

eşig: [17/17]

zerre-i hâk-i der: [17/18]

hâk-i pây: [17/19]

sâkî-i bezm: [17/25]

kubbe-i ‘izz: [17/26]

kadrüñ ordusu: [17/27]

kasr-ı kadr: [17/42]

sâye: [17/44]

‘izz ü ‘alâ: [18/2]

cevher-i iksîr-i hayât: [18/5]

zât-ı kerîm: [18/11] [25/17]

süleymân: [18/23]

pâye-i kadr: [18/32]

şeref: [19/26]

‘adû: [19/26]

rûh-ı ‘azîz: [25/10]

sultân-ı kerem: [25/23]

II. Bâyezîd (20)(21)(22)(31)(32)(33)(34)

Adalet -9-

‘adl: [20/11] [22/36] [32/22] [33/27] [33/29]

dâver-i rûy-ı zemîn: [21/27]

bâsıtü’l-emni: [22/36]

ve’l-emân: [22/36]

‘ahd: [32/2]

Ahlak/Yaradılış -5-

hulk: [20/11] [20/12] [21/39] [21/54] [21/60]

Akıl -5-

fürûg-ı rây-ı münîr: [20/9]

uyandı şem‘-i hidâyet: [20/9]

rây: [21/30]

zihnüñ safâsı: [33/21]

zihn: [34/45]

Bilginlik/Hüner -4-

Fazl: [20/11]

Kemâl: [20/11]

ferîdûn-ı fazîlet-perver: [21/48]

dâniş-güzîn: [21/48]

Cömertlik -49-

kerem: [20/11] [22/17]

cûd: [20/11] [20/23] [20/49] [31/27] [32/21]

[33/14] [33/19] [34/35]

sehâvet: [20/11]

sehâ: [20/5]

yemîn: [20/8]

zer-efşânlık: [20/23]

zebân-ı hâme: [20/7]

mekâsimü’l-erzâk: [20/7]

nişân-ı nâme: [20/7]

mefâtihü’l-âmâl: [20/7]

lutf: [20/48] [20/49] [21/52] [32/31] [33/32]
[34/50]

kân-ı sehâ: [21/33]

dest-i cûd: [21/33]

dest-i zer-bahş: [21/50]

havf-ı cûd: [21/51]

ni‘met: [21/52]

menba‘-ı bahr-i kerem: [21/34]

âstîn: [21/34]

keff: [22/16]

dür-feşân: [22/16] [31/27]

himmet: [22/18]

‘îdüññ h‘ânı: [31/25]

tonan-: [31/26]

‘îd: [31/26]

bende: [31/26]

ihsân: [32/25]

kâse-i ihsân-ı ‘îd: [32/25]

âzâd eyle-: [32/31]

şâd et-: [32/31]

dür-dâne: [33/19]

cûduñ kerâmeti: [33/20]

feyz: [33/32]

lutfuñ eli: [33/37]

âb saç-: [34/50]

‘inâyet-i câh: [34/53]

Dindarlık -1-

diyânet: [20/11]

Egemenlik -19-

fürûg-ı devlet: [20/2]

münîr: [20/2]

reşha-i kilik: [21/28]

‘aynu’l-yakîn: [21/28]

zulmet-i zulmi götür-: [21/49]

bezm: [22/19]

dest: [22/19]

tâc-bahş: [22/19]

süleymân: [22/15]

mühri hâtemi: [22/15]

kâr-fermâ-yı ins ü cân: [22/15]

nevk-i kilik: [22/22]

zîr-i rân: [22/26]

devlet: [32/31] [32/15]

‘îd: [32/15]

sefine-i te’yîd: [34/43]

penâh: [34/43]

devr: [34/47]

Güzellik/Asalet -13-

cemâl: [20/4] [32/27]

güneş: [20/4]

âfitâb-cemâl: [20/43]

nûr-ı hüsn: [21/60]

hatt: [21/35]

dilber: [32/11]

ebrû: [32/11]

hayâl: [32/12]

ruh: [32/13]

şöhret-i hüsn: [32/28]

şâh-ı cemâl: [32/28]

‘îd-i hüsn: [32/29]

Hal ve Hareket -8-

‘ayş et-: [20/43]

Kîn: [21/45]

meyl-i hazar: [21/40]

‘ayş u tarab: [21/40]

hem-nişîn: [21/40]

kadr: [32/15]

sohbet: [32/15]

Halifelik -7-

zill-ı hudâ-yı cemîl-i cell ü celâl: [20/4]

mühr-i hilâfet: [20/10]

‘atâ vü nevâl: [20/10]

penâh-ı milk ü dîn: [21/26]

zill-ı yezdân: [21/27]

mehdî-i devr-i zamân: [21/27]

zıll-ı hak: [32/10]

Himaye -1-

penâh-ı cihân: [20/20]

İtibar -6-

nâm: [20/13] [21/35] [32/30]

şeref ü ‘izz-i câvidân: [22/37]

pây-bûs-ı cihândâr-ı rûzgâr: [31/21]

dest-bûs-ı hazret-i sultân: [32/9]

Kahramanlık/Yiğitlik -34-

tîg: [20/9] [21/30] [33/13] [33/22] [33/34]
[34/41]

söyümdi nâr-ı dalâl: [20/9]

nîze: [21/29]

kan dök-: [21/29]

depren-: [21/29]

pây-ı semend: [21/29]

tarf-ı sinân: [21/44]

çekdi mîl: [21/44]

pîç-i kemend: [21/44]

çîn sal-: [21/44]

heybet: [21/45]

ditrer hasm: [21/45]

püş-t-i cebbârân-ı ‘âlem: [21/36]

pest ol-: [21/36]

kemân: [21/36]

dest-i mekkârân-ı devrân: [21/36]

süst ol-: [21/36]

kemîn: [21/36]

âb ol-: [33/13]

hışm: [33/18]

‘adû: [33/18] [34/40]

hûn-ı ‘adû: [33/22]

mehâbet-i tîg: [33/28]

kılâ‘-ı düşmen: [33/34]

kal‘ et-: [33/34]

nîzeñ ucu sâyesi: [34/40]

tîg-ı âbdâr çek-: [34/42]

korku: [34/42]

Kıymet -6-

Seni göster-: [31/22]

hüsn-i rızâ: [33/35]

yüz sür-: [34/34] [34/49]

mahabbet: [34/48]

kul ol-: [34/48]

Komutanlık/Zafer -25-

cünd-i bî-şumâr: [20/21]

migfer-i hûnîn-i hasm: [20/22]

nîze: [20/22]

saff-ı kıtâl: [20/22]

sitâre-hayl: [20/43]

vasf-ı ceyş: [20/20]

şu‘le-i tîg: [21/28]

zafer: [21/28]

‘azm-i sefer: [21/40]

feth ü zafer: [21/40]

hem-‘inân: [21/40]

rezm: [21/41] [21/43] [22/19]

gerd-i hayl: [21/41]

râyetüñ şîri: [21/43]

havf: [21/43]

kişver-güşây: [21/48]

tîg: [22/19]

cihânsitân: [22/19]

yûri-: [22/27]

heft kişver: [22/27]

nusret ü feth: [22/27]

çetr-i rif‘at: [22/25]

tâyir-i feth: [22/25]

Makam -36-

şeh/şâh: [15/12] [31/31] [32/10] [33/13]

hümâyûn: [20/15]

‘adû: [20/19]

devâm-ı devlet: [20/45]

‘ulyâ serîr: [21/60]

sarây: [21/60]

sultân: [21/27]

âstân: [21/31]

secdegâh-ı rûh-ı kuds: [21/31]

kudret nâme(sî): [21/32]

‘unvân: [21/32]

devlet nâmı: [21/32]

nigîn: [21/32]

devlet: [21/53]

efser-i şâhî: [21/53]

minber-i sa‘âdet: [22/20]

hutbe-i bâyezîd hân: [22/20]

şeh-nişân: [22/23]

kullar: 22/23]

melik: [22/24]

saltanat: [22/26]

devlet: [22/26] [31/22] [32/19]

şeh bâyezîd devleti: [31/20]

kapu: [31/31] [34/37]

hân: [32/10]

pâdişâh: [32/30]

hutbe-i medh: [32/19]

yuca dergâh: [32/26]

dîvân-ı ‘îd: [32/26]

şehryâr: [34/50]

şeh bâyezîd eşigi: [34/34]

Mekân -9-

bezm: [21/41] [32/20]

çetr ü çâder: [21/41]

bezm-i şâh-ı cihânîyân: [22/14]

kapu: [22/29]

âsitân: [22/29]

der-i dergâh-ı şehriyâr: [31/19]

kasr: [33/23]

iftihâr: [33/23]

Merhamet/Cezalandırıcılık -5-

hasm: [22/28]

rîsmân: [22/28]

kerem: [31/32]

şeh lutfı: [32/8]

hışm: [34/39]

Mutluluk -17-

tâc-ı sa'âdet: [20/10]

celâl ü şeref: [20/10]

bahâr-ı devlet-i şeh: [20/1]

sa'âdet bağışladı sâye: [20/15]

devr: [21/37]

eyyâm: [21/37]

diyâr: [21/38]

zamân: [21/38]

şehenşâh-ı sa'âdet-güster: [21/48]

devrân-ı 'ayş: [31/21]

vakt-i tarab: [31/21]

subh-ı dîdâr: [32/16]

şâdân et-: [32/16]

'îd: [32/18]

müferrih nâme: [32/18]

kâmkâr: [34/44]

bahtuññ bahârı: [34/47]

Soy -1-

bâyezîd ibni mehemmed: [32/10]

Şairlik -2-

lutf-ı kelâm: [34/45]

sözüñ cevâhiri: [34/46]

Talihlilik/Kutluluk -9-

bâyezîd-i ferruh-fâl: [20/1]

yûsuf-ı baht: [20/3]

husrev-i hümâyûn-baht: [20/43]

âfitâb-ı baht: [21/27]

matla'-ı hurşîd-i baht: [21/34]

âstân: [21/34]

baht-ı iskender-i zamân: [22/38]

baht: [33/14] [34/36]

Yücelik -30-

zamîr: [20/8]

felek-kadr: [20/43]

'izz: [20/6]

kadr: [20/6]

na'l-i semend: [20/18]

el:[20/44]

hâk-i pây: [21/31]

tûtiyâ-yı hûr-ı 'în: [21/31]

kadrüñ ordusı: [21/42]

hâk-i cenâb: [21/46]

evc-i rif'at: [22/18]

lâ-mekân: [22/18]

sarây-ı kadr: [22/21] [34/36]

sümm-i esb: [22/24]

na‘l-i esb: [31/24] [32/14]

du‘â: [31/28]

dâl-i devlet-i devrân-ı ‘îd: [32/14]

sofra-i h‘ân: [32/23]

nân-ı ‘îd: [32/23]

kerîm: [33/20]

şâh eşîgi: [33/12]

hâk: [33/12]

pây: [33/15]

serv-i sarây: [33/15]

hasm: [33/16]

yere yüz urup eder i‘tizâr âb: [34/38]

hâk-i reh: [34/44]

izüñ tozu: [34/49]

Cem Sultan (23)

Adalet -2-

‘adl: [23/27] [23/29]

Ahlak/Yaradılış -3-

Hulk: [23/21] [23/30] [23/33]

İtibar -3-

ad: [23/19]

gel: [23/22]

gülgûnuñ ayagı: [23/23]

Kahramanlık/Yiğitlik -4-

gark ol-: [23/32]

‘adû: [23/32]

kan: [23/32]

hancer-i sîr-âb: [23/32]

Makam -3-

sultân cem-i sâñî: [23/19]

rikâb: [23/39]

evsâf-ı ferîdûn-ı cihândâr: [23/44]

Mekân -3-

bostân-ı sarây: [23/24]

suffa: [23/25]

râh: [23/38]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

ugurlama-: [23/28]

zindân-ı zemîn: [23/28]

Şairlik -6-

hâme-i şehzâde: [23/18]

söz bâğı: [23/36]

hatuñ nakş nigâr et-: [23/36]

hâme: [23/37]

zebân: [23/37]

şeker-rîz: [23/37]

Talihlilik/Kutluluk -1-

baht: [23/31]

Yücelik -4-

izüñ tozı: [23/26]

hâk-i der: [23/34]

yüz meretebe a'lâ: [23/35]

kapu: [23/35]

***Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar (12)*
(30)(39)****Adalet -1-**

dâver-i devrân: [30/5]

Ahlak/Yaradılış -2-

hulk: [39/8]

hısâl: [39/8]

Akıl -2-

tedbîr: [30/7]

mektûb ile iklîm alan: [30/7]

Bilginlik/Hüner -4-

hikmet: [30/8]

hızr-dem: [30/8]

‘îsâ-nefes: [30/8]

lokmân: [30/8]

Cömertlik -11-

cûd u kerem bürhânı: [30/1]

kân-ı kerem: [30/17]

‘âlemüñ rûy-ı murâdın göster-:[30/12]

tal‘at-i rahşân: [30/12]

menba‘-ı ihsân: [30/17]

cûd: [39/7]

bahşış: [39/7]

gerd-i iftikâr koma-: [39/7]

bahşış et-: [39/9]

kul: [39/9]

‘atâ-yı ferîdûn-ı rûzgâr: [39/9]

Güzellik/Asalet -5-

cemâl: [12/9]

hüsn-i ruh: [30/2]

ruh-ı handân: [30/2]

vech-i münîr: [30/9]

gül-‘izâr-ı ‘andelîb-elhân: [30/15]

Halifelik -2-

zıll-ı hak: [30/11]

sâye-i yezdân: [30/11]

Himaye -2-

lutf: [12/9]

nîl-i nevâl: [12/10]

İtibar -2-

mu‘teber: [39/3]

i‘tibâr: [39/3]

Kıymet -7-

dil-i cânân: [30/14]

iftihâr-ı milket-i ‘osmân: [30/7]

hızr: [30/13]

âşinâ-yı çeşme-i hayvân: [30/13]

mushaf yüzü: [30/10]

ni‘met: [39/6]

şükr: [39/6]

Komutanlık/Zafer -1-

leşker sı-: [30/7]

Makam -8-

bende-i bî-riyâ: [12/12]

insân: [30/9]

hân: [30/3]

hazret-i sultân: [30/4]

mefhar-i iskender-i yûnân: [30/6]

serîr: [39/8]

devlet: [39/1]

şâh-ı kâmkâr: [39/2]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

şefkat: [12/14]

Mutluluk -2-

baht u sa‘âdet tahtı: [30/5]

dâru’s-safâ: [30/5]

Talihlilik/Kutluluk -2-

fâl-ı sa‘âdet: [30/10]

şâh-ı ‘âlem etdi seni âferîdgâr: [39/6]

Yücelik -10-

iki cihânuñ cânı: [30/1]

devlet: [30/16]

‘izzet: [30/16]

meh-i tâbân: [30/16]

atuñ ayagı izi: [39/2]

at: [39/4]

‘izzet ü şeref: [39/4]

ayagı tozu: [39/4]

and içe kirdgâr: [39/4]

esb: [39/10]

NECÂTÎ

Fatih Sultan Mehmed (2)(8)(16)

Adalet -1-

Şâh-ı âdil: [16/16]

Ahlak/Yaradılış -7-

vakâr: [2/22]

zamîr: [2/22]

teveccüh et-: [2/20]

tab-ı münîr: [2/20]

tab': [8/35]

öz: [16/20]

bahr-i amîk: [16/20]

Cömertlik -15-

Keff-i kerem: [2/23] [2/25]

sehâb-ı kerem: [2/24]

Cûd: [2/26] [16/21]

bahşîş: [2/28]

kef: [8/31]

Dest-i cevâd: [8/33]

yem-yesâr: [8/28]

Eline gönlüne: [16/21]

Kerîm: [16/21]

gevher: [16/22]

tab-ı sehâ-pîşe: [16/23]

keff-i güherpâş: [16/23]

Mihr-i burc-ı kerem: [16/17]

Dindarlık -2-

Asr: [2/27]

tevbe: [2/27]

Egemenlik -5-

Etrâf-ı bilâd: [2/31]

emn: [2/31]

Esbâb-ı murâd: [2/31]

feth: [2/31]

şer': [8/24]

Güzellik/Asalet -4-

kadem: [2/29]

yüz: [8/20]

semen-çehre: [8/23]

gül-izâr: [8/23]

Halifelik -1-

sâye-i eltâf-ı İlâh: [16/17]

Himaye -6-

Ahd: [8/32]

Dârulemân: [8/32]

zulm: [8/29]

penâh: [8/29]

sâye-i insâf-ı Şehrîyâr: [8/29]

terbiyet: [16/37]

İtibar -7-

ad: [2/13]

eşref-i mülûk: [8/27]

yüz sür-: [8/34]

cenâb: [8/34]

izzet et: [16/24]

el üstüne el tut-: [16/24]

Şeref-i nâm-ı hümayûn: [16/24]

Kahramanlık/Yiğitlik -24-

şerperinin darbı: [2/14]

adâ: [2/14]

sinân: [8/30]

gürz: [8/30] [16/28]

serefrâz: [8/30]

sâfşiken: [8/30]

kemend: [8/30]

tîr: [8/30]

adûbend: [8/30]

cânşikâr: [8/30]

hizmet: [16/27]

tîg: [16/27] [16/28]

baş üstüne: [16/27]

Hasm: [16/28] [16/29]

cân ver-: [16/28]

zelzele: [16/29]

Nara-i top: [16/29]

lâyakıl: [16/29]

Başın ortaya koy-: [16/30]

kahr: [16/30]

kal'a-i küffâr: [16/30]

Kıymet -3-

fahr-i selâtîn-i cihân: [2/13]

Şehzâde-i yegâne: [8/22]

gül-i bâğ-ı saltanat: [8/22]

Komutanlık/Zafer -14-

Feth ü zafer-i devlet-i Sultan: [2/12]

Küfr ehli: [2/12] [2/13]

başın aşağı eyle-: [2/12]

İslâm: [2/13]

gavgâ: [2/13]

feth: [2/15] [2/32]

hûn-ı adû: [2/15]

perçem-i tuğ: [2/16] [16/26]

zafer: [2/16]

gerd-i sipâh: [2/32]

nusret: [16/26]

Makam -21-

Şâh-ı cihân: [2/17]

Kapı: [2/21]

Şâh-ı asr: [8/24]

ahd-i Hüsrev-i Cemşîd-iktidâr: [8/26]

Şâh/şeh: [8/35] [8/22] [16/25] [16/34]

Dârâ-yı tâcbahş-ı selâtîn-i rûzgâr: [8/27]

Mîr-i kazâ-tüvân: [8/28]

devlet: [8/22]

saltanat: [8/23]

iki nihâl: [8/23]

Hân: [16/18]

gerdûn-azamet dergeh: [16/18]

Bendesi olma-: [16/18]

Mihr-i İslâm: [16/25]

tâc-ı direfş: [16/25]

Küfr: [16/25]

Hüsrev: [16/35]

Kapın üftâdesi: [16/34]

Mekân -2-

bezm-i Şâh: [8/14]

meclis-i şerîf: [8/15]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

dilin kalem kıl-: [16/32]

rahm: [16/35]

Mutluluk -4-

safâ: [8/26]

ayş: [8/26]

murâd: [8/26]

işret-i latîf: [8/15]

Soy -1-

Sultân Muhammed ibni Murâd: [8/27]

Şairlik -1-

Mâh-ı Utârîd-menzil [16/17]

Talihlilik/Kutluluk -4-

bahtı eli: [2/32]

kader-kadr: [8/28]

baht: [8/22]

Şâh-ı encüm-haşem: [16/17]

Yücelik -12-

izzet: [2/29]

celâl: [2/17] [2/19]

Şâh-ı nücûm-kevkebe: [8/28]

hurşîd-i meh-rikâb: [8/28]

Şâh: [8/36]

ayağı toprağı: [8/36]

devlet: [16/19]

kazâ: [16/31]

düşman: [16/31]

Pây-ı dîvâr: [16/33]

izin tozu: [16/36]

Karamânî Mehmed Paşa (3)

Adalet -1-

adl: [3/24]

Ahlak/Yaradılış -2-

hulk: [3/26]

hilm: [3/27]

Akıl -3-

Zihn-i pürnûr: [3/15]

fikret: [3/19]

rey: [3/19]

Cömertlik -7-

sehâ: [3/27]

Menbâ-ı cûd u kerem: [3/14]

merci-i eşrâf-ı kirâm: [3/14]

keff-i kerîm: [3/17]

cûd: [3/28]

kerem: [3/29]

eltâf: [3/20]

Egemenlik -1-

Emr-i neffâzına râm ol-: [3/18]

Himaye -2-

terbiyet: [3/29]

penâh: [3/31]

Kahramanlık/Yiğitlik -5-

adû: [3/23]

nîze: [3/23]

kılıc: [3/23]

kanlar iç-: [3/23]

rûz-ı gazâ: [3/23]

Makam -8-

sadr-ı vezâret: [3/15]

Âsaf-ı hâss-ı Şehenşâh: [3/14]

Paş: [3/14]

Devlet: [3/17]

Âsaf-ı devrân: [3/13]

Eşik: [3/13]

Kıblenümâ: [3/13]

tapu: [3/30]

Mutluluk -5-

mülk-i emâret: [3/15]

hürrem: [3/15]

Zât-ı mesrûr: [3/15]

Lutf-i lafz: [3/25]

ihyâ: [3/25]

Yücelik -7-

İzzet: [3/17]

kadrinin eyvâmı: [3/16]

eşik: [3/16]

İzz ü devlet: [3/21]

hasm: [3/21]

serefrâz-ı cihân: [3/31]

tapu: [3/31]

2. Bayezid (4)(5)(9)(10)(11)(13)(28)**Adalet -14-**

şeh-i madeletmeâb: [4/16]

Adl: [4/17] [9/36] [10/24] [11/24] [11/29]
[11/31] [11/38] [11/19] [13/28]

zulm: [4/17]

itidâl: [11/31]

salâh-ı âlem: [13/28]

Dest-i adâlet: [13/29]

Ahlak/Yaradılış -9-

zamîr: [4/18]

Zât: [5/23]

Ahdindeki vefâ: [10/32]

tabındaki vakâr: [10/32]

hulkun [10/37] [11/28]

Hayâ: [11/28]

zamîr-i münîr: [11/26] [11/32]

Akl -11-

Zihn: [5/8] [5/17]

nûr-ı rây: [5/12]

akl-ı kârdân: [5/20]

rây-ı pîr: [9/14]

rey/rây: [10/22] [11/35]

rey-i pâk: [10/21]

hired: [10/21]

Kıyâs u fikret: [28/7]

azm-ı yekrân: [28/7]

Bilginlik/Hüner -2-

kemâl: [13/56]

Fazîlet: [28/38]

Cömertlik -9-

cûd: [4/25]

himmet: [4/26] [4/34] [9/20] [10/20]

cihân: [10/20]

dest-i Pâdişâh: [13/15]

Cömerd el: [13/33]

kıy-: [13/33]

Dindarlık -4-

ehl-i yakîn: [9/26]

ülfet-i vahşetzedâ: [11/16]

Zühhâd: [11/42]

Şehriyâr-ı dînperver: [28/4]

Dürüstlük/Güvenirlilik -2-

Lafz-ı güherfeşân: [4/18]

ziynet-i savâb: [4/18]

Egemenlik -35-

düşman: [5/15]

itâb: [5/15]

bezm-i devlet: [9/7]

emn ü emân: [9/17]

hasm: [9/17]

hançer: [9/17]

Îtâat et-: [9/22]

eâdî: [9/22]

devlet: [9/26]

yed-i kadr: [9/21]

sed çek-: [10/25]

kılıc: [10/25]

Mülk: [10/25]

tevkî-i nâfız: [10/30]

zalâm-ı şirk: [10/33]

şeref: [10/33]

Mâh-ı livâ-i kadr: [10/33]

cündî: [11/43]

Kul ol-: [11/43]

kapı: [11/43]

Dünyâyı tut-: [11/34]

rikâb: [28/36]

devlet ü dîn: [28/2]

hûn-ı adû: [28/5]

Müsellem ol-: [28/5]

milket-i Süleymânî: [28/5]

küfr: [28/6]

İslâm: [28/6]

Adû: [28/6]

meydân: [28/6]

nusret: [28/7]

nal: [28/7]

selâtîn: [28/10]

râyet: [28/10]

menzil-i nıgebhânî: [28/34]

Hal ve Hareket -1-

kîn: [9/7]

Halifelik -4-

Halife: [13/13]

Dîyar-ı dîn: [28/33]

hâris: [28/33]

nıgehbân: [28/33]

Himaye -4-

terbiyet: [4/36] [10/36]

intisâb: [4/29] [5/18]

İtibar -4-

rakîb: [9/10]

hançer: [9/10]

Müşerref: [9/21]

şerîf ad: [13/13]

Kahramanlık/Yiğitlik -38-

şikâr: [4/20]

kemend: [4/20]

tîr: [4/21] [10/35]

Tîğ: [4/27] [5/14] [13/14] [13/17] [13/18]
[13/19] [13/55]

kalbler yar-: [4/27] [5/14]

Rûz-ı gazâ: [4/27] [5/14]

hûn-ı adû: [4/27]

Rezm: [5/13]

nîze-i sertîz: [5/13]

leşger-i hasm: [5/13]

hûn-ı adû: [5/14]

hançer: [9/36] [9/8] [9/15] [9/19]

tîr-i ciğerdûz: [9/8]

hasm: [9/15]

Serâmed ol: [9/15]

el: [9/19]

ceng günü: [10/35]

titreten kılıcın korkusu: [11/36]

adûnun cânın al-: [13/14]

Düşman günü: [13/17]

kından el vur-: [13/17]

Devrân Sikenderi'nin eli: [13/18]

hizmet-i Şâh-ı cihân: [13/19]

salâbet-i şîr-i jiyân: [13/30]

Kılıc: [28/35]

Çine sal-: [28/35]

Kıymet -1-

gül-i handân: [10/39]

Komutanlık/Zafer -87-

şehsüvâr: [4/22]

mülk-i düşman: [5/6]

Top-ı ser-i adû: [5/9]

harâb eyle-: [5/9]

Feth ü zafer: [5/22] [28/22]

Dil: [9/9]

nasrun minellah: [9/9]

fethun karîb: [9/9]

hançer: [9/9]

şevket: [10/20]

zafer: [10/20] [13/32]

feth: [11/41] [28/2] [28/9] [28/12] [28/13]
[28/19]

devlet: [11/41]

tîg-i gazâ: [11/41]

hüsrev-i rezm: [13/16]

nişâne: [13/16]

tîg: [13/16] [13/32] [13/36] [28/12] [28/20]

beyler: [13/32]

Meydan-ı rezm: [13/36]

adû kafası: [13/36]

al-: [28/1]

Pâdişâh-ı Gâzî: [28/2]

Kılıcı suyu: [28/3]

çirk-i câme-i şirk: [28/3]

şeref-i kisvet-i müselmânî: [28/3]

Şeh-i diyâr-ı zafer: [28/4]

hûn-ı adû: [28/5]

nal-i semend: [28/8]

Fütûh: [28/8]

Çehâr sancak-ı Şâhî: [28/9]

nusret: [28/9]

Ümîd: [28/12]

kef: [28/12]

top: [28/13]

âsumânî kazâ: [28/14]

hevâyî topu: [28/14]

Şeh: [28/14]

Adû: [28/15]

Gazâ günü: [28/16]

Şeh'in topu: [28/16]

hasm: [28/16]

sarsar-ı top: [28/17]

Vegâ günü: [28/17]

dilîrler: [28/18]

rezmgâh: [28/18]

siper: [28/18]

nîze: [28/18]

peykân: [28/18]

Miyân-ı mareke: [28/19]

Şehenşeh: [28/19]

Hızr: [28/19]

Kılıc: [28/19]

hasm kanı: [28/21]

müjde-i feth: [28/21]

Gazâ: [28/22]

Şeh'in sancakı: [28/22]

mareke: [28/22]

Gubâr-ı mareke: [28/23]

çarhaceng-i Sultânî: [28/23]

hâk-i meydân: [28/24]

tîr-i saâdet: [28/25]

kemân-ı gayret: [28/25]

ehl-i küfr: [28/25]

îmân: [28/25]

Peyâm-ı merg: [28/26]

müjde-i zafer: [28/26]

Hadeng-i millet-i İslâm: [28/26]

tîr-i Nasrânî: [28/26]

Şehenşeh-i kişvergüşâ-yı gîtîgîr: [28/27]

nevbet-i cihânbanî: [28/27]

bir seferde iki hisâr: [28/28]

misl: [28/28]

Hired: [28/29]

kaleler: [28/29]

Tapu: [28/32]

müyesser: [28/32]

Makam -71-

eşik: [4/34] [5/21] [9/13] [13/19]

havâle: [4/8]

nişân-ı Şeh-i mâlikürrikâb: [4/8]

Hurşîdvâr: [4/15]

pâdişâh-ı Müşterî-cenâb: [4/15]

Sultân-ı Rûm: [4/16]

Hüsrev-i âfâk: [4/16]

Hâkân-ı rûzgâr: [4/16]

Vâlî: [4/17]

ahd-i saltanat: [4/17]

şehriyâr: [4/23]

taht-ı saâdet: [4/23]

kapı: [4/24] [10/28]

Şâh/şeh: [4/30] [4/35] [5/7] [9/11] [11/31]
[11/26] [11/44] [11/48] [13/56] [13/33]
[13/17] [13/61] [13/57]

bende: [4/30] [28/35]

tapu: [5/22] [9/22] [9/25]

rikâb: [5/7]

sadr-ı saâdet: [5/20]

hüsrev: [5/20] [10/38] [11/25] [13/36]

Hân: [9/11]

hazret-i Sultan: [9/12]

dergeh: [10/39]

tâcdâr: [10/27]

Kapıda kulun olma-: [10/27]

el değ-: [10/28]

ayağına yüz vur-: [10/28]

saltanat: [10/29]

murâd: [10/29]

süvâr: [10/29]

devlet: [10/38]

Sultan: [10/19]

Şeh Bâyezîd-i hüsrev-i âfâk: [11/19]

yol: [11/44]

Şeh cenâb: [11/17]

Şeh-i kişveristân: [13/28]

tîg: [13/13]

Sultân: [13/13]

hıdîv-i zamâne: [13/14]

Sultân-ı bezm: [13/16]

câm-ı devlet: [13/16]

Kul ol-: [13/19]

Hüsrev-i sâhibkirân: [13/55]

yüce âsitân: [13/61]

hazret-i Hân: [28/1]

kibriyâsı eyvânı: [28/4]

âlem-i tâcdâr: [28/11]

baş eğme-: [28/11]

bârgah: [28/34]

Sikender-i Sâni: [28/37]

Mekân -2-

Sahn-ı sarây-ı izzet: [11/25]

sarâyının revzenesi: [11/39]

Merhamet/Cezalandırıcılık -23-

hançer: [4/28] [9/34]

muhalif: [4/28] [9/13]

Afv-ı kerem-nişân: [4/18]

muslih-i hatâ: [4/18]

Ahd: [5/10]

ictinâb: [5/10]

keşân keşân hançer: [9/13]

emr-i hümâyûn: [9/34]

hilâf adû: [9/34]

insâf-ı Şehriyâr: [10/18]

lutf: [10/21]

merhamet: [10/21]

cihânı sakla-: [10/26]

hâris-i insâf-ı Şehriyâr: [10/26]

sarsar-ı kahr: [10/34]

adû-yı mülk: [10/34]

Hışm u gazab: [11/20]

Meydân: [13/22]

hasm kanı: [13/22]

adû kafası: [13/22]

tîg: [13/22]

Mutluluk -18-

Eyyâm-ı devlet: [4/32]

ayş u nûş: [4/32]

Hürrem: [4/31]

kulûb-ı halk: [4/31]

Handân: [4/31]

cihân-ı pîr: [4/31]

saâdet: [4/24] [5/22]

zamân: [4/30]

bermurâd: [4/30]

kâm râ: [4/30]

kâmyâb: [4/30]

Sultân-ı kâmyâb: [5/6]

kâmkâr: [5/11]

Şâh-ı kâm râ: [9/10]

Hoş-vakt: [11/40]

ahd: [11/40]

saâdet-i Şâh-ı cihân: [13/30]

Soy -3-

Bâyezîd-i Osmânî: [28/1]

hânedân: [28/33]

ihsân: [28/33]

Şairlik -1-

Kavl-i müellif: [4/18]

Talihlilik/Kutluluk -13-

baht-ı kâmyâb: [5/20]

baht-ı nevcivân: [9/14]

Yâr ol-: [11/18]

baht: [11/18] [11/34] [11/45]

devlet-i Sultân-ı rûzgâr: [11/18]

devlet: [11/45]

dest-i Şâh: [13/20]

hidayet: [13/20]

yolunu göster-: [13/20]

atâ-yı İlâhî: [28/32]

feyz-i Rabbânî: [28/32]

Yücelik -32-

kadr: [4/22] [10/24]

dergeh-i ulyâ: [4/29] [5/18]

yol: [5/11]

rifat: [5/18]

âsumân-cenâb: [5/19]

Bülend-mertebe: [9/11]

ayağı tozu: [9/11]

Şâh-ı bülend-mertebe: [10/19]

Mâh-ı nücûm-kevkebe: [10/19]

mihr-i felek-medâr: [10/19]

irtifâ-i kadr: [10/23]

gubâr-ı dergeh: [10/31]

Sıdk: [11/30]

hizmet: [11/30]

mücâbüdduâ: [11/30]

şeref: [11/23]

kadr: [11/23]

hâk-i Kâbe-i dergâh-ı Şehriyâr: [11/21]

safâ: [11/21]

atiyyet: [11/21]

hâcet-revâ: [11/21]

devlet: [11/27]

eşik: [11/33] [11/37]

âlî cenâb: [11/46]

yüce dergeh: [11/47]

ilticâ: [11/47]

Vasf: [13/57]

Yücel-: [28/34]

yüceler: [28/34]

Müeyyetzâde Abdurrahman Efendi (6)

Adalet -1-

Pâdişâh-ı dâdgüster hâkim-i adl: [6/11]

Ahlak/Yaradılış -2-

edeb: [6/5]

Hilm: [6/7]

Akıl -7-

münfehim: [6/3]

Zihn-i sâf: [6/14]

Zihn-i derrâk: [6/23]

Zihn: [6/24]

Şâhid-i manâ: [6/24]

Sûrat-i idrâk: [6/10]

hıfz-ı sâbit: [6/10]

Bilginlik/Hüner -16-

ilm: [6/4] [6/6] [6/7]

zihn: [6/4]

Fazl: [6/5] [6/22] [6/27]

hırmn-i ilm: [6/5]

zihn-i kâmyâb: [6/5]

rûşen eyledi âyâtı: [6/6]

ulûm: [6/8]

Zühd: [6/17]

telîfât: [6/18]

kemâl-i marifet: [6/9] [6/22]

kemâl: [6/27]

Dindarlık -3-

dîn: [6/7]

rûşen eyle-: [6/21]

tarîk-ı hakk: [6/21]

Egemenlik -1-

Ahd: [6/3]

Güzellik/Asalet -1-

cemâl: [6/24]

kâmbahş: [6/28]

kâmyâb: [6/28]

Himaye -1-

intisâb: [6/26]

Yücelik -3-

âsitân-ı âlemârâ: [6/26]

Âsitân: [6/1]

âlîcenâb: [6/1]

İtibar -7-

Hazret: [6/9]

Eşik: [6/12]

Ad: [6/18]

efendi: [6/15]

yüz vur-: [6/15]

nâm-ı alâ: [6/16]

izzet ehli: [6/16]

*Şehzâde Mahmud (II. Bâyezîd Oğlu) (7)(14)
(18)(20)(22)(23)(24)(25)*

Adalet -31-

Ebr-i adâlet: [7/11]

Şeh-i âdil: [14/8]

Eşik: [14/9]

adl: [14/9] [14/15] [18/19] [18/23] [18/25]
[22/31] [22/36] [22/46] [22/51] [24/38]
[24/39] [25/32]

nizâm: [14/9]

Merkez-i madelet: [18/17]

Adli devri: [18/21]

adlin eli: [18/24]

ahkâm: [18/24]

emn: [18/24]

adl-i Pâdişâh: [22/30]

Dâver-i gîtîfûrûz: [22/32]

Âfitâb-ı adl: [22/33]

adl ü dâd: [22/38]

Pâdişâh-ı dâd: [22/57]

melik-i dâdger: [23/15]

nişân: [23/15]

Kıymet -1-

rûşen zamîr: [6/19]

Makam -2-

devlet: [6/7]

âsitân: [6/15]

Mekân -2-

Secde yeri: [6/2]

Eşik: [6/2]

Mutluluk -4-

Kâmbîn: [6/28]

kâmran: [6/28]

adl-i Ömer-nişân: [23/33]

gül-i gülzâr-ı madelet: [24/29]

Bîitidâl ol-: [24/38]

Ahlak/Yaradılış -14-

Ahlâk: [18/20]

mîzân-ı vâkâr: [18/22]

Zât: [18/35]

halk-ı şerîf: [20/3]

Tab: [20/4]

hulk: [22/35] [22/47] [25/28]

Medh: [22/52] [22/54]

Vasf: [22/52] [25/42] [25/43] [25/46]

Akıl -3-

Nûr-ı rây: [20/15]

evzâ-ı ashâb-ı kemâl: [22/53]

idrâk-i metîn: [22/53]

Bilginlik/Hüner -2-

pâdişâh-ı fazl u ilm: [22/32]

lâmi-i nûr-ı yakîn: [22/33]

Cömertlik -71-

kefi eyler nisâr: [7/7]

Cûd: [7/8] [22/39] [24/36] [20/3] [20/13]

Lutf: [7/15] [18/38] [22/39] [24/36] [20/25]

kef: [7/22] [20/8] [20/19]

dirlik: [14/13]

Kerem-i Şâh: [14/13]

Mesîhâ-yı zamân: [14/13]

keff-i kerîm: [14/14]

murâd: [14/27]

Bahşış: [14/27]

halk: [14/27]

lutf u terahhüm: [14/24]

bezl: [18/23]

atâyâ: [18/22]

lutf u kerem: [18/29]

Fakr: [18/29]

gînâ: [18/29]

melik-i mülk-i kerem: [18/15]

şükr: [18/38]

devrân-ı kerem: [20/1]

sultân-ı kerem: [20/1] [20/25]

Han-ı kerem: [20/2]

kerem: [20/3] [20/4] [20/5] [20/6] [20/7]
[20/8] [20/11] [20/13] [20/14] [20/16] [20/19]
[20/21] [20/22] [20/23] [20/24] [20/29]

cûd u sehâ: [20/4]

atâ: [20/4] [20/23]

bağışla-: [20/6]

müht-i sehâ: [20/12]

Süleymân-ı kerem: [20/12]

ihsân-ı kerem: [20/14] [20/17]

himmet: [20/19]

gevher: [20/19]

sehâ: [20/21] [20/13]

ihsân: [20/22]

Destgîr: [20/24]

meh-i tâbân-ı kerem: [20/30]

Cûd-ı Alî-alem: [23/33]

nihâl-i lutf: [23/30]

Kumrî: [24/37]

serv: [24/37]

Ahd: [24/47]

eli yufka kalma-: [24/47]

çar: [24/47]

Dindarlık -1-

Zühû ü takvâ: [22/51]

Egemenlik -41-

Cârî ahkâmı: [18/20]

Şâhid-i memleket: [18/32]

Zibâ: [18/32]

sâye-i çetr: [18/32]

umûr: [18/33]

istiklâl: [18/36]

Kâmi-i şîrk ü dalâlet: [22/33]

Devlet: [22/34] [22/45] [22/50] [22/50]

âyîn: [22/34]

resmî: [22/34]

nâfi-i zulm ü fiten: [22/34]

Âdet: [22/34]

kânûn: [22/34]

örfî: [22/34]

ziynet-i şer'-i mübîn: [22/34]

fitne: [22/45]

hısn-ı hasîn: [22/45]

Hükm eyle-: [23/20]

Ferîdûn-fer nişân: [23/20]

Serkeş: [23/6]

mutî et-: [23/6]

câbir: [23/6]

helâk: [23/6]

nişân: [23/6] [23/8] [23/21] [23/23] [23/27]

Şemsîr: [23/8]

saltanat: [23/8]

tavk-ı ubûdiyyet: [23/21]

halka begûş: [23/21]

hükmünü tenfiz et-: [23/23]

Zabt et-: [23/27]

memleket-i Rûm: [23/27]

boyun eğ-: [25/35]

hükm: [25/35]

sancak: [25/35]

Güzellik/Asalet -12-

nihâl-i serv-i revân: [7/13]

ruh: [7/17] [7/18] [7/21] [7/25]

Hatt: [7/18]

Hüsn: [7/25]

tâze vü ter: [7/25]

kadd: [18/27]

Talat: [18/28]

meh-i hurşîd-cemâl: [18/14]

Cism-i latîf: [23/19]

makar: [23/1]

şân: [23/34]

Hal ve Hareket -1-

işret: [24/27]

Halifelik -5-

Zıll-ı Hudâ: [20/2]

Şehriyâr-ı dîn ü devlet: [22/32]

dîn: [22/57]

Emîrûlmüminîn: [22/51]

sâye-i Perverdigâr: [24/28]

Himaye -2-

Terbiyet: [20/18]

himâyet: [24/38]

İtibar -14-

ayağına yüz sür-: [7/13]

şeref bul: [18/25]

nâm-ı hümayûn: [20/3]

ad: [20/5]

eğil-: [22/46]

İsm-i şerîf: [23/19]

izzet: [23/1]

saâdet: [23/1]

muteber: [23/1]

nişân: [23/1] [23/1]

nâm-ı Pâdişâh-ı cihân: [23/1]

Kahramanlık/Yiğitlik -16-

tîğ-ı cihângîr: [7/19]

Rûz-ı masâf: [7/20]

tîğ: [7/20]

Adâ: [7/20]

Havf-ı gürz: [14/17]

Zahm-ı tîr: [14/17]

Devlet: [22/43]

düşman: [22/43] [22/44]

inhizâm: [22/43]

Heybet: [22/44]

Şevket: [22/51]

Yiğitlik: [24/39]

gazab: [24/35]

Şemşîr: [24/35]

kârzâr: [24/35]

Kıymet -9-

nazîr: [18/30]

Cân-ı maksûd-ı cihân: [18/16]

Zât: [18/16]

eşref-i halk: [18/16]

Gevher-i dürc-i siyâdet: [18/15]

duâ seninle: [22/38]

bilâmisî: [23/17]

bîbedel: [23/17]

gevher-i şerîf: [23/34]

Komutanlık/Zafer -5-

Rezm: [18/18]

sefer: [22/42]

Feth ü nusret: [22/42]

sefine-i feth ü zafer: [23/10]

nişân: [23/10]

Makam -126-

Şâh-ı cihân: [7/7]

Sultân-ı dehr: [7/8]

hazret-i Mahmûd Han: [7/8]

Şehriyâr: [7/9] [7/22] [18/29] [20/5] [23/23]

Şeh/şâh: [7/15] [7/21] [7/12] [14/14] [23/35]
[24/37] [24/50] [24/53] [25/45] [20/13]
[20/19]

eşik: [7/22] [14/13] [14/23]

adâ: [7/9]

dürr-i lafz: [7/10]

pâdişâh-ı asr: [7/10]

Ahd: [7/12]

Tapu: [7/16] [18/36]

yüz bul-: [7/16]

kapı: [14/27] [18/43] [20/21]

kul: [14/24] [22/48]

Âfîtab-ı şeref-i devlet-i Sultân: [14/11]

saltanat: [14/18] [18/27] [18/26] [23/30]
[24/29] [24/26]

mikdâr: [14/23]

Südde-i saltanat: [18/17]

hazret-i Sultân: [18/16] [20/2]

Şeh-i Cemşîd-fer: [18/14]

Bey: [18/14]

Hüsrev: [18/31] [22/38] [22/53] [20/18]

devlet: [18/31] [22/36] [22/53] [24/46]
[24/34]

Server: [18/31] [20/24]

rifat: [18/31]

bende: [18/43] [20/23]

Bezm: [18/18]

şeref tahtı: [20/1]

şehzâdelerin yeği: [20/2]

bey: [20/2] [20/13]

Meclis: [20/7] [20/11]

Sarây: [20/13]

esîr: [20/25]

gedâ: [20/25]

halk: [20/16]

Devlet: [20/16]

Eşik: [20/17]

güneş: [20/18]

Pâdişâh: [20/27] [20/30]

hüsrev-i rûy-ı zemîn: [22/32]

Sultân: [22/36]

Berkarâr: [22/53]

pâdişâh: [22/50] [24/28]

âsitân: [22/48]

hizmet et-: [22/48]

düşman: [23/4]

hükm: [23/4]

hükmen dür-: [23/5]

nişân: [23/5] [23/11] [23/12] [23/13] [23/14]
[23/16] [23/22] [23/24]

zafer: [23/11] [23/16]

veter: [23/11]

mektûb: [23/12]

iklîm aç-: [23/12]

pâdişâh adı: [23/16]

feth: [23/16]

kendi: [23/22]

şer': [23/24]

örf: [23/24]

hâsiyet-i nef ü zar: [23/24]

berât-ı müsellemlî: [23/25]

nal-i sümm-i semend: [23/25]

beyâz: [23/27]

Beylik: [23/29]

Evsâf-ı Şehriyâr: [23/48]

melik-i bahr u ber: [23/50]

Şâhzâde: [23/18] [23/34]

Şeh-i tâcver: [23/18]

Şâh-ı muhterem: [23/33]

beylerin yegânesi: [24/28]

hizmet: [24/33]

şîâr ü disâr: [24/46]

kâmkâr serv: [24/26]

hasm: [24/34]

Şâh önünde: [24/40]

Düşman aleml: [25/30]

Şâh eşîği: [25/30]

Baş-ı aşâğa: [25/30]

nazar: [25/37]

Mekân -4-

Şâh dîvânı: [18/9]

sarây: [25/39]

dâr-ı saâdet: [25/39]

kasr-ı refî: [25/40]

Merhamet/Cezalandırıcılık -20-

hançer-i Şâh: [14/10]

hek et-: [14/10]

hasm: [14/20]

inkâr: [14/20]

biç-: [14/20]

ek-: [14/20]

Başını kes-: [18/34]

dilini dil-: [18/34]

hışm ile sür-: [20/29]

afv-ı günâh: [20/27]

şân-ı kerem: [20/27]

dost: [23/7]

düşman: [23/7]

alâmet-i tîg: [23/7]

siper: [23/7]

nişân: [23/7] [23/31]

belin iki bük-: [23/31]

Ahd: [25/33]

kahr: [25/34]

Mutluluk -18-

sâadet topu: [14/21]

Kâmkâr: [14/20]

ümmîd: [18/28]

Devlet: [18/28] [20/13]

âmâl: [18/28]

eyyâm-ı tarab: [18/14]

Şeh-i ferhunde-hisâl: [18/15]

Şeh-i ferhunde-cemâl: [18/26]

huzûr: [20/8]

Şehriyâr-ı kâmkâr: [22/31]

pâdişâh-ı kâmbîn: [22/31]

toylayan nimet: [22/40]

hazar: [22/42]

baht u devlet: [22/42]

halk-ı âlem: [22/50]

bermurâd: [22/50]

muntazam: [22/50]

Soy -5-

Sultân ibni Sultân: [22/33] [22/51]

Şâh-ı Şâhzâde: [23/17]

Nevbâve-i serâmed-i Sultân: [23/18]

Osmânoğulları: [23/33]

Talihlilik/Kutluluk -9-

Hudâ'dan atâ ol-: [18/36]

Ahter-i burc-ı saâdet: [18/15]

melik-i ferruh-fâl: [18/26]

Baht: [20/1]

Zabt-ı mülk: [22/37]

tîg: [22/37]

tayîn edipdir Kirdigâr: [22/37]

Mahmûd-ı civân-baht: [25/28]

Cihânbahş: [25/28]

Yücelik -37-

Serâperde: [14/12]

Hilat-i bende: [14/12]

Kevkebe: [14/16]

Tapu: [14/19]

kıble-i eşrâf-ı kirâm: [18/17]

Kâbe-i izz ü iclâl: [18/17]

Hâk-i dergâh: [22/41]

ruhsâr u cebîn sür-: [22/41]

taht-ı şeref: [20/12] [20/32]

hâkân-ı kerem: [20/32]

Eşik: [20/9] [20/10]

yüz vur-: [20/9]

lutf[20/9]

kerem: [20/9] [20/10]

dirlik um-: [20/10]

kapın toprağı: [20/10]

âlî-güher: [23/2]

nişân: [23/2]

Tekvî: [23/26]

saâdet: [23/35]

Hurşîd-rütbet: [23/35]

Aks-i katâr-ı esb-i Şeh-i tâcdâr: [24/32]

Cârûb-ı hâk-i dergeh: [24/30]

yüce dergah: [24/31]

hân yasa-: [24/48]

ahd: [24/48]

Kadr: [25/27] [25/31]

şeref: [25/27]

göğ başı yetiş-: [25/27]

Şâh eşîği: [25/27]

ruhsâre sür-: [25/27]

Rifat: [25/41]

Kapı: [25/41]

Mesih Paşa (12)

Adalet -1-

adl: [12/15]

Akıl -7-

söz: [12/13]

rey-i Âsaf: [12/14]

rey/rây: [12/18] [12/26]

Cihân: [12/18]

mamûr: [12/18]

bikr-i fikr: [12/30]

Bilginlik/Hüner -2-

nûr-ı manâ: [12/10]

Kemâlin kadri: [12/28]

Cömertlik -3-

Diyâr-ı cûd: [12/23]

iklîm-i lutf: [12/23]

cûd: [12/25]

Egemenlik -4-

söz: [12/9]

tevkî: [12/22]

Harâc-ı Çîn ü Mâçîn: [12/22]

tîr-i tedbîr: [12/23]

Güzellik/Asalet -8-

şûh-tab: [12/1]

şâh-peyker: [12/1]

Misâl-i devhâ-i Tûbâ: [12/1]

yâkût u dîr: [12/6]

Hint ili: [12/6]

anber: [12/6]

âhû: [12/8]

bastığı yerler: [12/8]

Hal ve Hareket -5-

tûtî: [12/2]

sihr: [12/5]

Abbâsî amâme: [12/7]

kîn: [12/20]

ebrû çîn: [12/22]

Himaye -3-

subân: [12/2]

rehber ol-: [12/14]

sâyeperver: [12/29]

İtibar -2-

ser ko-: [12/21]

Semendi nali: [12/21]

Kahramanlık/Yiğitlik -4-

rezm: [12/19]

haşmet: [12/19]

Kılıcın yalın et-: [12/20]

hûn-ı kâfer: [12/20]

Kıymet -2-

fahr-ı kişver: [12/17]

pâkîze gevher: [12/30]

Komutanlık/Zafer -1-

iklîm aç-: [12/14]

Makam -8-

bir parmak ile: [12/14]

Reh-i hizmet: [12/12]

âsaf: [12/17] [12/28]

hazret-i Pâşâ-yı azam: [12/17]

tâc-ı Key: [12/24]

ahd: [12/28]

şâh-ı nevber: [12/31]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

Dil: [12/3]

zehr: [12/3]

sükker: [12/3]

Mutluluk -3-

Zamân: [12/18]

mesrûr: [12/18]

sa'y: [12/18]

Talihlilik/Kutluluk -2-

baht: [12/16]

makbûl-i Hazret: [12/30]

Yücelik -4-

Mesih-i dîn-i Ahmed: [12/17]

rifat: [12/24]

kadr: [12/24]

nevbet: [12/27]

Davut Paşa (15)

Adalet -1-

adl: [15/23]

Ahlak/Yaradılış -2-

zât-ı pâk: [15/38]

evsâf: [15/38]

Şecâat: [15/16]

server: [15/16]

merdân: [15/16]

Akıl -2-

zihn: [15/27]

bilin düşmanı dağıtır: [15/36]

Kıymet -4-

vücûd: [15/25]

fahri Âl-i Osmân: [15/25]

devletli sultân: [15/34]

Cömertlik -2-

sehâ-pîşe: [15/20]

kilk-ı kefi dürpâş: [15/32]

Cenâb: [15/34]

Makam -14-

hizmet: [15/26]

Saâdet sadr: [15/38]

Unuttur-: [15/29]

hayrulhalef: [15/30]

Egemenlik -6-

Hükm: [15/22]

emr: [15/22]

ahd ü peymân: [15/21]

küffâr: [15/21]

teşrîf: [15/21]

îmân: [15/21]

erkân: [15/31]

yüz vurmak: [15/35]

server: [15/40]

Zafer: [15/40]

himmet: [15/40]

Hal ve Hareket -3-

hışm eylemek: [15/19]

âdâb: [15/31]

erkân: [15/31]

devlet: [15/40]

Paşa: [15/14]

Düstûr: [15/32]

İskender-i Rûm: [15/32]

yerin dar et-: [15/32]

Kahramanlık/Yiğitlik -7-

dilâver/dilâverlik: [15/16] [15/24]

vilâyet: [15/16]

erdir-: [15/16]

Mutluluk -1-

devlet-i bâkî: [15/35]

Talihlilik/Kutluluk -1-

kasr-ı ikbâl: [15/28]

fazl u kemâl ehli: [19/14]

marifet: [19/19]

Yücelik -10-

kadr-i felek-şân: [15/28]

izzet-i bâkî: [15/13]

âlîcenâb eşiği: [15/13]

âlî der: [15/14]

ervâh-ı kudsîler: [15/14]

rifat: [15/17]

kudret: [15/17]

Refiülkadr: [15/18]

paşa: [15/18]

âlî yıldız: [15/18]

Cömertlik -9-

Sâhib-i mülk-i kerem: [19/14]

gevher-i deryâ-yı sehâ: [19/15]

Hâtem-i bezm-i kerem: [19/20]

Âsitîn-i kerem: [19/27]

musaffâ: [19/27]

cûd: [19/16]

Ahter-i burc-ı vefâ: [19/15]

lutf: [19/20]

himmet: [19/28]

Kasım Paşa (19)**Adalet -2-**

madelet: [19/19]

adâlet: [19/16]

Egemenlik -2-

semi'nâ ve ata'nâ: [19/22]

iklîm: [19/17]

Ahlak/Yaradılış -1-

dil ü tab: [19/20]

Himaye -1-

melcâ: [19/14]

Akıl -2-

Zihn-i pâk: [19/25]

rây: [19/17]

Komutanlık/Zafer -4-

kavî-rây: [19/18]

nîze vü tîg: [19/18]

Kâtı-ı ehl-i küfür: [19/18]

kâmî-i adâ: [19/18]

Bilginlik/Hüner -3-

dânâ: [19/25]

Makam -8-

hazret-i Kâsım Paşa: [19/14]

Âsaf-ı yektâ: [19/15]

dergeh-i Paşa: [19/13]

Hâtem-i mülk-i vezâret: [19/16]

el: [19/16]

Sâhib: [19/27]

kul: [19/29]

kapı: [19/29]

Mekân -1-

Dergeh: [19/14]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

Hasm: [19/21]

ömrün kûtâh et-: [19/21]

Mutluluk -2-

Pertev-i şem'-i safâ: [19/15]

Kâmkâr: [19/20]

Yücelik -5-

esrâr-ı cihân: [19/26]

Mihr: [19/21]

rifat: [19/21]

kadr: [19/17] [19/30]

Hadım Ali Paşa (21)

Cömertlik -5-

çeşme-i cûd: [21/2]

Ayn-ı lutf: [21/2]

kerem: [21/4]

atâ: [21/4]

Bahşiş: [21/15]

Egemenlik -18-

sedd-i Sikender hâtem: [21/3]

ahd: [21/18]

uc iller: [21/18]

hâtem: [21/18] [21/19] [21/20] [21/10]

Mührü ahkâmı: [21/19]

emn ü emân: [21/19]

devlet eli: [21/19]

Âlemi avucuna al-: [21/12]

Dost: [21/20]

nusret: [21/20]

düşman: [21/20]

dâğ: [21/20]

Mühr: [21/20]

hükm-i cihânperver: [21/20]

Gözet-: [21/10]

İtibar -1-

ad: [21/8]

Komutanlık/Zafer -3-

fesâd: [21/21]

hâtem: [21/21]

muzaffer: [21/5]

Makam -36-

kul: [21/2]

hâtem: [21/1] [21/2] [21/5] [21/6] [21/7]
[21/9] [21/11] [21/12] [21/22] [21/23] [21/24]

genc-i revân-ı dür: [21/4]

gevher hâtem: [21/4]

Paşa: [21/8]

devlet: [21/5] [21/9] [21/12] [21/22]

el: [21/12]

Hazret-i Paşa: [21/45]

senâger: [21/45]

vezâret eli: [21/1]

tapu: [21/1]

dest-i vezâret: [21/7]

Devletin hâtemi: [21/13]

Rüstem-i Destân: [21/22]

işi işle-: [21/22]

ad: [21/22]

kâğıd: [21/23]

kılâ: [21/23]

Mühr: [21/24]

ad: [21/24]

serefraz: [21/5]

nigîn:[21/5]

Âsaf-ı safder: [21/6]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

mihr: [21/17]

Mutluluk -1-

saâdet: [21/5]

Talihlilik/Kutluluk -1-

baht: [21/5]

Yücelik -8-

kef: [21/11]

benân: [21/11]

çeşme-i Kevser: [21/11]

Devlet: [21/16]

dest-i gınâ: [21/16]

ulular hâtem: [21/16]

izz: [21/5]

izzet: [21/6]

Koca Mustafa Paşa (26)**Adalet -1-**

Adl: [26/13]

Akıl -5-

rây: [26/12] [26/13] [26/16]

Zihn: [26/14]

fehm: [26/14]

Bilginlik/Hüner -2-

zamîr: [26/26]

dânâ: [26/26]

Cömertlik -6-

Keff-i dürbâhş: [26/15]

Tab-ı gevherzâ: [26/15]

lutf: [26/23]

âsitîn-i himmet: [26/24]

musaffâ: [26/24]

Himmet: [26/25]

Egemenlik -1-

Hüccet: [26/20]

Güzellik/Asalet -2-

Çehre: [26/11]

lutf-ı Rabbânî: [26/11]

Komutanlık/Zafer -2-

Haşmet: [26/18]

Kadrin ordusu: [26/18]

Makam -8-

Zîver-i sadr-ı vezâret: [26/11]

Paşa: [26/11]

devlet: [26/17]

dergeh: [26/17]

Sâhib-i neşv ü nemâ: [26/17]

Sâhib: [26/16]

memleket: [26/16]

Âsaf: [26/26]

Mekân -1-

dergâh-ı Paşa: [26/10]

Merhamet/Cezalandırıcılık -5-

Lutf: [26/14]

kahr: [26/14]

hasm: [26/19]

ömrünü kûtâh et-: [26/19]

kadr: [26/19]

Talihlilik/Kutluluk -7-

Baht: [26/21]

bîdâr: [26/21]

saâdet: [26/21]

hemdem: [26/21]

gerdün: [26/21]

mutî: [26/21]

devlet: [26/21]

Yücelik -3-

kadr: [26/16] [26/29]

devlet: [26/29]

FUZÛLÎ

Kanunî Sultan Süleyman (8)(9)(10)

Adalet -29-

sultân-ı ‘âdil devri: [8/35]

‘Adli eyyâmı: [8/53]

sultân-ı ‘âdil: [8/57]

‘adl: [9/10] [9/12] [9/15] [9/20] [9/22] [9/6]
[10/26] [10/29] [10/56] [10/31]

hıfz-ı şer‘: [9/10]

penâh-ı ‘adl-i milk-ârây: [9/37]

Cezm: [9/22]

buk‘a: [10/26]

Kehf: [10/29]

Teskîn: [10/29]

dîvân-ı hükm: [10/34]

Kâfir: [10/34]

muztar: [10/34]

makhûr: [10/34]

müslim: [10/34]

dest-kâr: [10/34]

Zulm ét-: [10/56]

dünyâyı dar et-: [10/56]

‘âdil: [10/57]

sırr-ı ‘adâlet: [10/57]

Ahlak/Yaradılış -10-

evsâf-ı hulk: [8/50]

hulk-ı hoş: [8/43]

feyz-i fitrat: [9/40]

mâ-fevk-ı hadd-i iktidâr: [9/40]

mizâc: [9/15]

tab‘: [9/15]

evsâf: [10/38]

‘âr: [10/42]

zât-ı pâk: [10/47]

velî: [10/45]

Akl -4-

‘azm: [9/25]

re‘y: [9/25]

Hadd-i zât: [9/40]

mâverâ-yı iktidâr-ı resm-i ‘akl: [9/40]

Bilginlik/Hüner -5-

Feyz: [10/41]

dürr-i şâhvâr: [10/41]

hikmet: [10/48]

san‘at: [10/48]

fazl-ı evvelîn ü âhirîn: [10/32]

Cömertlik -19-

Cûd: [8/48] [10/33]

Hâzin-i lutf: [8/51]

kerem deryâsı: [9/4]

ihsân u mürüvvet kânı: [9/4]

Bez: [9/15]

ni‘met: [9/38]

zi-ber-destân-ı ‘âlem: [9/32]

zîr-i dest-i himmet: [9/32]

feyz: [9/3] [10/26]

lutf: [9/11]

Mebde‘ü’l-ihsân:[9/9]

Menşe‘ü’l-işfâk: [9/9]

Milk: [10/26]

ganî: [10/42]

Milk-i istignâ: [10/43]

feyz-i ni‘met: [10/43]

feyz-i ‘âm: [10/67]

Egemenlik -19-

fermân-ı istimrâr: [8/45]

devr: [8/52] [10/52]

halk: [9/20]

hısnün hasîn: [9/20]

engüş-i fermân: [9/32]

hâtem-i fermân: [9/33]

tavk-ı hükm: [9/36]

âsitân-ı devlet: [9/13]

harâc:[9/13]

rehîn: [9/13]

kazâ emr: [10/50]

kazâ-hükm: [10/51]

kader-fermân: [10/51]

emr ü nehy: [10/53]

Hâkim: [10/53]

Fermân: [10/53]

ihtiyâr: [10/53]

asr: [10/52]

Güzellik/Asalet -2-

Pâk: [8/54]

behcet-fezâ-yı milk: [8/54]

Halifelik -14-

gül-i bâg-ı hilâfet: [8/38]

devlet: [8/38]

‘Âlem-efrûz: [8/38]

Şâh-ı dîn: [8/43]

devlet-i pâyende-yi sultân-ı dîn: [9/1]

Ekberü’l-ensâr: [9/8]

dîni’l-kavîmi’l-müstakîm: [9/8]

A ‘zamü’l-a ‘vân: [9/8]

şer‘i’l-mu‘alliyyü’l-metîn: [9/8]

hilâfet: [9/19]

Şer‘ hıfzı: [10/55]

etemm-i mu‘cizât-ı Mustafâ: [10/55]

Din zuhûrî: [10/55]

şerîk-i ecr-i ashâb-ı kibâr: [10/55]

Himaye -2-

Milk: [9/21]

me‘men-i ehl-i zamân: [9/21]

İtibar -5-

Sıyt: [10/31]

Zikr: [10/31]

Mecd: [10/31]

pâdişâh-ı nâm-dâr: [10/25]

zât-ı şerîf: [10/32]

Kahramanlık/Yiğitlik -3-

Seyf: [10/30]

‘udâ: [10/30]

Şukûh: [10/49]

Kıymet -8-

Kadr: [8/56]

Mihr: [8/44] [8/46]

dürr-i semîn: [9/4]

bâhe’z-zamân: [9/3]

nihâl-i gülşen-i devlet: [10/46]

kıymet: [10/61]

gubâr-ı dergeh: [10/61]

Komutanlık/Zafer -30-

feth: [8/49] [9/22] [9/23] [10/33]

kişver: [8/49]

fitne: [8/49]

‘Azm: [9/22] [9/24] [9/24] [10/59]

Fevz: [9/23] [10/41]

râhet: [9/23]

nusret: [9/23] [9/26]

gâlib: [9/24]

savâb-ı re’y: [9/24]

re’y: [9/24]

Leşker: [9/26]

a’dâ: [9/26]

feth-i memâlik: [9/30]

revâc-ı dîn: [9/30]

Keyhusrev-i nusret-karîn: [9/18]

nahl-i bârver: [10/41]

savlet: [10/58]

küffârı etmiş hâksâr: [10/58]

feth-i ‘Acem: [10/25]

Nusret-i İslâm: [10/54]

Şehriyâr: [10/54]

Rezm: [10/59]

Makam -22-

Sultân: [8/43] [9/3] [9/19] [10/27] [10/45]

Şâh: [8/59]

pâdişâh-ı milk-perver: [9/37]

İktidâ: [9/5]

i’tilâ-yı şer’: [9/5]

Nusret: [9/5]

hakikat-i İslâm: [9/5]

sadr-ı saltanat: [9/7]

‘akd-i memleket: [9/7]

Server-i Cemşîd-şân: [9/18]

Dârâ-yı İskender-nişân: [9/18]

Pâdişâh-ı bahr u berr: [9/19] [10/45]

mâlik-i milk: [9/17]

hâkim: [10/57]

devlet: [10/39]

Server-i sâhib-nazar: [10/45]

Süleymân: [10/60]

Merhamet/Cezalandırıcılık -25-

kahr-ı cihân-sûz: [8/41]

lutf: [8/42] [9/29] [10/35] [10/46]

kahr:[8/42] [9/29] [10/35] [10/46]

devr: [8/39]

hevâ: [8/39]

âzâr: [8/39]

şâhinşeh-i şefkat-şî'âr: [10/45]

nâr: [10/35]

na'îm: [10/35]

Mü'min: [10/35]

hurrem: [10/35]

hoş-vakt: [10/35]

münkir: [10/35]

h'âr: [10/35]

zâr: [10/35]

ahbâb: [10/46]

göl: [10/46]

a'dâ: [10/46]

hâr: [10/46]

Mutluluk -3-

sa'âdetmend: [8/43]

sahni's-sürûr: [10/27]

mehdi'l-karâr: [10/27]

Soy -2-

Mîve: [8/57]

Devlet: [8/57]

Talihlilik/Kutluluk -3-

Hüsrev-i sâhib-kırân: [9/18]

Sâ'id-i ikbâl: [9/6]

bulend-ahter: [10/32]

Yücelik -19-

cebin sür-: [9/27]

âsitân: [9/27]

haşmet-i şâhenşeh: [9/2]

Bârgâh-ı kadr: [9/6]

hâk-i âsitân: [9/6]

Dergeh-i kadr: [9/11]

Dergâh/dergeh: [9/14] [10/36]

hükm: [9/16]

senâ-yı rıf'at: [9/17]

Küngüre-eyvân-ı kadr: [9/28]

hıdmet: [9/31]

hûr-ı 'în: [9/31]

şehinşâh-ı felek-tâbi': [10/39]

Haşmet: [10/37]

burc-ı evliyâ: [10/25]

rıf'at: [10/36]

isti'lâ: [10/44]

vehm: [10/44]

Ayas Paşa (12)(13)(15)(27)(28)(31)

Adalet -19-

A‘del-i akrân: [13/15]
‘adâlet: [15/10] [15/19] [15/31] [31/18]
Milk: [15/19]
‘adl: [15/29] [27/19] [31/2] [31/19]
Feyz: [15/29]
Kemâl-i ma‘delet: [27/23]
istikâmet-i milk: [27/23]
Livâ-yı ‘adl: [27/24]
Sebât-ı ‘adl: [28/35]
keyfiyyet-i ‘adl: [31/18]
Emîr-i a‘del: [31/19]
sâhib-‘adl: [31/14]
ma‘delet: [31/21]

Ahlak/Yaradılış -26-

Server-i pâkîze-etvâr: [12/5]
pesendîde hisâl: [12/5]
hüsn-i sîret: [15/22]
pâk meşreb: [15/26]
hilm: [27/19]
hüsn-i hasâ‘il-i etvâr: [27/22]
server-i sipihr-vekâr: [27/13]
Meh-i sipihr-i edeb: [27/14]
şefkat-şi‘âr: [28/24]
pâkîze-sîret: [28/24]
ihsân: [28/24]
Kemâl-i hüsn-i ahlâk: [28/31]

Safâ-yı tab‘: [28/32]
rûşen-dil: [28/17]
pâk-dâmen: [28/22]
Vücûd: [28/22]
Pâk: [28/22]
‘ârî: [28/22]
tînet-i pâk: [31/19]
hüsn-i ‘afâf: [31/15]
lutf-ı ef‘âl: [31/15]
zât-ı mutahher: [31/15]
pâkîze-tab‘: [31/16]
pâk-cevher: [31/16]
ahsen-i ef‘âl: [31/17]
Ayâs-ı pâk-tînet: [31/19]

Akıl -9-

Ser-firâz-ı rast-‘ahd: [12/5]
nîk-re‘y/nîk-rây: [12/5] [13/15]
re‘y-i rûşen: [15/12]
dekâyık-ı âdâb-ı saltanat: [15/12]
endîşe: [15/11]
Muhît-havsalaî: [27/17]
İdrâk: [31/16]
asveb-i efkâr: [31/17]

Bilginlik/Hüner -5-

Kâmil: [15/13]
bülend-nazar: [27/22]
âftâb-ı evc-i hüner: [27/22]

serv-i bâg-ı hüner: [27/14]

kemâl-i kudret-i bârî: [28/33]

Cömertlik -19-

Lutf: [12/33] [13/23] [15/10] [15/33] [28/23]
[28/39] [31/33]

feyz-i 'âm: [13/23]

cûd: [15/10]

kerem: [15/10]

in'âm: [15/16]

ihsân: [15/16]

Nisâb-ı ni'met: [15/17]

dest-i himmet: [15/15]

sehâ: [28/23]

Ûmîd-i lutf u ihsân: [28/38]

Memâlik-perver: [28/39]

Ekrem: [31/19]

deryâ-dil: [31/14]

Dindarlık -8-

dîn-i Muhammed tâ'ati: [12/23]

Tahâret: [15/23]

vera': [15/23]

zühed: [15/23]

takvâ: [15/23]

hüsn-i sülûk: [15/23]

Revâc-bahş-ı tarîk-ı İmâm-ı A'zam: [27/25]

şer': [27/25]

Dürüstlük/Güvenilirlik -2-

Sadâkat: [27/18]

tayy-ı tarîk-ı istikâmet: [28/18]

Egemenlik -12-

Sikke: [12/21]

pâdişâh ismi: [12/21]

zîb ü fer: [12/21]

Hâkim-i takdîr: [13/13]

Fermân: [13/14]

hükm-i eyâlet-i nev-rûz: [15/8]

Misâl-i hükm: [15/8]

Cihân-firûz: [27/21]

âftâb-ı cihân-tâbdan: [27/21]

fermân: [28/28]

Sebât-ı milk: [31/18]

tâbi' ol-: [31/23]

Güzellik/Asalet -16-

hûb-rûy: [12/5]

hurşîd-i cemâl: [12/8]

Çihre: [13/1]

hatt: [13/1]

Râh-ı 'ışk: [13/3]

kıyâm: [13/5]

zülf: [13/6]

mâh-ı ruh-ı rahşân: [13/6]

fürûg-ı mihr-i rûy: [13/18]

Nihâl-i kâmet: [15/30]

tal‘at: [27/26]

pâşâ-yı gül-ruhsâr: [28/16]

dîdâr: [28/16]

vasf-ı ruh: [28/34]

zevk-ı sıfât: [28/37]

Cemâl-i enver: [31/21]

Hal ve Hareket -1-

etvâr: [28/17]

İtibar -4-

nîk-nâm: [13/15]

Müşerref: [15/13]

şân u şevket: [31/14]

i‘tibâr: [31/20]

Kahramanlık/Yiğitlik -26-

‘azm: [13/31]

Mehâbet: [13/31]

tahrîk: [13/32]

havf: [13/32]

hançer: [13/21] [31/28]

nâvek: [13/21]

tîg: [13/22] [31/26] [31/28]

ism: [15/20]

‘adûlar/a‘dâ: [15/20] [15/21] [31/25]

nevk-i tîg: [15/20]

nusret: [28/25]

sıyt-ı rezm: [28/25]

maglûb: [28/25]

küffâr: [28/25]

tîg-ı hûn-rîz: [31/24]

şevket: [31/25]

zebûn eyle-: [31/25]

Muhâlîf: [31/28]

tugyân: [31/29]

şemşîr: [31/29]

Fesâd: [31/29]

Kıymet -10-

Meh-i sipihr-i eyâlet: [15/11]

Vücûd-ı kâmil: [15/14]

yoh nazîr: [15/14]

Vücûd-ı kâmil: [27/20]

şehriyâr-ı na‘t-şî‘âr: [27/14]

Vücûd-ı bî-misâl: [28/25]

makbûl-i cemî‘-i halk: [28/17]

Ferîd-i ‘asr: [28/26]

Mihr: [28/26]

Vücûd-ı bî-misâl: [31/17]

Komutanlık/Zafer -89-

a‘dâ/‘adû: [12/11] [12/28] [13/25] [31/14]

ber-bâd ét-: [12/11]

seyr kıl-: [12/11]

Hasm milki: [12/12]

hırâmân eyle-: [12/12]

hadrâ ‘alem: [12/12]

iklîm: [12/13]

‘adâvetden hazer kılma-: [12/14]

havâdisden melâl çekme-: [12/14]

Feth: [12/16] [12/26] [12/34] [13/11] [13/23]
[15/36] [31/30] [31/31]

ol iklîmi al-: [12/17]

leşker-i İslâm: [12/19]

ragbetin kes-: [12/22]

küffâr: [12/22]

Ser-had aç-: [12/24]

Düşmen: [12/25] [13/20]

âftâb-ı bî-zevâl: [12/25]

‘azm: [12/26]

Leşker: [12/27] [13/3]

‘azm èt-: [12/27]

târumâr eyle-: [12/27]

hasm: [12/27] [13/20]

himmet: [12/28]

‘Arsa-yı ceng ü cidâl: [12/29]

re’yüñle tîguñ: [12/29]

Tîg: [12/30] [13/25] [15/36]

rezm èt-: [12/30]

kanlar tök-: [12/30]

başlar kes-: [12/30]

Re’y: [12/30]

düşmenüñ fethi: [12/30]

tevîk-ı Hak: [12/31]

nusret: [12/31] [31/31]

cihân ma‘mûresi: [12/32]

ser-‘asker-i İslâm: [12/32]

men‘: [13/30]

sipâh-ı Rûm u Şâm: [13/1]

‘asker-i dârü’s-selâm: [13/2]

‘Azm-i râh: [13/3]

nasb-ı hiyâm: [13/3]

ser-keşlerüñ def‘: [13/5]

Sefer: [13/11]

bezm-i rezm: [13/20]

kahr: [13/20]

Rezm-gâhuñda [13/24]

mizâc-ı tîg [13/24]

tab‘-ı rumhuñı [13/24]

èki èt-: [13/25]

rumh: [13/25]

Kasd-ı feth-i milk: [13/26]

re’y: [13/26]

‘Azm-i def‘-i düşmen: [13/26]

Kâm: [13/26]

kanlar yuddur-: [13/28]

tîguñ çek-: [13/28]

intikâm: [13/28]

‘asker: [13/29]

tugyân: [13/29]

Vehm-i tîg: [13/33]

ehl-i Fireng: [13/33]

zerd-reng: [13/33]

gerd-i leşker: [13/33]

sahrâ-yı Hind: [13/33]

müşg-fâm: [13/33]

sipâh: [13/34] [15/27]

rezm: [15/27]

sulh[15/36]

ser-dâr-ı sâ'ib-re'y [31/14]

mansûr: [31/14]

muzaffer: [31/14]

düşmen muhakker: [31/30]

mülhak: [31/31]

Makam -63-

zât: [12/33]

nâmûs-ı nazm-ı milk: [12/33]

şâhenşâh-ı İslâm: [12/33]

Server: [12/8]

Âsaf: [12/4]

bu'd-ı şevket: [12/4]

milk-i Süleymân: [12/4]

ihtilâl: [12/4]

revnak-efzâ-yı serîr-i 'izz ü câh: [12/7]

zîb-bahş-ı mesned-i câh u celâl: [12/7]

milk: [12/18] [12/9] [31/13] [27/15]

saltanat: [12/18]

teshîr: [12/18]

Minber: [12/20]

zîkr-i hümayûn: [12/20]

makâm: [12/20]

sultân-ı dîvân-ı kazâ: [13/12]

hükm eyle-: [13/12]

düşmen-i ser-keş: [13/12]

server-i a'zem: [15/9]

Harîm-i dergeh: [15/17]

Pâşâ: [15/11] [27/15]

Esâs-ı milk: [15/11]

Serîr-i saltanat: [15/13]

huzûr: [15/26]

Şeh: [15/32] [27/31] [28/24] [31/20]

Zamân: [15/28]

cism-i milk: [15/28]

vâli-yi müşfik: [27/19]

hâkim-i kakhâr: [27/19]

umûr-ı milk: [27/25]

karâr: [27/25]

Tamâmi-yi ümerâ: [27/27]

hîn-i hükm: [27/29]

Ri'âyet-i neseb ü şer'-i Ahmed-i Muhtâr:
[27/27]

pâdişâh-ı 'âlem: [27/20]

âsâr-ı saltanat: [27/20]

Muhît-i merkez-i devlet: [27/15]

Siyâset: [27/18]

sevâb-ı muhâcir ü ensâr: [27/18]

Müdebbir: [28/39]

pâsbân-ı milk ü millet: [28/21]

pâşâ-yı milk-ârâ-yı devletmend: [28/17]

Muhâlif: [28/18]

Peşîmân: [28/18]

Devlet: [28/22]

Penâh-ı milk ü millet: [31/22]

Tedbîr: [31/22]

‘Adû: [31/22]

def‘: [31/22]

sedd-i Sikender: [31/22]

iktidâr: [31/27]

server: [31/13]

mesned-ârây-ı serîr-i ‘izz ü rif‘at: [31/20]

Ser-eifrâz: [31/32]

Dergâh: [31/32]

Mekân -3-

dârü’s-selâm: [13/12]

âsitâne: [27/26]

milk-i Bagdâd: [28/35]

Merhamet/Cezalandırıcılık -12-

fîrne başın kes-: [12/15]

intizâm-ı milk: [12/15]

kâr-ı hayr: [12/15]

Zamân: [28/20]

zulm: [28/20]

insâf: [28/20]

i‘ânet: [28/29]

ihânet: [28/29]

lutf: [28/29]

kahr: [28/29]

re’fet: [28/36] [28/36]

Mutluluk -10-

neşât: [13/17]

câh: [13/17]

rütbe-yi sa‘âdet: [15/18]

iklîm: [27/13]

yümn-i makdem: [27/13]

zevk: [27/13]

safâ: [27/13]

sa‘âdet: [27/31]

ikbâl: [27/31]

Zamîr-i bî-melâl: [31/17]

Talîhlilik/Kutluluk -11-

lutf-ı hâs: [13/23]

Devr: [13/17]

Baht: [13/17]

Ser-firâz-ı ‘âkıbet: [13/15]

ikbâl: [27/24] [27/15] [31/13]

Gül-i hadîka-yı ikbâl: [27/14]

sebât-ı sa‘âdet ü ikbâl: [27/18]

pâşâ-yı sa‘âdetmend: [31/13]

zamâne tâbi‘: [31/30]

Yücelik -30-

İktisâb-ı rif‘at: [12/31]

ikbâl: [12/31]

âgâz-ı rif‘at: [12/34]

‘Îsâ: [12/1]

hayât-ı ehl-i hâl: [12/1]

Hızr-ı mübârek-pey: [12/2]

Mehdî: [12/3]

nazm-ı kişver-i İslâm: [12/3]

Cevher-i kâbil: [12/6]

Ayâs-ı 'âkıbet-Mahmûd: [12/6]

hâk-i makdem: [12/9]

feyz: [12/10]

burc-ı evliyâ: [12/10]

Hazret-i pâşâ-yı Keyvân-kadr: [13/14]

gerdûn-ihtişâm: [13/14]

gubâr-ı dergeh: [13/2]

kutb-ı râst-rev: [13/15]

Mesîhâ-dem: [13/16]

Hâk-i dergâh: [13/16]

gubâr-ı dergeh: [13/18]

Bülend-kadr cenâbî: [15/12]

bülend-nazar: [15/15]

âftâb-ı evc-i şeref: [15/15]

Sipîhr-menziletî: [27/16]

Hakîkat: [28/19]

ekber-i âyât-ı takdîr: [28/19]

Şerî'at: [28/19]

a'zam-ı a'vân u ensâr: [28/19]

mahkûm: [28/27]

bezm: [28/27]

Veysi Paşa (16)(17)(22)

Adalet -8-

Feyz-i 'adl: [16/18]

Milk: [16/18]

nizâm: [16/18]

'adl: [17/16] [22/20]

şâd-mân eyle-: [17/16]

Kemâl-i 'adl: [17/32]

Milk: [22/20]

Ahlak/Yaradılış -8-

hulk: [16/26]

safâ-yı niyyet: [16/15]

tevfîk-ı hüsn-i sîret: [16/15]

feyz-i ahlâk: [17/22]

tab'-ı latîf: [17/23]

pâkîze-ahlâk: [17/21]

melek-sîret: [17/21]

Vasf-ı zât: [22/25]

Akıl -1-

Şehriyâr-ı nîk-rây: [16/20]

Bilginlik/Hüner -8-

Gonce-yi gülzâr-ı hikmet: [16/2]

hokka-yı şehd-i şifâ: [16/2]

Dürc-i dürr-i ma'rîfet: [16/2]

mi'yâr-ı idrâk-i tamâm: [16/2]

ta'lîm vèr-: [17/20]

ehl-i dil: [17/20]

kâmil: [17/20]

nükte-dân: [17/20]

Cömertlik -14-

lutf: [16/26]
ayaga durguzan: [16/4]
Sarf ét-: [16/4]
Kemâl-i himmet: [17/24]
milk ta‘mîri: [17/24]
ta‘mîr: [17/27]
milk-i bayır: [17/27]
ihsân: [17/27] [17/32] [22/22]
eltâf: [17/32]
iltifât: [17/21]
mün‘imler: [22/18]
‘îşret: [22/18]

Dindarlık -4-

Hüdâ: [16/31]
sâlih: [17/17]
emr-i ma‘rûf: [17/17]
zamân: [17/17]

Egemenlik -2-

Emniyyet: [22/18]
Eyyâm: [22/18]

Güzellik/Asalet -3-

matbû‘-ı ebnâ-yı kirâm: [16/3]
hırâmân serv: [16/25]
serv-i hoş-hırâm: [16/25]

Hal ve Hareket -9-

Perde-dâr-ı duhter-i rez: [16/3]
dâye-yi bintü‘l-‘ineb: [16/3]
Mahrem-i sultân-ı mey: [16/3]
gülüp kahkah: [16/7]
egil-: [16/7]
ihtirâm: [16/7]
etvâr: [16/12]
havass-ı şerbet-i yuhyi‘l-‘izâm: [16/12]
Sûfi-yi sâfi-derûn: [16/13]

İtibar -5-

çirâğ-ı ehl-i kadr ü i‘tibâr: [16/14]
nîk-nâm: [16/20]
ad: [17/23]
şehriyâr-ı nâmver: [22/15]
Şöhret: [22/27]

Kıymet -8-

musaffâ: [16/1]
şîşe-yi cevlânî-yi firûze-fâm: [16/1]
Ma‘den-i yâkût-ı sahbâ: [16/1]
gül-bün-i gül-berg-i câm: [16/1]
cevher: [16/6]
hâsiyyet: [16/6]
şevk: [22/23] [22/23]

Komutanlık/Zafer -4-

salâ-yı savlet: [22/27]

Düşmen: [22/21]

Maglûb: [22/21]

zafer: [22/21]

Makam -30-

bèg hıdmeti:[16/15]

ser-menzil-i maksûd: [16/16]

kadem bas-: [16/16]

dergâh: [16/16]

makâm dut-:[16/16]

Hâris-i ma'mûre-yi Bagdâd: [16/19]

kutb-ı ehl-i Rûm: [16/19]

Hâmî-yi milk-i Hamâ: [16/19]

müstahfiz-i ser-hadd-i Şâm: [16/19]

Bèg hazretleri: [16/20] [22/15]

hurşîd-i evc-i iktidâr: [16/20]

Devlet-i câvîd: [16/29]

İmdâd: [16/29]

Bezm: [16/27]

Ser-efrâz-ı zamâne: [17/16]

Mîr: [17/16]

Emîr-i kâm-rân: [17/15]

hıfz: [17/28]

mahrûse-yi emn ü emân: [17/28]

Hudâvend: [17/29]

ahkâm-ı şer'îyye: [17/29]

devr: [17/29]

Şeh: [22/25]

Hükûmet-şi'âr: [21/23]

vilâyet-penâh: [21/23]

câh: [21/23]

hükûmet: [21/23]

bekâ-yı 'izz ü câh: [22/16]

mûcib-i temkîn-i milk: [22/16]

Mekân -3-

halvetgâh: [16/22]

eyvân: [16/22]

bezm: [22/24]

Merhamet/Cezalandırıcılık -6-

'Akl al-: [16/9]

cân bağışla-: [16/9]

kemâl-i sihr: [16/9]

'afv kıl-: [22/21]

senâ-yı lutf u kahr: [22/16]

menşe'-i nef' ü zarar: [22/16]

Mutluluk -2-

şâd-kâm: [16/15]

kâm-rân: [17/21]

Talihlilik/Kutluluk -2-

nîk-baht: [16/20]

Emr-i ikbâl: [16/21]

Yücelik -5-

nizâm-ı ehl-i 'izz ü ihtîşâm: [16/14]

felek-kadr: [17/21]

Süleymân tahtı: [22/14]

kıymetlü güher: [22/14]

Hâk-i pâ-y: [22/17]

Rüstem Paşa (19)

Adalet -6-

‘adl: [19/25] [19/27] [19/39]

Vüs‘at: [19/39]

ni‘am: [19/39]

icrâ-yı ‘adâlet: [19/24]

Ahlak/Yaradılış -1-

server-i pâkîze-şiyem: [19/25]

Akıl -1-

re'y: [19/22]

Cömertlik -15-

Kerem: [19/34]

Cûd: [19/34] [19/35] [19/37]

Rütbe: [19/35]

havsala: [19/35]

kerem: [19/35]

Bezl: [19/37]

Sarf: [19/37]

Kerem: [19/37]

kerem-i bî-bedel: [19/38]

dâr-ı şifâ-yı kerem: [19/40]

Ser-i erbâb-ı sehâ: [19/25]

lutf: [19/17]

Himmet: [19/29]

Egemenlik -3-

Milk nazmı: [19/26]

hükm: [19/26]

hükm: [19/22]

Güzellik/Asalet -1-

ferruh-ruh: [19/19]

Hal ve Hareket -1-

ahvâl: [19/32]

Komutanlık/Zafer -5-

Feyz-i nusret: [19/29]

cihân-gîrlık: [19/29]

sipeh-i hayl u haşem: [19/30]

tîg: [19/22]

feth: [19/22]

Makam -20-

Server: [19/39]

Vezâret: [19/17]

‘azamet: [19/20]

emr-i vezâret: [19/20]

Hükm: [19/20]

hâtem: [19/20]

reh ü resm-i hükûmet: [19/21]

dergâh: [19/21]

vezîr-i a' zem: [19/21]

Süleymân-ı zamân: [19/23]

Âsaf: [19/23]

Nâyib: [19/23]

ser-‘asker-i Keyhusrev-i devrân: [19/23]

Rüstem: [19/23]

Pertev-i rahmet-i Hak: [19/25]

hazret-i Rüstem Pâşâ: [19/25]

ser-efrâz: [19/19]

Pâye-yi kadr: [19/19]

şer': [19/24]

emr-i şerîf: [19/24]

Mekân -2-

Meclis: [19/37]

Bezm: [19/37]

Mutluluk -2-

safâ: [19/18]

letâfet: [19/18]

Talihlilik/Kutluluk -1-

cevân-baht: [19/24]

Yücelik -3-

eser-i feyz-i kadem: [19/16]

Rif'at-i kadr: [19/31]

Hâk-i dergâh: [19/31]

İbrahim Han (Safevî) (20)(21)(23)

Adalet -5-

‘adl: [20/6] [21/11]

ser-dâr-ı ‘âdil-dil: [20/4]

dürr-i ma‘delet kânı: [20/4]

Hân-ı ‘âdil: [23/13]

Ahlak/Yaradılış -1-

niyyet-i pâk: [20/21]

Akıl -4-

re'y: [20/5]

Kemâlât kesbi: [21/17]

‘akl-ı mücerred: [21/17]

vukûf: [21/22]

Bilginlik/Hüner -2-

gevher-i dürc-i hikmet: [21/29]

hikmet: [21/20]

Cömertlik -6-

cism-i latîf: [20/26]

sultân-ı ‘âlî-himmet: [20/4]

lutf: [20/25]

sahâvet: [21/13]

zamân: [21/14]

genc-i dînâr u dirhem: [21/15]

Dindarlık -9-

Âsitânlar: [20/8]

feyz-i pinhânî: [20/8]

îmân: [20/13]

himmet: [20/18]

Edâ-yı tâ'at: [20/20]

'arz-ı niyâz: [20/20]

İbrâhîm kurbânı: [20/20]

râh-ı vahdet: [20/22]

tevfîk: [20/22]

Dürüstlük/Güvenilirlik -2-

Bâtın-ı sâf: [23/8]

sıdk u safâ: [23/8]

Güzellik/Asalet -4-

Ruh: [21/18]

Kad: [21/18]

ruh: [21/24]

büt-i ser-keş: [23/9]

Hal ve Hareket -4-

Şarâb-ı mezâk: [21/26]

Cilve-yi nâz: [23/9]

Rızâ: [23/14]

Bezm-i 'ışk: [23/14]

İtibar -5-

zât-ı şerîf: [20/5] [20/26]

Nûrânî: [20/7]

asâlet: [21/12]

ism: [21/12]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Mizâc-ı sinân: [21/26]

Kıymet -7-

vüsûl-i makdem: [20/6]

himmet: [20/6]

feyz-i rûh: [21/16]

cevher-i cism: [21/16]

pây-bûs: [21/27] [21/28]

kadr: [21/28]

Komutanlık/Zafer -6-

ensâr: [20/15]

kâfir leşker: [20/15]

sahla-: [20/15]

leşker-i İslâm: [20/19]

feth: [21/19]

nusret: [21/19]

Makam -27-

menzil-i maksûd: [20/1]

Sultân: [20/1] [20/2] [20/3] [20/31] [20/32]

Velâyet [20/3]

âsitânlar: [20/32]

dergâh: [20/29]

sâdât: [20/29]

hüddâm: [20/29]

hasm: [20/12]

Şeh: [21/29]

hükm-i tigrâ: [21/12]

hâtem: [21/12]

Kuzât: [21/21]

Zamîr: [21/21]

ef'âl-i mutkan: [21/21]

a'mâl-i mübrem: [21/21]

hükm: [21/25]

şem': [21/25]

Çâker-i çâker: [23/11]

Bende-yi bende: [23/11]

Server-i bî-bedel: [23/12]

hüsrev-i bî-hem-tâ: [23/12]

şehinşâh: [23/10]

feyz: [23/10]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

gevher-i insâf: [20/4]

Mutluluk -4-

dil-şâd: [20/32]

milik: [21/11]

hurrem: [21/11]

kâm: [23/10]

Talihlilik/Kutluluk -1-

ikbâl: [23/13]

Yücelik -9-

kadem bas-: [20/7] [20/16]

Hızr: [20/2]

Hâk-i dergâh: [19/31][20/11]

Ziyâ-yı rif'at: [20/11]

ser-efrâz: [20/30]

Felek-mertebe: [21/11]

kutb-ı hurşîd-seyrî: [21/11]

*Reîsü'l-Küttâb Celâlzâde Mustafa Çelebi
(24)*

Ahlak/Yaradılış -3-

hulk: [24/21]

evsâf: [24/21]

Mizâc-ı nâzûk: [24/29]

Bilginlik/Hüner -4-

ehl-i hüner: [24/32]

mutî': [24/34]

kul: [24/35]

hikmet: [24/24]

Cömertlik -1-

Kemâl-i şefkat: [24/36]

Dürüstlük/Güvenilirlik -2-

Sebât-ı ‘ahd: [24/31]

Kelîm-i Tûr-ı vefâ: [24/27]

midhat: [24/22]

kadr: [24/23] [24/24] [24/24]

fazl: [24/23] [24/23]

devlet: [24/24]

İtibar -1-

Ad: [24/26]

Anadolu Kazaskeri Kadir Çelebi (25)

Ahlak/Yaradılış -1-

tab‘-ı latîf: [25/35]

Makam -4-

Âsaf-ı devrân: [24/18]

‘azizlerüñ hidmeti: [24/30]

dârü’ş-şifâ-yı dergeh: [24/28]

Çelebi: [24/19]

Akıl -2-

Fikret: [25/35]

hat: [25/41]

Merhamet/Cezalandırıcılık -5-

ehl-i hayr u şer: [24/27]

‘asâ: [24/27]

Mâr: [24/27]

kalem: [24/27]

re‘fet: [24/23]

Bilginlik/Hüner -2-

Lafz-ı cân-perver: [25/33]

Hüner: [25/33]

Cömertlik -1-

ihsân: [25/44]

Şairlik -1-

hikmet: [24/29]

Dindarlık -6-

dem-i cân-bahş: [25/32]

müselmân: [25/32]

vera‘-pîşe: [25/34]

kadem-i sâbit: [25/34]

sultân: [25/42]

İslâm kıyâmı: [25/42]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Gül-i hadîka-yı ikbâl: [24/19]

devlet-i kurb: [24/19]

Yücelik -8-

bülend-cenâbî: [24/22]

Egemenlik -2-

tâbi‘i: [25/29]

fermân eyle-: [25/29]

‘âdil: [35/12]

mazhar-ı feyz-i ‘adâlet: [35/21]

milk: [35/21]

Makam -10-

Kâdı-yı ‘asker: [25/26]

hıdmet: [25/36]

devlet-i tevîk: [25/36]

Server: [25/43]

kader-nâme: [25/28]

hat: [25/28]

hükm-i Süleymân: [25/28]

Çelebi: [25/29]

muhâlif: [25/30]

kurbân eyle-: [25/30]

Ahlak/Yaradılış -2-

zât-ı pâk: [35/21]

ser-defter-i erbâb-ı temkîn ü vekâr: [35/19]

Akıl -1-

re‘y: [26/20]

Bilginlik/Hüner -6-

Dâniş: [26/20]

Hakîm-i mâ‘rifet: [26/20]

Kelâm: [26/22]

dânâ-yı kâmil: [35/11]

şehriyâr: [35/11]

Kemâl-i mâ‘rifet: [35/19]

Mekân -1-

dâ‘ire-yi meclis: [25/38]

Yücelik -5-

kazâ-hükm: [25/27]

makâm: [25/37]

me‘vâ-yı melâyk: [25/37]

‘Arş-temkîn: [25/29]

felek-mertebe: [25/29]

Cömertlik -3-

deryâ-dil: [35/17]

himmet: [35/22] [35/22]

Dindarlık -2-

zîkr: [26/10]

sebeb-i zîkr-i Ahmed-i Mürsel: [26/10]

Mehmed Han (Safevî) (26)(35)**Adalet -5-**

‘adl: [26/9] [35/17]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

ehl-i salâh: [26/3]

Egemenlik -4-

Nizâm-ı 'âlem: [26/3]

itâ'at: [26/17]

Memâlik: [26/17]

ref'-i ihtilâl-i milel: [26/17]

Güzellik/Asalet -7-

şeref-i tal'at: [26/19]

eser-i makdem: [26/19]

ferruh-ruh: [35/18]

pâkîze-tal'at: [35/27]

âftâb-ı 'âlem-ârâ: [35/27]

lutf: [35/27]

cemâl: [35/28]

İtibar -6-

Milk: [26/13]

İltifât: [26/13]

Şeref: [26/13]

şân-ı kadr: [26/15]

ism: [35/18]

iktizâ-yı iştihâr: [35/18]

Kıymet -3-

hüsn-i 'âkıbet: [26/16]

hutûr: [26/16]

zevk-ı visâl: [35/25]

Komutanlık/Zafer -4-

Tedbîr: [26/18]

Hudûd-ı milk: [26/18]

rüsûm-ı cedel: [26/18]

ser-dâr-ı rûşen-rây: [35/18]

Makam -21-

Hümâ-yı evc-i hüner: [26/9]

kutb-ı a'del ü ekmel: [26/9]

milk: [26/20] [35/20]

mültefit: [26/20]

fitne: [26/20]

hiyel: [26/20]

Mu'in-i şer'-i şerîf-i Nebî: [26/10]

Bêg: [26/10] [35/17]

Şeh: [26/15] [26/24]

Devlet: [26/24]

ahsen-i a'mâl-i hayr: [26/24]

hüsn-i 'amel: [26/24]

milk-ârây: [35/18]

mansıb: [35/18]

sâhib-livâ: [35/10]

pây-dâr: [35/23]

sâye-yi devlet: [35/20]

milk ehli: [35/20]

Merhamet/Cezalandırıcılık -6-

hiddet-i kahr: [26/23]

fesâd tугyân: [26/23]

server-i re'fet-şî'âr: [35/10]

Safâ-yı zikr-i hâk-i pây: [35/14]

rahmet: [35/14]

dil-i ahibâb: [35/14]

Mutluluk -1-

sa'âdetmend: [26/15]

Şairlik -1-

feyz-i hikmet: [35/1]

Talihlilik/Kutluluk -2-

ma'mûre-yi ikbâl: [35/16]

baht: [35/22]

Yücelik -16-

bülend-makâmî: [26/11]

pâye-yi kadr: [26/11]

kadr: [26/12]

Vücûd-ı bî-bedel: [26/14]

Âftâb: [26/14]

Bülend-kadr: [26/15]

'izz: [35/12]

rif'at: [35/12]

iftihâr eyle-: [35/12]

Semiyy-i Ahmed-i Mürsel: [35/17]

Ser-eifrâzî: [35/13]

feyz-i hâk-bûs-ı âsitân: [35/13]

'ulüvv-i iktidâr: [35/13]

Devlet: [35/15]

livâ-yı rif'at: [35/15]

Ser-eifrâz: [35/24]

Cafer Paşa (29)(32)(36)(39)

Adalet -13-

bir hâkim-i 'âdil: [32/1]

'âdil: [32/13]

Devrân: [32/13]

Eyyâm: [32/15]

'Adâlet: [32/15] [32/22]

kişver: [32/22]

'adl: [32/12]

hükm-i 'âlî vü sâfil: [32/12]

kutb-ı sâhib-'adl: [32/11]

devr-i 'adl: [36/21]

ahkâm-ı 'adl: [39/23]

ahkâm: [39/23]

Ahlak/Yaradılış -7-

ahlâk: [29/23]

Feyz-i fitrî: [29/15]

Müdrîk-i evsâf: [29/18]

tab'-ı selîm: [29/18]

tab'-ı hurde-dân: [29/14]

melek-sîret: [39/20]

zât-ı kâmil: [39/26]

Akıl -7-

Bêg-i rûşen-rây: [29/15]

re'y-i sâ'ib: [29/18]

‘akl-ı pîr: [29/18]

Rây: [29/16] [39/20]

İdrâk: [32/23]

sâ’ib-re’y: [32/11]

Bilginlik/Hüner -7-

Dikkat-i efkâr: [29/17]

fıkr eyle-: [29/17]

Hikmet-i eşyâ: [29/17]

‘ilm: [29/17]

Muktedâ-yı ehl-i dâniş: [29/14]

cevher-i kâbil: [32/21]

hikmete [39/23]

Cömertlik -12-

ihsân: [29/22] [32/24]

lutf: [29/22] [32/23] [32/24] [39/21]

Ser-efrâz-ı nevâl-i ni‘met: [32/18]

idrâr-ı ihsân: [32/18]

Umûr-ı hayr u ihsân: [32/15]

merhamet: [32/15]

evsâf: [32/16]

Cihât-ı hayr: [32/16]

Egemenlik -3-

Tâbi‘-i fermân: [29/18]

Fermân: [29/16]

Bukâ‘-ı emn ü emân: [36/21]

Güzellik/Asalet -2-

devlet-i dîdâr: [39/33]

gül-berg-i ruhsâr-ı latîf: [39/32]

Himaye -1-

hâmî-yi erbâb-ı fazl: [29/14]

İtibar -2-

i‘tibâr: [39/23]

emîr-i nâm-dâr: [39/19]

Kıymet -11-

visâl: [29/22]

zîkr: [29/1]

Bêg-i milk-ârâ: [32/12]

Gül-i bahâr-ı emâret: [36/13]

sıfât: [36/16]

hadd-i ihâta-yı imkân: [36/16]

vasl: [39/27] [39/28]

milk: [39/27]

şevk: [39/30]

teşrîf-i vasl: [39/31]

Makam -27-

Nazm-bahş-ı milk: [29/15]

câh u celâl: [29/15]

Kâr-fermây-ı zamîr-i pâk: [29/14]

Server: [29/22] [39/32]

Şeh: [32/23] [36/21]

salâh-ı devlet: [32/11]

cenâb: [36/13]

Bêg: [36/13]

bende-yi fermân: [36/13]

Nizâm-ı saltanat: [36/14]

Milk: [36/14]

millet ü İslâm: [36/14]

istihkâm-ı milk: [39/20]

Kâr-ı sâz-ı milk: [39/24]

Bêg-i rûşen-rây: [39/24]

hükm: [39/24]

ef'âl: [39/25]

düstûr-ü'l-'amel: [39/25]

vaz'-ı kânûn: [39/25]

esâs-ı pâ-y-dâr: [39/25]

hâkim-i re'fet-şî'âr: [39/33]

kadr: [39/21]

makâm: [39/18]

tavr-ı dil-küşâ: [39/22]

kilk: [39/22]

Merhamet/Cezalandırıcılık -13-

Safvet-i ihlâs: [29/19]

kahr: [29/19] [29/19]

Hâtır-ı bed-h'âh: [29/19]

Bîm-i kahr: [29/21]

hasm: [29/21]

berk-ı hâne-sûz: [29/21]

Lutf-ı tab': [29/21]

Milk: [29/21]

ebr-i dür-feşân: [29/21]

nizâm-ı re'fet: [29/20]

ârâyîş-i milk-i cihân: [29/20]

mesned-i re'fet: [39/26]

Mutluluk -14-

Sûr: [36/17] [36/19]

sürûr-ı bezm-i huzûr: [36/17]

feyz-resân: [36/17]

Neşât-ı 'ayş: [36/18]

Safâ: [36/18]

zevk: [36/18]

bezm-i neşât: [36/19]

bezl-i safâ: [36/19]

sürûr: [36/19]

Kâm-bahş: [39/26]

kâm-rân: [39/26]

kâm-bîn: [39/26]

kâm-kâr: [39/26]

Talihlilik/Kutluluk -9-

baht-ı nev-cevân: [29/18]

hüsn-i tâli': [32/10] [32/20]

ikbâl: [32/24]

Sîpihr-i devlet ü ikbâl: [32/12]

te'sîr-i ikbâl: [32/14]

kuvvet-i tâli': [32/14]

baht: [39/22]

rızâ-yı Kirdigâr: [39/24]

Yücelik -17-

‘izz ü şân: [29/15]

mâh-ı evc-i rif‘at ü ikbâl: [29/13]

şükûh-ı rif‘at: [29/20]

pîrâye-yi gülzâr-ı dehr: [29/20]

‘izz: [32/24]

mesned-i rif‘at: [32/11]

Sîpihr-menzilet: [36/16]

mekân-ı hayâ: [36/16]

fâtîha-h‘ân: [36/19]

Bahâr-ı rif‘at: [36/15]

ikbâl: [36/15]

eltaf-ı ezhar: [36/15]

Nihâl-i şevket: [36/15]

İclâl: [36/15]

a‘del-i agsân: [36/15]

felek-rif‘at: [39/20]

kadr-i mürtefi‘: [39/22]

Fazıl Efendi (30)

Ahlak/Yaradılış -11-

Vâzı‘-ı ma‘delet: [30/15]

re‘fet: [30/15]

insâf: [30/15]

edeb: [30/15]

Sâhib-i merhamet: [30/15]

şefkat: [30/15]

temkîn: [30/15]

vakâr: [30/15]

Tab‘: [30/17]

Kevkeb: [30/17]

dikkat: [30/17]

Akıl -3-

zekî-tab‘: [30/16]

re‘y: [30/30]

Derk: [30/18]

Bilginlik/Hüner -7-

‘İlm: [30/18] [30/20]

etvâr: [30/20]

Feyz: [30/20]

âsâr: [30/20]

Kilk: [30/19]

miiftâh-ı künûz-ı esrâr: [30/19]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

Sedâd: [30/22]

Kıymet -2-

zât: [30/24]

âyîne: [30/28]

Makam -12-

hıdmet: [30/30] [30/23]

sûret-i fî‘l: [30/21]

fetvâ: [30/21]

sadr-ı şerî'at: [30/21]

Vücûd: [30/22]

sebeb-i takvîyet-i şer'-i şerîf: [30/22]

Şer' icrâsı: [30/14]

hâkim: [30/14]

Bezm: [30/19]

makâm-ı maksad: [30/19]

Server: [30/27]

Mekân -2-

'arsa-yı bezm: [30/26]

hâk-i harîm: [30/26]

Şairlik -4-

Taleb-i ma'rifet: [30/16]

Zât: [30/17]

Gevher: [30/17]

hikmet: [30/17]

Yücelik -2-

Hıdmet-i bezm: [30/25]

Melâyik: [30/25]

Bağdat Kadısı Seyyit Gazi Mehmed (38)

Ahlak/Yaradılış -2-

hilm: [38/31]

Zât-ı pâk: [38/26]

Akıl -1-

Muktedâ-yı cemî'-i ehl-i zekâ: [38/36]

Bilginlik/Hüner -8-

Feyz-i 'ilm-i ifâde-yi beşer: [38/27]

'İlm: [38/29] [38/30]

Menba'-ı 'ilm: [38/31]

eltaf-ı sûret: [38/20]

eşref-i ma'nâ: [38/20]

perî-peyker: [38/21]

melek-sîmâ: [38/21]

Cömertlik -3-

Cûd: [38/31]

sehâ: [38/31]

ehl-i hayr: [38/38]

Dindarlık -1-

takvâ: [38/30]

Dürüstlük/Güvenilirlik -2-

Nûr-ı çeşm-i tamâmi-yi sâdât: [38/36]

kemâl-i sıdk u safâ: [38/25]

İtibar -2-

müstesnâ: [38/26]

Şeref-i rütbe: [38/26]

Kıymet -1-

Hazret-i seyyid-i huçeste-likâ: [38/24]

Gül-i gülzâr-ı 'itret-i nebevî: [38/35]

Çemen-ârâ-yı millet-i zehrâ: [38/35]

Makam -8-

Hükm: [38/28] [38/30]

revnak-ı serîr-i kazâ: [38/28]

Mîr: [38/31]

kâdî: [38/31]

kazâ-hükm: [38/34]

Zât: [38/34]

iktidâr-ı 'izz ü 'alâ: [38/34]

Yücelik -3-

Fi'l: [38/29]

rızâ-yı Hudâ: [38/29]

felek-kadr: [38/25]

Mutluluk -11-

nâme-yi ferah-te'sîr: [38/18]

dil-peziir: [38/19]

feyz-resân: [38/19]

zevk-bahş: [38/19]

rûh-fezâ: [38/19]

'İşve: [38/22]

Şîve: [38/22]

Kirişme: [38/22]

hüsn-i mazmûn: [38/23]

sürûrlar: [38/23]

refâhet-i halk: [38/29]

Baltacı Mehmed Paşa (40)**Adalet -3-**

'adl: [40/11]

Mazhar-ı merhamet ü 'adl: [40/16]

Sâ'at-i 'adl: [40/12]

İtibar -1-

mertebe-yi kurb u kabûl: [40/11]

Kıymet -1-

müşerref kıl: [40/16]

Makam -7-

Hükm: [40/13]

halk: [40/13]

hıttâ-yı Bagdâd: [40/16]

Pâşâ: [40/16]

ser-efrâz: [40/17]

yümn-i kadem-i muhterem: [40/17]

sebeb-i def'-i belâ: [40/17]

Soy -5-

Asl: [38/28]

nûr-ı pâk-i Mustafavî: [38/28]

siyâdet: [38/30]

Mutluluk -4-

iklîm: [40/19]

kadem bas-: [40/19]

zevk: [40/19]

safâ: [40/19]

Yücelik -2-

hâkim: [40/19]

eser-i rahmet: [40/19]

Pargalı İbrahim Paşa (41)**Adalet -2-**

‘adl: [41/16] [41/23]

Ahlak/Yaradılış -2-

pâk-sîret: [41/17]

melek-sîret: [41/18]

Akıl -3-

İdrâk: [41/18]

felek-rây: [41/18]

kemâl-i nisbet: [41/18]

Bilginlik/Hüner -3-

Kemâl-i fazl-ı zât: [41/19]

Âsaf evsâfi: [41/19]

naks: [41/19]

Cömertlik -2-

lutf: [41/16]

ihsân: [41/16]

Makam -3-

Nizâm-ı milk: [41/17]

Bêg: [41/17]

milk-i Süleymân: [41/19]

Mutluluk -1-

Ser-eifrâz-ı sa‘âdetmend: [41/16]

Şairlik -1-

‘irfân: [41/20]

Yücelik -3-

Ser-eifrâzî: [41/18]

Ser-eifrâz: [41/23]

Feyz: [41/23]

***Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar (33)
(34)(37)*****Adalet -10-**

Dâver: [33/50]

‘adl: [33/50] [34/2] [37/13]

Çâre-yi def‘-i gam: [33/50]

tahrîk: [34/5]

‘azm: [34/5]

tarîk-ı ma‘delet: [37/13]

müstakîm: [37/13]

Üstüvâr: [37/13]

Ahlak/Yaradılış -2-

A‘del-i hulk: [33/21]

Zât-ı pâk: [34/25]

Akıl -8-

zekî-tab‘: [33/24]

dikkat: [33/24]

Meded-i re‘y-i münîr: [33/31]

Lafz-ı pâk: [33/32]

hüsn-i ‘ibâret: [33/32]

re‘y: [33/37] [37/13]

re‘y-i rûşen: [37/8]

Bilginlik -1-

hikmet: [34/5]

Cömertlik -6-

kemâl-i kerem: [33/51]

Lutflar: [33/51]

sehâ-pîşe: [33/25]

sarf-ı gedâ: [33/25]

âsâr-ı kerem: [34/16]

ihsân: [34/24]

Dindarlık -6-

Mahz-ı şer‘: [37/17]

vücûd-ı kâmil: [37/17]

ruh: [37/18]

mevzi‘-i nûr-ı Nebî: [37/18]

tab‘-ı kâmil: [37/18]

me‘vâ-yı mihr-i çâr-yâr: [37/18]

Egemenlik -3-

‘azm: [33/20]

kudret-i ıslâh-ı fesâd: [33/20]

nâzım-ı dünyâ: [33/21]

Güzellik/Asalet -2-

Dîdâr: [33/45] [34/6]

Halifelik -2-

esrâr-ı hilâfet: [33/36]

Kurb-ı dergâh-ı hilâfet: [34/3]

Himaye -1-

Terbiyet: [33/41]

İtibar -1-

Şöhret-i ism: [33/34]

Kıymet -3-

şem‘-i cihân-efrûz: [34/6]

Cevher-i pâkîze-yi zât-ı şerîf-i kâmil: [37/9]

lutf u mürüvvat: [37/9]

Komutanlık/Zafer -8-

Rezm: [33/27]

meyl-i gazâ: [33/27]

‘ukde-güşâ-yı saf-ı heycâ: [33/27]

Dagıdur tîg: [33/28]

‘adû eczâsı: [33/28]

Heycâ: [33/29]

Peykân: [33/29]

Ser-i hasm: [33/29]

Makam -14-

dîvân-ı hilâfet hükm: [33/24]

Ravza-yı hâk-i der: [33/38]

Dâmân: [33/39]

Cilvegâh-ı ‘alem: [33/40]

mesned-i emniyyet: [33/40]

hazret-i pâşâ-yı felek-kadr: [33/23]

Server: [33/44]

‘adû: [33/26]

Saltanat: [33/35]

ikbâl: [34/17]

makdem: [34/23]

sâhib-nazar: [34/24]

milik ehli: [34/15]

halk: [34/10]

Merhamet/Cezalandırıcılık -7-

Gazab: [33/41]

Şefkat: [37/10] [37/12]

kahr: [37/10] [37/11]

sâye-güster: [37/10]

nahl: [37/10]

Mutluluk -7-

lutf: [34/7]

güzâr ét-: [34/7]

inkılâb: [34/9]

gam-güsâr: [34/9]

esâs-ı ‘âfiyet: [37/13]

safâ-yı meşreb: [37/14]

himmet: [37/14]

Talihlilik/Kutluluk -5-

râyet-i ikbâl: [33/26]

ikbâl: [33/35] [34/2] [34/6]

ikbâl-i rûz-efzûn: [34/1]

Yücelik -13-

‘izz: [33/41]

Hâk-i pây: [33/33]

kadem: [33/42]

Hâk-i pâk: [33/42]

‘ulüvv-i iktidâr: [34/2]

Hazret-i pâşâ-yı sâhib-rif‘at: [34/15]

gerdûn-vekâr: [34/15]

ta‘zîm: [34/1]

münevver: [34/5]

Ebr-i nîsân: [34/8]

tahrîk: [34/8]

ser-efrâz-ı felek-rıf'at: [37/8]

hakâyık: [37/8]

BÂKÎ

Kanunî Sultan Süleyman (1)(2)(3)(4)

Adalet -12-

şeh-süvâr-ı memleket-i ‘adl ü dâd: [1/16]

‘Adl: [1/21] [2/17]

Dâver-i devr-i zamân: [2/13]

Adl ü dâd-ı ‘Ömer: [2/27]

‘adâlet: [2/28]

Pâdişeh-i ‘âdil: [2/33]

emn ü emân :[2/33]

şehenşâh-ı ‘âdil: [3/8]

şeh-i dâd-güster: [3/8]

Cihân-ı ma’delet: [4/1]

Şeh-i ‘âdil: [4/2]

Ahlak/Yaradılış -3-

Hulk: [1/19]

hilm ü hayâ-yı ‘Osmân: [2/27]

Şeh-i ferhunde-hısâl: [2/9]

Bilginlik/Hüner -11-

‘İlm ü ‘irfân-ı ‘Alî: [2/27]

Muktedâ-yı ‘ulemâ: [2/41]

Hazret-i Kâdî-zâde: [2/41]

Ma’din-i fazl u hüner: [2/41]

menba’-ı ‘ilm ü ‘irfân: [2/41]

Hudâvend-i kâmil: [3/8]

Devâtın Aristû: [3/13]

fazl u kemâl: [4/4]

Ma’ânî mülki: [4/4]

tertîb ü âyîn: [4/4]

Kemâl: [4/16]

Cömertlik -17-

dest-i himmet: [1/19] [1/26]

h’ân-ı lutf: [1/18]

kemâl-i kerem: [2/42]

ihsân: [2/42]

cûd: [2/52]

kerem: [2/52]

lutf:[2/52] [2/56] [4/3]

Merhamet: [2/54]

ihsân: [2/54]

Lutf kıl:- [2/54]

Bezl: [2/55]

ni’met-i cûd u kerem: [2/55]

nakd-i hayât-ı ‘âlem: [2/10]

keremüñ feyzi: [2/32]

Dindarlık -8-

Hâfız-ı dîn-i kavî: [2/11]

hâmî-i şer’-i Nebevî: [2/11]

Tâyi’-i emr-i Hudâ: [2/11]

tâbî’-i nass-ı Kur’ân: [2/11]

dîn: [2/29]

şerî’at: [2/29]

zendeka: [2/30]

ilhâd: [2/30]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

sıdk u safâ-yı Sıddîk: [2/27]

Egemenlik -2-

irhâ-yı ‘inân: [2/56]

mutî’-i fermân: [2/34]

Güzellik/Asalet -4-

çîn-i zülf: [3/6]

reftâr-ı dil-keş: [3/21]

sîmâ-yı matbu’: [3/21]

bâlâ-yı hoş-ter: [3/21]

Hal ve Hareket -1-

Cemşîd-i ‘ayş ü ‘işret: [1/14]

Halifelik -1-

nusratü’ d-dîn: [4/1]

Himaye -1-

Penâh-ı mülk ü millet: [4/1]

İtibar -3-

şân-ı şerîf: [2/26]

Pâdişeh-ı ‘âli-şân: [2/52]

şeref-i makdem-i Sultân-ı cihân: [2/1]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

kân-ı mürüvvat: [4/1]

Kıymet -3-

Güher-i kân-ı kerem: [2/10]

cism: [2/10]

Cihân-dâr-ı mukbil: [3/8]

Komutanlık/Zafer -30-

Dârâ-yı dâr u gîr: [1/14]

Tîg: [1/23] [2/24]

A’dâ-yı dîn: [1/23]

kılıçdan geç-: [1/23]

‘asker: [1/24]

‘alemler: [1/24]

Feth: [1/24]

zafer: [1/24] [2/22]

Âteş-i şu’le-i şemşîr-i cihân-tâb: [2/19]

Küfr ü ilhâd: [2/19]

Mahv ol-: [2/31]

ser-i şemşîr-i cihân-gîr: [2/31]

dalâl u tугyân: [2/31]

leşger-i mansûr: [2/22]

bayraklar: [2/22]

nusret: [2/22]

Gâzîler: [2/23]

pây-i semend: [2/23]

Hûn-ı a’dâ: [2/23]

Tûp: [2/24]

kelleler: [2/24]

Düşmen-i dîn: [2/24]

Ser-i a' dâ: [2/25]

kılıc: [2/25]

Mehçe-i râyet-i mansûr-ı cihân-efrûz: [2/5]

Matla'-ı subh-ı zafer: [2/5]

silâhın Sikender: [3/13]

Gubâr-ı der-i şehryâr-ı muzaffer: [3/6]

dâver-i dîn-perver: [2/39]

Server: [2/40]

Tapu: [2/40]

Hân Süleymân-ı Gâzî: [3/7]

tâc-ı murassa': [3/15]

tîg-i mücevher: [3/15]

Hân-ı Gâzî: [4/2]

Makam -27-

nizâm: [1/12]

yümn-i devlet-i Şâh-ı cihân-sitân: [1/12]

Sultân-ı şark u garb: [1/15]

şehenşâh-ı bahr u ber: [1/15]

Dârâ-yı dehr: [1/15]

Şâh: [1/15] [2/13]

Süleymân-ı kâm-rân: [1/15]

Şeref-i hidmet: [2/44]

Hükm: [2/10]

devlet: [2/6]

erkân: [2/6]

tâc: [2/17]

memâlik: [2/17]

Tâcdâr: [2/20]

Hidmet-i hâk-i der: [2/20]

rif'at-i şân: [2/20]

saltanat: [2/21]

yedi ser-'alem: [2/21]

saltanat-ı kâhire: [2/34]

Mekân -3-

medrese-i 'âliye: [2/42]

bezm: [3/15]

rezm: [3/15]

Merhamet/Cezalandırıcılık -8-

Hışm: [1/21]

Kisrî-i 'adl ü re'fet: [1/14]

Ser-keşlik: [1/17]

emr: [1/17]

lutf: [2/29]

milket-i Rûm âbâdân: [2/29]

kahr: [2/30]

hıttâ-i Îrân vîrân: [2/30]

Mutluluk -6-

Devr: [1/20]

İnleme-: [1/20]

Kâmkâr: [2/21]

Şâdmân: [2/2]

devr-i kühen-sâl: [2/2]

Devlet: [2/7]

Şairlik -26-

husrev-i sâhib-dîvân: [2/37]

Hat-ı nazm-ı pâk: [3/16]

kalem: [3/16]

kilk-i mu'anber: [3/17]

kitâbet: [3/18]

kilk: [3/18]

mürekkebi: [3/18]

El: [3/18]

güftâr-ı mehzûn: [3/21]

dîvân: [3/22]

tertib-i dîvân u defter: [3/22]

nazm eyle-: [4/5]

'ikd-ı gevher: [4/5]

tahsîn: [4/5]

hatt: [4/6]

Beyâz: [4/8]

Sevâd: [4/8]

Sevâd-ı hatt: [4/9]

ma'nâ: [4/10]

Edâ: [4/11]

Hurûf: [4/11]

şi'r: [4/12] [4/13]

tab': [4/14]

ma'nâ: [4/15]

tab'-ı şâhî: [4/15]

Talihlilik/Kutluluk -2-

ikbâl: [2/7]

tâli': [2/7]

Yücelik -56-

İskender-i zamân: [1/14]

Bâlâ-nişîn-i mesned-i şâhân-ı tâc-dâr: [1/13]

Vâlâ-nişân-ı ma'reke-i 'arsa-i Keyân: [1/13]

havf: [1/22]

kadr: [1/25] [2/18]

Yüz sür-: [2/13] [2/44]

pây-i semend: [2/13]

devlet-i dîn ü îmân: [2/28]

fazl: [2/26]

sultân: [2/54]

devlet: [2/54]

Server: [2/56]

Emr-i 'âlî: [2/57]

dergâh-ı mu'allâ: [2/57]

Südde-i devlet: [2/58]

bâkî fermân: [2/58]

söz: [2/37]

Lutf: [2/37]

Hâk-i râh: [2/15]

güher-i tâc-ı selâtîn-i cihân: [2/15]

Ayağı topragı: [2/15]

sürme-i 'ayn-ı a'yân: [2/15]

vasf-ı suhan-ârâ: [2/36]

Vücûd-ı şerîf: [2/9]

Müşerref: [2/9]

Zamîr-i münîr: [2/9]

münevver: [2/9]

Husrev-i Cem-'azamet: [2/12]

dâver-i Hâkân-satvet: [2/12]

eñ kem kulı Cem: [2/12]

'abd-i hakîri Hâkân: [2/12]

Şâh-ı Cemşîd-haşem: [2/14]

Husrev-i hurşîd-'alem: [2/14]

Ser ü ser-dâr-ı ser-efrâz-ı selâtîn-i zamân:
[2/14]

Tâc-dârân-ı cihân: [2/16]

sâye-nişîn-i 'alem: [2/16]

Ser-firâzân-ı memâlik: [2/16]

Şâh-ı felek-kadr: [2/10]

dergeh: [2/10]

Mülûk-i cihân bende: [2/10]

'âlem musahhar: [2/10]

Cihân-ı kerem: [3/7]

Şeh-i âsmân-taht: [3/7]

hûrşîd-efser: [3/7]

Rikâb: [3/11]

kürsî tâc-ı Kısra: [3/11]

Mülûk-i zamâne: [3/12]

Rikâb-ı hümâyûn: [3/12]

tâc-ı zerrîn: [3/14]

vâridât: [3/23]

Mu'izzü'd-devle: [4/2]

sultânü's-selâtîn: [4/2]

yüz yire ko-: [4/16]

şâhân-ı pîşîn: [4/16]

II. Selim (5)(22)(23)

Adalet -2-

sultân-ı 'âdil: [5/7]

'adl: [5/2]

Ahlak/Yaradılış -3-

Safha-i âyîne-i 'âlem-nümây-ı tab': [22/20]

Zât-i pâk: [22/22]

Enfâs-ı hulk: [23/18]

Akl -3-

re'y-i enveri feyzi: [22/17]

re'y-i cemîl: [23/35]

lebîb-i habîb-i halk: [23/14]

Bilginlik/Hüner -8-

Metâ'-ı ma'rifet: [5/5]

ser-çeşme-i fazl u hüner: [22/16]

Âfitâb-ı 'âlem-ârâ-yı sipihr-i fazl: [22/17]

fâzıl-ı zamâne: [23/14]

Fazl: [23/21]

Deryâ-yı 'ilm: [23/23]

'ârif-i yegâne: [23/14]

edîb-i bülend-nâm: [23/14]

Cömertlik -16-

şâh-ı deryâ-dil: [5/7]

Kef-i cûd: [5/19] [5/20]

keremler: [5/19]

ihsan: [5/19] [5/2]

kerem vakti: [5/20]

Himmet: [22/28]

Keff-i yem-i yemîn: [23/24]

cûd: [23/24] [23/32]

Lutf: [23/33]

‘atâ: [23/33]

teşne-diller: [23/33]

menba’-ı mekârim: [23/33]

ser-çeşme-i kirâm: [23/33]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

‘ahd: [23/30]

Egemenlik -8-

Hudâvend-i cihân: [5/7]

zamân: [5/4]

rûy-ı rahşân: [5/4]

hüsn-i tedbîr: [22/24]

intizâm: [23/23]

emr ü nehy: [23/17]

eshâb-ı i’tibâr: [23/17]

zevi’l-ihtirâm râm: [23/17]

İtibar -4-

şeref: [5/1]

mekremet: [23/15]

cenâb: [23/15]

selâm vir-: [23/15]

Kahramanlık/Yiğitlik -15-

şemşîr-i bürrân: [5/10]

kahr: [5/11]

şemşîr: [5/11] [5/12]

Seyf âyeti: [5/12]

ser-i a’dâ: [5/12]

tîg-i pulâd: [5/12]

tîgler: [5/13]

reh-nümâlıklar: [5/14]

a’dâ: [5/14]

Guzât: [5/14]

nîzeler: [5/14]

semend: [5/17]

Bâzû-yı sa’y: [23/20]

Şemşîr-i ‘azm: [23/20]

Kıymet -3-

Envâr-ı mihr: [23/18]

H’âce-i yegâne: [23/28]

Hâk-i derûñ sücûd: [23/29]

Makam -20-

serîr-efrûz-ı tâc: [5/7]

taht-ı sultânî: [5/7]

mülk-i Süleymânî: [5/1]

Cülûs: [5/1]

sa'âdet tahtı: [5/1]

İskender-i sâni: [5/1]

Nigîn: [5/24]

saltanat: [5/9]

sa'âdet tahtınıñ hânı: [5/9]

Hudâvend: [5/16]

H'âce-i 'âlî-nazar: [22/16]

Dâver-i ferhunde-ahter: [22/16]

Saltanat tâcı: [22/9]

magrûr olma-: [22/9]

sultân bôrki: [22/9]

hidmeti silki: [23/23]

H'âce hidmeti: [23/13]

Şemşîr-i ihtimâm: [23/19]

devâm-ı devlet: [23/27]

bekâ-yı 'izzet: [23/27]

Mekân -4-

Meclis: [22/23]

Sahn-ı sarây-ı devlet: [23/26]

ferş: [23/26]

ruhâm: [23/26]

Mutluluk -4-

Perişân itme-: [5/21]

devr: [5/21]

ferhunde-tal'at: [5/9]

kâm-bahş u kâmrân: [22/16]

Soy -1-

Selîm ibni Süleymân Hân-ı 'Osmânî: [5/8]

Talihlilik/Kutluluk -5-

burc-ı sa'âdet: [5/2]

çeşm-i baht-ı bî-dâr: [5/6]

dehrüñ nighbânı: [5/6]

Şehenşâh-ı hümâyûn-tâli': [5/9]

baht: [22/19]

Yücelik -18-

Ser-efrâz: [5/7]

pâdişâh-ı âsmân-rif'at: [5/8]

Cenâb-ı Şeh: [5/8]

Penâh-ı dîn ü devlet: [5/8]

çâpük-süvâr-ı mülk ü devlet: [5/16]

rahş-ı himmet: [5/16]

Felekler farkına kadem bas-: [5/18]

devr: [5/18]

fazl ehli: [5/18]

ehl-i 'irfân: [5/18]

hâk-i râh: [5/23]

imtihân kıl-: [22/23]

Ayagı topragı: [22/18]

Âsitânı hâki: [22/18]

Tapu: [23/31]

ikbâl: [23/26]

cibâh-ı efâzıldan izdihâm: [23/22]

işigi hâki: [23/22]

III. Murad (6)(7)(8)

Adalet -5-

Şehr-i dârü'1-mülk-i 'adl: [6/11]

Şâh-ı 'âdil: [7/17]

'adl: [7/17]

'Ahd-i 'adl: [7/18]

Cihân-ı ma'delet: [8/8]

Cömertlik -8-

nesîm-i lutf-ı şâhenşâh-ı 'âlî-şân: [6/9]

lutf: [6/21] [7/17]

İhsân: [7/24]

eltâf-ı şâh: [7/24]

kerem: [7/24]

kef: [8/10]

bezl-i 'avârif: [8/10]

Egemenlik -2-

Perçem-i tûg: [6/15]

Frengistân: [6/15]

Güzellik/Asalet -1-

Sâye-i serv-i bülend-i kadd: [6/15]

Halifelik -1-

sâye-i lutf-ı İlâhî: [8/8]

Kahramanlık/Yiğitlik -6-

Şeb-çerâğ-ı zulmet-i zulm eyle-: [7/28]

şemşîrûni eyle-: [7/28]

tîguñ eyle-: [7/28]

Sille: [7/20]

şecâ'at: [7/20]

kân-ı mürüvvet: [8/8]

Komutanlık/Zafer -12-

Zûr-ı dest-i devlet: [7/19]

gürz-i girân-ı satvet: [7/19]

Düşmen üzre: [7/19]

hamle-i Sâ'm u Nerîmân: [7/19]

Düşmen-i dîn: [7/20]

hücûm-ı şîr-i garrân: [7/20]

Matla'-ı subh-ı zafer: [7/29]

nusret: [7/29]

tîg: [7/29]

hırmen-i a'dâ-yı bed-kîş: [8/12]

şemşîr: [8/12]

Azerbâyecân: [8/12]

Makam -19-

Hân [6/10] [7/17] [8/8]

kible-i ikbâl: [6/10]

Ka'be-i dergâh: [6/10]

şâh: [6/18]

Şâhlar: [6/12]

şeh-zâdeler dergâhı: [6/12]

Âsitânı hâki: [6/13]

konak kıl-: [6/13]

hâkân-ı Türkistân gel-: [6/13]

dergâh: [6/14]

Şeh Selîm ü Hân Süleymân: [7/24]

şâh-ı cihân: [7/25]

Hidmet-i hâk-i cenâb: [7/26]

Husrev: [7/27]

server: [7/27]

şâh-ı şâhân: [7/27]

kul: [7/27]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

Hasm-ı gerden-keş: [6/23]

izüñ tozu: [6/23]

kellesi galtân gel-: [6/23]

Mutluluk -2-

handân: [7/18]

devr-i devlet: [7/18]

Şairlik -2-

Dil: [8/10]

dürr-i ma'ârif: [8/10]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Nişân-ı baht u devlet: [8/9]

gevher-i kân-ı sa'âdet: [8/9]

Yücelik -8-

kadr ü şeref: [7/26]

Ser-firâz-ı ehl-i dil: [7/26]

mümtâz-ı akrân: [7/26]

yümn-i ikbâl-i Hudâvend-i cihânân: [7/16]

Hâk-i pay: [7/23]

isbât-ı fazîlet: [8/10]

Gubâr-ı na'l-i esb: [8/9]

tâc-ı fark-ı husrevân: [8/9]

III. Mehmed (9)(13)(14)(15)(16)

Ahlak/Yaradılış -6-

Hilm: [9/11]

tab'-ı pâk: [14/25]

âyîne-i sırr-ı Hudâ: [14/30]

tab'-ı şâhâne: [14/30]

Müberrâ gıll u gış: [14/30]

kalbi sâf u sâde: [14/30]

Akıl -1-

Musaffâ hâtır: [14/31]

Bilginlik/Hüner -1-

‘İlm: [9/11]

Cömertlik -8-

cûd: [9/3]

sehâ: [9/3]

În'âm-ı 'âm-ı şâh-ı cevân-merd-i bahtyâr:
[9/4]

Deryâ-yı keff: [9/5]

mevc-i 'atâ: [9/5]

Feyz-i envâr-ı keff-i zer-bahş: [13/11]

himmet-i vâlâ-yı şâhenşâh-ı 'âlî-şân: [13/12]

şeh-i sâhib-kerem: [16/6]

Egemenlik -5-

'Ahdi zamânı: [9/17]

emn ü emân-ı cihâniyân: [9/17]

Devr: [9/18]

emn ü emân: [14/5]

şemşîr-i pûlâd: [14/5]

Güzellik/Asalet -1-

Mücellâ sîne: [14/31]

Hal ve Hareket -2-

Tab': [16/7]

safa-yı meşreb: [16/7]

Himaye -1-

penâh: [16/6]

Kahramanlık/Yiğitlik -8-

Behrâm-ı düşmen-kâm: [14/13]

darb-ı şemşîr: [14/13]

Koluña kuvvet: [14/13]

rûz-ı vegânuñ Şâh-ı Merdânı: [14/13]

Licâm: [14/28]

Semend: [14/28]

pûlâd-ı nusret: [14/29]

tîg-i bürrân: [14/29]

Kıymet -4-

Dâg-ı vefâ vü mihr: [9/19]

Dür ü gevher nisâr it-: [14/8]

atlas u dîbâ döşet-: [14/8]

bezm-i devlet-i şâh-ı yegâne: [16/7]

Komutanlık/Zafer -52-

Nusret: [9/12]

şemşîr-i âbdâr: [9/12]

Saff-ı gazâ: [9/14]

râyet-i ikbâl: [9/14]

Rûz-ı vegâ: [9/14]

kabza-i şemşîr: [9/14]

hücûm: [9/15]

düşmen-i dîn: [9/15]

'Alî-sıfat: [9/15]

Şemşîr-i hûn-feşân: [9/15]

kâr-ı Zülfekâr: [9/15]

Tîr-i hadeng: [9/19]

cân-ı ‘adû: [9/19]

Muzaffer: [14/1]

a’dâ: [14/6]

feth: [14/6]

taht-ı Süleymânî: [14/6]

düşmen: [14/15]

boz dogan: [14/15]

Kızılelma: [14/15]

eyvâ kop-: [14/15]

kûslar: [14/16]

tabl: [14/16]

nekâre: [14/16]

guzât: [14/16]

ceng meydânı: [14/16]

şemşîr-bâz: [14/17]

cân-bâz: [14/17]

halk: [14/17]

kelleler: [14/18]

Dil-âverler: [14/19]

küffâr: [14/19]

takdir: [14/19]

yelkenlüler: [14/20]

Rûmî siper: [14/20]

bâdbânlar: [14/20]

dil-âverler: [14/21]

‘adû: [14/21]

leşkerghâh-ı ‘Osmânî: [14/21]

Ser-i bî-magz-ı düşmen: [14/22]

Dem-i a’dâ: [14/24]

Sipâh-ı berk-reftâr-ı Tatâr: [14/24]

tîr-bârân: [14/24]

dil-i düşmen: [14/26]

nîze: [14/26]

tîg-i kahr: [14/27]

kâfiristân: [14/27]

Şeh-i kişver-sitân: [14/10]

Hân-ı Gâzî: [14/10] [15/10]

Adûnuñ ‘ırkını kat’ eyle-: [14/10]

şemşîr-i bürrân: [14/10]

Makam -28-

tâc-ı devlet-i şâhî: [9/2]

kul: [9/20]

husrev: [9/20]

cenâb-ı hazret: [9/20]

âsitân: [9/8]

Sultân: [9/8] [14/10] [16/6]

a’zam-ı şâhân-ı tâcdâr: [9/8]

Fark: [9/9]

tâc-ı devlet ü ikbâl: [9/9]

Taht: [9/9]

taht-ı ‘izzet ü baht: [9/9]

hazret-i Sultân: [13/9]

gedâ: [13/13]

hükm: [13/13]

İşig: [13/13]

livâ: [14/11]

Adû: [14/12]

sultân-ı cevân-baht-ı cihânân: [14/1]

ikbâl: [14/7]

şâh: [14/7]

Hudâvend: [14/25]

Sultânî: [14/30]

sancak-ı zerrîn-ser: [14/4]

sîmîn-kabâ: [14/4]

Cihânuñ kâr-sâz: [15/10]

sezâ-yı kâr-fermâyî: [15/10]

Sikender: [14/33]

Kudûm-ı şâh: [14/2]

halk: [14/2]

rikâb: [14/2]

şeh-süvâr-ı ‘arsa-i ikbâl ü baht: [16/8]

Kadr-i bülend ü câh: [16/9]

mümtâz: [16/9]

ser-firâz: [16/9]

Hayl-i mülûk-i ‘âlem: [16/9]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

kahr: [14/14]

Mutluluk -1-

ferhunde-rûzgâr: [9/17]

Soy -1-

âl-i ‘Osmânuñ ser-efrâzı: [15/10]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Şâh-ı huçeste-tâli’: [9/17]

kıble-i ikbâl u baht: [9/8]

Yücelik -14-

yollarına nisâr eyle-: [9/6]

zekât-ı zer vir-: [13/10]

Kasr-ı kadr: [13/12]

İskender-i pâkîze-meşreb: [14/25]

Keyhusrev-i sâni: [14/32]

Semiz Ali Paşa (18)(19)

Adalet -2-

dâver-i Cemşîd-vekâr: [18/27]

dâver-i ‘âlî-mikdâr: [18/48]

Ahlak/Yaradılış -2-

Hulk: [18/30]

Tab’-ı vekkâd: [18/31]

Akıl -1-

re’y: [18/34]

Bilginlik/Hüner -3-

eltâf: [19/34]

maslahat-ı tîg: [19/34]

kalem: [19/34]

Cömertlik -23-

keff-i zer-efşân: [18/32]

‘atâ: [18/32] [18/33] [19/19]

keff-i güher-pâş: [18/33]

gînâ: [18/33]

yesâr: [18/33]

cûd: [18/35]

kerem: [18/35]

Lutf-ı bî-minnet:[18/35]

Dest-gîr: [18/48]

himmet: [18/36]

Dâmen-i lutf:[18/51]

lutf: [18/29] [19/35]

Kerem-i keff-i güher-pâş-ı ‘Alî Paşa: [19/18]

El: [19/19]

ihsân: [19/19]

Bahr-i eltâf-ı kerem: [19/20]

kef-i gevher-bahş: [19/20]

keff-i güher-rîz: [19/21]

Feth-i bâb-ı kerem: [19/36]

kapu: [19/36]

Egemenlik -4-

Tavk-ı fermân: [19/25]

gerden-i teslimler: [19/25]

âzâdeleri eyledi çâker: [19/25]

hâtem: [19/25]

İtibar -5-

ism-i şerîf: [19/24]

Şeref-ı nâm-ı şerîf: [19/30]

Nâm: [19/27] [19/31] [19/54]

Kahramanlık/Yiğitlik -6-

Dest-i kahr:[19/33]

Sille: [19/33]

Düşmen:[19/33]

Kahr: [19/34]

hidmet-i hançer: [19/34]

hâtem: [19/34]

Kıymet -2-

fahr-i kibâr: [18/51]

nisâr it-: [18/26]

Makam -31-

Paşa: [18/26] [18/28]

Sâhib-i tîg u kalem: [18/27]

mâlik-i câm u hâtem: [18/27]

Server: [18/37] [19/24]

devlet: [18/37]

kul: [18/48]

kasr-ı sa’âdet: [18/34]

devlet: [19/15]

kurb-i vezîr-i şeh-i kişver: [19/16]

hidmet-i Paşa-yı dil-âver: [19/17]

zerrîn-kemer: [19/18]

tâc-ı mücevher: [19/18]

hâtem: [19/24] [19/30] [19/31] [19/15]
[19/27] [19/28] [19/32] [19/52]

nakş-ı nigîn: [19/28]

sevâd-ı mühr: [19/28]

Devletüñ barmagı: [19/28]

düşmen: [19/32]

Meclis-i devlet: [19/31]

Âsaf-ı saf-der: [19/51]

dâ'ire: [19/52]

Tutamaz yirin: [19/54]

mühr-i Süleymân: [19/54]

Mutluluk -1-

hurrem-dîdâr: [18/34]

Talihlilik/Kutluluk -1-

baht: [19/32]

Yücelik -15-

rif'at: [18/36]

sâlike reh-ber hâtem: [18/22]

Âsâf-ı Cem-'azamet: [18/27]

Âsmân-pâye: [18/28]

hümâ-sâye: [18/28]

tâk-i celâl: [18/28]

İşigi taşı: [18/37]

yüz sür-: [18/37]

Burc-ı devlet: [19/23]

el: [19/23]

engüşterî-i kadr: [19/27]

nigin: [19/27]

âyet-i Nûn ve'1-Kalem: [19/29]

engüş: [19/29]

hâtem: [19/29]

Kubad Paşa (20)

Adalet -1-

dâver-i bülend-ahter: [20/15]

Ahlak/Yaradılış -2-

hulk: [20/23]

h^vâce-i huceste-hisâl: [20/15]

Cömertlik -17-

Keremde ne akrân: [20/19]

sehâda ne emsâl: [20/19]

Sehâ: [20/20] [20/34]

Kef-i cevâd: [20/21]

cûd: [20/24]

hil'at-i lutf: [20/25]

'Atâ-yı kân-ı kef-i zer-feşân: [20/27]

Nevâl ü feyz-i sehâb-ı sikâl: [20/27]

kerem: [20/28]

Enâmil-i kerem: [20/33]

Sehâb-ı mekremet: [20/34]

menba'-ı mürüvvet: [20/34]

şekker-i şükr-i fevâzıl-ı kerem: [20/39]

Bülend-himmet-i devrân: [20/16]

ma'din-i kerem: [20/37]

lutf: [20/38]

tâk-ı eyvân: [20/18]

Dindarlık -1-

Vezîr-i hûb-siyer: [20/15]

Mutluluk -1-

Hilâl-i burc-i sa'âdet: [20/18]

Himaye -2-

Mürebbî-i fuzalâ: [20/24]

dest-gîr-i ehl-i kemâl: [20/24]

Soy -1-

Nesebde payesi a'lâ: [20/19]

İtibar -2-

hasebde bî-hem-tâ: [20/19]

Şerîf nâmı: [20/17]

Yücelik -4-

El: [20/33]

kilk-i kudret: [20/17]

sipîhr-i câh u celâl: [20/18]

fazl: [20/36]

Kahramanlık/Yiğitlik -3-

hançer-i zerrîn-gılâf-ı Paşa: [20/14]

Dem-i vegâ: [20/22]

pây-i semend: [20/22]

Şeyhülislam Ebû Suûd Efendi (21)

Bilginlik/Hüner -9-

Ser-i efâzıl-ı âfâk: [21/13]

müftî-i 'âlem: [21/13]

Sipîhr-i fazl u kemâl: [21/13]

Fezâ'il: [21/21]

tapu: [21/21]

efzâl: [21/21]

Ma'ârif: [21/21]

kapu: [21/21]

ma'rûf: [21/21]

Makam -7-

tevkî'-nâme-i ikbâl: [20/17]

Paşa: [20/16]

Tapu: [20/38]

yüz sür-: [20/38]

Tapu: [20/39]

Emir-i şâh-nazar: [20/15]

server: [20/29]

Cömertlik -5-

Kerîm öz: [21/22]

mükerrem: [21/22]

Mekân -2-

Revâk-ı manzar-ı dîvân: [20/18]

lutf: [21/22] [21/20]

kerem: [21/22]

Dindarlık -6-

Îmâm-ı saff-ı efâzıl: [21/14]

emîr-i hayl-i kirâm: [21/14]

Emîn-i dîn ü düvel: [21/14]

h'âce-i huçeste-hısâl: [21/14]

Ebû Hanîfe-i sâni: [21/15]

Fezâ'il içre efâzıl: [21/15]

Himaye -1-

Melâz u melce'-i erbâb-ı fazl u ehl-i kemâl:
[21/16]

İtibar -4-

şân-ı şerîf: [21/17]

Şerîf ad: [21/22]

müşerref: [21/22]

Durûb-ı tîg-i havâdis: [21/18]

Makam -7-

âfitâb-ı câh u celâl: [21/13]

bârgâh: [21/16]

kabâle-i ikbâl: [21/22]

Kemîne-bende-i dîrîne: [21/20]

hudâvend: [21/20]

eyyâm-ı devlet: [21/19]

server: [21/21]

Karamânîzâde Mehmed Efendi (24)

Ahlak/Yaradılış -1-

hulk: [24/22]

Bilginlik/Hüner -2-

Fâzıl-ı dehr: [24/18]

fazl: [24/18]

Cömertlik -13-

Sehâ: [24/23]

cûd: [24/24]

in'âm: [24/24]

lutf: [24/25] [24/26] [24/21] [24/21]

ihsân: [24/25]

kerem: [24/27]

'inâyet: [24/28]

Menba'-ı mekremet: [24/21]

Vâhib-i fazl: [24/21]

'atâ: [24/21]

Güzellik/Asalet -2-

reh-güzeri hâk: [24/19]

turra: [24/19]

Kıymet -1-

kadr ü şeref: [24/45]

Makam -7-

Çelebi: [24/18] [24/21]

hidmet-i hâk-i der-i dâver: [24/17]

işig: [24/20]

kapu: [24/20]

çâke:r [24/20]

Bezm: [24/29]

Yücelik -1-

sâhib-i ‘izz ü temkîn: [24/21]

Kadıẓâde Şemseddin Ahmed Efendi (25)

Ahlak/Yaradılış -1-

Mustafâ-hulk: [25/20]

Akıl -1-

müftî-i re’y: [25/34]

Bilginlik/Hüner -16-

Vâriş-i ‘ilm-i Nebî: [25/18]

Efzal-i ehl-i zamân: [25/18]

‘Ulemâ vü fuzalâ zümre: [25/19]

şâh-süvâr: [25/19]

‘Alî-hikmet: [25/20]

fazl: [25/24]

mihver-i gerdûn-ı fezâ’il kalem: [25/30]

‘ilm-i tarâvet: [25/31]

hâme: [25/31] [25/32]

ma’nâ: [25/32]

söz: [25/33]

tab’-ı şerîf: [25/33]

dürr-i şehvâr: [25/33]

fezâ’il: [25/36]

mertebe-i fazl: [25/37]

Cömertlik -4-

Mesîhâ-dem: [25/20]

Merkez-i himmet: [25/30]

El: [25/22]

kerem: [25/22]

Dindarlık -1-

Nu’mân-mezheb: [25/20]

Güzellik/Asalet -1-

Yûsuf-dîdâr: [25/20]

İtibar -1-

eşref-i eşrâf u kibâr: [25/18]

Makam -8-

Füsehâ vü bülegâ bezm: [25/19]

mîr-i meclis: [25/19]

Hâtem-kef: [25/20]

Server: [25/30]

şeref: [25/26]

câh: [25/26]

zamâne: [25/26]

İşig: [25/21]

Yücelik -2-

H’âce-i ‘âlî-mikdâr: [25/39]

Hazret-i Kâdî-zâde: [25/18]

Mehmed Çelebi (26)

Akıl -1-

re'yine [26/17]

Cömertlik -5-

kân-ı kerem: [26/30]

‘âtıfet: [26/30]

Lutf: [26/30]

Kef-i kân: [26/13]

ihsân: [26/13]

Hal ve Hareket -4-

Meclis-i ‘işret: [26/18]

tab’: [26/19]

pes-i perde-i ‘uzlet: [26/19]

Sakin: [26/19]

Kıymet -3-

Pertev-i lutf-ı Hudâ: [26/10]

nûr-ı hüdâ: [26/10]

revnak-ı dîn: [26/10]

Makam -1-

Server: [26/28]

Yücelik -12-

Hâsıl-ı ‘ömr-i girân-mâye-i Şeyhü’l-islâm:
[26/10]

kadr: [26/12]

Def’-i Ye’cûc-ı gam: [26/14]

işig: [26/14]

sedd-i sedîd: [26/14]

Men’-i ceys-i elem: [26/14]

dergeh: [26/14]

hısn-ı hasîn: [26/14]

fazl: [26/15]

Defter-i devlet: [26/16]

Hâtem-i kadr: [26/16]

kudret: [26/17]

Feridun Bey (27)

Akıl -4-

tedbir-i sâhib-re’y-i mülk-ârâ: [27/13]

lafz: [27/16]

Kelâm: [27/16]

diñler hadîs: [27/17]

Cömertlik -6-

lutf: [27/18] [27/20]

cân vîr-: [27/18]

Âb-ı hayât: [27/19]

Kef-i cûd: [27/20]

himmet: [27/14]

Egemenlik -2-

dîn ü devlet [27/15]

ber-pâ [27/15]

Makam -1-

Beg: [27/14]

Mekân -21-

tâk-ı bülend-i âsmânâsâ: [27/1]

burc-ı felek-kadr: [27/1]

semâ-sîmâ: [27/1]

Der-i devlet-sarây-ı dil-güşâ: [27/3]

Harîm-i hâs: [27/4]

Murassa' câmlar: [27/5]

şâhâne meclis: [27/5]

'işret-hâne-i zîbâ: [27/5]

câm-ı gül-reng: [27/6]

güşe-i bâm: [27/7]

âvîzeler: [27/7]

sîm ü zer micmer: [27/8]

Der: [27/9]

dîvâr: [27/9]

ruhâm: [27/10]

mermer: [27/10]

İrem bâğı aña nisbet degül: [27/11]

Safâ-yı çeşme-i Kevser: [27/12]

hevâ-yı Cennetü'l-me'vâ: [27/12]

kasr-ı mu'allâ: [27/13]

meclis-i hâs: [27/17]

Mutluluk -2-

mülk ü millet: [27/15]

hurrem: [27/15]

Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar (17)**Himaye -1-**

İntisâb: [17/8]

Kıymet -1-

küngüre-i tâc-ı iftihâr: [17/8]

Komutanlık/Zafer -2-

Nusret yüzi: [17/7]

âyîne-i tîg-i şehryâr: [17/7]

Yücelik -1-

gubâr-ı dergeh: [17/8]

HAYÂLÎ

*Kanuni Sultan Süleyman (2)(3)(4)(5)(6)(7)
(8)(9)(10)(13)(14)(15)(17)(18)(19)(20)(21)
(22)(23)(25)*

Adalet -19-

halk: [7/25]

devr-i 'adl: [7/25] [10/15] [14/17]

'adl ü dâd: [8/18]

'adl: [10/14] [12/25] [17/12] [19/21] [23/18]

zulm: [12/25]

huzûr-ı şâh-ı 'âdil: [12/34]

'adlûn hârisi: [14/16]

'âdil şeh: [17/10]

'ömer: [17/12]

'adlûn eyyâmı: [19/25] [23/17] [25/17]

dâver-i devrân: [22/3]

Ahlak/ Yaradılış -9-

kûh-ı vakâr: [2/13]

vezîr-i melek-hısâl: [6/23]

hulk: [17/11] [20/16] [21/17] [23/14]

süleymân-ı selîmü'l-kalb: [19/21] [23/13]

sît-i mekârim: [19/23]

Akıl -3-

fikret: [1/25]

cemşîd-re'y: [12/23]

re'y: [22/2]

Bilginlik/Hüner -2-

sâhib-ferheng: [7/10]

mâh-ı burc-ı kemâl: [10/9]

Cömertlik -29-

h^vân-ı ihsân: [1/22]

şeh-i diyâr-ı kerem: [1/23]

gülbün-i bâg-ı kerem: [2/11]

bahr-i sehâ: [2/13]

iltifât: [5/23]

kef-i deryâ-feşân: [6/20]

lutf: [8/16] [22/9]

dâmen: [8/20]

kân-ı kerem: [8/20]

mihr-i evc-i sehâ: [10/9]

lutf issi: [12/16]

himmet: [13/26] [22/10]

ihsân: [18/14] [23/18] [22/9]

kef: [20/17]

cûd: [23/14]

kerem: [22/1] [22/2] [22/3] [22/8] [22/9]
[22/11]

sehâ: [22/3]

bezl: [22/4] [22/11]

ma'den-i lutf: [22/15]

Dindarlık -2-

hakikat bahrinûn dürri: [18/9]

hidâyet çarhınıñ mâhı: [18/9]

Egemenlik -31-

şeh-i zamâne: [1/21]

emrine tâbi': [1/21]

kan yutma-:[2/15]

devr: [2/15] [20/11]

âh etmek-: [2/15]

'ahd: [2/15] [14/17]

sultân-ı berr ü bahr: [6/13]

semend:[7/15]

cevlângeh: [7/15]

kişver-i çîn:[7/15]

direfş: [7/15]

ârâmgeh: [7/15]

bilâd-ı fireng: [7/15]

tîg: [12/24]

hâkân: [15/13]

türk ü çîn: [15/13]

çâker: [15/13]

hân: [15/13]

hükm: [17/14]

al-: [17/14]

mün'adim ol-:[20/13]

zamân: [20/13]

zü'l-fekâr: [20/13]

kızıl elma: [20/8]

kişver-i rîm: [20/8]

alamanı karaman eline kat-: [20/8]

nâle etmek-: [20/11]

'îd-i hümayûn: [20/11]

sadâ-yı kûs-ı sultânî: [20/11]

Güzellik/ Asalet -21-

ruh: [3/13]

cemâl: [3/13] [6/9]

nakş-ı hâl ü hatuñ mâhı: [3/13]

gül yüzünüñ vasfı: [3/16]

yüzi gül:[3/11]

meh-likâ: [4/1]

sevdüğüm:[4/4]

dil-berâ: [4/4]

meh: [4/5]

cân: [4/6]

'ârızuñ güli: [4/6]

ebruvân: [6/9]

kaşı yâ: [9/14]

cemâl-i hâkân: [13/24]

şeh-i yûsuf-likâ: [15/12]

altun beneklü câme: [15/10]

kaplan: [15/10]

yûsuf: [20/10]

yüz: [21/14]

sultân-ı hüsn: [23/21]

Hal ve Hareket -5-

magrûr olma-:[1/20]

gazab: [6/17]

cür‘a-nûş: [17/19]

bezm eyvânı: [17/19]

dârâ vü cem: [17/19]

Halifelik -7-

zıll-ı rabb-i gafûr: [1/20]

zıll-ı yezdân: [5/15] [17/13]

sâye-i yezdân: [12/24]

zıll-i rahmân: [18/8]

âftâb-ı dîn ü devlet: [18/8]

sâye-i hak: [19/26]

Himaye -6-

hümâ-sâye: [2/10]

terbiyet: [5/23]

güneş: [5/23]

ilticâ eyle-: [8/13]

hidâyet: [9/15]

penâh: [10/8]

İtibar -8-

nâm u nişân: [2/14]

şeref: [2/14] [13/5] [20/12]

meh-i burc-ı şeref: [12/24]

sünnet: [13/5]

müşerref kıl-: [18/11] [20/12]

Kahramanlık/ Yiğitlik -50-

ser-i ‘adû: [1/26] [21/13]

âb-ı tîgı yu-: [1/26]

âb-ı tîg: [2/16]

ehl-i hevâ: [2/16]

hâk: [2/16]

havf: [2/16]

tâziyâne: [6/5]

tîg: [6/5] [6/8] [6/10] [6/14] [6/19] [6/24]

sadr-ı ‘adû: [6/6]

‘ömr: [6/8]

düşmen: [6/8]

harâb: [6/8]

fark-ı düşmen: [6/10]

kan: [6/10]

baş: [6/10]

hûn-ı ‘adû: [6/11]

şükûh-ı düşmen: [6/13]

ceng: [6/14]

fark-ı ‘adû: [6/15]

burnından getir-: [6/19]

‘adû: [6/19] [14/9]

kan akıd-: [6/19]

hasm: [6/22]

çekesin tîg: [6/22]

‘adû-yı dîv: [6/23]

zahm: [6/24]

sîne: [6/24]

hizebr-i bîşe-i dîn: [7/12]

saf-der-i gazanfer-ceng: [7/12]

dem-i tîg: [7/16]

tîg-ı cânsitân: [10/16]

başın aşaga sal-: [10/16]

kürsî-i pâye-i nerîmânî: [13/16]

kemân: [14/9]

‘adûya

tîr-bârân: [14/9]

dil-âver: [15/9]

şikâr-endâz genc arslan: [15/9]

tîg-ı bürrân: [18/8]

mürüvvet tahtınuñ hânı: [18/9]

şemşîr: [18/14]

sehm-i sa‘âdet: [20/5]

kaplanî: [20/5]

şîr-dil: [25/17]

Kıymet -7-

nûr-ı basar: [13/3]

neyyir-i sihipr-i şeref: [13/4]

reşk-i mâh-ı ken‘ânî: [13/4]

fahr-ı rûm: [19/28]

‘âlî-güher: [20/6]

verd-i handân: [20/1]

gölşen-i sa‘âdet: [21/16]

Komutanlık/Zafer -111-

küfr: [3/4]

tîg: [3/4] [5/16] [14/10] [14/11] [14/13]

[25/19] [25/15]

hevâyi tûp: [3/5] [3/8]

şeh/şâh: [3/5] [3/9] [9/9] [18/13] [25/20]

âsmâni kazâ: [3/5]

zîr ü zeber: [3/5]

küffâr: [3/6]

çañına ot tık-: [3/6]

tûp-ı ejder-ser: [3/6]

giryê: [3/7]

yêrinde yêl es-: [3/8]

‘adû/a‘dâ: [3/9] [7/17] [14/10] [14/13]

ser-firâz: [3/9]

sinân: [3/9]

şemşîr: [3/10]

ser-i a‘dâ: [3/10] [12/27] [18/11]

nîze: [3/10] [9/9] [12/27] [14/12] [18/11]

[20/14] [23/16]

rezm: [5/16] [9/9] [9/10] [9/12] [12/27]

[14/10] [17/12] [25/18]

korhudan ditre-: [5/16]

havf-ı tîg: [5/17]

kalkan: [5/17]

na‘ra çek-: [7/17]

nîzedârlar: [7/17]

göl-i ter: [9/9]

gürz: [9/9]

zahm: [9/9]

cân-ı ‘adû: [9/11]

oklar: [9/11]

at: [9/12]

rûz-ı kîtâl: [9/12]

tîg-ı cânstân: [9/13]
başın ayaga sal-: [9/13]
kılıc: [9/14]
gürz-i girân: [9/14]
darb: [9/14]
cânın al-: [9/14]
cân: [12/27]
düşmen-i dîn: [13/21] [13/23]
tengnâ-yı belâ: [13/22]
gazab: [13/22]
kaç-: [13/23]
kelle-i hasm: [13/20]
iklîm-i hind: [13/14]
velvele: [13/14]
hây u hûy-ı sipâh-ı ‘os mânî: [13/14]
girîzân eyle-: [14/10]
şemse-i zerrîn: [14/11]
şîr-i hasm-efgen: [14/12]
rezmgâh: [14/12]
kişver: [14/13]
dest-i kudret: [14/13]
şâhlık: [14/14]
pâdşeh: [14/14]
gazâ: [15/8]
ser-i tîg-ı süleymân hân: [15/8]
cihâd-ı fî-sebîli’llâh: [17/10]
tîg-ı gazâ: [17/10]
rezm meydânı: [17/19] [18/13]
rüstem-i destân: [17/19]

murtazâ: [17/12]
ây u hûy-ı merdânı: [18/13]
dem-i a ‘dâ: [20/14]
meydân-ı rezm: [20/14]
siperler: [20/14]
kana müstagrak: [23/16]
‘adûnuñ kellesi: [23/16]
hûn-âlûde: [25/18]
başlar nîzede: [25/18]
düşmen: [25/19] [25/16]
dest: [25/19]
yeşil sancak: [25/20]
sipeh: [25/20]
kul: [25/15]
cem: [25/15]
câm-ı bezm ü rezm: [25/15]
tîr: [25/16]
şehbâz-ı evc-i feth ü nusret: [25/16]
murg-ı rûh: [25/16]
kıldı şikâr: [25/16]

Makam -176-

menşûr: [1/27]
gulâm: [1/26]
şâh: [2/11]
mühr-i süleymân: [2/14]
dînâr: [2/14]
şâh/şeh: [2/9] [2/10] [3/14] [5/15] [5/21]
[6/25] [6/26] [10/20] [13/26] [13/1] [14/7]

[15/16] [17/7] [17/9] [18/6] [18/11] [23/17]
[22/1] [22/15] [8/13]
mülk: [2/9]
evrâk: [2/9]
defterdâr: [2/9]
husrev-i cemşîd-fer: [2/10]
dârâ-der: [2/10]
sancak: [2/12]
tûg: [2/12]
pâdşâh: [2/17] [12/28] [19/29]
hazret-i süleymân hân: [3/2]
devlet: [3/2] [6/28]
‘âlem: [3/2]
ayaguñ tozı: [3/14]
hazret-i sultân: [5/15]
taht: [5/15]
efser: [5/15]
gulâm: [5/18]
husrev: [5/18] [8/21] [12/27] [13/24] [14/18]
[19/31] [19/24] [20/6] [22/18] [21/15] [23/19]
şâh-ı cihân: [5/19] [10/9] [17/21]
hışm: [5/19]
kul: [5/21] [6/16] [6/18] [15/16]
hınk-ı devlet: [6/5]
husrev-i gîtîsitân: [6/12]
düşmen: [6/18] [19/23]
hıdmet [6/22] [13/8] [21/12]
şeh-i serîrsitân: [7/12]
husrev-i vilâyet-bahş: [7/12]

şeh-i zamâne: [7/13] [9/8]
husrev-i rûm u ‘arab: [8/14]
şâh süleymân-ı ‘acem: [8/14]
bende: [8/14]
dârâ-der: [8/14]
hâkân: [8/14]
himmet-i hâkânî: [8/21]
hâtem-i devlet: [8/27]
êşig: [9/7]
şeh-i dehr: [9/7]
süleymân-ı şark u garb: [9/8]
gulâm-ı halka-be-gûş: [9/8]
tapu: [9/16]
menzil: [9/16]
şâhuñ êşigi: [10/8]
süleymân şâh: [10/9]
taht-ı sultânî: [12/2]
şehryâr: [12/25] [13/17]
şâh-ı devrân: [12/15]
serîr-i mülk sultânı: [12/28]
sultân: [12/24] [15/14] [18/8]
şehryâr-ı cem-mikdâr: [13/15]
haremeynüñ emâneti: [13/17]
çâkerüñdür halîfe-i bagdâd: [13/18]
kuluñ mısır sultânı: [13/18]
devlet atı: [13/19]
süvâr: [13/19]
erkân: [13/2]
deşt-i kıpçak hânı: [13/8]

şâh-ı hümayûn-fer: [14/16]

pâdşâh-ı bahr u ber: [14/8]

sultân süleymân şâh: [14/8] [25/14]

çâkerin cemşîd ü hâkân: [14/8]

serv-i bâg-ı saltanat: [14/19]

midhat: [14/19]

dârâ-yı efrîdûn-nefes: [15/14]

kemter kul: [15/14]

devr: [15/15] [20/9]

elkâb-ı selâtîn: [15/15]

sa‘âdet bîşesi: [15/9]

öpmege dâmân-ı pâk: [17/6]

bende-i hâs-ı süleymân hân: [17/6]

husrev-i rûm: [17/15]

şâh-ı gâzî: [17/17]

tarîkat ehli: [18/1]

sâhib-velâyet: [18/1]

tûg-ı sultânî: [18/1]

hidâyet: [18/1]

esîr ét-: [18/4]

iklîm-i karaman: [18/4]

‘izzet: [18/5]

sancak: [18/5]

çâr tûg: [18/6] [18/19]

çâr âyîn: [18/6]

sarây-ı devlet: [18/6]

sultân süleymân: [18/7]

tarîkat mülkinüñ şâhı: [18/9]

ferîdûn tahtına mâlik: [18/10]

sa‘âdet mısırına yûsuf: [18/10]

kemend-i sayd-ı behrâmî: [18/12]

sadâ-yı kûs-ı hâkânî: [18/12]

çâr yâr âyîn-i ‘os mânî: [18/19]

hazret-i sultân: [19/21]

iki bende: [19/28]

hâkân-ı türkistân: [19/28]

fagfûr-ı çîn: [19/28]

ma‘mûr ol-: [20/2]

magnîsâ: [20/2]

karaman tahtı: [20/2]

şâh-ı ‘âlem: [20/3]

tahtlar vèr-: [20/3]

burc-ı şeref: [20/4]

âsmân-ı devlet: [20/4]

huzûr ét-: [20/9]

taht-ı süleymânî: [20/9]

gûlzâr-ı ‘os mânî: [20/1]

sa‘âdet gülşeni: [20/1]

dergeh/dergâh: [20/11] [23/20]

meclis: [20/7]

bezm: [20/7]

begler: [21/8]

elçi: [21/9]

husrev-i rûm: [21/9]

armagan: [21/9]

sultân-ı cem-cenâb: [21/11]

kodı yolında baş u cân: [21/11]

şeh sultân: [23/13]

tâk-ı eyvân: [23/13]

şâh-ı gerdûn-ıktidâr: [25/13]

serv-i bâg-ı saltanat: [25/14]

hûn-ı a' dâ: [25/14]

şâh-ı cihân-dâr: [22/3]

kul ol-: [22/1]

şâhid-i devlet: [22/16]

şikâyet eli: [22/18]

dâmen: [22/18]

sürûr: [7/25] [13/2]

sûr-ı sa'âdet: [13/1]

sünnet et-: [13/2]

zevk: [13/2]

'ursa okı-: [13/8]

tâcdâr-ı 'acem okun-: [13/11]

ferah: [17/9]

lutf: [20/10]

sa'âdet: [22/8]

Mekân -8-

kûy-ı nigâr: [4/2]

êşig: [4/3]

bezm: [12/17] [12/26]

dergeh-i şâh: [13/29] [22/10]

bezm-i hâs: [20/6]

meclis-i şâhâne: [22/10]

Soy -6-

iki şehzâde: [13/2] [20/3]

şehzâde: [13/3]

fahr-ı dûdmân-ı hazret-i 'osmân: [17/12]

iki serv-i revân: [20/1]

ikisin vèrd: [20/10]

Merhamet/Cezalandırıcılık -7-

lutf: [3/11]

kahr: [3/12] [10/11]

hışm: [10/11]

fettânlık: [12/26]

harâmî: [12/26]

kanı dökil-: [12/26]

Şairlik -8-

husrev-i mülk-i suhan: [1/27]

tûtî-güftâr: [2/10]

muhib: [17/15]

tab'-ı şâhî: [17/16]

eş'âr-ı rengîn: [20/18]

semend-i tab'-ı çâlâk: [20/19]

bîşe-i nazm: [22/13]

şikâristân: [22/13]

Mutluluk -12-

rûz-ı sa'id: [2/12]

devlet: [4/5]

Talihlilik/Kutluluk -1-

lutf-ı rabbânî: [13/1]

Yücelik -69-

sarây-ı kadr: [1/24]

meh-i encüm-sipeh: [2/13]

mihr-i felek-mertebe: [2/13]

çarh-pervâz: [2/10]

meh-i sipihr-i şeref: [3/2] [9/16]

hurşîd-i mirrîh-intikâm: [5/17]

hulâsa-i mevcûd: [7/10]

cenâb-ı şeh-i cem-nihâd: [7/11]

yüz sür-: [7/11] [7/18] [19/22] [23/15] [23/19]

süleymân-ı ins ü cin: [7/13] [1/21] [6/13]

kemîne kulları: [7/13]

‘adû: [7/18] [7/19]

gubâr-ı cenâb: [7/18]

gedâyı pâdşeh eyle-: [7/18]

‘âlem-i beng: [7/18]

hasûd: [7/20]

nâme-i ‘izzet: [8/15]

kadri bâbı: [8/15]

kapu: [8/19]

gedâ: [8/19]

bebr-i vegâ: [8/24]

ayagı topragı: [10/8] [19/24] [23/15]

kuhl-i dîde-i ikbâl: [10/8]

sipihr-kevkebe: [10/9]

zevâl-i ‘ömr-i ‘adû: [10/12]

pâdşâh-ı âsmân-rif‘at: [12/16]

süleymân-mertebe: [12/23]

iskender-i sâni: [12/23]

kudret eyvânınıñ süleymânı: [13/15]

yüz üzre var-: [13/9]

engürüsün lehün çehün bânı: [13/9]

çinün getürmege fagfûr: [13/10]

rây-ı hindûstân: [13/12]

şâh-ı bedahş: [13/13]

haşmet: [13/13]

êşig: [15/21]

ka‘be-i hâcât-ı ‘âlem: [15/21]

dest-i kudret: [15/8]

gubâr-ı râh: [17/7]

nûr-bahş-ı dîde-i imkân: [17/7]

‘izzet: [17/13]

ka‘be-i hâcât: [17/20]

dergâh-ı şâh-ı cem-cenâb: [17/20]

kadr: [17/9]

hurşîd-i kıdem: [18/15]

rûz u şeb hâcib: [19/22]

dergâh: [19/22]

sultân-ı çarh-ı çârümîn: [19/22]

farkına erre ol-: [19/27]

zâlim: [19/27]

dendân-ı sîn: [19/27]

hâk-i pây: [19/29] [23/12]

na‘lçe: [20/15]

bedr-i kâmil: [20/4]

hurşîd-i rahşân: [20/4]

gözine tûtyâ eyler âftâb: [20/19]

gubâr-ı eşheb: [20/12]

şâh: [23/12]

Pargalı İbrahim Paşa (11)(12)

Adalet -1-

‘adl: [11/16]

Ahlak/Yaradılış -1-

sâhib-vakâr: [11/17]

Cömertlik -3-

halk: [12/6]

bahş: [12/6]

h^vân-ı ihsân: [12/6]

Güzellik/Asalet -6-

tûbâ boy: [11/11]

meh: [11/13]

boy: [11/14]

serv: [11/17]

gül‘izâr: [11/21]

hüsn: [12/5]

Kıymet -1-

yol: [11/14]

Komutanlık/Zafer -3-

rezm: [11/15]

hûn-ı ‘adû: [11/15]

nîzeler: [11/15]

Makam -12-

şâh-ı gül: [11/16]

yüzi gül şehryâr serv: [11/16]

pâşâ-yı şâh-ı ‘âdil: [11/12]

beglerbegi-i rûm: [11/12]

‘âlem: [11/18]

kul: [11/18]

şeh: [11/19] [11/23]

taht: [12/3]

sa‘âdet mülkinüñ hânı: [12/3]

vezîr-i a‘zam: [12/15]

ibrâhîm pâşânuñ düğünü: [12/15]

Mutluluk -3-

safâ: [12/12]

zevk: [12/12]

bezm: [12/12]

Yücelik -4-

mâh-ı sidre-nişîn: [11/11]

felek-makâm: [11/11]

şeh: [11/10]

hâk-i pây: [11/10]

NÂBÎ

II. Mustafa (7)

Adalet -5-

Çerâg-ı dûde-i ecdâd-ı ma‘delet-bünyâd:
[7/39]

erkân-ı ‘adl: [7/49]

Nizâm-ı hükm: [7/51]

terâzû-yı ‘adl: [7/51]

ma‘delet: [7/61]

Ahlak/Yaradılış -9-

sâf-dil: [7/42]

tevâzu‘: [7/42]

hulk: [7/48] [7/58]

ümîdîgâh-ı bâg-ı bihişt: [7/48]

tahmîr-i tıynet: [7/53]

terkîb-i hilkat: [7/53]

ahlâk: [7/60]

Vücûd-ı pâk: [7/90]

Akıl -7-

Hired: [7/20]

Umûr: [7/20]

âsmân-ı ‘akl u şû‘ûr: [7/35]

mürgân-ı ‘akl: [7/49]

re‘y: [7/59]

Ser: [7/70]

nûr-ı hired: [7/70]

Bilginlik/Hüner -3-

dâniş ü ‘irfân: [7/46]

Kemâl-i fazl u hüner: [7/69]

‘adîli nâ-mezkûr: [7/69]

Cömertlik -11-

Lutf: [7/7] [7/53]

cerrâh-ı çire-dest-i kazâ: [7/7]

Muhît-i cûd u kerem: [7/35]

Sehâ: [7/53]

Cûd: [7/53]

‘Atâ: [7/53]

‘Înâyet: [7/87]

Himmet: [7/102]

çâre-sâz: [7/109]

merhem-i lutf: [7/110]

Egemenlik -15-

de‘âyim-i devlet: [7/3]

kemer-bend: [7/3]

kâr-gâh-ı umûr: [7/3]

zabt-ı memâlik: [7/54]

hükmi nâfîz: [7/54]

Tahakküm: [7/62]

ittihâd-ı ezdâ: [7/62]

Ta‘alluk: [7/63]

ref‘-i bu‘d: [7/63]

fermân: [7/63]

Teveccüh: [7/64]

Esîr-i zelzele: [7/86]

fermân-revâ-yı Nîşâbûr: [7/86]

nizâm: [7/89]

emr-i hıdmet: [7/89]

Hal ve Hareket -1-

kîne-h^vâh: [7/41]

Halifelik -2-

Nizâm-bahş-ı ümem: [7/34]

sâye-i Hudâ-yı Gayûr: [7/34]

Himaye -4-

Melâz u melce-i şâhenşâhân-ı heft-i iklîm:
[7/37]

Nigâhbân-ı memâlik: [7/37]

nigâhdâr-ı sügûr: [7/37]

Himâyet: [7/87]

Kahramanlık/Yiğitlik -9-

şerbet-çeşân-ı tîg: [7/41]

Rüstemâne etvâr: [7/57]

Rahş: [7/58]

Burîde-i süm-i esb: [7/65]

Mahal ‘inânı: [7/71]

Şeb-dîz-i Hüsrev: [7/71]

Pervîz: [7/71]

Sezâ rikâbı: [7/71]

Gül-gûn-ı Rüstem-i pür-zûr: [7/71]

Kıymet -7-

Nihâl-i gülşen-i devlet: [7/36]

gül-i bahâr-ı ümmîd: [7/36]

Nekâve-i gıl-i âdem: [7/36]

Fürûğ-ı dîde-i Sultân: [7/39]

Veliyy-i ni‘met-i ‘âlem: [7/44]

sâhib-zuhûr: [7/82]

Medâr-ı emn-i cihân: [7/88]

Komutanlık/Zafer -37-

‘asker-i mansûr: [7/14]

Sefer: [7/17]

Zafer: [7/17]

Fünûn-ı harb ü vegâ: [7/69]

nazîri nâ-mesmû‘: [7/69]

El: [7/70]

nîze-i cân-sûz: [7/70]

Gazâ: [7/72]

Şemşîr: [7/72]

Darb: [7/73]

halka cevher: [7/74]

tîg: [7/74] [7/80]

bâb-ı sefer: [7/75]

hedm-i kılâ‘: [7/75]

hezîmet-i tâbûr: [7/75]

Hücûm-ı hamle-i ûlâ: [7/76]

düşmen-i dîn: [7/76]

Hisâr: [7/76]

Hayme: [7/76]

Tâbûr: [7/76]

Al-: [7/76]

Harb: [7/77]

a‘dâ: [7/77]

Dehân-ı zahm-ı ‘adû: [7/78]

Tüfekler: [7/78]

Semend-i ‘azm: [7/79]

‘inân-ı zafer: [7/79]

kişver-i a‘dâ: [7/79]

feth: [7/80] [7/81]

sechargeh: [7/81]

nusret: [7/81]

feth-i tılsımât-ı müşkilât-ı umûr: [7/82]

Müdebbirân-ı ‘asâkir: [7/98]

düşmen-i bed-rây: [7/99]

mesâf: [7/104]

Makam -63-

kavâfil-i feth: [7/5]

mülk: [7/15] [7/32] [7/32] [7/87]

taht-ı saltanat: [7/15]

devlet: [7/16] [7/31]

tabîb-i gam-h‘âr: [7/16]

memleket: [7/16]

sâhib: [7/32]

serîr: [7/33]

Hudâyegân-ı mu‘azzam: [7/35]

şehenşeh-i ‘âlem: [7/35]

hulâsa-i makdûr: [7/36]

Cenâb-ı hazret-i Sultân: [7/38]

Han: [7/38]

taht-ı büleend-kadr: [7/40]

Sıtabl-ı hass: [7/42]

Efrâsyâb: [7/42]

mîr-âhûr: [7/42]

şeh: [7/43]

câh: [7/43] [7/46]

ücret-i müzdûr: [7/43]

Zâm: [7/46]

Sürâdık: [7/47]

Hazîne: [7/47]

Fezâ-yı kişver: [7/49]

Binâ-yı devlet: [7/49]

Havâş-ı nüsha-i erkân: [7/50]

hayrû’n-nâs: [7/50]

Umûr-ı ma‘raz-ı dîvân: [7/50]

hayrû’l-umûr: [7/50]

Sudûr-ı devlet: [7/51]

icrâ-yı şer‘: [7/51]

Mekâsıd-ı ‘ulemâ: [7/52]

iktidâ-yı hükm-i İlâh: [7/52]

Metâlib-i vükelâ: [7/52]

iltizâm-ı cebr ü kûsûr: [7/52]

kişver: [7/55] [7/96]

Mülûk: [7/66]

sâhib-kırân-ı ‘âlem: [7/66]

Süvâr: [7/67]

İkbâl: [7/67]

âyîn-i devlet: [7/68]

Şehenşeh: [7/82]

Cülûs: [7/83]

tahtgâh-ı saltanat: [7/83]

ittikâ-yı sadr-ı sudûr: [7/84]

müyesser: [7/91]

hutbe: [7/91]

Zekât-ı saltanat: [7/92]

Bilâd: [7/93]

Muhât-ı saltanat: [7/93]

Pişgeh: [7/95]

livâ-yı Hayrî'î-enâm: [7/95]

râyet-keş-i cihâd: [7/96]

devlet: [7/97]

Hudâygân: [7/105]

Makdem: [7/107]

taht-ı saltanat: [7/107]

Mutluluk -10-

Keder: [7/2]

musaffâ: [7/2]

Kesel: [7/2]

mu'arrâ: [7/2]

mesâlik-i ikbâl: [7/2]

memâlik-i ma'mûr: [7/2]

sûrûr: [7/8]

ikbâl: [7/18]

memleket: [7/18]

sıhhat ü selâmet: [7/31]

Talihlilik/Kutluluk -7-

Tağıldı reh-zen-i idbâr: [7/5]

Kazâ: [7/47]

Dîdebanlık: [7/47]

Kader: [7/47]

Pâsbânlık: [7/47]

râyet-i hüda mansûr: [7/95]

Fürûg-ı kevkeb-i ikbâl: [7/108]

Yücelik -25-

neyyîr-i a'zam: [7/33] [7/34]

hulâsa-i 'âlem: [7/34]

Gubâr-ı dergah: [7/38]

Zerûr: [7/38]

Muhammed-i mağfûr: [7/39]

Kemin piyâlesi: [7/44]

kâse-i ser-i Fâğfûr: [7/44]

'Îlâve: [7/46]

Kadr: [7/46]

Fazl: [7/46]

Gubâr-ı dâmen: [7/48]

matlab-ı gülâle-i hûr: [7/48]

çar-bâliş-i 'azamet: [7/84]

Çerâg-ı zât: [7/85]

Sadâ-yı kevkebe-i satvet: [7/86]

ta'av: [7/96]

ervâh-ı evliyâ: [7/96]

müzâheret: [7/97]

evliyâ-yı kirâm: [7/97]

Şükûh-ı kevkeb-i dîn: [7/100]

şân u şevket-i İslâm: [7/100]

tîg-i satvet: [7/101]

dest-bürd: [7/103]

mâ'ide-perverd-i âstân: [7/106]

‘akl: [8/39] [8/40]

Re’y: [8/40]

Bilginlik/Hüner -3-

‘Ârif-i mes’ele-i şer‘-i şehenşâh-ı habîr: [8/26]

Cebîn: [8/28]

‘İlm: [8/38]

III. Ahmet (8)

Adalet -8-

Dâver-i kişver-i dîn: [8/21]

dâdger-i ‘adl-semîr: [8/21]

dâver-i Fârûk-nazîr: [8/22]

‘adl: [8/36] [8/37]

dâver-i pâkîze-zamîr: [8/44]

dâver-i mülk-i İslâm: [8/51]

hatm-i velâyet: [8/51]

Egemenlik -2-

Vâkıf-ı meşgale-i lübb-i nizâm-ı ‘âlem: [8/26]

Fermân: [8/35]

Halifelik -2-

Zıll-ı memdûd-ı Hudâ: [8/20]

ma‘nî-i zıllu’llâh: [8/50]

Ahlak/Yaradılış -6-

hidîv-i hasenü’l-hulk: [8/24]

ahlâk: [8/24]

Safvetü’s-safve-i erkân-ı ‘anâsır: [8/27]

tıynet-i pâk: [8/27]

hulk: [8/31]

Hilkat: [8/39]

İtibar -7-

Nâm: [8/14] [8/43]

‘azîmu’ş-şân: [8/24]

şân u şükûh: [8/34]

Şevket ü şân: [8/42]

Şeref: [8/48] [8/49]

Akıl -4-

kalem-i mûyîn: [8/29]

Kıymet -1-

bedr-i münîr: [8/49]

Makam -22-

pâdişeh-i devrân: [8/14]

pâdişeh/pâdişâh: [8/15] [8/41]

‘asr-ı şerîf: [8/15]

Cülûs: [8/18]

pâdişeh-i ‘âlem-gîr: [8/18] [8/45]

Hazret-i Hân: [8/20]

Sâye-i ser-‘âlem-i devlet: [8/20]

pâdişeh-i rûy-ı zemîn: [8/21]

Hâmî-i dîn-i mübîn: [8/21]

Şehriyâr-ı ‘âlem-efrâhte-i ‘ilm ü hayâ: [8/22]

Şâh-ı Sıddîk-nazar: [8/22]

cihânân-ı mu‘azzam: [8/25]

ikbâl: [8/32]

câh: [8/32]

‘âsr: [8/38]

evsâf-ı hümayûn: [8/41]

Hutbe: [8/45]

hutbe-i nâm: [8/46]

elkâb-ı hümayûn: [8/47]

şeh: [8/48]

Mekân -2-

Bezm: [8/31]

şâyeste-i dehlîz: [8/33]

Mutluluk -1-

sa‘âdet: [8/49]

Talihlilik/Kutluluk -4-

te’yîd-i İlâhî: [8/19]

Zât-ı vâlâter: [8/19]

ârâyîş-i bâlâ-yı serîr: [8/19]

felek-kevkebe: [8/23]

Yücelik -7-

Âsâr: [8/16]

mihr-i münîr: [8/20]

şehensâh-ı celî-kadr: [8/23]

türâb-ı kadem: [8/25]

Âyet-i kevkebe-i câh u celâl: [8/30]

menber-i sultân-ı rüsûl: [8/45]

kerâmet: [8/49]

Musahip Mustafa Paşa (9)(10)(11)(12)**Ahlak/Yaradılış -24-**

Safvet: [9/55]

meşreb-i pâk: [9/55]

Pâk-tab‘: [9/56]

Evsâf: [9/57]

pâk zamîr: [9/61]

zât-ı pâk: [10/32]

Vezîr-i pâk-dilâ: [10/35]

sütûde-hasâ’il: [10/35]

müsellemü’l-etvâr: [10/35]

şerm-i zamîr-i sâf: [11/32]

Zamîr-i enver: [11/41]

Hulk: [11/43] [11/47]

letâfet-i tab': [11/44]
vezîr-i kerîmü'l-hisâl: [11/61]
hulk-ı Hudâ-dâd: [11/67]
ahlâk: [11/67]
Zamîr-i saf: [11/69]
sâf-meniş: [12/63]
Neyyir-i kalb-i cihân-tâb: [12/70]
Dil: [12/72]
Kalb: [12/72]

mir'ât-ı cilâ-dâde-i rûy-i ilhâm: [12/72]
vasf-ı cihân-ârâ: [12/74]

Akıl -7-

Temkîn: [9/42] [11/42]
pâkîze-nazar: [9/43]
Nazar: [12/43]
'Akl-ı pâk-reviş: [12/63]
İdrâk: [12/71]
re'y: [12/79]

Bilginlik/Hüner -16-

câmi'-i mecmû'-ı hüner: [9/43]
kâmil-i devrân: [9/74]
Sütûde-fazl: [10/17]
hüner-pîşe: [10/17]
fâzıl-ı hüner-mend: [10/35]
âsaf-ı hüner-âver: [11/60]
fazl-nisâb: [11/61]
'âlim: [12/63]

dânâ-verziş: [12/63]
'ârif-i pâkîze-kelâm: [12/63]
ma'reke-ârâ-yı hüner: [12/65]
'irfân: [12/71]
mekteb-i 'irfân: [12/72]
dehen: [12/72]
masdar-ı feyz: [12/72]
Eser-i hıfz: [12/82]

Cömertlik -46-

Serv-i hoş-sâye-i bustân-ı mekârim: [9/47]
İhsân: [9/52] [9/59] [12/84]
mûcib-i ihsân-ı diger: [9/52]
kerem: [9/62] [11/65] [12/78]
kerem sâhibi: [9/64]
evc-i kerem: [9/65]
'âtıfet: [9/65] [11/39] [12/69]
kuvvet-i bâzû-yı himmet: [10/20]
lutf: [10/23] [10/24] [10/25] [11/24] [11/39]
[11/45] [12/38]
gınâ-bahş-ı ehl-i fakr: [10/24]
Kef-i 'atâ: [10/29]
ma'mûre-i kerem: [10/29]
kef-i kerem: [10/30]
Kef-i nisâr: [10/31]
sehâb-ı gevher-bâr: [10/31]
ehl-i kerem: [11/23]
zât-ı mekremet-ârâ: [11/30]
Kef-i velâ: [11/38]

güher-pâş-ı dâmen-i ahhâb: [11/38]

mekremet: [11/39] [12/69]

tab': [11/39]

'atâ-çeşide: [11/46]

vezîr-i lutf-me'âb: [11/60]

'alem: [11/65]

Kef-i kerîm: [11/65]

kemâl-i lutf: [11/71]

Tûde-bahşâ-yı güher: [12/65]

Meclis-efrûz-ı kerem: [12/65]

'atıfet-âmûz-ı kirâm: [12/65]

Kef-i dest-i kerem: [12/67]

Himmat: [12/76]

'âlî: [12/76]

Eltâf: [12/87]

Egemenlik -4-

Âsûde: [9/54]

sudûr-ı fermân: [10/21]

men': [11/34]

gitdi nizâm: [12/50]

Güzellik/Asalet -2-

Cemâl: [11/25]

nigeh-i nâz: [12/43]

Himaye -3-

Nazar-ı takviye-fermâ-yı ma'ârif: [9/53]

mâye-i âsâyiş-i erbâb-ı hüner: [9/53]

Terbiyet: [12/38]

İtibar -5-

Şân: [9/37] [12/66]

Nâm: [9/45] [12/64]

heykel-i nâm-ı şerîf: [11/66]

Kahramanlık/Yiğitlik -6-

deryâ-yı hurûşân-ı mürûvvet: [9/52]

rikâb: [11/15]

kuvvet: [11/37]

şecâ'at: [11/37]

Semend: [11/63]

Mürûvvet: [11/70]

Kıymet -12-

dîde-i devrân: [9/41]

Az gelir zâtı gibi: [9/43]

dür-i pâkîze-i bahr-ı kerem: [9/56]

zîver: [9/56]

mihr-i enver: [9/59]

dür-i pâk: [9/60]

Türâb-ı pây-ı veliyyü'n-ni'am: [11/14]

Veliyy-i ni'met: [11/26]

nihâl-i ser-efrâz-ı bâğ-ı devlet: [11/62]

gül-i ikbâl-i çemenzâr-ı fenâ: [12/2]

Zîver-i h'ân: [12/52]

fahr-ı kirâm: [12/88]

Komutanlık/Zafer -7-

‘Adû: [10/19]

şevk ile cânlar vir-: [10/19]

hasm: [10/19]

ceng: [10/19]

tîg-i sâ’ika-bâr: [10/19]

Yed-i muhâsemet: [11/38]

çâk-rîz-i cîb-i ‘adû: [11/38]

Makam -79-

devrân-ı safâ-bahş-ı Musâhib Pâşâ: [9/36]

pâşâ: [9/37] [10/17] [11/29] [12/62]

Hem-dem-i pâdişeh-i dehr: [9/38]

Âsaf: [9/38] [10/15] [10/18] [11/15] [11/27]

[11/52] [12/63] [12/83]

Bermekî-mevhibe: [9/39]

destûr-ı mûkerrem: [9/39]

ikbâl: [9/43] [9/60] [10/18] [12/7] [12/8]

[12/10] [12/11] [12/16]

‘ubûdiyyet: [9/46]

Dergeh: [9/46] [9/51]

Hâtem-i vakt: [9/62]

kâmil server: [9/64]

pîşgeh-i ‘izzet: [9/72]

âsaf-ı devrân: [10/14]

âsaf-ı ‘âlî-nazar: [10/15]

bülend-makâm: [10/15]

Yegâne sadr-ı bülend-iktidâr-ı ihsânkâr:
[10/15]

Vezîr-i muhteşem-i pâdişâh-ı heft iklim:
[10/16]

Karîn-i sâye-i Hak: [10/16]

hazret-i hünkâr: [10/16]

şeh-süvâr: [10/18]

Gedâ: [10/24]

zamân-ı sa‘âdet: [10/26]

devr-i ikbâl: [10/26]

vezîr-i pâk-‘iyâr: [10/32]

kemîne hıdmetkâr: [10/34]

pîşgeh: [11/22]

elkâb: [11/27]

Vezîr-i ‘özü-pezîr: [11/28]

âsaf-ı memâlik-gîr: [11/28]

Meh-i sipihr-mesîr: [11/28]

âsmân-ı mihr-rikâb: [11/28]

Musâhib-i melikü’l-‘asr: [11/29]

şehenşeh-i ‘âlem: [11/30]

âsaf-ı sipeh-ârâ: [11/31]

sehâb-ı ser-i âfitâb-ı ‘âlem-tâb: [11/31]

hıdmet: [11/36] [12/40] [12/41]

devleti ‘âlî: [11/51]

‘azl: [12/1] [12/21] [12/51] [12/60] [12/86]
[12/89]

Bezm-i ikbâl: [12/3]

zîr-i nigîn: [12/9]

devlet: [12/15]

vâlâ-yı kirâm: [12/17]

keder-i bî-hengâm: [12/21]

hidmet-i bezm: [12/44]

Sarsar-ı ‘azl: [12/50]

Mansıb: [12/1] [12/50]

Makâm: [12/60]

Zîb-i silk-i vüzerâ: [12/62]

Bihterîn-i vüzerâ: [12/64]

Âsâf-ı sâni: [12/64]

Câh: [12/66]

Bâb: [12/67]

midhat-ı evsâf: [12/83]

Mekân -7-

Bezm: [9/50] [11/16] [11/19]

reşk-i tâk-ı der: [10/33]

dergeh: [10/33]

meclis-i şerîf: [11/20]

Sahn-ı kasr: [12/80]

Merhamet/Cezalandırıcılık -8-

‘Afv: [11/26] [11/69]

Celâl: [11/48]

Gazab: [11/49]

kahr-ı cihân-sûz: [11/50]

merhamet: [12/69]

mevhîbe: [12/69]

insâf: [12/81]

Şairlik -11-

Feyz: [9/44]

mertebe-i tab‘-ı şerîf: [9/44]

tab‘: [9/73] [11/68]

mi‘yâr-ı hüner: [9/73]

zîb-i gûş: [11/21]

güftâr: [11/21]

merhem-yâb: [11/21]

Münîr-tab‘ müşîr: [11/61]

hâme-i sun‘-ı debîr-i hikmet: [11/68]

âdâb: [11/68]

Talihlilik/Kutluluk -4-

baht-ı nigûn: [10/27]

şeref-i kevkeb: [11/29]

baht: [11/36] [11/45]

Yücelik -35-

mertebe-i rif‘at: [9/37]

Hâk-i pâk-i kadem: [9/38]

Hâk-i dergâh: [9/40] [9/49]

yüz sür-: [9/40]

Matbah: [9/48]

yüzin hâke sür-: [9/51]

evc-i rütbe: [10/17]

şerm: [10/22]

teveccüh: [10/36]

Hudâ-yı ‘azze ve cell âstânun ... itmiş:
[10/37]

Niyâz ehline merci‘: [10/37]

husûl-i kâma medâr: [10/37]

baht-ı hıdmet: [11/15]

‘arûs-ı dil-ârây-ı hacle-i tab’: [11/25]

bülend-cenâb: [11/26]

nev-‘arûs: [11/27]

cebhe-i nizâm: [11/27]

Hızr-ı vakt: [11/32]

ihrâz-ı iltifât-ı hitâb: [11/33]

Karîn-i takviye-i baht: [11/35]

bülend-menkabet: [11/61]

hasûd: [11/64]

‘azâb: [11/64]

İ‘tibârât-ı keder-hîz: [12/22]

gam-engîz-i li‘âm: [12/22]

Hıdmet: [12/39]

İltifât: [12/39]

kesretini vahdete tahvîl: [12/52]

beytü’ş-şeref-i mihr-i münîr-i nev-rûz: [12/67]

dâ’ire-i mâh-ı tamâm: [12/67]

‘izz: [12/68]

rif‘at: [12/68]

Hançer: [12/70]

dergâh-ı refi‘: [12/77]

Amcazâde Hüseyin Paşa (13)

Ahlak/Yaradılış-9-

edeb-âmûz-ı kirâm: [13/63]

Ahter-i burc-ı edeb: [13/64]

Kalb: [13/69]

tekye-i pür-feyz-i hidâyet: [13/69]

ilhâm: [13/69]

ahlâk: [13/74] [13/78]

sâf-dilâ: [13/87]

Gül-i ahlâk-ı kerîm: [13/93]

Akıl -5-

vezîr-i hıred-efrûz-ı umûr-endûz: [13/47]

‘Âkıl-ı tâze-kün-i şîme-i eslâf-ı kirâm: [13/66]

re’y: [13/67] [13/104]

tedbîr: [13/95]

Bilginlik/Hüner -5-

lafz u kelimât: [13/14]

ma‘rifet: [13/52]

Pertev-i şem‘-i hüner: [13/64]

verâ-yı kelimât u erkâm: [13/74]

maslahat: [13/108]

Cömertlik -13-

güher-i kân-ı kerem: [13/61]

ebr-i semâvât-ı kerem: [13/64]

kerîm: [13/74]

müntehab-ı nüsha-i himmet: [13/88]

lutf: [13/96] [13/115]

miiftâh-ı merâm: [13/96]

hevâ-yı tama‘-ı ihsân: [13/111]

in‘âm: [13/111]

Dest-i cûd: [13/113]

İkrâm: [13/113]

İltifât-ı kudemâ: [13/114]

ihsân: [13/115]

Egemenlik -18-

Geçdi sermâ-yı sitem: [13/2]

geldi bahâr-ı râhat: [13/2]

İ'tidâl: [13/2]

tûfân-ı fiten buldı sükûn: [13/4]

emn ü emân: [13/4]

imdâd u fûrû': [13/7]

yek-reng: [13/16]

ûlfet: [13/16]

düşmen ü dost: [13/16]

dem-i âsâyîş: [13/22]

tûğlar: [13/27]

âsâyîş: [13/27]

Nüşa-i hırz-ı emân: [13/65]

âsâr-ı nizâm: [13/97]

âsûde: [13/100]

râm: [13/104]

nizâm: [13/108]

eyyâm: [13/112]

Hal ve Hareket -1-

vefâ: [13/16]

Himaye -2-

Ser-penâh: [13/20]

terbiyet-i sadr-nişînân-ı 'izâm: [13/75]

İtibar -14-

Nâm: [13/57] [13/61] [13/87] [13/98] [13/99]

küle-efrâz-ı şeref: [13/63]

İsm-i sâmi: [13/68]

Teşrif: [13/73] [13/97] [13/110]

Şeref-i tâze: [13/73]

Nâm u şân: [13/85]

kevkebe-i şöhet: [13/86]

şân: [13/98]

Kıymet -10-

fahr-ı kirâm: [13/50] [13/86]

Nûr-ı çeşm-i vüzerâ: [13/62]

kuvvet-i kalb-i 'ulemâ: [13/62]

Tâc-ı fark-ı vükelâ: [13/62]

kurrâ-ı 'ayn-ı hükkâm: [13/62]

mîve-i şâh-ı ikrâm: [13/64]

veliyyü'n-ni'am-ı kubbe-nişînân: [13/75]

velî-ni'met: [13/79]

sadr-ârâ: [13/82]

Komutanlık/Zafer -35-

ma'reke-i ceng: [13/1]

sulh u salâh: [13/1]

nizâm: [13/1]

Âteş-i harb ü vegâ: [13/3]

Şarkdan garba tol-: [13/5]

'arbede-i ceng ü cidâl: [13/5]

Hâk-i ceng: [13/18]

Feyz-i Rabbânî: [13/18]

Sulh: [13/18]

Mestî-i ceng: [13/20]

Âb u ateşlik: [13/21]

Pây-ı gavgâ: [13/22]

Süyûf: [13/23]

Siper: [13/24]

Nîzeler: [13/24]

Tabl-bâz: [13/25]

Kemân: [13/26]

Sihâm: [13/26]

Halka-ı zırh-ı girân: [13/28]

Tebdîl: [13/28]

Kan yalaş-: [13/30]

Tîg: [13/30]

‘akd-ı uhuvvet: [13/30]

ahmâl-i vegâ: [13/32]

rîhlet: [13/32]

silâh: [13/33]

‘azm-i vegâ: [13/35]

Hasm: [13/36]

nişângâh-ı tüfek: [13/36]

zelzele-i hâ’ile: [13/39]

meydân-ı hatar: [13/41]

Sakız feth: [13/94]

Feth: [13/99]

sipeh-i meymenet: [13/102]

imdâda yit-: [13/102]

Makam -46-

Mülk: [13/8]

Kâdî-i mahkeme-pîrây-ı kader: [13/9]

faysal-ı tam: [13/9]

erkân-ı umûr istihkâm: [13/39]

devlet ü dîn: [13/40]

mülk-i İslâm: [13/40]

destine teslîm: [13/47]

umûr-ı ihkâm: [13/47]

sadr-ı semâvât-res-i iclâl: [13/48]

hükm-i verâset: [13/48]

makâm: [13/48]

Sâhib-i devlet: [13/49]

hâmî-i hilâfet: [13/49]

Sadr: [13/49] [13/87] [13/97] [13/110]

mühter-i şerîf: [13/50]

emânet teslîm: [13/51]

umûr: [13/52] [13/95]

Vâris-i sadr: [13/53]

maslahat-ı saltanat: [13/53]

emr: [13/54]

Pâşâ: [13/59]

Câh: [13/60]

Sadr-ı a‘zam: [13/61]

Mesned-ârâ-yı vezâret: [13/63]

Revnak-efzâ-yı sadâret: [13/63]

Nokta-i merkez-i dîn: [13/65]

kutb-ı medâr-ı İslâm: [13/65]

ikbâl: [13/72] [13/101]

makâm-ı eb u cedd ü a‘mâm: [13/73]

devlet: [13/76] [13/97]

âsaf-ı dehr-ârâ: [13/84]

perverde-i dergâh: [13/84]

âsaf: [13/87]

hidmet: [13/90]

tedbîr-i cihân-gîr: [13/100]

Kâfiristân: [13/100]

Müselmân: [13/100]

bilâd-ı A‘câm: [13/100]

memleket: [13/102]

Sâhib: [13/110]

Mutluluk -25-

fîkr-i sıhhat: [13/6]

sulh: [13/10] [13/12] [13/99]

kuvvet: [13/12]

handeye tebdîl: [13/17]

râhat: [13/19]

ehl-i neşât: [13/20]

sürûr: [13/24]

nâylar: [13/24]

teslîm-i makâm: [13/24]

tabl-ı ârâm: [13/25]

Halka-i gîsû-yı hûbân-ı mülâyim-endâm:
[13/28]

bîsât-ı tarab-endûz-ı neşât: [13/32]

‘îş u tarab: [13/33]

top u tûfeng itdî sükût: [13/34]

Söyünüp nâr-ı vegâ: [13/31]

Safâ: [13/35]

Mahv olup eser-i havf u hatar: [13/37]

Şâdî: [13/38]

Meserret: [13/38]

Neşât: [13/38]

sihhat-ı tâm [13/42]

garka-i kâm [13/45]

Kâm-yâb: [13/112]

Soy -3-

halef-i dûde-i ‘izzet: [13/60]

pâk-tebâr: [13/87]

Hânedân: [13/107]

Talîhlilik/Kutluluk -6-

lutf-ı İlâhî: [13/44]

cilve-i tevîk-i İlâhî: [13/46]

baht: [13/54]

âsaf-ı meh-kevkebe: [13/58]

meymenet-i makdem-i sa‘d-encâmî: [13/70]

kuvvet-i te’yîd-i İlâhî: [13/103]

Yücelik -23-

feyyâze-i eltâf-ı Hudâvend: [13/3]

pirehen-i Berd ü Selâm: [13/3]

tevîk: [13/8]

Nâme-i ‘ahd-i hümâyûn-ı mübârek-fercâm:
[13/11]

Tab‘-ı mi‘mârî-i takdîr: [13/13]

vaz‘-ı esâs-ı ülfet: [13/14]

istihkâm: [13/15]

liyâkat: [13/54] [13/56]

isti‘dâd: [13/56]

menkabet: [13/57]

menkabet-i ‘ulyâ: [13/58]

Heykel-i bâzû-yı ikbâl: [13/59]

Süllem-i kasr-ı celâl: [13/59]

heykel-i tâ‘vîz-i zemân: [13/65]

Kâmil-i zinde-kün-i şöhre-i âbâ-yı kerîm:
[13/66]

hâk-i kadem-i sürme-sîrişt: [13/71]

sadr-ı refî‘ ü’l-kadr: [13/73]

Öpmemiş dâmen-i ‘alî-câh: [13/77]

İkdâm: [13/78]

tâze-zuhûr: [13/85]

Feyz-i hâsiyyet-i eyyâm: [13/92]

İftihâr: [13/107]

Daltaban Mustafa Paşa (14)

Adalet -4-

Açıldı bâb-ı ‘adâlet: [14/8]

derîçe-i insâf: [14/8]

‘adl: [14/25]

ma‘delet: [14/40]

Ahlak/Yaradılış -8-

Tıynet: [14/27]

Niyyet: [14/27]

tab‘: [14/33]

Vücûd-ı pâk: [14/38]

Zamîr-i sâf: [14/38]

Vezîr-i sâf-zamîr: [14/52]

hüceste-nihâd: [14/63]

Zamîr: [14/65]

Akıl -5-

Virildi re‘yine: [14/15]

re‘yi [14/23] [14/28] [14/29]

fîkr: [14/28]

Bilginlik/Hüner -1-

Kemâl: [14/9]

Cömertlik -21-

İkrâm: [14/6]

İhsân: [14/12]

dest-i cûd: [14/16]

ekrem: [14/17]

Hâtîm-i kerem-fermâ: [14/18]

cûd: [14/25]

Kef-i kerîm: [14/26]

ebr-i pür-‘atâ: [14/26]

tekmîl-i himmet: [14/27]

‘Uluvv-ı himmet: [14/32]

Lutf: [14/33]

Kerem: [14/33] [14/65]

Kerîm: [14/34]

‘atâ: [14/34]

‘Atâ-yı endek: [14/35]

Gâlib: [14/35]

rahm: [14/39]

sütûr-ı nusha-i lutf: [14/56]

lutf: [14/66]

kân-ı kerem: [14/66]

Egemenlik -17-

Hisâr: [14/3]

emn u emân: [14/3]

kârgâh-ı kevn ü fesâd: [14/3]

i ‘tilâ-yı su ‘ûd: [14/4]

irtikâ-yı güçsâd: [14/4]

Kapandı medhal-i zulm: [14/8]

girîve-i bîdâd: [14/8]

Sipîhr tâbi ‘: [14/29]

zamâne râm: [14/29]

Kazâ teslîm: [14/29]

Münkâd: [14/29]

emrine tâbi ‘: [14/30]

hükm: [14/30]

Nizâm bul-: [14/43]

çekdi sedd-i sedîd: [14/50]

eyledüñ ib ‘âd: [14/61]

eşkîyâ: [14/61]

Güzellik/Asalet -1-

Hutût-ı çîn-i cebîn: [14/56]

İtibar -1-

güzîde-i emcâd: [14/17]

Kahramanlık/Yiğitlik -11-

Rüstem-i sâhib-kırân-ı devrân: [14/21]

Süm-i semend: [14/21]

Kahramân: [14/22]

Tîg: [14/22] [14/46]

‘Adû-yı devlet: [14/22]

Şevket: [14/31]

Şecî ‘: [14/36]

saff-ı ‘adû: [14/36]

Gayûr: [14/37]

Şemşîr: [14/60]

Komutanlık/Zafer -4-

ser-i vahşîyân-ı A ‘râb’ı kes-: [14/48]

ceng: [14/49]

Sevâd-ı cevher-i tîg: [14/56]

hurûf-ı fenn-i cihâd: [14/56]

Makam -46-

İkbâl: [14/6]

âsâf-ı sipeh-endûz-ı ‘âlem-ârâ: [14/14]

hükmine teslîm: [14/14]

Sunuldi destine: [14/15]

mühür-i sâdâret-i 'uzmâ: [14/15]

kânûn: [14/15]

şer': [14/15]

best: [14/15]

güşâd: [14/15]

Yegâne-i vüzerâ: [14/16]

Pâşâ: [14/16]

Vezîr-i a'zam: [14/17]

Vekîl-i dâver-i 'âlem: [14/17]

Müdebbir-i vüzerâ: [14/18]

Mükerrem-i vükelâ: [14/18]

sadr-ı a'zam-i efhâm: [14/20]

nizâm-ı 'âlem-gîr: [14/20]

umûr: [14/23]

Kudûm-ı zât: [14/24]

şân-ı devlet: [14/24]

'Uluvv-ı câh: [14/26]

ta'mîr-i devlet: [14/27]

hükm: [14/29]

rızâ: [14/29]

emr: [14/29]

devlet: [14/31] [14/41]

Fürûg-ı devlet: [14/32]

Kudûm: [14/41] [14/43]

sermâye-i nizâm: [14/41]

sâye-i râyât-ı 'izz ü ikbâl: [14/43]

hükm-i şecâ'at: [14/47]

dîn ü devlet: [14/51]

hıdmet: [14/51] [14/55]

vekîl-i pâdişeh: [14/52]

yegâne-i âfâk-ı sadr-ı a'zam: [14/53]

vezîr-i cihân-gîr: [14/54]

mülk ü millet: [14/55]

sadr: [14/57] [14/61]

maslahatlar: [14/58]

memâlik: [14/61]

Hıdîv-i 'âlem: [14/63]

Vezîr: [14/63]

Mutluluk -15-

beşâret-i âvâze-i mübârek-bâd: [14/1]

neşât: [14/2]

hurrem ü şâd: [14/2]

beşâret-i 'uzmâ: [14/3]

sa'âdet âsârı: [14/5]

hurrem: [14/6]

dil-şâd: [14/6]

neş'e: [14/7]

müjde: [14/7] [14/10]

beşâret: [14/11]

tehniye-i dil-fürûze: [14/13]

gulgule-i inbisât: [14/13]

müşîr-i ferrûh-dem: [14/17]

müjde-i teşrîf: [14/57]

Soy -1-

sütûde-i nâm-âverân-ı pâk-nijâd: [14/52]

Talihlilik/Kutluluk -4-

Kahramân-ı kavî-baht-ı ‘âlem-ârâ: [14/19]

şeref-i kevkeb: [14/20]

‘Uluvv-ı baht: [14/24]

kevkeb-i nâm: [14/58]

Yücelik -7-

muktedâ-yı ehl-i reşâd: [14/18]

kâr-dân-ı zamân: [14/23]

tâk-ı âsmân: [14/26]

eser-i şân u şevket: [14/59]

Yüzün sür-: [14/59]

Kerâmet: [14/61]

reşk eyle-: [14/63]

Râmî Mehmed Paşa (15)**Ahlak/Yaradılış -23-**

Ma‘nî-i nusha-i ahlâk: [15/46]

kalb-i şerîf: [15/47]

‘İffet: [15/58] [15/60]

‘ismet: [15/58] [15/60]

tab‘-ı şerîf: [15/58]

Himmet: [15/58]

Gayret: [15/58] [15/60]

kalb-i latîf: [15/58]

Mecma‘-ı hilm: [15/59]

Hayâ: [15/59]

Edeb: [15/59]

Vekâr: [15/59]

hassiyet-i hilkat: [15/66]

lâzime-i tıynet: [15/66]

Hüsn-i etvâr: [15/75]

Lutf-ı güftâr: [15/75]

Hilkat: [15/82]

sâf-sirişt: [15/84]

nüşa-i pâkîze: [15/86]

tab‘-ı şerîf: [15/99]

Akıl -30-

Fikr: [15/4]

‘akl: [15/9] [15/19] [15/20] [15/21] [15/62]

vezîr-i a‘lem: [15/20]

‘âkil: [15/28]

Hired: [15/43]

ni‘met-tedbîr: [15/44]

Hüsn-i tedbîr: [15/44]

tedbîr-i müdâvâ-i sekam: [15/42]

re‘y: [15/46]

düstûr-ı hiredmend: [15/57]

Gevher-i dâniş: [15/57]

sencîde-i mîzân-ı hired: [15/57]

Rişte-i bîniş: [15/57]

şâkûl-i binâ-yı ‘âlem: [15/57]

Fikr-i çâlâk: [15/61]

esrâr-ı kazâ nâ-mestûr: [15/61]

‘Akl-ı derrâk: [15/61]

âsâr-ı kader nâ-mübhem: [15/61]

idrâk: [15/68]

nâhun-ı endâhta: [15/69]

giriş: [15/69]

söz: [15/71]

‘akl-ı derrâk: [15/72]

Dür-bînî-i nigâh-ı hîred: [15/73]

Merhem: [15/73]

re’y-i hakîm-i hîred: [15/81]

Bilginlik/Hüner -23-

vaz’-ı hikem: [15/8]

‘ilm: [15/19] [15/21] [15/59]

‘âlim: [15/28] [15/30]

‘Ârif: [15/30]

Dânâ: [15/30]

mâ-hasal-ı nüsha-i esrâr-ı hikem: [15/37]

Menba’-ı fazl: [15/59]

Kemâl: [15/59]

Hüner: [15/59] [15/78]

mîh-ı süveydâ: [15/63]

mekâlîd-i umûr-ı ‘âlem: [15/63]

hasret-i şakk-ı kalem: [15/64]

çâh-ı devât: [15/64]

Kalem: [15/65]

vak’a-serâyende-i âsâr-ı Kelîm: [15/65]

Nûr-ı ‘irfân: [15/67]

a’lem: [15/92]

fazl: [15/93]

‘irfân: [15/93]

Cömertlik -13-

şâh-ı kerem: [15/3]

kerem: [15/31] [15/59]

itmâm-ı ni’am: [15/53]

masdar-ı âsâr-ı himem: [15/56]

lutf: [15/59]

himmet: [15/60]

Mekremet: [15/66]

Rânde-i bâr-gâh-ı himmet: [15/76]

mâl ü metâ’: [15/76]

rûy-ı direm: [15/76]

asl-ı kerem: [15/77]

mahz-ı kerem: [15/77]

Dindarlık -3-

Dîn: [15/9]

Diyânet: [15/18]

Perhîz: [15/60]

Egemenlik -14-

zâbîta-ı mülk: [15/2]

tertîb-i menâsıb: [15/8]

tedbîr-i umûr: [15/8]

teşhîs-i mekâdîr: [15/8]

tedbîr-i hazâ’in: [15/10]

ta’mîr-i bilâd: [15/10]

hıfz-ı memâlik: [15/10]

tertîb-i hikem: [15/10]

nizâmü’l-‘âlem: [15/35]

âsûde: [15/74]

‘ahd: [15/74]

âsâyîş-i İslâm: [15/97]

ta‘mîr: [15/97]

eyyâm-ı şerîf: [15/102]

İtibar -6-

Teşrîf: [15/50]

burcû’ş-şeref: [15/51]

şeref-i zât: [15/54]

şeref: [15/78]

ism-i şerîf: [15/83]

Şân-ı fazl: [15/95]

Kıymet -8-

mislini gör-: [15/48]

Kâr-dân-ı vükelâ: [15/56]

cevher-i mu‘în-i İslâm: [15/56]

güher-i nâ-yâb: [15/84]

gevher-i nâ-yâb: [15/85]

mislün bulama-: [15/85]

nefy-i nazîr: [15/87]

şebîh: [15/91]

Komutanlık/Zafer -4-

Sefer: [15/40]

sermâye-i feth: [15/40]

Leşker: [15/40]

‘alem: [15/40]

Makam -82-

şeh-i ‘âlem: [15/1]

erkân-ı haşem: [15/1]

şehenşâh-ı hümayûn-kadem: [15/1]

mesned-i Cem: [15/1]

Halel-i saltanat u devlet: [15/4]

mesned-i dîvân-ı Celâl: [15/5]

pençe-i fermân: [15/6]

sahfa-i telhîs: [15/6]

tugrâyı dil-ârâ: [15/7]

fermân-ı münîf: [15/7]

şer‘: [15/7] [15/21] [15/36]

kânun: [15/7] [15/21] [15/36]

nazm-ı ‘âlem: [15/7]

‘arz-ı sadâret: [15/9]

gayret-i devlet: [15/9]

ervâh-ı vezîrân-ı selef: [15/11]

elkâb-ı hümayûn-ı sudûr-ı vüzerâ: [15/12]

elkâb: [15/12]

pâdişeh-i dîn-perver: [15/13]

şehenşâh-ı mülûk-ı ‘Arab u Rûm u ‘Acem:
[15/13]

saltanat: [15/14] [15/18] [15/31] [15/54]

mülk: [15/14] [15/28]

emr ehli: [15/17]

emânât: [15/17]

Kişver: [15/18]

Kâfil-i emr: [15/18]

‘alem: [15/18]

maslahat-ı devlet ü dîn: [15/19]

şart-ı vezâret: [15/21]

Vüzerâ: [15/28]

mebânî-i hilâfet: [15/28]

vezîr: [15/30]

Pâdişâh: [15/31] [15/47]

Sadr-ı a'îlâ: [15/31]

Lâyık: [15/31]

Müstahdem: [15/31]

âsaf-ı yektâ: [15/32]

vekîl-i devlet: [15/32]

sadr-ı vezâret: [15/32]

ni'mel-makdem: [15/32]

ârâyîş-i divân: [15/33]

mühter-i hümayûn: [15/34]

devlet umûrına vekîl: [15/35]

Âsaf: [15/37] [15/84]

güşâyende-i işkâl-i umûr: [15/38]

sadr: [15/41] [15/41] [15/42] [15/100]

isti'dâd: [15/41]

vaz'-ı kadem: [15/41]

devleti çevür-: [15/43]

lâyık hâtem: [15/43]

Hüsrev-i devrân: [15/44]

sâhib-i sâhib-dil-i pâkîze-şiyem: [15/45]

Pâşâ: [15/46]

şems-i münîr-i ufuk-ı devlet: [15/48]

Mahz-ı tevîk: [15/49]

Hüsrev-i devrân: [15/49]

vezîr-i a'zam: [15/49]

mühter-i hümayûn: [15/50]

şems-i münîr-i hâtem: [15/51]

saltanat ol-: [15/54]

Memleket: [15/54]

memleket ol-: [15/54]

Devletüñ zahmı: [15/73]

Pençe: [15/74]

memleket-i İslâm: [15/77]

Müşkil-i devlet: [15/79]

ser-i sadr-nişân-ı pesendide-şiyem: [15/84]

sadr-ı vezâret: [15/96]

teşrîf: [15/100]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

Merhamet: [15/66]

İnsâf: [15/60]

Mutluluk -9-

terfih-i ümem: [15/9]

tebrîk: [15/52]

tehnîyet: [15/52]

mübârek: [15/53]

açılup zulmet-i gam: [15/54]

Halk râhatı: [15/81]

Sulh: [15/81]

Hürrem: [15/96] [15/99]

Talihlilik/Kutluluk -8-

İtdi teslîm Hudâ: [15/17]

emr-i İllâhî: [15/17]

Allâh'ı emânetleri: [15/18]

Eylemiş zâtını Allâh: [15/82]

tılsım-ı âsâr: [15/82]

Nasr u tevfiğ: [15/99]

âlem-i ma'nâ: [15/99]

Mahz-ı te'yîd-i İllâhî: [15/101]

Yücelik -20-

mihr-i hümayûn-ı tırâzende-rakam: [15/5]

sahh-ı sahîh: [15/6]

nevk-i kalem: [15/6]

ism-i a'zam: [15/12]

sadra şifâ vir-: [15/42]

nuhbe-i eyyâm-ı mu'în-i İslâm: [15/55]

efdal-i emsâl-i müşîr-i efhâm: [15/55]

Menba'-ı izz ü 'alâ: [15/56]

ihde'l-Ömereyn: [15/60]

İbn-i Edhem: [15/60]

Nefes: [15/65]

tâze-nümây-ı dem-i İbni Meryem: [15/65]

ednâ-yı bediyyât: [15/70]

Sille-h'âr-ı 'adem-i rağbet: [15/76]

müteferri': [15/77]

a'zam: [15/92] [15/94]

ehlu'llâhuñ manzûrı: [15/98]

Evliyânuñ nefesi: [15/98]

yâr u hem-dem: [15/98]

Teberdâr (Baltacı) Mehmed Paşa (16)**Adalet -1-**

Dâver: [16/65]

Ahlak/Yaradılış -11-

Nâzüklük: [16/61]

pâdişâh-ı sâf-dil: [16/73]

sâf-tab': [16/73]

zamîr: [16/73]

Tab'-ı latîf: [16/74]

Hassiyet: [16/76]

Vücûd: [16/76]

sirîşt-i latîf: [16/77]

Hüsn-i hısâl: [16/77]

dil-i pâk: [16/79]

sütûde-dil: [16/103]

Akıl -6-

nûr-ı ferâset: [16/60]

fetânet: [16/72]

ma'nî-i mecmû'a-i hîred: [16/74]

Nutk-ı hayât-bahş: [16/78]

Firâset: [16/86]

Fıtnat: [16/91]

Cömertlik -4-

çeşm-i inâyet: [16/62]

Lutf u kerem: [16/81]

bülendî-i himmet: [16/83]

himmet: [16/106]

Dindarlık -1-

ahsen-i takvîm: [16/76]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

Sadâkat: [16/4]

Egemenlik -3-

eyyâm-ı devlet: [16/69]

emîn: [16/87]

hıfz u hırâset: [16/87]

Güzellik/Asalet -10-

vech-i pâk: [16/55]

hüsn-i tal'at: [16/55]

cemâl: [16/74]

hüsn: [16/74]

nûr-ı cebhe: [16/75]

kadd ü kâmet: [16/75]

hüsn-i edâ: [16/77]

hüsn-i sûret: [16/77]

Pîş-i ruh: [16/78]

Kemter-fürûg-ı gevher-i pâk-i 'asâlet: [16/85]

Halifelik -2-

dârü'l-hilâfet: [16/53]

hilâfet: [16/79]

Himaye -1-

Âsûdegân-ı zîr-i cenâh-ı himâyet: [16/84]

İtibar -5-

Rağbet: [16/6]

şân u şükûh: [16/71] [16/95]

şân u şöhet: [16/99]

nâm-âver-i fütûh: [16/101]

Kahramanlık/Yiğitlik -2-

sît-i salâbet: [16/82]

sümm-i esb: [16/83]

Kıymet -4-

kıble-i metâlib-i 'âlem: [16/67]

Ahmed-i yegâne: [16/69]

fer-i felek: [16/70]

pâk-gevher: [16/103]

Komutanlık/Zafer -1-

Feth u zafer: [16/81]

Makam -35-

rikâb-ı 'azîmet: [16/2]

devlet: [16/53]

hidîv-i zamâne: [16/54]

bende: [16/60]

pişgâh: [16/61]

Zerrînsitân-ı devlet: [16/62]

Hidmet: [16/64]

Dergâh-ı devlet: [16/65]

Bâb: [16/67]

ashâb-ı saltanat: [16/68]

Hân: [16/69]

şehenşâh-ı ‘asr: [16/69]

Şâh-ı cihân: [16/70]

hidîv-i hidîvân: [16/70]

pâdişâh: [16/71] [16/92] [16/95]

kişver: [16/72] [16/88]

ihâta eyle-: [16/72]

Sadr: [16/86]

câh u celâl: [16/92]

rızâ-yı hümayûn: [16/93]

‘Unvân-ı câh: [16/94]

Liyâkat: [16/96]

şehryâr-ı ferd: [16/97]

hidîv-i yegâne: [16/97]

Tâtâr Hân kemîne kulu: [16/98]

şerîf-i Mekke: [16/98]

vekîl-i feraset: [16/98]

vükelâ-yı kirâm: [16/99]

havâmil-i sırr-ı emânet: [16/101]

Şâhenşeh: [16/103]

Âsitân: [16/104]

sadr-ı a‘zam: [16/106]

Mekân -2-

Gülşen-sarây-ı Rûm: [16/1]

Gülşen-sarây-ı Karaağac: [16/57]

Mutluluk -4-

zamân-ı sa‘âdet: [16/66]

istirâhat: [16/70]

şevk: [16/90]

kûs-ı beşâret: [16/90]

Soy -2-

şehzâde-i cihân: [16/58]

Ecdâd: [16/101]

Talîhlilik/Kutluluk -7-

Hakkuñ nesîm-i ‘inâyet: [16/1]

Kısmet: [16/1]

Tevfik: [16/80]

İkbâl: [16/80]

‘inâyet-i Bârî: [16/88]

kevkebe-i şân u şevket: [16/94]

Hakuñ zıll-ı re’fet: [16/103]

Yücelik -10-

dest-i cesâreti ur-: [16/3]

Dest-i mübârek: [16/63]

rûy-mâl: [16/65] [16/104]

kerâmet: [16/65]

Âvâze-i mahâbet: [16/82]

Mihr-i münîr: [16/85]

rif‘at: [16/89]

şükûh: [16/96]

vüs'-ı rif'at: [16/97]

Silahdâr (Şehit) Ali Paşa (17)(24)

Adalet -1-

'adl: [24/38]

Ahlak/Yaradılış -28-

Fâzıl-ı devrân: [17/13]

Nûrdan halk: [17/14]

zât-ı şerîf: [17/14]

melek: [17/14]

perî: [17/14]

terkîb-i cism-i pâk: [17/15]

furûğ-ı dil: [17/15]

Ma'nî-i 'iffet: [17/19]

Nâmûs: [17/20]

Gayret: [17/20]

kalb-i latîf: [17/21]

ahlâk: [17/24]

hilm: [17/25]

'iffet: [17/25]

Şerm: [17/25]

Hayâ: [17/25]

ahlâk-ı mahmûde: [17/26]

vücûd-ı nâzik: [17/26]

evsâf-ı memdûh: [17/26]

zamîr-i enver: [17/26]

Dil-i rüşenter: [24/24]

Tab'-ı feyz-âver: [24/24]

Fazl: [24/25]

tab'-ı şerîf: [24/25]

hulk: [24/28] [24/29]

hilm-i zu'afâ-perver: [24/37]

niyyet-i hâlis: [24/54]

Akıl -12-

idrâk-ı esrâr-ı hakâyık: [17/17]

fehm: [17/25]

zekâ: [17/25] [24/24]

Hatt-ı pîşânî: [17/27]

Hired: [17/27]

Fikr-i vicdânî: [17/27]

isâbet-güster: [17/27]

Lezzet-i nutk-ı revân-bahş: [17/29]

hikmet-lehçe: [17/30]

idrâk: [24/24]

temkîn: [24/27]

Bilginlik/Hüner -16-

Lem'a-i dâniş: [17/15]

'ilm ü fazl: [17/17]

Lücce-i 'ilm ü hüner: [17/21]

bahr-ı muhît-i ma'rifet: [17/21]

fenn: [17/21] [17/22]

tab'ı muhît: [17/22]

müşkil yok: [17/22]

zihn: [17/22]

dânişver: [17/22]

Nâhun-ı endîşe-i idrâk: [17/23]

Dikkat-i tab': [17/24]

safâ-yı zihn: [17/24]

nûr-ı dâniş: [17/24]

hüner: [24/45]

fazl: [24/45]

Cömertlik -11-

Pertev-i himmet: [17/19]

Himmet: [17/20] [24/46] [24/47]

Çâre-sâz-ı fukarâ: [24/23]

lutf-nümâ-yı zu'afâ: [24/23]

Kerem: [24/42] [24/45]

Sîm-pâş: [24/43]

kef-i lutf: [24/43]

Sehâ: [24/45]

Dindarlık -4-

Zühd: [17/20]

Takvâ: [17/20]

Diyânet: [17/20]

hem-nişîn ü yâver: [17/20]

Egemenlik -4-

Hıfz: [24/30]

Devr-i hıfz: [24/31]

vâhime-i hıfz: [24/32]

eyyâm: [24/39]

Güzellik/Asalet -1-

cemâl-i sûret: [17/29]

Hal ve Hareket -3-

Kahr: [24/34] [24/35] [24/36]

Himaye -2-

Kadr-dân-ı 'ulemâ: [24/23]

rütbe-şinâs-ı fuzalâ: [24/23]

İtibar -3-

Şân: [17/17]

Nâm: [24/55]

zât-ı şerefî: [24/60]

Komutanlık/Zafer -24-

şemşîr-i gazâ: [24/16]

hûn-ı 'adâ: [24/19]

şikest-âver-i fevc-i husemâ: [24/20]

Mâye-i girye-i düşmen: [24/21]

feth-i küberâ: [24/46]

Berekât-ı ser-i şimşîr-i cihân-gîr: [24/48]

sâhib-i sâhib-tedbîr: [24/50]

âsaf-ı Kandiye-güşâ: [24/50]

imdâd: [24/51]

fütûhât: [24/52]

Kuvvet-i dîne medâr: [24/53]

'azm-ı dürüst: [24/54]

'azm it-/eyle-: [24/54] [24/56]

Ser-i şemşîr: [24/55]

çetr-i zümür-rüd-fâm: [24/56]

‘adâ: [24/56]

Feth: [24/57]

Tîr: [24/57]

Mâhir: [24/57]

Tîg: [24/58]

Düşmeniñ kanı: [24/58]

ider sûre-i fethi tefsîr: [24/59]

Vâ‘iz-i encümen-ârâ-yı gazâ: [24/59]

Makam -18-

südde-i ‘ulyâ: [17/10]

çâker: [17/10]

Südde-i devlet-me‘âb-ı Asaf-ı sâni: [17/11]

İltifât-ı pâdişâh-ı kadr-dân: [17/11]

Âsaf-ı memdûh: [17/12]

dâmâd-ı şehensâhi: [17/12]

destûrân-ı ‘asr: [17/12]

Pâşâ-yı ‘âlî-câh: [17/13]

Câh: [17/18]

dest-bend-i hıdmet: [17/20]

ikbâl: [17/28] [24/26]

Âsâf-ı muhterem: [24/19]

Âsâf: [24/20] [24/20]

sâz-ı binâ-yı devlet: [24/20]

hıdmet-i dergâh: [24/41]

Devlet ü dîn: [24/51]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

‘Afv: [17/25]

Merhamet: [24/45]

Mutluluk -2-

haymegeh-i pâdişeh-i mülk-i neşât: [24/15]

sebeb-i hande-i dost: [24/21]

Talihlilik/Kutluluk -1-

‘avn-ı Hudâ râh-nümâ: [24/54]

Yücelik -18-

Kadr: [17/12]

Bâlâter: [17/12]

Bahş: [17/13]

nutk-ı selîs: [17/13]

safâ-yı cevher: [17/15]

iltifât: [17/16]

Alî’nün Kanber’i: [17/16]

Rütbe-i ‘ulyâ-yı câh: [17/17]

Râh: [17/18]

perestâr-ı harîm-i ‘izzet: [17/19]

Ferah-ı hâtır-ı dîn: [24/21]

kuvvet-i kalb-i dünyâ: [24/21]

Âfitâb-ı felek-i ‘âlem-i hüsn-i tedbîr: [24/22]

Âb u tâb-ı varak: [24/22]

gonca-i gülzâr-ı ‘atâ: [24/22]

Rif‘at: [24/26]

resmi bozulma-: [24/55]

unutulma-: [24/55]

Cafer Paşa (18)

Adalet -1-

‘adl: [18/30]

Bilginlik/Hüner -23-

Beyza/beyzalar: [18/3] [18/4] [18/5]

Zülfe: [18/3]

Zülf: [18/5]

Hançer: [18/6]

Cevher-i harf: [18/7]

Kürsî-i resm: [18/7]

Kafes: [18/8] [18/8] [18/9]

Kürsî: [18/13]

kâ’ideler: [18/13]

Mevce-i satr-ı berât: [18/14]

binâ-yı tugrâ: [18/14]

Nesh: [18/15]

ta’lik: [18/15]

tugrâ: [18/15] [18/17]

tugrâ-yı dil-ârâ: [18/16]

resm-i bedî’: [18/22]

Kalem-i müşk-feşân: [18/27]

nâmunı tahrîr: [18/27]

İtibar -3-

Nâm: [18/9]

nâm u nişân: [18/22]

nâm-ı şerîf: [18/30]

Makam -18-

sûret-i tugrâ-yı hümayûn-sîmâ: [18/1]

Tarz-ı garrâ-eser-i hazret-i Ca’fer Pâşâ: [18/1]

‘alem: [18/2]

elif-i mümtâz: [18/2]

fermân: [18/2]

Pâdişâh: [18/9]

Pâşâ: [18/15]

Âsaf: [18/16]

Devlet: [18/21]

Vüzerâ: [18/23]

sâhib-ketebe: [18/23]

muvaffak: [18/23]

berevât: [18/24]

ferâmîn-i kadîm: [18/24]

tugrâ: [18/25] [18/26]

vüzerâ-yı selef: [18/26]

Hazret-i pâdişeh: [18/27]

Mutluluk -1-

âsûde-i gehvâre-i râhat: [18/30]

Yücelik -16-

Reşk: [18/3]

Letâfet: [18/4] [18/11]

metîn ü muhkem: [18/4]

dâ’ire-i rûhânî: [18/5]

çîn u ham-ı müstesnâ: [18/5]

tarz: [18/10]

resm: [18/10]

resm-i metîn: [18/12]

mahbûb-likâ: [18/12]

revîş-i bî-hem-tâ: [18/13]

Mâye-i şevk-i cedîd: [18/18]

Nâzik: [18/21]

dîl-keş tigrâ: [18/21]

Hakk-ı insâf: [18/24]

Tatbîk: [18/24]

Abdî Paşa (19)

Bilginlik/Hüner -22-

Hüsn: [19/2] [19/5] [19/12]

Rengîn: [19/2]

Şîve: [19/2]

ra' nâ: [19/2]

Elif: [19/3]

nahl-i riyâz-ı behcet: [19/3]

Zülfeler: [19/3]

zülf-i havrâ: [19/3]

Kafes: [19/4] [19/5]

Beyzalar: [19/4]

Kalb: [19/5]

Hançer: [19/7]

Üç sütûn: [19/8]

Satr-ı fermân: [19/8]

Çek-: [19/12]

böyle tigrâyı çekmedi: [19/13]

misl ü nazîrin çekmedi: [19/14]

çeşm-i kudemâ görmedi: [19/14]

letâfet [19/12]

İtibar -2-

Nâm-ı şâhenşeh: [19/11]

ta' zîm: [19/11]

Makam -5-

nişân-ı garrâ: [19/1]

Eser-i hazret-i ' Abdî Pâşâ: [19/1]

Pâşâ-yı vezîr-i kâmil: [19/10]

hâfiz-ı mülk-i Şehbâ: [19/10]

levha-nüvîs-i tigrâ: [19/11]

Yücelik -3-

âgûş-ı safâ-bahş: [19/6]

hümâyûn-sîmâ: [19/13]

Nâm-ı şâhenşeh-i devrâna sezâ: [19/15]

Şeyhülislam Seyyid Mustafa Efendi (20)

Adalet -1-

dest-i ' adl: [20/39]

Ahlak/Yaradılış -9-

zât-ı şerîf: [20/22]

eczâ-yı tiynet: [20/26]

Tab' -ı latîf: [20/27]

Hulk: [20/27]

Mecmû'a-i mehâsin-i ahlâk: [20/28]

çeşme-i tab': [20/42]

tab'-ı nâzûk: [20/43]

istikâmet: [20/43]

Deryâ-yı vâsf: [20/44]

Bilginlik/Hüner -16-

nihâl-i sebz-i gülîstân-serây-ı 'ilm: [20/11]

'ilm: [20/26] [20/35]

Fazl: [20/26] [20/35]

Terkîb-i kabiliyyet: [20/26]

âyine-i sûret-i kemâl: [20/27]

fünûn: [20/27]

fîrâset: [20/27]

Gencîne-i ma'ârif-i esrâr: [20/28]

fâzıl-ı pâkîze-gevher: [20/29]

Sadrü's-sudûr-ı 'ilm: [20/31]

ma'ârif: [20/31]

hâme: [20/40]

harf-i cevher: [20/41]

'ibâret: [20/41]

Cömertlik -9-

Himmet: [20/15]

mekârim-i mevrûs: [20/16]

kariha-i kerem: [20/17]

Lutf-ı mülâzemet: [20/17]

lutf u kerem hânedân: [20/19]

lutf: [20/21] [20/22]

tekâzâ-yı cûd: [20/23]

fütüvvet: [20/29]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Mürüvvet: [20/22]

Kıymet -6-

Mahabbet: [20/14]

veliyy-i ni'am: [20/24]

zâde-i cihân: [20/24]

ferîd-i dehr: [20/31]

yegâne-i 'âlem: [20/35]

kadr: [20/37]

Makam -20-

emr-i müşkil: [20/8]

kâdî-i harem: [20/12]

rikâb-ı 'azîmet: [20/12]

'abd-i kemter: [20/18]

Hânedân: [20/18] [20/19]

Hâtim-i zamân: [20/23]

Mahdûm-ı kül: [20/24]

Hallâl-i müşkilât-ı cihân: [20/30]

müftî-i enâm: [20/30]

nezâret: [20/30]

müftî-i yegâne: [20/33]

meşîhat-ı İslâm: [20/34]

makâm: [20/34]

Fetvâ: [20/36] [20/37]

İmzâ: [20/37]

i‘tidâl: [20/38]

dest-i şer‘: [20/38]

mîzân-ı devlet: [20/38]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

nûr-ı rahmet: [20/9]

Mutluluk -1-

ma‘reke-i zulm ber-taraf: [20/39]

Soy -4-

Necâbet: [20/24]

Memdûh-ı ehl-i beyt: [20/25]

gül-i âl-i Mustafâ: [20/25]

fürûg-ı siyâdet: [20/25]

Şairlik -1-

fâzıl-ı yegâne-i sadr-ı belâgat: [20/11]

Yücelik -11-

Rağbet: [20/13]

dest-bûsî: [20/15]

Feyzullâh: [20/31]

Kadd: [20/31]

dergâh-ı fazl: [20/33]

mugtenem: [20/34]

zât: [20/34]

meziyyet: [20/34]

‘Ahd: [20/39]

Ref‘ it-: [20/39]

livâ-yi şer‘at: [20/39]

Kırım Hanı Devletgiray Han (21)

Adalet -1-

‘adl: [21/4]

Ahlak/Yaradılış -3-

Rûh-ı pâk: [21/5]

Hüsn-i ahlâk: [21/12]

Hısâl: [21/12]

Akıl -1-

‘akl: [21/12]

Bilginlik/Hüner -1-

‘irfân: [21/12]

Cömertlik -2-

İhsân: [21/6]

Mekremet: [21/10]

İtibar -3-

Şân: [21/10]

‘unvân: [21/10]

Nâm: [21/13]

Kahramanlık/Yiğitlik -2-

pertev-i merdî: [21/11]

şecâ'at cevheri: [21/11]

Kıymet -1-

Gelmemiş misli: [21/12]

Makam -7-

pençe-i fermân: [21/4]

Hân-ı 'âlî-şân: [21/7]

Hazret-i Devletgirây Hân: [21/8]

pâdişâh-ı kâr-dân: [21/8]

çâkerlik: [21/8]

Şehryâr-ı tahtgâh-ı devlet-âbâd-ı Kırım:
[21/9]

Saltanat: [21/10]

Soy -2-

nesl-i pâk: [21/10]

Rûh-ı ecdâd-ı kirâm: [21/14]

Yücelik -2-

Lutf-ı zımn: [21/3]

rif'at: [21/9]

Birrî Çelebi (23)**Bilginlik/Hüner -4-**

zât-ı hünermend: [23/11]

medâr-ı zînet: [23/11]

kadr-i hüner: [23/12]

metâ'-i ma'nâ: [23/13]

Cömertlik -2-

Dest-i insâf: [23/10]

menşûr-ı hulûs: [23/10]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

Sıdk: [23/8]

Kıymet -1-

kadr-şinâsân: [23/9]

Mutluluk -1-

Şevk: [23/8]

Şairlik -14-

Birrî-i hoş-tab'-ı suhan-pîrâ: [23/1]

Nutk: [23/1]

tab'-ı revân-perver: [23/2]

Eser: [23/2]

Hâme: [23/3]

Pertev: [23/4]

ma'nâ: [23/4]

nazm: [23/5] [23/8]

Kadr-dân-ı eser: [23/6]

Neş'e-yâb-ı suhan: [23/6]

Suhan: [23/7]

terkîb-i garîb: [23/8]

Keffe-i vezn: [23/8]

Yücelik -2-

terkîb-i nefis: [23/14]

İnşirâh-âver-i behcet: [23/14]

Köprülüzâde Esad Bey (28)

Ahlak/Yaradılış -3-

Vücûd-ı pâk: [28/15]

Hisâl: [28/16]

hüsn-i tabî'at: [28/22]

Bilginlik/Hüner -8-

mîr-i ma'rifet-endûz: [28/16]

dâniş-ârâ: [28/16]

ma'ârif: [28/17]

zîr-i dest: [28/20]

mülk-i kemâl: [28/20]

fünûn-ı hüner: [28/20]

emîr-i 'ilm ü hüner: [28/21]

'ilm: [28/21]

Cömertlik -1-

Cenâb-ı mîr-i mükerrerem: [28/15]

Kıymet-1-

ferîd-i devrân: [28/15]

Makam -1-

emîr-i güzîn [28/21]

Soy -2-

gül-i gülşen-i eb u ced: [28/15]

âyine-i sûret-i eb u ced: [28/16]

Şairlik -5-

meşgale-i nazm: [28/17]

Zemîn-i şi'r: [28/18]

na't-ı şerîf: [28/19]

na't: [28/19]

feyz: [28/23]

Yücelik -1-

Hediyye-i nazar-ı pâk-i Mîr Es'ad: [28/14]

Kasidenin Memduhu Belirsiz Olanlar (26)

Cömertlik -3-

Himmet: [26/1]

Dest-i kerem: [26/3]

Bahş: [26/5]

Egemenlik -1-

'Ahd: [26/5]

İtibar -3-

Şeref: [26/6]

şân-ı vezâret: [26/7]

‘ünvân-ı vezâret: [26/8]

Makam -10-

ârâyiş-i erkân-ı vezâret: [26/1]

devlet: [26/1]

ârâmiş-i yek-rân-ı vezâret: [26/1]

şem‘-i nıgehban-ı vezâret: [26/2]

ıkbâl: [26/3]

vezâret: [26/3]

cân-ı vezâret: [26/4]

câh: [26/6]

zirve-i erkân-ı vezâret: [26/6]

sadr-ı evâmır: [26/8]

Talıhlilik/Kutluluk -2-

Seyyâre-i baht: [26/7]

Kırân: [26/7]

NÂİLÎ-İ KADÎM

IV. Murat (8)(9)

Adalet -7-

ma‘delet: [8/31] [9/11]

şeb-çerâg-ı rahşân: [8/31]

şâhenşeh-i ‘âdil: [9/17]

‘adl-i şehinşâh: [9/20]

düşmen-sûz: [9/20]

a‘del-i şâhân: [9/21]

Akıl -2-

Rây-ı pür-kâr: [9/9]

müstevfî-i dîvân: [9/9]

Bilginlik/Hüner -2-

Hikmet: [8/12]

serâ-perde-i hikmet: [9/8]

Cömertlik -5-

h‘ân-ı mekrümet: [8/7]

gark-ı ni‘met ü nâz: [8/7]

mekrümet: [8/31]

bahr-ı gevher-endâz: [8/31]

‘âlî-himmet: [9/15]

Dindarlık -1-

nedîm-i dem-sâz: [8/32]

Egemenlik -1-

zabt-ı mühimmât-ı umûr-ı devlet: [9/9]

Güzellik/Asalet -3-

Ciger-şikâfî-i tîg: [8/25]

çeşm-i hûbân: [8/25]

hancer-i nâz: [8/25]

Hal ve Hareket -1-

pençe-i cellâd-ı celâl: [9/6]

Halifelik -2-

halîfe-i sâhib-zuhûr: [8/24]

Zıllı Hak: [9/14]

İtibar -6-

nâm-ı bülend-pervâz: [8/3]

‘unvân-ı şeref: [9/4]

Nâm: [9/10] [9/12]

‘unvân: [9/12]

şân: [9/18]

Kahramanlık/Yiğitlik -14-

şîr-pençe şehbâz: [8/14]

kemân-ı Tehten: [8/15]

kebâde: [8/15]

dest: [8/15]

düşmene sür-: [8/15]

eşheb-i sebük-tâz: [8/15]

Şeh-i esed-meniş: [8/21]

şîr-savlet: [8/21]

iktidâr: [8/22]

pür-zûr: [9/5]

Hızr-ı tevîk: [9/5]

ma‘reke-i Rüstem-i destân: [9/5]

Husrev-i şîr-i ‘adû-sûz: [9/16]

Gazab: [9/16]

Kıymet -1-

Murâd-ı ‘âlemiyân: [8/30]

Komutanlık/Zafer -28-

Gazâ: [8/1]

şehinşeh-i gâzî: [8/1]

ihrâz: [8/1]

‘azm: [8/2]

fâtih-i ma‘mûre-i ‘Irâk-ı ‘Arâb: [8/3]

burûc: [8/4]

a‘lâm-ı nusret: [8/4]

hısn: [8/4]

Cuyûş-ı ma‘reke-ârây-ı ceng-perdâz: [8/4]

hâke berâber eyle-: [8/5]

burûc u dîvâr: [8/5]

Hücûm-ı ‘arbede-i gâziyân-ı ser-bâz: [8/5]

Feth: [8/11]

ezelden kazâ ol-: [8/11]

‘âzim-i Sıfâhân: [8/16]

memâlik-i şark: [8/16] [8/20]

otag-ı igrâz: [8/16]

râh-zen-i râst-kârî: [8/17]

‘azm: [8/17]

‘Adûy-ı bed-güher: [8/17]

hîle-i çep-endâz: [8/17]

‘asâkir-i Rûm: [8/20]

Rahş: [8/20]

zahm-ı mihmâz: [8/20]

‘Acem mülki: [9/13]

Sadme: [9/13]

Vîrân: [9/13]

Makam -33-

zâ‘ir-i sultân: [8/6]

şer‘-i makdem: [8/6]

pây-endâz: [8/6]

elüne teslîm: [8/12]

düşmen: [8/13]

elkâb: [8/29]

Hân: [8/30] [9/14]

Murâd-ı ‘âlî-şân: [8/30]

Serîr-i saltanat: [8/30]

pâdişâh-ı mümtâz: [8/30]

şâh-ı cümletü‘l-mülk: [8/32]

şehriyâr-ı mansûr: [8/33]

Şehân-ı taht-nişîn: [8/33]

server-i ser-efrâz: [8/33]

Pâdişâh/pâdişeh: [9/1] [9/10] [9/21]

husrev-i zî-şân: [9/1]

Lâyık-ı saltanat-ı taht-ı Süleymân: [9/1]

ednâ kul: [9/2]

kayser ü hâkân: [9/2]

eser-i kevkebe-i saltanat: [9/3]

erkân: [9/8]

Hazret-i şâhenşâh: [9/11]

Saltanat: [9/11] [9/19]

Kul: [9/12]

Şehinşâh: [9/12]

Cây-ı âhû-bere: [9/16]

pençe-i şîrân: [9/16]

tâc-ı mücevher: [9/19]

Mihr ü meh: [9/19]

Merhamet/Cezalandırıcılık -4-

Kelle: [9/7]

nat'-ı siyâset-geh-i kahr: [9/7]

cefâ-pîşe: [9/7]

zulm: [9/7]

Mutluluk -1-

sa'âdet: [8/16]

Soy -2-

Halef-i silsile-i taht-nişînân: [9/14]

Rûh-ı ecdâd-ı hümâyûn: [9/21]

Talihlilik/Kutluluk -5-

kazâ vü kudret: [8/24]

kazâ: [9/8]

Hüsn-tedbîr: [9/8]

kazâ-mertebe: [9/17]

Kader: [9/18]

Yücelik -14-

'Uluvv-ı kadr: [8/3]

harîm-i mukaddes: [8/7]

ervâh: [8/7]

nehy: [8/26]

devr: [8/27]

'izzet-i şâhenşâhî: [9/4]

Dâmen: [9/6]

Levh-i mahfûz: [9/12]

Cem-i Behrâm-siyer: [9/13]

şâh-ı Sikender-teshîr: [9/13]

Pâdişâh-ı 'azamet-güster: [9/15]

Kadr: [9/15]

'Azamet: [9/18]

ithâf-ı şehinşâh-ı cihân-bân: [9/18]

IV. Mehmed (10)

Adalet -2-

Husrev-nijâd-ı 'adl: [10/23]

'adl: [10/28]

Akıl -1-

Tedbîr-i bâ-isâbet: [10/29]

Bilginlik/Hüner -1-

Dânây-ı zû-fünûn: [10/29]

Hal ve Hareket -1-

kahrîdur[10/29]

Kahramanlık/Yiğitlik -9-

Şîr-i vegâ: [10/24]

Hasm: [10/25] [10/33]

nehîb-i savlet: [10/25]

A'dâ: [10/27]

bîm-i tîg: [10/27]

müfâcây-ı merg: [10/27]

At: [10/33]

Rüstemâne: [10/33]

Makam -3-

Pâdişâh: [10/20]

Sultân: [10/20]

Saltanat: [10/21]

Mekân -3-

Sahn-ı sarây-ı şâh: [10/17]

Kasr: [10/18]

Sarây: [10/18]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

zıll-ı re'fet-i hâkân-ı Rûm: [10/15]

Soy -2-

Mehammed ibn-i Birâhîm Hân: [10/20]

Şâhenşeh-i kalem-rev-i 'Osmâniyân: [10/21]

Yücelik -11-

Zencir-i 'adl-i dergeh-i Nûşirevân: [10/17]

irtifâ': [10/19]

Dârâ-haşem: [10/22]

Sikender-i 'âlem: [10/22]

bûs-ı rikâb: [10/24]

Tehmeten-i iktidâr: [10/26]

Altun benekli câme: [10/33]

silâh-dâr: [10/34]

çûkadar: [10/34]

Hûrşîd: [10/34]

Mâh: [10/34]

Kara Mustafa Paşa (11)**Adalet -4-**

Dâver: [11/1]

Ma'delet-perver: [11/10]

hidiv-i dâd-güster: [11/10]

dûdmân-ı ma'delet: [11/11]

Ahlak/Yaradılış -1-

kalb-i pâk: [11/13]

Akıl -2-

Fehm et-: [11/20]

mi'yâr-ı iz'ân: [11/20]

Cömertlik -2-

Âsaf-ı ekrem: [11/11]

Himmet: [11/8]

Dindarlık -2-

guzât-ı dîn: [11/12]

pîşvâ: [11/12]

Egemenlik -4-

Nazm-ı ahvâl-i re'âyâ: [11/13]

emn-i kişver: [11/13]

fitne: [11/22]

el çekdür-: [11/22]

Güzellik/Asalet -2-

Mihr-i meh-peyker: [11/9]

meh-i hûşîd-gevher: [11/9]

Hal ve Hareket -1-

Tab'-ı çâlâk: [11/18]

Kahramanlık/Yiğitlik -13-

gâzî dil-âver: [11/2]

Safder-i nüh: [11/3]

'Azm: [11/6]

seyf-i meslûl: [11/6]

şecâ'at-pîşe: [11/6]

hasm-endîşe: [11/6]

safder: [11/6]

er: [11/15]

dilîr-i Kahramân-kevkeb: [11/16]

havf: [11/16]

Hâtır-ı a'dâ: [11/16]

hevl-i rûz-ı mahşer: [11/16]

kavî hasm-ı tüvân-ger: [11/24]

Kıymet -2-

Pâdişeh-kevkeb: [11/9]

Sâz-kâr-ı dîn ü devlet: [11/10]

Komutanlık/Zafer -10-

serdâr-ı muzaffer: [11/1]

Hamle-i pür-zûr: [11/7]

Hasm: [11/7]

Ejder: [11/7]

Zahmet-i renc-i gubâr-ı saff-ı leşger: [11/25]

râh-ı gazâ: [11/26]

el sundugınca tîg: [11/26]

bismi'l-lâh ile: [11/26]

na're-i Allâhu ekber: [11/26]

teslîm-i memâlik: [11/27]

Makam -26-

sadr-ı vezâret: [11/1]

Sadr-ı a‘zam: [11/1]

pây-taht-ı saltanat dâmân: [11/4]

serîr-i hân u kayser: [11/5]

Şehr-i dârü’l-mülk-i Rûm: [11/8]

vezîr-Âsaf: [11/9]

Dârâ-serîr: [11/9]

kâr-sâz-ı memleket: [11/10]

Nazm-ı devlet: [11/11]

fermân-ber-i şer‘-i mutahhar: [11/12]

Sulh-fermây-ı şeh-i Îrân: [11/13]

kasd-ı cedel: [11/14]

sulha rızâ verme-: [11/14]

mukadder: [11/14]

şâh: [11/15] [11/22]

Pâşây-ı gâzî: [11/15]

Dergâh: [11/19]

dâmânuna yüz sür-: [11/20]

Makdem: [11/21]

Dest-i ta‘zîm: [11/23]

Elçi: [11/23]

Î‘tizâr-ı sulh: [11/23]

tûmâr-ı mahzar: [11/23]

hidmet-i dergâh: [11/26]

yâver: [11/26]

Mekân -2-

eyvân-ı dîvân-hâne-i hâkân-ı Rûm: [11/2]

bâr-gâh-ı heft çâder: [11/3]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

Havf-ı şemşîr-i celâl: [11/17]

kef-i cellâd: [11/17]

Bâr-gâh-ı kahr: [11/17]

Mutluluk -3-

‘îd: [11/21]

halk-ı ‘âlem: [11/21]

şevk-i neşât-ı ‘îd-i ekber: [11/21]

Yücelik -8-

Pâyeni teşrîfe: [11/2]

yüzün sür-: [11/4]

Sikender: [11/8]

nakd-ı rif‘at: [11/11]

Nizâmü’l-mülk-i ekber: [11/11]

hâmil-i sırr-ı kazâ: [11/18]

zebân-ı râz: [11/18]

esrâr-ı muzmer: [11/18]

Sultanzâde Mehmed Paşa (12)

Adalet -8-

dâd-ger: [12/2] [12/7]

dâver: [12/3]

temkîn: [12/7]

metânet: [12/7]

Bermekî-dâd u deheş: [12/20]

Dâver-i ‘âdil: [12/21]

dâd-ger-i ferrûh-fâl: [12/43]

Ahlak/Yaradılış -11-

Zât-ı pâk: [12/7] [12/55]

Nüsha-i zât: [12/26]

pezîrefte-i üslûb-ı hakîm: [12/26]

Hüsn-i ahlâk: [12/26]

pesendîde-i ‘akl-ı fî ‘âl: [12/26]

vekâr u hilm: [12/36]

vekâr: [12/38]

Hudâvend-i melek-sîret: [12/39]

Mahmûd-hisâl: [12/39]

Tab‘-ı pâk: [12/45]

Akl -4-

sadr-ı Felâtûn-bîniş: [12/20]

‘Akl-ı evvel-meniş: [12/20]

Fehm-i ser-nâme: [12/42]

re’y: [12/46]

Bilginlik/Hüner -7-

ârâyîş-i evreng-i kemâl: [12/20]

Bû ‘Alî-dâniş: [12/21]

Aristoy-ı Sikender-harekât: [12/21]

‘âlim-i pür-hikmet ü dâniş: [12/41]

nüşa-i manzûme-i hikmet: [12/42]

Felâtûn-ı hikem-senc: [12/46]

Aristoy-ı reşîd: [12/46]

Cömertlik -5-

keff-i kerem: [12/30]

Mekrûmet-pîşe: [12/39]

Lutf:[12/48] [12/50]

menba‘-ı cûd: [12/55]

Egemenlik -2-

Hâris-i câdde-i şer‘: [12/23]

‘ahd: [12/23]

Hal ve Hareket -2-

düstûr-ı pesendîde-fi‘âl: [12/21]

kahr: [12/33]

Kahramanlık/Yiğitlik -2-

Alem-efrâz-ı şecâ‘at: [12/18]

siper-endâz-ı ‘adû: [12/18]

Kıymet -6-

Pertev-endâz-ı harem-gâh-ı serîr-i ta‘zîm:
[12/5]

Revnak-efrûz-ı şebistân-ı sarây-ı iclâl: [12/5]

Reh-güzâr: [12/12]

muntazır-ı istikbâl: [12/12]

temâşâ-geh: [12/15]

Şevk-i evsâf: [12/49]

Komutanlık/Zafer -2-

Temşiyet-bahş-ı zafer: [12/18]

saf-şiken-i ceng ü cidâl: [12/18]

Makam -29-

Sadr: [12/1] [12/43]

hâtem-i devlet-i ikbâl: [12/1]

niğîn-i âmâl: [12/1]

hâtem: [12/3] [12/6]

Hükm-i tigrây-ı şehinşâh-ı kader-istiklâl:
[12/3]

cihân-dâr-ı kader-kevkebe: [12/4]

Kevkeb-i câh: [12/4]

teslîm ol-: [12/6]

âsaf: [12/6] [12/13] [12/14]

mevkib-i ikbâl: [12/8]

Yetmedi sür'at: [12/9]

müjde-i teşrîf: [12/9]

tebşîr-i kudûm: [12/10]

Degmedi nevbet: [12/10]

Tebşîr: [12/11]

Makdem-i âsaf-ı a'zam: [12/12]

Elkâb: [12/16]

Râyîz-i eşheb-i ikbâl: [12/22]

Pâşâ: [12/22]

Hâkimü's-ser'-i mü'eyyed: [12/24]

Dergeh: [12/24]

Hükm: [12/33]

Hidîv: [12/39]

suhen-ârây sadr: [12/39]

sadr-ı mu'azzam: [12/40]

Merhametlilik/Cezalandırıcılık -3-

Şefkat: [12/6]

Eylemez mûr-ı za'îfî pâ-mâl: [12/6]

dil-i pür-şefkat: [12/54]

Mutluluk -1-

Ağlamaz kimse zamânında: [12/30]

Talihlilik/Kutluluk -8-

te'yîd-i Hudâ: [12/2]

tevfîk-i Hudây-ı müte'âl: [12/4]

makdem-i firûz: [12/11]

Şu'le-i encüm-i ikbâl: [12/27]

Kader: [12/41]

Levh-i mahfûz: [12/41]

Kazâ: [12/46]

Kâr: [12/46]

Yücelik -29-

Mesned-ârây-ı serâ-perde-i eyvân-ı celâl:
[12/2]

felege çıkar-: [12/3]

Neşr-i gerd-i kadem-i pâk: [12/8]

Ermedi peyk-i nevrûz: [12/8]

Debdebe: [12/13]

ferr ü iclâl: [12/13]

serâ-perde-i iclâl: [12/14]

Kahramân-kevkebe: [12/17]

Cem-mertebe: [12/17]

Dârâ-haşmet: [12/17]

Âsümân-pâye: [12/17]

hümâ-sâye: [12/17]

‘adîmü’l-emsâl: [12/17]

Sadr-ı seyyâre-haşem: [12/19]

safder-i Cemşîd-şiyem: [12/19]

Âsümân-ı ‘azamet: [12/19]

mihr-i sipihr-i iclâl: [12/19]

çarh: [12/22]

rikâb: [12/22]

zemîn-bûs-ı ne‘âl: [12/22]

Sâkinân-ı harem-i ‘arş-ı ilâhî: [12/24]

rû-mâl: [12/24]

Nâfizü’l-hükm-i hümâyûn-ı kader: [12/25]

Pâye-i kadr: [12/25]

mertebe-i ‘âlîü’l-‘âl: [12/25]

Reşk: [12/29]

küşâyîş-i dil-i pür-feyz: [12/31]

hâsıl-ı devrân-ı felek: [12/43]

müşterî-i cins-i kemâl: [12/45]

Sofu Mehmed Paşa (13)

Adalet -4-

‘Avd eyledi ‘adl-i ‘Ömerî: [13/20]

Dâd-âver-i erham: [13/25]

dâd-ger: [13/29]

h‘âce-i bâzâr-ı ‘adâlet: [13/37]

Ahlak/Yaradılış -1-

meşreb-i pâk: [13/33]

Bilginlik/Hüner -6-

Dânây-ı müdebbir: [13/26]

‘âkıbet-endîş: [13/26]

Endîşe: [13/26]

güher-i genc-i hüner: [13/41]

kemâl: [13/42]

rütbe-i ‘irfân: [13/39]

Cömertlik -8-

Dâmânınız memlû: [13/19]

Bahr-ı kerem-i hazret-i zü’l-fazl u ‘atâ:
[13/19]

h‘âce-i mün‘îm: [13/27]

kerîm: [13/32]

kerem: [13/32]

cûd: [13/32]

sehâ: [13/32]

lutf: [13/34]

Kıymet -2-

zemzeme-i şükr ü senâ: [13/24]

kulûb-ı fukarâ: [13/25]

Makam -4-

Pâşây-ı müfahham: [13/23]

Sadr-ı fukarâ-dost: [13/24]

Dîvân: [13/24]

İkbâl: [13/29]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

‘Ahd: [13/28]

Cebbârlarun dâmeni çâk: [13/28]

dest-i zu‘afâ: [13/28]

Mutluluk -1-

Âsâr-ı ferah: [13/18]

Yücelik -12-

Düstûr-ı mübârek-pey: [13/20]

ferhunde-likâ: [13/20]

Hem-nâm-ı hudâvend-i rüsûl: [13/21]

sadr-ı ganî-dil: [13/21]

Düstûr-ı mükerrerem: [13/22]

ederlerdi tefâhür: [13/22]

Emsâlini görenler: [13/22]

Hulefâ: [13/22]

yümn-i kudûm: [13/23]

behre-ver: [13/27]

hâk-i hakîr: [13/40]

zamîr: [13/40]

Tezkereci (Hezarpâre) Ahmet Paşa (14)

Adalet -2-

dâver-i bahşende: [14/49]

lutf: [14/49]

Ahlak/Yaradılış -7-

şem‘-i serâ-perde-i ‘ismet: [14/32]

Sadr-ı şefekat-senc: [14/51]

âsaf-ı hoş-sohbet: [14/52]

hoş-zât-ı şerîf: [14/52]

Etvâr-ı pesendîde: [14/52]

zamîrûn tâb u cilâ: [14/58]

tâb u cilâ: [14/58]

Bilginlik/Hüner -3-

âsaf-ı dânyâ-ı kader-pîşe: [14/55]

Deryây-ı firâvân-sade-i dâniş ü idrâk: [14/56]

Sandûk-ı leb-â-leb-güher-i ‘akl ü zekâ:
[14/56]

Cömertlik -4-

vüfûr-ı ‘azamet: [14/47]

h‘âce-i mün‘im: [14/50]

ni‘met: [14/50]

zâd-ı fukarâ: [14/50]

Himaye -2-

Kehfü‘l-fukarâ: [14/46]

melce‘-i ashâb-ı recâ: [14/46]

İtibar -2-

nâsiye-sâ: [14/44]

Nâm-âver-i sultân-ı risâlet: [14/46]

Kıymet -10-

nihâl-i çemen-i 'izz ü 'alâ: [14/30]
 dürr-i hümâyûn-sadef-i Kulzüm-i devlet:
 [14/31]
 gevher-i nâ-yâb: [14/34]
 verd-i ter: [14/35]
 güher-i kân-ı edeb: [14/41]
 Düşîze-i pâkîze-i hayrû-l-hulefâ: [14/41]
 duhter-i sa'd-ahter-i ferhunde-güher: [14/42]
 Şem'-i harem-i ragbet-i sadrû'l-vüzerâ:
 [14/42]
 Gevher: [14/43]
 sûr-ı hümâyûn: [14/43]

Makam -7-

der-i devlet: [14/44]
 ikbâl: [14/45]
 sadr-ı mu'azzam: [14/47]
 Dâmâdî-i sultân-ı cihân-bân: [14/47]
 âsaf-ı a'zam: [14/48]
 Efrûhte-i şem'-i harem-i zıll-ı Hudâ: [14/48]
 Tatmîm-i mühimmât-ı umûr-ı zu'afâ: [14/51]

Mekân -1-

sarâya[14/45]

Merhamet/Cezalandırıcılık -4-

Kahr:[14/57]
 Terahhum: [14/57]

Hilm: [14/57]

Gazab: [14/57]

Mutluluk -1-

genc-i sa'âdet: [14/43]

Soy -1-

Şâhâne-neseb: [14/41]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Düstûr-ı mübârek-pey: [14/45]
 ferhunde-likâ: [14/45]

Yücelik -10-

Mihr ü meh: [14/32]
 Sermâye: [14/32]
 mihr-i cihân-tâb: [14/33]
 mâşita-kârî-i dû zülf: [14/36]
 şemîm: [14/36]
 Sermâye-i bûy-ı dem-i müşkîn-i sabâ: [14/36]
 Hûrşîd: [14/44]
 Cenâb: [14/46]
 Zât: [14/55]
 Ârâyîş-i gencîne-i dîvân-ı kazâ: [14/55]

Salih Paşa (15)(16)(17)**Adalet -8-**

'adl: [15/18] [17/18]
 mühim-sâz-ı re'âyâ: [15/18]

râgıb-ı ‘adl: [15/19]

‘adâlet: [15/19]

dâd-ger-i dâd-âyîn: [16/24]

dâver-i pâkîze-şu’ûn: [17/10]

Ma‘delet-kâr: [17/18]

Ahlak/Yaradılış -9-

Hulk: [15/25] [16/16] [17/26]

cevher-i zât: [16/6]

İ‘tidâl-i dil ü tab‘: [17/25]

Kalb-i pâk: [17/31]

Vekâr: [17/33]

‘azamet: [17/33]

hâsse-i zât: [17/33]

Akıl -4-

re’y-i rezîn: [16/4]

Dâniş: [16/5]

Fıtnat: [16/5]

Rây: [17/27]

Bilginlik/ Hünler -4-

isti‘dâd: [16/6]

Ma‘rifet: [17/30]

envâ‘-ı kemâlât: [17/30]

zât: [17/30]

Cömertlik -27-

Enfâs-ı kerîm: [15/25]

Keff-i kerem: [15/27]

İhsân: [16/10]

güher-pâş: [16/10]

kef-i cûd: [16/10]

mi‘mârî-i lutf: [16/13]

nazar-ı nâmiye-kâr-ı cûd: [16/14]

âsaf-ı ekrem: [17/1]

İltifat: [17/3]

Kerem: [17/3] [17/22] [17/26] [17/30] [17/34]

Lutf: [17/4] [17/51]

in‘âm: [17/4]

‘âtıfet: [17/5]

Hırz-ı bâzûy-ı kerem: [17/11]

Bahşîş-âmûz-ı kerem: [17/15]

maksem-i erzâk-ı butûn: [17/15]

kerem-pîşe: [17/18]

cûd: [17/18] [17/29]

Kef-i dür-pâş: [17/23]

Kef: [17/24]

zamân-ı Me‘mûn: [17/35]

Dindarlık -3-

Endîşe: [16/8]

salâh-ı reh-i dîn: [16/8]

Mazhar-ı sırr-ı ‘ibâdât-ı Cüneyd ü Zü’n-nûn:
[17/32]

Dürüstlük -2-

İstikâmet: [16/5]

mü'temen: [16/11]

fürûzân-ı güher: [17/28]

Egemenlik -5-

'Ahd: [15/16]

'ahd-i tarab-zâ: [15/16]

Zuhûr: [17/37]

Hükm: [17/39]

Fermân: [17/40]

Komutanlık/Zafer -18-

Râyet-efrâz-ı zafer: [17/19]

reh-i 'azm: [17/19]

çetr-i firâz: [17/19]

Sipeh-i nusret: [17/41]

Mühimmât: [17/42]

guzât-ı dîn: [17/42]

Güzellik/Asalet -5-

Vech-i pâk: [16/21]

nûr-ı mübîn: [16/21]

Mihr-i enver-sıfat: [17/28]

Esbâb: [17/38]

Müheyyâ: [17/38]

Düşmen: [17/42]

garka be-hûn: [17/42]

Dest-yârî-i ricâl: [17/43]

cünûd-ı islâm: [17/43]

Devlet: [17/43]

kılâ'-ı mahsûn: [17/43]

Kal'a-i Sandra: [17/44]

İtibar -4-

nâm-âver-i Sâlih: [15/18]

nâm: [15/26]

teşrîf-i kudûm: [16/12]

kadr u şeref: [16/19]

dâhil-i serhadd-i Budûn: [17/44]

Zamm ol-: [17/45]

hıttâ-i fermân: [17/45]

Venedik kâfirî: [17/46]

Kahr: [17/46]

Kahramanlık/Yiğitlik -2-

şecâ'at: [17/30]

salâbet: [17/45]

Makam -43-

hâtem-i devlet: [15/15]

sadr: [15/15] [16/11]

ikbâl: [15/15] [15/26] [17/36] [17/41]

dârâ: [15/15]

Sadrü'l-vüzerâ: [15/17]

âsaf-ı a'zam: [15/17]

Kıymet -3-

kadr-şinâs: [16/11]

bihîn: [16/11]

Minnet-keş-i ikbâl-i cihân-gîr: [15/22]

Dest: [15/28]

Hâme: [15/28]

âsaf-ı sâhib temkîn: [16/1]

Sadr-ı vâlây-ı sadâret: [16/1]

Umûr: [16/3]

Sadr-ı dîvân-ı şehinşâh: [16/3]

İclâl: [16/4]

Âsaf: [16/4] [16/11]

defter-dâr: [16/4]

mâl-i şehinşâha vekîl: [16/5]

Hazret-i Sâlih Pâşâ: [16/8]

Kullar: [16/20]

hil'at-ı semmûr: [16/20]

sadr-nişîn: [16/20]

Pîş-gâh: [16/22]

gulâmân-ı kemîn: [16/22]

hidmet-i dergâh: [16/23]

sadr-ı mûkerrem: [17/2]

kul: [17/3]

elkâb: [17/9]

vezîr-i a'zam: [17/10]

Nâzım-ı dîn ü düvel: [17/13]

râbîta-bend-i kânûn: [17/13]

Hazret-i Sâlih Pâşâ: [17/15]

der-i devlet: [17/15]

Mesned-ârây-ı serîr-i 'azamet: [17/16]

Devlet: [17/31] [17/36]

silsile-i Osmânî: [17/34]

râh-nümûn: [17/41]

sadr-ı mûkerrem: [17/53]

Mekân -12-

sarây-ı 'âlî: [16/13]

sarây: [16/14]

revnak-şiken-i bâğçe-i huld-ı berîn: [16/14]

gûşe: [16/15]

kasr-ı Züleyhâ: [16/15]

sarây-ı dîrîn: [16/15]

İrtifâ': [16/17]

kubbeli kâşî: [16/17]

şâh-nişîn: [16/17]

Sadr-ı vâlây-ı refî': [16/19]

sa'âdet: [16/19]

kâşâne: [16/20]

Mutluluk -9-

devlet-i dârîn: [16/4]

'Ukde-i hâtır-ı gam: [17/11]

dâğ-ı dil-i cevri ü sitem: [17/11]

Gurre-i 'îd-i meserret: [17/12]

seher-i 'âlem-i feyz: [17/12]

Rûz-ı nevrûz-ı sa'âdet: [17/12]

şeb-i kadr-i meymûn: [17/12]

sa'âdet: [17/17] [17/41]

Talihlilik/Kutluluk -10-

Pâşây-ı kader-kevkebe: [15/18]

Makbûl-i pesendîde-i Mevlâ: [15/19]

Baht: [15/24] [16/9]

Ahter-i burc-ı şeref: [16/8]

tâb-dih-i baht-ı zebûn: [17/11]

Kevkeb-i baht: [17/20]

zîb-i felek-i rif'at: [17/20]

te'yîd-i kader: [17/38]

devletüne istiklâl: [17/38]

mihr-i mahal: [17/13]

sadr-ı ecel: [17/13]

Tâze takvîm-i cihân-gîrî-i İskender ü Cem:
[17/14]

Nakd-ı vakt-ı Haşem: [17/14]

tantana-i Âferîdûn: [17/14]

serâ-perde-i kadr: [17/16]

mâh-ı felek-menzilet: [17/28]

nüh sadef-i âyîne-gûn: [17/28]

Yücelik -26-

Şükûh: [15/17]

Hayret-figen-i 'akl-ı hod-ârâ: [15/17]

sadr-ı felek-mertebe: [15/23]

kevkeb-i câh: [15/23]

Feyz: [16/2]

nîsân-ı 'atâyây-ı ilâhî: [16/2]

Perveriş-yâfte-i nüh sadef-i çarh-ı berîn:
[16/2]

kadr-ı kirâm: [16/11]

güher-i hâsterîn: [16/11]

Sâye-i kadr: [16/12]

cilve-ger-i ferş-i sarây: [16/12]

Leyle-i kadr-ı sa'âdet: [16/21]

semmûr-ı siyâh: [16/21]

ârâyîş-i levh-i ta'zîm: [17/9]

Lâ-mekân-pâye: [17/10]

felek-sâye: [17/10]

'Arş-ı pîrâye-cihân: [17/10]

Zîb-i eyvân-ı hamel: [17/13]

Mehmed Paşa (18)

Adalet -3-

'adl: [18/18] [18/24] [18/30]

Ahlak/Yaradılış -4-

hâne-zâd-ı fütüvvet: [18/19]

perr ü bâl-i melek: [18/19]

Sarây-ı 'ismet: [18/19]

Hulk: [18/29]

Akıl -6-

muhterî '-i rây-ı müstetâb: [18/17]

müctehid-i re'y-i bâ-savâb: [18/18]

vezîr-i Aristo-meniş: [18/20]

sözler: [18/20]

Hakîm-i re'y: [18/22]

İdrîs hem-rikâb: [18/22]

Cömertlik -5-

Nukûd-ı bezl-i kefi-i sadr-ı kâm-yâb: [18/14]

Vefret: [18/15]

lutf-ı tab': [18/25]

feyz: [18/25]

Dem-i nisâr-ı kefi-i himmet: [18/26]

Egemenlik -2-

Nizâm-ı devlet: [18/20]

Kitâb: [18/20]

Kahramanlık/Yiğitlik -7-

Hizebr-hamle dilîr: [18/27]

zıll-ı temkîn: [18/27]

düşmen: [18/27]

âteş-i kahr-ı gâzab-fürûz: [18/28]

'Adû: [18/28]

nâ'ire-i satvet: [18/28]

Mürüvvet: [18/29]

Makam -3-

pâşây-ı âsaf-isti'dâd: [18/17]

emr: [18/17]

hâris-i şerî'at-ı kül: [18/18]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

Harîm-i bâr-geh-i şefkat-ı amân: [18/23]

Yücelik -6-

Bülend-mertebe: [18/16]

düstûr-ı haşmet-ârâ: [18/16]

Şükûh: [18/16]

kevkebe-pîrây-ı nüh kıbâb: [18/16]

Sipihr-kevkebe: [18/17]

Semiyy-i fahr-ı rüsûl: [18/18]

Ahmet Paşa (19)**Adalet -3-**

dâver-i dâna-dil: [19/23]

dâver: [19/29]

'adl: [19/30]

Ahlak/Yaradılış -2-

Etvâr: [19/14]

pâkîze-'amel: [19/23]

Akıl -5-

Re'y: [19/20]

Tedbîr: [19/20]

Zât: [19/20]

Halefû's-sıdk-ı mûşîrân-ı Aristo-tedbîr:
[19/24]

'akl-ı evvel: [19/24]

Bilginlik/Hüner -13-

Ser-nüvişt-i kalem-i sâni'-i kül: [19/11]

cüz'-i hikem: [19/11]

Müntehâb-nüşa-i pâkîze: [19/11]

kitâb-ı mücmel: [19/11]

hâme: [19/12]

hatt: [19/12]

Hoş-nüvis: [19/13]

ehl-i kalem: [19/13]

âsaf-ı zîbende-rakam: [19/13]

Münşî-i pâk-edâ: [19/13]

kâtib-i bî-misl ü bedel: [19/13]

hakîm-i zât: [19/21]

Feylesofân: [19/21]

Cömertlik -5-

hancer-i ser-tîz-i mücevher ihdâ: [19/4]

kıymet: [19/4]

Rûz-ı nevrûz-ı kerem: [19/10]

bâr-geh-i cûd: [19/35]

lutf: [19/36]

Egemenlik -3-

Nakd-ı tedbîr: [19/17]

Felegi 'aksine döndür-: [19/27]

Zuhûr: [19/27]

İtibar -3-

Zât: [19/25]

Şeref: [19/26]

hâsse-i zât: [19/26]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Savlet: [19/28]

Kıymet -6-

gevher-i nâ-yâb: [19/1]

Gevher-i bî-bedel-i sâmi'a-i gûş-ı kabûl:
[19/9]

Kuvvet-i bâsıra-i merdûmek-i çeşm-i emel:
[19/9]

Zîb-i evvân-ı hamel: [19/10]

mihr-i mahal: [19/10]

pesendîde-i şâh-ı a' del: [19/14]

Makam -28-

Zîb-i sadr: [19/1]

şeref-i hâtem-i sadr-ı evvel: [19/1]

âsaf-ı zî-şân: [19/2]

Süleymân-ı zamân: [19/2]

Sadr-ı iclâle sezâ: [19/2]

hâtem-i ikbâle mahal: [19/2]

sadr-ı güzîn: [19/3]

hil'at-i semmûr: [19/5]

Sadr: [19/6]

semmûr-ı siyeh: [19/6]

hil'at-ı şâhenşâh: [19/7]

Dest: [19/7]

Dâmân: [19/7]

yüz sür-: [19/7]

erbâb-ı düvel: [19/7]

Sadr-ı a‘zam: [19/8]

‘unvân: [19/8]

Elkâb: [19/8]

tugrâ-keş-i dîvân-ı ezel: [19/8]

Sadr-ı sâhib-azamet: [19/14]

Hazret-i Ahmed Pâşâ: [19/14]

Sikke-perdâz-ı emânet: [19/16]

‘ahd: [19/16]

Âsaf: [19/17]

Devlet: [19/18]

mühimmâtını ihrâz et-: [19/18]

sana eshel: [19/18]

sadr-ı ekmel: [19/20]

Merhamet/Cezalandırıcılık -4-

Tîg: [19/22]

islâh-ı mizâc: [19/22]

lutf. [19/22]

def‘-i ‘ilel: [19/22]

Mutluluk -1-

fasl-ı bahâr-ı hurrem: [19/10]

Yücelik -4-

sadr-ı ecel: [19/10]

Âfitâb-ı ufuk-ı subh-ı sa‘âdet: [19/15]

Necm-i tâbende-i ikbâl: [19/15]

şeref-bahş-ı Zuhal: [19/15]

Defterdâr İsmail Paşa (20)

Ahlak/Yaradılış -1-

maşrık-ı necâbet: [20/2]

Cömertlik -10-

bahr-ı cûd u mekrûmetün pâk gevher: [20/1]

güşâde-h‘ân-ı kerem: [20/5]

bezm-i lutf: [20/12]

dest-i mekrûmet: [20/15]

lutf: [20/16]

nisâr-ı keff-i kerem: [20/17]

Eşrâfun ekremi: [20/18]

küremânun tûvân-ger: [20/18]

Cûd ehli:[20/20]

bahşış-i şâhâne: [20/21]

Egemenlik -1-

Eyyâm-ı devlet: [20/19]

İtibar -1-

Nâm-âver-i niyâ vü peder: [20/5]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Mürüvvet: [20/18]

Kıymet -2-

mihr-i enver: [20/2]

Yârây-ı ehl-i dil: [20/21]

Makam -11-

zât-ı pâkûn efser-i ikbâl zîver: [20/1]

ihtişâm u devlet: [20/6]

cenâb: [20/6]

makâm-ı mihîn-sadr-ı defterî: [20/6]

Meydân senün: [20/7]

‘inân-ı şevk: [20/7]

Devlet: [20/8]

mîr-i meclis-i küremâ: [20/15]

sa‘âdet ü devlet: [20/20]

‘âlem-efrâz-ı serverî: [20/21]

devlet ü ikbâl: [20/22]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

Merhamet: [20/11]

Mutluluk -1-

sa‘âdet: [20/2]

Talihlilik/Kutluluk -3-

Ferhunde zât: [20/4]

Zât: [20/9]

hâsiyyet-i baht-ı yâverî: [20/9]

Yücelik -11-

şeref-i pâkî-i neseb: [20/4]

semiyy-i pûr-ı Birâhîm-i Âzerî: [20/4]

müsâ‘ade-i baht u ahter: [20/8]

câh: [20/10]

irtifâ‘: [20/10]

‘uluvv-ı kadr-i refi‘: [20/11]

Câh: [20/11]

hâk-i pây: [20/12] [20/16]

câh: [20/14]

şu‘bede: [20/16]

Defterdar Hattat Mehmed Paşa (21)**Adalet -2-**

dâver-i hasenü’l-hulk-ı mekrümet-pîşe:
[21/10]

dâver: [21/25]

Ahlak/Yaradılış -1-

Ahlâk: [21/10]

Akıl -2-

tab‘-ı derrâk: [21/15]

Dakâyık-ı hat u inşâ: [21/15]

Bilginlik/Hüner -10-

hoş-nüvîs-i suhen-ver: [21/15]

halef-i dûdmân: [21/16]

hoş-nüvîsler: [21/16]

a‘lâ: [21/16]

Yed-i mü‘eyyed-i çâlâk: [21/17]

Muvakkaf: [21/17]

envâ‘-ı hat: [21/17]

ehl-i ma‘rifet: [21/18]

sîne: [21/22]

kemâl: [21/22]

Cömertlik -4-

Kerem: [21/9]

Cûd: [21/9]

Lutf: [21/20] [21/21]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

İstikâmet: [21/11]

Himaye -1-

Penâh-ı ehl-i dil: [21/25]

Kıymet -2-

Veliyy-i ni‘met-i ‘âlem: [21/12]

Mekrûmet: [21/12]

Makam -6-

cenâb-ı defter-dâr: [21/9]

müsta‘îd-i ‘imâret: [21/11]

Vekîl-i mâl-i şehinşâh-ı ‘âlem-ârâ: [21/11]

rûy-ı devlet: [21/13]

âyîne-i mücellâ: [21/13]

server-i melekîyyü’l-hisâl u hoş-dil: [21/14]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Huceste-zât-ı mükerrerem: [21/9]

Mu‘în ü yâveri Hak ta‘âlâ: [21/14]

Yücelik -1-

Sütûde-menkıbet: [21/18]

Mustafa Paşazâde Mehmed Paşa (22)

Ahlak/Yaradılış -1-

Necâbet: [22/2]

Cömertlik -1-

Lutf: [22/14]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

‘âlem-i istikâmet: [22/7]

İtibar -3-

Zât: [22/4]

Şeref: [22/4]

Nâm-ı bülend: [22/17]

Kıymet -1-

veliyy-i ni‘met-i ‘âlem: [22/14]

Makam -13-

ser-nüvişt-i defter-i erbâb-ı câh: [22/1]

cây-nişîn: [22/7]

nedîm: [22/8]

pâdişeh-i kâm-kâr: [22/8]

Eyyâm-ı devlet: [22/9]

lutf-ı devlet ü ikbâl: [22/10]

hayrû’l-umûr: [22/10]

muhâfazat: [22/11]

hazâ'in: [22/11]

Der- 'uhde-i 'inâyet: [22/13]

Hıfz: [22/15]

Mülk: [22/16]

Sadr: [22/22]

Mutluluk -1-

Sürûr: [22/8]

Yücelik -7-

'uluvv-ı kadr: [22/4]

Zamîr: [22/5]

Ser-pençe-i salâbet ü kahr: [22/16]

Bîm-i celâlet: [22/17]

vasf-ı zât: [22/18]

şem'-i Tûr: [22/18]

hâk-i pây: [22/19]

Şeyhülislam Yahyâ Efendi (23) (34)

Ahlak/Yaradılış -8-

Hulk: [23/29] [34/20]

vasf-ı hulk: [23/30]

ahlâk: [34/21]

gınây-ı kalb: [34/21]

feyz-i sohbet: [34/21]

pâk: [34/24]

'ismet: [34/24]

Akl -1-

'Akl-ı kül: [34/14]

Bilginlik/Hüner -32-

Edîb-i Fahr-i Râzî-menkıbet: [23/16]

Kalem: [23/17]

mevkûf-ı tahrîr-i havâşî: [23/17]

Beyân: [23/17]

Mantık: [23/17]

Tefsîr: [23/17]

Âdâb: [23/17]

Kelâm: [23/17]

Feyz: [23/18]

Ma'ânî: [23/18]

mantık-ı 'allâme-i kürsî-makâm: [23/18]

câmi'-i 'ilm ü kemâlât: [23/19]

tafzîl: [23/19]

Nikât-ı nahv: [23/19]

Tahrîr: [23/19]

ibn-i Hişâm: [23/19]

Felekden kadri a'lâ: [23/20]

ma'nî: [23/20]

tevkî'-i hikmet: [23/26]

'ilm: [23/26]

Hikmet: [23/26]

Gubâr-ı pây-ı hâme: [23/29]

Fazl: [23/31]

Eder endîşe istidlâl: [23/32]

tab'-ı mû-şikâf: [23/32]

Cevâhir: [23/32]

vefk-i hikmet: [23/32]

lutf-ı isti‘dâd: [23/33]

tab‘: [23/33]

Kemâle ragbet: [23/33]

ehl-i kemâle ihtirâm: [23/33]

hayret-nümây-ı ders-gâh-ı hikmet: [34/14]

Cömertlik -11-

Mekrûmet: [23/21]

gevher-efşân: [23/21]

Kef-i cûd: [23/21]

Kerem: [23/23]

ihsânı gâlib: [23/23]

lutf: [23/34]

himmət: [34/15]

lutf: [34/16] [34/17] [34/18]

dârü’ş-şifây-ı şefkat: [34/17]

Dindarlık -10-

Zühd: [34/1] [34/6]

şigîb: [34/1]

mâye-i cem‘iyyet: [34/1]

Zâhidân: [34/2]

vâ‘iz-i şehri: [34/3]

salâh: [34/3]

şikest eylerdi câm-ı vahdet: [34/4]

Kalb-i mü‘mîn: [34/6]

Himmət: [34/25]

Kıymet -3-

Midâd-ı hâme: [23/30]

bûy-ı ‘abîr: [23/30]

Pâdişâh-ı ehl-i dil: [34/13]

Makam -14-

Devâm-ı devlet-i mahdûm-ı Bercîs-ihtîşâm:
[23/15]

Efendi: [23/16] [34/13]

Temkîn: [23/22]

Mahdûm: [23/25]

Hudâvend: [23/25] [23/33]

İkbâl: [23/26] [34/16] [34/22]

İstihkâm: [23/28]

esâs-ı devlet ü ‘ömr: [23/28]

Mesned-i ikbâl ü devlet: [34/15]

kul eyle-: [34/23]

Mutluluk -4-

dem-i ferruh: [23/15]

neş’e: [34/16]

keyfiyet: [34/16]

ikbâl-i neşât-engîz: [34/19]

Şairlik -4-

Fazîlet-pîşe: [23/25]

suhen-perver: [23/25]

Mülk-i nazm: [34/13]

âb-ı rûy-ı taht-gâh-ı devlet: [34/13]

Talihlilik/Kutluluk -1-

kevkebin gâlib: [23/25]

Yücelik -6-

Vücûd: [23/16]

âyet-i kübrây-ı rahmet: [23/16]

‘ahd: [23/24]

kıyâmetde râcih: [23/29]

‘anber-i sârây-ı hâm: [23/29]

Râst-kirdâr-ı kader-fermây-ı ‘âlem: [34/14]

Şeyhülislam Bahâyî Efendi (24)**Ahlak/Yaradılış -1-**

Hulk: [24/9]

Bilginlik/Hüner -8-

lutf-ı meşreb: [24/15]

ders-i hâmûş: [24/18]

Ristoy-ı kâr-dân: [24/18]

Felâtûn-şu‘ûr: [24/18]

Midâd: [24/27]

‘Aks-i fûrûğ-ı tab‘-ı münîr: [24/27]

Dânâ-dilân-ı ‘âlem-i himmet: [24/30]

Gayûr: [24/30]

Cömertlik -2-

Himmet: [24/11] [24/23]

Himaye -1-

İlticâ: [24/6]

İtibar -2-

Kadr: [24/17]

Şeref: [24/17]

Makam-16-

Âsitân: [24/6]

Devlet: [24/6]

müsta‘idd-i nizâm-ı umûr: [24/6]

İkbâl: [24/7]

çehre-sây-ı cenâb-ı hidîv-i ‘ahd: [24/7]

‘İzzet: [24/7]

mülâzim-i der-i sadr-ı sudûr: [24/7]

Efendi: [24/8]

İktidâr: [24/11]

sadr-ı muhterem: [24/17]

şeref-yâb-ı hidmet: [24/17]

meclis: [24/18]

Cennât-ı ‘aden: [24/25]

bezm-i hâs: [24/25]

bî-kusûr: [24/25]

meslis: [24/27]

Mekân -6-

Dergâh: [24/8]

bûse-cây-ı Süleymân u mûr: [24/8]

bezm: [24/9]

dâ’ire-i devlet: [24/10]

Pîrâmen-i hisâr: [24/10]

nüh eflâke sûr: [24/10]

Mutluluk -10-

Hurrem: [24/12]

Neşât: [24/13]

nâ'il-i 'izz ü huzûr: [24/17]

sürûr: [24/19]

neşve: [24/20]

eser-i sohbet: [24/20]

Şâdî-resân-ı hatır-ı mihnet-hutûr: [24/20]

Zevk-i zülâl-i meşreb-i kevser-halâvet:
[24/21]

şerâb-ı zuhûr: [24/21]

tarab-gâh-ı sûr: [24/22]

Talihlilik/Kutluluk -1-

Baht: [24/22]

Yücelik -16-

Mahdûm-ı 'arş-pâye: [24/8]

feyz-yâb: [24/9]

feyz: [24/12] [24/19] [24/24] [24/26]

tab': [24/12]

mülâhaza-i devlet: [24/19]

hâk-i pây: [24/30] [24/31] [24/32]

Sermâye-dâr-ı 'itr-ı girîbân-ı hûr [24/31]

yüz sür-: [24/32]

erbâb-ı himmet: [24/32]

rûy-pûş-ı hatâ vü kusûr: [24/32]

ma'ânî-sudûr: [24/34]

Sun'izâde Seyyit Mehmed Emin Efendi (25)**Ahlak/Yaradılış -2-**

Ahlâk: [25/33]

Edeb: [25/33]

Bilginlik/Hüner -4-

Ser-hayl-i efâzıl: [25/32]

Tab': [25/38]

nihân-hâne-i pür-nakş u hikem: [25/38]

Gencîne-i esrâr-ı ilâhiye emîn: [25/40]

Cömertlik -2-

Kerem: [25/36]

Bezl: [25/37]

İtibar -1-

şeref-i fazl u neseb: [25/33]

Kıymet -1-

nâm-ı habîb-i dû cihân: [25/32]

Komutanlık/Zafer -1-

Sipâh: [25/26]

Makam -1-

pîş-geh: [25/31]

Soy -2-

Seyyid: [25/32]

Vâlâ-neseb: [25/34]

Yücelik -11-

h'âce-i 'âlî-sened: [25/31]

müftehir-i 'âlem: [25/33]

'âlemiyân: [25/33]

Nakd-ı tarab-ı güm-şude-i halk: [25/34]

Zamân: [25/34]

Mizân-ı hakikat: [25/35]

bulunmaz sana hem-deng: [25/35]

cevher-i cân: [25/35]

zamîr: [25/39]

Mecmû'a-i envâ'-ı tesâvîr-i hisân: [25/39]

Nâm-âver-i peygamber-i Hallâk-ı cihân:
[25/40]

Defterdar Hâfız Mehmed Paşa (26)

Ahlak/Yaradılış -5-

Zamîr-i pâk: [26/13]

Derûn: [26/13]

cevher-i iksîr-i cân: [26/14]

tıynet-i pâk: [26/14]

hulk: [26/17]

Bilginlik/Hüner -15-

levh-i zamîr-i pâk: [26/5]

Zebân: [26/9]

tercemân-ı ma'nî-i âyât-ı münzel: [26/9]

Dil: [26/9]

gencîne-i esrâr-ı Kur'ân-ı müfesser: [26/9]

Kazâ-hükm ü kader-fermây-ı 'âlem: [26/11]

ser-i kilik: [26/11]

Zebân-ı tercemân-ı sırr-ı ahkâm-ı mukadder:
[26/11]

ceyb-i suhen: [26/12]

gevher-i ma'nî: [26/12]

hâme: [26/12]

mißtâh-ı kufl-ı genc-i muhber: [26/12]

nûr-ı isti'dâd: [26/13]

Vücûd: [26/14]

kîmyây-ı kabiliyyet: [26/14]

Cömertlik -8-

Kerem mu'tâd-ı zî-şân: [26/1]

kerîm lutf-ı yâver: [26/1]

âsâr-ı lutf-ı bî-niyâz u bî-tereddüd: [26/2]

Sitem iklîm-i cûdından sürülmüş: [26/7]

Harîm-i hâs-ı lutf: [26/7]

Kerem: [26/7]

'abd-ı müdebber: [26/7]

Kerîm: [26/28]

Makam -4-

Huzûr: [26/3]

Hazret-i Hâfız: [26/4]

Çerâğ-ı devlet: [26/10]

mahdûm-ı kürsî-pâye: [26/15]

Merhamet/Cezalandırıcılık -6-

Sitem: [26/6]

lutf-ı kelâm: [26/6]

âb u âteş: [26/6]

Kerem: [26/6]

nutk-ı revân-bahş: [26/6]

şîr ü şeker: [26/6]

Talihlilik/Kutluluk -1-

Fürûg-ı kevkeb: [26/10]

Yücelik -18-

mahdûm-ı ‘âlî-kadr: [26/1]

pâkîze-gevher: [26/1]

Husûl: [26/2]

tatyîb-i hatır: [26/3]

resm-i mürüvvat: [26/3]

Şeh-i mülk-i fazîlet: [26/4]

Gedây-ı âsitân-ı fazl: [26/4]

Çerâg-ı nûr-bahş-ı dûdmân-ı ‘âlem-i tecrîd:
[26/8]

kalbi münevver: [26/8]

zât: [26/15]

merâtib: [26/15]

felekden kadri ber-ter: [26/15]

iltifât: [26/16]

reh-ber: [26/16]

hatır-ı ‘uşşâk mu‘anber: [26/16]

feyz: [26/18]

evsâf: [26/28]

Firîb-âmûz-ı baht-ı nâ-be-sâmân-ı dil-i ‘âşık:
[26/29]

Fazıl Ahmet Paşa (27)(28)(29)(32)**Adalet -5-**

‘adl: [27/10]

eyyâm-ı ‘adâlet-gerî-i âsaf: [27/11]

ma‘delet-i Nûşirevân: [27/11]

makâm-ı ‘adl: [28/19]

câh-ı ma‘delet: [28/20]

Ahlak/Yaradılış -4-

Hulk: [29/16] [29/16]

Zât: [29/20]

gül-i hadîka-i cân: [29/20]

fitrat: [29/20]

Akıl -5-

kazâ rây: [27/7]

Ristoy-ı kâr-dân: [28/22]

rây-ı rezîn: [28/42]

Çâpüklük: [28/52]

Engüş-i rây-ı sür‘at: [28/52]

Bilginlik/Hüner -10-

Bezm-i fazl: [27/9]

‘İlm: [27/22]

Fazl: [27/22]

‘âlem-efrâz-ı beyân: [27/22]

hakîm-i dâniş: [28/32]

Dârü’l-amân-ı hikmet: [28/32]

Kemâl: [28/63]

ma‘rifet: [28/64]

Sandûka-i cevâhir-i hikmet-tabî‘at: [29/21]

güher-i kâbiliyyet: [29/22]

Cömertlik -30-

sâhib-kerem: [27/6]

Tayy-ı tûmâr-ı kerem-nâme-i Hâtem: [27/29]

Keff-i ihsân: [27/29]

nukre-feşân: [27/29]

keff-i güher-efşân: [27/30]

reşk-i sadeî: [27/30]

gayret-i kân: [27/30]

lutf: [28/31] [28/60] [29/8]

nisâr et-: [28/31]

himmet: [28/43] [29/19]

ferîd-i ‘âtıfet-i müsta‘în: [28/44]

Eltâf-ı gâ‘ibâne-i şâyân-terîn: [28/57]

İhsân-ı ragbet: [28/58]

İltifât: [28/59]

dil-nevâzlık: [28/60]

cûd: [28/60] [32/4]

‘atây-ı rezîn: [28/60]

nevâziş-i mi‘mâr-ı lutf: [28/65]

Himmet makâm: [29/2]

kân-ı himmet: [29/7]

Mekârim: [29/8]

Lutf-ı dem-â-dem: [29/17]

kerem-i bî-nihâyet: [29/17]

Dest-i kerem: [29/18]

Bahşâyîş-i hızâne-i lutf u ‘inâyet: [29/18]

ni‘met: [32/4]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

mu‘temen: [27/14]

Egemenlik -1-

emn ü amân: [27/25]

Güzellik/Asalet -8-

Rûy: [28/49]

Turrallar: [28/50]

müşk-i Çîn: [28/50]

râyiha-i ‘anberîn: [28/51]

Kâkül be-dûş: [28/55]

sanem-i hoş-hırâm: [28/55]

cilve: [28/55]

bâl ü surîn: [28/55]

İtibar -7-

Teşrîf: [27/6] [27/15] [27/19]

Nâm-âver: [28/23]

karîn-i şeref: [28/47]

mekîn: [28/47]

şeref: [29/8]

Kahramanlık/Yiğitlik -16-

ısbât-ı şecâ'at: [27/22]

tîg: [27/23]

derrendelik: [27/31]

künâm: [27/31]

şîr-i jeyân: [27/31]

Şıblü'l-esed: [28/24]

Hem-pâye: [28/25]

Tîg: [28/25]

'arş-ı berîn: [28/25]

safder-i yegâne: [28/28]

sür'at: [28/51]

kadem: [28/51]

sür'at: [28/54]

na'l: [28/54]

sâhib-mürüvvet: [29/4]

cûd-ı mürüvvet: [29/27]

Kıymet -6-

Müştâk: [27/15]

mühim-sâz-ı dil-i 'âlemiyân: [27/15]

İştiyâk: [27/16] [28/62]

zîb ü revnak: [28/47]

kadr ü kıymet: [29/24]

Komutanlık/Zafer -41-

Hüsn-i tedbîr-i zafer: [27/7]

Yekke-tâz-ı saf-ı a'dâ: [27/8]

sür'at: [27/8]

Eşheb-i 'azm: [27/8]

Zafer: [27/17]

Nusret: [27/17] [27/28]

kuvvet-i bâzûy-ı cihân-gîr: [27/19]

'azm: [27/20]

feth-künân: [27/20]

maslahat: [27/21]

Eyledün düşmeni bî-nâm u nişân: [27/21]

sa'y: [27/25]

kâfire haddin bildür-: [27/28]

Ser-i a'dâ: [27/32]

Tîg: [27/32] [28/39]

bebr-i beyân: [27/32]

şevket: [27/33]

gazâlar: [27/33]

kılâ': [28/27]

kal'alar: [28/34]

hıttâ-i islâm: [28/34]

Hükm-i mühendis-i hîred-i hurde-bîn: [28/34]

'adûy-ı dîn: [28/36]

Lâl et-: [28/36]

Satvet: [28/36]

Sulh: [28/38]

Deşt-i vegâ: [28/39]

Peygâr: [28/39]

şîr-i garîn: [28/39]

Düşmen: [28/40]

Memâlik: [28/40]

feth-i mübîn: [28/40]

Pâ-mâl-i sümm-i rahş-ı cihân-gird-i 'azm:
[28/41]

Mansûr: [28/42]

Savlet: [28/42]

Hasm: [28/48]

bâd-pây: [28/48]

açdurma çeşm: [28/48]

'adû: [28/48]

Makam -36-

hazret-i Ahmed Pâşâ: [27/7]

Âsaf: [27/14]

bihîn-dâver-i sultân-ı cihân: [27/14]

Devlet: [27/24] [28/67] [29/16]

mülk-sitân: [27/24]

devlet-nigerân: [27/27]

taraf-ı saltanat: [27/28]

makâm: [28/18] [28/40]

yüz sür-: [28/18]

vezîr-i a'zam-ı sâhib-nigîn: [28/21]

enguşterîn: [28/23]

vezîr-i i'ânet-şi'âr: [28/24]

Sultân-ı 'ahd: [28/29]

Misâk u 'ahd-ı şevket-i islâm: [28/33]

habl-ı metîn: [28/33]

Sadr: [28/42] [28/47] [28/56] [29/25]

husrev-i gâzî: [28/42]

sadâret: [28/47]

hâk-pâye: [28/56]

kapu: [28/57]

kul: [28/57] [28/71]

Bûs-ı rikâb-ı sadr: [28/62]

der-i devlet-me'âb: [28/71]

Dâmânına yüzün sür-: [29/4]

yeröp-: [29/2]

Hâlâ-vezîr-i a'zam-ı Bercîs-fitrât: [29/10]

sadr-ı sa'âdet: [29/11]

Eyyâm-ı devlet: [29/27]

Hudâvend: [32/3]

Mekân -4-

otagunı[28/37]

bezm-i hâsda[28/63]

kâr-gehde [28/64]

Dergâha [29/4]

Mutluluk -5-

hengâm-ı neşât-ı şeref-i makdem: [27/12]

mesrûr: [27/14]

Devlet: [28/21]

Şadî: [28/58]

Şad: [29/27]

Soy -2-

Necâbet: [29/23]

âsaf ibn-i âsaf: [28/23]

Talihililik/Kutluluk -3-

kevkebe-i câh: [27/27]

baht: [27/27]

Dest-i kazâ: [28/25]

Yücelik -30-

âyîne-i rûşen-güherân: [27/9]

Hayr-ı makdem: [27/16]

rûh-ı revân: [27/16]

Genc-i Bâd-âver-i Pervîzi unuttur: [27/17]

genc-i nihân: [27/17]

tevîk-i ilâhî meşkûr: [27/25]

Reh-güzâr: [27/26]

hâkini iksîr kıl: [28/18]

feyz-i karîn: [28/18]

Reşk: [28/19]

Kerrûbiyân tavâfda: [28/19]

şevket-i Dârâ: [28/22]

Sikender-rehîn: [28/22]

Hem-nâm: [28/24]

yüz sür: [28/30]

hâk-i pâ-y: [28/30]

irtifâ': [28/35]

kal'a-i gevher-nigîn: [28/35]

zât-ı akdes: [28/44]

nazîr: [28/45]

Cengîz Hân: [28/45]

Sencer: [28/45]

Tugrul tigin: [28/45]

Gınâ: [28/56]

Hûrşîdi kimyâ-ger: [28/56]

Hakikat: [28/62]

irtifâ': [29/2]

eyvân: [29/2]

rif'at: [29/2]

hürmet-i hâk-i der: [32/3]

Defterdar Ahmet Paşa (30)(36)**İtibar -1-**

şevket ü şân: [36/7]

Makam -15-

bezm-i şerîf: [30/19]

gulâm: [30/19]

tugrâ-keş-i levh-i zeberced-reng-i sultânî:
[36/1]

Vezâret: [36/1]

Kef-i ikbâl: [36/2]

defter-dâr: [36/1]

kalem [36/2]

benân: [36/3]

Devât: [36/4]

Tugrâ: [36/4] [36/6] [36/8]

baht u devlet: [36/6]

'Uluvv-ı câh: [36/7]

sadr-ı zî-şân: [36/7]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

bed-h'âh: [36/5]

bismil-gâh-ı hışm: [36/5]

Devât: [36/5]

Yücelik -27-

Tugrâ: [36/9] [36/12]

ism-i Muhammed: [36/9]

mu'ammâ: [36/9]

Beyâz: [36/10] [36/12] [36/13] [36/14]

merdüm-i mîm-i Muhammed: [36/10]

âfitâb-ı pür-şu'â'ı burc-ı 'izzet: [36/11]

Sevâd: [36/12] [36/13] [36/14] [36/15]

Devlet: [36/14]

Şâm: [36/14]

Sefîd: [36/15]

kuvvet-i bâzûy-ı devlet: [36/16]

Şeb-i Kadr: [36/16]

sabâh-ı 'îd: [36/16]

ref': [36/17]

kef-i beyzâ-yı Mûsîd: [36/17]

Siyeh tigrâsı: [36/17]

Hâme: [36/18]

beyza-ı tigrâ: [36/18]

düstûr-ı mûkerrem: [36/19]

sezâ-vâr-ı cihân-banî: [36/19]

Ruznameci İbrahim Efendi (31)**Ahlak/Yaradılış -1-**

Ahlâk: [31/6]

Akıl -1-

mürebbî-i temkîn: [31/10]

Bilginlik/Hüner -5-

Hâme: [31/1]

Devât: [31/1]

cevher-i kemâl: [31/3]

kalem: [31/9]

müşk-i bid: [31/9]

Cömertlik -10-

Lutf: [31/1] [31/2] [31/11]

Müstefîd: [31/1]

sermâye-bahş: [31/3]

kerem: [31/7]

feyz-i terbiyyet-i hâk-i himmet: [31/8]

hâme-i kerem: [31/12]

feyz: [31/13]

terakkî-i lutf: [31/13]

Dindarlık -1-

Zühd: [31/5]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

Rüşd: [31/5]

İtibar -2-

i'tibâr: [31/7]

terakkî-i lutf: [31/13]

Mutluluk -2-

Âsâr-ı midhat: [31/11]

tarab-nâk-i 'îd: [31/11]

Yücelik -4-

medh-i pâk: [31/2]

cenâb-ı hâk-i der: [31/4]

ferîd: [31/7]

sahîfe-tırâz-ı ümîd: [31/12]

Reîsü'l-Küttâb Şâmîzâde (33)**Ahlak/Yaradılış -3-**

Feyz-yâb: [33/10]

Ahlâk: [33/10]

zât-ı şerîf: [33/11]

Bilginlik/Hüner -5-

Devât: [33/1]

Hatt: [33/3]

Kalem: [33/3]

elfâz u 'ibârâtı selîs: [33/3]

kemâl: [33/13]

Cömertlik -4-

Lutfi dünyâyı çeker: [33/6]

dest-i cûd: [33/9]

Merhamet-kâr: [33/14]

Kerem: [33/14]

Kıymet -4-

Fahr-ı erbâb-ı kalem: [33/1]

Cevher: [33/6]

hâsiyyet-i mıknatîs: [33/6]

Sohbet: [33/15]

Makam -9-

Ser-kalem: [33/2]

nâme-nüvîs: [33/2]

re'îs: [33/4]

Kâh-ı ikbâl: [33/8]

Kalem: [33/9]

İkbâl: [33/9]

Devlet: [33/11]

Hidîv: [33/14]

bezm-i şerîf: [33/17]

Mutluluk -1-

Şâd et-: [33/2]

Talihlilik/Kutluluk -1-

ahter-i ikbâl: [33/7]

Yücelik -4-

Hazret: [33/1]

tevâzu‘la tut-: [33/1]

Bercîs: [33/1]

Şeref-i sohbet: [33/5]

Silahdâr Yusuf Paşa (35)

Ahlak/Yaradılış -3-

hulk u etvâr: [35/12]

ahlâk: [35/15]

şeh-i ‘âlem harîdâr: [35/15]

Kıymet -2-

Mihr: [35/12]

dür-i pâkî: [35/14]

Makam -3-

Behrâma mu‘âdil silâh-dâr: [35/11]

kurb-ı şâhenşeh: [35/14]

Nedîm-i Yûsuf-isti‘dâd-ı şahenşâh: [35/15]

Mekân -15-

vâlâ-kasr-ı hünkâr: [35/1]

isti‘dâd-ı mi‘mâr: [35/1]

kasr: [35/2] [35/3]

dîvâr: [35/2]

şemse-i zerrîn-tâk-ı lâciverdî: [35/4]

kasr-ı hal-kârî: [35/5]

şâdırvân: [35/7]

fiskiyye: [35/8]

sakf: [35/9]

Miyân-ı havz: [35/10]

gülmîh-i sakf: [35/10]

hâs oda: [35/16]

kasr-ı Zelîhâ: [35/16]

Der ü dîvâr: [35/16]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Sipîhr-i devlet: [35/10] [35/11]

Yücelik -1-

saltanatdan kesb-i envârî: [35/13]

NEFÎ

I. Ahmet (3)(4)(5)(6)(7)(8)(9)(10)

Adalet -34-

Madelet pîşe: [3/3]

hudâvend-i Ömer adl: [3/7]

adl: [3/32] [4/27] [4/42] [6/28] [7/44] [8/20]
[8/25] [10/19] [10/35]

dâver-i zamâne: [4/51]

adâlet: [4/51] [9/25]

Mülk-i cihân: [4/51]

revnak-ı bağ-ı cinân: [4/51]

âdil: [5/19] [6/14] [10/22]

fermân-ı adl: [5/25]

eyyâm-ı adl: [5/39]

dâver-i dîn ü devlet: [7/24]

evreng-i adâlet: [7/28]

memleketârâ-yı cihân: [7/44]

şehriyâr-ı dâdgüster: [8/18]

Devr-i adl: [8/18]

nizâm-ı ahd-i Nûşîrvân: [8/18]

Dâver-i devrân: [8/19]

Memleket: [8/20]

devr: [8/25]

dâver-i Cem: [9/19]

Ahd: [9/25]

şeh-i dâdger: [10/18]

hükm: [10/35]

Ahlak/Yaradılış -19-

Alî sîret: [3/7]

niyyeti hayr: [3/20]

câmi-i hoş tarh u latîfe bânî: [3/20]

Hulk: [4/36] [6/27] [7/29] [10/38]

vakâr: [5/34] [7/35]

ismet: [7/31]

Tab: [7/42]

âyîne-i râstnümâ: [7/42]

Saltanatpîrâye-i hulk: [8/20]

yâd-ı safâ-yı meşreb: [8/22]

feyz-i âb-ı çeşme-i hayvân: [8/22]

meşreb-i pâk: [9/36]

tıynet-i pâk: [10/37]

latîf: [10/39]

Evsâf: [10/41]

Akl -7-

şehenşâh-ı kazâ rey: [3/8]

Tîga minnet: [6/25]

rey-i cihangîr: [6/25]

Midhat-i rey-i münîr: [6/26]

kuvvet-i bâzû-yı rey: [8/28]

rey: [9/32] [10/29]

Bilginlik/Hüner -1-

şeh-i sâhib hüner: [8/30]

Cömertlik -73-

İftihâr-ı kerem: [3/3]

himmet-i âlî şânî: [3/3]

Mazhar-ı mekremet: [3/5]

himmet: [3/12] [4/48] [5/23] [8/27]

Lutf: [3/13] [4/37] [5/24] [7/37] [9/36] [9/47]
[10/31] [10/37]

gark-ı güher: [3/13]

kef-i ihsân: [3/13]

ihsân: [3/35]

keff-i kerem: [3/35]

şifâhâne-i lutf: [3/37]

Hurşîd-i zerfeşân: [4/29]

kef: [4/29]

feyz-i cûd: [4/29]

zer: [4/33]

dest: [4/33]

dâmenin zerle pür et-: [4/34]

Hudâvend-i hü mâ himmet: [5/21]

dest-ı cûd: [5/21]

ifrât-ı ihsân-ı dil ü dest: [5/22]

deryâ: [5/23]

Güherefşân: [5/23]

devr-i lutf:[5/31]

Dest ü tab: [6/22]

gark-ı emvâc-ı kerem: [6/23]

cevâhirpâş: [6/23]

gevherzâ: [6/23]

güher: [6/24]

sîm ü zer: [6/24]

bezl: [6/24]

keff-i dest: [6/24] [6/26] [7/37] [9/33]

yed-i beyzâ: [6/26]

Kalem-i mâşîta-i lutf-ı Şehenşâh-ı kerîm:
[7/20]

kilk-i kef-i ihsân-ı fedâperver: [7/21]

kişver-i cûd: [7/32]

kilk: [7/34]

sedef-i keff: [7/34]

pür gevher: [7/34]

Vasf-ı bahr-ı kerem: [7/34]

cûd u kerem: [7/37]

Meşreb-i lutf: [8/21]

bezl-i saâdet: [8/23]

istidâd-ı kesb-i mâye-i tûfân: [8/27]

şâh-ı mükerrem: [9/20]

kef-i desti kerem: [9/20]

Âlem ana muhtâc: [9/29]

mustağnî-i âlem: [9/29]

itlâf: [9/33]

Vasf-ı kef-i pür cûd: [9/34]

talebgüster: [9/34]

feyzresân: [9/34]

şâh-ı kerem pîşe: [9/47]

feyz: [9/48]

kef-i himmet: [10/21]

hengâm-ı kerem: [10/21]

Cemşîd-i kerem pîşe: [10/23]

himmete kâdir: [10/26]

bîser ü pâý: [10/26]

şeh-i tâcver: [10/26]

râbitaperdâz-ı mükâfât: [10/36]

hâsiyet-i feyz: [10/37]

Dindarlık -3-

Mâkân-ı dînperver: [5/39]

Şâh-ı dînperver: [6/15]

dîn: [8/17]

Egemenlik -9-

emn ü amân: [4/27] [9/25]

Devr: [4/35] [9/25]

zamân-ı Ahmed-i Muhtâr: [4/35]

Emn ü âsâyiş: [7/44]

fermân-ı amîm: [7/44]

fîtna bulunma-: [9/27]

memleket: [9/27]

Halifelik -1-

medâr-ı İslâm: [3/5]

İtibar -8-

zâtıyla şeref: [3/7]

Şân: [4/37] [6/17]

teşrîf-i kudûm: [6/15]

irtifâ-ı şân: [8/16]

şevket ü şân: [9/19]

meşhûr-ı cihân: [9/20]

şerefbahş-ı zamân: [9/21]

Kahramanlık/Yiğitlik -63-

şemşîr: [3/15] [4/35] [5/33]

şest-i hümayûn: [3/17]

oklar: [3/17]

taşı deler peykânı: [3/17]

Sûzen: [3/18]

tîr: [3/18] [3/19]

sebükseyr: [3/25]

sebükrev: [3/25]

Gayret-i Edhem: [3/26]

pîşrev-i Eşheb: [3/26]

Âsumânseyr: [3/26]

zemînger: [3/26]

seherpîşânî: [3/26]

cevlân: [3/27]

pây: [3/27]

Berk-ı hâtîf: [3/28]

Berk-ı tîg: [3/34]

ten-i adâ: [3/34]

eder cevşeni âb: [3/34]

tîg: [4/26]

kemân: [4/26]

düşman: [4/30]

Havf-ı hucûm: [4/30]

tefrika-i hânümân: [4/30]

gerd-i pûye-i rahş-ı sebükrev: [4/31]

nal: [4/32]

Zülfikâr-ı Alî: [4/35]

şemşîrini [5/32]

Eşheb-i çâpük: [5/35]

inân üzre: [5/35]

sûrat-i seyr: [5/37] [9/46]

bergüstvân: [5/37]

cüst ü çâpük: [5/38]

semend-i cüst ü çâpükpâ: [6/29]

cihânger-i sebükrev: [6/30]

deryâ: [6/30]

sahrâ: [6/30]

Rahş-ı çâpükpâ: [6/31]

Kabza-i tîg-ı cihângîr-i kazâ: [7/22]

Bîm-i kahr: [7/28]

düşman: [7/36]

tîg: [7/36]

Kahr: [7/39]

ahker-i sûzân-ı cahîm: [7/40]

Çâpüklük: [9/40]

fart-ı şitâb: [9/40]

sâika: [9/41]

sarsar: [9/41]

berk-ı cihân: [9/41]

şitâb: [9/42]

Reftâr: [9/43]

tünd: [9/43]

gubâr: [9/44]

bâd-ı cihânger: [9/44]

Pertâb-ı bülemd: [9/45]

ejder-i perrân: [9/45]

Âheste hırâm: [9/45]

tâvûs-ı cinân: [9/45]

tayy-ı lisân: [9/46]

Kıymet -4-

Mâh-ı mülkârâ-yı devlet: [6/16]

vücûd-ı bînazîr: [8/31]

memdûh: [8/31]

kevkebe-i memleketârâ: [10/40]

Komutanlık/Zafer -18-

hücûm-ı gedâyân: [4/33]

asker: [5/26] [10/24]

dünyâyı feth et-: [5/26]

Hâkân-ı muzaffer: [9/23]

Hücûm: [9/23]

İklîmsitân: [9/23]

Şemşîr: [9/37]

Zafer: [9/37]

Nusret: [9/37]

Rahş: [9/38]

rahş-ı mübârek: [9/38]

pey-i ferhunde inân: [9/38]

azm eyle-: [9/39]

ikbâl ü saâdet: [9/39]

rikâb: [9/39]

feth ü zafer: [10/22]

haşrenderhaşr: [10/24]

Makam -98-

şeh-i âlem: [3/1]

şeh: [3/2] [3/2] [4/24] [4/25] [4/26] [10/19]
[10/20] [10/21]

encümenefrûz-ı harîm-i devlet: [3/2]

hâsıl-ı devr-i felek-i sultânî: [3/2]

hudâvend-i serîr-i haşmet: [3/3]

Merkez-i dâire-i câh u celâl u azamet: [3/4]

Kutb-ı gerdûn-ı cihânbanî vü fermânranî:
[3/4]

Hâris-i memleket ü dîn: [3/5]

hazret-i Sultân: [3/6]

hükm: [3/9] [4/45] [5/26]

fermân: [3/9]

devlet: [3/12] [5/24] [7/31] [7/47]

Husrev: [3/29] [6/32]

pâdişeh: [3/29]

mihr-i kevâkib sipeh: [3/29]

medâr-ı şeref-i kevkebe-i hâkânî: [3/29]

tahtgâh-ı Rûm: [4/24]

bârgah: [4/25] [9/24]

Hân: [4/27] [9/23] [10/22]

şehenşeh-i devrân: [4/27]

gedâ: [4/34]

vezîr: [4/38]

harâc: [4/38]

vekîl: [4/38]

hân ver-: [4/38]

dergeh: [4/39]

elçi: [4/39]

bezm: [4/40]

saltanat: [4/41] [10/29] [10/40]

hükmü nesaksâz: [4/41]

Kânûn: [4/41]

dâd-ı devlet-i Nûşîrevân: [4/41]

Mülk: [4/44]

şâhenşeh: [5/16] [5/17] [5/18]

edâ-yı hutbe-i nâm: [5/16]

Hatîb-i minber: [5/16]

nakş-ı hâtem-i ikbâl: [5/17]

sikke: [5/17]

hâk-i râh: [5/18]

efser-i seng: [5/18]

Hümâyûn pâye: [5/19]

Sultân: [5/19] [6/14] [7/27]

Zılâl-ı sâyeban-ı devlet: [5/19]

fermân: [5/20]

kişver: [5/24] [9/28]

feyz al-: [5/24]

mülk-i cihân: [5/26]

Otâğ: [5/29]

pîşgâh-ı çetr-i câh: [5/30]

tâc-ı zer: [5/35]

ferş-i dergeh: [6/14]

râyet: [6/19]

sarây-ı devlet: [6/20]

yed-i ikbâl: [7/22]

hüdâvend-i muazzam: [7/23]

elkâb: [7/23]

Revna-ı saltanat: [7/24]

ârâyîş-i tâc u dîhîm: [7/24]

efser-i ikbâl: [7/30]

ablâk-ı câh: [7/30]

sâye-i câh: [7/32]

câh: [7/41]

Devrân-ı hümâyûn: [9/21]

şâh-ı cihângîr: [9/22]

ahkâm-ı kazâ: [9/22]

Damga-yı yed-i kudret-i fermân: [9/22]

Şâhenşeh-i Cem: [9/24]

kevkebe-i devr-i zamân: [9/24]

Derbân-ı der: [9/24]

kayser ü hân: [9/24]

hıfz: [9/28]

cenâb: [9/31]

kemberbeste gulâm: [9/31]

İkbâl: [10/28]

Husrev-i Cem: [10/40]

Mekân -31-

mabed-i pür feyz-i mukaddes: [3/21]

binânın esâs: [3/22]

ka'r-ı hâk: [3/22]

Sakf: [3/22]

tâk-ı bülend eyvân: [3/22]

câmi-i vâlâ: [3/23]

dua hirmeni at meydân: [3/23]

Edrine şehri: [6/1]

kasr-ı pâdişâhî: [6/1]

sarây: [6/2]

Cûylar: [6/3] [6/5]

çemenzâr: [6/3]

cûybâr: [6/4]

miyân-ı cûda aks-i künbed-i hadrâ: [6/4]

vücûd-ı pâdişâh: [6/5]

Pâsbân-ı genc-i devlet: [6/5]

Tarh: [6/6]

Güller: [6/7]

nesîm-i subh: [6/7]

dıraht-ı serfirâz: [6/8]

müşkâsâ: [6/9]

cây-ı neşâtefzâ: [6/10]

cây-ı tarabengîz ü gamfersâ: [6/11]

müferrih: [6/12]

cây-ı dilgüşâ: [6/12]

âb u hevâ: [6/12]

rûhefzâ: [6/12]

âb u hevâ: [6/13]

Tak-ı eyvân: [6/21]

resm-i ejder ü anka: [6/21]

Merhamet/Cezalandırıcılık -10-

Hısm: [3/14]

Nîze: [3/16]

kalem: [3/16]

zafer: [3/16]

adû: [3/16]

Kahr: [4/36] [8/26]

Tâb-ı tef-i kahr: [9/26]

Darb-ı ser-i tîg: [9/26]

gazab: [10/32]

Mutluluk -7-

Devr: [4/43]

fart-ı neşât: [4/43]

Zevk-ı sürûd-ı nağme-i nây: [4/43]

Devrân-ı tarabnâk-ı Cem: [10/19]

Safâ: [10/19]

Mâh-ı felekârâ-yı saâdet: [10/25]

Eyyâm: [10/25]

Soy -1-

silâle-i Osmânî: [3/7]

Talihlilik/Kutluluk -11-

âtıfet-i Rabbânî: [3/1]

mevhibet-i sübhânî: [3/5]

kader kudret: [3/8]

baht: [4/24] [7/29]

kevkebe-i câh: [7/27]

Kevkeb-i tâli: [7/43]

âlî: [7/43]

ahkâm: [7/43]

Baht-ı yâver: [8/17]

Kevkeb-i baht: [8/21]

Yücelik -91-

Sâye-i lutf-ı Hudâ: [3/6]

Ferîdûn u Sikender olamaz derbânı: [3/6]

rifat-i kadr: [3/10]

Şükr-i pâbûs: [3/11]

kadr: [3/23]

nal: [3/24]

mâsadak-ı lutf-ı İlâhî: [3/30]

rahş: [4/28]

Dârâ tutar rikâb: [4/28]

Hüsrev inân verir: [4/28]

ahterân: [4/31]

zelzele-i üstühân: [4/32]

Azm: [4/46]

sabakâmûz-ı tab-ı hâk: [4/46]

Cihânân-ı kader kudret: [5/20]

Sikender: [5/27]

heft iklim: [5/27]

Süleymân: [5/27]

fermân: [5/27]

Husrev: [5/28]

Şebdîz-i cihânger-i celâl: [5/28]

Şeh-i vâlâ mekân: [5/29]

âlemgerd-i rehpeymâ: [5/36]

devr-i lâmekân: [5/36]

Âfîtab-ı devlet-i şâh-ı cihânârâ: [6/13]

tazîm: [6/17]	ikbâl: [8/24]
İskender-i sâni: [6/17]	emr: [8/24]
dârât-ı Sikender: [6/18]	kazâ: [8/24] [10/22]
şukka-i vâlâ: [6/19]	tâbi-i fermân: [8/24]
Levh-i tazîm: [7/23]	hûrşîd-i istidâd: [8/29]
kilk-i tekrîm: [7/23]	kadr-i gevher-i mâhiyyet-i insân: [8/29]
Destgîr-i azamet: [7/24]	âsitân: [8/15]
Sûret-i cevher-i âyîne-i sun-ı takdîr: [7/25]	Revnak-ı dîvân-ı şâhenşâh-ı ins ü cân: [8/15]
Manî-i rahmet: [7/25]	Şâh-ı vâlâ rûtbe: [8/16]
lutf u kerem-i Rabb-i rahîm: [7/25]	Hân: [8/16]
Şem-i hûrşîd eser: [7/26]	İstinâd-ı devlet: [8/17]
encümen-i çâr erkân: [7/26]	kuvvet-i erkân: [8/17]
Serv-i tâvûs: [7/26]	dergâh: [8/19]
hırâm-ı çemen-i heft iklîm: [7/26]	istihkâk-ı cây-ı mansıb-ı derbân: [8/19]
Şâh-ı Cem câh: [7/27]	şevket-i sultân: [8/23]
felek mertebe: [7/27]	devlet: [8/30]
Kahramân-ı felek: [7/28]	şâh-ı kevâkib: [9/21]
kevkebe-i rûzefzûn: [7/33]	haşem-i rûy-ı zemîn: [9/21]
mugtenem-i nâz u naîm: [7/33]	mihr-i cihânperver-i evc-i azamet: [9/30]
feyz: [7/38]	kerem ü kevkeb: [9/30]
eser: [7/45]	gubâr: [10/20]
Şâh-ı encüm sipeh: [7/46]	süm-i yekrân-ı sipâh: [10/20]
mâh-ı zemin cilvegeh: [7/46]	Dünyâyı ganî: [10/21]
Şehenşâh-ı Süreyyâ alem-i heft iklîm: [7/46]	kânı tehî: [10/21]
hâk-i pâý: [8/16]	bahrı ber: [10/21]
Serfûrû: [8/16]	nal-i semend: [10/22]
pâdişâh-ı âsumân mesned: [8/17]	hâk-i reh: [10/23]
Âlemârâ: [8/18]	Hûrşîd-i kevâkib: [10/24]
mühimmât: [8/24]	haşem-i rûy-ı zemîn: [10/24]

kudrete mâlik: [10/27]

tahtnişînân: [10/27]

Alır kûleh ü efser: [10/27]

nûr: [10/30]

hıfz: [10/33]

Mâhiyyet: [10/34]

kesb-i kemâl-i beşer: [10/34]

II. Osman (11)(12)(13)(14)

Adalet -19-

âsumân-ı adl: [11/10]

Serîr-i adl ü dâd: [11/13] [14/38]

dâver-i Cem: [11/13]

Mühimsâz-ı adâlet: [11/15]

Şehenşâh-ı adâlet pîşe: [11/16]

Kemâl-ı adl ü insâf: [11/18]

cihân dâver hudâvend: [11/35]

Dâdger: [12/23]

Devr-i adl: [12/24]

şâhenşâh-ı âdil: [12/25]

tîg-ı adl: [13/34]

Neşât-ı ahd-i adl: [13/40]

adl: [13/41] [14/32] [14/33]

Pâdişâh-ı âdil: [14/26]

ârâyîş-i bezm-i cihân: [14/32]

dâver-i dînperver: [14/38]

Ahlak/Yaradılış -8-

Meşreb-i pâkî: [12/31]

serçeşme-i âb-ı hayât: [12/31]

hulk: [13/25] [13/38] [14/36]

etvâr: [13/25]

sâf u pâk vicdân: [13/36]

ahlâk: [14/37]

Akıl -5-

âfitâb-ı rey-i pinhân: [11/23]

rey: [11/24]

dâniş: [13/32]

idrâk: [13/32]

fehîm: [13/32]

Bilginlik/Hüner -1-

hünerperver: [13/43]

Cömertlik -17-

ednâ bende: [11/21]

kişver-i îrân u Tûrân'ı ver-: [11/21]

Cenâb-ı lutf: [11/22]

Kef-i cûd: [11/24]

himmet: [11/24] [11/25]

feyz: [11/25]

Feyz-i evsâf: [12/30]

Genc-i tab: [12/30]

çeşme-i dil: [12/30]

bahr u kânım: [12/30]

sultân-ı sühenperver: [13/32]

Keremgüster: [13/43]

gevher saç-: [14/12]

kef: [14/12]

dest-i lutf: [14/35]

sîm ü zer: [14/35]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

dürüst ü râst miyâr: [13/36]

Egemenlik -8-

Gâlip: [11/19]

Rûzgâr: [11/19]

hükm ü fermân: [11/19]

devr: [11/36]

Zamân: [13/42]

Vücûd: [14/17]

Hıfz: [14/17]

sermâye-i emn ü amân: [14/22]

Güzellik/Asalet -2-

esbâb-ı sultânî: [11/5]

dîdâr: [13/29]

İtibar -4-

ulüvv-i şevket ü şân: [11/8]

şevket ü şân: [11/13]

şân-ı devrân: [11/36]

Şehsüvâr-ı nâmver: [14/20]

Kahramanlık/Yiğitlik -30-

şemşîr-i bürrân: [11/25]

şemşîr: [11/26]

tuğyân: [11/26]

Süvâr: [11/27]

tasvîr: [11/27]

bâd-ı yekrân: [11/28]

ejderhâ-yı anka per: [11/29]

tîzrev: [11/32]

pertâb: [11/32] [11/34]

Güzâr eyle-: [11/33]

aksi düşmeden: [11/33]

cevlân: [11/33]

dîdâr: [11/28]

ranâ rahş: [11/29]

cilve: [11/29]

perçem-i müşgîn: [11/30]

yâl ü bâl: [11/31]

reftâr: [11/31]

hırâm-ı nâzik: [11/31]

dilkeş: [11/31]

perçem: [11/31]

cebîn: [11/31]

gerden-i mevzûn: [11/31]

tûlânî: [11/31]

peyker: [11/32]

fart-ı sürat: [11/34]

nâvek-i perrân: [11/34]

berk-i tîg-ı peykâr: [13/26]

tîg: [14/31]

Kıymet -2-

Kadr: [12/26]

yâr-ı cân: [12/26]

Komutanlık/Zafer -48-

tâlib: [11/19]

feth-i heft iklîm: [11/19]

ikbâl: [11/19]

feth: [13/27]

nusret: [13/27]

peyk-i rehvar: [13/27]

Cihângîr-i muzaffer: [13/30]

saşîkâf-ı rezm-i kerrâr: [13/30]

Alî rezm: [13/31]

tîg-ı hûnbâr: [13/31]

feth u nusret: [13/35]

tîg-ı sîrâb: [13/35]

şehsüvâr-ı safder: [14/1]

Arşa as: [14/1]

tîg-ı Süreyyâ cevheri: [14/1]

Pâre-i elmâs: [14/2]

şemşîr-i vâlâ: [14/2]

Tîg: [14/4] [14/16]

gazâ: [14/4]

mülk-i düşman: [14/5]

Gerd-i rahş: [14/5]

râh-ı sarsar: [14/5]

peykâr: [14/6]

Titredi Behrâm: [14/6]

kan döktü şemşîr: [14/7]

hûn: [14/8]

gark-ı bahr-ı hûn: [14/9]

tîg-ı hûneşân: [14/9]

dest: [14/11]

tîg-ı pür güher: [14/11]

şesper: [14/12]

ordû-yı hümâyûn: [14/13]

çâdır: [14/13]

sipâh-ı safbesaf: [14/14]

alay: [14/15]

kâfir asker: [14/15]

sipâh-ı düşman: [14/16]

Karşı dur-: [14/18]

İkbâl: [14/18]

Düşman: [14/18]

Leşker: [14/18]

râyetgüşâ-yı safderî: [14/20]

Safder-i kişvergüşâ: [14/25]

Ceng: [14/25]

Cebraîl: [14/25]

innâ fetešnâ hân-ı tîg u miğfer: [14/25]

safder: [14/38]

Makam -94-

cihânârâ şehensâh: [11/3]

gulgul-ı kûs-ı cihânân: [11/3]

taht-ı âlî: [11/6]	şehenşâhî: [11/18]
şâhâne: [11/6]	cihânânî: [11/18]
ak dîbâ perde: [11/6]	mülk: [11/20]
tâc-ı zerendûd u dîrahşânî: [11/7]	ikbâl: [11/20]
tâc u taht/taht u tâc: [11/8] [11/9] [11/9] [11/10]	feth: [11/20]
ikbâl: [11/8]	vezaret: [11/21]
taht: [11/10]	çarh-ı devlet: [11/24]
efser: [11/10]	Cihânârâ: [11/35]
hükm: [11/10]	şâyeste-i mülk-i Cem: [11/35]
Sultân-ı âlî şân-ı mülkârâ: [11/11]	müht-i Süleymânî: [11/35]
bâb-ı hümayûn: [11/11]	Hâkân-ı âlî: [11/36]
Cihânân-ı muallâ: [11/12]	şehenşâh-ı cihânperver: [12/22]
Zemîn bûs-ı cenâb: [11/12]	hâkân-ı âlî rütbe: [12/23]
serîrârâ: [11/13]	Hân: [12/23] [14/23]
şehenşâh/ şâhenşeh: [11/13] [11/17] [11/17] [11/35] [13/43]	pâyine yüz sür-: [12/23]
câh-ı devrân: [11/13]	Meclis-i ikbâl: [12/32]
Hudâvend-i muazzam: [11/14]	Şeh: [13/25] [13/26]
Pâdişâh-ı maşrîk u mağrib: [11/14]	İskender-i devrân: [13/25]
Yegâne vâris-i mülk-i cihân: [11/14]	Yegâne şehsüvâr-ı eblak-ı devrân: [13/27]
İskender-i sâni: [11/14]	Cihânân-ı yegâne: [13/28]
Şerefbaş-ı serîr-i saltanat: [11/15]	Hudâvend-i zamâne: [13/28]
sermâye-i devlet: [11/15]	mesnedârâ-yı nîkû kâr: [13/28]
revnakefzâ-yı müselmânî: [11/15]	Serîr: [13/29]
Osman Hân-ı sâni: [11/16]	Hıdîv-i nâmver-i ârâyîş-i taht-ı Süleymânî: [13/30]
hayât-ı tâze: [11/16]	Sultân: [13/31]
mülk-i Osmânî: [11/16]	şâhenşâh-ı mülkârâ-yı bîpervâ-yı zâlimküş: [13/33]
serîrârâ-yı divânâne-i âlem[11/17]	dîn ü devlet [13/35] [14/17]

ikbâl: [13/37]

hudâvend: [13/43]

elkâb: [14/19]

hatîb-i minber: [14/19]

devlet: [14/21] [14/29]

efser: [14/21]

saltanat: [14/22]

Destgîr-i dîn ü devlet: [14/22]

Şâh-ı vâlâ rütbe: [14/23]

Gâzî: [14/23]

şâhenşeh-i cengâver: [14/23]

Şehsüvâr-ı âlemârâ: [14/24]

Serheng: [14/26]

Derbân: [14/26]

Secdegâh-ı tâcdârân-ı cihân: [14/27]

hâk-i der: [14/27]

Şehnişîn: [14/28]

Mesned: [14/28]

Iydgâh: [14/28]

Kişver: [14/28]

Mesned-i iclâl: [14/29]

Dergeh-i ikbâl: [14/29]

İşle-: [14/30]

tâbi-i endîşe: [14/30]

emr: [14/30]

bende-i fermânber: [14/30]

hıfz: [14/34]

Mekân -45-

kasr-ı bülend: [13/1]

eyvân-ı halkârî: [13/1]

âbâd-ı bülend: [13/2]

kasr-ı âlî: [13/2]

bezm: [13/2]

Muallâ: [13/3]

ferş-i eyvân: [13/3]

Mücellâ: [13/3]

kâşî-i divâr: [13/3]

dûde-i şem-i şebistân: [13/4]

perde-i dîbâ-yı zer târ: [13/4]

zerrîn şemse: [13/5]

sakf: [13/6]

ferş: [13/7]

Ruhâm: [13/8] [13/9]

bâğ-ı behişt: [13/8]

havz-ı şâdırvân: [13/10]

çeşmesâr-ı Hızr: [13/10]

kasr-ı Züleyhâ: [13/11]

temâşâ: [13/12]

kadd-i bülend-i serv-i bostân: [13/13]

gül-i ranâ-yı gülzâr: [13/13]

bostân: [13/14]

reşk-i feyz: [13/14]

âbâd-ı Firdevs-i maânî: [13/14]

gölşen: [13/15] [13/18]

nevrûz-ı sabâ: [13/15]

nevây-ı bülbül: [13/15]

ravza-i anber sirîşt-i dilkeş ü hurrem: [13/16]

Nesîm: [13/17]

gâret et-: [13/17]

nûkhet-i gîsû-yı hûbân: [13/17]

Sabâ: [13/18]

dellâl-i bendergâh-ı Çîn: [13/18]

Şemîm-i sünbül ü nesrîn: [13/19]

Buhûr-ı anber ü kâfûr: [13/19]

Gubâr: [13/20]

Fezâ: [13/21]

Hevâ: [13/21] [13/22] [13/23] [13/24]

âb-ı hayâtâsâ: [13/23]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

cellâd-ı kahr: [13/34]

kahr: [13/39]

Mutluluk -11-

Saâdet: [11/36]

Îşret: [13/2]

Neşâtengîz: [13/12]

Gamfersâ: [13/12]

Cânbaş: [13/24]

Neşâtefzâ: [13/24]

Hurrem: [13/24] [13/40]

dil-i şâh-ı cihândâr: [13/24]

kâmbaş-ı serverî: [14/22]

Kâmkâr: [14/38]

Soy -1-

âlî neseb: [14/26]

Talihlilik/Kutluluk -7-

bahtı uyan-: [11/4]

Kazâ: [11/5]

Hikmet: [11/5]

Şükûh-ı baht u ikbâl: [11/18]

Süleymân kevkebe: [13/31]

baht-ı bîdâr: [13/35]

baht: [14/10]

Yücelik -30-

Tazîm: [11/7]

lutf-ı Yezdânî: [11/9]

mihr-i devlet: [11/10]

bisâtendâz-ı evreng-i Süleymânî: [11/17]

zemînbûs-ı cenâb: [12/27]

Hâk-i pâý: [12/27] [12/28]

yüzüm sür-: [12/28]

Genc-i devlet: [12/28]

Yed-i beyzâ-yı kudret: [13/1]

dest-i mimâr: [13/1]

işret: [13/4]

devlet: [13/4]

şâhenşeh-i sâhibkırân-ı maşrık u mağrib:
[13/26]

âfitâb-ı âsumân sâye: [13/28]

Bisât-ı heft iklim: [13/29]

çerâğ-ı âlemefrûz: [13/29]
devr-i dilsitân: [13/32]
iclâl: [13/37]
pîrâye-i sun-ı kemâl-i kudret-i Bârî: [13/43]
Serfirâz et-: [14/3]
livâülhamd-i dîn-i Ahmed: [14/3]
peygamberi hoşnûd eyle-: [14/4]
Âfitâb-ı bahr u ber: [14/20]
sâhibkırân-ı şark u garb: [14/20]
Bezmgâh-ı şevket: [14/21]
Nal u mîh-ı rahş: [14/24]
Şehriyâr-ı âsumân mesned: [14/27]
rifat: [14/29]
sâhibkırân Şâhenşeh: [14/38]

IV. Murat (15)(16)(17)(18)(19)(20)(21)(22) (23)(24)(25)(26)(46)

Adalet -50-

dâver-i pâk itikâd: [15/31]
şâh-ı sâhib adl ü dâd: [15/31]
Dâdgüster: [16/16] [18/25] [25/29]
dâver-i devlet-meâb-ı rûzgâr: [16/16]
adl: [16/21] [16/23] [16/24] [19/20] [19/31]
[26/12] [46/28] [20/6]
kârgâh-ı âlem: [16/21]
muntazam: [16/21]
kilk: [16/22]
tîg: [16/22]
cihan dâver: [16/28]

Dâdger: [17/58] [26/37] [17/70]
pâdişeh-i âdil: [17/58]
Adâlet: [18/25]
penâh-ı dâdgüster: [19/13]
sultân-ı âdil: [19/32]
zamân-ı adl ü dâd: [19/32] [22/13]
intizâm-ı hükm-i adl: [20/21]
şâhenşeh-i dînperver-i âdil: [22/10]
feyz-i hükm-i adl ü dâd: [22/20]
dâdger-i ferd ü yegâne: [23/13]
dâd-penâh: [23/22]
cihân dâver-i âlem: [23/2]
dâver: [24/1] [24/39] [25/29] [46/30] [20/8]
dâd: [24/8]
Dâver-i devr-i zamân: [24/22]
pâdişâh-ı âdil-i âlî nijâd: [25/1]
tâcdâr-ı tahtgâh-ı adl ü dâd: [25/16]
hudâvend-i Ömer adl: [25/29]
adl-i şehensâh-ı kerîm: [26/11]
dâver-i âdil: [26/12]
Madelet: [26/18]
mâh-ı tamâm: [26/18]
Madeletgüster-i azam: [26/21]
Nigehbân: [46/28]

Ahlak/Yaradılış -37-

İskender-i Yûsuf şiyem: [15/23]
Hulk: [17/63] [17/64] [18/30] [19/27] [19/28]
[23/18] [25/25] [21/23] [20/16]

Meşreb: [17/67] [26/27] [21/18]

letâfet: [17/67]

Safâ-yı meşreb-i pâk: [18/28]

Gâliyesâ: [18/30]

Nihâd: [19/12]

kudsî-cibillet: [19/16]

vasf-ı cemîl: [19/33]

Firîşte-hûy [20/4]

Mülâyim tab [20/4]

hoşzât [20/4] [23/15]

meşreb-i pâk [20/18]

Rahîk-ı meşreb: [21/21]

Zamîr: [22/18]

Evsâf: [23/9] [25/12]

rûh-ı melek sîret: [23/15]

safvet-i âyîne-i tab: [23/16]

Ferhunde şiyem: [23/22]

Zât: [24/25]

Cem meşreb: [24/27]

Tab: [24/33]

vasf: [25/27]

kahhâr-ı halîm: [26/37]

miyârı dürüst: [46/26]

Akıl -18-

Rey: [17/68] [18/33] [25/26] [26/34] [20/17]
[21/19]

fermândih-i rey: [19/26]

Kemâl-i akl: [21/21]

İdrâk: [24/15]

Fikr: [24/33]

Eflâtûn reşâd: [25/14]

Nakd-i vakt-i akl-ı kull: [25/15]

Fehîm: [26/24]

Sözün idrâk edeme-: [26/25]

Fehmine erişeme-: [26/25]

Fikri makûl: [46/26]

sözü puhte: [46/26]

âkil: [46/27]

Bilginlik/Hüner -26-

Hüner: [15/27] [20/3]

feyz-i istidâd: [18/34]

dânişver: [19/21] [46/27]

pâdişâh-ı ârif ü kâmil: [20/2] [23/29]

Serefrâz-ı hünermend: [20/2]

serîrefrûz-ı dânişver: [20/2]

hudâvend-i hünerver: [22/11]

dâver-i kâmil: [22/11]

pâdişeh-i ârif: [23/1]

dânişver-i âlem: [23/1]

hünerendûz: [23/14]

maârif: [23/17]

vücûd: [23/17]

fen: [23/17]

serefrâz-ı cihân: [23/17]

şâh-ı hikemsenc: [24/14]

zebândân-ı felek: [24/14]

râz: [24/15]

kesb-i kemâl: [26/26]

Bezm-i irfân: [26/26]

Dâniş ü bînişi berkâide: [46/26]

reyi rezîn: [46/26]

dânâ dil: [46/27]

Cömertlik -60-

Hâtem-mekremet: [15/18]

âfitâb-ı pür kerem: [15/24]

Lutf: [15/26] [20/24] [16/24]

nakd u selem: [15/26]

Feyz-ı cûd: [16/25]

Feth: [16/25]

kân-ı kerem: [17/55]

şehenşâh-ı dirempâş-ı keremgüster: [17/61]

sehâ: [17/61]

atâ: [17/61]

cûd: [17/63] [17/65]

dürpâş: [17/63]

Neşât-ı lutf: [18/27]

İltifât: [18/43]

Kerîm-i kâmrân: [19/17]

feyz-i dest-i cûd: [19/17]

zerfeşân: [19/24]

Kef-i dest-i kerîm: [19/24] [20/23]

Gevherler: [19/25]

Nisâr: [19/25]

Dil-i dürpâş-ı pür emvâc: [19/25]

deryâ-yı tüvânger: [19/25]

Hudâvend-i mükerrerem: [20/2] [23/2]

Derûn: [20/20]

genc-i dürr-i şehvâr: [20/20]

kef-i cûd: [20/20]

feyz-i nisyânî: [20/23]

Keremgüster: [22/11]

Cinân-ı himmet-i câd: [22/13]

kerîm-i kîseperdâz: [22/13]

himmet: [22/21] [26/28]

âciznüvâz: [22/21]

takvîyetgüster: [22/21]

Sultân-ı kerem pîşe: [23/2]

Sermâye-i ihsân u kerem: [23/12]

Eltâf: [23/19]

Kerem: [23/20]

İltifât: [24/5]

Nimet: [24/5]

Letâfet: [24/15]

cihânân-ı keremgüster: [24/27]

Pehlivân-ı kerem: [24/31]

Dirhem: [24/35]

Kâmkâr-ı pür kerem: [25/17]

şâhenşeh-i âlî himem: [25/17]

iltifât-ı himmet: [25/47]

Devr: [26/29]

muğtenem-i nâz u nâim: [26/29]

bezl-i zer ü sîm: [26/30]

Mâlik-i bahr-ı kerem: [46/20]

düstûr-ı kavî-himmet ü zîşân: [46/23]

hayr işe sarf et-: [46/23]

genc-i defîn: [46/23]

vârını harc et-: [46/24]

Dindarlık -2-

devlet-i dâreynin ihrâzı: [22/10]

dînperver: [25/29]

Dürüstlük/Güvenilirlik -3-

sermâye-i rüşd ü sedâd: [25/15]

Ebûbekr-itikâd: [25/29]

rüşd ü sedâd: [25/47]

Egemenlik -36-

Emrine râm et-: [16/20]

gerdenkeşân-ı âlem: [16/20]

emr et-: [17/58]

hükm: [17/58] [25/35] [26/31]

pür emn ü amân: [19/31]

cây-ı âsâyış: [20/15]

zıll-ı temkîn: [20/19]

çâpük şehsüvâr-ı arsa-i devrân: [22/16]

râm eyle-: [22/16]

tevsen-i çarh-ı sebük tâz: [22/16]

fermân: [22/19] [26/33]

Zamân: [22/22]

Temkîn: [23/21]

pâdişehin devr: [24/3]

Serfürû: [24/18]

pâyına yüz sür-: [24/18]

hükmüne münkâd: [24/19]

âsâyış: [24/38]

devr: [24/38]

nizâm: [25/31]

umûr-ı saltanat: [25/31]

memâlik: [25/42]

ihtimâl-ı ihtilâl: [25/42]

adû: [25/42]

bâc u harâc: [25/42]

emr-i muhâl: [25/45]

zabt u rabt-ı memleket: [25/45]

Devlet: [25/46]

Umûr: [25/46]

Memleket: [26/30]

emn ü amân: [26/30]

takvîyet: [26/31]

hıfz: [26/31]

Güzellik/Asalet -19-

mâh-ı zemînpîrâ: [15/24]

Meclisde şûh u dilfirîb: [15/27]

Vecâhet: [19/5]

Melâhat: [19/7]

Letâfet: [19/8]

Güzellik: [19/9]

Nâzperverlik: [19/9]

Talat: [19/18]

meh-rûy: [20/4]

Yüz: [20/5]

pertev-i nûr-ı İlâhî: [20/5]

Dîdâr:[23/6] [25/4] [25/11]

mâh-ı perî: [23/15]

peyker-i âlem: [23/15]

cemâl-i Bâkemâl: [25/5]

nûr: [25/5]

Yûsuf-sûret: [26/14]

Halifelik -3-

zıll-ı Hudâ-yı müsteân: [16/17]

zıll-ı Hudâ: [17/53] [17/54]

Himaye -1-

zıll-ı hü mâ-yı saltanat: [25/10]

İtibar -14-

âlî şân: [17/58]

Yûsuf-sûret-i hûrşîd-talat: [19/11]

Cebîn: [19/12]

Azîmüşşân: [20/9]

iştihâr-ı bülend: [21/7]

şevket ü şân: [22/23] [24/30]

şevket: [23/4]

şân: [23/4]

zebânâver-i âlem: [23/14]

pâdişeh-i âlî şân: [24/22]

teşrif: [25/1] [25/6]

nâm: [25/13]

Kahramanlık/Yiğitlik -209-

Ablaksüvâr-ı rûzgâr âşûb-ı Rûm u Zengbâr:
[15/19]

şîr-i yel: [15/28]

hışm: [15/28]

tîg: [15/28] [21/22] [18/29]

cihân pür zelzele: [15/28]

kedem: [15/28]

şemşîr: [16/13]

Havf-i şemşîr: [16/25]

yâd-ı merg: [16/25]

rahş-ı hü mâ-yûn: [17/1]

sîmâ: [17/1]

nâm: [17/1]

Bâd-ı Sabâ: [17/1]

Sâika: [17/2]

Sûrat: [17/2] [17/17] [17/28] [18/17]

Seğird-: [17/2]

Düşmeden sâyesi: [17/4]

Tayy: [17/4] [17/8]

Gerd: [17/5]

sebûkpây-ı cihânpeymâ: [17/6]

bâl: [17/7]

zinpûş: [17/7]

cilvenümâ: [17/7]

göz yumup açınca: [17/8]

çâbük ü çâlâk: [17/8]

Evren: [17/9] [17/10] [17/14]	zencir: [17/27]
Saçlı Toru/Doru: [17/9] [17/12] [17/13]	zabt: [17/27]
Mercân: [17/9] [17/15]	Cebeli Doru: [17/28]
Celâlî Yağızı: [17/9] [17/18]	Kayısoğlu Dorusu: [17/28]
Edhem: [17/9] [17/20]	tîr-i kazâ: [17/29]
Tuma: [17/9]	Ağa Alcası: [17/30] [18/2]
pertâb-ı bülend: [17/10] [17/14]	Âsumân-pûye: [17/31]
ejderhâ: [17/10]	zemînger-i müselsel-harekât: [17/31]
bâlgüşâ anka: [17/12]	Bâdpâ: [17/31]
kanad: [17/12]	şule-i cevvalê-i âlempeymâ: [17/31]
Sebük: [17/15]	Şam Alcası: [17/32]
cilve-i çâbükev: [17/15]	Reftâr: [17/32] [17/37] [18/9]
cevlân: [17/16] [18/4] [18/10]	sanem-i sürh-kabâ: [17/32]
cilve: [17/17] [17/19] [17/33] [17/37] [17/39]	nâz: [17/33] [17/43] [18/4]
[17/42] [17/46]	Aşkar-ı Behrâm: [17/33]
çâpük: [17/18]	gülgûn-ı firîbendereviş: [17/34]
meydân-ı cihân: [17/18]	endâm: [17/34] [21/25] [17/41]
tengfezâ: [17/18]	yed-i kudret: [17/34]
fezâ-yı pehnâ: [17/19]	hınnâ: [17/34]
Şûh: [17/20]	Dağlar Delisi: [17/35] [17/38]
Arap dilberi: [17/20]	Şitâb: [17/35] [17/50] [18/11] [21/28]
ıstabl-ı şehenşâh-ı cihânârâ: [17/23]	Zelzele: [17/35]
atlar: [17/23]	Sarsıl-: [17/36]
Kapıağası Dorusu: [17/24]	Kıyâmet: [17/36]
Cilvegeh: [17/25]	tünd şitâb: [17/36]
Arslan Dorusu: [17/26]	sanem-i ranâ: [17/37]
Gem: [17/26]	tâvûs-ı cinân: [17/37]
şîr-i ner-i silsilehâ: [17/26]	âhû-yı harem: [17/38]
gerden: [17/27]	Perçem: [17/38]

Cephe: [17/38]	yüzün sür-: [17/52]
perîşân-kâkül: [17/39]	rahş-ı mübârek kadem: [17/53]
nûkhet-i müşk: [17/39]	süvâr: [17/53]
Surâhî-i serefraz: [17/40]	Tîg-ı bürrân: [17/69]
pâyına yüz sür-: [17/40]	Adâ: [17/69] [18/29]
gerden-i mevzûn: [17/41]	ıstabl-ı şehenşâh: [17/75]
sürîn-ferbih: [17/41]	rahş-ı hümayûn-ı hü mâ sâye: [18/1]
şûh-ı cihân: [17/41]	gûlgûn-ı hoş endam u ranâ: [18/2]
Şîve: [17/42] [17/46] [17/47]	perçem: [18/2]
Hırâm: [17/42] [17/43] [18/9]	yâl: [18/2]
sanem-i müstesnâ: [17/42]	düm: [18/2]
Salın-: [17/43]	şîve-i reftâr: [18/3]
Nigâh: [17/43]	peyker-i mevzûn: [18/3]
Tarz u tavr: [17/45]	meyl-i hırâm: [18/4]
Dilber: [17/45]	sûrh: [18/5]
Hüsn-i ahlâk: [17/46]	rahşân: [18/5]
Harekât: [17/46]	mûy-ı endâm: [18/5]
revîş: [17/47]	Kabâ-yı cism: [18/5]
yürüyüş: [17/47]	şiddet-i sûrat: [18/6]
nigeh-i düzdîde: [17/47]	Dilârâm: [18/7]
hûşrübâ: [17/47]	Aşkar: [18/7]
atlas-ı çarh: [17/49]	Hırâm-ı dilkeş: [18/8]
pâyendâz: [17/49]	Etvâr: [18/9]
cilve-i pür istiğnâ: [17/49]	Tîzrev: [18/12]
Burâk-ı cennet: [17/51]	sadme-i nalî: [18/12]
Tazîm: [17/51]	tündreftâr: [18/13]
Pîş-i pây: [17/52]	nal: [18/13]
Gâşiyedâr: [17/52]	sadme-i pây: [18/14]
Nal-i zerrîn: [17/52]	pertâb: [18/14] [18/16]

mîh: [18/14]

âteş-inân-ı sâikacünbiş: [18/15]

Cehende: [18/16]

Burakâsâ: [18/17]

Sebkât: [18/17]

Pây: [18/18]

Gerd: [18/19]

rahş-ı sebük pây: [18/19]

gülgûn-ı ferhunde-şemâil: [18/20]

esb-i ferruh pey: [18/20]

rikâb-ı şehsüvâr-ı âlemârâ: [18/20]

rahş-ı murassa-raht: [18/21]

zerrîn nal: [18/21]

sîmîn-teng: [18/21]

kıymet: [18/21]

satl-ı sıtabl: [18/21]

havf: [21/1]

tîg-ı Bahrâm'ı asıl-: [21/1]

nerre-şîr-i dilîr: [21/11]

dilâver-i âlem: [21/11]

Cihânsitân-ı bahâdır: [21/13]

düşman: [21/24]

tevsen-i sebük kâm: [21/24]

tevsen: [21/25]

âteş-i çâpük inân: [21/25]

âb-ı hayât-ı revân: [21/26]

sûrat-i seyr: [21/27]

Safder-i arsa-i devrân: [24/29]

Kahramân-ı gazab: [24/31]

Dilîr: [26/24]

Kıymet -10-

cân-ı cihân-ı devlet: [17/56]

Revnağ-ı saltanat: [17/56]

ârâyîş-i dîn ü dünyâ: [17/56]

mâh-ı memâlikârâ: [17/57]

Muntazır: [25/4]

İntizâr: [25/6]

cân u dil: [25/6]

vidâd: [25/6]

iştîyâk: [25/7]

kadr: [46/25]

Komutanlık/Zafer -103-

Leşker-şikâr-ı kâmkâr: [15/19]

Behrâm-ı Âferîdûn alem: [15/19]

Cenk: [15/27]

şîr-i ücem: [15/27]

kasd-ı cenk: [15/29]

sahrâlar: [15/29]

gül renk: [15/29]

hasm: [15/29] [15/30]

teng et-: [15/29]

Sâm: [15/29]

Güstehem: [15/29]

silâh: [15/30]

cevşen: [15/30]

düşman: [15/30]

hayl-i asker: [16/19]	Basra: [22/4]
Hâkân-ı muzaffer: [19/22]	Bağdâd: [22/4]
cihângîr-i hümâyûn fer: [19/22]	Ahvâz: [22/4]
serdâr: [19/22] [22/1]	sipehsâlâr-ı mansûr: [22/5]
nusret: [21/4] [22/5]	arsa-i heycâ: [22/5]
feth u zafer: [21/5]	gâziler: [22/5]
huceste encâm: [21/5]	tek ü tâz: [22/5]
Yegâne safşiken-i fitnebend-i kalagüşâ: [21/9]	katl: [22/6] [25/35] [25/36]
Muhârebe: [21/9]	yüz bin kızılbaş: [22/6]
Hak olur hâmî: [21/9]	Guzât: [22/6]
Hizebr-ı mareke: [21/12]	yegâne merd-i çâpûk: [22/6]
Gazâ: [21/12] [25/32] [25/33] [25/33] [25/34]	dest-i serbâz: [22/6]
Haydar-ı kerrâr: [21/12]	müjde-i feth ü zafer: [22/7]
tarz-ı peykâr: [21/13]	gûlbank-ı kûs-ı nusret-âvâz: [22/7]
Muzaffer: [22/1]	kişvergüşâ-yı maşrık u mağrib: [22/9]
Şâhenşeh-i Gâzî: [22/1]	devlet: [22/9]
Tebriîz: [22/1]	Zafer-yâver: [22/11]
şâh-ı kızılbaş: [22/1]	şehenşâh-ı dilâver: [22/11]
Şîrâz: [22/1]	husrev-i gâzî: [22/11]
Otağ: [22/2]	yeksân: [22/17]
serhadd-i Îrân: [22/2]	Mezâyâ-yı zebân-ı Fârisî: [22/17]
tûğ-ı serefrâz: [22/2]	Türkî: [22/17]
kişver-i Rûm: [22/3]	Tâzî: [22/17]
şemşîr-i bürrân-ı serendâz: [22/3]	zafer-yâver-i âlem: [23/1]
Nahcivân: [22/4]	Ordû-yı hümâyûn: [23/8]
Gence: [22/4]	Tengfezâ: [23/8]
Tiflîs: [22/4]	husrev-i gâzî: [25/33]
Şîrvân: [22/4]	ferhunde bâd: [25/33]
Şehrîzor: [22/4]	fâsid: [25/35]

bozdun tılısm-ı fitne: [25/35]

İki hâin: [25/36]

telbîs-i fettân: [25/37]

ifrît-i küfrendîş-i kâfirkîş: [25/38]

tîg-ı kahr: [25/39]

cezâsın bul-: [25/39]

Koluna kuvvet: [25/39]

Pinhân: [25/40]

ehl-i fesâd: [25/40]

Arşa as-: [25/43]

şemşîr-i cevherdâr: [25/43]

havf-ı tîg: [25/44] [26/13]

zafer: [26/13]

yâver-i gâzî: [26/13]

Kahramân savlet: [26/14]

Merd-i meydân-ı vegâ: [26/22]

Rahş: [26/22]

Sipehendâz: [26/24]

Safârâ: [26/24]

Leşker: [26/30]

donanma çıkar-: [46/22]

Makam -172-

Şâhenşâh: [15/17] [16/28] [18/42] [22/23]
[25/29]

şehsüvâr-ı memleket: [15/18]

Cem bezm: [15/18]

Sultân Murâd-ı kâmrân-efsürde vü
kişversitân: [15/22]

Pâdişeh: [15/22] [17/70] [23/22] [26/37]

Kahramân: [15/22]

ârâyîş-i dîhîm ü taht: [15/23]

ikbâli saht: [15/23]

Şâh-ı cihânârâ: [15/24]

pâdişâh-ı muhterem: [15/31]

şeh-i zîşân: [15/32]

şâhenşeh-i devrân: [15/32]

hâkân: [15/32]

devr: [15/32]

elkâb: [16/12]

şehenşâh-ı muazzam: [16/14]

pâdişâh-ı bahr ü berr: [16/16]

Şehriyâr-ı şeh-nişân: [16/17]

Sultân: [16/18] [18/25] [19/19] [21/12]
[26/19] [46/25]

Husrev-i zîşân: [16/19]

Devlet: [16/20] [18/26] [20/11] [21/20] [25/9]
[26/28]

mâlik rikâb: [16/20]

Dîn ü devlet: [16/22] [25/44]

Şehriyâr: [16/28]

Husrev: [16/28] [17/70] [20/22] [22/23]
[26/37]

Dergeh/dergâh: [16/29] [17/59] [23/3] [25/18]

sultân-ı cihân: [17/1] [23/13]

şâhsüvâr-ı âlem: [17/55]

Husrev-i Cem şiyem: [17/55]

Sultân Murâd-ı zîşân: [17/57]

hüdâvend-i muazzam: [17/59]

Pâdişâhân-ı cihân: [17/59]

Nâsiyesâ: [17/59]

cihânân-ı hüma sâye: [17/60]

hümâyûn fer: [17/60]

şâhân-ı cihân: [17/60]

bende: [17/60] [23/19] [24/13]

derbân: [17/62]

mîrâhûr: [17/62]

Hükm: [17/66] [24/37]

tâcver: [17/70] [24/39]

Şehenşâh-ı zamâne: [18/22]

Kahramân-ı maşrık u mağrib: [18/22]

Hudâvend-i yegâne: [18/22]

Cihângîr-i müeyyed pâdişâh: [18/23]

Bisâtendâz-ı dîvânâne-i taht-ı Süleymânî:
[18/24]

Şerefbaş-ı serîr-i bârgâh-ı arşpîrâye: [18/24]

sultân-ı sühenpîrâ-yı mülkârâ-yı dînperver:
[18/26]

şâhenşâh-ı hûrşîd-efser: [18/27]

Cemşîd meşreb: [18/27]

Hudâvend: [18/35] [20/22] [21/29]

pâdişâh-ı âlem: [18/38]

efser-i ikbâl: [18/38]

Şehzâde: [18/42]

pâdişâh-ı heft kişver: [19/1]

şâhenşeh-i âlem: [19/13]

Hudâvend-i zamân: [19/15]

bende-i fermânber: [19/15]

çâker: [19/15]

Cihânsâlâr-ı âlî fitrat: [19/16]

şeb çerâğ-ı dudmân-ı Âl-i Osmân: [19/18]

dîde-i devlet münevver: [19/18]

Hıdv-i pür hüner: [19/19]

şâh-ı dînperver: [19/19]

şeh/şâh: [19/20] [21/8] [20/22] [21/29]
[22/23]

hudâvend-i azîmüştân: [19/21]

şâyeste vü bâyiste: [20/1]

hâkân-ı hümâyûn fer: [20/1]

pîrâye-i efser: [20/1]

tâc: [20/6] [21/20]

şeh ü şehzâde-i âlem: [20/7]

Hıdv-i muhterem: [20/7]

ârâm-ı cân-ı leşker ü kişver: [20/7]

şâhân-ı tâcdâr-ı maşruk u mağrib: [20/9]

Cihânân-ı kavî-devlet: [20/9]

cihângîr-i zafer-yâver: [20/9]

Cenâb-ı hazret-i Sultân: [20/10]

yegâne Kahramân-ı mülk-i bahr ü ber: [20/10]

şâhenşâh-ı zîştân: [20/11]

mîr-i ıstabl-ı hümâyûn: [20/11]

çevgânâz-ı devlet: [20/12]

tâc-ı Huserv-i hâver: [20/13]

Serîr-i devlet: [20/14]

Külâh-ı câh: [20/14]

Saltanat: [20/14] [26/18]

Serîrârâ: [20/22]

Hıdîv: [20/22] [21/29] [22/23]

şâhenşeh-i ekber: [20/22]

nekkâre-i devlet: [21/2]

ikbâl: [21/4] [24/29]

tuğrâ-yı feth ile nâm: [21/8]

Hân: [21/12] [23/14]

İkdâm: [21/20]

sipehşiken-i gîrûdâr-ı Behrâmî: [21/29]

Şehenşeh-i âlî nijâd-ı âlem: [21/35]

devlet ü dîn: [22/14]

Yegâne pâdişâh-ı müstaid: [22/17]

şâhân-ı dehr: [22/23]

şâh-ı cihângîr: [23/1]

Şâhenşeh-i Cem pâye: [23/2]

Kul: [23/4] [24/12]

bende-i dergâh: [23/5]

tâcver-i maşrık u mağrib: [23/10]

Pîrâyedih-i saltanat: [23/12]

ârâyîş-i devlet: [23/12]

mâlik-i bahr ü ber-i âlem: [23/13]

server-i âlem: [23/27]

bende-i dergâh: [24/12]

ikbâl-ı cihângîr: [24/20]

elkâb-ı hümayûn: [24/21]

Hazret-i Hân: [24/25]

Husrev-i âlî güher: [24/39]

Devlet ü ikbâl: [25/2]

Halk: [25/3]

Husrev-i sâhib tasarruf: [25/15]

Mesnedârâ: [25/16]

Saltanatpîrâ-yı âlem: [25/17]

hazret-i Sultân: [25/17]

şehenşâh-ı bülend ikbâl: [25/18]

tarz-ı pâdişâhân-ı selef: [25/30]

ahvâl-i dîn ü devlet: [25/31]

Zîver-i tâc-i serîr ü dîhîm: [26/16]

dürr-i yetîm: [26/18]

Vâris-i memleket-i heft iklim: [26/19]

Mesnedârâ-yı mükerrerem: [26/20]

şâhenşeh-i mümtâz: [26/23]

şâyeste-i Sultân-ı cihân: [46/19]

sadr-ı güzîn: [46/19]

hazret-i Cafer Paşa: [46/20]

pâdişeh-i âlem: [46/22]

Mekân -41-

bağçe-i hâssa: [17/75]

kasr: [21/4]

Ferş-i harem-i rifat: [23/7]

tâk-ı muallâ: [23/7]

Meclis: [26/23]

Mareke: [26/23]

bağçe-i pâdişeh-i rûy-ı zemîn: [46/1]

Ferşi dîbâ-yı Hıtâyî: [46/2]

Tarhı revnakşiken-i ravza-i Firdevs-i berîn:
[46/2]

Ezhâr: [46/3]

Hurrem: [46/4]

Şâdâb: [46/4]

müferrih çemen: [46/4]

Bülbül: [46/5]

Şûh: [46/5]

Güller: [46/5]

pür çîn-i cebîn: [46/5]

Reng-i ruhsâr-ı gül ü lâle: [46/6]

Lâle: [46/7]

Sünbül: [46/7] [46/8]

Nûkhet-i yâsemen: [46/8]

bûy-ı nesrîn: [46/8]

letâfet: [46/9]

cennet: [46/9]

kasr-ı safâgûster-i turfa âyîn: [46/10]

kasr-ı zer ender zer-i pür sanat: [46/11]

hâme-i nakkâş: [46/11]

Tarh-ı matbû: [46/12]

Beyt-i mamûr-ı felek: [46/12]

Kabe-i ulyâ-yı zemîn: [46/12]

Hindû-yı bâm u der: [46/13]

Turra-i tâk u revâk: [46/13]

gönlü açıl-: [46/14]

evsâf: [46/15]

işretgede-i rûhânî: [46/17]

mermer-i berrâk: [46/18]

havz-ı latîf: [46/18]

şemse-i şeffâf: [46/18]

şâhnişîn: [46/18]

sarây: [46/22]

Merhamet/Cezalandırıcılık -5-

lutf u kahr: [22/14]

kahr: [25/28]

lutf: [21/16]

hışm: [21/16]

adâ: [21/16]

Mutluluk -17-

Kâmkâr-ı heft kişver: [16/16]

Kâmkâr: [16/28]

Saâdet: [17/53] [20/12] [21/7] [22/2]

Kâmbahş-ı azamet: [17/56]

Safâ-yı câvidânî: [18/29]

neşât-ı lutf: [18/29]

sermâye-i behcet: [18/38]

debdebe-i müjde: [21/2]

işret: [21/4]

şâh-ı devrân: [21/7]

Gündüzü ıyd: [25/3]

şebi Kadr: [25/3]

Müjde-i teşrîf: [25/3]

Şâd: [25/3]

Soy -45-

Hâkân-ı Osmânî-neseb: [15/21]

Husrev-i âlî nijâd: [15/31]

şâh-ı ceddbecedd: [18/23]

şehzâde: [18/37]

yektâ-gevher-i nüh: [18/37]

hokka-i mânâ: [18/37]
Kudûm: [18/38]
İki şehzâde: [19/1]
rûh-ı musavver: [19/1]
Dü nûr-ı çeşm-i yektâ: [19/1]
İki dürr: [19/2]
nûr-ı vâhid: [19/2]
Sultân Mahmûd: [19/3]
Sultân Muhammed: [19/3]
şehzâde-i pâkîze gevher: [19/3]
cevher: [19/4]
bîr gülbünde iki gonca-i ter: [19/5]
iki gülbün-i nev hîz: [19/6]
sun-ı İlâhî: [19/7]
gâlib: [19/7]
accepter: [19/7]
cân-ı âlem: [19/8]
rûh-ı sâni: [19/8]
Berâber: [19/8]
Birâder: [19/8]
beççe-i şâhîn: [19/10]
şibl-i gazanfer: [19/10]
mahdûm: [19/11]
şehzâde-i vâlâ nijâd-ı mâh peyker: [19/11]
âlî neseb: [19/13]
şehzâdegân-ı âlemârâ: [19/13]
Peder: [19/13]
Şehenşâh ibn-i şâhenşâh: [19/14]
sultân ibn-i sultân: [19/14]

ecdâdı sâhib taht u efser: [19/14]
nijâd-ı encümenpîrâ-yı devrân: [20/13]
hânedân-ı İslâm: [21/11]
Şeh-i âlî neseb: [22/14]
Ferzend-i kirâm: [23/11]
güher-i dûde-i âdem: [23/11]
Halef-i dûde-i âdem: [24/23]
Ecdâd: [25/2]
Revnak-ı silsile-i Osmânî: [26/16]
Ahter-i tâli-i Sultân Ahmed: [26/17]
Gevher-i efser-i Sultân Selîm: [26/17]

Şairlik -31-

ehl-i dil: [19/19]
hoşnûvîs: [19/19]
sühenver: [19/19]
Leb-i mucizbeyân: [19/29]
Dil-i rûşen zamîr: [19/29]
tab-ı nüktedân: [19/30]
şâhenşeh-i nâzik dil: [19/30]
hoşzât-ı server: [19/30]
sühendân: [20/4] [26/24]
sühenperver: [20/4] [24/26]
Söz: [20/5] [25/20]
vâridât-ı feyz-i akdes: [20/5]
nüktedân-server: [20/25]
Hâkân-ı sühendân: [23/14]
şehenşâh-ı sühendân: [24/26]
Gevher-i nazm: [24/26]

Tab: [24/34]

Dürefşânlık: [24/34]

Pâdişâh-ı sûret ü manâ: [25/14]

hıdîv-i ehl-i dil: [25/14]

Nüktedân: [25/14]

hudâvend-i sühenver: [25/20]

Akd-ı mürvârîd-i nazm: [25/21]

bikr-i fikr: [25/22]

istidâda mâlik: [25/23]

şîir: [25/24]

hat-ı talîk: [25/24]

Nükteperdâz: [26/24]

Talihlîlik/Kutluluk -13-

Şâhenşeh-i ferhunde baht: [15/23]

Bahtı kavî: [15/23]

baht-ı lâyenâm: [16/26]

Şeh-i mehkevkebe: [17/57]

Şâh-ı seyyâre-haşem: [17/57]

Kazâ: [17/58]

sâhibkırân-ı baht-ı yâver: [19/22]

alâmet-i ikbâl: [21/6]

baht-ı rûzefzûn: [21/6]

Güşâde baht: [21/29]

Kevkeb: [26/27]

Kaderkevkebe: [26/37]

ihsân-ı Hudâ: [46/25]

Yücelik -169-

âfitâb-ı saltanat: [15/18]

memdûh-ı esnâf-ı ümem: [15/18]

Pîrâye-i mülk ü milel: [15/20]

sermâye-i dîn ü düvel: [15/20]

tâc-ı Ferîdûn: [15/20]

taht-ı Cem: [15/20]

zât: [15/21]

İslâm-ı Fârûk-ı Arab: [15/21]

ikbâl-i Pervîz-i Acem: [15/21]

sâhibkırân-ı Cem haşem: [15/22]

Behrâm-ı bîpervâ: [15/24]

Şâhâne meşreb Cem: [15/25]

sâhibkırân Rüstem: [15/25]

Îsâ-yı Meryem: [15/25]

ehl-i dil: [15/25]

ferhunde dem: [15/25]

alâ rifat: [16/11]

sâyevâr: [16/11]

cenâb-ı rûzgâr: [16/11]

tazîm: [16/14] [23/9]

Kahramân-ı Cem haşem: [16/15]

sâhibkırân-ı Muhteşem: [16/15]

Zübde-i şâhân-ı âlem: [16/15]

intihâb-ı rûzgâr: [16/15]

Kutb-ı devrân: [16/17]

Mehdî-i bîirtiyâb-ı rûzgâr: [16/17]

şeb çerâğ-ı dûdmân-ı saltanat: [16/18]

Şem-i cem-i bezm-i âlem âfitâb-ı rûzgâr:
[16/18]

Erdeşîr: [16/19]

Behmen: [16/19]

Efrâsiyâb: [16/19]

pâsbân-ı şark u garb: [16/26]

kahr-ı iktidâr: [16/26]

hâk-i dergah: [16/27]

şeh-i gerdûn: [16/28]

cenâb-ı rûzgâr: [16/28]

Mehdî-i devr-i zamân: [17/54]

mâhasal-ı kevn ü mekân: [17/54]

Âfitâb-ı dücihân: [17/54]

nûr-ı Hüdâ: [17/54]

Ehl-i dil: [17/55]

İskender-i iklimgüşâ: [17/55]

Gâliyesâ: [17/63]

şehenşâh-ı felek: [17/70]

mesned-i hûrşîd livâ: [17/70]

âfitâb-ı âsumân sâye: [18/22]

Cihânbân-ı felek mesned: [18/23]

serîrârâ-yı Cem pâye: [18/23]

Şeh-i vâlâ-güher: [18/25]

Şemme: [18/31]

Abîrefşân: [18/32]

Anberpâş: [18/32]

Vücûd: [18/38]

dürr-i girân mâye: [18/38]

lâla: [18/39] [18/41]

dâye: [18/39]

dadı: [18/41]

hizmet-i dadı vü lâla: [18/41]

envâr-ı devlet: [19/12]

âsâr-ı istidâd: [19/12]

Tavâf-ı dergah: [19/16]

hacc-ı ekber: [19/16]

İskender-i Yûsuf şiyem: [19/20]

Mehdî-i Îsâ dem: [19/20]

İclâl: [19/21]

mülkârâ-yı meh kevkeb: [19/23]

bezmefrûz-ı Cem meşreb: [19/23]

hûrşîd-i dirahşân: [19/23]

peymâne-i zer: [19/23]

Zemîni âsumân: [19/26]

çarhı zemîn: [19/26]

Kazâ: [19/26] [26/34]

ârâyîş-i evreng: [20/1]

şâhenşâh-ı sâhib dil: [20/3]

sebük rûh: [20/4]

girân temkîn: [20/4]

Çerâğ-ı dûde-i âdem: [20/7]

Hümâyûn kevkebe: [20/8]

mâh-ı zemînseyr-i cihânpîrâ: [20/8]

Muallâ mertebe: [20/8]

şâh-ı felek: [20/8]

taht u cihân: [20/8]

âlemârâ: [20/10]

Cem-i vâlâ: [20/13]

arş-ı rifat: [20/14]	zîver-i âlem: [23/12]
nerdübân pâyê: [20/14]	Fermândih-i küll: [23/13]
lûtf-ı Îlâhî: [20/25]	Memdûh-ı cihân: [23/14]
sâhibkırân-ı azam[20/22]	Mirât-ı Hudâ: [23/16]
rütbe-i Sâmî: [21/7]	ab-ı rûh-ı cevher-i âlem: [23/16]
şehenşeh-i sâhibkırân-ı heft iklim: [21/8]	bihter-i âlem: [23/17]
şehsüvâr-ı Nerîmân: [21/10]	Husrev-i Cem: [23/22]
şükûh-ı zîşân: [21/10]	câh-ı Ferîdûn: [23/22]
revîş-i bezm ü rezm: [21/14]	fer-i âlem: [23/22]
hayât-ı dil-i bîdilân-ı nâkâm: [21/17]	ısyân: [24/17]
Tavâf-ı Kabe-i dergâh: [21/34]	Revnak-ı mülk-i cihân: [24/22]
Rifat: [22/12]	zîver-i eyvân-ı felek: [24/22]
Devlet: [22/12]	şeref-i devlet ü dîn: [24/23]
Mehdî-i ferhunde âsâr: [22/13]	Fahr-ı insân u melek: [24/23]
Sultân Murâd-ı Kahramân kevkeb: [22/14]	hâsıl-ı devrân-ı felek: [24/23]
sultân-ı azîmülkadr: [22/15]	Manî-i âyet-i ihsân-ı Hudâ-yı müteâl: [24/24]
hâkân-ı bülend efser: [22/15]	Sûret-i âyîne-i sâf dil: [24/24]
mûşikâf-ı hikmetülüşrâk-ı vicdânî: [22/18]	cân-ı felek: [24/24]
pîşe-i allâme-i Şîrâzî vü Râzî: [22/18]	şeh-i sâhib dil: [24/25]
Cihânpîrâ: [22/23]	Fahr: [24/25]
cihânban-ı muazzam: [23/3]	Husrev-i Cem haşem-i devr-i zamân: [24/28]
yüz sür-: [23/3]	Rîzesinin harem: [24/32]
secde-i şâh: [23/6]	Gerd-i râh-ı kadem: [24/32]
Cemşîd-i zamân: [23/10]	dîl ü dest-i kerem ü dâniş: [24/36]
Hûrşîd-i zemîn: [23/10]	kader kevkebe: [24/39]
şem-i zıyâgüster-i âlem: [23/10]	fermândih-i zîşân-ı felek: [24/39]
Mahdûm-ı felek: [23/11]	dârüsselâm: [25/2]
reşk-i melek: [23/11]	dârülcihâd: [25/2]
mefhar-ı âlem: [23/11]	İskender-i Cem câh: [25/14]

mûşikâf-ı akd u hall: [25/15]

Âlemefrûz: [25/16]

âfitâb-ı âsumân-ı izz ü câh: [25/16]

âlî mertebe: [25/18]

cihânân-ı azîmüştân: [25/19]

şeh-i merdümnihâd: [25/23]

Sultân Selîm'in rûhu şâd: [25/32]

Tahsîn: [25/33]

Peygamberi memnûn eyle-: [25/34]

sun-ı hudâvend-i âlîm: [26/14]

Manî-i âyet-i lutf u ihsân: [26/15]

Sûret-i rahmet-i Rahmân u Rahîm: [26/15]

Şâh-ı Cem kevkebe: [26/19]

Hâk-i pây: [26/21]

Tahkîm: [26/34]

Rûşen: [26/35]

Feyz: [26/35]

Def-i Yecûc-ı gam: [46/16]

Eşik: [46/16]

sedd-i sedîd: [46/16]

Men-i ceyş-i elem: [46/16]

Dergeh: [46/16]

hısn-ı hasîn: [46/16]

çarh-ı reh-i devlet ü dîn: [46/20]

Kuyucu Murad Paşa (27)(28)

Adalet -9-

Adâlet: [27/10]

cihân dâver: [27/27]

mülkü yap-: [27/31]

adl: [27/31] [28/30]

dâver-i zamâne: [28/20]

adâlet: [28/20]

emn ü amân: [28/20]

Hükm: [28/30]

Ahlak/Yaradılış -2-

Hulk: [28/29]

zât-ı şerîf: [28/59]

Akıl -7-

Rey: [27/10] [27/11]

şem-i bezmefrûz-ı kudsi: [27/11]

Rey-i münîr: [28/26]

Nûr: [28/27]

rey-i sâib: [28/54]

Rûkn-i esâs-ı saltanat-ı câvidân: [28/54]

Cömertlik -6-

kef-i dest: [27/15]

İhsân: [28/21]

Bînihâyet: [28/21]

Bîimtinân: [28/21]

Bahşîş: [28/22]

Himmet: [28/32]

Egemenlik -7-

Çıkardın eşkiyâ: [27/36]

mülk-i Rûm: [27/36]

âsâyîş: [27/36]

kişver-i Îrân-zemîne: [27/36]

Düşürdün şûr u gavgâ: [27/36]

İktidâr: [28/31]

Takvîyet: [28/31]

Güzellik/Asalet -1-

muştâk-ı dîdâr: [27/13]

Kahramanlık/Yiğitlik -32-

Dilîr-i nâmver: [27/4]

Tig: [27/16] [27/29]

Şemşîr: [27/16]

Kan: [27/17]

Saf-ı adâ: [27/18]

semend-i bâdpeymâ: [27/18]

çâpûk rahş: [27/19]

rahş-ı bîhemtâ: [27/19]

sûrat: [27/19]

evvel kademde dîdeden gâib: [27/20]

inân: [27/20]

gerd: [27/21]

pây: [27/21]

Ser-i mîh: [27/22]

nal-i zerrîn: [27/22]

nal: [27/23] [28/40]

cevlân: [27/24]

Eşheb-i rûz-ı hümayûn-fâl-i nusret: [27/25]

çul-ı dîbâ-ı zîyâ: [27/25]

Edhem: [27/26]

Zînpûş: [27/26]

miskî kemhâ: [27/26]

adû: [27/29]

havf-i tîg: [27/37]

mürüvvet: [28/33]

Pây-ı semend: [28/39]

âsumân-şîtâb: [28/40]

hengâm-ı pûye: [28/40]

âteş-i cehende: [28/41]

Çâpûklük: [28/42]

Komutanlık/Zafer -67-

darbı teng eder: [27/2]

adâ: [27/2] [27/30]

âfitâb-ı matla-i nusret: [27/3]

şemşîr: [27/3] [28/36] [28/45]

feth etti dünyâ: [27/3]

Cihânsâlâr-ı cengâver: [27/4]

cihângîr-i zafer-yâver: [27/4]

şîr-i neyistân-ı safârâ: [27/4]

serdâr-ı zaferkîş-i adûfersâ: [27/7]

haymegâh: [27/7]

resm-i hiycâ: [27/9]

seddi boz-: [27/30]

memlekette sür-: [27/30]

alayı boz-: [27/31]

tîg: [27/31] [27/34] [28/35]

düşman: [27/32] [27/34]

peykâr: [27/32]

kıyâmet: [27/32] [28/44] [28/52]

Livâ: [27/33]

bezm-i rezm: [27/33]

def et-: [27/34]

mülk: [27/34]

memleket: [27/38]

Gubâr-ı pây-ı asker: [27/39]

adânın gözün kör eyle-: [27/39]

Kır-: [27/40]

Alîlik et-: [27/40]

Teberrâ: [27/40]

tîg-ı mücellâ: [27/41]

safder-i yegâne: [28/19]

mehâbet: [28/19]

Cevşen-güdâz: [28/19]

Meydân: [28/34] [28/35]

Hûn: [28/36]

Ceng: [28/37]

Nîze: [28/37]

Nusret: [28/38]

kelle-i adû: [28/39]

zelzele-i hamle: [28/44]

Saflar düz-: [28/43]

Hücûm: [28/43]

hayl-i düşman: [28/43]

Oklar: [28/46]

sihâm-ı kavs-i kazâ: [28/46]

Peykân-ı tîr: [28/46]

sıyt-ı çekâçâk-ı tîg: [28/47]

hücûm-ı dilîrân-ı nîzedâr: [28/48]

Hayl-i adû: [28/48]

Âfetresân: [28/48]

Sûrâh-ı mâr-mührerübâ-yı sinân: [28/49]

Saf: [28/50]

Tîgveş: [28/50]

şikâf-ı saf-ı düşmanân: [28/50]

siyâkat-ı tadâd-ı küşteğân: [28/51]

kilk-i beyân: [28/51]

Âsaf-ı zamâne: [28/54]

Safşiken: [28/55]

Dâstân: [28/55]

Makam -22-

Şâh-ı cihân: [27/1]

Pâşâ: [27/1] [27/2] [27/3]

Penâh-ı saltanat: [27/5]

hâris-i devlet: [27/5]

Vezîr-i azam u ekrem: [27/6]

Murâd-ı âlem u âdem: [27/6]

Müşîr-i muhterem: [27/6]

revnakfezâ-yı sadr-ı dâna: [27/6]

sâhib sadr-ı himmet: [27/8]

düstûr-ı Âsaf-menkıbet: [27/9]

pâşâ-yı Haydar dil: [27/9]

kânûn-ı dîvân: [27/9]

husrev-i hâver: [27/16]

Vezîr: [27/27]

Sâhib: [27/27]

Sadr: [27/27]

Hudâvend: [27/27]

Pâşâ-yı bîkarîne-i âlem: [28/21]

Dîvân: [28/34]

Âsaf-ı Cemşîd kevkebe: [28/34]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

kemâl-i kahr u lutf: [27/8]

kahr: [27/14]

lutf: [27/14]

Mutluluk-2-

Saâdet: [27/10]

Düstûr-ı kâmkâr: [28/22]

Talihlilik/Kutluluk -1-

Baht: [27/13]

Yücelik -24-

Rüstem-i sâhibkırân-ı arşa-i âlem:[27/2]

Âlemârâ: [27/3]

ehl-i vilâyet: [27/5]

Medâr-ı memleket: [27/5]

mesnedfûrûz-ı kârfermâyî: [27/5]

iclâl: [27/10]

Güneş pervâne:[27/12]

Şem: [27/12]

memnûn-ı pâbûs: [27/13]

şâyeste-i taht-ı Cem: [27/27]

Evren-i Dârâyî: [27/27]

Mehdî-i sâhib seyf-i devrân: [27/28]

âlem mihr: [27/41]

hılâf-ı gerdiş-i devrân: [27/41]

Maksûd-ı kâinât: [28/23]

murâd-ı cihâniyân: [28/23]

âsitân: [28/23]

kıblegeh-i ins ü cân: [28/23]

Şem-i cihânserây-ı vezâret: [28/24]

Meşalfürûz-ı encümen-i husrevân: [28/24]

Mâh-ı felek serîr-i saâdet: [28/25]

Rüstem-i sâhibkırân: [28/34]

Cemşîd: [28/36]

Bezmgeh: [28/36]

Nasuh Paşa (29)(30)(31)(32)

Adalet -10-

dâver-i alemefrâz-ı mülk-i dâniş ü dâd:
[29/18]

madelet:[30/18] [31/37]

adl: [30/41] [31/35] [31/36] [32/14]

adâlet: [31/20]

dâd-penâh-ı fukarâ: [31/23]

muhtesib-i kişver-i dîn: [31/37]

Ahlak//Yaradılış -16-

Huceste-zât: [29/20]

sutûde-sîfât: [29/20]

pâk nihâd: [29/20]

hulk: [29/36] [31/41] [32/23] [32/24]

Tufeyl-i unsûr-ı pâk: [30/26]

Rehîn-i cevher-i zât: [30/26]

Ahlâk: [30/37]

melek şiyem: [30/42]

Meşreb-i pâk u latîf: [31/28]

İsmet: [31/30]

merdüm-hû: [32/16]

Kahramân-ı halîm: [32/16]

Kitâb-ı cân: [32/32]

Akıl -10-

Rey: [29/40] [31/31] [31/34]

Firâset: [29/41]

Fehm: [29/41]

Îrâdet: [29/43]

akl-ı râsih u evvel: [30/27]

rey-i münîr: [30/28] [32/25]

Fikr: [31/31]

Bilginlik/Hüner -25-

Nâme: [30/1] [30/2] [30/3]

hüsn-i beyân-ı unvân: [30/1]

keyf-i rahîk-ı mazmûn: [30/2]

rubûde-i nakşırâz-ı menşûr: [30/4]

esîr-i nikât-ı dakîk u pinhânî: [30/4]

Sevâd-ı hatt-ı müselselnümâ-yı pîçânî: [30/5]

kilk-i anberefşân: [30/6]

hâme: [30/7]

satr: [30/8]

hurûf: [30/9]

maânî: [30/9]

haber: [30/10]

Netîce-i kalem-i bîtekellûf ihsân: [30/10]

fasîh-lisân: [30/14]

tûtî-i sühengû: [30/14]

hüdhüd-i hidâyet: [30/15]

Kemâl-i dâniş: [30/27]

Meşreb-i dâniş: [31/39]

Âlî: [31/39]

Âsaf-ı sâhib hüner: [31/44]

Müşîr-i şîr-i salâbet-hüner: [32/16]

lutf-ı sevâd-ı kalemrev: [32/31]

Cenâb-ı dergah-i dâniş penâh: [32/36]

Cömertlik -40-

ehl-i mekremet: [29/17]

Muhît-i cûd u kerem: [29/19]

Himmet: [29/25] [29/37] [31/30]

Bahşîş: [29/34]

Mâmelek: [29/44]

Bezl: [29/44]

Kerîm: [29/44]

Mekremet/mekrûmet: [30/18] [30/45] [32/28]

Lutf: [30/30] [30/43] [31/50]

Kef-i kerîm: [30/31]

Kerem: [30/34] [31/20] [31/47] [31/51]
[32/23]

sofrekeş-i dûdmân-ı himmet: [30/34]

atiyye-i cûd: [30/34]

Kef: [30/44] [32/25]

Âtıfet: [30/45] [31/49]

ifrât-ı cûd: [30/46]

Himmetâmûz-ı kerem: [31/21]

ukdegüşâ-yı ahabb: [31/21]

kef-i cûd: [31/29]

feyz-i nisâb: [31/29]

Yed-i müeyyed-i baht-ı hudâvegân-ı kerîm:
[32/13]

Cihânsitân-ı kerem pîşe: [32/16]

Emel: [32/23]

Cûd: [32/23]

Înâyet: [32/29]

feyz-i dest: [32/30]

Kerîm-i ebr kefâ: [32/35]

muhît-i cihân-ı tekerrüm ü tekrîm: [32/35]

Dürüstlük//Güvenilirlik -1-

cihân-ı rüşd ü sedâd: [29/19]

Egemenlik -8-

zimâm-ı umûr: [29/17]

kef-i kifâyet: [29/17]

medâr-ı nizâm-ı cihân-ı bîbünyâd: [29/45]

nehy: [30/38] [31/42]

hıfz: [30/39]

âsâyîş: [31/33]

Devr: [31/45]

Himaye -1-

terbiyet ver-: [30/29]

İtibar -4-

dârât-ı şevket ü şân: [30/16]

kesb-i şeref: [31/29]

Şeref: [32/26]

Ulûvv-i şân: [32/27]

Kahramanlık/Yiğitlik -20-

Dilîr-i marekeperdâz-ı Kahramân savlet:
[29/21]

Muşîr-i memleketârâ-yı Âsaf-istidâd: [29/21]

Yegâne safder-i âlem: [29/23]

Tîg: [29/23] [29/24] [30/36] [32/15]

Düşman: [29/24]

reh neverd-i sebükrev: [29/28]

gerd: [29/28]

sûrat: [29/29]

Uç-: [29/30]

Dilîr-i mareke-i arsa-i Nerîmân: [30/17]

şehsüvâr-ı dilâver: [30/22]

nal-i rahş: [30/22]

puşt-ı kemâne: [30/33]

pîş-i rikâbında şitâb: [31/19]

şemşîr: [31/40]

safder-i sipehârâ: [32/15]

nal: [32/26]

Kıymet -2-

güzîde-i efrâd: [29/32]

Sütûde: [32/19]

Komutanlık/Zafer -15-

şikârı adû: [29/26]

Kemân-ı saht-ı kader: [29/26]

hadeng-i fethe güşâd: [29/26]

sipâh-ı melâik: [29/27]

tîg-ı zafer: [29/27]

adû: [29/27] [29/31]

semend-i dîv nijâd: [29/27]

arsa-i heycâ: [29/31]

nal: [29/31]

kan dök-: [29/42]

fassâd: [29/42]

zafer: [31/19]

Takvîyetbahş-ı zafer: [31/21]

silsilebend-i adâ: [31/21]

Makam -48-

Vezîr-i azam u ekrem: [29/22]

Pâşâ: [29/22] [30/20] [32/19]

Vezîr: [29/32] [30/42]

Serây-ı devlet: [29/35]

Hükm: [29/43]

Sadr: [29/45]

bârgâh-ı muallâ: [29/46]

Fakîr: [30/11]

Gedâ: [30/11] [32/22]

Âsaf-ı sânî: [30/15]

Âsaf: [30/16]

efser-i Dârâyâ mâlik: [30/16]

İskender: [30/16]

Hudâyegân-ı müşîrân-ı memleketperver:
[30/19]

Hıdîv-i bârgeh-i mesned-i cihânbanî: [30/19]

husrevân-ı devrân: [30/20]

Kahramân-ı zamân: [30/21]

hücûm-ı ikbâl: [30/21]

Kul etti şâh-ı İran: [30/21]

imâret-i câh u celâl: [30/24]

serâçe-i ikbâl: [30/24]

kalemrev-i taht-ı tasarruf-ı hükm: [30/25]

bende-i hizmetgüzâr-ı fermân: [30/25]

saltanat: [30/28]

hükm: [30/32]

fermân: [30/32]

sadr: [30/42]

hudâvend-i hümayûn-elkâb: [31/22]

Pâdişâh-ı vüzer: [31/23]

Âsaf-ı Cemşîd cenâb: [31/23]

tâc-ı ser-i ikbâl: [31/27]

mülk: [31/32]

yer: [31/38]

Sadr-ı âlî nazar: [31/44]

Penâh-ı saltanat-ı şehriyâr-ı heft iklim: [32/17]

Serîr-i câh: [32/18]

cihânân-ı âfitâb-efser: [32/18]

Âsaf-ı devrân-ı Nasûh: [32/19]

Vezîr-i şâh-ı cihân: [32/20]

Emr: [32/20]

Serîr-i devlet: [32/21]

künc-i der: [32/22]

câh ü celâl: [32/22]

Fakîr: [32/22]

Mekân -1-

eyvân-ı muallâ: [31/26]

Merhamet/Cezalandırıcılık -7-

Kemâl-i merhamet: [29/16]

Lutf: [29/16] [29/39] [32/33]

Kahr: [29/38] [32/33]

Şikenc-i pençe-i kahr: [30/35]

Mutluluk -9-

Saâdet: [29/32]

güşâde dil: [30/1]

tab-ı mestmendân: [30/1]

neşât-ı rûhânî: [30/2]

feyz-ı edâ-yı pâk: [30/3]

âb-ı hayvân: [30/3]

müjde-i ikbâl-i genc-i bâdâver: [30/11]

tehniyet-i mansıb-ı Süleymânî: [30/11]

kâmkâr-ı bahr dilâ: [32/35]

Talihlilik/Kutluluk -15-

Güşâde baht: [29/20]

kavî tâli: [29/20]

bülend ikbâl: [29/20]

baht: [29/25] [30/23]

tâli: [29/25]

Vezîr-i kevkebegüster: [30/20]

hulâsa-i takdîr-i sun-ı Yezdânî: [30/42]

Müşterî kevkebe: [31/22]

düstûr-ı utârid-menşûr: [31/22]

Alî kevkebe: [31/24]

Kevkeb-i sa'd-i bülend: [31/28]

ahter-i baht: [31/29]

sadr-ı kevkebegüster: [32/14]

Kazâ rızây: [32/20]

Yücelik -44-

âfitâb-ı şân u şükûh: [29/19]

Sipîhr-i hükm ü tasarruf: [29/19]

Şevket: [29/22]

şeh-i âlî cenâb-ı Cem câh: [29/32]

Revâc-ı dîn-i mübîn: [29/33]

muâvin-i mukdim: [29/33]

Umûr-ı şer'-i şerîf: [29/33]

mukayyed ü münkâd: [29/33]

masraf: [29/34]

Hıyâm-ı rifat: [29/35]
Bülend mertebe: [29/45]
müştîr-i Cem kadr: [29/45]
zanbak: [30/13]
Medâr-ı kevkebe-i ihtişam-ı Cemşîd: [30/17]
Şukûh: [30/20]
kutb-ı çarh-ı saâdet: [30/23]
letâfât-i mülkî: [30/26]
kemâl-i insânî: [30/26]
Safâ-yı bâtın: [30/27]
subh-ı sâdık u sâni: [30/27]
âfitâb-ı tâbân: [30/28]
Felek şükûh: [30/42]
Âsumânâyî: [31/22]
Kıblegâh-ı ulemâ: [31/23]
Nasûh-ism: [31/24]
dergâh-ı rızâ-yı tevvâb: [31/24]
şâhân-ı felek: [31/25]
Azm-ı şân u şükûh: [31/25]
bârgah-i rifat: [31/26]
dırânşâh-ı güher: [31/27]
bîbedel-i âlemtâb: [31/27]
Cemşîd-i cihânân-ı serîr-i tedbîr: [31/31]
hûrşîd-i celî: [31/31]
şerefbahş-ı serîr-i Cem: [31/44]
tâc-ı Dârâb: [31/44]
mazhar-ı sırr-ı celâl-i Rabb-i rahîm: [32/14]
Medâr-ı maslahat-ı mülk-i maşrık u mağrîb:
[32/17]

Cihân-ı şevket: [32/18]
şâhenşeh-i felek dîhîm: [32/18]
tazîm: [32/19]
fermân-ı hükmüne teslîm: [32/20]
Serây-ı haşmet: [32/21]
hâk-i reh: [32/22]
nâz u naîm: [32/22]

Damat Mehmed Paşa (33)(34)(35)

Adalet -8-

Adl: [33/30]
Adâlet: [34/22] [35/16]
Âsaf-ı dînperver-i âdil: [34/23]
adl-ı Fârûkî: [34/25]
Dâver-i tîg ü kalem: [35/18]
Dâdger: [35/41]
dâver-i sâhib dil: [35/42]

Ahlak/Yaradılış -11-

Hulk: [33/35] [35/26]
Nihâd-ı âb u hâk: [34/25]
Dil: [34/26]
âyîne-i sûretnümâ-yı şâhid-i manâ: [34/26]
Zamîr: [34/26]
nûrbahş-ı âfitâb-ı âlem-i sûrî: [34/26]
düstûr-ı pesendîde hısâl: [35/17]
vakâr: [35/23]
mâhiyyet-i zât: [35/24]
memdûh-ı melek sîret: [35/44]

Akl -11-

Rey: [33/33] [34/28] [35/28]

Akl: [33/34]

İdrâk: [33/34]

düstûr-ı Aristo-akl: [34/18]

hüsn-i tedbîr: [34/20]

Kitâb-ı akl u fikr: [34/25]

Tedbîr: [34/28] [34/29]

Arştemkîn: [35/20]

Bilginlik/Hüner -2-

zebân-ı kalem: [33/25]

vezîr-i hünerendûz-ı reâyâperver: [35/16]

Cömertlik -20-

Düstûr-ı mükerrerem: [33/23]

Kerem: [33/23] [33/28] [35/29]

Endîşe: [33/23]

Ceyb-i kerem: [33/27]

Kef: [33/28]

Atâ: [33/28]

İhsân: [33/29]

Müstağnî-i âlem: [33/29]

Eltâf: [33/30]

Himmet: [33/31]

cihânperver-i gencînegüşâ: [33/31]

dergeh-i cûd: [33/32]

bezl-i makdûr: [34/18]

lutf: [34/32]

âlî himmet: [35/15]

Sâhib-i lutf u kerem: [35/18]

feyz: [35/29]

Zât-ı pür cûd: [35/43]

Dindarlık -2-

zühd-i Tayfûrî: [34/25]

dînperver: [35/42]

Egemenlik -6-

Ahd: [33/33]

Kişver: [34/30]

Hıfz: [34/30]

ihtisâb-ı emr ü nehy: [34/31]

nâzım-ı hâl-i âlem: [35/18]

Fitne yer bulamaz: [35/25]

Güzellik/Asalet -3-

dîdâr-ı pür nûr: [34/17]

eğni: [34/27]

ak dîbâ kaplı semmûr: [34/27]

İtibar -6-

Şeref: [34/16] [35/14]

Teşrîf: [34/17]

Şerefbağ-ı vezâret: [34/19]

şân u şevket: [34/20]

meşhûr: [34/20]

Kahramanlık/Yiğitlik -18-

saşşiken-i şîr-i salâbet: [33/21]

hücûm: [33/21]

Dehşetfiken-i kalb-i dilîrân-ı vegâ: [33/21]

sipehsâlâr-ı mansûr: [34/21]

Rahş: [35/31]

rahş-ı felekseyr: [35/32]

cihânpeymâ: [35/32]

Nal: [35/33]

Cüst ü çâlâk: [35/34]

Evsâf: [35/34]

Gerd: [35/36]

Sûrat: [35/36]

mağrıbe sâyesi maşırıkda iken eriş-: [35/37]

Cilve: [35/38]

Hırâm: [35/38]

şîve-i refâtâr: [35/39]

cilvegeh: [35/39]

çâpük ü nâzik hareket: [35/40]

Kıymet -1-

Sütûde: [34/23]

Komutanlık/Zafer -2-

zafer-yâver-i iklîmsitân: [33/31]

hıdîv-i azametgüster: [35/15]

Makam -41-

fart-ı azamet: [33/19]

Âsaf-ı sâni: [33/20]

Hükm: [33/20]

hazret-i pâşâ: [33/22]

Serdâr-ı muazzam: [33/24]

Fermândih-i âlem: [33/25]

Ahkâm: [33/25]

Dîvân-ı celâl: [33/26]

Eyvân-ı şükûh: [33/26]

Devlet: [33/31] [33/34]

pîş-i rikâb: [33/32]

memleket: [33/33]

saltanat: [33/33]

mülk: [33/36]

hurşid-i cihân-ı devlet: [34/17]

Umûr-ı dîn ü devlet: [34/18]

Şeh-i Cem: [34/21]

câh-ı devrân: [34/21]

güzîde sadr-ı dîvân: [34/21]

Şehenşâh-ı cihângîr: [34/21]

hazret-i Paşa-yı zîşân: [34/22]

emr: [34/28]

Hudâvend: [34/33]

Sadr-ı dîvân: [35/14]

Devlet: [35/14]

sadr-ı sütûde-ahvâl: [35/18]

Hâris-i saltanat-ı memleket-i heft iklim:
[35/19]

Cümletülmülk-i şehenşâh-ı kader-istiklâl:
[35/19]

Paşa: [35/20]

der-i devlet: [35/20]

kible-i câh u iclâl: [35/20]

Alemefrâz-ı nıgehbânî-i âlem: [35/21]

Râyet: [35/21]

Âsaf-ı Husrev-i zîşân: [35/22]

sâye-i câh: [35/30]

pây: [35/35]

Âsaf: [35/41]

Memleketârâ: [35/41]

sadr: [35/41]

hudâvend-i hümayûn: [35/41]

Mekân -30-

kâşâne-i şâhâne: [34/1]

işretgâh-ı düstûr: [34/1]

şâh-ı düstûr: [34/1]

Firdevs-i sâni: [34/2]

Kabe-i ulyâ: [34/2]

Beyt-i mamûr: [34/2]

Âlîbinâ: [34/3] [34/4]

Kazâ mimârı: [34/4]

Sidre nerdübânı: [34/4]

çarh müzdûrî: [34/4]

bezm-i has-ı şâhâne: [34/5]

şeh-kâse-i yektâ-yı Fağfûrî: [34/5]

Derûn: [34/6]

Revzenler: [34/6]

Zerrîn: [34/7]

Gubâr: [34/9]

Ruhâm: [34/9]

Zemîni âsumân: [34/10]

Gülistân: [34/11]

Şebistân: [34/11]

Nesîm: [34/12]

Hevâ-yı dilkeş: [34/12]

Bahâr-ı gülşen: [34/13]

Buhûrefrûz-ı bezm: [34/13]

Safâ-yı soffâ: [34/14]

Duhân-ı micmer: [34/14]

sofra-i nimet: [34/15]

meclis: [34/15]

sadr-ı bâlâhâne-i kasr: [34/17]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

Gazab: [35/27]

Şairlik -1-

Hat-ı şiir: [35/35]

Talihlilik/Kutluluk -7-

Kevkeb: [33/34]

Kader fermânber: [34/23]

hükmü kazâ: [34/23]

şehsüvâr-ı Kahramân kevkeb: [34/24]

Hudâ vermiş: [35/15]

Pâdişeh kevkebe: [35/17]

güher-i ferruh-fâl: [35/41]

Yücelik -25-

sadr-ı felekpâye: [33/19]

fart-ı azamet: [33/19]

şâhân-ı cihân nâsıyesâ: [33/19]

Hemnâm-ı şehenşâh-ı rüsül: [33/22]

hâk-i der: [33/22]

mabed-i cân-ı fuzalâ: [33/22]

Hâk-i harem: [33/27]

safder-i Cem kevkebe: [33/37]

İskendersalâbet: [34/18]

mesnedefrûz-ı cihânbanî: [34/19]

Nizâmülmülk-i ahd: [34/19]

ârâyış-ı âyîn-i düstûr: [34/19]

serefrâz: [34/20]

Semiyy-i Fahr-ı Alem: [34/22]

mahkûm u memûr: [34/23]

silahdâr: [34/24]

mihr: [34/27]

cihânban-ı hüma-zıll: [35/14]

hümâyûn-ıkbâl: [35/14]

mertebe-i âlülâl: [35/15]

Âsumân sâye: [35/17]

cihân dâver-i vâlâmesned: [35/17]

felekpâye: [35/20]

şükuh: [35/23]

Kadri âlî: [35/31]

Kayserili Halil Paşa (36)**Adalet -5-**

dâver-i huçeste nihâd: [36/12]

Cihân-ı adl ü kerem: [36/13]

cihân dâver-i felekdergâh: [36/14]

adl: [36/26]

sütûde cihânban-ı adel ü ekrem: [36/28]

Ahlak/Yaradılış -7-

Âsaf-ı sütûde şiyem: [36/12]

reşâşe-i âb-ı hayât meşreb: [36/17]

Dil: [36/21]

cemâl-i hakikatnümâyâ âyîne: [36/21]

Zamîr: [36/21]

perde-i sırr-ı hakikate mahrem: [36/21]

hulk: [36/22]

Akıl -1-

Rey: [36/25]

Bilginlik/Hüner -4-

Devât: [36/23]

Gâliyedân: [36/23]

Buhûr: [36/23]

Kalem: [36/23]

Cömertlik -6-

Himmet: [36/8]

Muhît-i âlem-i cûd: [36/13]

âfitâb-ı evc-i himem: [36/13]

Medâr-ı zindegî-i cân-ı lutf: [36/17]

cism-i kerem: [36/17]

lutf: [36/20]

Egemenlik -2-

Zamân: [36/27]

Görünmez fitne-i eyyâm: [36/27]

tuğrâ-yı feth-i mülk-i Acem: [36/3]

müsaahhar eder hâtem: [36/4]

Elindedir memâlik: [36/5]

kimse hasm olamaz: [36/6]

asker: [36/6]

feth ü nusret: [36/7]

Zafer penâh: [36/28]

Cihângüşâ: [36/28]

Himaye -2-

Penâh-ı ehl-i hüner: [36/12]

Mürebbî-i fuzalâ: [36/12]

İtibar -3-

Nâm: [36/3]

zât-ı şerîf: [36/9]

âsumân-ı şevket ü şân: [36/13]

Makam -6-

Elkâb: [36/10]

Serîr-i câh: [36/14]

Paşa: [36/15]

dergâh-ı devlet: [36/20]

Vezîr: [36/28]

Sadr: [36/28]

Kahramanlık/Yiğitlik -8-

Tehemten-i vüzerâ: [36/11]

Sipehşikâf-ı yegâne: [36/15]

Tîg: [36/15] [36/24]

Yegâne şâhşüvâr-ı dilîr ü çâpük: [36/16]

şikârı adû: [36/16]

semend: [36/19]

mürüvvet: [36/20]

Talihlilik/Kutluluk -7-

Vezîr-i Ferrûh dem: [36/1]

Seninledir evliyâ-yı ümem: [36/1]

Baht: [36/2] [36/6]

dest-i inâyet Hak'tan: [36/2]

Kahramân-ı Cem kevkeb: [36/11]

şâhenşeh-i sitâre-haşem: [36/14]

Komutanlık/Zafer -9-

Sefer: [36/1]

Yücelik -6-

Berât-ı mansıb-ı sâhibkırânî-i âlem: [36/2]

Şükûh-ı tâb-ı şikenc-i külâh-ı Behmen ü Cem:
[36/11]

Cihân-ı haşmet: [36/14]

eşi’’a-i pertâb-ı nûr-ı kevkeb: [36/18]

Fitîl-i şem-i zerendûd-ı neyyir-i azam: [36/18]

Kadr: [36/19]

Kemankeş Ali Paşa (37)

Adalet -7-

cihân dâver-i dînperver: [37/3]

Kârfermâ-yı adâlet: [37/13]

Adl: [37/16]

Madelet: [37/17]

Dâver: [37/28]

Dâdpenâh: [37/28]

cihân dâver: [37/28]

Ahlak/Yaradılış -3-

merdüm-i pâkîze güher: [37/9]

Âsaf-ı âlî meşreb: [37/10]

Hulk: [37/20]

Akıl -2-

Manâ: [37/20]

Rey: [37/21]

Bilginlik/Hüner -4-

Âsaf-ı sâhib ferheng: [37/1]

Merd-i meydân-ı hüner: [37/9]

İstidâd: [37/18]

Felâtûn ferheng: [37/28]

Cömertlik -4-

Âlem-i cûd: [37/6]

deryâ-yı kerem: [37/6]

Kişverârâ-yı kerem pîşe: [37/11]

Feyz-i ihsân: [37/19]

İtibar -1-

cihânân-ı azîmüştân: [37/12]

Kahramanlık/Yiğitlik -15-

Tîg: [37/6]

Safşikâf-ı sipehendâz: [37/7]

Edhem-i çâpûkrev: [37/7]

Sipehendâz-ı safârâ: [37/8]

Eşheb-i çâlâk: [37/8]

cihânger-d-i sebûkpây: [37/23]

şitâb: [37/23]

sûrat-ı seyr: [37/24]

sûrat: [37/25]

Harekât: [37/26]

mutedil ü nâzik: [37/26]

peyker-i mevzûn: [37/27]

âheste-hırâm: [37/27]

reftâre: [37/27]

nâz: [37/27]

Kıymet -1-

Güher: [37/28]

Komutanlık/Zafer -3-

Müddeâbahş-ı zafer: [37/9]

safşiken-i arsa-i ceng: [37/9]

Safder-i sadrnişîn: [37/10]

Makam -7-

Âsaf [37/2] [37/3]

Paşa: [37/11]

hâme vü şemşîr: [37/11]

Sadr-ı azam: [37/12]

Âsaf-ı âlî: [37/28]

Cem câh: [37/28]

Soy -3-

yegâne halef-i dûde-i akl-ı evvel: [37/5]

kirâm: [37/5]

güher-i nüh sade-i âyîne reng: [37/5]

Talihlilik/Kutluluk -1-

Râstgirdâr-ı kader kevkebe: [37/4]

Yücelik -10-

Şevket: [37/1]

cihân-ı azamet: [37/6]

Meclisefrûz-ı Cem: [37/10]

marekeperdâz-ı Peşeng: [37/10]

Kahramân silahdâr: [37/13]

Nerîmân şerheng: [37/13]

İclâl: [37/14]

Kilk-i Mısrî-kasab: [37/15]

Tîg-ı Hindî-neseb: [37/15]

hûrşîd-i cihântâb u felek: [37/22]

Mere Hüseyin Paşa (38)**Adalet -6-**

feyz-i neşât-ı adl: [38/4]

kâmbahş-ı madeletgüster: [38/10]

yegâne dâver-i âdil: [38/11]

Neşât-ı ahd-i adl: [38/13]

Adâlet-pişe: [38/15]

kişvergüşâ-yı adel ü ekrem: [38/38]

Ahlak/Yaradılış -4-

Güzîde merdüm-i kâmil: [38/11]

Güşâde-rûy u nâzik dil: [38/11]

Hulk: [38/22]

lutf-ı tab: [38/23]

Akıl -2-

Vekîl-i rey-i pür nûr: [38/9]

rey-i âlemgîr: [38/18]

Cömertlik -2-

Cûd: [38/24]

Himmet: [38/25]

Egemenlik -2-

ârzû-yı intizâm-ı hâl: [38/4]

havf: [38/21]

Himaye -1-

Mürebî-i ahâlî: [38/10]

İtibar -1-

Cihânsâlâr-ı âlî şân: [38/12]

Kahramanlık/Yiğitlik -35-

Alî sîret: [38/13]

paşa-yı mülkârâ-yı cengâver: [38/14]

Kahramân-ı hamlegüster: [38/26]

Cevlân: [38/26] [38/32]

sarsılır âlem: [38/26]

çâpûk rahş: [38/27]

cüst ü çâpûk: [38/28]

sûrat: [38/28]

güzâr eyle-: [38/28]

Nihâd-ı cilve: [38/29]

Sevâd-ı peyker: [38/29]

tâvûs-ı ranâ: [38/30]

perrende ejderhâ: [38/30]

pertâb-ı bülend: [38/30]

Burâk-ı berk-sûrat: [38/31]

Reftâr: [38/32] [38/34] [38/37]

Hevâ-yı cünbiş: [38/33]

tarz u tavr: [38/34]

nâzperver: [38/35]

sanem: [38/35]

hırâm: [38/35]

turra vü perçem: [38/35]

mevzûn peyker: [38/36]

tarz-ı hırâm: [38/36]

cilve-i nâzik: [38/36]

sîmîn sâk: [38/36]

müşkîn yâl ü düm: [38/36]

kâkül-i pür ham: [38/36]

Hırâm-ı dilkeş: [38/37]

şîve: [38/37]

safder: [38/38]

leşkerküş: [38/38]

Kıymet -2-

fahr eyle-: [38/8]

ârâyîş-i mamûre-i âlem: [38/10]

Komutanlık/Zafer -3-

Tîg: [38/16]

Mareke: [38/16]

Rumh: [38/16]

Makam -9-

Zamân-ı devlet ü ikbâl-i sadr-ı kâmrân: [38/7]

Sütûde Âsaf-ı zîşân: [38/8]

destûr-ı şehensâh-ı zemîn: [38/9]

vezîr-i azam u ekrem: [38/12]

hıdvî-i âlemârâ: [38/13]

düstûr-ı muazzam: [38/15]

ikbâl: [38/20]

Vezîr: [38/38]

Sadr: [38/38]

Mutluluk -12-

muğtenem esbâb-ı zevk u şevk: [38/1]

gûlbang-ı kûs-ı müjde-i devlet: [38/2]

şevkbahş: [38/3]

mamûr u nâz: [38/4]

hurrem: [38/4]

ferhunde zamân: [38/6]

şâd: [38/6]

kâm: [38/6]

bahâr u mevsim-i nevrûz-ı sultânî: [38/7]

hucestezât: [38/11]

Ferrûh dem: [38/11]

Vezîr: [38/38]

Talihlilik/Kutluluk -3-

ikbâl-i baht-ı kâmrân: [38/1]

tâli-i hurrem: [38/1]

cihângîr-i kader-fermân: [38/12]

Yücelik -12-

Muallâ pâyê: [38/9]

neyyir-i azam: [38/9]

Nizâmülmülk-i ahd: [38/10]

Cihânban-ı felek eyyân: [38/12]

Hüseyin-ism: [38/13]

Nizmâmülmülk: [38/14]

Rüstem: [38/14]

Cenâb: [38/15]

Cihân-ı şevket ü câh: [38/17]

Zamân-ı devlet ü ömr: [38/17]

Nûr: [38/19]

Sâhibkırân: [38/38]

Hüsrev Paşa (39)(40)

Adalet -13-

Adl: [39/8] [39/20] [39/26]

Adâlet: [39/8]

hükm-i tesîr: [39/8]

adâlet: [39/10] [39/11]

Mesned-i madelet: [39/15]

Dâver-i âdil: [39/16]

Dâver-i memleketârâ-yı pesendîde şiyem:
[40/14]

dâd penâh-ı âlem: [40/16]

adâletde adîl olmaz: [40/17]

madelet: [40/31]

Ahlak/Yaradılış -9-

pâk nihâd: [39/16]

sâf zamîr: [39/16]

hulk: [39/28]

dîli pâk: [40/22]

âyîne-i sînesi sâf: [40/22]

Dil: [40/23]

Hulk: [40/26] [40/27]

vasf-ı cemîl: [40/36]

Akıl -9-

niyyet-i endîşe-i pâk: [39/6]

tedbîr: [39/6]

âlî nazar: [39/16]

Fikr: [39/23]

Rey: [39/23]

Felâtûn: [40/10]

Aklı kâmil: [40/22]

sözû söz: [40/22]

Sözler: [40/23]

Bilginlik/Hüner -3-

hudâvend-i hünerperver-i cengâver: [40/12]

tîg ü kalem: [40/12]

Feyz-i reşh-i kalem: [40/24]

Cömertlik -15-

Lutf: [39/12] [39/13]

himmet: [39/15]

fermândih-i hurşîd-i kerem: [39/15]

düstûr-ı mükerrerem: [39/18]

âlî himmet: [39/19]

kef-i cûd: [39/19]

kerem: [39/22]

kerem-i âlemgîr: [39/35]

âlem-i cûd u himmet: [40/15]

Bahr-ı mevvâc-ı kerem: [40/15]

ebr-i güherpâş-ı himem: [40/15]

Destgîr-i fukarâ: [40/16]

Kişverârâ-yı kerem pîşe: [40/19]

Bezl-i dest-i kerem: [40/24]

Egemenlik -7-

nâzım-ı ahvâl-i ded ü dâm: [39/26]

Hıfz: [39/27]

ahdî metîn ü muhkem: [40/22]

tîg: [40/25]

Baş eğ-: [40/25]

Zamân: [40/32]

hâsiyet-i hıfz: [40/33]

İtibar -4-

Nâmver: [39/35]

zât-ı şerîf: [40/18]

sanâdîd-i ümem: [40/18]

şeref: [40/19]

Kahramanlık/Yiğitlik -14-

Salâbet: [39/17]

Rüstem: [39/29]

Aşkar'ı anka per: [39/29]

cihângerd-i zemînpeymâ: [39/30]

Bâd-ı refât: [39/30]

Eremez gerdine sürat: [39/31]

Sebükevlik: [39/32]

Râkib: [39/32]

Zûr-ı bâzû: [39/33]

Burâk-ı cennet: [39/34]

Dilîr: [40/10]

Tîg: [40/30]

Savlet: [40/30]

safder-i sâhibrevîş: [40/35]

Kıymet -5-

Vâlâgüher: [39/16]

Güher: [39/35]

Fahr: [40/18]

nazîri gelmemiş: [40/20]

Kabe-i ehl-i dil: [40/28]

Komutanlık/Zafer -26-

Alemefrâhte: [39/1]

serdâr-ı dilîr: [39/1]

Safder-i kalagüşâ: [39/1]

saşiken-i kişvergîr: [39/1]

Zûr-ı bâzû: [39/2]

hisârı teshîr: [39/2]

devlet-i feth ü nusret: [39/3]

âtıfet-i hayy-ı kadîr: [39/3]

Gulgul-i kûs-ı zafer: [39/4]

Cünd-i ervâh ü melek: [39/4]

Sûre-i fetha: [39/5]

Hızr ile İlyâs: [39/5]

duâ vü tekbîr: [39/5]

feth: [39/9] [39/22]

Kahramân-ı vüzer: [39/14]

saşiken-i kalagüşâ: [39/14]

Merd-i meydân-ı vegâ: [39/14]

safder-i Haydar-şemşîr: [39/14]

Safder-i pür dil: [39/16]

zafer: [39/22]

yegâne sipehendâz-ı zafer yâver: [40/13]

Cünd-i ervâh-ı melâik: [40/13]

hayl u haşem: [40/13]

Safder-i marekeperdâz-ı Nerîmân savlet:
[40/14]

feth ü zafer: [40/26]

Makam -43-

emr-i yesîr: [39/11]

Âsaf-ı Cemşîd serîr: [39/15]

Sadr-ı Pervîz-haşem: [39/17]

Hazret-i Husrev Paşa: [39/17]

cihânân-ı muazzam: [39/20]

vezîr: [39/20] [40/10] [40/11]

fermân: [39/21] [39/25]

ahkâm: [39/21]

devlet/devletler: [39/24] [40/7] [40/7] [40/9]
[40/12]

Nerîmân-ı zamân: [39/33]

Pây: [39/33]

Server: [39/35]

Âsaf-ı âlî: [39/35]

Vezîr-i azam: [40/1] [40/21]

dîvân-ı hümayûn: [40/6]

erkân-ı saâdet: [40/6]

makâmında karâr: [40/7]

sadr-ı muallâ: [40/7]

alem: [40/9]

düstûr-ı cihânân: [40/10]

mâlik: [40/10]

Âsaf-ı sâhib hâtem: [40/11]

Paşa: [40/17] [40/19]

Sadr-ı azam: [40/18]

Sadr-ı dîvân: [40/19]

şâhenşeh-i devrân: [40/21]

Hükmü cârî: [40/22]

Câh: [40/25]

Dîvan: [40/25]

İkbâl: [40/26]

Dergeh-i devlet: [40/28]

Hükm: [40/34]

Sadr-ı Âsaf-meniş: [40/35]

hudâvend-i hümayûn makdem: [40/35]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

Eşkîyâ öldürmede tehîr etme-: [39/12]

Kahr: [40/29]

Mutluluk -10-

Kâmkâr-ı azametgüster: [39/19]

Saâdet: [40/1]

memâlik hurrem: [40/1]

ıyd-ı meserret: [40/2]

safâ buldu müjde: [40/4]

müjde: [40/5]

hazz: [40/5]

şâd u hurrem: [40/6]

âsûde: [40/8]

neşve: [40/34]

Soy -1-

güzîde halef-i âdem: [40/18]

Talîhlilik/Kutluluk -3-

Pâdişeh kevkebe: [39/18]

alî kevkebe sâhib: [39/35]

kevkebe-i tâli-i Âl-i Osmân: [40/9]

Yücelik -14-

hizmete kâdir: [39/7]

ikbâl-i bülend: [39/10]

kirâm: [39/23]

Kadr: [39/24]

mertebe âlî: [39/24]

sipâs-ı munzamm: [40/3]

Âsumân-ı azamet: [40/15]

Kâmkâr-ı vüzerâ: [40/16]

kible-i câh-ı fuzalâ: [40/16]

Mehdî-i devr-i zamân: [40/17]

Hazret: [40/17]

per-i Cibrîl: [40/28]

cârûb-ı harem: [40/28]

hümâ sâye: [40/35]

Hafız Ahmet Paşa (41)(42)(43)(62)

Adalet -11-

Dâver-i pür şevket: [42/25]

Adl: [42/28]

mahkeme-i adl ü dâd: [42/29]

Dâdger: [42/37]

Dâver: [42/37]

dîv-i sadr-ı adl ü dâd: [43/19]

kâmbahş-ı madeletgüster: [43/25]

sâhib serîr-i madelet: [43/28]

dâver-i ferhunde pey: [62/6]

Pâşâ-yı sâhib madelet: [62/9]

dâver-i kâmilnihâd: [62/15]

Ahlak/Yaradılış -16-

meşreb-i pâk: [41/7]

evsâf: [41/14]

Tab: [41/25]

sâhib dil: [43/24]

hulk: [43/29]

vasf-ı cemîl: [43/36]

tabında yok meyl-i gazab: [62/9]

dârende-i hilm ü edeb: [62/10]

tıynet: [62/14]

mübârek hilkat: [62/14]

sâfi dil: [62/15]

pâk itikâd: [62/15]

hulk-ı hasen: [62/15]

tavr-ı aceb: [62/15]

zât-ı şerîf tab: [62/16]

tab-ı latîf: [62/16]

Akıl -15-

rey -i cihândîde: [41/19]

Rey: [41/20] [43/27] [43/33]

Endîşe: [41/25]

Bânû-yı Meryem-meniş-i fikr: [42/33]

hükm-i idrâk: [43/12]

sâhib rüşde: [43/18]

gâlibdir zekâda fikr: [43/24]

paşa-yı mülkârâ-yı rüşen rey-i âlî şân: [43/27]

tedbîr: [43/27]

nutk: [43/31]

sâye-i temkîn: [43/32]

idrâk: [43/35]

kân havsala: [62/11]

Bilginlik/Hüner -11-

ehl-i dil ü dâniş: [41/3]

fazîlet: [41/9]

Âsaf-ı dânâ-yı zamâne: [41/17]

sâhib istidâd: [43/10]

ârif pâdişâh: [43/10]

yektâ feylesof-ı kâmkâr: [43/23]

müsteşâr-ı küll: [43/23]

istidâd: [43/23]

tedbîrde rüşd ü sedâd: [43/23]

düstûr-ı ehl-i ilm: [43/24]

müsteşâr-ı mütemen: [62/8]

Cömertlik -30-

Feyyâz-ı kerem: [41/15]

mısdar-ı âsâr-ı mekârim: [41/15]

Serhalka-i erbâb-ı sehâ: [41/16]

Düstûr-ı kerem pîşe: [41/21]

Kerem: [41/24]

sofra-i yağmâ-yı zamâne: [41/24]

Himmet-i sâhib: [42/18]

kerem-i rûzgâr: [42/18]

himmet: [42/19]

masraf-ı yekrûze: [42/20]

Mâhasal-i kân: [42/20]

yem-i rûzgâr: [42/20]

himem-i rûzgâr: [42/23]

Dest: [42/30]

yem-i lutf: [42/30]

dil: [42/30]

kân-ı cûd: [42/30]

kilk-i kefi-i ihsân: [42/31]

Merhem: [42/31]

hudâvend-i kerîm: [43/21]

lutf: [43/30] [43/34] [62/9] [62/11] [62/17]

cûd u lutfu bidilek: [62/7]

ihsânı bîsa'y ü taleb: [62/7]

Deryâ dil: [62/11]

Bezl [62/11]

İhsân: [62/17]

Dindarlık -1-

Dînperver: [43/21]

Egemenlik -2-

Kalem: [41/24]

mâye-i âsâyiş-i âlem: [41/24]

Güzellik/Asalet -1-

sanem-i rûzgâr: [42/33]

İtibar -6-

Şân: [41/13] [62/17]

pür ihtisâm: [42/25]

nâmver: [42/37]

Cenâb-ı Hâfız-ı hazret-i Paşa-yı Ahmed-nâm:
[43/26]

Nâm: [43/26]

Kahramanlık/Yiğitlik -7-

safder-i yektâ-yı zamâne: [41/1]

safder: [41/2]

Cengâver-i yektâ: [41/22]

fürûğ-ı güher-i tîg: [42/22]

Rüstem-i Dârâ-haşem-i rûzgâr: [42/24]

Adû: [42/35]

Mürüvvet: [62/17]

Kıymet -13-

memleketârâ-yı zamâne: [41/2]

memleketârâ: [41/3]

Pîrâyedih-i sûret: [41/3]

manâ-yı zamâne: [41/3]

Ârâyış-i devrân-ı dilârâ-yı zamâne: [41/6]

Sâkî-i mey-i bezm-i tarabzây-ı zamâne: [41/7]

mâhasal-ı sırr-ı muammâ-yı zamâne: [41/8]

Kadr: [41/10]

Fahr-ı şuarâ: [41/17]

kıble-i erbâb-ı maârif: [41/17]

veliyyünniam-i rûzgâr: [42/30]

Encümenârâ: [42/33]

Kişverârâ: [43/21]

Komutanlık/Zafer -12-

Hücûm: [41/23]

tefrikaendâz-ı cihân: [41/23]

Safder-i âlî: [42/23]

Safşiken-i memleket-i şark u garb: [42/24]

Marekeperdâz-ı pesendide rey: [42/26]

Haydar-ı Yûsuf şiyem-i rûzgâr: [42/26]

Müşîr-i kâmrân: [43/25]

Ceng: [62/13] [62/13]

Düşman: [62/13]

sûr u düğün: [62/13]

Tedbîr: [62/13]

Makam -28-

sadr-ı cihân: [41/1]

rikâb: [41/12]

Hâfız-ı devlet: [41/18]

sadr-ı kavî: [41/19]

Âsaf-ı Cem: [41/20] [42/23]

câh-ı muazzam: [41/20]

mesned-i devr-i zamân: [42/23]

Hâfız-ı dîn: [42/27]

hazret-i sadr-ı cihân: [42/27]

Sadr-ı muazzam: [42/28]

Bârgéh: [42/29]

Dergeh: [42/29] [43/22]

kehfülümem-i rûzgâr: [42/29]

imtidâd-ı devlet-i Sultân Murâd: [43/9]

ahvâl-i dîn ü devlet: [43/10]

ictihâd: [43/10]

Zimâm-ı devlet: [43/14]

Umûr-ı saltanat: [43/17]

Emr: [43/18]

vezâret hizmeti: [43/18]

mühr: [43/18]

Âsaf-ı devrân: [43/19]

Sadâret: [43/19]

Âsaf: [43/20]

sadr-ı azam: [43/22]

fermânrevâ-yı maşrık u mağrib:[43/22]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

Kahr: [43/28]

Mutluluk -2-

güşâde dil-i âlem: [41/8]

saâdet: [43/19]

Soy -1-

halef-i muhterem-i rûzgâr: [42/37]

Şairlik -7-

Zerdûz-ı sühen: [41/16]

nâdirepîrâ-yı zamâne: [41/16]

sadr-ı sühen pîşe: [41/26]

Sühenver: [43/11]

Hat-ı talîk: [43/11]

Vezîr-i nüktedân: [43/24]

sadr-ı sühenperver: [43/35]

Talîhlilik/Kutluluk -2-

kevkeb-i câh: [41/6]

rahmet-i mahz-ı İlâhî: [43/21]

Yücelik -28-

Muhtâc-ı der-i devlet: [41/1]

Dârât: [41/4]

Şukûh: [41/5]

Kadr: [41/5]

dergâhına secde et-: [41/11]

alâ: [41/11]

Hurşîd-i zemîn: [41/15]

kevkebebahşâ-yı zamâne: [41/15]

Mâtem-i devrân: [41/16]

Kutb-ı vüzerâ: [41/17]

Hemnâm-ı hudâvend-i rûsûl: [41/18]

sadev-i gevher-i şehvâr-ı maânî: [41/25]

mirât-ı mücellâ-yı zamâne: [41/25]

serâ perde-i iclâl: [42/21]

Muhterem ü muhteşem-i rûzgâr: [42/25]

Mehdî-i Ahmed alem-i rûzgâr: [42/27]

Kıble-i şeyhülhareme-i rûzgâr: [42/28]

hüsn-i tedârik: [43/13]

Şükûh: [43/20]

kutb-ı devrân-ı felek: [62/7]

reşk-i esnâf-ı melek: [62/7]

Düstûr-ı vâlâ-menzilet: [62/9]

Hemnâm-ı Fahrülmürselîn: [62/10]

makbûl-ı Sultân-ı güzîn: [62/10]

Fermanrevâ-yı akl u dîn: [62/10]

Âlî: [62/12]

Bende: [62/18]

abd-i serefkende: [62/18]

Bayram Paşa (44)**Adalet -2-**

Adl: [44/21]

cihân dâver -i devrân: [44/23]

Ahlak/Yaradılış -5-

Sadr-ı rûşen dil: [44/7]

Meşreb: [44/12]

Hulk: [44/15] [44/17]

vasf-ı cemîl: [44/26]

Akıl -5-

sânî-i akl-i evvel: [44/5]

Halef-ı akl-ı mücerred: [44/9]

hakîm-ı akl: [44/10]

edîb-i rey: [44/10]

temkîn: [44/19]

Bilginlik/Hüner-2-

Feylesof-ı vüzerâ: [44/5]

Merdüm-i çeşm-i cihânân-i dil-i dâna: [44/5]

Cömertlik -1-

Ganî: [44/7]

Egemenlik -1-

nâzım-ı kânûn-ı umûr-ı devlet: [44/21]

Makam -10-

dergeh-i Paşa: [44/1]

dergâh/dergeh: [44/2] [44/24]

cenâb-ı harem-i Kabe-i câh: [44/2]

Dergeh-i bârgeh-i sadr-ı cihân: [44/3]

Der-i düstûr-ı cihânân-ı Sikender şân: [44/4]

Revna-ı saltanat-ı memleket-i heft iklim: [44/6]

Hâmî-i dîn-i alemefrâz-ı cihânârâyî: [44/6]

Paşa: [44/7]

Devlet: [44/11]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

Gazab: [44/13]

Himmet: [44/13]

Mutluluk -2-

neşât-ı lutf: [44/23]

Hurrem: [44/23]

Talihlilik/Kutluluk -2-

meh kevkebe: [44/7]

baht: [44/20]

Yücelik -7-

mertebe-i vâlâ: [44/1]

cebînfersâ: [44/1]

yegâne hünerendûz-ı ahâlîperver: [44/8]

pîrâyî-i Abadânî: [44/11]

Sohbet: [44/11]

sermâye-i rûhefzâyî: [44/11]

yekrengi-i mâhiyyet: [44/18]

Mustafa Paşa (45)

Adalet -3-

Güzîde dâver-i dîvân-ı adl-i Fârûkî: [45/24]

Cihânpenâh-ı adâlet: [45/29]

Madelet: [45/35]

Ahlak/Yaradılış -7-

Kıvâm-ı tıynet-i terkîb-i âlem ü âdem: [45/26]

sâf izân: [45/30]

pâk güftâr: [45/30]

meşreb: [45/31]

hulk: [45/31]

evsâf: [45/32]

vakâr: [45/37]

Bilginlik/Hüner -2-

Veliyy-i nimet-i erbâb-ı dâniş ü idrâk: [45/25]

Hünerver: [45/39]

Cömertlik -4-

Revâcbahş-ı metâ-ı dükkân-ı huşyârî: [45/25]

Sühenşinâs-ı kerem pîşe: [45/27]

Cûd: [45/38]

Kerem-şîâr: [45/39]

Egemenlik -2-

fitnebend-i memâlikgüşâ: [45/23]

emr-i düşvâr: [45/23]

Güzellik/Asalet -2-

Dîdâr: [45/32]

kûşe-i çeşm: [45/34]

Kahramanlık/Yiğitlik -31-

semend-i mülâyim: [45/1]

hüsn-i reftâr: [45/1]

nâz: [45/2]

cilve: [45/2]

Usûl-i tarz-ı bütân-ı tırâz-ı Ferhâr: [45/2]

sernihâde-i revîş: [45/3]

Nigâh: [45/4]

Hırâm-ı dilkeş: [45/4]

Fütâde-i ser-i râh: [45/5]

Esîr-i dâm-ı nigâh: [45/5]

Dilkeş: [45/6]

şemâili matbû: [45/6]

peyker-i dilârâ: [45/7]

Cebîn: [45/9]

Sûrat: [45/9] [45/18]

Perçem: [45/9]

Seyr: [45/10]

Reftâr: [45/11]

Şûh: [45/12]

Mülâyimhırâm: [45/12]

Tündreftârî: [45/12]

Gubâr-ı pây: [45/13]

Hevâ-yı cünbiş: [45/13]

Şitâb: [45/14]

tarîk-ı rehvâr: [45/15]

hiddet-i refât-ı tünd: [45/16]

sûret: [45/17]

tayy: [45/18]

Gubâr: [45/19]

şehsüvâr-ı Tehten: [45/21]

Komutanlık/Zafer -2-

hamlegüster-i leşgerşiken: [45/22]

Yegâne safder-i meydân-ı rezm-i Kerrâr:
[45/24]

Makam -7-

vezîr-i sûtûdegirdâr: [45/20]

Paşa: [45/27]

Hıdîv-i azam: [45/28]

sâhib tasarruf-ı âlem: [45/28]

mansıb-ı nikûkâr: [45/28]

hidîv: [45/39]

sadr: [45/39]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

sadme-i kahr: [45/29]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Hulâsa-i eser-i sun-ı kudret-i Bârî: [45/26]

Baht: [45/33]

Yücelik -2-

şükûh-ı zîşân: [45/21]

kirâm-ı dükevnin yegâne sâlâr: [45/39]

İlyas Paşa (47)(48)

Adalet -8-

adl ü dâd: [47/7]

dâver-i dîndâr: [47/7]

Zamân-ı adl ü insâf: [47/24]

Adl: [47/25]

adl-i mücessem: [48/19]

Sütûde sadr-ı dîvân-ı adâlet: [48/20]

hıdîv-i dâdgüster: [48/21]

Cihân dâver: [48/21]

Ahlak/Yaradılış -16-

şûh meşreb: [47/4]

melek-hû: [47/4]

Sahî: [47/4]

ehl-i dil: [47/4]

âyîne-i saf u mücellâ: [47/12]

dîl-i pâk: [47/12]

hulk: [47/28] [48/32]

tab: [48/13]

düstûr-ı hoşzât: [48/18]

Derûn: [48/27]

gevher-i tevhîde mahzen: [48/27]

Zamîr: [48/27]

perde-i takdîre mahrem: [48/27]

Nihâd-ı tab-ı derrâk: [48/29]

tîr-i mîzân-ı vakâr: [48/33]

Akıl -2-

aks-i âlem-i idrâk: [47/12]

akl-ı musavver: [48/19]

Bilginlik/Hüner -15-

İstidâd: [47/3]

müsteşâr-ı kârfermâ: [47/5]

dânâ: [47/7]

nâme: [48/2] [48/3] [48/4]

hemdem-i erbâb-ı dâniş: [48/4]

Sevâd: [48/6]

Hurûf: [48/6]

Midâd: [48/7]

Sütûr: [48/7]

Maânî: [48/8]

Edâ: [48/8]

mektûb-ı ferhunde edâ: [48/16]

Harîr-i kill-i çâlâk: [48/29]

Cömertlik -18-

Kerîm-i kâmrân: [47/1]

dest-i zerfeşân: [47/1]

kân-ı dil dürpâş: [47/1]

Cihân-ı cûd u nimmet: [47/2]

Dil ü dest: [47/2]

Lutf: [47/2]

İhsân: [47/2]

Der-i cûd: [47/8]

Simât-ı cûd: [47/11]

zât-ı pür cûd: [47/30]

hırz-ı mükerrem: [48/1]

Muhabbetnâme-i düstûr-ı ekrem: [48/1]

sadr-ı mükerrem: [48/17]

Kerîm-i kâmurân: [48/18]

Pâşâ-yı ekrem: [48/18]

Sahî: [48/24]

İtlâf: [48/25]

Kerîm: [48/36]

Egemenlik -5-

Zamânında kalmadı tarrâr u ayyâr: [47/22]

Zamân: [48/26]

Tedârik: [48/28]

Tasarruf: [48/28]

Muvaffak: [48/28]

İtibar -2-

Şân: [47/17]

İhtişâm: [47/17]

Kahramanlık/Yiğitlik -10-

Civânmerd-i cihân: [47/4]

Dilîr-i safşiken: [47/5]

Erdşîr-i şîrefken: [47/5]

Yegâne safder-i meydân-ı âlem: [48/20]

Dilâver: [48/23]

Kahramân-ı leşgerendâz: [48/23]

hamle-i tîğ: [48/23]

Şecâat: [48/28]

Mürüvvet: [48/28]

Müsellem: [48/28]

Kıymet -1-

Veliy-yi nimet-i âlem: [47/11]

Komutanlık/Zafer -11-

Müşîr-i mütemen: [47/5]

Saf-ı rezm: [47/8]

cengâver-i meydân-ı hûn: [47/9]

nusret: [47/9]

hengâm-ı vegâ: [47/9]

leşger: [47/26]

serdâr-ı azm: [47/26]

müjde-i feth-i bilâd: [47/26]

kahr-ı adâ: [47/26]

Hayâl-i tîğ-ı bürrân: [47/27]

adûya âfet-i cân: [47/27]

Makam -21-

Paşa: [47/1]

Penâh-ı saltanat: [47/6]

Kahramân-ı dîn ü devlet: [47/6]

Medâr-ı memleket: [47/6]

izz ü câh: [47/7]

cenâb: [47/13]

Harîm-i hâs: [47/14]

Beyt-i mamûr-ı muallâ: [47/14]

Revâk-ı câh: [47/15]

Câh: [47/19]

Semend-i râyiz-i ikbâl: [47/20]

Ahkâm: [47/21]

Kişver: [47/25]

Müşîr-i saltanat: [48/19]

Penâh-ı memleket: [48/19]

Cihânpirâ: [48/21]

hudâvend-i muazzam: [48/21]

Cenâb-ı hazret-i İlyâs Paşa: [48/22]

sadr-ı azam: [48/22]

hükm: [48/34]

hıfz: [48/34]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

bîm-i kahr: [47/23]

Mutluluk -21-

kâmkâr-ı kişverârâ: [47/6]

rahş-ı ferruh pey: [47/20]

devr-i tarabzâ: [47/24]

Neşât-ı feyz-i lutf: [47/27]

dostâne keyf-i sahbâ: [47/27]

feyz: [47/29]

vâridât-ı feyz-ı akdes: [48/2]

zevk-i keyf-i bâde: [48/8]

safâ-yı âb-ı zemzem: [48/8]
müjde-i mihr ü muhabbet: [48/9]
safâ kesb eyle-: [48/9]
keyfiyyet: [48/10]
hâlet: [48/10]
eser: [48/10]
Rahîk-i feyz-i mazmûn: [48/10]
Safâ: [48/11] [48/14] [48/17]
Şad: [48/16]
feyz-i lutf: [48/31]
kâmkâr: [48/36]
kâmbahş: [48/36]

Şairlik -4-

Nüktedân: [47/4]
Nüktepîrâ: [47/4]
Sühen: [48/12]
Vezîr-i nüktedân: [48/18]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Çerâğ-ı baht-ı bîdâr: [47/18]
Baht: [47/19]

Yücelik -21-

mecmûa-i sırr-ı İlâhî: [47/3]
âfitâb-ı zerrepver: [47/7]
ârâyış-ı eyvân-ı dîvânâne-i devlet: [47/10]
kudsiyân-ı âsumân: [47/14]
Cenâb-ı bârgâh-ı rifat: [47/16]

Âlî: [47/16]
hâk-i pâý: [47/16]
gerd-i hâk-i meydân: [47/20]
sâhibkırân-ı ehl-i dil: [47/30]
güft ü gûy-ı Rûh-ı kudsî: [48/3]
Nedîm-i bîzebân: [48/4]
gûyâ-yı ebkem: [48/4]
Lisânülgaybt: [48/5]
fürûğ-ı nûr-ı vahdet: [48/6]
havâss-ı İsm-i azam: [48/6]
vesme-i hûbân-ı Keşmîr: [48/7]
turra-i Türkân-ı Deylem: [48/7]
sâhibkırân-ı kişverârâ: [48/24]
Şerâr-ı âteş-i Mûsâ-yı umrân: [48/30]
Havâss-ı muciz-i İsâ-yı Meryem: [48/30]
düstûr-ı zîşân-ı müfahham: [48/36]

**Şeyhülislam Mehmed Efendi (49)(50)
(51)(52)(53)**

Adalet -25-

vasf-ı dâver-i pâkîzegirdâr: [49/16]
adl: [49/26] [50/33] [51/28] [53/26] [53/27]
dâver: [49/33] [51/30] [52/37]
devr-i adl: [49/35]
cihân dâver-i deryâ-kerem: [50/21]
dâdger: [50/37]
dâver-i vâlâ: [50/37]
dâver-i ferhunde şiyem: [51/17]
cihân dâver-i gerdûn mesned: [51/19]

Âsaf-ı madelet: [51/25]

Fazl: [51/26]

Adâlet: [51/26] [53/26]

dâd penâh: [51/30]

Ömer adl: [51/39]

adl ü dâd: [52/41]

dâver-i dîn: [53/24]

İtidâl: [53/27]

Madelet: [53/36]

Ahlak/Yaradılış -16-

Ser-i erbâb-ı fazl: [49/19]

Dârâ-yı dârülmülk-i hüsn-i hulk u sîret:
[49/24]

Etvâr: [49/24]

Hulk: [49/32] [50/31]

Tab: [49/38] [52/43]

tab-ı pâk: [49/40]

pâk: [50/20]

kudsî-fitrat: [50/21]

Lutf-ı tab: [50/28]

zât-ı latîf: [50/38]

Vasf-ı zât: [50/44]

ıyd-ı mübârek-fitrat: [51/17]

zamîr: [51/32]

mirât-ı zamîr: [53/21]

Akıl -17-

Fikr: [49/20] [51/23] [52/32]

Rey: [49/21] [50/34] [52/31] [52/32]

idrâk-i çâlâk: [49/23]

Müşterî rey: [50/23]

Arş-temkîn: [50/23]

hendese-i tedbîr: [50/41]

efâl: [51/27]

akvâl: [51/27]

âfitâb-ı bîzevâl: [52/31]

Mantık: [53/32]

beyân etmeğe kâdir: [53/32]

bedraka-i rey-i münîr: [53/35]

Bilginlik/Hüner -36-

Hünermend-i yegâne: [49/17]

üstâd-ı küll: [49/19]

allâme-i âlem: [49/19]

Serîr-i ilm ü irfân: [49/19]

dânâ-yı bülend ahter: [49/21]

çâpük râyız-i rahş-ı girânreftâr-ı hikmet:
[49/22]

Mühimperdâz-ı kânûn-ı hüner: [49/23]

Hüner mâlik: [49/40]

kilk-i güherpâş: [49/40]

utârid kalem: [50/23]

fütûhât-ı kemâl: [51/23]

fazl: [51/23]

füyûzât-ı ulûm: [51/23]

dil-i dânâ: [51/31]

kalem: [51/35] [51/36] [51/37]

devât: [51/35] [51/36]

merhem: [51/35]

Alî-ilm: [51/39]

Aristo-hikmet: [51/39]

Hızır dâniş: [51/39]

İlm ü irfân: [52/27]

müsteşâr-ı saltanat: [52/28]

Merkez-i pergâr-ı dâniş: [52/29]

kutb-ı gerdûn-ı hüner: [52/29]

Mâlik-i mülk-i fazâil: [52/29]

feylesof-ı kârdân: [52/30]

kilk: [52/35]

manâ: [52/35]

kelâm: [52/35]

irfân: [52/35]

dânişver: [52/37]

Kilk-i halkârî: [52/43]

İctihâd: [53/23]

Cömertlik -35-

Cûy: [49/15]

Mürettebsâz-ı esbâb-ı kerem: [49/23]

sâhib serîr-i mülk-i himmet: [49/34]

lutf: [49/36] [51/29] [52/31] [52/36] [52/42]
[53/34]

Kerem: [49/40] [53/40]

ebr-i inâm: [50/21]

Bahşışâmûz-ı himem: [50/22]

havsalasûz-ı hisset: [50/22]

Kîseperdâz-ı kerem: [50/22]

kâfilesâlâr-ı kirâm: [50/22]

Âstîn-i kerem: [50/27]

kîse-i erzâk-ı cihân: [50/27]

cûd: [50/39] [52/33]

nâmiye-feyz-i kef-i ihsân: [50/40]

şöhret-i lutf u kerem: [50/43]

mekrûmet: [50/43]

îsâr-ı merâm: [50/43]

Mâh-ı hurşîd-i fûrûğ-ı felek cûd u himem:
[51/18]

Mülk-i lutf: [51/19]

Feyz-i ihsân-ı kef: [51/24]

zindegî-i cân-ı kerem: [51/24]

himmet: [51/26]

Bezl: [51/29]

Âlem-i himmet: [52/28]

cihân-ı mekrûmet: [52/28]

nevbahâr-ı bîhazân: [52/31]

himmet: [52/34]

tabîb-i mihribân: [52/42]

Egemenlik -15-

zamân-ı devlet: [49/30]

âsûde: [49/30]

Tutan muhkem: [49/39]

esâs-ı mülk: [49/39]

kilk-i bîkarâr: [49/39]

hıfz: [51/33]

memleket: [51/36]

Fitnebend-i dehr-i dîn: [52/30]

müşkülğüşâ-yı rûzgâr: [52/30]

Çâresâz-ı dîn ü devlet: [52/30]

pür emn: [52/39]

devrân: [52/39]

devr: [52/40]

açılmadık dil kalmadı: [52/40]

illet ü esbâba ko-: [53/34]

Himaye -1-

mültecâ-yı hâs u âm: [52/4]

İtibar -3-

Nâmver: [51/30] [53/30]

Şân: [52/44]

Kahramanlık/Yiğitlik -2-

tab-ı sebûkbâr: [49/23]

mürüvvet: [51/26]

Kıymet -2-

Güher: [50/37]

cân-ı cihân: [52/28]

Komutanlık/Zafer -2-

Kahramân-ı gazab: [51/25]

saşşiken-i hayl-i sitem: [51/25]

Makam -47-

mesnedârâ-yı hudâvendî: [49/17]

şehenşâh-ı cihândâr: [49/19]

Cenâb-ı müftî-i âlem: [49/20]

ahkâm-ı fazîlet: [49/20]

emr: [49/20] [53/25] [53/28]

hıfz: [49/27]

hâris-i mamûre-i sıhhat: [49/27]

hudâvend: [49/33]

hıdîv: [49/33]

sadr: [49/33] [51/30] [52/37]

erbâb-ı dîn ü devletin serdâr u sâlâr: [49/33]

Mültecâ-yı vüzerâ: [50/24]

sadr-ı kibâr-ı ulemâ: [50/24]

Hâdî-i vâdî-i dîn: [50/25]

hazret-i Şeyhülislâm: [50/25]

ikbâl: [50/26] [52/34]

teslîm-i zimâm: [50/26]

Âsitân-ı harem: [50/27]

Hükm: [50/35]

Server: [50/37] [53/30]

sadr ü melâik-huddâm: [50/37]

Kişver-i câh: [51/19]

Hâmi-i şer'-i beni: [51/20]

Müftî-i devr-i zamân: [51/21]

şeh-i tahtgeh-i memleket-i dâniş: [51/22]

hâris-i mülk-i insâf: [51/25]

rûşen-makâm: [52/3]

Dergeh-i devlet penâh: [52/4]

Pîş-i dergâh: [52/6]
Şeyhülislâm: [52/26]
hudâvend-i hudâvendân-ı fazl u câh: [52/27]
izz ü devlet: [52/27]
müftî-i devr-i zamân: [52/29]
devlet [52/34] [52/40] [53/33]
Müftî-i maşrık u mağrib: [53/23]
Hâkim-i mahkemepîrâ-yı şeriat: [53/25]
Sultân: [53/39]
Kullar: [53/41]
Hizmet: [53/41]

Mekân -38-

behişt âbâd: [52/1]
reşk-i cinân: [52/1]
serây-ı dilgüşâ: [52/1]
dilsitân: [52/1]
Tarh-ı matbû: [52/2]
hurrem-mekân: [52/3]
Turra-i tâk u revâk: [52/5]
Sâye-i sakf-ı bülend: [52/5]
Zîr-i eyvân: [52/6]
Resm-i gülmîh-ı der: [52/7]
Künc-i halvethâne: [52/8]
Kûşe-i bâm: [52/8]
Kadd: [52/9]
Kasr: [52/9]
Tertîb: [52/9]
hâk-i der: [52/10]

derbân-ı dergâh: [52/12]
sahn: [52/13]
Zîr-ı tâk: [52/14]
Kubbe: [52/15]
levha-i sîmîn: [52/15]
gülmîh-ı zer: [52/15]
ruhâm-ı ferş: [52/16]
nûr-ı şemse: [52/17]
seng-i mermer: [52/17]
Katre-âb-ı havz: [52/18]
hâk-i rehğüzâr: [52/18]
şadırvân-ı sergerdân: [52/19]
âb u hevâsı sâzkâr: [52/21]
dergehi kehfülamân: [52/21]
Dûdı kuhl-ı ruşenâ: [52/22]
dûdgâhı sürmedân: [52/22]
revzenler: [52/23]
câmlar: [52/23]
safâ: [52/24]
câm-ı billûr: [52/24]
mülûku gülsitân: [52/25]
nüsha-i gülzâr: [52/25]

Merhamet/Cezalandırıcılık -6-

sultân-ı kahr: [49/28]
habse fermân et-: [49/28]
mihr-i lutf: [49/29]
lutf: [50/29]
kahr: [50/30]

gazab: [51/34]

râm etmiş âlemi Hallâk-ı ezel: [53/28]

Mutluluk -7-

Kurtar-: [49/34]

dehri sitemden pâk et-: [49/36]

Kâmkâr-ı fuzalâ: [50/24]

Feyz-i dest: [50/28]

sâhib nisâb-ı kâmrân: [52/44]

fâzıl-ı ferhunde dil: [53/30]

komaz dilde gam-ı müstakbel: [53/39]

Soy -1-

güzîde halef-i dûde-i âdem: [50/20]

Şairlik -2-

cevherşinâs-ı çârsû-yı nüktedânî: [49/25]

kadr-i dür-i mazmûn-ı eşâr: [49/25]

Talihlilik/Kutluluk -11-

baht-ı bîdâr: [49/30]

kazâ-temşiyet: [50/23]

kılmış hikmet-i Hakk emrine râm: [50/35]

mimâr-ı kazâ: [50/41]

Şeref-i baht: [51/17]

Necm-i baht-ı felekârâ: [51/40]

Kuvvet-i tâli ü ikbâl: [51/40]

lutf-ı Hudâ-yı müsteân: [52/26]

baht:[52/33]

ahkâm-ı kader: [53/21]

Yücelik -74-

Serefrâz-ı zamâne: [49/17]

çehrepîrâ-yı nikûkârî: [49/17]

Sütûde kehf-i ümmet: [49/18]

iftihâr-ı şer'-i Peygamber: [49/18]

Güzide fahr-ı millet: [49/18]

mahz-ı lutf-ı hazret-i Bârî: [49/18]

nokta-i kilik-i celâl ü câh: [49/31]

Felek mesned: [49/33]

hâk-ı dergâh-ı celâl: [49/37]

dürr-i şehvâr: [49/40]

felek mesned-i meh-talat: [50/21]

mihr âsâr: [50/23]

çarh-ahkâm: [50/23]

fahr-ı mevâlî-i ızâm: [50/24]

bedreka-i râh-ı yakîn: [50/25]

Peyrev-i müctehidîn: [50/25]

Sadr-ı Cem pâye: [50/26]

kıble-i hâcât-ı enâm: [50/27]

Sıyt-ı iclâl: [50/33]

hudâvend-i felek: [50/37]

Tâk-ı pür zelzele-i devlet: [50/41]

erkân-ı binâs: [50/42]

Sebeb-i kadr: [51/17]

Şem-i meh pertev-i bezm-i harem-i dîn ü

düvel: [51/18]

şeh-i meh-çaker-i seyyâre-haşem: [51/19]

hüccet-i ehl-i sünnet: [51/20]

Kible-i mülk ü milel: [51/20]

Kabe-i erkân-ı ümem: [51/20]

mâhasal-i kevn ü mekân: [51/21]

Sûret-i cevher-i cân: [51/21]

mana-yı lafz-ı âlem: [51/21]

Gerd-i hâk-ı kadem: [51/24]

rûşenî-i çeşm-i emel: [51/24]

sütûde halef-i sıdk-ı İmâm-ı Azam: [51/30]

büt-i ranâ: [51/37]

Zîr-i pâý: [51/37]

sehî-kâmet-i pür şîve: [51/38]

Ahmed revîş: [51/39]

Îsâ dem: [51/39]

Hâk-i pâk i âsitân: [52/4]

bûse cây-ı ins ü cân: [52/4]

ilm ü irfân münzevî: [52/8]

ikbâl ü saâdet pâsibân: [52/8]

İrtifâ: [52/11]

Mevlevî: [52/19]

dilber-i rakkâs: [52/20]

Kabe-i İslâm: [52/26]

Sâhib: [52/26]

Avn-i millet: [52/28]

fahr-ı ümmet: [52/28]

iclâl: [52/34]

efâzılperver: [52/37]

cihânsâlâr-ı iklîm-i maânî vü beyân: [52/37]

dârende-i yarlıg-ı ahkâm-ı kader: [52/38]

Çeşme-i âb-ı hayât-ı feyz: [52/43]

Devlet-i fazl: [52/44]

aksine döndür-: [53/22]

komaz mühmel: [53/22]

kavî: [53/23]

şer'-i nebiyy-i Mürsel: [53/23]

server-i hayl-i fudalâ: [53/24]

Muktedâ-yı ulemâ: [53/24]

Mültecâ-yı vüzerâ: [53/24]

fahr-i milel: [53/24]

hak u bâtl faysal: [53/25]

cârî: [53/28]

Serfürû: [53/29]

hudâvend-i fuhûl-i ulemâ-yı kümmel: [53/30]

fâzıl-i bîmisl ü muâdil: [53/31]

efdal: [53/31]

Kadr: [53/33]

mas'ad-ı ilâ-yı melek: [53/33]

Hâk-i dergâh: [53/38]

yüz sür-: [53/38]

Şeyhülislam Esed Efendi (54) (55)

Adalet -8-

Kişver-i madelet: [54/20]

dâver-i Mehdî sîret: [54/20]

Adl: [54/30] [55/20]

dâver-i devlet-meâb: [55/8]

Ahd-i adl: [55/15]

mülk-i madelet: [55/16]

cihân dâver: [55/23]

Ahlak/Yaradılış -5-

Tab: [54/9]

Bu Hanîfe şiyem: [54/17]

Haydar-ı Osmân şiyem: [55/10]

Etvâr: [55/18]

makbûl-ı tab-ı şeyh u şâb: [55/18]

Akıl -13-

Rey: [54/27] [54/28]

Endîşe: [54/28]

hâsiyyet-i temkîn: [54/31]

sedd-i sedîd: [54/31]

Pertev-i rey-i münîr: [55/8]

şem-i rûşen-i pür tâb-ı nûr-ı rey: [55/13]

Hânümânsûz-ı hatâ: [55/13]

meclisefrûz-ı savâb: [55/13]

Reyi pîr-i züfünûn: [55/18]

Kelâm: [55/25]

gevher-i gencîne-i faslulhitâb: [55/25]

kilk-i zerrîn: [55/29]

Bilginlik/Hüner -23-

Bû Alî medrese-i hikmet: [54/17]

Dânişâmûz-ı dil-i akl-ı kül-i üstâd-ı reşîd:
[54/18]

Kilk-i fetvâ-yı şerîat: [54/22]

Dil: [54/25]

genc-i güher-i marifet-i Rabbânî: [54/25]

Söz: [54/25]

mißtâh-ı der-i mahzen-i sırr-ı tevhîd: [54/25]

Nâme: [54/26]

nûsha-i mecmûa-i esrâr-ı ezel: [54/26]

Hâme: [54/26]

lûle-i serçeşme-i feyz-i câvîd: [54/26]

Dânişefrûz: [54/35]

hünermend-i yegâne: [54/35]

hünerendûz-ı vahîd: [54/35]

âfitâb-ı cehlsûz: [55/7]

ilm-i tâb: [55/7]

sipîhr-i ilm ü fazl: [55/8]

âfitâb: [55/8]

Eflâtûn-ı İskender cenâb: [55/9]

deryâ-yı bîpâyân-ı dâniş: [55/24]

Dürr-i lafz: [55/24]

zîb-i gûş: [55/24]

gerden-i ümmülkitâb: [55/24]

Cömertlik -11-

sâye-i dest-i kerem: [54/33]

bârgâh-ı lutf: [55/1]

himmet: [55/2]

nasîb-i feyz-i cûd: [55/2]

Numân-ı Hâtem-mekrûmet: [55/9]

Lutf: [55/14]

Devr-i lutf: [55/15]

Mekârimperver: [55/23]

feyz-i ihsan: [55/28]

cûd: [55/29]

Keff-i dest: [55/29]

Dindarlık -2-

tesîr-i zühd ü tâat: [55/21]

bezm ehline himmet: [55/21]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

Sıddîk-ı Fârûk-ihtisâb: [55/10]

Egemenlik -3-

Hıfz: [55/20]

Fitne uzatmaz zulme el: [55/26]

Devr: [55/26]

Güzellik/Asalet -1-

Hızr-ı Yûsuf-talat: [55/9]

Himaye -2-

İntisâb: [55/1]

İstinâd: [55/2]

Komutanlık/Zafer -1-

hiddet-i azm: [54/32]

Makam -18-

Müftî-i devr-i zamân: [54/21]

Efendi: [54/21] [55/12]

İmzâ: [54/21]

Mesnedârâ-yı fazîlet: [54/22]

Nâfızülhükm-i şerîat: [54/23]

Hükm: [54/29]

Hıdîv: [54/35]

Sadr: [54/35] [55/23]

dergeh-i ikbâl: [55/2]

âsitân: [55/3]

der-i çâkernevâz: [55/5]

bendeperver: [55/5]

bâb: [55/6]

âlî âsitân: [55/6]

imâm-ı ehl-i dîn: [55/10]

Server: [55/23]

Merhamet/Cezalandırıcılık -6-

kuvvet-i kahr u gazab: [54/34]

Çehre-şûy-ı şefkat: [55/14]

nigûnsâr-ı itâb: [55/14]

Avn-ı insâf: [55/16]

Sadme-i kahr: [55/16]

Kahr: [55/19]

Mutluluk -6-

mevsim-i ferhunde: [54/8]

Bulur neşât-ı câvîd: [54/8]

Saâdet: [55/12]

Sad-i ekber: [55/12]

Kâmkâr: [55/23]

hıdîv-i kâmyâb: [55/23]

Şairlik -3-

Nükteperdâz-ı maânî: [54/24]

beyân-ı kalem: [54/24]

sühenârâ: [54/35]

Talihlilik/Kutluluk -7-

cılve-i hüsn-i tâli: [54/7]

kevkebe-i baht-ı saîd: [54/7]

dest-i kazâ: [54/23]

Râst gerdiş âsumân-ı sifle-hasım u ehl-i dost:
[55/7]

bahtı civân-ı pür şükûh: [55/18]

felek yâver: [55/23]

ikbâl ü baht: [55/30]

Yücelik -45-

kâide-i ahd-i vifâk: [54/4]

dilârâ-yı cihânpîrâ: [54/5]

Buldu ziyet: [54/6]

rûy-ı eyyâm: [54/6]

Oldu rûşen: [54/6]

çeşm-i ümmîd: [54/6]

endîşe-i feyz: [54/8]

feyz-i safâgüster: [54/9]

şeyh-i efâzıl: [54/17]

fazlında muîd: [54/17]

Mürşid-i savmaa-i halvetiyân-ı manâ: [54/18]

Hâkim-i mahkeme-i şer'-i şerîf-i nebevî:
[54/19]

Mazhar-ı sırr-ı kemâl-i kerem-i Rabb-i mecîd:
[54/19]

Âlem-i câh: [54/20]

cihânân-ı Mesîhâ-tecrîd: [54/20]

Sûret-i hüccet-i ahkâm: [54/23]

mühr-i tekîd: [54/23]

tebdîl-i nihâd-ı ezdâd: [54/29]

zencîr-i cezâ: [54/30]

Pençe-i mihr-i zerefşân: [54/33]

dest-i ümîd: [54/33]

hâk-i der: [55/1]

baht u devlet: [55/1]

sadâ-yı kûs-ı devlet: [55/3]

cenâb-ı âsumân-rifat: [55/4]

Âsumân-ı dîn ü devlet: [55/6]

Matla-ı mihr-i cihântâb-ı saâdet: [55/6]

Âlemârâ: [55/7]

Mehdî-i Îsâ-nefes: [55/9]

Peyrev-i ashâb-ı Peygamber: [55/10]

Muzhir-i şer'-i Muhammed: [55/11]

mazhar-ı sırr-ı ehad: [55/11]

Zâhir u bât: [55/11]

zât-ı Ahmed'e nâib: [55/11]

menâb: [55/11]

Necm-i baht-ı kâinât: [55/12]

hâk-i pây: [55/12]

iclâl: [55/17]

ikbâl: [55/17]

saykal-ı âyîne-i hüsn-i edâ: [55/25]

nûkhet-i bâd: [55/27]

bahâr-ı ismet: [55/27]

Hâksâr-ı dergeh-i kadr-i bülend: [55/28]

Kişver-i câh ü celâl: [55/31]

mülk-i bikerân: [55/31]

Kaymakam Mehmed Paşa (56)(57)

Adalet -3-

adl ü dâd: [56/27]

Madeletkîş: [57/18]

Adl: [57/28]

Ahlak/Yaradılış -6-

Meşreb: [56/16]

çeşme-i âb-ı hayât: [56/16]

hulk: [56/22]

Sîret: [57/20]

Ahlâk: [57/23]

nîkûkâr-ı melek-hulk: [57/31]

Akıl -5-

mâlik-i rey-i rezîn: [56/10]

rey: [56/13] [56/14]

Hâtır: [57/20]

rey-i münîr: [57/30]

Bilginlik/Hüner -6-

düstûr-ı ahâlî perver-i dâniş güzîn: [56/8]

zât-ı kâmil: [56/12]

istidâd: [56/12] [57/16]

dânişver: [56/24]

hünermend-i hü mâ sâye: [57/16]

Cömertlik -17-

Sâhib-i lutf-ı firâvân: [56/10]

resm-i kerem: [56/15]

Lutf: [56/18]

Zer: [56/19]

Güher: [56/19]

Bezl: [56/19]

Dest: [56/19]

deryâ kef: [56/24]

sıyt u sadâ-yı himmet: [56/25]

şehenşâh-ı diyâr-ı kerem: [57/15]

kerem pîşe: [57/18]

himmet: [57/21] [57/22]

niam: [57/22]

kerem: [57/22]

bahr kef: [57/31]

mekârîmperdâz: [57/31]

Dindarlık -3-

Hazret-i Paşa-yı dînperver: [56/12]

Dînperver: [56/24]

Sadr-ı dînperver: [57/17]

Egemenlik -3-

Terbiyet: [56/27]

fıtne devrinde oldu derkemîn: [56/28]

nehy: [57/27]

İtibar -1-

zât-ı âlî şân: [56/33]

Kıymet -4-

Zîb-i erkân: [56/10]

zîver-i dîvân: [56/10]

memdûh-ı güzîn: [56/31]

gevher-i gerdûn sadeî: [57/31]

Komutanlık/Zafer -7-

Serdâr: [56/4]

safder-i nûsret-karîn: [56/5]

hasm-ı devlet: [56/7]

şemşîr-i kîn: [56/7]

Râyet-i iclâl: [56/15]

mihr-i zafer: [56/15]

hasmefken: [57/17]

Makam -28-

devlet-i sermed: [56/1]

sadr-ı azam: [56/4]

şâh-ı cihân: [56/4]

Nizâmülmülk-i ahd: [56/4]

Cânişîn: [56/4]

Devlet: [56/5] [57/21]

Mesned: [56/6]

dîvân-ı âlî: [56/8]

teşrif: [56/8]

erkân-ı devlet: [56/9]

sadr-ı memleketârâ: [56/9]

müşîr-i hurdebîn: [56/9]

nâsır-ı ahkâm-ı dîn: [56/11]

vezîr-i şeh-nişân: [56/10]

Hâris-i kânûn-ı devlet: [56/11]

Hâtem-i ikbâl: [56/15]

Hükm: [56/23] [56/33]

Âsaf: [56/24] [56/26] [57/26] [57/31]

vezîr-i âsumân-kadr-i şeh-i rûy-ı zemin:
[56/24]

Paşa: [57/18]

hudâvend-i cihân: [57/19]

câh: [57/24]

kişver-i bîpâyân: [57/24]

Mekân -1-

Âlibârgâh: [56/29]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

Lutf: [56/20]

Kahr: [56/21]

Gazab: [57/23]

Mutluluk -4-

Mamûr: [56/3]

Müjde: [56/3]

Kâmkâr-ı mülk ü millet: [56/11]

Saâdet: [56/26]

Talihlilik/Kutluluk -2-

lutf-ı Rabbülâlemîn: [56/1]

subh-ı rûz-ı devlet-i ferhunde-fâl: [56/7]

Yücelik -23-

hayl-i müstaidân-ı perîşân hâl: [56/2]

Kutb: [56/5]

Mihr: [56/5] [56/17]

iftihâr-ı saltanat: [56/11]

hemnâm-ı Fahrülmürselîn: [56/12]

Mâh-ı mülkârâ-yı gerdûn-ı vezâret: [56/13]

Celâl: [56/14]

mâh-ı alem: [56/15]

nakş-ı nigîn: [56/15]

Meclis: [56/16]

ravza-i Huld-ı berîn: [56/16]

ihlâs: [56/17]

Tâk-ı eyvân-ı celâl: [56/29]

ârzû-yı secde-i hâk-i der: [56/30]

Mâh-ı mihr-efser: [57/17]

encüm haşem: [57/17]

çarh-ı serîr: [57/17]

ahbâbnevâz: [57/17]

Revnakefrûz: [57/18]

şerefbahş-ı serîr-i izâz: [57/18]

Âsumânâyê: [57/19]

fark eylemez noksân: [57/25]

Şeyhülislam Aziz Efendi (58)**Ahlak/Yaradılış -5-**

mesned-i firişte şiyem: [58/16]

lutf-ı tab: [58/16]

latîfe-i hulk: [58/27]

hulk: [58/28]

Şemîm: [58/29]

Akıl -4-

Rey: [58/25]

Söz: [58/26]

nükte-i lafz: [58/26]

nevâdir-i manâ: [58/26]

Bilginlik/Hüner -9-

kitâbe-i cild-i kitâb-ı dâniş: [58/17]

Hulâsa-i sühen-ı Bû Alî vü Eflâtûn: [58/17]

İlm: [58/21]

fazl-ı rûz efsûn: [58/21]

Dil: [58/26]

genc-i maânî: [58/26]

cevâhir-i mahzûn: [58/26]

hünerver: [58/34]

mühendis-i müşkülğüşâ-yı küll-i fûnûn:
[58/34]

Cömertlik -5-

Kerem: [58/24]

vazîfe-i cûd: [58/27]

himmet: [58/32]

lutf: [58/39]

ihsân: [58/40]

Dindarlık -5-

mukaddime-i ecr-i zühd ü tâat: [58/18]

Netice-i vera-ı İbn-i Edhem ü Zünnûn: [58/18]

Penâh-ı şer'-i Peygamber: [58/19]

mürebbiî ümmet: [58/19]

Sutûde râstrev-i râh-ı dîn: [58/23]

Makam -6-

Efendi: [58/21]

sadr-ı yegâne-i âlem: [58/21]

Hıdîv-i sadr-ı saâdet: [58/22]

Hıdîv: [58/34]

Sadr: [58/34]

sultânıma kul ol-: [58/38]

Mekân -25-

tarh u vaz: [58/1]

kasr-ı muallâ: [58/2]

aks-i kubbe: [58/2]

nazîre-i gerdûn: [58/2]

serpûş: [58/3]

Derûn-ı kubbe: [58/4]

Sütûn-ı soffâ: [58/4]

Fürûğ-ı şemse-i tâk: [58/5]

Gubâr-ı dergeh: [58/5]

harc-ı esâs: [58/7]

olmasa misl ü mânend: [58/8]

tarh u vaz-ı garîb: [58/9]

havz-ı pâk u latîf: [58/9]

Harîm-i gülşen: [58/10]

hevâ-yı temâşâ: [58/10]

hurrem: [58/11]

behcetfezâ: [58/11]

feyz-i nesîm: [58/11]

Güşâde-çehre: [58/12]

handân-leb: [58/12]

şüküfte-derûn: [58/12]

Hevâ: [58/13]

Fezâ: [58/13]

sahn-ı riyâz: [58/14]

bâğbân: [58/15]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

Lutf: [58/30]

Kahr: [58/31]

Mutluluk -4-

kâmkâr-ı felek: [58/16]

Safâ-yı sohbet-i hâs: [58/25]

Zamân hurrem: [58/27]

Cihân memnûn: [58/27]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Mahall-i âtîfet ü lutf u Hâlık-ı bîçûn: [58/19]

vermiş Hudâ: [58/21]

Yücelik -13-

sarây-ı felek: [58/1]

âsitân-ı Sidre-sütûn: [58/1]

Bülend: [58/6]

kerrûbiyân meftûn: [58/16]

Girihgüşâ-yı umûr-ı mesâlih-i cumhûr:
[58/20]

Kılâdebend-i rikâb-ı şerîat ü kânûn: [58/20]

fart-ı rifat: [58/22]

Ulüvv-i kadr: [58/22]

Havf: [58/23]

Kadem: [58/24]

Hurûf-ı câh: [58/33]

kilk-i kudret: [58/33]

Sühen penâh: [58/34]

Darüssaâde Ağası (59)

Ahlak/Yaradılış -3-

Vassâf-ı hudâvend-i pesendide şiyem: [59/13]

mâsadak-ı iffet-i ashâb-ı Nebî: [59/16]

Vasf-ı güher-i zât-ı ferîşte-sıfât: [59/30]

Akıl -5-

Rey: [59/18]

Fehm-i dil-i pür feyz: [59/26]

Kuvvet: [59/26]

Tedbîr: [59/28]

Endîşe: [59/28]

Bilginlik/Hüner -8-

kâfilesâlâr-ı kirâm-ı hünerendûz: [59/20]

Makbûl-i dil-i dâniş: [59/23]

Hükm-i kalem: [59/24]

mâhasal-i dâniş ü irfân: [59/27]

Takrîr: [59/31]

kemâl-i hüner-i nutk u zebân: [59/31]

Tahrîr: [59/31]

medâr-ı şeref-i kilik ü rakam: [59/31]

Cömertlik -12-

Aga-yı mükerrerem: [59/17]

kef-i dest-i kerîm: [59/17]

Ebr-i çemenefrûz-ı gülistân-ı kerem: [59/17]

Vâlâgüher-i mekrûmet-endîşe: [59/18]

Mâh-ı alemefrâz-ı şebistân-ı himem: [59/18]

Sâhib kerem-i memleketârâ: [59/19]

Merdûd-ı kef-i himmet: [59/23]

Şer'-i kerem: [59/24]

Kerem: [59/25]

Feyz-i kef-i pür cûd: [59/26]

Himmet: [59/26]

mâmelek-i maden ü yem: [59/27]

Komutanlık/Zafer -3-

hayl ü haşem: [59/20]

haşem-i devlet: [59/21]

sipeh-i şevket: [59/21]

Makam -2-

nigehbân-ı harem: [59/16]

memâlik: [59/28]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

Lutf: [59/22]

Kahr: [59/22]

Yücelik -11-

kible-i ikbâl-i ekâbir: [59/14]

cenâb: [59/14]

Mihrâb-ı niyâz-ı dil-i eşrâf-ı ümem: [59/14]

bârgelhârây-ı sarây-ı azamet: [59/15]

hüccet-i ihsân-ı muaccel: [59/24]

nâsih-i kânûn-ı selem: [59/24]

mustağnî-i şemşîr ü kalem: [59/28]

Yüz sür-: [59/29]

İclâl: [59/29]

mesned-i ehl-i dil ü erbâb-ı düvel: [59/32]

şeref-i memleket-i Rûm u Acem: [59/32]

Gelibolulu Âlî (60)

Ahlak/Yaradılış -2-

Vasf-ı zât: [60/18]

şahs-ı kâmil: [60/25]

Akıl -1-

Hâtır: [60/20]

Bilginlik/Hüner -5-

ârif-i esrâr-ı rumûz-ı irfân: [60/4]

câlis-i seccâde-i fazl ü dâniş: [60/16]

Neyyir-i evc-i maârif: [60/22]

serhayl-i maârif: [60/28]

Husrev-i iklim-i kemâl ü irfân: [60/29]

Cömertlik -3-

İltifât: [60/30]

Lutf: [60/33]

Himmet: [60/37]

Himaye -1-

Terbiyet: [60/29]

Mutluluk -1-

Kâmkâr: [60/28]

Şairlik -45-

defter-i divân-ı sühen: [60/1]

sâhib-i erkân-ı sühen: [60/1]

Hâme-i fikr: [60/2]
destine münşî-i hîred: [60/2]
ünvân-ı sühen: [60/2]
Verdi nizâm: [60/3]
iklîm-i maânî: [60/3]
nazm: [60/3] [60/23]
güher-i kân-ı sühen: [60/3]
vâkıf-ı gencîne-i pinhân-ı sühen: [60/4]
serhalka-i rindân-ı sühen: [60/5]
güher: [60/6]
sühen madenî: [60/6]
bahr-ı manâ: [60/6]
kâbil-i izân-ı sühen: [60/6]
mazhar-ı ihsân-ı sühen: [60/7]
üstâd-ı sühen: [60/8]
üstâd-ı sühenperver: [60/9]
Mesned-i nazm: [60/15]
sultân-ı sühen: [60/15]
bedreka-i râhneverdân-ı sühen: [60/16]
tâcver-i mülk-i maânî vü beyân: [60/17]
pâdişeh-i dâver-i devrân-ı sühen: [60/17]
Şiir ü inşâ: [60/19]
Sîne: [60/20]
âyîne-i çehrenümâ-yı mazmûn: [60/20]
matla-ı hûrşîd-i direhşân-ı sühen: [60/20]
âbâd-ı devât: [60/21]
Hâme: [60/21]
lûle-i serçeşme-i hayvân-ı sühen: [60/21]
meh-i tâbân-ı sühen: [60/22]

Fem-i kilik: [60/23]
gülistân-ı hüner: [60/23]
bustân-ı sühen: [60/23]
pîr-i debistân-ı sühen: [60/24]
tıfl-ı sebakhân-ı sühen: [60/25]
Sadef-i tab-ı güherbâr: [60/26]
Sadef-i lülü-yı sad dâne-i ummân-ı sühen: [60/26]
Tâcdâr: [60/27]
sultân-ı maânî: [60/27]
Nazm-ı pâk: [60/28]
şân-ı sühen: [60/28]
Mülk-i manâ: [60/31]
Kilk-i üstâd-ı kader: [60/34]

Yücelik -6-

Kârfermâ-yı edâ hazret-i Âlî Beg: [60/18]
felek-i tab-ı refî: [60/22]
Eylemiş zâtını Hak: [60/24]
tapuna İlticâ eyle-: [60/27]
bende: [60/31]
emr: [60/32]

İbrahim Paşa (61)

Adalet -4-

dâver-i âlî cenâb: [61/1]
mesnedârây-ı serîr-i adl ü dâd: [61/2]
pâşâ-yı adâlet iktisâb: [61/2]
adl: [61/21]

Akıl -2-

Rey: [61/18]

tedbîr-i savâb: [61/18]

Cömertlik -6-

Lutf: [61/8]

keff-i yemîn: [61/12]

cûd: [61/12]

ihsân: [61/12]

eltâf: [61/16]

Feyz-i ihsân-ı kef: [61/19]

Egemenlik -4-

gerdenkeşân-ı Mısır: [61/5]

Kıldı emrinde isâbet: [61/5]

teslîm eyle-: [61/5]

Husrev-i mâlik rikâb: [61/5]

İtibar -1-

Nâm: [61/4]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Tîg: [61/20]

Kıymet -1-

yerin tutmaz: [61/9]

Komutanlık/Zafer -1-

safder-i kâmil: [61/1]

Makam -6-

Vezîr-i kâmyâb: [61/1]

Sâhib-i sultân-ı âlem: [61/1]

Paşa: [61/4]

İkbâl: [61/6]

Lâyık-ı sadr-ı vezâret: [61/8]

Devlet-i Osmâniyân: [61/13]

Merhamet/Cezalandırıcılık -10-

zıll-i refet: [61/7]

lutf: [61/13] [61/14] [61/15] [61/16]

kahr: [61/13] [61/14] [61/15] [61/16]

Hışm: [61/15]

Mutluluk -4-

safâ gel-: [61/3]

kudûmundan safâ kesb etti halk: [61/3]

yümn-i makdem: [61/3]

ferr ü tâb: [61/4]

Talihlilik/Kutluluk -2-

Baht-ı bîdâr: [61/11]

Baht: [61/22]

Yücelik -3-

Âsaf-ı Cem pâye: [61/2]

mihr-i âsumân-ı baht u devlet: [61/10]

tedârik: [61/17]

NEDÎM

Silahdâr (Şehit) Ali Paşa (1)(2)(3)

Adalet -1-

Dâd: [1/23]

Ahlak/Yaradılış -11-

Hilm: [1/34]

Vekâr: [1/46]

tab´-ı münîr: [1/61]

Zât-ı pâk: [1/65]

mecmû´a-ı ahlâk-ı hasen: [1/65]

evsâf: [1/66]

vasf: [1/67]

savlet-i kûh-ı vekâr: [2/30]

tıynet: [2/38]

tab´: [2/43]

Tab´-ı gevher-bâr: [2/44]

Akıl -11-

Zihn: [1/46]

râh-nümâ-yı sür´at: [1/46]

akl: [1/49]

zekâ: [1/61]

Pâşâ-yı rûşen-re'y: [2/25]

İdrâk: [2/43]

Fikr: [3/13]

Zikr: [3/13]

fikr ü zikr: [3/14]

Efkâr: [3/31]

Re'y-i münîr: [3/32]

Bilginlik/Hüner -5-

Harf: [1/50]

Lafz: [1/50]

tarf-ı zebân: [1/61]

sühan: [1/61]

ifzâl: [2/38]

Cömertlik -22-

Kâr-bend-i dihiş: [1/23]

Harc-ı yek-rûze: [1/23]

Vâye-bahş: [1/32]

Cûd: [1/32]

ka´b-ı himem: [1/58]

feyz: [1/67]

lutf: [2/36] [2/37] [2/42]

bahş: [2/36]

âb-ı hayvân: [2/36]

deryâ-kef: [2/38]

sammah-ı Hâtem-masraf: [2/38]

ihsân: [2/38]

eltâf: [2/39]

ni´met: [3/15]

atiyye-i eltâf: [3/16]

inâyet: [3/27]

himmet: [3/28]

iltifât: [3/29]

mekârim: [3/33]

Bahşende-i yegâne: [3/34]

Egemenlik -12-

fitneye berk-ı hirmen: [1/24]

Sadr-ı Cem-kevkebe: [1/26]

Zinhâr: [1/36]

Fermân: [1/37]

Nehy-i esbâb-ı melâhî: [1/38]

Satvet: [1/39]

Kalmadı endîşe-i mekr-i düşmen: [1/63]

şîr-i nerre-i gîtî-sitân: [3/17]

Şîr-i cihân-güşây: [3/21]

çengâl-ı satvet: [3/21]

Devr: [3/43] [3/55]

Güzellik/Asalet -3-

Cebhe: [1/41]

Gûşe-i çeşm: [1/47]

Müjgân: [1/48]

İtibar -1-

Nâm: [1/59]

Kahramanlık/Yiğitlik -52-

Seyf-i meslûl-ı celâlet: [1/24]

Şemşîr: [1/24] [3/23]

na'ıçe: [1/26]

mevkıf-ı na'ı: [1/28]

pûlâd bilekli tevsen: [1/52]

kûh-ı hırâmân-ı felek-peyker: [1/53]

cism-i cesîm: [1/53]

salâbet: [1/53]

sümm: [1/54]

nevk-i sûzen: [1/55]

şûh: [1/56]

sebük-pây: [1/56]

Na'ı: [1/56] [3/36]

Mîh: [1/56] [3/36]

Gerdîş: [1/57]

tek ü tâz: [1/57]

Satvet: [1/63] [3/25]

sehâb-ı seyf: [3/1]

bîm: [3/2]

adû: [3/2]

sinân: [3/2]

kadd-i düâtâ-yı kemân-ı saht: [3/3]

Ebrû-yı çîn-girifte [3/3]

kemân [3/5]

hançer: [3/5]

tığ: [3/6] [3/24] [3/40]

Gürz-i girân: [3/7]

Mığferler: [3/8]

hâlet-i tığ ü sinân: [3/13]

şîr-i sipeh-şiken: [3/22]

hamle: [3/22]

kemer: [3/23]

nîze: [3/24]

Dest-i kemend: [3/25]

şîr-i jiyân: [3/25]

mürüvvet: [3/30]

saf-der-i cihân: [3/35]

rahş-ı azm: [3/35]

rahş: [3/36]

rahş-ı tırâzende-tarz: [3/36]

gerd-i râh: [3/37]

kahr: [3/39]

zih-i kemân: [3/41]

tîr-i mürde: [3/41]

Dest: [3/42]

toz-ı kemân: [3/42]

Komutanlık/Zafer -37-

Zafere âb-ı bekâ: [1/24]

Saf-şikâf: [1/25]

sipeh-ârâ: [1/25]

sipâhî kul: [1/25]

San'at-ı rezm: [1/40]

Pâydarî eser-i şast: [1/43]

Darbe-i nîze vü küpâl: [1/44]

Cevşen: [1/44]

sipâh-endâz: [1/58]

sipeh-sâlâr-ı Kisrî-şan: [2/29]

sipâhî bende: [2/29]

At sal-: [2/32]

Hışm: [2/32]

Düşmen: [2/33] [2/35]

Kahr: [2/33]

Nîze: [2/34]

tîr-i sebük-pervâz: [2/34]

pîş-rev: [2/34]

Rezm: [2/34] [3/10]

rahş-ı berk-cevlân: [2/34]

hayret: [2/35]

kûh-ı hırâmân: [2/35]

Şîr: [2/35]

cûş u hurûş-ı sipâh-ı kîn: [3/4]

Pây-ı zemîn: [3/4]

Nusret: [3/8]

rezm-i Tehemten-pesend: [3/9]

yâd-ı ma'reke-i Heft-hân: [3/9]

adû: [3/10]

gâşiyedârân-ı mevkib: [3/19]

rûz-ı rezm: [3/20]

Şemşîr: [3/20]

Zü'l-fikâr-ı Alî: [3/20]

Tertîb-i mevkib: [3/23]

ağâyân-ı hâs: [3/23]

Makam -24-

Pâşâ: [1/23] [3/20]

İkbâl: [1/29] [1/30] [2/41]

câh: [1/30]

hükm-i kifâ'et: [1/31]

sadr: [1/31]

rıkk: [1/59]

Âsâf: [1/65] [2/38]

Âsaf-ı İskender-âyîn: [2/24]

hakîm-i hurde-bîn: [2/24]

Sadr-ı mülk-ârâ: [2/25]

tevkî': [2/26]

fermân: [2/40]

zîr-i nigîn: [2/40]

kürsî-i dîvân: [2/40]

Devlet: [2/45]

Hükm: [3/1]

Düstûr-ı Cem-şükûh: [3/18]

mençûk-ı râyet: [3/18]

Sadr-ı güzîn: [3/19]

sadr-ı muhterem: [3/54]

Mekân -3-

tarh-efken: [1/22]

sath-ı hevâ: [1/51]

tarh-ı gülşen: [1/51]

Merhamet/Cezalandırıcılık -5-

Satvet-i kahr: [1/35]

Lutf: [1/42]

âb-ı hayvân: [1/42]

Kahr: [1/42]

lehîb-i külhan: [1/42]

Mutluluk -7-

feyz-i nazar: [1/33]

âb-ı hayât: [1/51]

makâm: [1/51]

selâmet: [2/33]

neş'e-i tarab-ı câvidân: [3/12]

neş'e: [3/13]

feyz-i neş'e-i câm-ı neşât: [3/43]

Talihlilik/Kutluluk -5-

nesak-i hükm-i sitâre: [1/62]

hadak-ı dîde-i baht: [1/62]

Kevkeb-i âlî: [2/28]

Baht-ı cüvâna nüzûl-i kazâ: [3/7]

atâ-yı Hâlık-ı kevn ü mekân: [3/14]

Yücelik -44-

Vasf-ı Pâşâ-yı Ferîdun-hâşem: [1/22]

Mûze-i pây: [1/26]

Haşmet: [1/27]

harem-i fazl: [1/28]

şeb-istân: [1/29]

pâdşeh-i dîn: [1/30]

gülşen-i İslâm: [1/41]

nesak-âmûz-ı seken: [1/46]

inlet-: [1/52]

belin bük-: [1/52]

Ser-firâz: [1/58]

âlem-efrâz: [1/58]

cism-i münevver: [1/60]

nûr-ı mücessem: [1/60]

sü'ûd: [1/62]

ser-keşler: [1/63]

nahvet: [1/64]

Fâ'ik: [2/24]

Lâcüverd-endûd: [2/26]

levh-i zer-efşân: [2/26]

Heybet: [2/27]

İclâl: [2/27]

Hâk-i pâý: [2/31]

güher-bâr: [2/43]

rağbet: [2/44]

Mihr: [2/44]

vak'a-ı garrâ: [3/11]

dâsitân: [3/11]

vak'a: [3/12]

vasf-ı bülend: [3/12]

hamdi vâcib: [3/15]

Feyyâz-ı mutlak: [3/15]

pâdşâh-ı Sikender-tüvân: [3/16]

Te'yîd: [3/17]

Şâh: [3/17]

Hem-nâm-ı Murtazâ: [3/20]

Simurg-ı ejder-efken: [3/22]

Kudret: [3/26]

İklîm-i Rûm: [3/38]

Râkib: [3/38]

İktidâr: [3/44]

Hâk-i der-i refî': [3/45]

Midhat: [3/46]

izz ü câh: [3/55]

III. Ahmed (4)(10)(12)(13)(15)(16)(17)(18) (19)(24)(25)

Adalet -15-

Dâver: [4/16] [4/26]

Adl: [4/31] [10/51] [11/4] [15/28] [24/14]

nûr-ı cebîn-i ma'delet: [11/24]

dâver-i vâlâ-himem: [11/29]

kasr-ı adâlet: [13/26]

adl-endîşe: [13/29]

dâver-i efham: [13/36]

Ahd-i adl: [18/26]

hurşîd-i evc-i ma'delet: [24/30]

dâd: [25/7]

Ahlak/Yaradılış -10-

vasf-ı pâk: [4/11]

hûy-ı cibillî: [4/24]

vakâr: [4/34] [13/32]

şehriyâr-ı bâ-vekâr: [11/10]

niyyet-i pâk-i hümayûn: [13/19]

evsâf: [13/28]

vasf-ı zât-ı pâk: [19/45]

Hayr-hâh-ı milket ü millet: [19/59]

Tab': [24/1]

Akl -8-

Sûret-i akl-ı müşahhas: [4/14]

peyker-i zihn-i selîm: [4/14]

Akl-ı kül: [4/14]

âftâb-ı enver: [4/14]

re'y: [10/32]

menzilet: [11/29]

Hüsn-i tedbîr: [18/36]

Re'y-ı pâk: [19/34]

Bilginlik/Hüner -3-

burc-ı kemâl: [4/14]

şem' kîlk: [15/22]

söz: [25/2]

Cömertlik -60-

mekremet-kârî: [4/24]

eltâf: [4/36] [10/33] [17/14] [19/44]

şehd-kâm: [4/36]

makrûn-ı lutf u re'fet: [4/37]

dergeh-i cûd: [4/41] [10/9] [18/29]

lutf-ı amîm: [4/41]

Husrevâne lutf: [4/43]

şâhâne in'âm: [4/43]

Dest-i lutf: [4/43]

İhsanlar: [4/45] [13/40]

âsaf-ı ekrem: [10/8]

Vezîr-i pür-himem: [10/9]

hidîv-i ekrem: [10/11]

ıydiyye bahşîşler: [10/61]

fevvâre-i dil-cû: [10/61]

sîm-efşân: [10/61]

lutf-ı firâvân: [10/63]

Lutf u mekârim hem-dem: [11/7]

kadr-i ni'am: [11/10]

kân-ı mekârim-perver: [11/13]

gül-gonca-i nahl-ı himem: [11/14]

dürr-i yektâ-yı kerem: [11/17]

sadr-ı keremkâr-ı celîl: [11/30]

şehensâh-ı âlî-himmet: [13/17]

ehl-i tarîk-i ilme in'âm: [13/23]

ehl-i dîn-i İslâma ziyâfet: [13/23]

ikrâm: [13/24]

şehriyâr-ı pür-semâhat: [13/27]

enâ-yı sâyebân-ı ser-bülend-i lutf u cûd:
[13/30]

dâmâd-ı ekrem: [13/36]

cûd: [13/36] [18/23]

lutf: [13/44] [18/23] [19/38] [19/42] [24/36]

sultân-ı keremver: [17/19]

Kef-i zer-pâş: [17/24]

sadr-ı mükerrerem: [17/30]

cûd u mekârim kânı [18/4]

himem: [18/23]

kerem: [18/23]

ihsân: [18/29] [18/37] [19/54] [24/14] [24/16]
[24/25]

himmet: [18/39]

makdûrunu bezl ed-: [24/33]

Perverde-i ihsân: [25/3]

Dihiş: [25/7]

lutf u kerem: [25/8]

Dürüstlük/Güvenilirlik -2-

Sıdk: [11/8]

sıdk-ı kalb: [15/26]

Egemenlik -30-

ferman-revâ-yı dehr: [4/9]

bende-i fermân-ber: [4/9]

âsâyışgeh: [4/10]

Nizâm: [10/32]

tâbî': [10/50]

Devr: [11/3][11/7]

Kâr: [11/8]

der-hâb-ı emn üistirâhat: [13/30]

Îtâ'at: [15/34]

eyyâm-ı izz ü câh: [17/18]

nizâm-ı devlet-i nusret-me'âb: [17/21]

fermân: [18/22] [18/27]

bende-i fermân: [18/31]

devrân: [18/32]

fermânına mahkûm: [19/19]

cihân âsûde: [19/26]

âlem şâd-kâm: [19/26]

istihkâm: [19/26]

dîn ü devletin erkânı: [19/26]

Müddet-i Osmâniyân: [19/29]

zamân-ı devlet: [19/29]

yedi iklîm: [24/11]

hükm: [24/11]

nigehbân: [24/11]

rehîn-i Âl-i Osmân: [24/15]

cem'ed-: [24/28]

Hutbe-i Sultân: [24/28]

zabt etdir-: [24/29]

Güzellik/Asalet -21-

Cebhe-i pâk: [4/29]

Cemâl-i pâk: [10/26] [19/35]

kâmet-i dil-cû: [10/47]

serv-i hırâmân: [10/47] [10/58]

Nihâl-i kadd: [10/48]

bağlar ıydıyye: [10/58]

fistikî atlas: [10/58]

neftî şâl: [10/58]

dîbâ: [10/59] [10/60]

cedvel-i sîmîn: [10/59]

sûreti melek: [11/17]

vech-i mübîn: [11/18]

Nûr-ı cebîn: [11/18]

Rûy: [11/21]

Ebruvân: [12/25]

hançer-i bürran: [18/26]

Rûy-ı pâk-i enver: [19/24]

peyk-i mevzun-kadd: [19/37]

Halifelik -1-

Hilâfet: [10/41]

Himaye -1-

çerâğ kıl-: [4/42]

İtibar -15-

sultân-ı âlişan: [4/25] [15/11]

nâm-ı âlem-ârâ: [4/27]

âlî-şân: [10/31]

zât-ı âlî-şânına mahsûs: [10/41]

teşrîf: [10/52]

nâm: [11/3] [11/4]

şeref: [11/28] [19/13]

kemâl-i i'tibâr: [13/44]

unvân: [18/31]

Şân: [19/31]

hâkân-ı âlî-şân: [19/67]

zât-ı âlî-şân: [24/12]

Kahramanlık/Yiğitlik -42-

Rahş: [4/4] [11/6] [13/32]

mûze-i peyk: [4/6]

pây-i rahş: [4/6]

na'î-i esb: [4/7] [15/36] [19/32]

yalmân-ı tîğ: [4/8]

Rûkn-i savlet: [4/12]

unsur-ı haşmet: [4/12]

esâs-ı saf-der: [4/12]

Seyf-i sâr: [4/13]

bîşezâr-ı satvet: [4/13]

şîr-i ner: [4/13]

meydân-ı recûliyet: [4/22]

Kabza-i teshîr: [4/23]

Satvet: [4/32] [13/32]

semend-i şûh-reftâre: [10/53]

şîr-i ner tab'-ı hümâyûn: [11/9]

beççe-i şîr-i ücem: [11/15]

hançer: [13/29]

lerze-nâk-i bîm ü dehşet: [13/29]

Süvâr: [13/32]

İclâl: [13/32]

Heybet: [13/32] [15/3]

yâl-ı esb: [15/12]

kahr: [15/26]

a'dâ: [15/26]

seyf-i kahr-ı merdâne: [15/26]

tîğ-i tîz-i uryân: [15/30]

Zûr-ı bâzû: [18/38]

Zûr-ı bâzû-yı celâdet: [19/21]

hamle-i şîrân: [19/21]

pây-i rahş: [19/25]

Şast: [19/30]

Dest: [19/30]

Düşmen: [19/30]

Nâvek-i perrân: [19/33]

gaddâre-i bürrân: [19/37]

Kıymet -21-

Âlemin ârâyişi: [4/1]

mülkün tırâz u zîveri: [4/1]

mâye-i zîb ü fer: [4/1]

eltâf: [10/27]

akrânı yok: [10/35]

cihânın zîveri: [11/13]

taht u tâcın ziyneti: [11/17]

Zât-ı güzîn: [11/18]

zât-ı bî-nazîr: [13/25]

nazîri gelmemiş: [13/27]

Nazîri olma-: [15/10]

Veliyy-i ni'met: [17/14] [17/30] [19/54]

Efendi: [17/30]

gördün mü mislin: [19/2]

nazîr: [19/3]

Mâye-i ârâyiş: [24/31]

zîb-i firâvân: [24/31]

ümîd-i dil ü cân: [25/7]

zamân değişilmez: [25/15]

Komutanlık/Zafer -20-

nîrû-yı bâzû-yı zafer: [4/12]

rezm: [4/26]

kârger: [4/26]

Muhayyemgâh-ı nusret-şân: [10/49]

safder-i zafer-yâver: [12/28]

Megâzî-pîşe: [13/29]

tîğ-ı cihâd: [15/27]

Adû: [15/27]

Nevbet: [15/32]

gark-ı hûn: [15/33]

fermân: [15/33]

satvet: [15/33]

nusret: [17/13] [19/30]

ser-asker: [18/25]

Zabt ed-: [18/25]

kuvvet-i kalb-i zafer: [19/21]

Feth: [19/30]

nâvek-i perrân: [19/30]

feth-i Revân ni'met: [25/14]

Makam -236-

taht u tâc: [4/1]

tâc-bahşâ-yı Ferîdûn u Kubâd: [4/2]

müttekâ-pîrâ-yı mülk-i Kayserî: [4/2]

fass-ı nigîn: [4/8]

Şehriyâr: [4/9] [4/16] [15/31] [19/32] [19/41]

Dergâh: [4/9] [11/1] [12/27]

Sâye-i bezm: [4/10]

Râ'yet-i azm: [4/10]

Sultân: [4/15] [8/19] [13/29] [19/20] [24/12]

Ahmed-i Gâzi: [4/15]

Hidîv: [4/16] [10/24]

İkbâl: [4/23]

Saltanat: [4/28]

dergeh-i ikbâl: [4/28]

Pâdişâh/pâdşeh: [4/38] [18/28] [18/37]
[24/34]
Kul/kullar: [4/40] [10/56] [10/62]
mülk-i Rûm: [4/40]
şehenşâh-ı Ferîdûn-efser: [4/40]
Pâdişâhân-ı selef: [4/45]
bâb-ı refî'in çâker: [4/45]
âstânın hidmeti: [4/44]
Kuruldu taht-ı âli-baht: [10/3]
pîşgâha döşen-: [10/3]
murassa' ferş-i hâkânî: [10/3]
Cülûs et-: [10/4]
şehenşâh-ı cihânân: [10/4]
Dâmâd: [10/9] [17/19]
İbrahim Pâşâ: [10/9] [13/35] [17/19]
Cenâb-ı sadr-ı a'zam: [10/10]
Şehenşâh-ı cihân: [10/10]
Vezîr-i a'zam: [10/12] [17/19]
şehenşâh-ı cihânânın vezîrânı: [10/12]
hıfz: [10/13]
şâh-ı devrân: [10/13]
şehriyâr-ı âlem: [10/14]
dâmâd-ı zî-şân: [10/14]
ağâyân-ı harîm-ı hâs-ı sultânî: [10/15]
bende-i nâ-çiz: [10/16]
Cenâb-ı şeyhü'l-islâm-ı şerîf-etvâr-ı sa'd-âsâr:
[10/20]
devlet-i ulyâ: [10/23] [24/16] [24/17] [24/23]
Şehenşâh: [10/24] [10/51] [10/62] [13/42]

Şihriyâr: [10/24]
abd-i kemter: [10/24]
Efendi: [10/25] [10/56] [13/44]
Hünkâr: [10/27]
Fermân: [10/27] [10/31]
Bende/bendeler: [10/28] [12/26] [13/40]
[13/42] [17/25] [18/24] [24/29]
Kışver: [10/29] [11/12]
sultân-ı zî-şân: [10/29] [15/18]
câh: [10/34]
tertîb-i divânı [10/34]
zât-ı hümayûn: [10/35]
ferr-i nigîn: [10/36]
tâb-ı rikâb: [10/36]
vâdî-i âdâb-ı hidmet: [10/38]
Der: [10/38]
Hidmet: [10/38]
hâkân-ı mensûrû'l-âlem: [10/40]
sultân-ı âlem: [10/40]
mülk: [10/43] [11/4] [24/18] [24/33] [25/7]
şehenşâh-ı gerdûn-haşem: [11/1]
Husrev: [11/1]
husrev-i gîti-sitân: [11/3]
milel: [11/4]
sultân-ı cihân: [11/6]
devlet: [11/19] [11/22] [11/28] [18/37] [19/41]
[24/23]
vekîl-i saltanat: [11/29]
Cenâb-ı hazret-i Sultân: [12/26]

Ahmed-i Gâzî: [12/26]	tarz-ı hûb: [15/9]
Der: [12/26]	şekl-i dil-güşâ: [15/9]
Çâker: [12/26]	şîve: [15/9]
şeh-i zî-şân: [12/28]	resm-i hâsü'l-hâs: [15/10]
vezîr: [12/28]	Cenâb-ı hazret-i Sultân: [15/12]
Mülûk-ı Âl-i Osman hidmeti: [13/12]	Şehenşâh-ı cihân-ârâ: [15/13]
Cenâb-ı şehriyâr: [13/18]	Tâc: [15/13]
pâdişâh-ı dîn: [13/21]	Taht: [15/13]
Şehenşâh-ı hümayun-pâye: [13/26]	şehenşâh-ı cihânân: [15/16]
Muhayyemgâh-ı ikbâl: [13/26]	hatt: [15/17]
bezm-i hümayûn: [13/31]	hatt-ı şerîf: [15/17]
dîvân-ı hümayûn: [13/33]	hatt-ı şâhâne: [15/17]
dîvân-ı âlî: [13/34]	Sülûs: [15/18]
Cenâb-ı sadr-ı a'zam: [13/34]	harf-i âlî-şân: [15/20]
Cenâb-ı âsaf-ı Cem-câh: [13/35]	kilk-i anber-efşân-ı hümayûn: [15/21]
Hidîv-i muhterem: [13/36]	şeh: [15/23] [24/30] [25/2]
Düstûr: [13/40]	mûceb-i fermân: [15/24]
abd-i nâçiz: [13/42]	hükm-i şer' -i Ahmed: [15/25]
pâkîze tuğrâ-yı hümayûn-ı mülûkâne: [15/1]	tatbîka sâ'id: [15/25]
perçem zülfeler: [15/4]	sadr: [16/14]
pîşgâh: [15/4]	Hazret-i Sultân: [16/14]
âlî sütûnlar: [15/5]	Hân-ı mülk-ârâ: [16/14]
vâlâ alem: [15/5]	Pîş: [16/15]
beyzâ: [15/6]	Cenâb-ı Hân [17/13]
hançer şekli: [15/7]	Tûğ: [17/13]
şevketlü hünkâr: [15/7]	sadr-ı muhterem: [17/23]
tuğrâ: [15/8] [15/14]	hayme-i zerrin-tınâb: [17/23]
sâhib-kırân-ı mülk-i satvet: [15/8]	Hidîv-i Baykara-meclis: [17/27]
iki şemşîr-i bürrân: [15/8]	düstûr-ı cihân: [17/28]

hâkân-ı devrân: [17/28]	Şehriyâr-ı bahr ü ber: [24/11]
şehenşâh-ı âlî-şân: [17/29]	ferman-revâ-yı şark u garb: [24/11]
pây-ı taht: [17/30]	memleket/memleketler: [24/14][24/25]
meclis-i âlî-şân: [18/3]	Vüs‘at-i mülk: [24/15]
Meclisin sâhibi: [18/4]	Hümâyûn: [24/16]
emr-i şerîf: [18/8]	İstiklâl: [24/18]
Husrev-i rûy-ı zemin: [18/21]	İmtidâd: [24/18]
Hazret-i Sultân: [18/21]	asrımız şehenşehi: [24/24]
Âlemin pâdişehi: [18/21]	Husrev-i Rûm u Arab: [24/24]
bahr u berin hakânı: [18/21]	hâkân-ı Îrân: [24/24]
Dergeh-i devlet: [18/23]	Mülk-i Pûristân: [24/26]
Kırım mülkünün hânı: [18/24]	Gürcistân: [24/26]
cihân-dârân: [18/28]	Azerbaycân: [24/26]
dîvân: [18/32] [19/23]	sâhib-i şân: [24/26]
dergehinin derbânı: [18/33]	Şîrvân: [24/27]
Âsaf-ı âlî-şânı vezîr eyle-: [18/35]	Erdebil: [24/27]
dâmâd-ı güzîn: [18/36]	Îrân: [24/27]
hazret: [18/37]	Irak: [24/27]
Şehriyâr-ı şer‘-perver: [19/20]	taht-ı şehriyârân: [24/27]
pâdişâh-ı din-penâh [19/20]	Saltanat tâcı: [24/31]
dâmen-i derbânına [19/20]	Sadr-ı a‘zam: [24/32]
taht u efser ehli: [19/28]	mülk ü millet: [24/32]
Saltanat [19/35]	Dîn ü devlet hidmeti: [24/33]
husrev-i zî-şân: [19/40]	Hâne-i düstûr: [24/34]
ikbâl: [19/41]	kişver ü mülk: [25/3]
şehin derbânı: [19/41]	âsaf: [25/4]
nutk-ı hümâyûn: [19/42]	bezm: [25/4]
Şehriyâr: [24/9]	düstûr-ı dırahşende-âlem: [25/5]
vezîr-i a‘zam: [24/10]	meclis: [25/5]

meclis-i pür-meymenet: [25/13]

Mekân -56-

Gülşen: [4/35]

Sarây-ı şehriyâr-ı âlem [10/2]

Sıtanbûl: [10/52] [15/29] [19/1]

Atmeydânı: [10/53]

Hazret-i Eyyûb: [10/54]

meydân-ı Top-hâne: [10/54]

Firâz-ı Üsküdâr: [10/55]

Seyrân: [10/55]

Sa'd-âbâd-ı dil-cû: [10/56]

Vasf: [10/56]

etrâf-ı havz: [10/61]

Sa'd-âbâd: [10/63] [18/6] [18/39]

Kasr-ı zerrin-tâk-ı Sa'd-âbâd-ı nev-peydâ:
[16/13]

âb-ı şâdırvân-ı kasr: [17/26]

münâsib: [18/9]

tavanlı köprü: [18/9]

safâ: [18/10]

tekye [18/10]

Hayr-âbâd: [18/10]

Çağlağan: [18/11]

Kasr-ı Cinân: [18/12]

Çeşme-i Nûr: [18/13]

Cedvel-i Sîm: [18/13] [19/12]

Cisir-i Nûrânî: [18/14]

Kasr-ı Neşât: [18/15]

Şân: [18/15]

Cesr: [18/16]

Nev-peydâ: [18/16]

Ferkadân: [18/17]

Kasrlar: [18/17]

Hurrem-âbâd: [18/18]

Cisr-i Sürûr: [18/18]

sütûn-ı bâlâ: [18/19]

Sa'd-âbâd-ı nev-bünyân: [19/1]

Sahn: [19/6]

cûş u hurûş-ı nev-bahâr: [19/6]

râh-ı şâdırvân: [19/10]

hâk: [19/11]

kasr: [19/14]

nakş u nigâr: [19/14]

tâk-ı ser-bülend-i kasr-ı izz ü şân: [19/22]

Âsitân: [19/23]

Sahn-ı Sa'd-âbâd: [19/40] [19/46]

İstanbulun hûbânı: [19/46]

helvâ bezmi: [24/3]

şeb: [24/4]

Sohbet-i helvâ: [24/10]

Meclis-i helvâ: [24/36]

Meclis: [25/14]

helvâ-yı revânî: [25/14]

Merhamet/Cezalandırıcılık -9-

Avf: [4/5]

Kahr: [4/19] [4/20]

Lutf: [4/19] [4/20]

merâhim-güsterî: [4/24]

Re'fet: [4/33]

Hak âleme sultân etmiş: [18/28]

emrine münkâd: [18/28]

Mutluluk -61-

Kâm-bahşî: [4/24]

Sadâ-yı kûs u şevket: [10/1]

sa'âdet: [10/14] [10/25] [10/46]

devlet: [10/24] [10/46]

ferah: [10/52]

cezb eyle-: [10/54]

Müferrih: [10/57]

gam-zedâ: [10/57]

hâtır-güşâ: [10/57]

dil-cû: [10/57]

rûh-efzâ: [10/57]

Temâşası muhassal: [10/57]

Şeref-yâb: [10/62]

ferhunde-dem: [11/2]

Mutrıblar: [11/5]

âheng-i tarab: [11/5]

usûli feth ü darb: [11/5]

makâmı Acem: [11/5]

bâğ-ı İrem: [11/7]

müjde-i feth ü zafer: [11/9]

kâm-rân: [11/14]

kâm-bîn: [11/22]

ayş u dem: [11/25]

mahz-ı ilkâ-yı meserret: [13/24]

sad meserret: [15/6]

revnak ver-: [15/28]

envâ'-yı şehr-âyin: [15/29]

tezyîn: [15/29]

Meserret: [15/29]

bâ'is-i şâdî: [15/32]

ârâm: [16/14]

ahd-i şebâb: [17/18]

memnûn ed-: [17/25]

zevk u safâ: [18/14]

hurrem: [18/18] [24/3]

mesrûr: [18/18]

derdlerin dermânı: [18/36]

rûh-efzâlık: [19/4]

şâdî: [24/1] [24/4]

handân: [24/1]

gül-istân: [24/1]

şevk-ı dil-güşâ: [24/2]

behâr-ı zevk u şâdî vü tarab: [24/3]

rûz-ı tarab-zâ: [24/4]

rûz-ı sa'id: [24/5]

nûrânî şeb: [24/6]

vakt-i mübârek: [24/7]

eyyâm-ı ıyd-âsâ: [24/7]

ikbâl ü sa'âdet: [24/10]

şâdân: [24/28]

bahârân: [24/34]

te'sîr-i yümn ü behcet: [24/37]

Şevk: [24/37]

şâd gönüller: [25/11]

kâm-ı temennâ: [25/12]

bezm-i tarab: [25/16]

Soy -19-

Şehzâdegân: [10/5] [10/6]

Sâlis: [10/30] [13/29]

kânın gevheri: [11/13]

şehzâdegân-ı pür-haşem: [11/13]

Şehzâde Sultân Mustafâ: [11/20]

gül-gonca-i bağ-ı ulâ: [11/20]

gevher-i pür-tâb u fer: [11/21]

şehzâde-i nikû-şiyem: [11/24]

Sultân Bâyezîd: [11/23]

Sultân Nu'mân-ı cihân: [11/26]

şehzâde-i vâlâ-mekân: [11/26]

Sultân Muhammed Hazret: [11/17]

ecdâd-ı zî-şân: [13/17]

Hân-ı sâlis: [15/12]

hanedân-ı Âl-i Osmân: [15/28]

Hânedân-ı saltanat: [19/36]

Heft evlâd: [24/30]

Şairlik -1-

nükte-danlık: [13/27]

Talihlilik/Kutluluk -8-

Rabbânî: [10/40]

Hak eylemiş ihsân: [10/42]

Hakkın mahz-ı ihsânı: [10/43]

Cenâb-ı hazret-i Hak ihsân eylemiş: [10/46]

Cenâb-ı kibriyâ lutf u kerem: [11/8]

Hak ed-: [24/12]

baht-ı sa'âdet: [24/28]

Bârî ... kıl(dı): [24/30]

Yücelik -227-

şu'le-i şemşîr-i dest-i saltanat: [4/3]

fürûğ-ı rûy-ı hurşîd-i sipîhr-i serverî: [4/3]

yektâ-neverd-i ser-zemîn-i dâver: [4/5]

Peyk: [4/4]

bûs-ı süm-i rahş: [4/7]

celâl ü câh: [4/10] [18/30]

hümâ-yı devlet: [4/10]

bâl ü per: [4/10]

Hırz-ı cân-ı saltanat: [4/12]

Hânuman-zîb-i celâl: [4/13]

ârâyîş-i mecd ü şeref: [4/13]

kadr: [4/15]

âsman-kadr: [4/16]

hâk-i pây: [4/16] [10/18]

ma'nî-i vasf: [4/17]

hayâl: [4/21]

bezm: [4/25]

Zührenin çengi: [4/25]

mehin ibrîki: [4/25]	çar-düstûr-ı giran: [10/13]
mihrin micmeri: [4/25]	temkîn-i vâlâ-câh:m[10/13]
Kahramânın tîğî: [4/26]	vefk-ı murabba': [10/13]
Sâmın gürzi: [4/26]	mesned-ârâ-yı Kapûdânî: [10/14]
Zâln hançeri: [4/26]	Sütûr-ı nüsha-i devlet: [10/15]
mîm-i hançerî: [4/27]	şâhın kafâsı: [10/15]
envâr: [4/30]	dârât: [10/16] [10/37] [18/31]
hâk: [4/33] [25/3]	Celâlet: [10/16]
mültecâ: [4/34]	Mehâbet: [10/17]
medrese: [4/42]	Şerm: [10/17]
abd-ı nâ-kâm: [4/42]	Haclet: [10/17]
feyz: [10/1] [25/13]	yüz sür-: [10/18]
maşrik-ı ikbâl: [10/2]	erkân-ı izz ü câh: [10/18]
hâk-bûs: [10/2]	haşmet: [10/18] [11/19] [13/33] [13/33] [24/34]
devlet-i ulyânın erkânı: [10/2]	şevket: [10/18] [13/31]
tarz-ı dil-pesend: [10/3]	divân-ı Süleymânî: [10/18]
zîb ü ziynet: [10/4]	dîvân-ı felek-unvânın erkânı: [10/19]
ferr ü şevket: [10/4]	sudûr-ı âsman-pâye: [10/22]
izz ü sa'âdet: [10/5] [11/22]	öp-: [10/23]
Sipîhr-i haşmet: [10/5]	dâmân-ı iclâl: [10/23]
sâhib-kırân: [10/6]	âsman-kadr: [10/24]
çârdır şemşîri: [10/6]	ihyâ: [10/25]
binâ-yı izz ü şân: [10/7]	nutk-ı cân-bahş: [10/25]
çar erkân: [10/7] [10/32]	bûs et-: [10/26] [17/30]
rûh-ı mücessem: [10/8]	dâmân: [10/26]
tefsîr: [10/10]	vasf-ı şerîf: [10/28]
mushaf: [10/10]	iklîm-i pür-tekrîm-i İslâmın nigejbânı: [10/29]
resm-i Osmânî: [10/10]	
izz ü devlet: [10/12]	

İskender-i sâni: [10/31]

zât-ı akdes: [10/32]

milket ü millet: [10/32]

ihyâ kıl-: [10/32]

tezyîn: [10/33]

resm-i izz ü câh u haşmet: [10/37]

Adûlar: [10/39]

rütbe-i ikbâl: [10/39]

kiblegâh-ı dîn-i Hakk: [10/42]

ehl-i îmân muhtâc: [10/42]

meşhed-i kuds-âşiyân-ı mefhar-ı âlem:
[10/43]

vâlâ âlem: [10/47]

Esîr-i şukka: [10/48]

Alem-dâr-ı Resûlullah: [10/50]

İkbâl: [10/50] [11/2] [11/25] [13/31] [15/35]
[19/37]

‘izz ü nâz: [10/53]

Güzeller: [10/53]

Cüvânân: [10/54]

pâ-bûs: [10/62] [10/63] [25/11]

izzet ü şân: [10/62]

iclâl: [11/2] [11/25] [11/28]

şer‘-i Muhammed muhterem: [11/3]

ikbâl ü şevket mahrem: [11/7]

Sultân Süleymân-ı zamân: [11/14]

izz ü şevket: [11/14] [24/32]

Nev-nahl-ı bağ-ı izz ü şân: [11/14]

sâni-i sâhib-kıran: [11/15]

Mânend-i mihr-i tâbdâr: [11/19]

İzzet: [11/19]

Evsâf: [11/20]

emîn: [11/22]

Mâh-ı nev-i ıyd-ı sa‘îd: [11/23]

nev-nahl-ı gülzâr-ı ümîd: [11/23]

ârâyîş-i hayl ü haşem: [11/23]

Hurşîd-i âlf-menziyet: [11/24]

Fass-ı nigîn-i saltanat: [11/24]

ferâğ-ı bâl: [11/25]

handân: [11/25]

İkbâl ü şevket dâyesi: [11/27]

izz ü sa‘âdet vâyesi: [11/27]

Mecd ü şeref pîrâyesi: [11/27]

nâzende âhû-yı harem: [11/27]

Dâmâd-ı vâlâ-menkabet [11/29]

Hem-nâm-ı nikû-yı Halîl: [11/30]

Pirâye-i zikr-i cemîl: [11/30]

ârâyîş-i seyf ü kalem: [11/30]

Miyân-ı pâdşeh-i dîn: [12/25]

pâdişâh-ı âsman-mesned: [13/13]

hayr-ı pâk: [13/16] [13/21]

sultân-ı İskender-kiyâset: [13/17]

hayr: [13/18]

ikrâm u hürmet: [13/19]

pâkize amel: [13/20]

hayr u ibâdet: [13/20]

nusret u tevîk: [13/21]

izz ü ikbâl: [13/25]

revnak-ı taht-ı sa'âdet: [13/25]

Hüner kadrin bil-: [13/27]

Celâl: [13/31]

Câh: [13/31]

izz [13/31]

devlet: [13/31]

âlâyış: [13/33]

âlây: [13/33]

âlâyış ü tertîb: [13/33]

fîrâz-ı sadr: [13/34]

ziynet: [13/34]

Vücûd: [13/35]

mâye-bahş-ı intizâm-ı dîn ü devlet: [13/35]

Hâtem-i Tay kıssası tahkîkî: [13/37]

vâlâ hümâ-yı evc-pervâz-ı celâlet: [15/2]

sîmurg-ı zerrin-pençe-i Kâf-ı mehâbet: [15/3]

hâk-i pâ-y: [15/15] [19/27]

âlî murakka': [15/19]

Midâd-i müşk-bûy: [15/19]

bâb-ı refî': [15/23]

kuvvet-i ta'lik: [15/36]

mihr-i kemâl: [16/14]

tûğ-ı şâhi-i bâğ-ı du'â-yı müstecâb: [17/13]

sermâye-bahş-ı reng ü tâb: [17/14]

arûs-ı devlet ü ikbâl: [17/15]

Gubâr-ı pâ-y: [17/16]

ruhsârına sür-: [17/16]

müşk-i nâb: [17/16]

Tınâb-ı sâye-bân: [17/17]

bend-i nikâb: [17/17]

vâlâ-cenâb: [17/19]

sa'y-i belîğ: [17/20]

Tırâz-ı haşmet: [17/20]

zîb-i der-i devlet-me'âb: [17/20]

saykal-ı âyîne-i re'y-i savâb: [17/22]

izz ü şân: [17/23]

rif'at: [17/23]

serâb: [17/24]

izz ü câh u ikbâl: [17/28]

medâr-ı iktisâb: [17/28]

Tırâz-ı râ'yet-i zer-peyker-i hurşîd-tâb: [17/29]

gerdûn-cenâb: [17/30]

mece d ü ulâ erkân: [18/3]

Peyk-i mevzun-reviş-i pâdişeh-i devrân: [18/20]

Şehriyâr-ı azamet-güster-i âlî-himmet: [18/22]

Arsa-i haşmet: [18/23]

bülend eyvân: [18/30]

eser-i vâlâ: [18/40]

feyz-i câvidân: [19/5]

yüzün ferş ed-: [19/23]

mülûkun şevketi: [19/31]

Bin ser-i düşmen fedâ: [19/37]

kemâl-i feyz: [24/2]

rûz-ı hümâyûn: [24/8]

ikbâl: [24/8] [24/36]

azm-i cevân: [24/9]

teşrîf: [24/10] [24/34] [24/36]

garka-i envâr-ı îmân eyle-: [24/13]

Ehl-i İslâm: [24/14]

imtidâd-ı vüs'at: [24/16]

hâlet: [24/17]

Mâye-i tedmîr-i ehl-i rafz u tuğyân: [24/29]

ta'vîze-i cân: [24/32]

reşk-i gül-istân: [24/33]

der-i vâlâ: [25/4]

hırz-ı amân: [25/7]

bâ'is-i ârâyış-i âlem: [25/8]

peyker-i hurşîd-i mefâhir: [25/9]

***Damat İbrahim Paşa (5)(6)(7)(8)(9)(12)(14)
(16)(17)(19)(20)(21)(22)(23)(26)(27)(28)(30)
(31)(32)(34)***

Adalet -8-

dâver-i gerdûn-kadr: [9/36]

Zîb-i evc-i ma'delet: [16/17]

Hakk: [21/14]

Adl: [21/14]

dâd-güster: [21/19]

âftâb-ı ma'delet: [28/5]

dâver-i âlî-himem: [28/10]

Zamân-ı devlet-i adl: [34/7]

Ahlak/Yaradılış -8-

müşîr-i pâk-tebâr: [6/38]

Nihâd-i pâk: [6/42]

Hulk: [6/51] [12/34] [19/60]

zât-ı pâk: [23/23]

tab': [28/6]

âsaf-ı pür-haşmet-i gerdûn-vakâr: [28/9]

Akıl -20-

Kemâl-i sür'at-ı zihn: [5/29]

Kilk: [5/29]

sebbâbe-i Bokrat-tedbîr: [5/38]

hüsn-i tedbîr: [8/2]

tedbîr: [9/27]

re'y: [12/32] [28/13]

Zihn-i vekkâd: [14/25]

akl-ı müşahhas: [14/29]

Re'y-i pâk: [16/23]

Pâşâ-yı Felâtun-re'y: [19/58]

Dûr-bîn-i fikr: [19/64]

çeşm-i fitnat: [19/64]

nükte-i pinhân: [19/64]

re'y-i enver: [19/66]

Endîşesinin künyesi: [20/21]

sedd-i sedîd: [28/13]

söz: [28/13]

tâc-ı isâbet: [28/13]

dürr-i şâhvâr: [28/13]

Bilginlik/Hüner -14-

Kemâl-i fazl: [5/46]

ma'ârif: [8/15]

Kemâl: [8/17]

ma'rifet: [8/17]

sadr-ı dâna: [8/17] [16/16]

Kalem: [9/26]

arsa-i irfân: [14/23]

nükte-i sencîde: [16/16]

Hâme: [16/32]

nevk-i kalem: [16/33]

dâna vezîr: [19/70]

dâna feylesof-ı hikmet-ârâ: [21/18]

Metâ'-ı ma'rifet: [21/21]

Cömertlik -169-

feyz-i cûd: [5/27]

lutf-ı amîm: [5/31]

iltifât: [5/32]

lutf: [5/33] [5/47] [6/37] [6/48] [6/50] [6/61]
[6/61] [12/31] [12/33] [12/44] [17/11] [19/58]
[19/66] [19/70] [19/71] [25/18] [8/36] [9/24]
[9/32] [9/34] [14/19] [21/1] [21/14] [21/14]
[21/25] [22/5] [22/6] [22/7] [26/5] [27/15]
[30/7]

ekrem: [6/38]

cûd: [6/39] [16/28] [25/18] [8/23] [14/17]
[22/8]

sehâ: [6/39]

atâyâ: [6/39]

Kef-i kerîm: [6/41] [23/28]

Keremver: [6/47] [21/19]

Kerem: [6/61] [25/17] [8/33] [22/5] [23/10]
[31/4]

âftâb-ı mekârim: [6/64]

ni'met: [7/36]

ihsân: [7/36] [17/12] [8/11] [8/33] [20/19]
[23/37] [27/15] [31/9]

lutf-ı firâvân: [7/36]

feyz-i cûd: [8/1]

Kemâl-i lutf: [8/1]

mesned-ârâ-yı himem: [8/2]

dest-i bezl-i ihsân: [8/3]

lutf-ı râhat-efzâyî: [8/3]

eltâf: [8/4] [8/11] [23/18]

halkı mâlik ed-: [8/7]

lutf-ı âlem-ârâ: [8/7]

lutf-ı şâmil: [8/8]

in'âm: [8/9]

sadr-ı kerem-güster: [8/10]

Cenâb-ı Âsaf-ı âlî-himem: [8/21]

Mükerrem: [8/24]

mekârim-perver: [8/30]

ihyâ kıl-: [8/34]

feyz-i dem-i cân-bahş-ı lutf: [8/34]

kerîmü's-şân: [8/35]

sadr-ı kerem-güster: [8/38]

dergeh-i cûd: [8/40]

peyvend-i dâmân-ı kerem: [8/40]

dest-i ihsân: [8/41]

inâyet: [8/45] [23/24]

himmet-i vâlâ: [9/31]

şöhret-i ihsân: [9/34]

cûd-ı müşahhas: [9/37]	düstûr-ı zî-şân-ı keremkâr: [21/11]
tûmâr-ı neseb-nâme-i himmet: [9/37]	yektâ kahramân-ı cûd: [21/17]
kân-ı kerem: [9/40] [14/32] [20/20] [20/23]	bende-perver: [21/19]
terbiyet: [12/33]	Zer-efşân: [21/21]
bahşîş-i zer: [12/39]	zât-ı keremkâr: [21/27]
vezîr-i mekârim-semîr: [12/40]	himmet: [22/8]
şüyû'-yî mekârim: [12/43]	âsaf-ı ekrem: [23/11]
Rehîn-i minnet ü ihsân: [12/44]	mükrem: [23/16]
keremkâr: [14/13] [34/7]	bezl: [23/17]
kef-i dür-pâş: [14/13]	vezîr-i kerem-pîşe: [23/23] [30/1]
ma'den-i ifzâl: [14/31]	sunûf-ı himem: [23/23]
zer: [14/31]	kef: [23/25]
Feyz-i eltâf: [16/27]	vezîr-i keremkâr: [23/27]
lafz-ı lutf: [16/28]	Kemâl-i cûd: [23/27]
düstûr-ı ekrem: [17/10]	zât-ı kerîm: [23/27]
feyz: [17/11]	Nevâziş-i kerem: [23/30]
Dest-i cûd: [14/14] [19/56] [23/12]	Kemâl-i lutf: [23/31]
Dermân: [19/58]	veliyy-i ni'am: [23/31]
pür-cûd: [19/67]	fart-ı lutf u ihsân: [23/32]
sadr-ı kerem-kâr: [20/16] [20/25] [20/27]	minnet ü ihsânın [23/33]
pür-ni'am-ı cûd u sehâ: [20/18]	feyz-i mekremet: [23/34]
Deryâ-yî himem: [20/20] [20/23]	garka-i bahr-i mekârim: [23/35]
bahr-ı atâ: [20/20]	Te'âkub-ı kerem: [23/35]
tab' u dil ü dest-i kerîm: [20/23]	Bezm-i âlî: [26/4]
ebr-i atâ: [20/23]	düstûr-ı zî-şân-ı kerem-perver: [27/1]
Feyz-i eser-i sâgar-ı dest-i kerem: [20/24]	Veliyy-i ni'met: [27/6]
himmet ü cûd: [21/3]	re'fet-i teşrîf: [27/6]
lutf u ihsân: [21/3]	sadr-ı himem-güster: [27/12]
lutf-ı hitâb: [21/4]	Kemâl-i lutf u ihsân: [27/14]

ebr-i nisân-ı kerem: [28/4]

dâmenin gevher-nisâr: [28/4]

âtıfet: [30/2]

Nesîm-i âtıfet ü cûd: [30/11]

âsaf-ı zî-şân-ı keremver: [31/1]

cihân-bahş: [31/7]

imdâd: [31/7]

Fenn-i kerem: [31/8]

fâzıl-ı allâme: [31/8]

atâ: [34/6]

Dürüstlük/Güvenilirlik -3-

sıdk-ı niyyet ü ihlâs: [12/52]

Hulûs-ı niyyet: [27/5]

sıdk-ı derûn: [27/5]

Egemenlik -32-

fermân-ı âlî-şân: [5/24]

kırânın devri: [5/28]

emn ü râhat: [6/54]

ber-taraf âşûb u gavgâ: [8/2]

Zamân-ı devlet: [8/12] [27/11]

haddin bil-: [8/13]

dâmânına pâyi çek-: [8/13]

men': [8/16] [23/17]

emn: [8/31]

âsûde: [8/31] [23/24]

tedbîr: [8/31]

hümâ-sâye: [9/25]

barıka-i hirmen-i âşûb u fiten: [9/26]

Nizâm: [12/48]

zamân-ı şerîf: [12/49]

ser-pençe-i fermân: [19/57]

dîde-i itkân: [19/65]

Devlet: [19/66]

nizâm-ı tâze: [19/66]

Ahd: [20/18] [21/25]

Devr: [20/28]

Âsûde-i cevri-i felek-i bî-ser ü pâ: [20/28]

Memnûn: [21/2]

re'âyâ emn ü râhatda: [21/26]

yedi iklîm: [23/24]

manzûm: [23/24]

umûr-ı ehem: [23/24]

nazm: [23/26]

Güzellik/Asalet -5-

âsaf-ı ferhunde-likâ: [20/17]

tal'at-ı cânân: [23/8]

tal'at-ı zîbâ: [23/8]

tal'at-i pâk: [30/4]

dîdâr-ı şerîf: [31/6]

Himaye -3-

Himâyet: [6/63] [23/24]

Çerâğ et-: [8/45]

İtibar -22-

şerîf: [6/53]

nâm-ı vâlâ: [8/10]

nâm:[8/11] [9/28] [12/42] [22/5] [22/9] [23/7]
[31/2]

Ser-pençesinin nâmı: [20/20]

ikbâl ü şeref: [20/26]

unvân: [21/15] [26/3] [32/10]

meşhûr: [23/20]

sadr-ı âlî-şân: [23/23] [30/1]

debdebe: [26/3]

haşmet: [26/3]

izz ü şân: [27/1]

nûr-ı i'tibâr: [28/5]

vezîr-i nâmdâr: [28/10]

Hücûm-ı satvet: [12/53]

gürz-i gâv-sâz-ı Rüstem: [16/21]

Nazra-i hışm: [16/26]

Çûb-ı tîr: [16/30]

Tüfeng: [16/31]

Zûr-ı satvet: [19/57]

şemşîr-i tîz ü âbdâr: [19/63]

yâl ü düm-i rahş: [14/26]

Bîm-i ser-i şemşîr-i dirahşan güher: [20/22]

dest-i pür-zûr: [21/17]

mâye-i teb-lerze-i dehşet: [31/10]

şemşîr: [31/10]

hançer: [31/10]

Rahş: [32/10]

Kahramanlık/Yiğitlik -27-

Hurûş-ı kîn: [5/26]

hâsıl-ı darb: [5/30]

satvet: [5/33]

kuvvet-i bâzû: [6/45]

nîze: [6/45]

ser-i nîze: [6/46]

mürüvvet: [6/50] [22/6]

ıstabl-ı hâs: [8/22]

Süm-i esb: [8/26]

Seyf: [9/26]

Peyker-i hançer: [9/35]

Müşîr-i şîr-i dil: [12/40]

Kıymet -11-

Tırâz-ı mesned-i izz ü şeref: [5/17]

düstûr-ı güzîn: [5/41]

Tırâz-ı efser-i şâh: [5/42]

yegâne-i devr-i zamâne: [6/49]

Nazîrin olmadı: [6/49]

kadrin bil-: [8/17]

Veliyy-i ni'met: [8/47] [21/24]

Ümmîdgâh: [8/47]

pâdişâh-ı gül: [17/9]

Mislinin yok: [14/33]

Komutanlık/Zafer -6-

peyâm-ı feth ü zafer: [12/49]

nusret: [14/21]

şemşîr: [14/21]

ceyş: [14/23]

Kal'a-ı mahbere: [14/23]

Azm: [31/1]

Makam -194-

bezm-i sadr-ı kâm-rân: [5/15]

Nigâh-bân-ı cihân: [5/18]

mi'mâr-ı tedbîr: [5/18]

Vezîr-i muhterem: [5/19]

Dâmâd: [5/19]

Pâşâ: [5/19] [8/19] [28/15]

ferr-i mencuk-ı otağ: [5/20]

kürsî-i divân: [5/22]

Nigeh-dârân-ı divân-hâne: [5/22]

Hudâvend: [5/31] [8/18] [8/30] [21/7] [21/15]

Hidiv: [5/31] [5/35] [5/44] [6/47] [12/45]
[21/20]

âsaf: [5/31] [6/64] [14/24] [16/15] [16/28]
[16/35] [16/47] [14/35] [28/16]

kânûn-ı makbûl: [5/39]

hidiv-i muhterem: [5/46]

hazret-i sadr-ı güzîn: [6/35]

Vezîr-i a'zam: [6/38]

Cihân-penâh: [6/47]

sadr: [6/47] [12/48] [8/31] [22/10] [31/12]

hidiv-i cihân: [6/48]

devlet: [6/52] [8/45] [16/23] [21/23] [22/4]
[22/10] [22/11]

câh: [6/52] [22/4]

kul: [6/62] [8/14] [8/37] [14/35] [27/11]
[27/12]

efendi: [6/65] [8/46] [8/47] [21/14] [22/6]
[27/10] [27/15]

sadr-ı zî-şân: [8/4] [21/9] [21/16] [23/10]
[34/6]

hidiv-i muhterem: [8/6]

Vezîr: [8/19] [16/25] [22/11]

Cenâb-ı Âsaf-ı zî-şân: [8/20]

Dergâh: [8/21] [8/43] [16/18] [16/25] [20/26]
[21/15]

sıhr-ı sultân-ı cihân: [8/24]

sadr-ı cihân-ârâ: [8/30]

sadr-ı a'lâ: [8/30]

teşrif: [8/31]

hidmet: [8/36]

eşgâl-ı umûr-ı saltanat: [8/39]

sadr-ı güzîn: [8/43]

Der-i ikbâl: [8/44]

Fermân: [8/46] [12/53]

Der: [8/46] [9/38]

Bende: [8/46] [16/34] [21/4] [23/16]

Emr: [8/47]

vezîr-i a'zam: [9/25] [19/67]

Sâhib-i seyf ü kalem: [9/25]

mâlik-i nakz u ibrâm: [9/25]

Pençe buyruldu: [9/28]

Âsaf-ı Cem-menîş: [9/36]

Zuhûr: [9/37]

Çâker: [9/38]

Der-i sa'âdet: [12/36]

Hükm: [12/37]

Hidmet: [12/37] [17/9] [27/13]

âsaf-ı zî-şân: [12/38]

sadr-ı cihânân: [12/38] [32/1]

hidiv-i cihân: [12/41]

ikbâl: [12/41]

Cihân-penâh: [12/45]

Teşrif: [12/48]

Âsaf-ı ahd: [14/12]

Hâme-i pâk: [14/23]

Derbân: [14/24]

Meclis: [14/27]

Sadr-ı divân: [14/34] [21/16]

Pâşâ-yı cihân-pîrâ: [16/15]

Pençe-i fermân-ı âli-şân: [16/17]

Âsaf-ı Nûşîrevân-mesned: [16/19]

Bezm: [16/19] [14/28]

Râ'yet-i mansûr: [16/20]

Pîş: [16/20]

hümâyun-mesned: [16/28]

şâh-ı kâm-yâb: [17/9]

şehenşâh-ı zî-şân: [17/10]

mâlik-rikâb: [17/10]

vekîl-i saltanat: [19/59]

Âsaf-ı pür-haşmet: [19/67]

Şehriyâr: [19/70]

şehenşâh-ı cihân: [19/71]

hünkâr: [19/72]

dâmân: [19/72]

şehenşâh: [19/73]

âsaf-ı Cem-rütbe: [25/17]

cihân-sadr: [20/26]

abd-i nâlân: [21/2]

kesret-i şughl-ı hükûmet: [21/6]

sultân: [21/12]

Huzûr: [21/13]

emr ü fermân: [21/13]

ser-mesned-i câh u celâl: [21/16]

âsaf-ı cihân: [22/1]

edeb: [22/1]

kul et-: [22/4]

kapı: [22/4] [30/7]

teşrif eyle-: [22/10]

makâm-ı hidmet: [23/2]

âsaf-ı a'zam: [23/10]

Vezîr-i devr-i zamân: [23/13]

hayl ü haşem: [23/14]

hidivü'l-yevm: [23/16]

Nüfûz-ı emr: [23/17]

Alemler: [23/20]

Eserler: [23/20]

Mesned: [23/21] [31/5]

sıhr-ı hâs: [23/22]

hükm-i seyf ü kalem: [23/25]

Umûr-ı memleket-i Rûm: [23/26]

Nigîn: [23/28]

hidîv-i cihân: [23/29]
abd-i kemter: [23/32]
düstûr-ı güzîn: [26/1]
makdem: [26/4] [30/5]
mesned-i dirîn: [27/3]
Cenâb-ı sıhr-ı hâs-ı muhterem: [27/6]
sadr-ı mu‘azzam: [27/8]
Vezîrân-ı selef: [27/9]
etbâ‘-ı kirâm: [27/9]
ser-dâr: [27/9]
ser-defter: [27/9]
sadr-ı meclis: [27/10]
vezîr-i a‘zam-ı mihr-iştihâr: [28/1]
dâmâd-ı âlî-şân: [28/6]
hidîv-i muhterem: [28/10]
cihândâr-ı mu‘azzam: [28/10]
pâsbân-ı dergeh: [28/11]
Sadr-ı âlî: [28/12]
Kâr-ı mülk ü millet: [28/13]
sadr-ı şeref: [31/2]
Sadr-ı eyvân: [32/1]
âsaf-ı devran: [32/4]
makdem-i âlî: [32/9]
der-i devlet: [32/9]

Mekân -73-

Harem-serây: [6/44]
Kâfûr-ı zer-kemer hâdim: [6/44]
Oda: [14/16]

Kasr/kasrlar: [14/16] [20/15]
Dîvân: [14/16]
Gülşen: [17/9]
Kasrı dîvârı: [19/62]
âyîne-i rahşân: [19/62]
Sahn-ı Sa‘d-âbâd: [19/70]
Sa‘d-âbâd: [19/71] [19/73]
Lâlezâr: [19/72]
Çırâğân: [19/73]
Seyrân: [19/73]
şehir-i İstanbul: [20/1]
seng: [20/1]
gevher-i yektâ: [20/2]
bahr: [20/2]
kân-ı ni‘am: [20/3]
bâğ-ı İrem: [20/3]
hâlet: [20/4]
âb u havâ: [20/4]
bağçe: [20/5]
çemen-istân-ı letâfet: [20/5]
gûşe: [20/5]
meclis-i pür-feyz ü safâ: [20/5]
Gülzârlar: [20/6]
Dergâhlar: [20/7]
Kâlâ-yı ma‘ârif: [20/8]
Sûklar: [20/8]
Bâzâr-ı hüner: [20/8]
ma‘den-i ilm ü ulemâ: [20/8]
Câmî‘ler: [20/9]

Mescidler: [20/10]

Kandiller: [20/10]

Ser-çeşmeler: [20/11]

Germ-âbeler: [20/11]

halkının etvârı: [20/12]

pesendîde vü makbûl: [20/12]

âlem-i nev-resm-i safâ: [20/13]

Nâm: [20/14]

sa'd: [20/14]

âbâd: [20/14]

İstanbul: [20/14] [20/16]

sermâye-i fahr: [20/14]

Kûhsârlar: [20/15]

Bâğlar: [20/15]

Cedvel-i Sîm: [22/16]

Havzın safâsı: [22/17]

Meclis: [26/1] [30/8]

Makdem-i meymenet-âmiz: [26/2]

Tezyîn: [26/2]

sohbet-i helvâ: [26/7] [28/16]

şeb: [28/16]

bülend-eyvân: [30/1]

revzen: [30/4]

fezâ: [30/10]

bezmgâh: [30/10]

bezm: [31/5] [32/2] [32/6]

Bağ: [31/11]

Gül: [31/11]

meclis-i hâs: [31/11]

micmer: [31/11]

Zeyn ol-: [32/7]

Şükûfe: [32/7]

sarây-ı âlî: [32/7]

debdebe: [32/8]

Merhamet/Cezalandırıcılık -14-

zıll-ı zalîl-i re'fet: [5/40]

kahr: [6/43] [14/18]

şefkat: [6/55] [8/16]

rahm: [6/55]

sudûr-ı kibâr: [6/55]

müşfik: [6/65]

Kemâl-i re'fet: [8/8]

dâmân-ı lutf u re'fet: [8/20]

bâd-ı semûm-ı sahat: [9/29]

re'fet: [23/31]

re'fet ü eltâf: [23/33]

nigâh-ı re'fet: [28/15]

Mutluluk -73-

kâm-rân et-: [6/50]

memleket halkına kâm-bahşâyî: [8/6]

gamdan âzâde: [8/8]

Tarâvet bul-: [8/11]

vakt-i sûr: [8/24]

devlet: [8/31] [17/11] [32/3]

kâm/kâmlar: [8/38] [26/7]

zevk u safâ: [12/39] [20/15]

ziynet ü fer: [12/48]
Hurrem: [16/27]
ser-sebz: [16/27]
Meserret/meserretler: [21/7] [21/8] [21/10]
[21/12] [21/15] [25/17] [28/16]
neş'e-i câvîd: [14/20]
Şâdmân: [14/26]
revân-bahş: [20/11]
safâ: [20/11] [23/3] [28/6]
şifâ: [20/11]
şevk u tarab: [20/15]
hoş-dem: [21/25]
hurrem: [21/25]
sâyesinde kâm al-: [22/8]
mübârek: [23/1]
mes'ûd: [23/1]
rûz-ı ferruh-dem: [23/1]
güşâde: [23/1]
dil-keş: [23/1]
zamâne-i hurrem: [23/1]
ferah: [23/3]
ferhunde demler [27/3]
eski âlemler: [27/3]
kıldın hânesin pür zîver: [27/7]
zîb ü fer: [27/10]
hurrem ü handân: [27/11]
pür sürûr: [27/11]
ahbâbın sürûrî: [27/13]
mesned kâmkâr: [28/1]

pür-zîb bezm: [28/2]
kudûm-ı hurrem-i fasl-ı bahâr: [28/2]
devlet-hâne: [28/3]
mesrûr: [28/6]
şâd: [28/8]
vezîr-i kâm-rân: [28/11]
şevk: [28/16] [30/3]
Düşmenin helvâsı: [28/17]
tâbân eyle-: [30/2]
Derûn: [30/3]
Âbâdân: [30/3]
Sürûr-ı nûr: [30/4]
feyz ü safâ: [30/5]
dil-i sıhr-i güzîn: [30/8]
handân: [30/8] [32/3]
sürûr-âbâd: [30/9]
medâr-ı sa'âdet-i câvîd: [30/10]
feyz-resân: [30/10]
nûr-ı surûr: [32/2]
nevrûz: [32/6]
şâdân: [32/9]
sa'âdet: [32/10]
şevk-âver ü sa'id: [34/6]

Talihlilik/Kutluluk -13-

kıldı Hudâ: [5/40]
tevfik: [5/41]
Înâyet eyledi Hak: [5/41]
etmiş Hudâ ihsân: [6/51]

baht-ı tâli': [6/51]

etmiş felek îsâr: [6/51]

baht: [8/21] [16/22]

ferruh-fer: [12/40]

irtifâ'-yı kevkeb: [16/29]

Sadr-ı pür-kevkebe: [26/5]

Yümn: [27/6]

Cenâb-ı Hak eylemiş ihsân: [30/9]

Yücelik -211-

Cihân-sadr-ı mu'allâ-kadr: [5/16]

bezm-i celâl: [5/16]

bezm-i hâs: [5/17]

Süvâr: [5/21]

Âlâ: [5/21]

Pây: [5/23]

sâyîde etmek cebhesin: [5/23]

Öp-: [5/24]

Zuhûr-ı mihr: [5/25]

feyz-i cedîd-i rûh: [5/32]

hıdmet devlet ü dîn: [5/35]

Du'â-yı devletin farz: [5/35]

Merhem: [5/39]

zahm-ı nihân: [5/39]

tertîb-i ilâc: [5/39]

Ser-i ikbâl-i yâr-ı husrev-i Cemşîd-şân: [5/40]

şeh-i vâlâ-mekân: [5/41]

Nişân-ı hâk-i dergâh: [5/42]

Cenâb-ı hazret-i düstûr-ı âsman-mesned: [6/36]

mihr-i zât: [6/36]

Semiyy-i cedd-i resûl-ı Hudâ: [6/37]

Yegâne sıhr-ı güzîn-i halîfetü'l-islâm: [6/38]

Dokunsa neşv ü nemâ bulur: [6/40]

vezîr-i felek-bârgâh-ı mihr-âsâr: [6/47]

izz: [6/52] [22/4] [32/10]

bülend: [6/52]

medîd: [6/52]

zamân-ı şerîf: [6/54]

mesned-i vâlâ: [6/56]

makâm-ı refî': [6/56]

hazret: [6/61]

âftâb-ı feyz-âsâr: [6/62]

feyz: [6/64] [14/17] [22/7]

Firâz-ı mesned: [7/37]

sâye-i ikbâl: [7/37]

kâdir: [8/16]

çerâğ-ı dûdmân-ı nükte-pîrâyî: [8/18]

rütbe-i kadr: [8/20]

vaz'-ı cebîn: [8/27]

râh: [8/27]

Der-i vâlâ: [8/29]

haşmet ü câh: [8/29]

âlây: [8/29]

Cenâb-ı hazret: [8/31]

Du'â-yı izz ü câh: [8/32]

dergeh-i iclâl: [8/36]

der-i ikbâl: [8/41]

ru'ûs-ı sîm-sîmâ: [8/41]

bûs eyle-: [8/42]

baş üzre koy-: [8/42]

müttekâ-pîrâ-yı Dârâyî: [8/43]

zîb-i sadr-ı kâr-fermâyî: [8/47]

hem-nâm-ı şeref-zâ-yı Halîl İbrahîm: [9/24]

ziynet-i tâm: [9/24]

Âsmân-pâye: [9/25]

ebr-i bahâr-ı çemen-istân-ı merâm: [9/26]

Hirmen: [9/27]

feyz-i nazar: [9/30]

sebeb-i tevbe-i çarh-ı hod-kâm: [9/36]

Şem': [9/38]

Pervâne: [9/38]

der-i iclâl: [9/39]

Semiyy-i cedd-i Nebiyy-i kerîm: [12/29]

Yemîn-i devlet ü dîn: [12/29]

âsaf-ı cihân-dâver: [12/29]

Karârgâh: [12/30]

kasr-ı âsman-mesned: [12/30]

izz ü devlet: [12/30] [17/10] [19/73]

gerden-nihâd: [12/37]

heft iklîm: [12/37]

dest-beste: [12/37]

heft ahter: [12/37]

sadr-ı âsman-kadr: [12/40]

mâye-i ziynet: [12/41]

mâye-i fer: [12/41]

medh: [12/42]

medâyiḥ: [12/43]

iclâl: [12/50]

zuhûr: [12/50]

sana kimler mukâbil: [12/51]

Hâk-bûs-ı der-i düstûr-ı cihânân: [14/9]

hem-nâm-ı şeref-zâ-yı Halîl: [14/10]

Sadr-ı Cem-mertebe: [14/11]

zât-ı şerîf: [14/11] [20/18]

ikbâl: [14/12] [14/16] [19/68] [20/3] [22/4]
[23/7] [26/1] [28/14] [32/2]

celâl: [14/12]

bûs: [14/14]

harem-i kalb: [14/15]

harem-i kân: [14/14]

pâyini öp-: [14/16] [14/27]

hayât-ı ebedî: [14/19]

San'at: [14/22]

alem-dâr: [14/23]

bâb-ı refî': [14/24]

adû: [14/26]

nûr-ı mülâhhas: [14/28]

bedr-i tamâm: [16/15]

Lâyık-ı tâc-ı şehân: [16/16]

gevher-i yektâ: [16/16]

gurre-i garrâ: [16/17]

Sadr-ı İskender-ḥaşem: [16/18]

Takvîyet: [16/22]

nâfi': [16/24]

terbiyet: [16/27]	cihân yek-pâre nûrânî: [21/26]
sadr-ı felek-kadr: [16/28]	pâyini bûs et-: [22/1]
Hem-tulû': [16/30]	debdebe-i tabl-ı haşmet: [22/2]
hem-cenâh: [16/30]	devlet ü câh: [22/2]
hem-ser: [16/30]	Ca'fer-i zamân: [22/3]
hem-pâ: [16/30]	dest-i zuhûr: [22/9]
ebr-i gevher-zâ: [16/32]	Vasf: [22/12]
Zemin bûs: [17/10]	rif'at: [23/5]
âftâb: [17/11]	Celâl: [23/9]
Ca'fer-i Hâtem-şiyem: [19/55]	teşrif eyle-: [23/10]
Fâ'ik: [19/59]	Tılsım-ı mülk ü milel: [23/11]
İstihsân: [19/61]	hırz-ı cân-ı heft iklim: [23/11]
yüz sür-: [19/72]	Penâh-ı devlet ü ikbâl: [23/11]
izz ü ulâ: [20/3]	Semiyy-i pâk-i nebiyy-i kerîm: [23/12]
Dâmâd-ı güzîn-i şeh-i zî-şân-ı felek-câh: [20/17]	Celâl ü câh: [23/13]
Fahrü'l-vüzerâ: [20/17]	Haşmet: [23/15] [32/10]
Hem-nâm-ı Halîl: [20/18]	mu'zam: [23/20]
Nûr ibni süheyl ibni reşad ibni zekâ: [20/21]	mihr-i burc-ı vezâret: [23/21]
Hâtem-sıfat: [20/23]	burc-ı zû-cesedeyn: [23/25]
dergâh-i refi': [20/25]	tab' u cilâ: [23/34]
kıble-i ümmîd ü recâ: [20/25]	hâk-i der-i inâyet: [23/37]
felek-pâye: [20/26]	Kadîmî âşiyân-ı devlet ü iclâl: [27/2]
burc-ı izz ü devlet: [21/1]	leb-i bâm: [27/4]
hurşîd-i tâbân: [21/1]	çerâğ-ı hâs-ı mukbil: [27/5]
bir birine kat-: [21/17]	teşrif-i eltâf: [27/7]
memleket-pîrâ: [21/19]	zât-ı kerîm: [27/9]
Ehâlî izz ü devletde: [21/26]	meclis-i vâlâ: [27/10]
Hüner erbâbı rif'atda: [21/26]	ahbâb-ı kirâm: [27/12]
	Yümn-i teşrif: [28/1]

Sâye-i ikbâl ü câh: [28/3]

tâc-ı fark-ı iftihâr: [28/3]

Ferr ü tâb: [28/5]

Teşrîf: [28/7] [30/10]

sermâye-i izz ü şeref: [28/7]

İltifât: [28/7]

Fahr: [28/8]

kâşânesin müşerref eyle-: [28/9]

gevher-i sır-âb: [28/12]

kân-ı izz ü câh: [28/12]

Mihr-i gerdûn-ı ma'âlî: [28/12]

iftihâr-ı rûzgâr: [28/12]

Âsaf-ı gerdûn-haşem: [28/14]

Müşerref: [30/1]

Kudûm: [30/1]

Âşiyân: [30/3]

bûse-i dâmân: [30/6]

güzâr: [30/12]

nâme-i ikbâl müşerref: [31/2]

Zât: [31/2]

zîynet ü zîver: [31/2]

Teşrîf: [31/3] [31/5]

hâne-i iclâl müzeyyen: [31/3]

Eltâf: [31/3]

çehre-i âmâl münevver: [31/3]

mâye-i ikbâl: [31/5]

mihr-i dırahşan: [32/2]

muntazır-ı devlet-i didâr: [32/4]

Dest-bûs: [32/5]

Âriyet: [32/5]

İzz ü ikbâl: [32/9]

Dâmen: [32/10]

Mustafa Paşa (26)(29)

Adalet -1-

Dâver: [36/23]

Ahlak/Yaradılış -2-

Derûn: [29/11]

Necâbet: [36/20]

Akıl -1-

Re'y-i pür-nûr: [36/28]

Cömertlik -16-

ebr-i kerem: [29/5]

lutf: [29/10] [36/31]

kef-i dür-pâş: [36/17]

benân: [36/17]

neyl-i ifzâl: [36/17]

atâ mıkıyası: [36/17]

Maskat-ı re's-i himem: [36/24]

cihân-ı mekremet: [36/26]

dest ü dil: [36/26]

Lutf u ihsan kân: [36/26]

cûd u himem deryâsı: [36/26]

Mekremet [36/27]

Nevâziş: [36/27]

Himmet: [36/27]

İfzâl: [36/27]

Güzellik/Asalet -1-

Kadd: [36/23]

İtibar -1-

devlet ü şân: [29/9]

Kahramanlık/Yiğitlik -2-

Bahr-ı zehhâr-ı mürüvvet: [36/17]

Hançer: [36/25]

Kıymet -2-

Hayât-ı câvîdanî: [29/3]

Bahârân: [29/3]

Makam -21-

âlemin düstûr-ı zî-şân: [29/1]

Bezendi makdem: [29/2]

düstûr-ı mülk-ârâ: [29/4]

sadr-ı mu‘azzam: [29/8]

sıhr-ı güzîn: [29/9]

yümn-i makdem: [29/9]

Efendi: [29/12] [29/15]

Bende: [29/14]

cenâb-ı âsaf: [36/13]

âsaf: [36/14] [36/23] [36/29]

sarây-ı câh: [36/14]

Âsaf-ı ferman-revâ: [36/15]

Pâşâ-yı tevkî‘: [36/16]

Dergeh: [36/24]

melce vü me'vâ: [36/24]

fass-ı hâtem: [36/25]

devlet: [36/28]

çâker-nevâz: [36/29]

Mekân -30-

meclis-i pür-feyz: [26/9]

eyvân: [29/1]

helvâ bezmi: [29/7]

Kasr-ı rûh-efzâ: [36/1]

hüsn ü bahâ me'vâsı: [36/1]

ferş-i cihân-ârâsı: [36/1]

tarh-ı cedîd-i sakf-ı âlî: [36/2]

Dâr-ı huld: [36/4]

Beyt: [36/4]

beyt-i cennet: [36/4]

hâk-i der: [36/5]

tıfl-ı nev-peydâsı: [36/6]

deryâ dâyesi: [36/7]

kûhsâr lâlâsı: [36/7]

Kûh sakınmakda: [36/8]

âyînedâr-ı tal‘at-ı garrâsı: [36/8]

sâhil-serâ: [36/9]

reng ü bûy-ı nev-bahâr: [36/9]

Gülşen-i pür-feyz: [36/9]

gonca-i ra‘nâsı: [36/9]

Tıynet-i hâk: [36/10]

dil-cûy: [36/10]

bûy-ı âşinâ: [36/10]

Milket-i bâğ u bahâr: [36/10]

gûlzâr-ı pür-feyz-i temâşâ-yı garîb: [36/11]

behişt-i heşt: [36/11]

gûşe-i tenhâsı: [36/11]

menzilgeh: [36/13]

me'vâ: [36/13]

Kasr-ı la'îl-i dil-ârâ-yı gül: [36/35]

Mutluluk -13-

bezm-i safâ-bahş: [26/10]

Sa'âdet: [29/1]

ezhâr ü fevâkih: [29/2]

tefrîh-i kudûm: [29/5]

şükrâne-i teşrîf: [29/6]

feyz-i meserret: [29/10]

Sürûr: [29/11]

Şevk: [29/11]

sîr-âb-ı şevk: [29/12]

âb-ı hayât-ı ehl-perver: [29/13]

ihyâ eyle-: [29/13]

şevk u tarab: [29/14]

memnûn-ı lutf: [29/15]

Soy -1-

dûdmân-ı devlet: [36/24]

Yücelik -29-

Hâk-i iclâl-i veliyyü'n-ni'am: [26/8]

yüz sür-: [26/8]

saff-ı ni'al: [26/10]

vaz'-ı cebîn: [26/10]

teşrîf: [29/3]

Tabîb-i illet-i âlem: [29/4]

illet ü endûh pâyânı: [29/4]

haşmet: [29/8]

iclâl: [29/9]

iltifât: [29/12]

câh u celâl: [36/3]

celâlet-hâne: [36/13]

muhît-i çarh: [36/14]

gerdûn-pâye: [36/16]

Mâh-ı nev: [36/16]

seng-i fesân-ı hançer-i tuğrâsı: [36/16]

Yekke-tâz-ı arsa-i haşmet: [36/18]

Şâne-i yâl ü düm-i rahş-ı cihân-peymâsı:
[36/18]

rif'at: [36/19]

Hazret-i dür ibni gays ibni sahâb ibni'l-bahir:
[36/20]

Mâh hâcib: [36/21]

mihr micmerdâr: [36/21]

keyvân pâsbân: [36/21]

âlî-cenâb: [36/23]

Cem-şükûh: [36/23]

İkbâl: [36/25]

Celâl: [36/25]

gurre-i garrâsı: [36/25]

delîl-i muntazam: [36/28]

Mahmut Paşa (33)

Ahlak/Yaradılış -1-

Tab': [33/12]

Cömertlik -10-

himem-perver: [33/1]

himmetin kadri bülend: [33/2]

terfîh eyle-: [33/4]

mekârim-perver: [33/7]

cûd: [33/9] [33/11]

kerem: [33/9]

Himmet: [33/10]

asl-ı eltâf-ı himem: [33/10]

Lutf: [33/11]

Makam -12-

vezîr-i Cem-haşem: [33/1]

hidîv-i muhterem: [33/1]

Devlet: [33/2] [33/6]

Hidmet: [33/2]

sadr-ı a'zam: [33/6]

Âsaf: [33/7]

Sadr: [33/7]

Dergeh: [33/8]

Hidmet: [33/8]

Âsitân: [33/9]

Penâh: [33/9]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

Re'fet: [33/10]

Mutluluk -2-

kıldın nev-cüvân: [33/3]

mâye-i fevz ü felâh: [33/10]

Talihlilik/Kutluluk -1-

bülend-ahter: [33/1]

Yücelik -3-

vezîr-i a'zam-ı gerdûn-âlem: [33/7]

melce-i erbâb-ı câh: [33/8]

mefhar-ı ehl-i ni'am: [33/8]

Defter Emîni Mehmed Efendi (37)

Bilginlik/Hüner -5-

Kemâl: [37/3]

kilk-i sühan-güzâr: [37/14]

kilk-i ter-zebân: [37/15]

güftârı bahşîş: [37/15]

lü'lü-i şehvâr: [37/15]

İtibar -1-

Nâm: [37/13]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Tîr: [37/16]

Makam -1-

hâce-i cihân: [37/12]

Mekân -19-

Kasr: [37/1]

cüft-i zer-nigâr: [37/2]

zemîn-i hûb: [37/4]

dîl-cûy: [37/4]

müşk-bûy: [37/4]

sakf-ı pâk: [37/4]

pür-nakş: [37/4]

pür-nigâr: [37/4]

tabî'at: [37/5]

tarh-ı ikâmet: [37/7]

Dîvâr-ı tâbdâr: [37/8]

Behişt: [37/8]

aks-i şükûfezâr: [37/8]

terkîb-i huld: [37/9]

lâlezâr: [37/10]

keşt-i piyâle-i Cem: [37/10]

gül-sitân: [37/10]

kânın hazînedârı: [37/10]

çeşme-sâr: [37/11]

Mutluluk -1-

feyz ü neşât: [37/6]

Yücelik -9-

Feyz: [37/3]

pür-zîb: [37/12]

Menşûr-ı izz ü câh: [37/12]

Hem-nâm-ı fahr-ı âlem: [37/13]

zebân-şinâs: [37/16]

mahdûm: [37/16]

üstâd: [37/16]

Bircisin akl u fikri hem-râzı: [37/16]

Müsteşâr: [37/16]

ŞEYH GÂLİP

III. Selim (11)(12)(13)(14)(15)(16)(17)(18) (19)(20)

Adalet -19-

Adl: [12/12] [17/12]

hükm: [12/12]

Dâver: [14/32] [20/17]

dâd-ger: [14/32]

mâ'delet-güster: [15/20]

Hidîv-i mâdelet-ârâ: [16/34]

Adâlet: [16/35]

itidâl-i adl: [17/13]

mâ'delet-bünyâd: [18/6]

dâver-i gerdûn-himem: [19/18]

pîrâye-bahş-ı ma'delet: [19/20]

dâdârlar dâd-âver: [19/21]

âheng-i adl ü dâd: [19/25]

dâver-i dâd-âferîn: [19/31]

âfâk-ı dâver-i meşrık: [20/5]

zamân-ı nev-i bahâr-ı adl-i şâhî: [22/17]

ma'delet: [30/2]

Ahlak/Yaradılış -15-

Hulk: [13/22]

Tab'-ı bülend: [13/29]

Latîf: [13/29]

dil-pezir: [13/29]

Vasf-ı cemîl: [13/30]

ahlâk: [14/38]

Kemâl-ı lutf-ı tâb': [15/21]

Selîm: [16/31]

münkilibu'l-kalb: [16/37]

kûh-ı vakâr: [16/37]

Safâ-yı meşreb: [17/12]

tab'-ı pîrâne: [17/14]

evsâf-ı bülend: [18/15]

hâkân-ı kerrûbî-şiyem: [19/20]

şeh-i gerdûn-vekâr: [23/10]

Akıl -18-

re'y: [11/30] [20/15] [20/19] [20/24] [20/26]

Tedbîr-i safî: [12/15]

müsâdif-i re'y-i münîr: [12/18]

Pan-zehr-i re'y: [13/25]

akl-ı rasîn-i mehâbet: [13/27]

Hâtır-ı enver: [14/17]

Re'y-i derrâk: [14/20]

şu'â-ı re'y: [14/31]

re'y-i hâs-ı pâsbân: [17/15]

re'y-i cezm: [19/23]

re'y-i ehemm: [19/25]

tedbîr: [19/32]

mestûr: [20/24]

himmet: [20/16]

Bilginlik/Hüner -3-

lem'a-i irfân: [14/23]

Hünerver: [16/29]

padişâh-ı pür-yakîn: [19/31]

Cömertlik -42-

mesârif: [11/24]

mekrûmet: [11/26]

himmet: [11/27] [14/18] [15/23] [16/34]
[17/7] [17/9] [22/13]

şeyh-i hâver-i kerem: [12/9]

keremver: [12/13]

Lutf: [12/16] [18/14] [19/32] [23/11]

zer-feşan-ı cûd: [12/16]

derecât-ı atâ: [12/17]

Hânedân-ı kerem: [14/18]

Kişver-i cûd: [14/21]

bârîka-i cûd: [14/24]

vakt-ı atâ: [14/26]

nisâr-ı dest: [14/26]

kerem: [14/37] [19/28]

Kef-i kifâyet-i Sultân: [16/28]

kerîm: [16/31]

hulk-i kerîm: [16/33]

ihşân-i bî-hisâb şümâr: [16/38]

kerem- güster: [16/39]

inâyet: [16/40]

kemâl-i kerem: [16/41]

ihşân: [17/14]

pür-himem: [18/7]

Nesak sâz-ı kerem: [18/7]

hayr-endîşe: [18/12]

pür-kerem: [19/19]

Vehhâb-ı nakd-i kûh kûh: [19/22]

behşende-i genc-i derem: [19/22]

İhsân-ı bî-pâyân: [19/28]

cûd: [22/15]

keffül-hadîb-i cûd u ihşân: [22/15]

kemâl-i bahşîş: [23/12]

Dindarlık -1-

Esâs-ı dîn: [17/16]

Dürüstlük/Güvenilirlik -4-

sıdk: [15/23]

niyyet: [15/23]

Sırât-ı müstakîm: [17/15]

şân: [17/7]

Egemenlik -10-

Hüsn-i nizâm-ı Mehdî-i sâhib-zamân: [13/18]

Nâzm-ı umûr: [13/21]

ocag-ı eyyâm: [14/22]

devr: [15/20] [18/11] [20/23]

tanzîm-i umûr-ı dîn ü dünyâ: [17/15]

düşmeni sür-: [19/32]

nizâm-ı umûr: [20/14]

devr-i devâm-ı itâat: [20/22]

Güzellik/Asalet -5-

gün yüzü: [15/29]

vuslat: [15/29]

Keşide-i kâmet-i tûbâ: [16/27]

şâh-ı hurşîd-i gül-endâm: [18/1]

câme-i gülgûn-ı bayrâm: [18/1]

Halifelik -4-

peygamber-mesnedâ: [15/26]

Hilâfet hükmü: [17/4]

zıll-ı ilâhî: [17/4]

dâmen-i Sultân-ı İslâm: [18/5]

Himaye -4-

zıll-ı memdûd: [15/28]

baht-ı didâr: [15/28]

irşâd: [17/10]

çerâğ et-: [14/32]

İtibar -4-

şeref ver-: [14/19]

izz ü şân: [15/27]

resm-i şâhân-ı nîgû-nâm: [18/11]

kadr ü şân: [19/28]

Kahramanlık/Yiğitlik -31-

tîğ: [11/16]

Şemşîr: [12/14]

sıyt-i hadeng: [13/20]

debdeb-i kûs-ı şevket: [13/19]

Râhş-ı iklim-i neverd: [14/28]

na'l: [14/28]

şâh-ı mürtezâ-heybet: [15/21]

Gubâr-ı sümm-i rahş: [16/27]

dilîr-i Rüstem-gîr: [16/34]

pür-şevket: [18/3]

mehâbbet: [18/3]

Benekli: [18/4]

kâbâ-yı âsmân-gûn: [18/4]

lâbis: [18/4]

endâm: [18/4]

İskender-i haydar-sıfat: [19/20]

Dehrin hidiv-i sâfder: [19/21]

Hâtem-i Rüstem-haşem: [19/26]

tîğ-i cihân: [20/1]

tîğ-i berk-i bahâr: [20/2]

tîğ: [20/2] [20/3] [20/4] [20/17]

cevher: [20/3]

helâk-i düşmen-i ûr: [20/4]

şemşîr-i gurre-i garrâ: [20/6]

Kan: [20/7]

hidiv-i Cem: [20/30]

sipeh: [20/30]

şîr-nihâd: [24/19]

Kıymet -4-

şeh-i tâbende güher: [14/17]

Ziver-i dâire-i çarh: [14/25]

bî-enbâz: [19/26]

mihr-i dırâhşân: [22/14]

Komutanlık/Zafer -46-

Muzaffer asker: [11/28]

humbara-endâz: [11/29]

kulzüm-i şu'le: [11/29]

cünûd-ı gayb: [13/16]

ihitimâm: [13/23]

umûr- ı cihâd: [13/23]

cüyûş: [13/28]

şîr-i jiyân: [13/28]

Kışlâlar: [14/29]

kal'âlar: [14/29]

ecnâd: [14/29]

silâh: [14/29]

edevât: [14/29]

velvele-i top u tüfenk: [14/30]

tîg-i dırâhşân: [14/30]

dîde-i â'dâ: [14/31]

nâ'ire-i harb: [14/31]

husrev-i encüm-sipeh: [14/32]

Leşker-keş-i deryâ-hücûm: [19/19]

nusret-pejûh: [19/22]

asker-nevâz-ı Cem şükûh: [19/22]

ihitimâm-ı azm: [19/23]

Tertîb-i rezm-i bezm: [19/23]

sipâh: [19/25]

tîr ü tüfenk-endâz: [19/26]

adûlar: [19/29]

feth ü zafer: [19/31]

Kılıç: [20/5] [20/5]

feth: [20/5] [20/27]

âyet-i iclâl-i râyet-i mânsûr: [20/5]

süyûf: [20/9]

dâfi: [20/9]

harb: [20/10] [20/11]

Sadâ-yı tob u tüfenk: [20/11]

Gürültüler: [20/12]

cenk: [20/12]

tezeltüle: [20/12]

velvele: [20/13]

emr-i şehriyâr bülend: [20/13]

kanlar: [20/14]

pâdişâhân-ı selef: [20/14]

mülk: [20/27]

iklîm: [20/27]

Makam -109-

Kudûm-i Hâzret-i Sultân: [11/11]

şâh-ı dîr endâz: [11/12]

Revâk-ı kasr: [11/14]

hidîv: [11/15]

pây-endâz: [11/15]

huzûr: [11/18] [11/25]

ikbâl: [11/22] [15/23] [22/16] [23/6]

şehenşeh-i hurşîd-bahş-i nûr-i nevâl: [11/31]

hidîv-i güher-pûşe: [12/7]

Sultân: [12/8] [13/24] [17/1] [19/19] [20/16]
[22/15] [22/17] [23/5] [23/9] [24/19]
bendegâh: [12/10]
padişah: [13/16] [13/17] [13/18] [16/32]
[16/33]
mühimmât: [13/18]
devlet: [13/18] [17/13]
şeh-i devrân: [14/16]
Han: [14/17] [18/6]
şehenşeh/şehenşâh: [14/19] [15/26] [18/15]
[23/11] [23/12]
vücûd-ı mülk: [14/19]
şeh/şâh: [14/23] [16/30] [20/30]
cihân-dârlık: [14/27]
ednâ kul: [14/27]
mesned-i Osmân: [14/34]
Mâkdem: [14/36]
Zîr-i dâmân: [14/38]
devlet-i şâhenşehî: [15/19]
Cenâb-ı Han: [15/20]
server: [15/26]
Süleymân-ı zamân: [15/30]
kudûm: [16/26]
Güzîde sancak-ı zî-şân-ı Seyyidül-ebrâr:
[16/27]
emânet-i kübrâ: [16/28]
emânetkâr: [16/28]
server-i sâhib-zuhûr: [16/29]
taht-ı devlet: [16/30]
şâhların sâlisi: [16/31]

şehenşeh-ı sâhib-zamân: [16/40]
Dârâ fer: [16/40]
nutk-ı hümayûn: [17/7]
hüsrev-i sâhib-kırân: [17/11]
hüsrev: [17/12]
ahkâm: [17/13]
tecdîd-i erkân: [17/16]
mâkdem: [17/19]
tahtgâh: [18/3]
Şeh-i şâhân-ı âlem: [18/6]
Hidiv-i Cem-haşem: [18/7]
reşk-i hâtem: [18/7]
elkâb: [18/7]
taht-ı cüvân-ı dîn ü devlet: [18/8]
zuhûr: [18/9]
Sâhib-rüsûm-ı mülk-i Rûm: [19/19]
kânûn-tırâz-ı nev-rüsûm: [19/19]
Evreng-i zib ü saltanat: [19/20]
Sahib-kırânlar server: [19/21]
Keyhusrev: [19/22]
Teşrif: [19/24]
taht-ı Cem: [19/24]
İkbâl: [19/31]
sultân-ı hâver: [20/1]
saltanat: [20/2]
şehriyâr: [20/17]
Mülk-i Osmânî: [20/17]
Makâm-ı saltanat: [20/18]
hükm: [20/18]

destûr: [20/20]
pâdişâh: [20/21]
Mülk-i İslâm: [20/22]
hükm-i tâm: [20/25]
zamîme-i mülk: [20/26]
kâr-gâh-ı devlet: [20/28]
erbâb-ı dikkat: [20/28]
şehenşeh-i sâhib-dil: [20/30]
padişâh-ı gayûr: [20/34]
hâkân-ı devrân: [22/15]
hâkân: [22/16] [22/18]
müceddid-sâz: [22/16]
zer-efser: [23/5]
devlet- hâne: [23/7]
makâm-ı pâdişâh-ı heft kişver: [23/8]
Mâkdem: [23/9]
tuğrâ-yı nâm-ı hazret-i Sultan: [30/1]
Han: [30/1]
pençe-i fermân: [30/1]

Mekân -57-

kâh-ı sâye-perver: [11/17]
kepeng: [11/17]
târem-i tâk: [11/26]
sahn-ı gülsitân: [19/4]
bâg-ı irem: [19/4] [19/5]
lâ-nazîr: [19/5]
dil-nişîn: [19/5]
dil-peziir: [19/5]

Reşk-âver-i çarh-ı esîr: [19/5]
enmûzec-i Huld-i ni'âm: [19/5]
Sûsen: [19/6]
Karanfil: [19/6]
eşkûfte: [19/6]
Gülgonca: [19/7]
Bülbüller: [19/7]
Gülzâr: [19/8] [19/13]
ser-âgâz-ı safâ: [19/8]
gülistân: [19/10]
sümenât: [19/10]
gülnâr: [19/11]
eftal-i çemen: [19/12]
şâh-ı yâsemen: [19/12]
mînâ-yı bakam: [19/12]
nîsân-ı gevher-bâr: [19/13]
Âyîne-i âsâr: [19/13]
envâr-ı kadem: [19/13]
şebmen: [19/14]
benefşe: [19/14]
Şebîstân: [22/14]
çerâgân: [22/14] [23/3]
kâh: [23/1] [23/1] [23/2] [23/3] [23/4] [23/5]
[23/6] [23/7] [23/8] [23/9] [23/10] [23/11]
[23/12]
nakş: [23/2]
şems ü kamer halkerde: [23/2]
çerâgân-ı güher: [23/3]
sâhil-hâne: [23/3]

deryâ-yı ahter: [23/3]

donanma-yı meserret: [23/4]

nev-sarây: [23/4]

donan-: [23/4]

fânûs-ı mücevher: [23/4]

kasr: [23/7]

zîb ü zîver: [23/11]

Merhamet/Cezalandırıcılık -6-

Nigâh-ı hışm: [11/20]

nigâh-ı merhamet: [11/21]

gazûb: [16/30]

halîm: [16/30]

hilm: [16/31]

gazâb: [16/31]

Mutluluk -32-

sûr-ı fişenk: [11/11]

Şikâr-ı murg-ı safâ: [11/13]

Terâne: [11/18]

senci-i kânûn u ceng: [11/18]

Târâb: [11/25]

hayât-ı nev: [13/24]

hıfz-ı sıhhat: [13/25]

def'-i mühlikât: [13/25]

kâmver: [17/1]

kâm: [17/11]

feyz-i câvidân: [17/13]

Bahâr-ı saltanat: [18/8]

tanîn-i şevk: [18/9]

devrinde mâ'mûr: [18/13]

Envâ-ı elhân-ı târâb: [19/9]

Encâm-ı yâ leyl-i Arâb: [19/9]

âgâz-ı nevrûz-ı Acem: [19/9]

Cûşân: [19/10]

cihâna hayât: [19/10]

reng-i safâ: [19/11]

ridâne meşreb: [19/12]

şûh u şen: [19/12]

mest-i safâ: [19/14]

peyvest-i safâ: [19/14]

safâ: [19/14]

halk âsûde: [19/30]

cevr ü cefâ nâ-bûde: [19/30]

tâbl-ı sürûr: [20/11]

cân bul-: [20/17]

Huzûr: [20/18]

Hâlet-âver: [23/1]

mübeşşer: [23/9]

Feyz-i bî-pâyân: [23/11]

Soy -2-

Selîm-i sâlis-i Osmâniyân: [13/24]

Hâheri Beyhân Sultân: [23/12]

Şairlik -9-

Sühan-şinâs: [16/39]

sühan-perver: [16/39]

hidiv-i nüktedân: [17/18]

Şâh-ı suhan-perdâz: [19/26]

nutk-ı müntehâb: [19/27]

Nesr: [19/27]

nâzm: [19/27]

Sevâd-ı eyyedekellâh: [20/8]

Beyâz-ı nassarekellâh: [20/8]

Talihlilik/Kutluluk -13-

Dârâ-yı mihr-i kevkebe: [12/8]

sırr-ı Hudâ: [14/34]

tali'-i vâlâ: [15/24]

şân-ı kevkebe: [18/5]

Kader: [20/16]

teyid edip Hudâ-yı gayûr: [20/19]

kader menşûr: [20/30]

ikbâl: [22/14]

hâher-i sa'd-ahter: [22/15]

feyz-i Yezdân: [22/16]

burc-ı hurşîd-i münevver: [23/1]

âlem-i rûh-ı musavver: [23/1]

Sâye: [23/10]

Yücelik -33-

meş'ale-keş: [11/23]

mehtâb: [11/23]

felek-câh: [11/25]

Yüzler sür-: [12/10]

Ayîne-i zamîn-i tecelli-fürûz: [12/11]

tâbi': [13/17]

leşker-i sürûş: [13/17]

Esbâb-ı ihtîşâm: [13/26]

taht-ı felek: [14/34]

reşk-âver-i kandil-i firûzende-i arş: [14/35]

hâtem-i egüş-i Süleymân: [14/35]

hurşîd-i celâlet: [15/22]

dîne davet: [15/25]

meded-kâr: [15/26]

hırâm-ı âlem-i gayb: [16/27]

lem'a-nisâr: [16/36]

mehdî-i sâhib-zamân: [17/12]

Hızr-ı rûzgâr: [17/13]

hâke yüz sür-: [18/5]

takbîl: [18/5]

envâr-ı hikem: [19/6]

hurşîd-i nûrânî âlem: [19/21]

Rûh-ı resûli şâd: [19/25]

şehriyâr-ı bülend-iktidâr: [20/20]

Meâl-i mülk-i Süleymân: [20/23]

matlâb-ı dil-i nûr: [20/23]

Bülend-mertebe: [20/30]

menâkıb-ı evsâf: [20/31]

şevket: [22/13]

teşrîf-i Selîm Han: [22/13]

gubâr-ı âsitân: [22/18]

Sâye: [23/10]

teshîr: [30/1]

Beyhan Sultan (21)(22)(23)(24)

Ahlak/Yaradılış -1-

hûr-nijâd: [24/22]

Akıl -1-

safâ-yı tâb'-ı pür idrâk: [23/14]

Cömertlik -8-

menba'-ı mekârim: [21/16]

ceyb-i lutf: [21/18]

himmet-i Beyhân sultân: [22/12]

kadr-i âtâ: [23/13]

îsâr-ı emvâl: [23/13]

lutf: [23/15]

tuhfe: [24/21]

ihdâ: [24/21]

Güzellik/Asalet -3-

sevr kaddi: [21/3]

ayâk: [21/3]

lâ'l: [21/4]

Makam -9-

Sultân: [21/18] [23/13] [23/14] [23/15]
[24/21] [24/22]

Hâzret-i Beyhân: [21/18]

şeh: [23/13]

rikâb: [24/21]

Mekân -50-

Selsebîl: [21/1] [21/2] [21/3] [21/6] [21/9]

kâkum-ı sincâbî selsebîl: [21/1]

havz-ı pür-safâ: [21/2]

Fevvâre: [21/2]

Gülşen: [21/4] [21/11]

lüle: [21/5]

zebân-ı hôş-âmed-nisâr: [21/5]

kasr: [21/6]

havz-ı murassa'a: [21/6]

neşât ü neşve-i jengâr-ı nakş: [21/7]

Âb-ı hayât: [21/9]

Âyîne-i ruhâm: [21/11]

Etrâf-ı bâğ: [21/12]

arak nisâr: [21/13]

gülbün-i letâfet: [21/14]

kâşâne-i şâhâne: [22/1]

reşk-i bahârân: [22/1]

revnâk-efzâ: [22/2]

zerrîn tâk-ı vâlâ: [22/2]

sakf: [22/2]

nakş: [22/3]

gülistân: [22/3]

esdâf-ı reng: [22/3]

pür-şîve: [22/4]

nergîs: [22/4]

bâğ-ı tasvîr: [22/4]

Müzeyyen: [22/5]

lâciverd: [22/5]

lâ'l: [22/5]

kişver: [22/5]

Müzerkeş şemsesi: [22/6]

tasvîr: [22/7]

künbed-i firûze: [22/8]

Der: [22/8]

dîvâr: [22/8]

âlî kasr: [22/9]

Gül-i tasvîr-i bâğ: [22/10]

Kumâş-ı ferş-i pâkî: [22/11]

Harîm-i hâs: [22/11]

ezhâr ü envâr: [22/12]

bâg-ı mekârim: [22/12]

revnâk: [22/12]

kâh [23/13] [23/14] [23/15]

Mutluluk -5-

feyz-i küşâyış: [21/8]

cây-ı sürûr: [21/10]

envâ-ı feyz: [21/12]

neş'e: [22/3]

şâd: [24/20]

Soy -1-

Hâzret-i hâher-i cihândârî: [24/22]

Şeyhülislam Esedzâde Şerif Efendi (25)

Ahlak/Yaradılış -3-

vasf-ı hulk u hilkat: [25/21]

letâfet: [25/22]

tâb'-ı sâf: [25/22]

Akıl -1-

mertebe-i fikr-i rûşen: [25/23]

Cömertlik -1-

mekremet: [25/24]

Makam -1-

Nahl-ı şerif-i Hâzret-i müftî-i dîn: [25/21]

Soy -1-

Mâhdûm-ı kâmkâr: [25/20]

Yücelik -1-

âlî-cenâb: [25/20]

Şikk-ı Evvel Defterdarı Şerif Efendi (26)

Adalet -1-

Dâd ü sited: [26/16]

Ahlak/Yaradılış -3-

zamîr: [26/4]

hûy-ı hande-rûy: [26/14]

Hulk-ı latîf: [26/14]

Akıl -1-

kelâm: [26/8]

Bilginlik/Hüner -1-

Kânûn-ı hikmet: [26/10]

şifâ: [26/10]

hoş netîce-i râhat-fezâ: [26/11]

kâmbahş: [26/12]

Cömertlik -3-

cûd: [26/1]

Pür hüsn-i iltifat: [26/7]

lutf-ı edâ: [26/8]

Yücelik -1-

Nevbet: [26/12]

Kâtib-i Esrâr Ahmed Efendi (27)**Dürüstlük/Güvenilirlik -1-**

sıdk: [26/15]

İtibar -1-

nâm: [26/7]

Ahlak/Yaradılış -4-

vüs'at-i ahlâk: [27/12]

tînet-i ra'nâ: [27/15]

sâf-endîşe: [27/17]

Nîk-hâh-ı dîn ü devlet: [27/21]

Kıymet -1-

veliyy-i nimet: [26/8]

Akıl -4-

Kitâbü's-sırr-ı şeh-i devrân-Aristo-re'y:
[27/8]

Makam -4-

sadr: [26/10]

Efendi: [26/13]

sadr-ı defterî: [26/13]

devletlü: [26/16]

idrâk-i bî-pervâ: [27/9]

fıkr: [27/13]

idrâk: [27/14]

Mutluluk -8-

Safâ: [26/2]

huzur-ı kalb: [26/3]

Esbâb-ı ayş: [26/3]

Rûy-ı küşâde: [26/4]

Kâmkâr: [26/8]

Bilginlik/Hüner -3-

füşhat-ı irfân: [27/11]

İlm-i ihfâ: [27/14]

ma'rifet: [27/25]

Cömertlik -5-

âlî-himmetin inşâ: [27/7]

himmet-i vâlâ: [27/10]

nahl-i kerem: [27/19]

cûd: [27/20]

lutf: [27/20]

Güzellik/Asalet -2-

pür-nûr: [27/18]

sîmâ: [27/18]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

a'dâ: [27/21]

Kıymet -1-

makbûl-i cihân: [27/24]

Makam -1-

şâh-ı devrân: [27/19]

Yücelik -8-

Nâm-daş-ı Ahmed-i mürsel-i kâr: [27/9]

Câme-i evsâf: [27/10]

Âyet-ı sıdk u safâ: [27/18]

yed-i beyzâ: [27/19]

Feyz-i isti'dâd: [27/20]

âlî-pesend: [27/21]

nigâh-ı gevher-efşân: [27/24]

hüsn-i kâbûl: [27/25]

Hoca Neşet Efendi (28)

Ahlak/Yaradılış -3-

Refref-i tâb': [28/15]

sultân-ı dil-i âlemiyân: [28/28]

afv-ı kerîmâne-i hulk: [28/36]

Akıl -3-

Fikr: [28/4]

idrâk: [28/21]

Endîşe: [28/28]

Bilginlik/Hüner -3-

hâmil-i sırr-ı dü-cihân: [28/15]

kible-i ehl-i hüner: [28/27]

ârif-i billâh: [28/27]

Cömertlik -1-

himmet: [28/33]

Güzellik/Asalet -2-

meh-veş-i kudsi: [28/2]

gölberk-i vücûd: [28/39]

Himaye -1-

cây-ı emân: [28/27]

İtibar -3-

Debebe: [28/22]

Şöhret: [28/22]

Şân: [28/22]

Kahramanlık/Hüner -1-

Sît: [28/23]

Makam -2-

Şâh/şeh: [28/24] [28/39]

Mutluluk --1-

neş'enin îcâdına kâdir: [28/11]

Şairlik -35-

Suhan: [28/2]

Mısra'lar: [28/5]

şâhenşeh-i manâ: [28/5]

elfâz: [28/5]

beyt: [28/6]

man'î-i pâk: [28/6]

kûşe-i mihrâb-ı dil-i nükte-verân: [28/6]

surûşan-ı mezâmîn: [28/7]

nâzm-âver-i rengin edâ: [28/8]

mısra'-ı sengîn: [28/9]

rıtl-ı girân: [28/9]

suhan-gû: [28/10]

suhan-fehm: [28/10]

sühan-senc: [28/10]

eser-i hâme: [28/12]

matla'-ı sadr-ı sühan-ı gayb şikârı: [28/13]

rûşen-i tâb'-ı sevâd-ı sühan: [28/17]

Kilk-i hüner: [28/18]

pîçiş-i elfâz: [28/18]

Revnak-şiken: [28/18]

turra-i müşgin-i bütân: [28/18]

Ta'bir: [28/19]

arûs-ı tutuk-ârâ-yı mezâmîn: [28/19]

Takrîr-i yed-i nâtıka: [28/19]

tîg-i zebân: [28/19]

kalem: [28/20] [28/24]

manî-i reng: [28/20]

halka-be-gûş-ı güher-i nutk: [28/22]

Fahriyye: [28/24]

cilve-künân: [28/24]

fermân-ber-i hüsn-i beyân: [28/28]

nükte-i serbest-i nazm: [28/29]

reşk: [28/31]

Eş'âr-ı metin: [28/32]

Yücelik -11-

gûş-ü zebân: [28/1]

Neş'et-i üstâd-ı cihân: [28/11]

kuvvet-i kudsiyye: [28/14]

Tefsîr: [28/16]

i'câz: [28/16]

Mesîhâ-yı zamân: [28/16]

Hazret: [28/26]

Hâk-i der: [28/27]

Sıdk-ı nefes: [28/30]

sırr-ı füyûzât-ı ilâhî: [28/30]

şifâ-bahş-i dil-i haste-dilân: [28/39]

Pertev Efendi (29)

Şairlik -15-

cerîde-i nev cild: [29/1]

nakş-ı zerkeş: [29/1]

cerîde-i eş'âr: [29/2]

cilve: [29/2]

bikr-i hayâl: [29/2]

cedvel-i sîmîn-i sahn-ı Sa'dâbâd: [29/3]

Kenâr-ı sâde ruhân: [29/3]

dil-rubâ-yı sîm-endâm: [29/4]

hacle-gehde: [29/4]

cûy-ı şîr: [29/5]

leb-i şîrîn: [29/5]

levhâ-i sîmîn: [29/5]

nakş-ı goca-i al: [29/5]

eş'âr: [29/6]

ma'nâ: [29/6]

Tezkire-i Sâni Arif Efendi (30)

Ahlak/Yaradılış -1-

nîk-ahlâk: [30/15]

Bilginlik/Hüner -19-

Beyâz-ı beyzâ: [30/2]

zülfeler: [30/3]

Sevâd-ı turra: [30/4]

Kalem: [30/5]

Tahrîr: [30/5]

Sütûnlar: [30/6]

Halkalar: [30/7]

ma'na: [30/7]

tuğrâ: [30/9]

hat-âver şûh: [30/9]

medd-i ebrû: [30/9]

kilk-i Behzâd: [30/12]

meşk-i kilik: [30/13]

Ma'ârif: [30/13]

vefk-ı mahâbbet: [30/13]

nûsha-i kübrâ-yı irfan: [30/14]

hünerver: [30/14]

nükte-gû: [30/14]

münşî-i Sahban-ı belâgat: [30/14]

Cömertlik -1-

nahl-ı himmet: [30/17]

Güzellik/Asalet -2-

Dîdâr: [30/16]

Yâr: [30/16]

İtibar -1-

unvân-ı nişân-ı zer-feşân-ı şân u şevket:
[30/11]

Makam -2-

Cihângîrâne: [30/3]

İkbâl: [30/12]

Mutluluk -1-

Küşâyîş: [30/17]

Yücelik -15-

Kerâmet: [30/5]

fart-ı metânet: [30/6]

sütûn-ı âsümân-ı dîn ü devlet: [30/6]

reşk-i sünbül: [30/7]

dâg-ı kâkül: [30/7]

kemend-endâz-ı gayret: [30/7]

menba'-ı mâül-hayât-ı feyz: [30/8]

sa'âdet: [30/9]

târ-ı şu'â: [30/10]

necm-i giysû-dar-ı vuslat: [30/10]

Cenâb-ı Ârif-i pür-mâye: [30/13]

Kusûr u hûr: [30/16]

Enhâr: [30/16]

zât-ı vâlâ: [30/16]

behişt-i âdemiyyet: [30/16]

Kethüda Şerif Efendi (31)(32)

Adalet -3-

Adl: [32/46]

Hükm: [32/46]

Zülm: [32/46]

Ahlak/Yaradılış -6-

Hulk: [31/23]

küşâde-zâmir: [32/33]

eczâ-yı cism ü rûh: [32/48]

mekârim-i ahlâk: [32/48]

tahmîr: [32/48]

Muhassenât-ı bedî: [32/50]

Akıl -11-

Rey-i münîr: [31/18]

şem-i fikr: [31/30]

zâr-ı rey: [31/31]

nûr-ı basîret: [32/25]

Ârûs-ı rey: [32/34]

Zekâ: [32/37]

Tedbîr: [32/37]

rey-i zerrin: [32/39]

nutk: [32/41]

söz: [32/43]

rey-i dakîk: [32/43]

Bilginlik/Hüner -7-

Edâ-yı hâme: [32/36]

seyf-i kasd: [32/36]

tevkîr: [32/36]

katl-ı kilik: [32/36]

kıyâm: [32/36]

vaz-ı pûte-i hikmet: [32/39]

müşîr-i pü-hüner: [32/51]

Cömertlik -14-

kerem-ver: [31/15] [31/33]

Âlî-himem: [31/17]

bülend-kerem: [31/17]

Lutf: [31/21] [32/44]

mekrûmet-âsâr: [31/24]

Dest-i güher feşân: [31/25]

Cûd: [31/25]

İltifât: [31/32]

halk-ı kerem: [32/38]

Kerem: [32/38]

Sehâ-yı meşreb: [32/40]

Kerem-penâh: [32/51]

Dürüstlük/Güvenilirlik -2-

Rüşd ü sadâd: [31/22]

Sıdk-ı nihâd: [31/22]

Egemenlik -1-

Hıfz: [31/26]

Güzellik/Asalet -6-

hüsn-i talat: [31/28]

rûy: [31/28]

bûse-i leb-i dilber: [32/42]

âb-ı Kevser: [32/42]

hüsn-i ibâret: [32/42]

sâfi-i takdîr: [32/42]

İtibar -1-

Zât-ı şerîf: [31/16]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Adâ: [31/23]

Kıymet -1-

Germî-i mihr: [31/19]

Makam -13-

devlete şâyeste kethudâ: [31/16]

hidîv-i nigu-kâr: [31/17]

ravza-i ikbâl: [31/18]

Efendi: [32/34]

kethudâ-yı devlet: [32/34]

vakf-ı esrâr-ı şer ü kânûn: [32/35]

şehriyâr-ı akla vezîr: [32/35]

kul: [32/38]

debdebe-i hiss-i sıyti âlem-gîr: [32/45]

Beyâz-ı emr: [32/46]

Sadr: [32/47]

Hıdîv: [32/51]

devâir-i elfât-ı rûzgâra müdür: [32/51]

Mekân -21-

Çemen: [32/20] [32/21]

pâ-zâde-i mevc-i savt-i bülbül: [32/20]

tûde-i müşk-i behîşt-i irfân: [32/21]

ebr ü gülşen: [32/22]

Sübût-ı sanat-ı takdîr: [32/22]

sıhhât-i iksîr: [32/22]

katâr-ı küleng-i bahâr-ı rengârenk: [32/24]

nesîm: [32/27] [32/32]

gül-i bâdem: [32/28]

Şükûfe: [32/29]

sahn-ı çemen: [32/29]

barân: [32/30]

geşt-i çemen: [32/31]

ârâm: [32/31]

küşâyide: [32/32]

tebzîr: [32/32]

Kenâr-ı suffe-i sâhilsarây-ı devlet: [32/49]

nakş-bend-i hasîr: [32/49]

sâhilserâ: [32/50]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

kef-i afv: [31/27]

Mutluluk -8-

Nüzhet: [31/26]

Hayât-ı tâze: [32/26]

temevvüc-i neşe: [32/28]

sohbet-i ârâm-bahşı-ı bâde-i pîr: [32/30]

Safâ-yı hatır: [32/31]

Lutf: [32/33]

Küşâyîş: [32/33]

Feyz: [32/33]

Talihlilik/Kutluluk -2-

kemâl-i kevkebe-i iştihâr: [31/24]

baht-ı civân: [32/26]

Yücelik -15-

Sâye: [31/16]

Bermekî-şiyem: [31/17]

Genc-i dil: [31/20]

Rûşen hayâl: [31/20]

Reh: [31/28]

ulüvv-i kadr: [31/29]

suha-i mercân: [32/23]

reşk-saz: [32/26]

bâde-i pîr: [32/26]

tamîr: [32/27]

meyl-i şâhid-i takdîr: [32/34]

ülfet-i ezdâd: [32/37]

hûb u ziştî maslahat: [32/41]

davî-i bârik: [32/43]

burc-ı devlet: [32/50]

SÜNBÜLZÂDE VEHBÎ

III. Mustafa (4)(5)

Adalet -5-

ma' delet: [5/16]

devr-i 'adl: [5/31]

'adâlet-pîşe: [5/39]

'adl: [5/40]

Nûşin-revân-ı ma' delet-rân: [5/40]

Cömertlik -7-

bezl-i na' mâ: [4/6]

h'ân-ı yagmâ: [4/6]

ihsân: [5/16] [5/38]

güher-pâşî-yi dest: [5/21]

lutf: [5/22]

zûr-ı himmet: [5/37]

Ahlak/Yaradılış -3-

murâ'î: [5/29]

tab'-ı münîr: [5/35]

sebük-rûhî-yi tab': [5/37]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

serv-i hırâmân: [5/16]

Egemenlik -3-

fiten erbâbı nihân: [5/18]

âsâyîş-i mülk: [5/25]

emn ü âsâyîş: [5/31]

Akıl -3-

Îrâde: [5/33]

re'y: [5/36]

idrâk: [5/36]

Güzellik/Asalet -4-

tulû'-ı âfitâb-ı hüsn: [4/43]

hıdv-i mihr-tal'at: [5/13]

münevver vech: [5/30]

nûr âyeti: [5/30]

Bilginlik/Hüner -7-

ma' rifet: [4/51]

'irfân: [4/51]

Hüner: [4/51]

ehl-i ma' ârif: [4/51]

kilk: [5/15]

hikmetü'l-İşrâk: [5/35]

Kânûn-ı 'irfân: [5/35]

İtibar -2-

Şeref: [4/38]

şeref-bahş: [4/42]

Kahramanlık/Yiğitlik -11-

kabza-yı tîg: [5/15]

şemşîr: [5/16]

bîm-i tîg-i hûn-feşân: [5/17]

fesâdât ehli: [5/17]

bîm-i şemşîr: [5/19]

nîze-yi ser-tîz ü bürrân: [5/20]

ıstabl: [5/26]

na'1: [5/27]

pây: [5/27]

esb-i çarh-ı cevânî: [5/27]

rikâb-ı rahş: [5/28]

Kıymet -9-

gül-i zîbâ: [4/44]

yegâne dürr-i şevvâr-ı sa'âdet: [4/45]

pâk gevher: [4/45]

kadr: [4/45]

kıymet: [4/45]

gevher-i tâbende: [4/46]

gevher: [4/47]

zîver-i ser-tâc-ı sultânî: [4/47]

zîbâ gonça: [4/50]

Makam -18-

Tüvânger: [4/6]

Gedâlar: [4/6]

saltanat: [4/40] [4/44]

şehenşâh-ı mu'azzam: [4/42]

Hân-ı cihânân: [4/42]

vasf-ı sultân-ı cihânân: [5/12]

şeh-i sâhib-kırân: [5/14]

hâkân-ı devrân: [5/14]

Hân: [5/14]

seyf ü kalem: [5/14]

nigîn: [5/24]

Hudâvend: [5/29]

şer' ü kânûn: [5/29]

devlet ü dîniñ nighbânı: [5/29]

me'vâ: [5/33]

hükm: [5/34]

efendi: [5/39]

Mekân -5-

Çerâgân: [4/20]

kanâdîl-i fûrûzân: [4/22]

serây-ı pâdişâh-ı 'âlem: [4/24]

âvîze: [4/24]

serây-ı şevket ü iclâl: [5/23]

Mutluluk -24-

Beşâşet: [4/1]

Mesrûr: [4/2]

hurrem: [4/2]

sâfi: [4/3]

safâlar: [4/4]

'îd-ber-bâlâ-yı 'îd: [4/4]

hây u hûy: [4/5]

na're-yi mestâneler: [4/5]

safâ keyfiyyet: [4/5]

‘âlî ziyâfet: [4/6]

esîr-i derd ü mihnet kalmadı: [4/10]

niyâma girdi şemşîr-i sitem: [4/11]

şeb-i zîbende: [4/20]

tebşîr-i sürûr: [4/31]

sît ü sadâlar: [4/31]

tabl u surnâ: [4/31]

safâdan raks ed-: [4/33]

defin darb eyle-: [4/34]

nevâ-sencân-ı nâz u şîve: [4/35]

lezzetler: [4/36]

nûrun ‘alâ nûr: [4/37]

dîdeler rûşen: [4/37]

hayât-ı tâze: [4/48]

müjde-yi mevlûd: [4/48]

Soy -3-

Şehzâde: [4/39]

Nesl: [4/42]

Selîm-i sâlis: [4/48]

Talihlilik/Kutluluk -5-

tâlî‘-i mevlûd-ı ‘âlî-baht: [4/38]

tâlî‘-i mes‘ûd: [4/40]

hıfz-ı Mevlâ‘: [4/49]

mazhar-ı eltâf-ı sübhânî: [5/14]

Hudâ etmiş: [5/29]

Yücelik -25-

felek etmiş âmâde: [4/24]

zînet-i bâb-ı hümayûn: [4/25]

tâb-ı havf: [4/26]

şafak giyinmiş al eteklik: [4/32]

çengî-yi Nâhîd: [4/32]

oyunlar: [4/32]

zîver-i mehd-i şuhûd: [4/39]

ziyâ-dâde: [4/40]

tecellî-yi cemâl-i kudret: [4/41]

envâr-ı sübhânî: [4/41]

rûy-ı baht-ı pâdişâh-ı ‘âlem-ârâ: [4/41]

pertev: [4/47]

rûh-ı sâni: [4/48]

nûr-ı basar: [4/49]

kurretü’l-‘ayn: [4/49]

bâg-ı letâfet: [4/50]

Süleymân-ı zamân: [4/52]

dergeh-i iclâl: [4/52]

pâdişâh-ı âsumân-rif‘at: [5/13]

Süreyyâ zerrîn mühre: [5/15]

meh-i nev: [5/15]

sîmîn kalemdân: [5/15]

kalem: [5/16]

mühr-i Süleymân: [5/24]

zer-mîhdir Mirrîh: [5/27]

I. Abdülhamid (7)(8)(12)

Adalet -7-

‘adl: [7/1] [7/7] [8/19] [8/22]

Dâdgârân: [7/7]

devlet-i ‘Osmâniyân-ı ma‘deletkâr: [8/1]

dergeh-i ‘adl: [8/53]

himmet: [8/20]

bezl-i ni‘met: [8/21]

dil-sîr-i envâ‘-ı ni‘am: [8/21]

iltifât: [12/29]

‘ayn-ı ‘inâyet: [12/29]

mansıb: [12/31]

Ahlak/Yaradılış -2-

zât: [8/24]

hisâl- i Ca‘fer-i Tayyârî: [8/24]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

kemâl-i rüşd: [7/25]

Akıll -2-

Rây: [12/14]

hüsn-i re‘y ü etvâr: [8/12]

Egemenlik -11-

nizâm-ı mülk ü kânûn: [7/2]

zamân: [7/23]

nigehbânlık eder şîr-i ücem gazâlân: [7/24]

fermân: [7/28]

revân: [7/28]

itfâ ed-: [7/34]

ser-fürû: [7/14]

mülküñ hıfzı: [8/3]

men‘ et-: [8/19]

teng eyle-: [8/34]

zamân-ı devlet: [12/30]

Cömertlik -19-

ihsân: [7/1]

‘ulüvv-i himmet: [7/11]

kâse-lîs-i ihsân: [7/19]

hâsiyyet-i lutf: [7/21]

lutf: [7/32]

kef-i dür-pâş: [7/40]

dil-sîr-i envâ‘-ı ni‘am: [7/81]

feyz-i lutf: [7/81]

h‘ân-ı ihsân: [7/81]

mülûkâne ‘atâsı: [8/11]

taltîf: [8/15]

pâdzehr-i lutf: [8/16]

dârû-yı hayât: [8/16]

Güzellik/Asalet -4-

ferruh-ruh: [7/29]

şehenşâh-ı melek-manzar: [8/9]

hurşîd-tal‘at: [8/10]

mâh-sûret: [8/10]

Himaye -2-

İntisâb: [7/85]

âsûde-yi zıll-i himâyet: [8/20]

İtibar -3-

şân u şevket: [7/5]

‘unvân: [7/8]

evc-i i‘tibâr: [8/57]

Kahramanlık/Yiğitlik -31-

Tîg: [7/13]

tîg-i âteş-tâb u bürrân: [7/14]

şemşîr-i hûn-h‘âr: [7/15]

kerrâr-ı savlet: [7/16]

pençe-yi kahr: [7/16]

dilîrâne: [7/17]

seyf-i cevherdâr: [7/18]

kahr: [7/22] [7/30] [8/23] [8/25]

merdâne: [7/26]

darb: [7/31] [8/58] [12/15]

şemşîr: [7/41] [7/52]

kemâl-i satvet: [7/51]

bürhân-ı kâtı‘: [7/52]

şemşîr-i kahr: [7/60]

bîm ü dehşet: [7/61]

hışm: [7/61]

seyf-i kakhâr: [8/2]

yed-i kahr: [8/8]

kuvvet-i bâzû-yı Kerrârî: [8/8]

hıdîv-i Kahramân-peyker: [8/9]

ıztırâb: [8/23]

dehşet: [8/23]

‘adû-yı tîre-rûy: [8/25]

düşmen-i dîn: [8/36]

bîm-i tîg: [8/58]

Kıymet -1-

velîyy-i ni‘met-i ‘uzmâ-yı ‘âlem: [8/2]

Komutanlık/Zafer -73-

perhâş: [7/17]

bîm-i sîfîz: [7/26]

rezm: [7/26]

sersâm u bî-sâmân: [7/27]

rüsûm-ı kâr-zâr: [7/27]

helâk-i ceng-i Cengîzî-sîfîz: [7/30]

hücûm-ı leşker-i hışm: [7/31]

leşker: [7/33]

sadme-yi şemşîr-i hûn-efşân-ı ecdâd: [7/35]

Kızılbaş: [7/35]

kana gark eyle-: [7/35]

a‘dâ/‘adû/‘adûler: [8/3] [12/11] [12/22]
[12/26]

gark-ı yem-i hüsrân: [8/3]

a‘dâya gâlib: [8/6]

levendân: [8/17]

ocag: [8/17]

mahv u helâk: [8/18]

darb-ı t p-ı heft-kant r: [8/38]

havf: [8/39]

sayy d n-ı h n-h  r : [8/39]

gaz -y  ekber: [8/55]

katl ed-: [8/55]

kal an n kufl n a -: [8/61]

dest-i nusret: [8/61]

m b rek sefer: [12/1]

 s r-ı zafer: [12/1]

feth   nusret: [12/2]

liv -y  Hazret-i Hayru l-be er: [12/2]

zer- emse: [12/3]

ord -y  h m y n: [12/4]

iner ba ına  em  r   teber: [12/5]

harb -yi   m: [12/6]

g z de le ker: [12/7]

serdenge diler: [12/7]

kem n-ke : [12/8]

pehlev nlar: [12/8]

n vek-end z: [12/8]

d l-i saht-ı  ad : [12/8]

sin n-ı c n-sit n: [12/9]

n zed r n-ı dil r n: [12/9]

f l d-ı cev en: [12/9]

ocag n s nd r-: [12/10]

a d -y  d n: [12/10]

 em  r: [12/10]

s v r : [12/11]

piy de: [12/11]

 asker: [12/11]

b -hadd   p y n: [12/11]

p r-z rlar: [12/11]

k r l-ı bed-fi  l-i Nem e: [12/16]

kahr: [12/16]

s r atciler: [12/17]

eyne l-mefer: [12/17]

zen-i mekk re-y  Moskov: [12/18]

merd n: [12/18]

g z ler: [12/19]

Alaman d  men : [12/20]

K z lelma: [12/21]

Cey : [12/21]

c nd-i  sl m: [12/22]

feth ed-: [12/23]

Varad n: [12/24]

d n gayreti: [12/24]

 asker-i  sl m: [12/24]

m j de-y  feth u zafer: [12/25]

guz t: [12/26]

Bosna hud du: [12/26]

Ceng: [12/26]

s ret-i nusret: [12/27]

zafer-n me: [12/28]

Makam -99-

ahk m-ı devlet: [7/2]

m lk: [7/3]

dergeh/dergâh/dergehler: [7/3] [7/8] [8/60]
[8/61] [12/24]

saltanat: [7/6] [8/4]

‘âlem-gîr: [7/7]

sad bende: [7/9]

pâdişâhân-ı cihân: [7/10]

şehenşâh-ı mu‘azzam: [7/10]

Hazret-i ‘Abdu’lhamîd :[7/10]

Hân: [7/10]

Şehenşâh: [7/28] [8/54]

sultân-ı ‘âlem: [7/28]

kapu: [7/33]

kul: [7/36] [12/25]

pâdişâh: [7/47]

‘ibâd-ı dergeh: [7/53]

vezîr-i a‘zam: [7/55]

mâlik: [7/56]

destûr-ı zî-şân: [7/56]

cenâb-ı şeyhü’l-islâm: [7/57]

molla başısı: [7/57]

ricâl-i devlet: [7/58]

rüsûm-ı saltanat: [7/58] [8/11]

Âl-i ‘Osmân: [7/58]

bende-yi nâçiz-ı dergâh: [7/59]

Hudâvend: [7/62]

füşat-serây-ı mülk: [7/62]

şerî‘at: [7/79]

mülk-i saltanat: [7/79]

kerîmü’ş-şân-ı sultân-ı cihân: [7/84]

şevketlü hünkâr: [7/85] [12/1] [12/1] [12/2]
[12/3] [12/4] [12/5] [12/6] [12/7] [12/8] [12/9]
[12/10] [12/11] [12/12] [12/13] [12/14]
[12/15] [12/16] [12/17] [12/18] [12/19]
[12/20] [12/21] [12/22] [12/23] [12/24]
[12/25] [12/26] [12/27] [12/28] [12/29]
[12/30] [12/31]

efendi: [7/86]

devlet: [7/86] [8/4]

mansûru’l-livâ: [8/4]

sâhib-şerî‘at: [8/5]

ahkâm: [8/5]

Cenâb-ı Hazret: [8/7]

Hân-ı cihân-dâr: [8/7]

hudâvend-i mu‘azzam: [8/8]

şâh-ı Fârûkî-şiyem: [8/8]

hıssîsa-yı zât-ı hümayûn: [8/11]

sadr-ı ‘âlî-kadr: [8/12]

kutb-ı saltanat: [8/14]

hükm: [8/14] [12/19]

nevâl-i saltanat: [8/28]

Fransız konsolosu: [8/34]

esâtîn-i selâtîn: [8/37]

mülûk-i çâr-etrâf: [8/60]

fermân-ber [8/60]

mülûk: [12/12]

zât-ı hümayûn: [12/12]

şâhenshah-i Rûm u ‘arab: [12/13]

Cihân-âbâd taht: [12/14]

Esîr: [12/21]

Vezîr: [12/23]

taht: [12/27]

şeyhü'l-islâm-ı himemkâr: [12/30]

Mekân -7-

Sitâbul/İstanbul: [7/63] [7/73]

derûn-ı hâsbâğçe: [7/64]

der-i ıstabl-ı hâs: [7/65]

Beşiktaş: [7/66]

bâg-ı rıdvân: [7/67]

Kâğıdhâne-yi âbâd: [7/69]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

kahr: [7/34]

zindân: [7/34]

Mutluluk -2-

Devlet: [8/2]

Kâmver: [12/31]

Soy -3-

düdmân-ı âl-i 'Osmân: [7/1]

hânedân: [7/1]

nesl-i zî-şân: [7/4]

Talihlilik/Kutluluk -8-

feyz-i İlâhî: [7/1]

mazhar: [7/1]

Hak etmiş: [7/56]

zuhûr-ı nusret-i Yezdân: [8/18]

'avn-i Hudâ: [8/54]

sürâg-ı Hızr'ı râhber: [12/4]

hıfz-ı Hudâ siper: [12/6]

mültecâ etmiş Hudâ: [12/12]

Yücelik -53-

Medîne: [7/3]

Mekke: [7/3]

Kuds-i Şerîf: [7/3]

kible: [7/3]

sitâyîş-kerde-yi ni'me'l-emîr: [7/4]

tevfik: [7/4]

Kostantiniyye feth: [7/4]

Ferr: [7/6]

haşmet: [7/6]

sâkin-i der: [7/8]

dârât: [7/8]

dergâh-ı Süleymân: [7/9]

sipîhr-i a'zam-ı devlet: [7/11]

fürûg-ı matla'-ı şevket: [7/11]

rif'at: [7/11]

iclâl: [7/12]

şevket: [7/12]

sâye-figen: [7/12]

sipîhr-i mihribânî: [7/19]

zîr-i dâmân: [7/20]

yektâ-süvâr-ı esb-i devlet: [7/29]

hâk-i pâý: [7/36]

Süleymân-ı zamân: [7/38] [8/13]
tâc-bahş: [7/47]
hacâlet: [7/68]
Kayser pâsbân: [7/68]
vâlâ kasr u eyvân: [7/68]
zâtıñ muktedâ: [7/79]
mahbûb-ı kulûb-ı Müslimânân: [7/80]
Süleymân: [7/85]
mu‘allâ [8/1]
şâhân-ı ‘izâm: [8/6]
Süreyyâ-menzilet: [8/10]
karîn-i Âsaf: [8/13]
Sikender: [8/13]
Kerâmet: [8/26]
havf-ı ber-dârî: [8/34]
kerâmet-destgâh: [8/54]
âsumân-câh: [8/54]
ihzâr ed-: [8/56]
hurşîd-rif‘at: [8/57]
gûlzâr-ı iclâl: [8/59]
şevket: [8/59]
bâbü’l-ebvâbın anahtârı: [8/61]
mihr-i hâver: [12/3]
neşr-i nûr u fer: [12/3]
İskender: [12/4]
fedâ eyler yolunda cân u ser: [12/7]
sâhib-kırân: [12/13]
‘acem şâhı nöker: [12/13]
bahr u ber: [12/19]

ricâl-i gayb: [12/23]

III. Selim (15)(16)(17)(18)(21)(22)(23)(24) (25)(26)(27)(28)(29)(30)(31)(32)(33)(34)(84)

Adalet -37-

‘adâlet: [15/18]
devr-i ‘adl: [15/35] [22/28] [27/17]
fürûg-ı mihr-i ‘adl: [15/42]
dâver-i Dârâ-haşmet: [16/11]
dâver: [16/28]
dâdger: [16/28]
ma‘delet: [16/28] [32/24]
‘adl: [16/30] [18/25] [24/31] [25/39] [29/48]
[30/31] [31/29] [32/24] [34/19] [84/13]
[84/15]
deşt-i ‘adl: [21/34]
şâh-ı taht-ı dâverî: [24/26]
dâver-i gerdûn-haşem: [25/16]
menba‘-ı ‘adl: [25/17]
‘adl ü dâd-ı evfer: [25/26]
Dâd: [25/36]
‘adl ü dâd: [26/28]
reşk-âver-i Nûşîrevân: [26/28]
dâver-i Dârâ-himem: [26/43]
sâye-endâzî-yi ‘adl: [27/5]
dâver-i rûy-ı zemîn: [27/25]
sâye-yi ‘adl: [28/47] [33/33]
dâd-fermâ: [29/24]
‘Ömer-‘adl: [33/29]
revnak-ı dâd u ‘adâlet: [84/14]

Ahlak/Yaradılış -33-

hulk: [16/15] [21/24] [25/30] [25/43]

kalb-i selîm: [16/25]

tab'-ı fehîm: [16/25]

kalb: [17/12] [34/28]

âyîne-yi feyz-âver-i nûr-ı ilhâm: [17/12]

hem-tînet-i 'anber: [21/24]

kalb-i nûrânî: [22/22]

tab'-ı selîm: [24/27] [33/36]

kalb-i münîr: [26/25] [27/34] [32/4]

âyîne-yi 'âlem-nümâ: [26/25]

tab': [27/34] [29/42]

âyîne-nümâ-yı devlet: [27/34]

münevver kalb: [28/54]

âyîne-yi ilhâm-ı vicdânî: [28/54]

'iffet: [29/35]

safvet-i tab': [29/39]

mir'ât-ı mücellâ: [29/39]

tab'-ı safvet-âyîn: [29/40]

hıdîv-i Mustafâ-sîret: [33/29]

dil-i rûşen-nihâd: [33/30]

kalb-i safâ-âyîne: [34/29]

mir'ât-ı kalb: [84/17]

nazar-ı kudsiyân: [84/17]

lutf-ı nihâd: [84/41]

feyz-bahş: [84/41]

Akıl -25-

Fikr: [16/26]

hiddet-i zihn: [16/26]

rehber-i re'y: [21/23]

'Akl-ı Evvel: [25/23] [28/18]

sânî-yi zihn-i fetânet-perver: [25/23]

kûh-ı temkîn: [25/40]

asl-ı tedbîr: [27/33]

fîrâset: [27/35]

'ukalâ-yı devlet: [27/35]

Rây: [28/62]

isâbetkârî-yi efkâr: [29/37]

re'y-i münîr: [29/37]

âfitâb-ı 'âlem-ârâ: [29/37]

dikkat-âmûz-ı hikem: [31/19]

zihn: [31/19]

sa'y: [31/20]

tedbîr: [31/20]

re'y-i mülk-ârâ: [33/31]

'akl u rüşd: [33/31]

ef'âl-i hîred-mâye-yi dikkat-eser: [34/27]

hayret-efzâ-yı hikem-sencî-yi 'akl-ı fe'âl: [34/27]

'akl: [34/31]

re'y-i savâb: [84/17]

sûret-i ilhâm: [84/17]

Bilginlik/Hüner -16-

meclis-i 'irfân: [16/27] [22/23]

kâle-yi 'irfân: [18/7]

ehl-i dâniş: [18/9]

şükûh-ı kulzüm-i pür-cûş-ı tûfân-hîz-i 'irfân:
[21/20]

zîr-i dest-i hükm: [21/21]

dâniş: [24/27]

fehm: [24/27]

hikem: [24/27]

iksîr-i hüner: [24/28]

bezm-i 'irfân: [27/36]

nedîm-i bezm-i 'irfân: [28/30]

hüsn-i kâbiliyyet: [28/116]

kânûn-ı hikmet: [33/31]

germiyyet-i bâzâr-ı 'irfân: [33/37]

murâd-ı ehl-i dâniş: [33/38]

Cömertlik -149-

cenâh-ı lutf: [15/25]

lutf: [15/34] [15/44] [15/51] [16/17] [17/10]
[22/35] [23/38] [25/37] [25/44] [29/25]
[29/28] [31/18] [31/32]

'atâ: [15/46] [28/60]

neyl-i ihsân: [16/5]

'âtıfet: [16/16] [29/25]

menba'-ı cûd u kerem: [16/17]

feyz-i ihsân: [17/10]

maksim-i erzâk-ı enâm: [17/13]

der-i lutf u kerem: [17/14]

karîn-i lutf: [18/5]

kerem-cûyân: [18/6]

vakt-i 'inâyet: [18/9]

himmet: [18/22] [18/28] [22/26] [24/16]
[24/30] [26/29] [28/67] [28/73] [31/21]
[84/32]

dergeh-i lutf: [18/26]

'atâ-cûyân-ı bâb-ı re' fet: [18/27]

dest-i cûd: [18/27]

güher-pâşî-yi bahr u kân: [18/27]

bezl-i kerem: [18/28]

in'âm: [18/28] [33/52]

envâr-ı lutf: [18/29]

feyz-i ebr-i ihsân: [21/25]

bahâr-ı lutf: [21/36]

nemâ-bahş-ı cihân: [21/36]

sehâ: [21/37] [26/32]

cûd: [21/37] [26/32] [28/45]

ihsân: [22/18] [22/48] [26/32] [28/45]
[28/117] [29/25] [29/28] [33/52] [33/54]

'atâ-bahş-ı cihân: [22/34]

hazâ'in: [22/34]

sad katâr: [22/34]

kerem-cûyân: [22/34]

gevher yagdır-: [22/35]

himmet et-: [22/47]

ni'met-i şâh-ı 'atâ-bahş: [23/24]

veliyy-i ni'am-ı 'âlemiyân: [23/25]

sîr-i h'ân-ı kerem: [23/25]

şehriyâr-ı himem-ârâ: [23/29]

'âlî-himem: [24/21] [84/36]

ehl-i ma'ârif mugtenem: [24/28]

garîk-i ni'met: [24/30]

cûş-ı ‘atâ: [24/30] [84/35]	cûşîş-i emvâc-ı lutf u iltifât: [28/84]
reşk-âver-i bârân u yem: [24/30]	bezl-i ni‘met: [28/117]
‘inâyet: [25/17] [26/30] [29/25]	nemâ-bahş: [29/26]
lutf-ı bî-pâyân: [25/26]	kef-i dür-pâş: [29/28] [34/35]
ârâm-ı derûn-ı kalb-i nâs: [25/26]	cûşîş-i ihsân: [29/29]
ma‘nî-yi ‘atâ: [25/28]	feyz: [29/29]
kîmyâ-yı himmet: [25/33]	deryâ-yı ‘atâyâ: [29/29]
sâye-endâz-ı ‘inâyet-güsterî: [25/36]	tufeylî-yi ta‘am: [29/30]
iltifât: [25/45] [84/38]	dîl-sîr-i ni‘am: [29/30]
zât-ı ‘inâyet-perver: [26/23]	bezl-i na‘mâ: [29/30]
genc-i şâygân: [26/32]	h ^v ân-ı yagmâ: [29/30]
bezl-i ‘atâ: [26/34]	‘ulûvv-i himmet: [29/42]
sermâye-yi deryâ vü kân: [26/34]	sâye-nişîn-i lutf: [29/42]
ser-i tâk-ı serây-ı himem-i ‘âliyesi: [27/2]	cûd-ı dest-i gevher-pâş: [31/17]
mâye-yi nâmiye-yi cûşîş-i ihsân: [27/18]	ihsân-ı saltanat: [32/1]
kerem: [27/20]	tarâvet-i bârân-ı himmet: [32/21]
der-i cûd: [27/20]	mebzûl: [32/22]
şâhâne sehâ-yı devlet: [27/21]	h ^v ân-ı saltanat: [32/22]
istinâd-ı kerem: [27/42]	dîlîrâne himmet: [32/33]
‘atâ-bahş-ı cihân: [27/43]	fîrâvân ni‘met: [33/22]
gıbta-yı erbâb-ı gınâ-yı devlet: [27/43]	nevâl-i lutf-ı sultânî: [33/22]
ni‘met: [27/44]	bî-hadd ü pâyân: [33/22]
i‘tâ: [28/57]	güher-pâşî-yi ihsân: [33/39]
genc-i fîrâvân: [28/57]	kef-i deryâ-‘atâ: [33/39]
kilîd-i lutf: [28/58]	mâye-bahş-ı ebr-i nîsân: [33/39]
dahme-yi bî-hadd ü pâyân: [28/58]	ref‘ eyle-: [33/53]
cûd u ihsân: [28/59]	yed-i ‘ulyâ-yı lutf: [33/53]
lutfuñ sığışmaz: [28/60]	der-i lutf: [33/55]
keffe-yi mîzân-ı tahmîn: [28/60]	bâb-ı ihsân: [33/55]

Hümâ-yı himem-i ‘âliye: [34/22]

lutf-ı firâvân: [34/34]

cûy-ı ihsân: [34/34]

‘atâş-ı kerem: [34/34]

âb-ı zülâl: [34/34]

cûşîş-i in‘âm: [34/35]

nân-pâre-yi ‘inâyet: [84/34]

dest-i güher-pâşî [84/35]

nevâl-i ni‘met: [84/36]

lemhü’l-basar: [84/37]

tâb u tüvân: [84/38]

Dindarlık -1-

zühed ü takvâ: [25/29]

Dürüstlük/Güvenilirlik -2-

Sıddîk-i Fârûkî-şiyem: [24/18]

Sıddîkî-serîret: [33/29]

Egemenlik -76-

emr ü fermânı revân: [15/19]

vücûb-ı inkıyâd-ı emr: [15/23]

sâye-endâz-ı emân: [15/41]

Kalmadı şekve eden: [16/29]

Devr: [16/29] [21/35] [24/31] [28/97] [28/98]
[32/20]

emr-i muhâl: [18/22]

sûret-i imkân: [18/22]

ser-fürû: [18/31] [22/40] [23/33]

sâye-bahş-ı emn ü râhat: [21/33]

h^vâbgâh-ı râhat: [21/34]

vakt-i âsâyîş-güzâr-ı pâdişâhî: [22/14]

vâcib itâ‘at: [22/15]

emr: [22/15]

fermân: [22/15]

muhteşem tertîb-i hâkânî: [22/24]

h^vâb-ı râhat: [22/31] [31/28]

âsûde-yi emn ü emân: [22/31]

kırallardan harâc al-: [22/45]

cizye evrâğı: [22/45]

Firengistân: [22/45]

itâ‘at vâcib[23/30]

sadme-yi tedmîre [23/33]

kuvvet-i kâhire-yi debdebe-yi devlet: [23/52]

havza-yı memleket: [23/56]

dâr-ı emân: [23/56]

farz emrine râm ol-: [24/19]

hüsrev-i nazm-âverî: [24/26]

âsûde cihân: [24/31]

râhat-efzâ-yı cihân: [25/26]

eyyâm: [25/37]

sermâye-yi emn ü emân: [26/23]

‘ahd: [26/26] [27/19] [28/104]

bî-havf: [26/26]

hatar: [26/26]

nâ-bûd ehl-i fesâd: [26/28]

âsûdedir mülk ü ‘ibâd: [26/28]

zamân-ı Devlet-i ‘Osmâniyân: [28/20]

muntazam [28/31]

zamân: [28/46] [29/26] [30/30]

h^vâbîde-yi râhat: [28/46]

dîde-yi bîdâr-ı hıfz: [28/46]

nigehbân: [28/46]

âsûde: [28/47]

nizâm-ı dîn ü dünyâ: [28/61]

kalmadı fitne vü âşûb: [30/30]

nazar-ı hıfz: [30/32]

âsâyîş: [30/34] [34/19]

revnak-ı hüsn-i nizâm: [31/20]

cihân âsûde: [31/28]

çeşm-i harâmîye harâm: [31/28]

nehy-i te‘addî vü gezend: [31/30]

râm: [31/30]

vâcib ‘ibâd: [32/5]

mülküñ nizâmı: [32/17]

fermân-revâ-yı Kuds ü Mekke: [33/27]

hâmî-yi Bathâ: [33/27]

âsûde-yi emn ü emân: [33/33]

zamân-ı devlet: [33/37] [33/52]

hıfz-ı mülk [33/40]

emn: [33/41]

zamân-ı şeh-i Cem-haşmet: [34/15]

sâye-yi emn ü emân: [84/13]

Güzellik/Asalet -19-

şâh-ı mâh-tal‘at: [21/14]

hümâyûn-zât-ı kerrûbî-sıfât: [21/18] [28/47]

mücessem nûr: [21/19]

hüsn-i tal‘at: [21/19]

‘arz-ı dîdâr: [23/37]

hey‘et-i nûr: [23/38]

behrever-i pertev-i hüsn-i enzâr: [23/38]

hurşîd-i nûrânî-sıfat: [24/17]

‘uhde-yi zât-ı asîl: [27/33]

zât-ı nûrânî-sıfât: [28/125]

şa‘şa‘a-yı rûy: [30/27]

reşk-i gülistân: [30/27]

fürûg-ı cemâl-i münevver: [32/19]

kerrûbî-sıfat: [33/24]

vâdî-yi hüsn-i edâ: [33/36]

şeh-i hurşîd-likâ: [34/16]

nûr: [34/16]

ahsen-i vech-i tedâbîr: [34/29]

Halifelik -20-

zıll-i İlâhî: [15/41]

zıll-i Hudâvend-i ‘Alîm: [16/2] [24/19]

zıll-i Yezdânî: [21/33] [28/47]

zıll-i Hudâvend-i mübîn: [22/15]

zıll-i Yezdân: [23/29] [25/36] [31/16] [33/33]

tâc-ı hilâfet: [23/47]

zıll-i Hudâvend-i mu‘în: [26/24]

imâmü’l-müslimîn: [26/24]

zıll-i İlâh: [27/5] [84/13]

zıll-i Hudâ-yı Kâdir ü Mennân: [29/24]

ehl-i îmâna imâm: [31/12]

zıll-i zalil-i kudret: [32/3]

halife: [32/7]

zıllu'llâh: [34/19]

İtibar -24-

mu'allâ hutbe-yi nâm: [15/21]

kûs-ı şevket ü şân: [21/16]

'îd-i şeref-'unvân: [22/17]

Şân: [25/1] [28/69]

Hân-ı mu'allâ-şân: [25/18]

nâm u şân: [25/23]

Pervîn-şeref: [26/22]

Şöhret: [26/36] [28/69]

nâm-ı vâlâ: [27/4]

'ulüvv-i şân: [27/29] [32/14]

sâhib-kırânlık nâmı: [28/32]

'unvân: [28/32]

serây-ı irtifâ'-ı şân: [29/31]

ihtişâm u şevket-i 'unvân-ı saltanat: [32/12]

kesb-i şeref: [32/16]

terfî'-i şân-ı devlet: [32/25]

nâm-ı bülend: [32/28]

zî-şân: [33/28]

Hân-ı Süreyyâ-şân: [34/18]

Sa'd-ı Ekber şerefi: [34/18]

rif'at-i şân: [34/36]

Kahramanlık/Yiğitlik -248-

Süvâr: [15/30]

rahş-ı çâpük-i âteş-'inân: [15/30]

Rüstemâne hamle: [15/31]

Tîr: [15/32] [24/25] [29/47]

kafâ-yı düşmenân: [15/32]

hûnîn: [15/33]

sinân-ı kahr: [15/33]

'adû-yı dîn-i istîmân: [15/35]

Şemşîr: [15/35] [22/40] [23/34] [28/35]
[84/23] [84/24]

rikâb-ı ehl-i îmân: [15/35]

ceyş-i deryâ-cûş: [15/36]

dest-i kahrından[15/37]

tîg: [15/38] [23/34] [23/33] [24/24] [26/27]

sîne-yi a'dâ: [15/45]

şemşîr ü sinân: [15/45]

hışm: [16/18] [18/21] [23/39] [25/3] [31/31]
[84/25]

kahr: [16/18] [18/17] [22/38] [25/2] [25/31]
[31/31] [32/26] [84/42]

düşmen: [16/18] [18/18] [27/15] [31/25]
[34/33]

dest-i şükûhunda cerîd: [16/24]

rahş: [16/24] [21/26] [25/6] [28/42] [84/11]

dest-i mi'mâr-ı mürüvvet: [18/5]

bîm-i tîg: [18/11] [23/57] [28/34]

bâd-pây-ı berk-i rahş: [18/14]

savlet: [18/17] [31/22]

tîr-i dil-dûz: [18/18] [31/24]

menzilgeh-i peykân: [18/18]

vasf-ı şemşîr: [18/20]

teng ü târ eyle-: [18/21]	nîze-bâzân-ı cüyûş: [23/43]
hasm: [18/21] [27/10]	havf: [23/43] [24/23] [26/38] [31/22] [33/32]
‘inân-ı âteşîn: [21/27]	Hayder-nihâd-ı serverî: [24/18]
rahş-ı çâlâk: [21/27]	şîr-i Hudâ: [24/23]
sür‘at-i seyr: [21/28]	hışmnâk: [24/24]
esb-i bâd-pây: [21/28]	şemşîr-i ‘âlem-gîr: [24/25]
nevk-i cân-sûz: [21/29]	kuvvet-i şîr-i Hudâ [25/2]
nîze: [21/29]	kıldın zebûn[25/2]
bîm-i tîg-i bürrân: [21/30]	kahramân: [25/2]
tîg-i hûn-rîz: [21/31]	saf-der: [25/2] [26/38]
tîr-i isâbetkâr-ı bürrân: [21/32]	hilâl-i hancer: [25/3]
zahmnâk-i tîg-i gadr: [22/30]	germî-yi peykân: [25/4]
rahş-ı sabâ-cevlân: [22/36]	tîr-i âteş-şehper: [25/4]
Rüstemâne nîze-bâzî: [22/37]	pây: [25/5]
kelle-yi a‘dâ: [22/38]	esb-i şevket: [25/5]
‘adû/a‘dâ: [22/40] [23/42] [24/24] [31/24]	na‘l: [25/5]
[31/26]	fürûg-ı sâha-yı cevâlângerî: [25/6]
seyf-i kâtî‘: [22/40]	nevk-i şemşîr: [25/7]
seyf-i şerî‘at: [23/31]	sürersen esb-i ejder-peykeri [25/7]
hûn-ı ‘adû: [23/34]	tîg-i âteş-güsteri [25/8]
hûn-h‘âr: [23/34]	hûn-feşânlıkla [25/9]
tîr-endâz: [23/35]	ziyâ: [25/10]
rahş-ı sebûk-seyr: [23/36]	hûn-âlûd: [25/10]
düşmeniñ kellesi: [23/40]	Düldül-süvâr-ı ‘arsa-yı iclâl: [25/14]
sâ‘ika-endâz-ı helâk: [23/40]	nukre-yi meh rahş: [25/14]
töp: [23/40]	raht-ı Hayderî: [25/14]
gülle-yi kahr: [23/41]	pûlâd: [25/32] [26/37]
darb: [23/41]	yek-nigâh-ı germ-i hışm-âlûde: [25/32]
velvele-yi humbara-yı âteş-bâr: [23/42]	dehşet-âver: [25/32]

teber: [26/27]	muvâfık ma' nî-yi ve' s-sâbıkât: [28/40]
sît ü sadâ-yı savlet: [26/36]	bâd-peymâ: [28/40]
şân-ı şükûh u satvet: [26/36]	erişmez gerdine: [28/40]
Rüstem-dâsitân: [26/36]	sebük-rûh: [28/41]
cevşen: [26/37]	zîr-i na' l: [28/41] [29/45]
yek-hamle-yi şîr-efgen: [26/37]	rûy-ı berg-i verd-i handân: [28/41]
tâkat-güdâz-ı Kahramân: [26/37]	zîn-i güher-bâr: [28/42]
hancer: [26/38]	cevlân: [28/42]
şeh-levendâne: [27/10]	şeh-süvâr-ı Cem-haşem: [28/43]
darb-ı şemşîr: [27/13]	dîlîrâne: [28/43]
Kahramân-kâhire: [27/26]	şecâ' at 'arsası: [28/43]
şîr-efgen-i Rüstem-savlet: [27/26]	nîze-bâz-ı rahş-rânî: [28/44]
tîg-i tâbdâr: [28/33]	celâdet: [28/44]
gurre-yi garrâ: [28/33]	fürûsiyyet: [28/45]
âlûde-yi hûn: [28/34]	şecâ' at: [28/45] [28/114] [32/27]
hirâs-ı satvet: [28/35]	zahm: [28/49]
sersâm ed-/eyle-: [28/35] [33/46]	tîg-i hûn-feşân: [29/23]
kemân: [28/36]	süvâr-ı Döldül-i rahş: [29/43]
hadeng-endâz: [28/36]	zü' l-fekâr-ı tîg-i hûn-pâlâ: [29/43]
nevk-i peykân: [28/36]	esb-i ser-bülend-i kûh-peyker: [29/44]
Hayder-i kerrâr: [28/37]	zîr-rân: [29/44]
Döldül-süvâr: [28/37]	hey' et ü heybet: [29/44]
zîr-rân-ı savlet: [28/37]	sebük-cevlân: [29/45]
esb-i küheylân: [28/37]	bâd-pây-ı deşt-peymâ: [29/45]
eşheb-i ferhunde-sûret: [28/38]	kemân-keşlik: [29/46]
yâl ü bâl ü cünbiş: [28/38]	nişân-ı nâvek: [29/46]
sabâhu' l-hayr-ı pîşânî: [28/38]	zer-tabla-yı hurşîd-i vâlâ: [29/46]
hatve: [28/39]	ser-i peykân: [29/47]
sâha-yı pehnâ-yı imkân: [28/39]	mîl-i âteşîn-i çeşm-i a' dâ: [29/47]

pertev-i raht-ı rahş: [30/23]
sahtî-yi darb-ı tîg: [30/29]
Rüstem-i devrân: [30/33]
Kahramân-kâhire-i Rüstem-şecâ'at: [31/22]
sersâm ol-: [31/22]
sadme-yi tîg-i süreyyâ-cevher: [31/23]
dâg-ber-dâg-ı hirâs-ı tîg-i âteş-bâr: [31/25]
bend-i fitrâk-i helâk: [31/26]
cân u ser: [31/26]
bâd-pây-ı 'azm-i rezm: [31/26]
celâl [32/26]
seyf-i kâtı': [32/26]
Rüstem-i destân-ı saltanat: [32/28]
rahş-ı celâdet: [32/35]
'Alî-heybet: [33/29]
nigâh-ı hışm: [33/32]
görünmez fitne vü âşûb: [33/32]
Rüstem: [33/46]
darb-ı dest: [33/46]
hücûm: [33/46]
nerm-sâz-ı pençe-yi saht-ı Nerîmân: [33/46]
mü'eyyed yedler: [33/47]
kuvvet-i bâzû-yı Hayder-vâr: [33/47]
tîgi bîmi: [33/47]
kuvvet-i şîr-i Hudâ: [34/30]
yed-i iclâl: [34/30]
pençe-tâbî-yi 'adû: [34/30]
cidd ü cidâl: [34/30]
hey'et-i heybet-eser-i Rüstem-i Zâl: [34/31]

bîm-i kahr: [34/32]
a'dâ-yı li'âm: [34/32]
kantara-yı tîg: [34/33]
mevce-yi hışm: [34/33]
gark-ı nikâl: [34/33]
na'l-i şerer-pâş: [84/11]
zîb-i reh-i kehkeşân: [84/11]
dest: [84/12] [84/20]
tîg ü sinân: [84/12]
savlet: [84/19]
sehm-i sa'âdet: [84/20]
tîr-i sîne-dûz: [84/21]
dest-i kahr: [84/23]
bîm-i cân: [84/23]
şîr-i ser-efgen: [84/24]
tîgi çek-: [84/25]
nakş-ı süm-i rahş-ı devlet: [84/27]
rahş-ı berk-rahş: [84/29]
zîr-rân: [84/29]
cevlângeh: [84/29]
cünbiş-i 'atf-ı 'inân: [84/29]
sür'at: [84/30]
nûr-ı bâsıra: [84/30]
zerrât: [84/31]
mekânet-i kûh-ı girân: [84/31]
lem'a-yı âteş-feşân: [84/42]
Kıymet -11-
hânumân-ârâ-yı devlet: [22/16]

zîb-i taht-ı saltanat: [22/16]

hayru'l-halef: [22/16]

âb-ı rûy-ı saltanat: [25/17]

verd-i ter: [25/17]

medâr-ı mefhar: [25/18]

‘Osmâniyânıñ mefhari: [26/23]

mefhar-i âl-i ‘Osmân: [27/23]

gelmedi zâtı gibi: [27/28]

gül-i handân-ı saltanat: [32/18]

kadr: [33/19]

Komutanlık/Zafer -235-

sefer et-: [15/3]

tâbûr boz-: [15/4]

seyf âyeti: [15/39]

tîg-i rûşen-i Cevzâ-nitâk-ı hûn-feşân: [15/39]

ehl-i gazâ: [16/19]

hilye-yi âyet-i seyf: [16/19]

kemân: [16/20] [32/32]

dâne-yi darb-ı tüfeng: [16/21]

nîze-yi savlet: [16/22]

fevvâre-yi hûn: [16/22]

darbe-yi harbe: [16/23]

‘azm-i meydân: [16/24]

sâha-yı rezm: [18/19]

a‘dâ/‘adû/‘adûlar: [18/19] [23/62] [26/42]
[28/91] [28/93] [28/121] [32/32]

kelle-yi bî-devlet: [18/19]

mazhar-ı feth ü zafer: [23/26]

server-i hurşîd-efser: [23/26]

vakt-i helâk: [23/44]

düşmen: [23/44]

cünd-i mansûr: [23/44]

‘alem-i Hazret-i Sultân-ı Risâlet: [23/46]

zîr-i râyât: [23/46]

ceyş-i ebrâr: [23/46]

yürüyüş: [23/54]

boz-: [23/54]

tüvânâ: [23/55]

‘Osmânlu: [23/55]

Leşker: [23/62]

cenâb-ı kapudân-ı deryâ: [23/63]

ser-‘asker-i yem-himmet-i gayret-kirdâr:
[23/63]

ceyş-i girân-kadr: [23/64]

‘adû-yı bed-kâr: [23/64]

dehşet-ârâ-yı cihân: [23/65]

sevk-i ‘asker: [23/65]

kuvvet-i saltanat: [23/65]

leşker-keş-i encüm-hadem: [24/17]

sît-i tüfeng: [25/11]

kıyâmetler kopar: [25/11]

dehşet-i gülbang: [25/11]

hevl-i mahşer: [25/11]

dâne: [25/12]

darb-ı nişân: [25/12]

pîçiş-i dūd-ı kebūd-ı tōp: [25/13]

encüm-sipâh-ı muhteşem[25/16]

‘ırkını kes-: [25/38]	husemâ-yı devlet: [27/40]
fesâd ehli: [25/38]	mütezzelzil: [27/41]
ciger-hûn: [25/38]	merdân-ı gazâ-yı devlet: [27/41]
nîze-yi kahr: [25/38]	şâhân-ı magâzî-pîşe: [28/2]
neşter: [25/38]	emr-i câhidû [28/2]
mülûkûñ serveri: [26/31]	gâzî pâdişâhân: [28/3]
hüsrev-i encüm-sipâh: [26/35]	cünûd-ı gayb-ı nasru’llâh: [28/3]
hışm: [26/35]	seferler: [28/3]
mejdân-ı rezm: [26/38]	ensâr u a’vân: [28/3]
nev-kışlalar: [26/39]	Gazâ-yı Bedr’i yâd etdir-: [28/4]
ta’lîm-i harb îcâd ed-: [26/39]	fürûg-ı feth ü nusret: [28/4]
helâk-i düşmenân: [26/39]	zîr-i şemşîr-i celâdet: [28/5]
gûlbang-i tûp-ı âteşin: [26/40]	harâca kes-: [28/5]
a’dâ-yı dîn oldu perîşân: [26/40]	kırâl-ı bed-fi’âlân: [28/5]
velvele ver-: [26/41]	şemşîr: [28/6]
zelzele: [26/41]	midhat-i ni’me’l-emîr: [28/16]
‘asker: [26/42]	feth-i hâkânî: [28/16]
darb-ı humbara: [26/42]	mühimmât-ı ‘asâkir: [28/67]
râyet-i fahr-i dü-‘âlem: [27/6]	muzaffer: [28/67]
yed: [27/6]	pâ-mâl et-: [28/67]
‘âlem-efrâz-ı livâ-yı devlet: [27/6]	mülk-i ehl-i ‘udvân: [28/67]
sûre-yi Feth: [27/7]	Kızılma: [28/68]
nusret/nusretler: [27/7] [28/69]	Çâsâr-ı siyeh-kâr: [28/68]
saf-der-i saf-şiken-i rezm-i fezâ-yı devlet: [27/26]	esîr et-: [28/68]
ra’d-ı tûp: [27/39]	fevz [28/69]
velvele-endâz-ı felek çıkdı ‘ayyûka: [27/39]	livâ-yı feth: [28/70]
sît u sadâ-yı devlet: [27/39]	innâ fetahnâ: [28/70]
humbaracılar ocagı: [27/40]	fütûhâta mazhar: [28/70]
	hulûs-ı niyyet: [28/71]

gazâ: [28/71]	muhît-i devlet: [28/86]
tertîbât: [28/71] [28/118]	Hazar: [28/86]
serhaddât-ı mansûre: [28/73]	Kulzüm: [28/86]
tonanma-yı hümayûn: [28/74]	Deryâ-yı Okyânûs: [28/86]
yelken: [28/74]	‘Ummân: [28/86]
şurta-yı tevîk-i Mennânî: [28/74]	hâkân-ı bahreyn: [28/87]
tersâne: [28/75]	tonanma: [28/87]
muntazam: [28/75]	mühimmât: [28/87]
tersândır düşmen: [28/75]	levendân: [28/87]
kalyonlar: [28/76]	nizâm-ı Humbarahâne: [28/88]
muhkem: [28/76]	ta‘lîmât-ı Tophâne: [28/88]
kal‘a-yı tayyâr u cârî: [28/76]	te‘sîr-i darb-ı gülle-yi cân-sûz: [28/89]
bi‘smi‘llâhi mecrâhâ: [28/76]	eder hâk ile yeksân: [28/89]
mu‘allâ mu‘cizât-ı Nûh-ı bürhânî: [28/77]	Topçu Ocagı: [28/91]
cevlân: [28/78]	sadme-yi töp: [28/92]
bâdbânlar: [28/78]	pür-tanîn-i velvele: [28/92]
töp/töplâr: [28/79] [28/90] [28/108] [28/110]	pür ejder-i âteş-feşân-âsâ: [28/93]
gark-âb-ı gird-âb-ı felâket: [28/79]	zehr-i kahr: [28/93]
fûlk-i ‘udvân: [28/79]	ser-i a‘dâ: [28/94]
fetîl: [28/80]	âteş yagdır-: [28/94]
şu‘le-yi bârût: [28/80]	dûd-ı kebûd: [28/95]
fenâr-ı şeb-fürûz: [28/81]	berk-i âteşîn: [28/96]
şîr-i merdân: [28/82]	bârût-ı nev-îcâd: [28/96]
lenger-endâz-ı mehâbet: [28/83]	kulle-yi kâf: [28/99]
sûy-ı a‘dâ: [28/83]	zûr-san‘at: [28/99]
câh-ı kapudânî: [28/84]	lagımcılar: [28/99]
ka‘r-ı deryâ-yı helâke batır-: [28/85]	âteş-efşân: [28/99]
sadme-yi kahr: [28/85]	tarz-ı nev-îcâd: [28/100]
nâm-ı korsan: [28/85]	cerr-i eskâl: [28/100]

‘ilm-i nâ-peydâ-yı Keldânî: [28/100]

kal‘a-yı sabr u karâr-ı düşmen-i bî-dîn:
[28/101]

dîlîrân: [28/101]

levendâne: [28/103]

âteş-bâzlıklar: [28/103]

hasm: [28/103]

dâg-ber-dâg-ı hirâsânî: [28/103]

fünûn-ı harb-i nev-peydâ: [28/104]

‘askerî-yi ceng-cûyân: [28/104]

mühendishâneler: [28/105]

üstâdân: [28/105]

kışlalar: [28/107]

terfî‘ [28/107]

‘askerî-yi ser-bülendân: [28/107]

ocaklar: [28/108]

tüfeng-i şu‘lenâk: [28/108]

mülk-i a‘dâ: [28/108]

şerâr-ı nâr-ı sûzân: [28/108]

‘adû-yı dûzahî: [28/109]

hevl-i nâr-ı Yezdân: [28/109]

şâh-ı cihânân: [28/110]

ehl-i şemşîr: [28/110]

fürsân: [28/110]

âyet-i seyf: [28/111]

şemşîr-i bürrân: [28/111]

ehl-i dîn: [28/111]

cünûd-ı ehl-i îmân: [28/113]

eşiddâ‘ü ‘ale‘l-küffâr: [28/113]

gazanfer: [28/114]

cüyûş-ı müslimîn: [28/114]

pençe-yi kahr: [28/114]

güm-râhân-ı hizlân: [28/114]

fenn-i harb: [28/115]

gürûh-ı ‘askerî: [28/117]

nev-îcâd: [28/118]

nev-ta‘lîm: [28/118]

‘askerî: [28/120]

sîm ü zer: [28/120]

yâkût-ı rummânî: [28/120]

gâlibiyyet: [28/121]

leşker-i mevcûd-ı sultânî: [28/121]

muvaqqat: [28/122]

gayretkârî-yi şâhâne: [28/122]

sarf-ı cehd: [31/21]

cihâd: [31/21]

âlâtının ikmâli: [31/21]

‘âzim-i gazâ: [32/6]

cünûd-ı gayb: [32/6]

sît ü sadâ-yı tûp: [32/29]

tüfeng-i mehâbet: [32/29]

a‘dâ-yı dîn: [32/29]

hirâsân-ı saltanat: [32/29]

eser-i bîm-i humbara: [32/30]

mülk-i düşmen: [32/30]

lerzân-ı saltanat: [32/30]

tîr: [32/32]

peykân-ı saltanat: [32/32]

âfâka çık-: [33/49]

sît-i ra'd u berk-i gülle-yi töp: [33/49]

sâ'ika-endâz-ı semt-i kâfiristân: [33/49]

hayyâm-ı ceyş-i mevkib-i iclâl: [84/22]

sâyebân: [84/22]

gül-bang-i töp-ı velvele-engîz-i satvet: [84/26]

zelzele-yi nâgehân: [84/26]

Makam -219-

şeh-i nevrûz: [15/1]

tahta çık-: [15/1]

sultân-ı nevrûz: [15/2]

otag: [15/2]

tûg-ı şâh: [15/3] [31/10]

taht-ı Süleymân: [15/5]

makdem-i şâh-ı kerîm ü kâmrân: [15/17]

Âsaf-hadem: [15/19]

Sultân: [15/19] [21/17] [24/19] [26/24]
[27/27] [28/17] [29/24] [31/13] [32/13]
[34/18]

Hân: [15/19] [28/17] [30/22] [33/28]

Cülûs: [15/20]

taht-ı şevket-i 'Osmâniyân: [15/20]

imâm-ı müslimîn: [15/21]

sikkessin darb et-: [15/22]

taht: [15/29]

zerrîn rikâb: [15/30]

hudâvend: [15/41]

hümâyûn zât: [15/41]

şehenşâh-ı kerîm-i ehl-perver: [15/46]

hünkâr: [15/47] [28/124]

'abd-i nâ-tüvân: [15/48]

taht-ı cihânbanî: [15/52]

devlet: [15/52] [18/31] [23/66] [28/106]
[31/21]

şeh-i rûy-ı zemîn: [16/2]

hâmî-yi şer'-i mübîn: [16/2]

hizmet: [16/7]

şâh-ı ferhunde-sıfat: [16/11]

zîver-i taht u dîhîm: [16/11]

nuhbe-yi pâdişehân: [16/12]

'umde-yi âl-i 'Osmân: [16/12]

Hazret-i Sultân: [16/12] [18/10] [22/17]
[23/28] [25/18] [33/28] [84/13]

hâtem-i mülk: [16/14]

şöhret-i bezm: [16/27]

dergeh-i devlet: [17/13]

pâdişâh/pâdişeh: [17/14] [18/31] [22/41]
[23/45] [24/16] [25/36] [27/22] [28/69]
[84/10] [84/11]

ragbet-i şâhenşeh-i devrân [18/9]

Hân [18/10] [22/17]

Dergeh/dergâh: [18/10] [18/30] [23/48]
[24/20] [27/12] [30/21] [33/51] [34/17]
[34/41] [84/10]

derbân [18/10] [26/22] [28/26]

mülk: [18/12] [23/48] [24/20] [28/46]
[28/102]

şer' ü kânûn: [18/13]

emr ü nehy: [18/13]

hükm-i menşûr: [18/13]	zerrîn 'alem: [24/22]
emr: [18/16] [27/32] [29/35] [31/30]	ednâ bende: [25/19]
şâh/şeh: [18/16] [23/25] [30/33] [32/4] [84/19] [84/43]	huzûr: [25/42]
bende-yi fermân: [18/16] [30/21]	şâhenşeh-i rûy-ı zemîn: [26/24]
hikmet-i kânûn: [18/26]	şâh-ı 'acem çâkeri: [26/31]
hüsrev: [18/29]	Hâtem gedâ: [26/32]
âsitân: [18/31]	pâdişâh-ı kadr-dân: [26/33]
kul: [18/31] [22/45] [23/49] [27/22] [28/123] [33/51]	pâdişâh-ı Cem-haşem: [26/43]
gedâ: [18/32]	gedâ-yı devlet: [27/20]
zamân-ı şâh-ı a'zam: [21/13]	mülûkâne edâ-yı devlet: [27/22]
saltanat: [21/15] [27/29] [30/18]	taht-nişîn iclâl: [27/28]
şehenşâh-ı cihân: [21/17]	mesned-i pâdişehân: [27/28]
hâkân-ı cihân: [21/21] [29/38]	ümerâ: [27/32]
şehenşâh/şehenşeh: [21/33] [25/19] [28/46] [29/22] [29/23] [29/50] [33/50]	vûkelâ-yı devlet: [27/33]
şâh-ı cihân: [21/38] [24/19] [25/46] [84/16]	nüdemâ-yı devlet: [27/36]
vasf-ı hümayûn: [21/38]	hayr-h'âhân-ı kirâm-ı kudemâ-yı devlet: [27/38]
hamî-yi şer'-i metîn: [22/15]	'abd-i fakîr: [27/43]
erkân-ı devlet: [22/19]	mülûk-i Âl-i 'Osmân: [28/1]
şevket-i dîvân: [22/24]	hükm: [28/6]
nöker: [22/41] [23/49]	dâr-ı İslâm: [28/6]
hâmî-yi şer'-i mübîn: [23/28]	taht-ı iclâl: [28/17]
emr ü fermân: [23/30]	ahkâm-ı hümayûn: [28/22]
a'dâ: [23/45]	sah-pençe fermânı: [28/22]
dest-i hükm: [23/47]	tûg-ı şâhî: [28/25]
dîne hidmet: [23/50]	perçem-i müşgîn: [28/25]
Topal 'Osmân Paşa: [23/54]	hükm-rân-ı bâbü'l-ebvâb: [28/26]
Bende: [23/55]	encümen-pîrâyî-yi şâhâne: [28/30]
	âdâb: [28/30]

taht-ı murassa': [28/56]

rüsûm-ı saltanat: [28/66]

şevketlü hünkâr: [28/66]

âyîn ü erkân: [28/66]

şâh-ı dîn-perver: [28/117]

efendi: [28/123]

vasf-ı hümayûn: [28/124]

makdem-i şâh-ı cihân: [29/21]

hudâvend-i cihân: [29/24]

şeh-i devrân: [30/17]

hükm-i revân: [30/18]

şehenşâh-ı mu'azzam: [30/21]

tûg-ı sultân-ı enâm: [31/10]

sultân-ı cihân: [31/11] [33/23]

tâcdârân-ı zamân [31/11]

mültecâ-yı pâdişâhân: [31/13]

şehenşâh-ı hüâm: [31/16]

Devlet-i 'Osmâniyân [32/10]

sütûde-hıdvân-ı saltanat [32/10]

mülk-i cihân: [32/13]

bende-yi fermân-ı saltanat: [32/15]

derbân-ı saltanat: [32/16]

hâkân-ı saltanat :[32/17]

nigehbân-ı saltanat [32/23]

şehriyâr-ı şehr ü diyâr: [32/34]

tâcdâr-ı mülk [32/34]

cihânân-ı saltanat [32/34]

şehsüvâr-ı devlet ü iclâli [32/35]

ednâ kul: [32/36]

tavr-ı mülûkâne: [32/37]

mu'allâ âsitânı: [33/27]

rahş-rân-ı devlet: [33/34]

serây: [33/34]

dîvân-ı şâhî: [33/35]

serîr-i mülke hâkân: [33/35]

ednâ çâker: [33/53]

der: [34/21]

pây-ı taht: [34/21]

câygeh: [34/21]

resm-i tugrâ: [34/24]

keşîde-yi menşûr-ı hüsn: [84/9]

tugrâ-yı pâdişâh-ı cihân: [84/9]

nevbet: [84/10]

iki pâsbân: [84/10]

çâker: [84/44]

Mekân -8-

serây-ı rif'at-i şâhâne: [22/20]

matbah: [22/42]

tâk-ı serây: [26/29]

serây-ı devlet: [27/8] [28/27]

tâk-ı Kısra: [27/37]

tarh-ı binâ-yı devlet: [27/37]

çînî-pâreler: [28/63]

Merhamet/Cezalandırıcılık -24-

hayâl-i pertev-i 'afv: [15/43]

şefkat: [15/46] [16/17]

pertev-i şefkat: [17/9]

mâye-yi re'fet: [17/13]

cûy-ı rahm u şefkat: [18/6]

bîm-i tertîb-i cezâ: [18/20]

necm-i şefkat: [18/23]

hümâyûn-zât-ı re'fet-güster: [21/33]

lutf: [22/25]

âb-ı hayât: [22/25]

kahr: [22/25]

nâr-ı cân-güdâz: [22/25]

kulzüm-i hışm: [22/27]

tarh-ı bünyâd-ı esâs-ı re'fet: [22/46]

re'fet: [24/16] [25/36] [28/21] [29/27] [29/30]

şâd-âb-ı cûy-ı şefkat: [24/30]

teb-zede-yi bîm-i cezâ-yı devlet: [27/9]

bâb-ı 'afv: [27/16]

sadme-yi kahr: [27/16]

Mutluluk -41-

bâb-ı sa'âdet: [16/4]

meserret: [18/8]

hürrem ü handân: [18/8]

ferhunde: [21/13]

dilşâd: [21/13]

hürrem: [21/13]

vakt-i zevk ü şâdânî: [21/13]

kâm-bahş: [21/17]

zevk ü şevk-i bî-pâyân: [22/14]

behcet: [24/16]

şâdumân: [24/31]

Selîm-i kâmrân: [26/24] [31/13]

'îd eyle-: [26/33]

Behrever: [26/33]

mülkün âbâd: [26/39]

vaktiñde füzûn: [27/3]

hüsn ü bahâ-yı devlet: [27/3]

vakt-i mes'ûd: [28/20]

nemâ-bahşî-yi nîsân: [28/20]

hıdîv-i kâmrân: [29/24]

rebî'-i behcet-efzâ: [29/26]

hengâm-ı safâ: [30/17]

sît-i pür-debdebe-yi kûs-ı serây-ı şâhî: [30/24]

tantana-âver-i nüh-kubbe-yi ekvân: [30/24]

güşâde-dil: [32/18]

ferhunde dem: [33/19]

şâd: [33/19]

handân: [33/19]

bâdî-yi şâdî: [33/20]

safâ-yı ferhatân: [33/20]

ferah-bahş-ı dil ü cân: [33/20]

safâ: [33/38] [84/41]

raks: [33/38]

ferhunde devrân: [33/38]

'îd ü nevrûz: [34/15]

şâd u hürrem: [34/15]

dem-i ferruh-fâl: [34/15]

leyle-yi 'îd: [34/23]

zât-ı mes'ûd: [34/26]

Soy -18-

ced-be-ced: [16/13]

kerîm ibn-i kerîm: [16/13]

revnak-tırâz-ı hânedân-ı âl-i 'Osmânî: [21/17]

ecdâd-ı 'âlî-şân: [22/16]

hüsrev-i pâkîze-tebâr: [23/28]

Âl-i 'Osmân: [23/49]

ecdâd-ı 'izâm: [23/50]

hânedân-ı âl-i 'Osmân: [25/18] [29/32]

Selîm-i sâlis-i ecdâd: [25/23]

mu'allâ nesl-i zî-şân: [28/1]

ahkâm-ı ecdâd: [28/17]

ced-be-ced mevrûs: [28/56]

nesl-i mu'allâ: [32/13]

kerîmü'n-nesl: [33/28]

ebâ 'an-ced müsellemler: [33/28]

vâris-i taht-ı Süleymân: [33/28]

ecdâd-ı 'izâm: [34/37]

Şairlik -17-

mülket-i ma'nâda Hâkânî: [21/21]

kalem-rev: [21/21]

sühan iklimi: [21/21]

nüktedânlık: [22/23]

mülk-i sühande: [24/26]

çâkeri Hâkânî ile Muhteşem: [24/26]

dîvân-ı eş'âr: [28/31]

sühan-dânî: [28/45]

dür-i şehvâr-ı nutk: [29/36]

şevket-i dîvân: [29/38]

hüsrev-i iklim-i ma'nâ: [29/38]

nazm: [32/17]

Hâkânî-yi belâgat: [32/17]

sühan mülkünde Hâkânî: [33/35]

nizâm-ı nazm: [33/36]

istihsân-pezîr-i nezd-i Hassân: [33/36]

şâh-ı nüktedân: [84/44]

Talihlilik/Kutluluk -32-

hudavend-i civân-baht: [15/18]

baht: [15/27]

necm-i baht: [16/8]

tâli'-i pür-şeref: [16/9]

kevkeb-i mes'ûd: [16/9]

kıldı feyyâz-ı ezel teslim: [16/14]

Hak ser-efrâz etmiş: [23/47]

mazhar-ı tevfik-i Cenâb-ı Hak: [23/66]

te'yîd-i İlâhî: [23/66]

kılmış İlâh: [24/20]

feyz-i ezel: [26/34]

feyyâz-ı ezel kılmış: [27/5]

fâl-güşâ-yı devlet: [27/7]

tâli'-i kuvveti: [27/8]

kuvvet-i sâ'id-i baht: [27/15]

tîg-i kazâ-yı devlet: [27/15]

kevkeb-i tâli': [27/27]

mü'eyyed eylemiş Mevlâ: [28/1]

tevfike mazhar: [28/1]

getirdi Hudâ: [28/17]
felek verince: [28/32]
kemâl-i kudret-i Bârî: [28/45]
oldu bâ-tevfik-i Sübhânî: [28/61]
te'yîd-i Rabbânî: [28/70]
tahsîs etdi Hak: [28/111]
yâr u yâverdir 'avn-i Rabbânî: [28/122]
tâli': [29/34]
şehenşâh-ı civân-baht: [30/35]
bîdâr-ı baht: [32/23]
çeşm-i baht-ı bîdâr: [33/40]
te'yîd-i dîn ü devlet: [84/18]
murâd-ı Hak: [84/18]

Yücelik -404-

revnak: [15/6]
şehenşâh-ı Sikender-taht: [15/18]
Süleymân-menkabet: [15/19]
serîr-i 'arş-ı a'lâ: [15/20]
şâh-ı felek-rif'at: [15/22]
kûh-ı temkîn: [15/24]
beyza-yı fûlâd: [15/25]
sâhib-kırân: [15/26]
vaz'-ı cebîn: [15/28]
irtifâ': [15/29]
Esed burcu/burc-ı Esed: [15/31] [25/3]
[33/34]
havf: [15/31]
hengâm-ı 'avdet: [15/32]

semt-i necât: [15/37]
nigehbân: [15/37]
vebâl-i zîr-destân: [15/38]
hâk-i der: [15/40] [26/31]
şehenşâh-ı felek-mertebe-yi heft iklim: [16/1]
mihr-i tâbende-ruh-ı matla'-ı eltâf-ı 'amîm:
[16/1]
mihr ü meh-i devlet ü dîn: [16/2]
kıble-yi 'âlem: [16/3]
hacer-i es'ad-i dergâh: [16/3]
der-i iclâl: [16/4] [30/22]
ikbâl: [16/6]
pâyınâ yüz sür-: [16/6]
Mirrih silahdârı: [16/7]
kalem-i kâtib-i kudret: [16/10]
hüsrev-i Cem-'azamet: [16/11]
mâye-yi emn ü emân: [16/12]
mihr-i ziyâ-bahş-ı sipihr-i şevket: [16/13]
matla'-ı zât-ı hümayûn: [16/13]
Süleymân-ı cihân: [16/14]
mü'eyyed yed: [16/14]
'itr-ı şâhiye: [16/15]
Nişângâh: [16/20]
envâ'-ı füyûzât: [16/25]
şâh-ı mu'allâ-kadr: [16/28]
şehenşâh-ı felek-câh-ı Süreyyâ-şeref: [17/9]
hurşîd-i cihân: [17/10] [17/11]
kerâmet: [17/12]
râtibe-bahş-ı 'âlem: [17/13]

hâke yüz sür-: [17/14]

kadr: [18/7] [32/9] [84/43]

sipîhr-i ser-bülend: [18/10]

târîh-âşînâyân-ı cihân: [18/12]

karîn-i ma'nî-yi Kur'ân: [18/13]

Süleymân-şevket: [18/14]

zîr-i pâ-y: [18/15]

kudret: [18/22]

ref'-i münâfât: [18/22]

kadr u rif'at-i Keyvân: [18/23]

feyz-i kuvvet-i derrâke: [18/24]

şifâ-yı sadr: [18/26]

iltifât-ı hüsrev-i zî-şân: [18/32]

hüsrev-i sâhib-kırân: [18/11] [25/20]

hilâl-i 'îd: [21/14]

âfitâb-ı âlem-ârâ: [21/15]

dehşet: [21/16]

zamîr-i enver: [21/22]

mir'ât-ı mihr-i münceî: [21/22]

mihr-i subh-ı devlet: [21/26]

şehsüvâr-ı çarh-ı cevân: [21/26]

lezzet-i evsâf: [21/39]

zevk-i rûhânî: [21/39]

nass: [22/15] [23/30]

şâh-ı hurşîd-efser-i pervîn-şeref: [22/18]

mübârek gûşe-yi dâmân: [22/19]

intisâb-ı âsitân-ı âsumân-bünyân: [22/21]

esrâr-ı dehr: [22/22]

nükte-yi pinhânına âşînâ: [22/22]

cem'-i ezdâd: [22/25]

'udvân: [22/31]

rütbe-yi derbân: [22/32]

zahm-ı merhem-nâ-pezîr: [22/39]

düşmen: [22/39]

hâk-i pâ-y: [22/43]

ferş-i pâ-y-endâz: [22/44]

kârger: [22/46]

şeh-i encüm-sipeh-i dâver-i gerdûn-vakar:
[23/26]

muktedâ-yı ümem: [23/27]

millet-i İslâm'a imâm: [23/27]

câmi'-i ahsen-i evsâf-ı kerâmet-etvâr: [23/27]

revnak-ı devlet ü dîn: [23/28]

mes'ele-yi şer'-i Nebiyy-i Muhtâr: [23/30]

nefes-i feyz-nümâ: [23/32]

mevdân-ı şecâ'at: [23/35]

nâvek-i vehm ü efkâr: [23/35]

Kahraman-kâhire: [23/45]

rû'esâ-yı emsâr: [23/47]

Mekke: [23/48]

Kuds-i Şerîf: [23/48]

kıblegeh-i pâdişehân-ı aktâr: [23/48]

zulmet-i küfr: [23/51]

nûr-ı İslâm: [23/51]

eden pür-envâr: [23/51]

taht-ı Süleymân: [23/58]

saltanat revnakı: [23/61]

şâh-ı ma'âlî-menkabet: [24/17]

mâh-ı Süreyyâ-menzilet: [24/17]
hem-haslet-i Peygamberî: [24/18]
‘Osmâniyânın mefhari: [24/18]
ber-nass-ı kerîm: [24/19]
ümem: [24/19]
kıblegâh: [24/20]
Beytü’l-haram’la muhterem: [24/20]
eflâke hem-ser pâyesi: [24/21]
fark-ı Hümâ’ya sâyesi: [24/21]
sa’âdet vâyesi: [24/21]
ferr: [24/22]
şükûh: [24/22] [32/9]
debdebe: [24/22]
pür kevkebe: [24/22]
hey’et-nümâ: [24/23]
envâr-ı feyz-i müste‘ân: [24/27]
‘ind: [24/28] [26/34]
‘ahd: [24/28]
pür-sûz-ı nedem: [24/29]
hüsrev-i gerdûn-cenâb: [24/34]
âfitâb: [24/34]
sipihriñ mâh-ı hurşîd-efseri[25/1]
âsumân-ı şevketiñ nûr u feri: [25/15]
tâc-bahşâ-yı ser-i Cem: [25/16]
zîb-i taht-ı serverî: [25/16]
gölşen-i şâd-âb-ı dîn ü devlet: [25/17]
dergeh-i iclâl: [25/19]
ikbâl kemter çâkeri: [25/19]
tâli’-i a’ dâya nâzır: [25/20]

dil-i ilhâm-pezîr: [25/21]
el-mülûkü mülhemûn esrârı: [25/21]
mihr-i mir’ât-ı zamîr-i enver: [25/22]
sırr-ı muzmer: [25/22]
vefk-i devlet: [25/24]
rub’-ı meskûn: [25/24]
Süleymân: [25/25]
rûzgâra hükm ed-: [25/25]
bahr u berri [25/25]
zîr-i nigîn-i dâveri: [25/25]
ser-firâz-ı saltanat: [25/27]
iclâl: [25/27]
feyz-bahş-ı tîb-i eczâ-yı cihân: [25/30]
zât-ı hümâyûn-manzar: [25/31]
feyz-i lutf-ı cevher-i iksîr: [25/34]
kuvvet-yâb-ı ferr ü haşmet: [25/35]
kasr-ı kadr: [25/41]
mihr ü meh: [25/42]
‘ûd u ‘anber: [25/42]
çarhiñ iki micmeri: [25/42]
kadr-dân: [25/46]
pây: [25/46] [30/27]
hurşîd ü kamer: [26/22]
Behrâm-fer: [26/22]
hâkân-ı gerdûn-âsitân: [26/22]
şeh-i mihr-efser: [26/23]
hem-kadr-i kuhl-i Isfahân: [26/31]
şey’-i mübtezel: [26/34]
İskender-i sâhib-kırân: [26/38]

felek-mertebe[27/1]	şems-i duhâ-yı devlet: [27/27]
hurşîd-likâ-yı devlet: [27/1]	cây-ı devlet: [27/28]
nûr u ziyâ-yı devlet: [27/1]	gûşe-yi dâmen-i huddâm-ı der-i iclâl: [27/30]
lâne-yi mes'adet-ârâ-yı Hümâ-yı devlet: [27/2]	bûse-cây-ı leb-i fahr-i 'uzemâ-yı devlet: [27/30]
Rûh-ı Emîn: [27/4]	i'zâz: [27/31]
hutabâ-yı devlet: [27/4]	nâ'il-i pûşîş-i zerrîn-kabâ-yı devlet: [27/31]
sezâ-yı devlet: [27/5]	fahr-i vüzerâ-yı devlet: [27/32]
gıpta-yı burc-ı Esed: [27/8]	sûret-i hâl-i cihân: [27/34]
heybet: [27/9]	'asâ-yı devlet: [27/42]
leked-kûpî-yi pâ-yı devlet: [27/10]	ashâb-ı himem-veş: [28/7]
pây-endâz: [27/12]	dîne hidmet eyle-: [28/7]
h'âhişger-i râ-yı devlet: [27/12]	tevârîh-âşînâlar: [28/7]
fedâ-yı devlet: [27/13]	eslâf-ı şâhân: [28/7]
resâ-yı devlet: [27/14]	sâlis-i fermân-revâ-yı heft-kişver: [28/18]
nâsiye-sâ-yı devlet: [27/16]	'ulvî hânedân-ı mâye-yi fahr: [28/19]
ber-vefk-i rızâ-yı devlet: [27/17]	girân-kadrî-yi gevher: [28/19]
neşv ü nemâ-yı devlet: [27/18]	ziyâ-bahş: [28/22]
'ilm-i kâfa çalışır kalmadı: [27/19]	ser-tâc-ı fahr-i saltanat: [28/23]
kâfidir iksîr-i 'atâ-yı devlet: [27/19]	rikâb: [28/23]
Bermekîler: [27/20]	fürûg-ı tûg: [28/24]
şevket-i saltanat: [27/23]	pertev-feşân-ı sâha-yı iclâl: [28/24]
'izz ü 'alâ-yı devlet: [27/23]	dârât [28/26] [34/21]
evsâf: [27/24]	haşmet: [28/26]
câmî-yi dîn-i mübîn: [27/25]	hem-rütbe-yi 'arş-ı mu'allâ: [28/27]
muhtemî-yi şer'-i metîn: [27/25]	rif'at: [28/28] [30/27]
mihr-i semâ-yı devlet: [27/25]	dîvân-hâne-yi iclâl: [28/29]
âsumân-kevkebe: [27/27]	Hüseyn-i Baykara: [28/30]
Cem-mertebe: [27/27]	rüsûm-ı şevket: [28/31]

âyîn-i dîvân: [28/31]	İslâm: [28/72]
şemşîr-i Behrâm: [28/32]	mebânî-yi esâs-ı dîn: [28/73]
iclâl: [28/43]	rüsûm-ı devlet-i Tersâ: [28/75]
zâtında cem' olmuş: [28/45]	gölşen-i ikbâl-i şâhîde: [28/102]
sehâb: [28/50]	te'yîd [28/106]
katre-yi bârânî pâşîde: [28/50]	istihkâm: [28/106]
Hümâ şehbâli: [28/51]	müfâd-ı sûre-yi mu'ciz-edâ-yı 'âdiyât: [28/112]
cârûbî-yi dergâh: [28/51]	yed-i İslâm: [28/112]
yokdur felekde akrânı: [28/52]	'inân-gîrî-yi isyân: [28/112]
direfş-i Kâviyânî: [28/53]	iklîmîñ ahâlîsi: [28/116]
livâ-yı Fahr-i 'Âlem: [28/53]	felek-sâ: [29/31]
İskender'in âyînesi: [28/54]	pertev-bahş-ı 'ulvî: [29/32]
zerrîn-efser: [28/55]	şem'-i şebistân: [29/32]
mihr-i rahşân: [28/55]	ümîd-i hâk-bûs-ı dergeh: [29/33]
taht-ı Süleymânî: [28/56]	ser-fürû: [29/33]
öğrendi senden: [28/59]	şeref-perver: [29/34]
Ma'n u Hâtem: [28/59]	gubâr-ı dergeh: [29/34] [33/48]
zât: [28/61]	sem'-i kabûl-i nüh-sade: [29/36]
'umrân: [28/62]	cây-gîr: [29/36]
zîb-i eyvân-ı celâl: [28/63]	cilvegâh-ı sûret-i ilhâm-ı Mevlâ: [29/40]
gevher-i ser-tâc-ı hâkânî: [28/63]	şükûh-ı şevket: [29/41]
şevket: [28/64] [28/102] [29/22] [30/17]	kemâl-i haşmet: [29/41]
tarz-ı mülûkâne: [28/64]	naks-âver-i dârât-ı Dârâ: [29/41]
kerâmet: [28/65]	bâlâ-dest-i kudret: [29/46]
saña keşf oldu: [28/65]	gıpta-fermâ: [29/48]
râz-ı pinhân: [28/65]	râ'î-yi mevâşî-yi re'âyâ: [29/49]
Sultân Süleymân: [28/66]	taht-ı Sülmeymân: [30/18]
İhtimâm: [28/69]	nûr: [30/20] [32/2]
pertev-i te'yîd: [28/72]	

İskender-i devrân: [30/22]	ziyâ-perver: [32/2]
Cem ü Dârâ derbân: [30/22]	ekvân-ı saltanat: [32/2]
nûr-bahşâ-yı ruh-ı mihr-i dırahşân: [30/23]	sây-e-nişînân-ı saltanat: [32/3]
hâke yüzler sür-: [30/25]	hikmet-i pinhân-ı saltanat: [32/4]
taht-ı iclâl: [30/33]	mutî'ân-ı saltanat: [32/5]
ehl-i dil: [30/33]	te'yîd-i dîn: [32/6]
Ka'be-yi dergâh: [31/11]	a'vân-ı saltanat: [32/6]
yüz yerde: [31/11]	hayrân-ı saltanat: [32/7]
kible-yi erbâb-ı hâcet: [31/12]	enbiyâ-yı 'izâm: [32/8]
muktedâ-yı hayr-ı ümmet: [31/12]	makâm: [32/8]
câmi'-i hüsn-i sıfat: [31/12]	'ulvî: [32/8]
nuhbe-yi 'Osmâniyân: [31/13]	mertebe-dârân-ı saltanat: [32/8]
fahr-i ecdâd-ı 'izâm: [31/13]	şâhân-ı saltanat [32/9]
âsitân-ı âsumân-kadr: [31/14]	hânedân-ı mü'ebbed-karâr: [32/11]
vaz'-ı cebîn eyle-: [31/14]	revnak-tırâz-ı debdebe-yi şân-ı saltanat: [32/11]
ihtirâm: [K 31/14]	Süleymân-ı saltanat: [32/13]
sâha-yı rif'at-serây: [31/15]	devrân-ı saltanat: [32/14]
melâ'ik izdihâm eylemiş: [31/15]	emr-i mutâ': [32/15]
hâme-yi kassâm-ı kudret: [31/24]	âsitâne: [32/16] [84/43]
vakt-i taksîm-i sihâm: [31/24]	feyz-i nesîm-i kudret-i Hak: [32/18]
'azm: [31/27]	gûlzâr-ı şevket: [32/18]
mevkib-i iclâl: [31/27]	pertev-fürûz-ı matla'-ı dîvân-ı saltanat: [32/19]
nüh-kıbâb-ı çâderî-reng: [31/27]	dürr-i şâh-vâr: [32/20]
hıfz-ı 'ayn-ı intibâh: [31/28]	feyz-i reşha-yı nîsân-ı saltanat: [32/20]
şehenşâh-ı Ferîdûn-taht: [31/33]	gülistân-ı saltanat: [32/21]
İskender-haşem: [31/33]	ser ü sâmân-ı saltanat: [32/24]
hıdîv-i âsumân-dârât-ı Dârâ-ihtîşâm: [31/33]	târem-i Keyvân-ı saltanat: [32/25]
şâyân-ı saltanat: [32/1]	
nûr-ı kerâmet: [32/2]	

isbât-ı iktidâr: [32/26]	debdebe-yi saltanat-ı câh u celâl: [34/20]
bürhân-ı saltanat: [32/26]	saff-ı ni'âl: [34/21]
burc-ı Esed: [32/27]	evc-i rif'at: [34/22]
mihr-i dırâşân-ı saltanat: [32/27]	sâye-nişîn-i şehbâl: [34/22]
bâzîçe-yi kemîne-yi çevgân-ı saltanat: [32/31]	şeref-ârâ-yı cihân: [34/25]
medâr-ı kuvvet-i erkân-ı saltanat: [32/33]	'azm-i şükûh u iclâl: [34/25]
meydân-ı saltanat: [32/35]	hâk-i râh: [34/26]
pür-ziyâ: [32/36]	istikbâl: [34/26]
güher-i kân-ı saltanat: [32/36]	sırr-ı ilhâm: [34/28]
pür-h'ân-ı elvân: [33/21]	gaybü'l-gayb: [34/28]
vakt-i firûz: [33/22]	keşf ed-: [34/28]
iki pâre-yi nân: [33/23]	nûr-ı tecellî-yi Hudâ-yı müte'âl: [34/28]
bezm-i iftâr: [33/24]	mefhar-i âl-i 'Osmân: [34/36]
fetîl-i şem'-i hengâm-ı sahûr-ı lâmi'ü'n-nûr: [33/25]	rütbe-yi saltanat: [34/36]
çerâg-ı hâveristân: [33/25]	'âlû'l-'âl: [34/36]
ikbâl: [33/26] [34/26]	zât-ı hümayûn: [34/37]
serây-ı rif'at: [33/26]	muhît-i yem-i vasf: [34/38]
kıblegâh-ı pâdişâhân: [33/27]	kible-yi hâcât u münâcâtî: [34/41]
iftihâr-ı Âl-i 'Osmân: [33/29]	mihr ü mâh: [84/10]
gıpta-yı mir'ât-ı İskender: [33/30]	yektâ-süvâr-ı sahn-ı celâdet: [84/12]
'aks-i nûr-ı ilhâm: [33/30]	evc-i 'alâ: [84/21]
hümayûn-zât-ı nûrânî-sıfât: [33/33]	bast-ı niyâz: [84/28]
devr eyler felek: [33/38]	bergüstvân: [84/28]
mihr-i münevver: [33/50]	tahrîk-i şehper: [84/32]
şeh-i gerdûn-'azamet: [34/17]	hâk-pây: [84/33]
rû-mâl eyle-: [34/17]	zîr-i cenâh-ı mes'adet: [84/39]
câygeh-i istizlâl: [34/19]	tâk-ı serây-ı rif'at: [84/39]
kevkebe-yi rif'at-i şân u şevket: [34/20]	nûr-ı çerâg: [84/40]
	kasr-ı sipihr-irtifâ': [84/40]

şeh-i sâhib-kırân: [84/18]

Koca Ragıp Paşa (35)

Adalet -2-

Dâver: [35/18]

Dâdger: [35/18]

Ahlak/Yaradılış -1-

âyine-yi tab': [35/12]

Akl -5-

feyz-yâb-ı eser-i mebd-e'-i feyyâz-ı hîred:
[35/10]

ef'âl-i pesendîde-yi 'akl-ı fa'âl: [35/10]

dikkat-i re'y: [35/11]

sânî-yi 'Akl-ı Evvel: [35/11]

hüsn-i tedbîr: [35/12]

Bilginlik/Hüner -4-

muktebes-i nûr-ı kemâl: [35/7]

kemâlât: [35/14]

fazl: [35/16]

'irfân: [35/16]

Cömertlik -2-

dâmen-i lutf: [35/7]

lutf: [35/13]

Kahramanlık/Yiğitlik -4-

âsaf-ı saf-şiken: [35/8]

saf-der-i Cem-mertebe: [35/8]

evsâf: [35/8]

darb-ı şemşîr: [35/16]

Makam -2-

sadr-ı dîn-perver-i hem-nâm-ı Resûlü's-
sakaleyn: [35/9]

vüzerâ: [35/14]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

lutf: [35/17]

kahr: [35/17]

Şairlik -4-

şî'r-i hikmet-eser: [35/15]

râz-güşâ-yı i'câz: [35/15]

tavr-ı inşâ-yı füsûn-perver: [35/15]

sihr-i helâl: [35/15]

Yücelik -11-

'îd-i destûr-ı felek-rif'at: [35/6]

rû-mâl: [35/7]

fazl: [35/7]

Râgıb-ı hayr: [35/9]

rızâ-cû-yı Hudâ-yı müte'âl: [35/9]

zât-ı vâlâ-güher: [35/11]

cevher-i zâtî: [35/11]

sadr-ı mu‘âllâ-kadr: [35/18]

pây: [35/18]

‘ibâd-ı der-i iclâl: [35/19]

sebeb-i câh u celâl: [35/19]

Sadrazam Derviş Mehmed Paşa (36)

Adalet -5-

‘Ömerî ma‘delet: [36/7]

seyf ü kalem: [36/9]

vâsıta-yı dâd-güster: [36/9]

dâver-i zamâne: [36/20]

âsumân-ı ma‘delet: [36/20]

Ahlak/Yaradılış -3-

kalb-i enver: [36/2]

mehâmid-i şiyem: [36/6]

nûr-ı hilm ü hayâ: [36/7]

Bilginlik/Hüner -1-

ilhâm-pezîr-i hikmet: [36/2]

Cömertlik -9-

pür-lutf: [36/6]

mekrûmet: [36/6]

cûd-ı Hayderî: [36/7]

lutf: [36/8] [36/13] [36/15] [36/22]

hudavend-i ekrem: [36/9]

ser-mesned-i sehâ: [36/21]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

Sıddık menkabet: [36/7]

İtibar -1-

beytü’ş-şeref: [36/12]

Kahramanlık/Yiğitlik -12-

saf-der: [36/5]

şemşîr: [36/10]

imâte-yi a‘dâ-yı dîn: [36/10]

havf: [36/16]

Esed lerzenâk: [36/16]

pençesinde kuvvet: [36/16]

ferr-i gazanferî: [36/16]

bîm-i sadme-yi şemşîr: [36/17]

yektâ-süvâr-ı sâha-yı ceng: [36/18]

dil-âver: [36/18]

heycâda cây: [36/19]

kalb-i ‘asker: [36/19]

Makam -9-

şâha [36/1] [36/3]

mühr: [36/3]

âsaf-ı zamân: [36/4]

fermânının mutî‘: [36/4]

kişver: [36/4]

sadr-ı cihân: [36/8]

ihyâ eder kalem: [36/10]

emr: [36/23]

Mutluluk -1-

itfâ-yı nâr-ı cevri ü sitem: [36/22]

Talihlilik/Kutluluk -4-

tâli‘-i ikbâl ü baht: [36/12]

sa‘dû‘-s-su‘ûd-ı ‘akd-i Süreyyâ: [36/12]

ahter: [36/12]

nûr-ı feyz-i Hak: [36/20]

Yücelik -12-

mülk-i Sikender: [36/1]

Hızr-ı hidâyet: [36/1]

Rehber: [36/1]

mir‘ât-ı münclî: [36/2]

keşf-i hakâyık: [36/2]

mülk-i Süleymân: [36/3]

revâ: [36/3]

hem-nâm-ı Fahr-i ‘Âlem: [36/6]

habl-i şer‘-i metîn ü mutahhar: [36/11]

mihr-i burc-ı devlet: [36/14]

hancer: [36/14]

mihr-i hâver: [36/20]

Darendeli Mehmed Paşa (38)(39)**Adalet -8-**

‘adl: [38/1] [39/2] [39/3] [39/7]

insâf: [38/1]

dâd: [39/1]

‘adâlet: [39/6]

zât-ı bî-‘adîl: [39/8]

Ahlak/Yaradılış -1-

‘iffet: [39/8]

Akıl -5-

fürûg-efşân: [38/3]

re‘y: [38/3]

hurşîd-i rahşân: [38/3]

kemâl-i re‘y ü tedbîr: [39/4]

mâye-yi emn ü emân: [39/4]

Bilginlik/Hüner -3-

kemâl-i ‘ilm: [39/8]

kemâl: [39/9]

kadr-dân-ı fazl u dâniş: [39/9]

Cömertlik -4-

lutf: [38/2] [39/3]

‘inâyet: [38/4]

Kerem: [38/4]

Dindarlık -1-

fazl-ı zühd: [39/8]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

sâdık: [38/3]

Kıymet -1-

nazîr: [39/5]

Makam -7-

Âsaf-ı sâni: [38/1]

Efendi: [38/4]

Âsaf: [39/1] [39/3]

şeh-i 'âlem: [39/2]

vezîr-i a'zam u efham: [39/5]

hudâvend: [39/9]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

şefkat: [38/2]

merhamet kânı: [38/4]

pür-şefkat: [39/1]

Talihlilik/Kutluluk -1-

feyz-i Hudâ-dâde: [39/1]

Yücelik -13-

sadr-ı güzîn-i hâtem-ârâ-yı Süleymânî: [38/1]

âb-ı rûy-ı mülk-i 'Osmânî: [38/2]

muktezâ-yı cevher-i zât: [38/4]

Süleymân-ı zamân: [39/1]

mazhar: [39/1]

muvaflak: [39/1]

Sikender: [39/2]

refîki Hızır: [39/2]

semiyy-i mefhar-i 'âlem: [39/5]

dîn-i Muhammed: [39/6]

gayretin der-pîş: [39/6]

cem' olmuş: [39/8]

'âlem-ârâ: [39/8]

Yeğen Mehmed Paşa (40)**Adalet -5-**

destûr-ı 'adâlet: [40/13]

sadr-ı ma'deletkâr: [40/14]

dâver: [40/34]

feyz-i mihr-i 'adl ü dâd: [40/36]

'adl: [40/40]

Ahlak/Yaradılış -2-

dil-i rûşen-nihâd: [40/37]

mir'ât-ı mücellâ: [40/37]

Akıl -4-

şifâ-yı sîne: [40/22]

kânûn-ı re'y: [40/22]

hired meftûn u hayrân: [40/23]

re'y-i 'âlem-ârâ: [40/23]

Bilginlik/Hüner -2-

ta'lim-i fenn-i hikmet-ârâ: [40/22]

kalem: [40/25]

Cömertlik -10-

Kerem: [40/7]

sezâ-yı ni‘met-i ihsân: [40/8]

ihsân: [40/17] [40/25]

kemâl-i lutf: [40/18]

sehâ: [40/18]

tab‘ı gâlib: [40/18]

nisâr-ı âb-ı ihsân: [40/38]

lutf: [40/39]

himmet: [40/42]

Egemenlik -7-

Zamân: [40/36]

Hızr-veş yetiş-: [40/38]

ehl-i Sitanbul: [40/38]

el-‘ataş: [40/38]

itfâ: [40/38] [40/39]

nigehbân-ı cihân: [40/40]

Güzellik/Asalet -2-

nûr-ı mücessem: [40/17]

serv-i ra‘nâ: [40/25]

Halifelik -1-

vekîl-i zıll-i Rabbânî: [40/15]

İtibar -1-

‘ulüvv-i rütbe vü şân: [40/35]

Kahramanlık/Yiğitlik -7-

müşîr-i şîr-savlet: [40/14]

tedmîr-i a‘da: [40/24]

âb-ı şemşîr: [40/25]

dîl-i a‘dâ: [40/28]

şemşîr: [40/28]

gürg-i hûnî: [40/41]

oldu râ‘î: [40/41]

Komutanlık/Zafer -6-

Gazâ: [40/29]

tîgini asdıkda tâk-ı ‘arş-ı a‘la: [40/29]

cüyûş-ı düşmen-i makhûr: [40/30]

hücûm: [40/30]

meydân-ı heycâ: [40/30]

gazanferler: [40/31]

Makam -16-

şâh-ı cihân: [40/9]

hâkân-ı kerâmet-pîşe: [40/11]

âsaf-ı munsîf: [40/12]

sadr-ı mu‘allâ: [40/12]

hükm-i sadr-ı ‘âlem-ârâ: [40/13]

sadr-ı a‘zam: [40/15]

hudâvend-i Hü mâ-sâye: [40/15]

sadr-ı vâlâ: [40/16]

umûr-ı dîn-i devlet: [40/23]

seyf ü kalem ahkâm: [40/24]

siyâset: [40/25]

hükm: [40/33]

hıdîv: [40/34]

sadr: [40/34] [40/35]

hudâvend: [40/34]

Merhamet/Cezalandırıcılık -2-

vezîr-i merhametkâr: [40/9]

kahr: [40/39]

Mutluluk -4-

ahbâbı ihyâ: [40/24]

cihân memnûn-ı ihsân: [40/35]

zemîn ferhunde: [40/36]

çeşm-i âsumân rûşen: [40/36]

Şairlik -4-

Kilk: [40/26]

nesr: [40/26]

gevher-i menşûr-ı inşâ: [40/26]

hüsn-i hatt: [40/27]

Talihlilik/Kutluluk -3-

te'yîd-i Mevlâ: [40/11]

fûrug-ı tâli': [40/21]

kazâ mahkûm-ı fermânı: [40/35]

Yücelik -19-

kudûm-ı mes'adet-melzûm: [40/10]

kâr-fermâ: [40/10]

muvaflak: [40/11]

Süleymân-ı zamân: [40/12]

teslîm-i hâtem: [40/13]

semiyy-i Fahr-i 'Âlem: [40/15]

neyyir-i efham: [40/15]

'imâd-ı dîn ü devlet: [40/16]

i'timâd-ı mülk ü millet: [40/16]

âfitâb-ı çarh-ı a'zam: [40/17]

gubâr-ı âsitân: [40/19]

cebhe-sâ: [40/20]

hâk-i pâ-yı kîmiyâ-sâye: [40/20]

'âlî-kevkebe: [40/21]

necm-i pür-şeref: [40/21]

murâd et-: [40/32]

felek-kadr: [40/34]

mesned-tırâz-ı Âsafî-destûr-ı Cem-pâye:
[40/34]

pîrâye: [40/35]

Sadrazam Hamid Halil Paşa (41)(42)

Adalet -6-

dâver-i Fârûk-haslet: [41/20]

hıdv-i ma'delet-güster: [41/23]

dâver-i efham: [42/19]

'adl: [42/33]

Dâver: [42/35]

dâd-âver: [42/35]

Ahlak/Yaradılış -10-

Sıddîk-sîret: [41/20]

tab'-ı sebük-rûh: [41/26]

hulk-ı hamîd: [41/27]

gül-i nahl-i sirişt: [41/32]

tavır müstesnâ [42/22]

hüsn-i hisâl-i zât: [42/25]

midhat-i hulk-ı hamîd: [42/25]

safvet: [42/29]

hulk: [42/38]

niyyet: [42/42]

Akıl -2-

isâbet: [41/25]

tâbi ' -i re 'y-i cihân-ârâ: [41/25]

Bilginlik/Hüner -4-

mazhar-ı Nûreyn 'ilm: [41/20]

kân-ı hüner: [41/45]

nükte-perver: [41/45]

hayrân-ı fehm ü dâniş: [42/24]

Cömertlik -37-

evsâf-ı destûr-ı keremkâr: [41/18]

destûr-ı Hümâ-himmet: [41/19]

cûd-ı Kerrârî: [41/20]

âsaf-ı ekrem: [41/21]

hudâvend-i himem-perver: [41/23]

terbiyet-bahşâ-yı lutf: [41/27]

âb-ı hayât-ı rûh-perver: [41/27]

nemâ-yı himmet: [41/28]

nisyân-nümâ-yı ebr-i nîsân: [41/28]

âb-yârî-yi kef-i ihsân: [41/29]

'atâ: [41/30]

dest-i cûd-ı hikmet-âsâr: [41/31]

cûy-ı şîrîn-i 'atâ: [41/33]

himemkâr: [41/35]

lutf: [41/37] [41/40] [42/32] [42/37]

himmet: [41/37] [42/26] [42/37]

gerd-i reh-i ihsân: [41/39]

feyz-bahş: [41/40]

Hızr-ı himem-peymâ: [42/18]

bezl-i cûd: [42/27]

dest-i gevher-pâş: [42/27]

ma 'nî-yi pâşâ: [42/27]

cûş-ı 'atâ: [42/28]

dest: [42/28]

cûd: [42/28] [42/36]

deryâ-kef: [42/28] [42/29]

ref' et-: [42/32]

sadr-ı mekârim-perver: [42/35]

ni 'met-i bî-imtinân: [42/35]

nutk-ı rûh-efzâ-yı lutf: [42/42]

Egemenlik -5-

nizâm-ârâ-yı kişver: [41/23]

devlet ü dîniñ nigeş-dârı: [41/23]

itfâ: [41/42]

zâmân: [41/43]

hem-meşreb: [42/34]

Güzellik/Asalet -1-

mihr-i Müşterî-tal'at: [41/19]

Kahramanlık/Yiğitlik -8-

sebük-seyr: [41/26]

meydân-ı temkîn: [41/26]

tîg: [42/30]

düşmen: [42/30] [42/39]

bîm-i kahr: [42/31]

bîm-i şemşîr: [42/39]

tîr-i dil-dûz: [42/40]

Kıymet -1-

kadrin bil-: [41/45]

Makam -7-

sadr-ı a'zam: [41/21] [42/19]

sadr-ı bî-hemtâ: [42/17]

Âsaf-ı devrân: [42/18]

vezîr-i muhterem: [42/19]

dergeh: [42/20]

hükm: [42/30]

Talihlilik/Kutluluk -2-

feyz-i rahmet-i Bârî: [41/19]

Hakk etmiş bülend: [42/21]

Yücelik -27-

sadr-ı âsumân-rif'at: [41/19]

Halîl Paşa-yı efham: [41/21]

vekîl-i mutlak-ı evreng-pîrâ-yı cihân-dârî:
[41/21]

tedbîrine hayrân: [41/24]

sehâb-ı feyz-i Hak: [41/28]

dest-i güher-bâr: [41/28]

lû'âb-ı nûş-perver: [41/32]

dil-i pür-feyz: [41/34]

felek-câh: [41/35]

müşîr-i Müşterî-kadr: [41/35]

bâlâ-nişîn-i dest-i destûrî vü dâdârî: [41/35]

hâsiyyet-i ism-i Celîl-i bî-'adîl: [41/36]

serây-ı kadr: [41/38]

rütbe-yi rüchân-ı kadr: [41/41]

'ibâd-ı dergeh-i ihsân: [41/41]

evsâf: [41/44]

hem-dem-i şâh-ı Süleymân-câh-ı İskender-
sipâh: [42/18]

i'timâdü'd-devle-yi hâkân-ı mülk-ârâ: [42/19]

kible-yi hâcet: [42/20]

Paşa-yı 'âlî-câh: [42/20]

Ka'be-yi 'ulyâ: [42/20]

kadr: [42/21]

sûret-i kâr: [42/23]

sâbit-kadem: [42/26]

gıpta-fermâ-yı Ferîdûn: [42/41]

ferr ü haşmet: [42/41]

dârât: [42/41]

Şeyhülislam Çelebi-zâde Âsım İsmail Efendi
(45)

Ahlak/Yaradılış -5-

‘iffet: [45/19]

Dil: [45/38]

âyîne-yi ilhâm-ı Hak: [45/38]

tavr: [45/40]

nazm-ı ma‘nâ: [45/40]

Akıl -1-

leb-rîz-i şevk-i fıkır-i rengîn: [45/41]

Bilginlik/Hüner -22-

imtiyâz-ı merd-i dâna: [45/1]

fehm ü istidlâl: [45/2]

dil-i dâna: [45/3]

vasf-ı ‘ilm: [45/4]

‘ilm-i şerîf: [45/4]

ehl-i dâniş: [45/8]

gubâr-ı pây-ı ‘âlim: [45/9]

sadr-ı ‘ilm: [45/11]

‘allâme-yi bî-misl ü hemtâ: [45/12]

Keşşâf-ı fazl: [45/13]

Fâzıl: [45/14]

‘allâme-yi nihrîr: [45/17]

fehîhâme-yi tahrîr: [45/17]

gencîne-yi mevrûs-ı ‘ilm: [45/23]

zülâl-i dâniş: [45/24]

ser-çeşme-yi fazl-ı ‘amîm: [45/24]

fazl: [45/25]

nutk-ı güher-zâ: [45/26]

mehâbet: [45/27]

‘ilm ü fazl: [45/28]

ser-i hame: [45/39]

nekkâd-ı ‘ilm ü ma‘rifet: [45/44]

Cömertlik -6-

kâse-lîs-i h‘ân-ı lutf: [45/31]

minnet: [45/31]

veliyyü‘n-ni‘met: [45/34]

himemkâr: [45/34]

dest-i lutf: [45/35]

‘ulüvv-i himmet: [45/36]

Dindarlık -1-

takvâ: [45/19]

Egemenlik -1-

hükm-i iftâ: [45/29]

İtibar -2-

şân-ı vâlâ: [45/4]

şeref: [45/20]

Makam -10-

ülü‘l-emr: [45/5]

emr-i ma‘rûf: [45/5]

‘örf-i şer‘-i garrâ: [45/5]

Der: [45/14]

rüsûm-ı şer': [45/15]

mer'î et-: [45/15]

sadr-ı iftâ: [45/15]

Efendi: [45/16]

sadr: [45/34]

huzûr: [45/44]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

ebr-î şefkat-bâr-ı eltâf: [45/37]

Şairlik -6-

fünûn-ı şî'r ü inşâ: [45/39]

nikât-ı şî'r: [45/41]

belâgat mebhâsi: [45/42]

mazhariyyet: [45/42]

rüsûm-ı nükte-pîrâyî: [45/42]

nakş-ı dîbâ: [45/43]

Yücelik -36-

kadr-ı mu'allâyî [45/2]

me'âl-i nûr-pâş-ı innemâ yahşâ: [45/3]

vücûd-ı vâcib: [45/4]

tûtîyâ-yı 'ayn-ı 'âlem: [45/9]

inşîrâh-ı sadr: [45/11]

bâb-ı 'ulyâ: [45/14]

teşrîf: [45/15]

cenâb: [45/16]

dil-i pür-feyz: [45/17]

mu'în-i millet-i beyzâ: [45/18]

Beyzâvî-yi 'âlem: [45/18]

hil'at-i zîbâ-yı beyzâ: [45/18]

rif'at: [45/20]

fürûg-efşân-ı is'âd: [45/20]

der-i iclâl: [45/21]

istirdâd-ı envâr: [45/22]

fürûg-ı tab': [45/22]

bîm ü dehşet: [45/27]

rif'at: [45/29]

gubâr-ı âsitân: [45/30]

hâk-pây-ı kîmyâ-sâ: [45/30]

'ulûvv-i Ka'be-yi zât-ı refi': [45/32]

âsumân-pâye: [45/32]

zîver-i pây: [45/32]

müsâvî: [45/33]

günbed-i hadrâ-yı gerdûn: [45/33]

pûşîde-yi gerdûne: [45/33]

felek-kadr: [45/34]

bâlâ-nişîn-i mesned-i dînî vü dünyâyî: [45/34]

kerâmet: [45/35]

dergâh: [45/36]

keşf-i İlâhî: [45/38]

vâridât-ı fazl-ı nâ-mahsûr: [45/39]

cem' et-: [45/39]

Sâ'ib: [45/40]

tâlib-i feyz: [45/40]

***Rumeli Kazaskeri Veliyyüddin Efendi-zade
Mehmed Emin Efendi (46)***

Adalet -2-

esâs-ı şer‘i hükm-i ‘adl: [46/14]

rüsûm-ı ‘adl: [46/15]

Ahlak/Yaradılış -5-

vücûd-ı cevdet: [46/13]

‘iffet: [46/15]

hüsn-i ahlâk: [46/17]

dil-i pür-safvet: [46/20]

âyîne-yi ilhâm-ı Mevlâ: [46/20]

Bilginlik/Hüner -4-

nekkâd-ı ‘irfân: [46/6]

ma‘ârif gevheri: [46/6]

dânişverân: [46/10]

nutk: [46/18]

Cömertlik -20-

Himmet: [46/1] [46/5]

Kerem: [46/2]

Bermekî-cûd: [46/2]

a‘lâ pür-‘atâyâ: [46/2]

‘inâyet: [46/3]

cûş-ı lutf: [46/3]

‘atâ: [46/4]

dest-i ‘atâyâ: [46/4]

ihsân: [46/5]

kulzüm-i ihsân: [46/6]

keremver: [46/10]

ehl-perver: [46/10]

vâridâtın bahş ed-: [46/16]

dem-i cân-bahş-ı lutf: [46/18]

envâ‘-ı kerem: [46/19]

dil-sîr-i kerem: [46/21]

na‘mâ-yı ihsân: [46/21]

nevâl-i lutf u re‘fet: [46/21]

h‘ân-ı yagmâ: [46/21]

Dindarlık -1-

zühd ü takvâ: [46/15]

İtibar -2-

nâm-âver: [46/5]

‘ulüvv-i şân: [46/8]

Makam -7-

sadr-ı Rûm-ı ‘âlî-şân: [46/12]

emîn-i şer‘-i garrâ: [46/12]

sadr-ı şer‘at: [46/13]

şeref-bahşende-yi mesned: [46/13]

müstahkem hükûmet: [46/14]

dergeh: [46/16] [46/21]

Merhamet/Cezalandırıcılık -1-

‘ayn-ı re‘fet: [46/3]

Mutluluk -2-

zât-ı kâm-bahş: [46/5]

sad bende-yi efgendeyi ihyâ: [46/18]

Soy -4-

hânedân-ı mecd ü iclâl: [46/11]

kerîm ibnü'l-kerîm-i mefhar-i nesl-i mu'allâ:
[46/11]

Veliyyü'ddîn Efendi-zâde: [46/12]

hânedân-ı mecd: [46/19]

Şairlik -1-

müşterî-yi nev-kumâş-ı şî'r ü inşâ: [46/7]

Talihlilik/Kutluluk -1-

tâli'-i erbâb-ı 'irfân: [46/9]

Yücelik -18-

Kâf-ı temkîn: [46/1]

me'vâ: [46/1]

zât-ı kadr-dân: [46/6]

irtifâ'-ı kadr: [46/8]

kadrin 'âlî eyle-: [46/10]

fâzıl-ı bî-misl ü hemtâ: [46/10]

hayru'l-halef: [46/11]

semiyy-i server-i 'âlem: [46/12]

zât-ı câh-pîrâ: [46/13]

gıpta-fermâ: [46/14]

zât-ı vâlâ: [46/15]

mader-zâde: [46/15]

hâne-zâde-ı hânümân: [46/15]

ahz ü i'tâ: [46/16]

feyz-i enfâs-ı Mesîhâ: [46/18]

velî: [46/19]

hârik-ı 'âd: [46/19]

kerâmet-güne: [46/19]

Şeyhülislam Pîrî-zâde Sâhib Osman Efendi
(48)(49)(50)

Ahlak/Yaradılış -17-

kalb-i pür-envâr: [48/18]

tab': [48/22] [48/28] [49/15] [50/32]

kevkeb-i dürrî-yi zât-ı pâk: [48/27]

kalb-i enver: [48/31]

rûşen-dil: [49/7]

musaffâ meşreb: [49/8]

tab'ı dürer: [49/8]

sîne: [49/10]

mir'ât-ı tasdikât-ı dîniyye: [49/10]

ahlâk: [49/13]

hulk-ı kerîm-i fahr-i risâlet: [50/20]

hûy: [50/20]

nu'mân-ı sîret: [50/21]

vasf: [50/33]

Bilginlik/Hüner -11-

nüşa-yı Şemsü'l-ma'ârif: [48/13]

envâr-ı kemâl: [48/15]

‘ilm: [48/20]

zâtı ‘alem: [48/20]

hâme: [48/35]

mu‘allâ nüsha-yı kübrâ-yı dâniş: [49/2]

Pîrî-zâde-yi nihrîr: [49/6]

Fazl: [49/6]

şemsü’l-ma‘ârif: [49/7]

güftâr: [49/8]

kâmûs-ı ‘irfân: [49/15]

Cömertlik -27-

lutf: [48/6] [48/34] [48/38] [50/29]

keremver: [48/8]

merkez-i dergâh-ı lutf: [48/10]

eltâf: [48/19]

zâtü’l-burûc-ı ‘âtîfet: [48/23]

ihsân-ı bî-pâyân: [48/25]

himmet: [48/32] [49/18]

ihsân: [48/34] [48/40]

menba‘-ı ‘ayn-ı ‘inâyet: [48/39]

zât-ı keremkâr: [49/5]

bî-nihâye lutf: [49/9]

şifâ: [49/9]

işârât-ı ‘atâkâr: [49/9]

fütûhât-ı kerem: [49/11]

miftâh-ı bâb-ı lutf: [49/11]

keremkâr: [49/15]

kerem: [49/19]

nemâ-yı himmet: [50/16]

bâg-ı kerem: [50/18]

velî-ni‘am-ı gülbün-i himem: [50/18]

gül-zemîn-i himem: [50/22]

gül-nahl-i himmet: [50/28]

Egemenlik -1-

‘asr: [48/15]

Güzellik/Asalet -7-

Cebhe: [48/9]

envâr-ı tevîk-i Hudâ: [48/9]

sevb: [48/21]

haytu‘ş-şu‘â‘-ı nâr-sâ-yı âfitâb: [48/21]

neyyir-i vech-i münîr: [48/36]

hil‘at-i beyzâ: [49/3]

zîb-i millet-i beyzâ: [49/3]

İtibar -4-

pertev-i zât-ı şerîf: [48/11]

kesb-i şeref: [48/11]

irtifâ‘-ı şân: [48/33]

‘izz ü şân: [49/19]

Kıymet -1-

dîbâçe-yi maksûd-ı ‘âlem: [49/19]

Makam -11-

Bâb: [48/7]

şeyhü’l-islâm-ı felek-câh: [48/8]

nevbet: [48/16]

âsitân: [48/16]

cenâb-ı şeyhü'l-islâm-ı me'âlî-menkabet:
[49/5]

mesned-i sadrû'ş-şerî': [49/10]

devlet ü dîniñ nigehtârı: [49/17]

müftî'l-enâm: [50/19]

Hazret-i 'Osmân Efendi: [50/19]

Dergâh: [50/22]

makdem: [50/24]

Merhamet/Cezalandırıcılık -4-

şefkat: [48/28]

feyz-i nesîm-i şefkat: [50/17]

re'fet: [50/18] [50/30]

Şairlik -2-

dürre-yi nutk: [49/14]

gevher-feşân: [49/14]

Yücelik -61-

mihr-i sipihr-i fazl: [48/6]

nûr-ı likâ-yı âfitâb: [48/6]

hazret-i hem-nâm-ı Zî'nnûreyn: [48/7]

intisâb-ı mâhtâb: [48/7]

intimâ-yı âfitâb: [48/7]

iktibâs-ı nûr: [48/8]

subh-ı sâdık: [48/9]

pîşvâ-yı âfitâb: [48/9]

kutb-ı 'âlem: [48/10]

sipihr-i a'zam-ı iclâl: [48/10]

mültecâ-yı âfitâb: [48/10]

evc-i iclâl: [48/12]

ikbâl: [48/12] [49/16]

vücûd-ı devlet: [48/13]

cedvel-i zerrîn: [48/13]

fazl: [48/14] [48/17]

şemsü'l-e'imme: [48/14]

câmi'ü'l-fetvâ: [48/14]

muktedâ-yı âfitâb: [48/14]

nûr-ı duhâ-yı âfitâb: [48/15]

müstekarr-ı mâh: [48/16]

cây-ı âfitâb: [48/16]

hîrever: [48/17]

gerd-i râh: [48/17]

in'ikâs-ı pertev: [48/18]

tal'at-güşâ-yı âfitâb: [48/23]

erbâb-ı hâcâtın işin altun eden: [48/24]

vaz'-ı cebîn: [48/26]

âsitân: [48/26]

nûr: [48/28]

şa'sa'a-bahş-ı verâ-yı âfitâb: [48/28]

ni'me'l-bedel: [48/31]

zîr-i pây: [48/33]

feyz-i nûr: [48/39]

hâk-i pây: [48/41] [50/25]

câmi'ü'l-kelm-i kemâlât-ı nigûkârî: [49/1]

misâl-i mushaf-ı 'Osmân: [49/1]

zât-ı pür-envâr: [49/1]

zav' -i misbâh-ı tekâ: [49/4]

semiyy-i câmi' -i Kur'ân: [49/6]

mültekâ-yı ebhür-i efdâl: [49/8]

hısn-ı hasîn: [49/11]

zıll-i dîvâr: [49/11]

mi'yâr: [49/12]

fazl: [49/16]

nusûs-ı hall ü 'akd: [49/17]

'uyûn-ı fetk u retk: [49/17]

kemâl-i rif'at: [49/18]

bende-yi dergâh: [49/19]

ta'rifât: [49/20]

evsâf: [49/20]

bende-perver: [50/17]

zîr-i pây: [50/23]

şevk-i şükûfedân: [50/26]

pîşgâh: [50/27]

ravza-yı ümîd: [50/28]

rif'at: [50/31]

der: [50/31]

**Şeyhülislam İranî-zâde Mehmed Es'ad
Efendi (51)(52)(53)**

Ahlak/Yaradılış -7-

tab'ı [51/16] [51/21]

hulk: [51/25]

tînet-i pâk: [51/31]

lem'a-yı kalb-i münevver: [52/16]

'afâf: [52/22]

vassâf-ı zât-ı pâk: [52/34]

Akıl -2-

cevher-i idrâk: [51/26]

fehm ü şu'ûr: [52/12]

Bilginlik/Hüner -6-

feyz-i hâme: [51/19]

reşk-i imzâ: [51/19]

keşşâf-ı müşkilât-ı 'ulûm u fûnûn: [52/13]

dâye-yi 'ulûm: [52/17]

esrâr-ı fazl-ı vâlid: [52/17]

kadr-dân-ı ma'rifet: [52/33]

Cömertlik -19-

'inâyetkâr: [51/14]

Es'ad-ı sâhib-kerem: [51/16]

gûlzâr-ı himem: [51/16]

müstefiz-i şeb-çerâğ-ı lutf: [51/17]

lutf: [51/20] [52/28]

himmet: [51/27] [51/32]

teltîf: [51/29]

'ankâ-yı magrib-i himem: [52/6]

'âlî-himem: [52/7]

veliyy-i ni'am: [52/7]

ihsân: [52/26]

himem: [52/27]

hudâvend-i kerîm: [53/2]

ni‘am-ı lutf: [53/2]

veliyyü’n-ni‘am: [53/3]

çâre-resân: [53/5]

eltâf: [53/5]

Egemenlik -2-

Devr: [51/22]

Zamân: [52/11]

Güzellik/Asalet -4-

Rûy: [52/3]

hil‘at-i beyâz: [52/9]

vehc-i münîr: [52/20]

cebhe-yi mihr: [52/20]

İtibar -1-

kutb-ı pür-şeref: [52/1]

Kıymet -1-

nazîriñi görmedim: [52/31]

Makam -16-

Server: [51/23]

makdem-i sadr-ı meşîhat: [52/4]

Hazret-i Es‘ad: [52/8]

Efendi: [52/8]

‘imâd-ı dîn-i kaviyyü’l-esâs: [52/10]

mebânî-yi şer‘-i mutahhar: [52/10]

mâlik: [52/12]

bezm: [52/13]

mülâzımân-ı pes-i perde-yi der: [52/14]

fetvâyî: [52/23]

fetvâ: [52/23]

emr ed-: [52/23]

nehy-i münker: [52/23]

tedbîr: [52/24]

muvâfık-ı hükm-i mukadderî: [52/24]

‘âlî makâm: [52/33]

Merhamet/Cezalandırıcılık -6-

envâr-ı mihr: [52/3]

şefkat: [52/3] [52/6]

eltâf-güsterî: [52/3]

müşfik-i ümem: [52/7]

burc-ı lutf u merhamet: [52/30]

Mutluluk -3-

‘âfiyet: [53/4]

sıhhat: [53/4]

tâb u tarâvet: [53/4]

Soy -1-

mevrûs-ı hânedân: [52/17]

Şairlik -5-

Nükte: [52/18]

ma‘ânî: [52/18]

tarz-ı bedî‘-i nutk: [52/18]

hüsn-i edâlar: [52/18]

kelâm-ı dürrer-bâr: [52/19]

Talihlilik/Kutluluk -1-

tâbende ahter: [52/1]

Yücelik -51-

gülâb-efşân: [51/14]

hâk-i reh-i ikbâl: [51/14]

şeyhü'l-islâm-ı felek-sâye: [51/15]

Süreyyâ-pâye: [51/15]

bâg-ı kadr: [51/15]

nâmdaş-ı Fahr-i 'Âlem: [51/16]

muhtâr gül: [51/16]

cevher-i gül: [51/17]

nûr-ı fazl: [51/17]

Hümâ-yı evc-i rif'at: [51/18]

dest-i gül-çîn-i hayâl: [51/21]

bûs ed-: [51/21]

revnak-ı zât-ı kerîm: [51/23]

pertev-i mihr-i zamîr: [51/24]

'unsur-ı pâk: [51/26]

gülistân-ı kemâl: [51/26]

çar gül: [51/26]

revnak-efzâ-yı cihân: [51/27]

eylenseñ nazar: [51/28]

tebessüm: [51/28]

nâmiye-tâb-ı 'itâb: [51/30]

sitâre-yi es'ad: [52/2]

kevkebe-yi zîb ü zîver: [52/2]

teşrîf: [52/4]

zîr-i pâye: [52/5]

bâlâ-nîşîn-i mesned-i iftâ vü serverî: [52/7]

muhyî-yi dîn: [52/8]

rûh-ı cihân: [52/8]

semiyy-i cenâb-ı Peyemberî: [52/8]

Beyzâvî-yi zamâne: [52/9]

millet-i sefid: [52/9]

revnak u fer: [52/9]

bâ'is-i tahsîn-i Eş'erî: [52/12]

fazl: [52/15]

nikât-ı hikmet-i İşrâk: [52/16]

pâk-gevher: [52/21]

ehl-i mezâlim: [52/23]

cârûb-ı âsitân: [52/25]

şevk-i bâl: [52/25]

mürg-i Hümâ-yı devlet: [52/25]

ikbâl şehperi: [52/25]

bâg-ı 'ömr: [52/27]

iksîr-i hâk-pây: [52/29]

kutb-ı çarh-ı a'zam-ı fazl ü keremverî: [52/30]

mihr-i enver: [52/30]

hâk-i der: [52/32]

ehl-perver: [52/33]

mâye-yi fahr-ı sühanverî: [52/34]

pâkîze vücûd: [53/4]

mazhar-ı hayr-dû'â-yı zu'afâ: [53/6]

eser-i za'f-ı vücûd nâ-mevcûd: [53/6]

**Şeyhülislam Es'ad-zâde Mehmed Şerîf
Efendi (54)(55)(56)**

Adalet -1-

‘Ömerî-haslet: [56/23]

Ahlak/Yaradılış -20-

hüsn-i ahlâk: [54/16]

dil: [54/17]

tab‘: [54/17]

nezd-i şerîf: [54/17]

zamîr-i pâk: [54/18]

mir’ât-ı feyz-â-feyz-i vicdân: [54/18]

hulk: [54/24] [55/28] [55/33] [56/48]

hired meftûn-ı etvâr: [54/32]

der-i ‘iffet-me’âb: [54/40]

Ahmedî-hilkat: [56/24]

Bu Hanîfe-şiyem: [56/24]

bahr-ı zehhâr-ı dil-i pâk: [56/44]

muhît-i ‘âlem: [56/44]

efdâl: [56/44]

ahlâk: [56/50]

âyine-yi tab‘: [56/53]

hüsn-i niyyet: [56/56]

Akıl -5-

me’âl-i kuvve-yi derrâk: [54/25]

zihn: [54/25]

zekâ hayrân-ı efkâr: [54/32]

re’y: [56/34]

tedbîr: [56/34]

fehm: [56/35]

zekâ: [56/35]

Bilginlik/Hüner -25-

şerîfû’n-nesl-i a‘lem: [54/13]

ma‘ârif: [54/15]

hâne-zâde: [54/15]

‘ilm: [54/15]

mevrûs-ı ecdâd: [54/15]

‘ulûm: [54/17]

ma‘rifet: [54/17]

hüner: [54/17]

ser-i mecrâ-yı kilk: [54/27]

lûle-yi âb-ı hayât: [54/27]

nevk-i nîş-âlûd-ı neşter: [54/27]

sâye-yi hâme-yi müşgîn-rakam: [55/37]

dânâ-yı Muhammed-sîret: [56/24]

mâlik-i mülk-i ‘irfân: [56/24]

me’âb-ı ‘ulemâ-yı a‘lâm: [56/25]

seyyidü’l-kavm-i fühûl-i ‘ulemâ: [56/28]

pertev-i mihr-i kemâl: [56/31]

bilemez hikmet: [56/34]

kavl-i şerîf: [56/41]

fetvâ: [56/41]

mahbere: [56/46]

katre-yi nevk-i kalem: [56/46]

menba‘-ı âb-ı hayvân: [56/46]

mâye-yi ‘ömr-i ebed: [56/46]

nutk: [56/51]

Cömertlik -41-

şeyhü'l-islâm-ı himem-tev'em: [54/13]

'inâyet: [54/15]

tavr-ı mu'tâd: [54/15]

kerîm-i ehl-perver: [54/15]

'inâyet-perver: [54/29]

Himemkâr: [54/29]

ni'am: [54/31]

dil-sîr-i eltâf: [54/31]

himem: [54/31] [55/38]

mesrûr-ı a'tâf: [54/31]

kerem: [54/31] [55/34] [55/35] [55/39]

dergâh-ı insâf: [54/31]

gülistân-ı 'inâyet: [54/33]

tâze-rûy-ı cûy-ı ihsân: [54/33]

gül-i sad-berg-i himmet: [54/33]

lutf: [54/33] [55/27] [55/28] [55/32] [55/36]

hâk-i der-i lutf: [54/36]

gencîne-yi mecd ü semâhat: [54/38]

müstagnî-yi 'âlem: [54/39]

kerîmü't-tab'-ı ekrem: [54/39]

'âtıfet: [55/29]

ihsân: [55/30] [56/47]

'ulüvv-i himem: [55/31]

gülistân-ı kerem: [55/32]

zîver-i bostân-ı himem: [55/32]

savm-ı veliyyü'n-ni'am: [56/20]

veliyyü'n-ni'am: [56/21]

dil-sîr-i nevâl-i ihsân: [56/21]

der-i lutf: [56/28]

sofra-yı ni'met: [56/30]

terbiyet-i lutf: [56/48]

mekârimkâr: [56/55]

Dindarlık -3-

sülûkûj râh-ı takvâ: [54/30]

vera': [56/42]

zühd: [56/42]

Dürüstlük/Güvenilirlik -1-

Sıddîk-i kerâmet-'unvân: [56/23]

Egemenlik -4-

'asr: [54/20]

şer': [56/43]

te'yîd-i mebânî: [56/43]

te'sîs ed-: [56/43]

Güzellik/Asalet -2-

Rûy: [56/20]

celiyyü'l-leme'an: [56/20]

İtibar -3-

kesb-i şeref: [55/23]

eşref ü emced: [56/27]

kesb-i şerâfet: [56/29]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Murtazâ-tînet: [56/23]

Kıymet -3-

memdûh-ı bî-hemtâ: [54/45]

misil: [56/33]

merdüm-i çeşm-i dü-cihân: [56/57]

Makam -16-

Fetâvâ: [54/21]

usûl-i ictihâd: [54/21]

muharrer: [54/21]

hükm: [54/28]

celî hattı: [54/28]

hilâf-ı şer': [54/28]

sadr: [54/29]

kavl ü fi'liñ mesned-i fetvâ: [54/30]

zât-ı nigûkâr: [54/32]

dergâh: [54/41]

Devlet-i Âl-i 'Osmân: [56/22]

Derbân: [56/25]

behce-yi ravza-yı takvâ: [56/26]

'aleyhi'l-fetvâ: [56/26]

Server: [56/55]

Umûr: [56/56]

Mekân -2-

reşk hâk-i Sitanbul'a: [56/29]

ser-halka-yı bâbı: [56/32]

Merhamet/Cezalandırıcılık -6-

şefkat: [54/34] [56/49]

sâye-güster: [54/34]

yed-i şefkat: [55/25]

mâ'ide-yi şefkat: [56/21]

merhamet: [56/55]

Mutluluk -4-

sipihri-kâmranî: [54/12]

tulû'-ı sa'd-ı ekber: [54/12]

iksîr-i sa'âdet-mâye: [54/36]

kulûbu şâdân: [56/55]

Soy -4-

şerîfü'n-neseb: [55/23]

kerîm ibn kerîm: [56/27]

ced-be-ced: [56/27]

nesîl-i zî-şân: [56/27]

Şairlik -6-

câmi'ü'l-kelm-i belâgat: [56/52]

meşk-i sühan: [56/53]

sühan: [56/54]

sad-remz-i bedî': [56/54]

hâme: [56/54]

telhîs-i ma'ânî-yi beyân: [56/54]

Talihlilik/Kutluluk -5-

kazâ bâb: [54/28]

envâ'-ı feyz-i Hakk'a mazhar: [54/29]

tevfik-i Mevlâ hem-râh u rehber: [54/30]

feyz-i Bârî-yi keremver: [54/42]

teshîl-i Hudâ: [56/51]

Yücelik -83-

zamân-ı mes'adet-'unvân-ı Es'ad-zâde:
[54/12]

semiyy-i Fahr-i Âlem: [54/13]

revnak-ı ırk-ı mutahhar: [54/13]

zamânın Bu's-su'ûd'u: [54/14]

hânumân-ârâ-yı Es'ad: [54/14]

su'ad-ı Zühre: [54/14]

bânû-yı kemter: [54/14]

müştâk: [54/16]

hem-kadr-i cevher: [54/17]

fürûg-ı mihr-i fazl: [54/19]

ziyâ-bahş-ı cihân-ı şer'-i enver: [54/19]

rûchân: [54/20]

dürretü't-tâc: [54/22]

meşâm-ı dîn ü devlet: [54/23]

müşg-bûy-ı şîme-yi pâk: [54/23]

sirişt-i müstetâb: [54/23]

rûh-ı anber: [54/23]

muhammer: [54/23]

bezm-i kudsiyân: [54/24]

meh ü hurşîd-i devrân: [54/24]

iki micmer: [54/24]

felek-kadr: [54/29]

vücûd-ı devlet: [54/29]

hey'et-i mâzî vü müstakbel: [54/35]

zât-ı memdûhü's-sıfât: [54/35]

hem-kadr-i şems-i kîmyâger: [54/36]

iksîr: [54/37]

reşk: [54/37]

gubâr: [54/37]

nakdîn-i azîzîn: [54/41]

pîrâye-yi genc-i kabûl: [54/42]

nazm-ı silk-i vasf: [54/43]

yüz sür-: [55/21]

dergeh-i vâlâ-yı veliyyü'n-ni'am: [55/21]

şeyhü'l-islâm-ı felek-câh-ı refi'ü's-şân:
[55/22]

ravza-yı kadr: [55/22]

sâha-yı iclâl: [55/23]

hâke rû-mâl: [55/23]

tebessüm: [55/25]

ser-fürû: [55/26]

rif'at: [55/31]

şeyhü'l-islâm-ı şerîfü'n-neseb-i vâlâ: [56/22]

fahr: [56/22]

hem-nâm-ı Resûlü's-sakaleyn: [56/23]

bâb-ı ulyâ: [56/25]

İbn-i Hâcib tâlib: [56/25]

nuhbetü'n-nuhbe-yi sûded: [56/27]

dâmen-i devlet: [56/30]

müzdehim-i rûy u cibâh: [56/30]

cây-ı zihâm-ı mihmân: [56/30]

tâc-ı hurşîd: [56/32]

hem-ser: [56/32]

der-i devlet: [56/32]

mâh-ı tâbân: [56/32]

güher-i zât: [56/35]

‘akl-ı Evvel hayrân: [56/35]

ikbâl: [56/36]

zerre olmaz nazarında: [56/38]

tuhaf-ı kevn ü mekân: [56/38]

zât-ı vâlâ: [56/39]

kevkeb-i es‘ad: [56/39]

evc-i rif‘at: [56/39]

kevkebe-bahş-ı ekvân: [56/39]

tâk-ı iclâl: [56/40]

fi‘l: [56/41]

nehc-i takî: [56/41]

kavl ü fi‘l: [56/41]

mâye-yi emn-i dü-cihân: [56/41]

istihsân ed-: [56/42]

hem-ser-i ‘arş-ı berîn: [56/43]

‘âlî-bünyân: [56/43]

keşf-i tahrîr-i mezâyâ: [56/45]

feyz-yâb: [56/47]

gonçe-yi gülşen-i tasvîr: [56/47]

sebük-rûhî-yi bâd: [56/48]

kişt-i emel: [56/49]

bezm: [56/50]

tecellî: [56/51]

kerâmet: [56/51]

kadr-şinâs: [56/55]

a‘mâl-i kerâmet-eser: [56/56]

hâk-pây: [56/57]

mihr-i ümîd: [56/58]

Şeyhülislam Mehmed Kâmil Efendi (58)(59)

Ahlak/Yaradılış -9-

kerrûbî-nihâd: [58/15]

mükemmel zât: [59/5]

nüşa-yı ekmel: [59/8]

nüşa-yı kübrâ: [59/8]

kelâm-ı dil-pesend: [59/9]

gıpta-yı dürr ü güher: [59/9]

sînesi gencîne: [59/9]

kân: [59/9]

deryâ: [59/9]

Akl -2-

re‘y ü istihsân: [58/17]

tedbîr-i mehâm: [58/17]

Bilginlik/Hüner -8-

nutk-ı hikmet-remz: [58/22]

mevzû‘-ı bahs-i mantıkî: [58/22]

câmi‘u‘l-kelm: [58/22]

kavl ü fi‘l-i ictihâd-ârâ: [58/23]

cenâb-ı müftî-yi dânâ: [59/3]

fazl u dâniş: [59/5]

pîrâye-yi dârü‘l-‘ulûm: [59/8]

rûşen kemâlât: [59/15]

Cömertlik -11-

bezl-i kerem: [58/27]

ni‘met-i bî-minnet: [58/27]

lutf: [58/28]

iktibâs-ı nûr-ı feyz: [58/28]

memnûn-ı ihsân: [58/29]

himmet: [58/29] [58/31]

bezl-i eltâf: [58/29]

mansıb-ı dîger: [58/31]

âbyârî-yi kerem: [58/32]

müstagnî-yi ‘âlem: [59/13]

Dindarlık -1-

Zühd: [59/12]

Dürütlük/Güvenilirlik -1-

zât-ı Sıddîkî-sıfat: [58/16]

Egemenlik -4-

intizâm ver-: [58/9]

‘asr: [58/19]

zalâm def‘ oldu: [58/19]

nâr-ı hasûdu berd ü selâm eyle-: [58/30]

Güzellik/Asalet -2-

hil‘at-ı beyzâ: [59/7]

zîb-i millet-i beyzâ: [59/7]

İtibar -3-

Şeref: [58/3]

hânumân-zâd-ı şeref: [58/18]

irtifâ‘-ı şân: [59/11]

Makam -12-

pâsbân-ı âsitân: [58/10]

hazret-i Kâmil: [58/16]

Efendi: [58/16] [59/5]

şeyhü’l-islâm-ı be-nâm: [58/16]

server: [58/27]

bende: [58/30]

hazret-i Kâmil: [59/5]

mesned-i fetvâ: [59/10]

zeyl-i fetvâ-yı şerîf: [59/14]

zeyn: [59/14]

imzâ: [59/14]

Mekân -35-

suffe: [58/3]

iclâl ü devlet izdihâm: [58/3]

ser-i bâm: [58/4]

evc-i tâk: [58/4]

şemse-yi zer-kâr: [58/5]

kâşî-yi dîvâr: [58/5]

reşk-i günbed-i firûze-fâm: [58/5]

zîr-i zemîn: [58/6]

ma‘den-i billûr: [58/6]

ferş-i ruhâm: [58/6]

sûret-i mülk-i cihân-âbâd: [58/7]

rûşen: [58/7]

revzenler: [58/7]

âyîne-câm: [58/7]

tâk-ı rif'at: [58/8]

kubbe-yi 'arş-ı mu'allâ [58/8]

bâm: [58/8]

hoş-bû: [58/11]

hevâ-yı sünbülî-yi bâg: [58/11]

şemme: [58/11]

dimâg-ı gonçe: [58/11]

def'-i zûkâm: [58/11]

dünyâda cennet: [58/12]

güller: [58/12]

'itr-ı meşâm: [58/12]

fasl-ı gül: [58/13]

nagme-yi nevrûz: [58/13]

hoş-nevâ bülbüller: [58/13]

bûy-ı müşgün: [58/14]

şebbûy: [58/14]

mülk: [58/15]

serây: [58/15]

gûşe-yi ihrâm: [58/15]

melâ'ik iltisâm: [58/15]

'âlî serâyı: [58/25]

Mutluluk -4-

kâm-bahş: [58/27]

dilşâd: [58/31]

mesrûr u be-kâm: [58/31]

kâmkâr: [59/17]

Soy -5-

nesline hayrû'l-halef: [58/18]

fahr-i ecdâd-ı 'izâm: [58/18]

cedd: [59/6]

hayru'l-beşer: [59/6]

hânedân-ı 'izz ü câh: [59/17]

Talihlilik/Kutluluk -3-

etmiş Rabbü'l-enâm: [58/1]

etmiş Hudâ: [59/8]

kılmış Hak: [59/17]

Yücelik -49-

hâne-yi mes'ûd-ı rif'at-irtisâm: [58/1]

mehbit-i envâr-ı feyz: [58/1]

Beyt-i Ma'mûr-ı felek: [58/2]

Ka'be-yi 'ulyâ: [58/2] [59/17]

kıble-yi ins ü melâ'ik: [58/2]

secdegâh-ı hâs u 'âm: [58/2]

'izz: [58/3]

ikbâl: [58/3]

tâ'ir-ı rif'at: [58/4]

Hümâ-yı mes'adet: [58/4]

Nevbet: [58/10]

mihr ü kamer: [58/10]

nâmdaş-ı fahr-i ümmet: [58/16]

iftihâr-ı dîn ü devlet: [58/17]

müsteşâr-ı saltanat: [58/17]

mahsûd-ı emcâd-ı selef: [58/18]

iktidâ eyle-: [58/19]

enfüs ü âfâk: [58/19]

İbn-i Hâcib: [58/20]

tâlib-i derbânî-yi dergâh: [58/20]

‘usâmü’ ddîn: [58/20]

bâba i ‘tisâm: [58/20]

tuhfe-yi cins-i kemâl: [58/21]

irs-i âbâ-yı kirâm: [58/21]

keşf-i şübhe-yi hill ü harâm: [58/23]

hânumân-ı rif‘at: [58/24]

şâhenşeh-i gerdûn-gulâm: [58/24]

kadr-i vâlâ: [58/25]

‘ulvî-makâm: [58/25]

kadr-dânlık: [58/26]

‘özü-i leng: [58/26]

ihtirâm: [58/26]

pâ-bûs: [59/3]

şeyhü’l-islâm-ı felek-câh-ı Süreyyâ-rif‘at:
[59/4]

bûs edip dâmân: [59/7]

sadr-ı ‘izz ü câh: [59/10]

teşrîfî şeref-pîrâ: [59/10]

mefhar-i zât-ı bülend: [59/10]

rif‘at: [59/11]

âbâ-yı ‘ulvî: [59/11]

medâr-ı fahr: [59/11]

nisbet-i âbâ: [59/11]

zîb-i ser: [59/14]

meşk-i kazâyâ-yı debîrân-ı felek: [59/14]

hasûd: [59/15]

pertev-i hurşîd: [59/16]

bed-nazar hâsid: [59/16]

kible-yi hâcât: [59/17]

Melek Mehmed Paşa (60)

Makam -1-

sadr-ı güzîn: [60/15]

Yenişehir Defterdarı Osman Paşa (61)

Ahlak/Yaradılış -2-

zeyl-i pür-‘ismet-i Yûsuf: [61/5]

muhkem: [61/5]

Bilginlik/Hüner -3-

hâme: [61/3]

nutk: [61/6]

nutk-ı cân-bahş: [61/6]

Cömertlik -12-

nâm-âver-i ihsân: [61/2]

feyz-i teshîl: [61/2]

hall-i mu‘ammâ-yı himem: [61/2]

kef-i eltâf: [61/4]

Tûr-ı kerem: [61/4]

yed-i beyzâ-yı himem: [61/4]

dâmen-i gayret: [61/5]

dest-i Zelîhâ-yı himem: [61/5]

enfâs-ı Mesîhâ-yı himem: [61/6]

Mesîhâ-yı himem: [61/7]

ihyâ-yı himem: [61/7]

himmet: [61/8]

Makam -2-

tevkî'î-yi 'âlî-şân: [61/3]

tugrâ-yı himem: [61/3]

Mutluluk -1-

bî-çâreyi ihyâ eyle-: [61/6]

Talihlilik/Kutluluk -1-

tecellî-yi Hudâ: [61/4]

Yücelik -1-

ehl-i hâcât: [61/7]

Râif İsmâil Paşa (62)

Ahlak/Yaradılış -6-

safvet: [62/13]

mir'ât-ı mücellâ: [62/13]

fürûg-ı tab': [62/14]

'ayn-ı nûr: [62/14]

hulk: [62/25]

evsâf: [62/27]

Akıl -2-

sûret-i endîşe: [62/23]

hikmet: [62/23]

Bilginlik/Hüner -1-

re'îs-i ehl-i 'irfân: [62/10]

Cömertlik -6-

mekârim-perver: [62/22]

nûr-ı lutf: [62/25]

kân-ı 'inâyet: [62/30]

ehl-perver: [62/30]

ihsân: [62/31]

lutf: [62/32]

İtibar -1-

irtifâ'-ı şân: [62/14]

Merhamet/Cezalandırıcılık -3-

nüvâzişkârî-yi re' fet: [62/12]

lutf: [62/12]

re' fet-medâr: [62/22]

Şairlik -16-

bedî'-i nesr: [62/16]

reşk-i şî'r: [62/16]

tezyîn-i ebkâr-ı ma'ânî: [62/17]

dür: [62/17]

nazm: [62/17]

Hâkânî: [62/18]

‘Örfî: [62/18]

Hüsrev: [62/18]

Muhteşem: [62/18]

Şevket: [62/18]

tâlib-i feyz: [62/18]

nizâm-ı mülk-i ma‘nâ: [62/18]

kelâm: [62/19]

sühan-dân-ı tüvânâ: [62/19]

elfâz-ı dürrer-bâr: [62/20]

nesc-i zer-kârî: [62/21]

Talihlilik/Kutluluk -1-

envâ‘-ı füyûzât-ı Hudâ-dâde: [62/22]

Yücelik -10-

semiyy-i necl-i İbrâhîm: [62/11]

mezâyâ-yı ‘umûr-ı dîn: [62/13]

devlet tab‘ına rûşen: [62/13]

zât-ı memdûh: [62/22]

muvaflak: [62/22] [62/23]

me‘âl-i cevher-i kül: [62/24]

mâye-yi terkîb-i zât: [62/24]

sirişt-i müstetâb: [62/26]

hüsn-i ülfet: [62/26]

Reisü'l-küttâb Âtf-zâde Ömer Vahîd Efendi
(63)

Ahlak/Yaradılış -5-

nihâd-ı pâk: [63/23]

cihân-ı hilm ü vakâr: [63/23]

tab‘: [63/30]

hulk: [63/32]

‘iffet: [63/33]

Akıl -2-

edvâr-ı re‘y: [63/29]

zekâ-yı tab‘: [63/34]

Bilginlik/Hüner -2-

muhît-i ‘avâlim-i dâniş: [63/23]

kadr-dân-ı hüner: [63/35]

Cömertlik -10-

re‘îs-i ehl-i mekârim: [63/17]

kerem: [63/19]

lutf: [63/20] [63/35]

‘ulüvv-i himmet ü temkîn: [63/21]

Sütûde-zât-ı kerîm: [63/23]

dest-i ‘inâyet: [63/31]

kerîm-i himemkâr: [63/35]

mekârim: [63/35]

cebr-i himmet: [63/36]

İtibar -1-

‘ulüvv-i şân: [63/24]

Kahramanlık/Yiğitlik -1-

Murtazâ-şiyem: [63/18]

Kıymet -1-

ferîd-i ‘asr: [63/18]

Makam -1-

huzûr: [63/38]

Merhamet/Cezalandırıcılık -5-

fürûg-ı merhamet: [63/22]

nûr-ı dîde-yi ümmîd: [63/22]

şefîk-i şikeste-dilân-ı ‘âlem: [63/36]

der-i ‘utûfet: [63/37]

ümîd-i ‘inâyet: [63/37]

Soy -1-

‘ulüvv-i tebâr: [63/36]

Yücelik -13-

bûs-ı pây: [63/17]

semiyy-i hazret-i Fârûk: [63/18]

vahîd-i zamâne: [63/18]

fahr-i kibâr: [63/18]

gubâr-ı dergeh: [63/22]

kuhlü’l-cevâhir-i ebsâr: [63/22]

ikbâl: [63/25]

kalem: [63/26]

latîf: [63/26]

rif‘at: [63/27]

hâme: [63/28]

takvîm-i çarhı ahkâm: [63/28]

istikrâr: [63/28]

ÖZGEÇMİŞ

2013 yılında Vakfıkebir Büyükliman İlköğretim Okulu'nu; 2017 yılında Vakfıkebir Anadolu İmam Hatip Lisesi'ni; 2022 yılında da Karadeniz Teknik Üniversitesi - Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Karadeniz Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yüksek lisans programına başladı.

BAŞTAN, bekar olup orta seviye İngilizce, temel seviye Arapça/Farsça bilmektedir.